HCCH
HAGUE CONFERENCE ON
PRIVATE INTERNATIONAL LAW
CONFÉRENCE DE LA HAYE
DE DROIT INTERNATIONAL PRIVÉ

Európska
komisia

PRAKTICKÁ PRÍRUČKA PRE SOCIÁLNYCH PRACOVNÍKOV PODĽA DOHOVORU O VYMÁHANÍ VÝŽIVNÉHO NA DETI Z ROKU 2007

PRAKTICKÁ PRÍRUČKA PRE SOCIÁLNYCH PRACOVNÍKOV PODĽA DOHOVORU O VYMÁHANÍ VÝŽIVNÉHO NA DETI Z ROKU 2007

HCCH
HAGUE CONFERENCE ON
PRIVATE INTERNATIONAL LAW
CONFÉRENCE DE LA HAYE
DE DROIT INTERNATIONAL PRIVÉ

Európska
komisia

Vydavateľ:
Haagska konferencia medzinárodného práva súkromného
Stále byro
Churchillplein 6b
2517 JWThe Hague
The Netherlands

Telefón: +31 70 363 3303
Fax: +31 70 360 4867
E-mail: secretariat@hcch.net
Webová stránka: www.hcch.net

© Hague Conference on Private International Law 2013

Všetky práva vyhradené. Žiadnu časť tejto publikácie nemožno bez písomného súhlasu majiteľa autorského práva reprodukovať, uložiť do vyhľadávacieho systému, prenášať akýmkoľvek spôsobom alebo akýmikoľvek prostriedkami vrátane fotokopírovania alebo záznamu.

Vyhotovenie, preklad (s výnimkou angličtiny a francúzštiny) a distribúcia publikácie „Praktická príručka pre referentov k dohovoru z roku 2007 o vymáhaní výživného“ vo všetkých úradných jazykoch Európskej únie sa uskutočnili vďaka veľkorysej pomoci Európskej komisie/GR pre spravodlivosť.

Oficiálne verzie tejto publikácie sú dostupné na webovej stránke Haagskej konferencie medzinárodného práva súkromného (<www.hcch.net>) v angličtine a francúzštine. Preklady tejto publikácie do ostatných jazykov neprešli korektúrou stáleho byra Haagskej konferencie medzinárodného práva súkromného.

ISBN 978-92-79-56695-0

Vytlačené v Belgicku

Obsah

Úvod 11

A. Na čo sa táto príručka vzťahuje (a na čo nie) 11
B. Štruktúra tejto príručky 12
C. Ako používať túto príručku 13
D. Ďalšie zdroje informácií 13
E. Niekoľko záverečných odporúčaní 14

Kapitola 1 – Prehľad žiadostí a dožiadaní podľa tohto dohovoru 15

I. Opis žiadostí a dožiadaní podľa tohto dohovoru 15
A. Prehľad žiadostí podľa tohto dohovoru 15
B. Dožiadanie o osobitné opatrenia 20
II. Určenie druhu žiadosti 21

Kapitola 2 – Vysvetlenie pojmov 29

A. Účel tejto kapitoly 29
B. Pojmy použité v tejto príručke 29

Kapitola 3 – Všeobecné záležitosti 43

Časť 1 – Rozsah pôsobnosti dohovoru 43

I. Účel tejto kapitoly 43
II. Rozsah pôsobnosti dohovoru 43
A. Všeobecné informácie 43
B. Hlavná uplatniteľnosť – vyživovacia povinnosť 43
C. Ďalšie faktory týkajúce sa uplatniteľnosti dohovoru 49

Časť 2 – Záležitosti spoločné pre všetky žiadosti podľa tohto dohovoru a pre dožiadania o osobitné opatrenia 51

I. Jazyk 51
A. Jazyk žiadosti a písomností 52
B. Jazyk komunikácie 52
C. Výnimky týkajúce sa prekladu 52
D. Ako to funguje v praxi 52
E. Ostatné požiadavky na písomnosti 53
II. Ochrana osobných a dôverných informácií 54
III. Účinný prístup ku konaniam a právnej pomoci 55
A. Prehľad 55
B. Podmienky na poskytnutie bezplatnej právnej pomoci 58
IV. Osobitné úlohy ústredného orgánu 66
V. Ostatné haagske dohovory 68

Kapitola 4 – Vybavovanie odosielaných žiadostí o uznanie alebo o uznanie a výkon [článok 10 ods. 1 písm. *a)* a článok 10 ods. 2 písm. *a)*] 70

I. Prehľad a všeobecné zásady 70
A. Kedy sa táto žiadosť použije 71
B. Príklad 71
C. Kto môže požiadať o uznanie alebo o uznanie a výkon? 72
D. Podanie námietky proti uznaniu a výkonu 72
II. Postup vybavovania a vyplnenia žiadostí 73
A. Postup vyplnenia žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon 74
B. Postup – krok za krokom 75
III. Príprava písomností potrebných k žiadosti 78
A. Všeobecné informácie 78
B. Obsah žiadosti (uznanie alebo uznanie a výkon) 79
IV. Uznanie a výkon – ostatné úvahy 84
A. Dohody o výživnom 84
B. Vyživovacia povinnosť medzi manželmi 86
C. Výživné na iných členov rodiny 86

V. Ďalšie otázky 87
A. Miesto pobytu odporcu 87
B. Uznanie a výkon – vplyv výhrad dožiadaného štátu 87
VI. Doplňujúce materiály 88
A. Praktické rady 88
B. Tipy a nástroje 89
C. Súvisiace tlačivá 89
D. Príslušné články dohovoru 89
E. Súvisiace oddiely príručky 89
VII. Kontrolný zoznam – žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon 90
VIII. Najčastejšie otázky 90
Kapitola 5 – Vybavovanie doručených žiadostí o uznanie alebo o uznanie a výkon 93
I. Prehľad a všeobecné zásady 93
A. Všeobecné zásady 93
B. Prehľad konania 94
C. Kedy sa táto žiadosť použije 96
D. Príklad 96
E. Kto môže podať žiadosť 97
II. Zhrnutie konania o uznanie a výkon 97
III. Postupy 99
A. Predbežná kontrola doručených písomností ústredným orgánom 99
B. Vyhlásenie vykonateľnosti alebo registrácia príslušným orgánom 104
C. Uznanie a výkon – výsledky žiadosti 109
D. Komunikácia s dožadujúcim štátom 110
IV. Ďalšie hľadiská: žiadosti o uznanie a uznanie a výkon 111
A. Žiadosti o uznanie podané povinným 111
B. Alternatívne postupy pri uznaní a uznaní a výkone (článok 24) 113
C. Dohody o výživnom 116
V. Uznanie a výkon – ďalšie otázky 117
A. Právna pomoc 117
B. Otázky týkajúce sa výkonu 117
C. Príslušné výnimky a výhrady 118
VI. Ďalšie materiály 118
A. Praktické rady 118
B. Tipy a nástroje 119
C. Súvisiace tlačivá 119
D. Príslušné články dohovoru 119
E. Súvisiace oddiely príručky 119
VII. Kontrolný zoznam – žiadosti o uznanie a výkon 120
VIII. Najčastejšie otázky 121
Kapitola 6 – Príprava odoslaných žiadostí o výkon rozhodnutia vydaného alebo uznaného v dožiadanom štáte [článok 10 ods. 1 písm. *b)*] 123
I. Prehľad 123
A. Kedy sa táto žiadosť použije 123
B. Príklad 123
C. Kto môže požiadať o výkon rozhodnutia o výživnom? 124
D. Všeobecne – výkon, nie uznanie 124
II. Postup týkajúci sa vybavenia a ukončenia žiadosti 125
A. Postupy 125
B. Príprava odoslanej žiadosti o výkon 127
C. Výnimky zo všeobecných postupov 130
III. Ďalšie materiály 130
A. Praktické rady 130
B. Súvisiace tlačivá 131
C. Príslušné články dohovoru 131
D. Súvisiace oddiely príručky 131

IV. Kontrolný zoznam – odoslaná žiadosť o výkon rozhodnutia z dožiadaného štátu 131
V. Najčastejšie otázky 132
Kapitola 7 – Vybavovanie doručených žiadostí o výkon rozhodnutí vydaných alebo uznaných v dožiadanom štáte 133
I. Prehľad – Doručené žiadostí o výkon rozhodnutia vydaného alebo uznaného v dožiadanom štáte 133
A. Kedy sa táto žiadosť použije 133
B. Príklad 134
C. Dôležitý rozdiel – žiadosti o výkon vlastného rozhodnutia štátu 134
II. Vybavovanie žiadostí o výkon 135
A. Vývojový diagram 135
B. Kontrola doručených písomností 137
III. Ďalšie materiály 139
A. Praktické rady 139
B. Súvisiace tlačivá 139
C. Príslušné články 139
D. Súvisiace oddiely príručky 139
IV. Kontrolný zoznam – doručené žiadosti o výkon 140
V. Najčastejšie otázky 140
Kapitola 8 – Odoslané žiadosti o vydanie rozhodnutia o výživnom 141
I. Prehľad 141
A. Kedy sa táto žiadosť použije 141
B. Príklad 142
C. Kto môže požiadať o vydanie rozhodnutia o výživnom? 142
D. Iniciovanie vydania rozhodnutia – niekoľko úvah 143
E. Osobitné okolnosti: podanie žiadostí v prípade, keď sa vyžaduje nové rozhodnutie z dôvodu výhrady (článok 20 ods. 4) 144
F. Osobitné okolnosti: podanie žiadostí v prípade, keď sa vyžaduje nové rozhodnutie z dôvodu nemožnosti uznania alebo uznania a výkonu 145
II. Postupy vyplnenia a podania žiadosti 146
A. Prehľad 146
B. Prípravné kroky 147
C. Príprava spisu pre odoslanú žiadosť o vydanie 149
III. Ďalšie materiály 153
A. Praktické rady 153
B. Súvisiace tlačivá 153
C. Príslušné články dohovoru 153
D. Súvisiace oddiely príručky 154
IV. Kontrolný zoznam – odoslané žiadosti o vydanie rozhodnutia 154
V. Najčastejšie otázky 154
Kapitola 9 – Doručené žiadosti o vydanie rozhodnutia o výživnom 157
I. Prehľad 157
A. Kedy sa táto žiadosť použije 157
B. Príklad 157
C. Kto môže požiadať o vydanie rozhodnutia o výživnom? 158
D. Vydanie rozhodnutia o výživnom v prípade, že nie je možné uznať platné rozhodnutie 158
II. Vybavovanie doručených žiadostí o vydanie rozhodnutia o výživnom 159
A. Všeobecne 159
B. Vývojový diagram 160
C. Kroky v rámci postupu vydania rozhodnutia 161
III. Ďalšie materiály 167
A. Praktické rady 167
B. Súvisiace tlačivá 167
C. Príslušné články dohovoru 167

D. Súvisiace oddiely príručky 167
IV. Kontrolný zoznam – doručené žiadosti o vydanie rozhodnutia 168
V. Najčastejšie otázky 168
Kapitola 10 – Výkon rozhodnutí o výživnom 170
I. Prehľad 170
A. Výkon rozhodnutia podľa dohovoru 170
II. Konania o výkone podľa dohovoru 171
A. Všeobecne 171
B. Bezodkladný výkon 172
C. Vykonávacie opatrenia 172
D. Platby 174
E. Otázky týkajúce sa výkonu 175
III. Ďalšie materiály 179
A. Praktické rady 179
B. Príslušné články dohovoru 179
C. Súvisiace oddiely príručky 180
IV. Najčastejšie otázky 180
Kapitola 11 – Žiadosti o zmenu rozhodnutia [článok 10 ods. 1 písm. *e)* a *f)* a článok 10 ods. 2 písm. *b)* a *c)*] 181
I. Prehľad – zmeny rozhodnutí o výživnom 181
A. Všeobecne 181
B. Kde je možné podať priame dožiadanie alebo žiadosť o zmenu a je možná žiadosť podľa dohovoru? 183
II. Príklady 184
A. Príklad 1: Povinný sa odsťahoval zo štátu pôvodu, oprávnený sa neodsťahoval 184
B. Príklad 2: Oprávnený sa odsťahoval zo štátu pôvodu, povinný sa neodsťahoval 189
C. Príklad 3: oprávnený aj povinný sa presťahovali zo štátu pôvodu a majú pobyt v rôznych štátoch 193
D. Príklad 4: obidve strany sa odsťahovali zo štátu pôvodu a teraz majú pobyt v rovnakom štáte 197
E. Osvedčený postup pri žiadostiach o zmenu 198
III. Ďalšie materiály 199
A. Príslušné články dohovoru 199
B. Súvisiace oddiely príručky 199
Kapitola 12 – Postupy zmeny – odoslanie a doručenie 200
Časť I – Postupy týkajúce sa odoslaných žiadostí o zmenu 200
I. Prehľad 200
A. Úloha ústredného orgánu 200
B. Postup – vývojový diagram 201
C. Vysvetlenie postupov 203
II. Vyplnenie požadovaných písomností 205
A. Všeobecne 205
B. Vyplnenie tlačiva žiadosti (zmena rozhodnutia) 206
C. Vyplnenie dodatočných písomností 206
III. Kontrolný zoznam – odoslané žiadosti o zmenu 208
Časť II – Postupy týkajúce sa doručených žiadostí o zmenu 209
IV. Prehľad 209
V. Postupy 209
VI. Kontrolný zoznam – doručené žiadosti o zmenu 211

Časť III – Záležitosti týkajúce sa doručených aj odoslaných žiadostí o zmenu 212
I. Ďalšie materiály 212
A. Praktické rady pre všetky žiadosti alebo dožiadania o zmenu 212
B. Súvisiace tlačivá 212
C. Príslušné články dohovoru 213
D. Súvisiace oddiely príručky 213
II. Najčastejšie otázky 213
Kapitola 13 – Zostavovanie odosielaných dožiadaní o osobitné opatrenia 216
I. Prehľad – Dožiadania o osobitné opatrenia 216
A. Kedy sa dožiadanie podáva 216
B. Príklad 217
C. Kto môže podať žiadosť? 217
D. Vývojový diagram 217
II. Postupy 219
A. Stanovenie kontextu dožiadania 219
B. Ak sa dožiadanie podáva v súvislosti so zvažovanou žiadosťou podľa dohovoru (článok 7 ods. 1) 219
C. Ak sa dožiadanie podáva v súvislosti s konaním s medzinárodným prvkom (článok 7 ods. 2) 220
D. Sú písomnosti úplné? 221
E. Odoslanie dožiadanému štátu 222
III. Ďalšie otázky 222
A. Náklady 222
B. Ochrana osobných informácií 223
IV. Doplňujúce materiály 223
A. Praktické rady 223
B. Súvisiace tlačivá 223
C. Príslušné články dohovoru 224
D. Súvisiace oddiely príručky 224
V. Kontrolný zoznam – odosielané dožiadania o osobitné opatrenia 224
VI. Najčastejšie otázky 225
Kapitola 14 – Vybavovanie doručených dožiadaní o osobitné opatrenia 226
I. Prehľad – Dožiadania o osobitné opatrenia 226
A. Kedy sa použije toto dožiadanie 226
B. Príklad 227
C. Kto môže podať dožiadanie? 227
D. Vývojový diagram 227
II. Postupy 229
A. Potvrdenie prijatia dožiadania 229
B. Zvažuje sa žiadosť podaná podľa dohovoru? 229
C. Ak sa dožiadanie o osobitné opatrenia týka zvažovanej žiadosti podľa dohovoru (článok 7 ods. 1) 229
D. Ak ide o dožiadanie vo veci s medzinárodným prvkom, v ktorej sa koná v dožadujúcom štáte (článok 7 ods. 2) 231
E. Poskytnutie informácií o stave dožadujúcemu štátu 231
III. Ďalšie otázky 232
A. Náklady 232
IV. Doplňujúce materiály 232
A. Praktické rady 232
B. Súvisiace tlačivá 233
C. Príslušné články dohovoru 233
D. Súvisiace oddiely príručky 233
V. Kontrolný zoznam – Doručené dožiadania o osobitné opatrenia 233
VI. Najčastejšie otázky 234

Kapitola 15 – Vypĺňanie tlačív 235
I. Vypĺňanie povinných tlačív požadovaných pre všetky žiadosti 235
A. Sprievodné tlačivo 235
B. Potvrdzujúce tlačivo 238
II. Pokyny na vypĺňanie odporúčaných tlačív žiadosti 239
A. Odporúčané tlačivo žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon 240
B. Odporúčané tlačivo žiadosti o výkon rozhodnutia vydaného alebo uznaného v dožiadanom štáte 244
C. Odporúčané tlačivo žiadosti o vydanie rozhodnutia 248
D. Odporúčané tlačivo žiadosti o zmenu rozhodnutia 253
III. Pokyny na vypĺňanie dodatočných tlačív 258
A. Tlačivo o majetkových pomeroch 258
B. Oznámenie o riadnom oboznámení 259
C. Potvrdenie o vykonateľnosti rozhodnutia 260
D. Zhrnutie rozhodnutia 260
E. Výpočet dlžného výživného 260
F. Dokument vysvetľujúci spôsob úpravy rozhodnutia 261
G. Dôkaz o dávkach alebo o práve konať (verejný orgán) 261
H. Správa o stave vybavovania žiadosti 261
IV. Kontrolné zoznamy – písomnosti, ktoré sa prikladajú k odosielaným žiadostiam podľa dohovoru 262
A. Žiadosť o uznanie alebo o uznanie a výkon 263
B. Žiadosť o výkon rozhodnutia vydaného alebo uznaného v dožiadanom štáte 264
C. Žiadosť o vydanie rozhodnutia 265
D. Žiadosť o zmenu rozhodnutia 266
V. Vypĺňanie tlačív priameho dožiadania o uznanie a výkon 267
Dodatok – Základy pre uznanie a výkon rozhodnutia 268
Kapitola 16 – Priame dožiadania príslušným orgánom 270
I. Úvod 270
A. Príklad 271
B. Spôsob fungovania podľa tohto dohovoru 271
II. Priame dožiadania o uznanie a výkon 271
A. Odosielané priame dožiadania (uznanie a výkon) 271
B. Doručené priame dožiadania (uznanie a výkon) 273
III. Priame dožiadania o vydanie a zmenu rozhodnutí 274
IV. Doplňujúce materiály 275
A. Praktické rady 275
B. Súvisiace tlačivá 275
C. Príslušné články 275
V. Najčastejšie otázky 275

Obrázky

Obrázok 1: Tabuľka žiadostí....16
Obrázok 2: Možné žiadosti v prípade vydania rozhodnutia o výživnom 22
Obrázok 3: Možné žiadosti v prípade, keď neexistuje žiadne vykonateľné rozhodnutie....23
Obrázok 4: Žiadosti o zmenu podané oprávneným....25
Obrázok 5: Žiadosti o zmenu podané povinným 27
Obrázok 6: Dožiadania o osobitné opatrenia 28
Obrázok 7: Určenie, či žiadosť patrí do rozsahu pôsobnosti dohovoru....48
Obrázok 8: Právna pomoc: žiadosti oprávneného o výživné na dieťa....59
Obrázok 9: Právna pomoc: žiadosti oprávneného, ktoré sa netýkajú výživného na dieťa....61
Obrázok 10: Právna pomoc: žiadosti povinného 63
Obrázok 11: Právna pomoc: preskúmanie majetkových pomerov dieťaťa 65
Obrázok 12: Postup vyplnenia odosielanej žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon 75
Obrázok 13: Požadované písomnosti – uznanie a výkon 79
Obrázok 14: Vývojový diagram doručených žiadostí o uznanie alebo o uznanie a výkon (ústredný orgán) 98
Obrázok 15: Obsah žiadosti o uznanie a výkon 101
Obrázok 16: Kroky príslušného orgánu pri žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon (článok 23) 105
Obrázok 17: Alternatívne konanie o uznaní a výkone – prehľad....114
Obrázok 18: Postupy týkajúce sa odoslaných žiadostí o výkon 126
Obrázok 19: Vývojový diagram – Prehľad postupu pri vybavovaní žiadosti o výkon 136
Obrázok 20: Zoznam tlačív a písomností....137
Obrázok 21: Prehľad – postup vybavenia žiadosti o vydanie 146
Obrázok 22: Prípravné kroky v rámci vybavenia žiadosti 147
Obrázok 23: Príprava žiadosti o vydanie....150
Obrázok 24: Tabuľka dokladov – žiadosti o vydanie....152
Obrázok 25: Prehľad postupu vydania....160
Obrázok 26: Úvodné úvahy: žiadosť o vydanie rozhodnutia 162
Obrázok 27: Prehľad ustanovení dohovoru týkajúcich sa výkonu 171
Obrázok 28: Žiadosti o zmenu v prípade, keď má oprávnený pobyt v štáte pôvodu 185
Obrázok 29: Žiadosti o zmenu v prípade, keď má povinný pobyt v štáte pôvodu ...190
Obrázok 30: Žiadosti o zmenu v prípade, keď sa obe strany odsťahovali zo štátu pôvodu a žijú v rôznych štátoch....194
Obrázok 31: Dožiadanie o zmenu v prípade, keď sa obidve strany odsťahovali zo štátu pôvodu a majú pobyt v tom istom štáte....197
Obrázok 32: Postupy pri vyplnení a doručení žiadosti o zmenu....202
Obrázok 33: Písomnosti požadované pri podaní žiadosti o zmenu 205
Obrázok 34: Prehľad krokov týkajúcich sa doručených žiadostí o zmenu 209
Obrázok 35: Vývojový diagram – vybavovanie odosielaných dožiadaní o osobitné opatrenia....218

Obrázok 36: Vývojový diagram – vybavovanie dožiadaní o osobitné opatrenia 228
Obrázok 37: Tabuľka žiadostí podľa článku 10 238
Obrázok 38: Tabuľka písomností, ktoré sa majú priložiť k žiadosti o vydanie rozhodnutia 253
Obrázok 39: Písomnosti, ktoré treba priložiť k odosielanej žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon 263
Obrázok 40: Písomnosti, ktoré treba priložiť k žiadosti o výkon 264
Obrázok 41: Písomnosti, ktoré treba priložiť k žiadosti o vydanie rozhodnutia 265
Obrázok 42: Písomnosti, ktoré treba priložiť k žiadosti o zmenu rozhodnutia 266
Obrázok 43: Právna pomoc – priame dožiadania príslušnému orgánu 272

Úvod

1. *Haagsky Dohovor o medzinárodnom vymáhaní výživného na deti a iných členov rodiny z 23. novembra 2007* je dôležitým krokom pri vytváraní nákladovo efektívneho, dostupného a zjednodušeného systému pre medzinárodné vymáhanie výživného.

2. Sociálni pracovníci, ktorí sa zaoberajú takýmito prípadmi, podávajú a spracúvajú žiadosti a spolupracujú s ostatnými členskými štátmi na účinnom presadzovaní rozhodnutí o výživnom, sú hybnou silou dodržiavania a presadzovania vyživovacej povinnosti. Úspešné vykonávanie tohto dohovoru bolo možné vďaka ich obetavosti a odhodlaniu pomáhať deťom a rodinám.

3. Táto príručka je určená týmto sociálnym pracovníkom. Jej účelom je pomáhať sociálnym pracovníkom pri všetkých typoch právnych systémov, či už pracujú vo veľkých štátoch s počítačovými systémami so zložitou informačnou technológiou, kde riešia stovky prípadov, alebo v malých štátoch, kde sa zaoberajú len niekoľkými prípadmi. Táto príručka sa zaoberá problémami a konaniami, ktoré sa vyskytujú pri riešení akýchkoľvek medzinárodných prípadov.

A. Na čo sa táto príručka vzťahuje (a na čo nie)

4. Cieľom tejto príručky je pomôcť sociálnym pracovníkom pri súčasnom riešení prípadov podľa tohto dohovoru. Nejde však o právneho poradcu k dohovoru pre právnikov, sudcov, politikov alebo súdy. Vzhľadom na to, že ide iba o príručku k medzinárodným prvkom prípadov dohovoru, nezahŕňa všetky aspekty riešenia medzinárodných prípadov. Medzinárodné prípady stále podliehajú vnútroštátnym postupom, ako sú konania o výkone.

5. Tento dohovor bol výsledkom štvorročných rokovaní, na ktorých sa zúčastnilo viac než 70 štátov. V priebehu týchto rokovaní boli prediskutované mnohé otázky, ktoré viedli k informáciám a vypracovaniu textu dohovoru, ktorý bol napokon schválený. Veľmi podrobné vysvetlenia ustanovení dohovoru a priebehu rokovaní sa nachádzajú v komplexnej dôvodovej správe k dohovoru.[1] Dôvodová správa poskytuje právny základ a riadny výklad každého ustanovenia dohovoru.

6. Táto príručka na druhej strane poskytuje praktický a funkčný výklad postupov dohovoru a opisuje spôsob, akým budú prípady dohovoru skutočne fungovať v praxi. Osoby, ktoré vyžadujú právny výklad dohovoru, budú musieť nahliadnuť do dôvodovej správy a priebežne aj do judikatúry, ktorá sa vyvíja podľa výkladu dohovoru.

7. Okrem toho fungovanie dohovoru sa bude musieť nutne doplniť o vnútroštátne postupy riešenia prípadov výživného, lebo po ich uplatňovaní v štáte sa prípad týkajúci sa platenia výživného stáva súčasťou prípadov v inom štáte, kde sa rieši v súlade s vnútroštátnymi postupmi predmetného štátu. Dohovor sa vo svojej podstate zaoberá prevažne interakciou medzi štátmi a tokom prípadov a informácií medzi nimi.

---

[1] A. Borrás a J. Degeling, Dôvodová správa – *Dohovor o medzinárodnom vymáhaní výživného na deti a iných členov rodiny,* dostupná na webovej stránke Haagskej konferencie < www.hcch.net > v časti o výživnom na deti „Child Support/Maintenance Section“.

8. Príručka neobsahuje odpovede ani usmernenia pre všetky otázky vyplývajúce z medzinárodných prípadov. Na základe vnútroštátnych postupov a vnútroštátneho práva v každom členskom štáte sa napríklad určí, ktoré písomnosti sa majú použiť na poskytovanie informácií o žiadostiach podľa dohovoru zmluvným stranám alebo akú formu by malo mať rozhodnutie o výživnom. Zatiaľ čo teda príručka môže byť pre sociálnych pracovníkov prvým zdrojom informácií týkajúcich sa praktického uplatňovania dohovoru, bude sa musieť zakaždým doplniť o informácie týkajúce sa vnútroštátnych postupov a práva v každom štáte.

B. Štruktúra tejto príručky

9. Táto príručka nie je kniha určená na prečítanie od a po z alebo od začiatku do konca.

10. Namiesto toho je rozdelená na viacero častí, ktoré sa vzťahujú na každý druh žiadosti alebo dožiadania, ktorý možno podať podľa tohto dohovoru. Keďže každá žiadosť alebo dožiadanie zahŕňa dva štáty – vysielajúci štát nazývaný dožadujúci štát a prijímajúci štát nazývaný dožiadaný štát –, každému druhu žiadosti a dožiadania je venovaná samostatná kapitola. Kapitola týkajúca sa „odoslaných" žiadostí zahŕňa postupy, ktoré používal dožadujúci štát, a kapitola s názvom „doručené" žiadosti zahŕňa postupy, ktoré používal dožiadaný štát.

11. Každá kapitola obsahuje aj diskusiu o samotnej žiadosti, čase jej použitia a príklady, ako aj vývojové diagramy a jednotlivé kroky na spracovanie žiadosti alebo dožiadania. Na konci každej kapitoly sa nachádzajú odkazy na ďalšie materiály, ako aj najčastejšie otázky.

12. Existuje rad otázok, ktoré sú spoločné pre všetky žiadosti a dožiadania, a preto namiesto toho, aby sa opakovali v každej kapitole, sa nachádzajú v prvej časti príručky, v kapitolách 1 až 3. Tieto kapitoly obsahujú stručné vysvetlenie každého z možných druhov žiadostí alebo dožiadaní a následne čitateľa odkazujú na príslušnú kapitolu príručky, ktorá obsahuje podrobné vysvetlenie.

13. Úvodné kapitoly obsahujú aj revíziu rozsahu pôsobnosti dohovoru – na ktoré typy vyživovacej povinnosti sa dohovor vzťahuje a na ktoré nie – a vysvetlenia týkajúce sa prípadného rozšírenia alebo obmedzenia rozsahu pôsobnosti dohovoru. Napokon sa v nich diskutuje o všeobecných otázkach, ako je význam ochrany osobných údajov a poskytovanie účinného prístupu k postupom a právnej pomoci v žiadostiach podľa tohto dohovoru.

14. Kapitola 2 obsahuje vysvetlenia pre najčastejšie používané pojmy v príručke. Nejde o právne vymedzenie pojmov. V samotnom dohovore sa vymedzuje počet použitých pojmov, pričom sa v ňom tiež uvádza, že „pri výklade tohto dohovoru sa zohľadňuje jeho medzinárodný charakter a potreba podporovať jednotnosť v jeho uplatňovaní".[2]

15. Vysvetlenia v kapitole 2 boli uvedené s cieľom pomôcť sociálnym pracovníkom pochopiť jazyk a účel dohovoru, najmä v tých oblastiach, v ktorých sa použité pojmy alebo slová podstatne odlišujú od pojmov alebo slov používaných vo vnútroštátnych právnych predpisoch alebo praxi. V jednotlivých kapitolách sa odkazy na tieto vysvetlenia nachádzajú v texte kapitoly a majú slúžiť sociálnym pracovníkom, ktorí sa musia riadiť ustanoveniami dohovoru.

16. A napokon, kapitola 15 príručky obsahuje pokyny na vyplnenie odporúčaných tlačív žiadostí a dožiadaní podľa tohto dohovoru.

---

[2] Článok 53.

C. Ako používať túto príručku

17. Ak nie ste oboznámený s prípadmi dohovoru, mali by ste si najprv prečítať kapitolu 1 – Prehľad žiadostí a dožiadaní podľa tohto dohovoru. Obsahuje vysvetlenie týkajúce sa rôznych žiadostí alebo dožiadaní, ktoré sú k dispozícii podľa tohto dohovoru, ako aj informácie o tom, ktorú časť tejto príručky by ste si mali prezrieť.

18. Potom prejdite na kapitolu 3 a uistite sa, že problematika vymáhania výživného patrí do rozsahu pôsobnosti tohto dohovoru. V opačnom prípade sa nebudú uplatňovať postupy uvedené v tejto príručke a v dohovore. Ak daná problematika patrí do rozsahu pôsobnosti dohovoru, prejdite na kapitolu venovanú konkrétnej žiadosti a riaďte sa buď vstupnými, alebo výstupnými postupmi.

D. Ďalšie zdroje informácií

19. Najobsiahlejším zdrojom informácií o texte dohovoru je uvedená dôvodová správa. Ak máte otázku týkajúcu sa prípadu dohovoru, na ktorý ste v tejto príručke nenašli odpoveď, vyhľadajte príslušný článok dohovoru a prejdite na príslušnú časť dôvodovej správy. Zistíte, že mnohé otázky technického charakteru, ktoré neboli uvedené v tejto príručke, boli zodpovedané v dôvodovej správe. Okrem dôvodovej správy existuje aj značný počet predbežných písomností a správ, ktoré obsahujú základné informácie a informácie technického charakteru, na ktoré sa odkazuje a z ktorých sa vychádzalo v priebehu rokovaní, ktorých výsledkom bol dohovor. Všetky tieto správy sa nachádzajú na webovej stránke Haagskej konferencie < www.hcch.net > v časti o výživnom na deti „Child Support/Maintenance Section“.

20. Otázky týkajúce sa vnútroštátneho práva a postupov iného štátu v záležitostiach týkajúcich sa výživného možno často zodpovedať nahliadnutím do profilu krajiny, ktorý zmluvný štát podal na Stále byro Haagskej konferencie medzinárodného práva súkromného. Profil krajiny obsahuje informácie o vykonávacích opatreniach, ktoré tvoria základ, z ktorého vychádzajú rozhodnutia o výživnom, o obmedzeniach pre zmenu a o tom, či sa v prípade žiadostí bežne používajú správne alebo súdne postupy. Profil krajiny obsahuje aj kontaktné informácie a akékoľvek osobitné požiadavky od daného štátu týkajúce sa žiadostí podľa tohto dohovoru. V profile krajiny sa nachádzajú aj odkazy na webové stránky štátu alebo podobné zdroje informácií. Profil krajiny sa nachádza aj na webovej stránke Haagskej konferencie.[3]

21. Napokon, sociálni pracovníci by samozrejme mali prekonzultovať svoje materiály o vnútroštátnych postupoch a procesoch, a v prípade potreby odkázať otázky týkajúce sa právneho výkladu na príslušné právne zdroje, ako sú právnické príručky alebo právnici v ich vlastnej krajine. Keďže mnohé štáty už majú značné skúsenosti s riešením medzinárodných prípadov platenia výživného, mnohé z nich majú bohaté skúsenosti s pomocou sociálnym pracovníkom pri vybavovaní medzinárodných prípadov.

---

[3] Niektoré štáty sa môžu rozhodnúť, že nebudú používať odporúčané tlačivo profilu krajiny, aj keď v článku 57 sa požaduje, aby každý zmluvný štát poskytoval stálemu byru rovnaký druh informácií. Tieto informácie budú dostupné aj na webovej stránke Haagskej konferencie < www.hcch.net > v časti o výživnom na deti „Child Support/Maintenance Section“.

E. Niekoľko záverečných odporúčaní

22. Pri práci na žiadostiach podľa tohto dohovoru sa bude klásť zreteľný dôraz na postupy zamerané na zachovanie jednoduchosti celého procesu, zasielanie žiadostí a dožiadaní, používanie účinných opatrení vykonávania a udržiavanie pravidelnej komunikácie medzi oboma štátmi zainteresovanými do prípadu. Ide o najdôležitejšie ciele dohovoru, ktoré odráža článok 1 dohovoru. Ak sa tieto ciele majú dosiahnuť pri vykonávaní tohto dohovoru, bude to mať jasný a trvalý prínos pre deti a rodiny na celom svete. Stane sa tak vďaka tvrdej práci a úsiliu sociálnych pracovníkov, ktorí riešia prípady, a dúfame, že táto príručka bude v tejto súvislosti užitočným nástrojom.

Kapitola 1
Prehľad žiadostí a dožiadaní podľa tohto dohovoru

23. V tejto kapitole sú vysvetlené druhy žiadostí a dožiadaní, ktoré podľa tohto dohovoru možno podať prostredníctvom **ústredného orgánu**. Mala by sa konzultovať spolu s kapitolou 3, ktorá poskytuje základné informácie o rozsahu pôsobnosti dohovoru a jeho uplatňovania v každom konkrétnom prípade.

Ústredný orgán je verejný orgán vymenovaný zmluvným štátom s cieľom plniť alebo vykonávať povinnosti v oblasti administratívnej spolupráce a pomoci v súlade s dohovorom. Tieto povinnosti sú stanovené v kapitolách II a III dohovoru.

24. Táto kapitola sa začína prehľadom možných žiadostí a dožiadaní, ktoré možno podať podľa tohto dohovoru. Obsahuje tiež niekoľko vývojových diagramov s cieľom určiť, ktorá žiadosť alebo dožiadanie sú vhodné podľa tohto dohovoru.

25. Treba mať na zreteli, že účelom tejto kapitoly je poskytnúť všeobecný prehľad len o jednotlivých druhoch žiadostí a dožiadaní; podrobnejšie informácie o každom druhu žiadosti alebo dožiadania sa nachádzajú v jednotlivých kapitolách. Príklady a vývojové diagramy uvedené v tejto kapitole sú nutne obmedzené na najbežnejšie použitie žiadostí alebo dožiadaní a nezachádzajú do podrobností uvedených v jednotlivých kapitolách príručky.

26. Po stanovení druhu žiadosti alebo dožiadania, ktorý bol podaný, môžete prejsť na kapitolu 3 s cieľom určiť, či žiadosť alebo dožiadanie patria do rozsahu pôsobnosti dohovoru, a následne môžete prejsť na konkrétnu kapitolu príručky, ktorá sa zaoberá konkrétnym druhom podanej žiadosti alebo dožiadania. Kapitola 2 obsahuje vysvetlenia pre najčastejšie používané pojmy v príručke.

I. Opis žiadostí a dožiadaní podľa tohto dohovoru

27. Táto časť poskytuje základný prehľad o jednotlivých druhoch ***žiadostí*** (uznanie, uznanie a výkon, výkon, vydanie a zmena) a ***dožiadaní*** podaných prostredníctvom ústredných orgánov (***dožiadania o osobitné opatrenia***), ktoré sú dostupné v rámci dohovoru a o ich použití. Poskytuje prehľad o typoch faktorov, ktoré budú mať vplyv na to, či je možné podať žiadosť alebo dožiadanie.

Tip: *Prostredníctvom tejto príručky zistíte rozdiel medzi **priamymi dožiadaniami** a **žiadosťami**. Žiadosť je podľa dohovoru činnosť, ktorá sa podáva prostredníctvom ústredného orgánu, napríklad žiadosť o uznanie a výkon. Priama žiadosť sa podáva priamo príslušnému orgánu, napríklad priama žiadosť o stanovenie vyživovacej povinnosti medzi manželmi, kde dožiadaný štát nerozšíril žiadosť dohovoru o tento druh žiadosti.*

*Majte však na zreteli, že **dožiadanie o osobitné opatrenia** podľa článku 7 predstavuje výnimku z tohto pravidla. Takéto dožiadania sa podávajú prostredníctvom ústredného orgánu. Pozri kapitolu 13.*

A. Prehľad žiadostí podľa tohto dohovoru

28. Druhy žiadostí, ktoré je možné podať podľa tohto dohovoru, sú uvedené v článku 10. Tieto žiadosti sú dostupné osobám (alebo v niektorých prípadoch verejnému orgánu) v týchto situáciách:

Okolnosti	Druh žiadosti dostupnej podľa tohto dohovoru
Žiadateľ, ktorému bolo doručené rozhodnutie o výživnom od dožiadaného štátu a žiada o jeho výkon v tomto štáte	Žiadosť o výkon
Žiadateľ, ktorému bolo doručené rozhodnutie od zmluvného štátu a žiada o jeho uznanie alebo o uznanie a výkon v inom štáte	Žiadosť o uznanie alebo o uznanie a výkon
Žiadateľ, ktorému ešte nebolo doručené rozhodnutie o výživnom, keďže odporca má pobyt v inom zmluvnom štáte	Žiadosť o vydanie rozhodnutia o výživnom
Žiadateľ, ktorému bolo doručené rozhodnutie o výživnom, ale žiada o vydanie nového rozhodnutia, lebo pri uznávaní alebo výkone existujúceho rozhodnutia v inom zmluvnom štáte nastali ťažkosti	Žiadosť o vydanie rozhodnutia o výživnom
Žiadateľ, ktorému bolo doručené rozhodnutie o výživnom od zmluvného štátu, ale žiada o jeho zmenu, a odporca (druhá strana) má pobyt v inom zmluvnom štáte	Žiadosť o zmenu

Obrázok 1: Tabuľka žiadostí

29. Ako je uvedené na obrázku 1 vyššie, existujú štyri všeobecné druhy žiadostí, ktoré je možné podať podľa tohto dohovoru. V rámci týchto širších kategórií existuje niekoľko odlišných výsledkov, ktoré je možné dosiahnuť. Medzi tieto štyri všeobecné druhy patria:

- žiadosť o výkon rozhodnutia o výživnom vydaného alebo uznaného v dožiadanom štáte,
- žiadosť o uznanie alebo o uznanie a výkon platného rozhodnutia o výživnom,
- žiadosť o vydanie rozhodnutia o výživnom vrátane určenia rodičovstva, ak je to potrebné,
- žiadosť o zmenu platného rozhodnutia o výživnom.

30. Všetky tieto žiadosti môže podať oprávnený, pričom niektoré môže podať aj povinný, ako je uvedené v článku 10 ods. 2.

1. Žiadosť o uznanie alebo o uznanie a výkon platného rozhodnutia

31. Táto žiadosť sa použije, ak už žiadateľ disponuje ***rozhodnutím o výživnom*** a požaduje, aby iný štát ako štát, v ktorom žije, uznal alebo uznal a vykonal toto rozhodnutie. Proces uznania a výkonu odstraňuje potrebu, aby žiadateľ požiadal v dožiadanom štáte o vydanie nového rozhodnutia s cieľom získať výživné. Proces uznania a výkonu namiesto toho umožňuje výkon platného rozhodnutia v inom štáte na rovnakom základe, ako keby bolo pôvodne vydané v tomto štáte. Oba štáty musia byť zmluvnými štátmi dohovoru a rozhodnutie musí byť vydané v zmluvnom štáte.

Rozhodnutie o výživnom *zaväzuje povinného platiť výživné, pričom môže zahŕňať aj automatickú indexáciu a požiadavku vyplatiť dlžné výživné, požadovať výživné za dobu minulú alebo úrok a stanovenie trov alebo výdavkov.*

a) Kedy sa táto žiadosť použije

32. Vo väčšine prípadov bude žiadateľ žiadať o uznanie a výkon rozhodnutia s cieľom vymôcť platby výživného a v prípade potreby začať konanie o výkone. V niektorých prípadoch bude žiadateľ žiadať iba o uznanie. Napríklad povinný môže požiadať len o uznanie zahraničného rozhodnutia s cieľom obmedziť alebo prerušiť výkon platieb na základe iného rozhodnutia, alebo oprávnený môže požiadať iba o uznanie, ak nežiada iný štát o pomoc pri výkone rozhodnutia.

b) Príklad

33. D má sídlo v krajine A a bolo mu doručené rozhodnutie z krajiny A, v ktorom jej bývalého manžela žiada o platbu výživného na jej tri deti. Jej bývalý manžel žije v krajine B. D žiada o výkon rozhodnutia o výživnom. Krajina A aj krajina B sú ***zmluvné štáty***.

__Zmluvný štát__ je štát, ktorý je viazaný dohovorom, lebo dokončil proces ratifikácie, prijatia alebo schválenia požadovaný v rámci dohovoru.

34. Ústredný orgán v krajine A zašle žiadosť o ***uznanie a výkon*** rozhodnutia do krajiny B. Ústredný orgán v krajine B zašle rozhodnutie príslušnému orgánu, ktorý ho má zaregistrovať na účely výkonu alebo vyhlásiť za vykonateľné. Bývalý manžel bude informovaný o uznaní rozhodnutia a bude mať možnosť podať námietku proti uznaniu rozhodnutia. Po uznaní rozhodnutia a v prípade, že bývalý/bývalá manžel/manželka neplatí výživne dobrovoľne, prijme príslušný orgán v krajine B potrebné opatrenia na výkon rozhodnutia a postúpi platby do krajiny A.[4]

Uplatniteľné články dohovoru – článok 10 ods. 1 písm. a) *a článok 10 ods. 2 písm.* a)

Pozri kapitolu 4, Odosielané žiadosti o uznanie a výkon rozhodnutia, a kapitolu 5, Doručené žiadosti o uznanie a výkon rozhodnutia

2. Žiadosť o výkon rozhodnutia vydaného alebo uznaného v dožiadanom štáte

35. Podľa tohto dohovoru ide o najjednoduchšiu zo všetkých žiadostí. V žiadosti sa požaduje, aby zmluvný štát vykonával vlastné rozhodnutie alebo rozhodnutie, ktoré už uznal, a pomáhal pri zasielaní platieb oprávnenému.

36. Rozdiel medzi touto žiadosťou a žiadosťou o uznanie a výkon opísanou vyššie je ten, že rozhodnutie, ktoré sa má vykonať, bolo prijaté alebo už bolo uznané v štáte, ktorý bude rozhodnutie vykonávať (dožiadaný štát). Toto rozhodnutie nemusí byť uznané pred tým, ako bude vykonané.[5]

__Príslušný orgán__ je orgán konkrétneho štátu, ktorý je poverený alebo oprávnený v rozsahu povolenom právnym poriadkom dotknutého štátu vykonávať osobitné úlohy podľa tohto dohovoru. Príslušným orgánom môže byť súd, správna agentúra, program na vymáhanie výživného na deti alebo akýkoľvek iný vládny subjekt, ktorý vykonáva niektorú z úloh súvisiacich s dohovorom.

---

[4] Ústredný alebo príslušný orgán je podľa dohovoru povinný „zjednodušiť" výkon alebo vymáhanie a prevod platieb. Opatrenia prijaté na tento účel budú v každom štáte odlišné. Pozri kapitolu 10 o výkone rozhodnutí o výživnom.

[5] Ako už bolo uvedené v kapitole 4, aby bolo možné uznať a vykonať rozhodnutie v dožiadanom štáte, musí byť vydané v zmluvnom štáte (pozri dôvodovú správu, bod 240). Ak toto rozhodnutie vydal iný ako zmluvný štát, žiadosť o výkon možno podať v prípade, ak už dožiadaný štát toto rozhodnutie uznal, a to buď prostredníctvom inej zmluvy alebo vnútroštátnych právnych predpisov. V opačnom prípade bude potrebné podať žiadosť o vydanie nového rozhodnutia.

a) Kedy sa táto žiadosť použije

37. Táto žiadosť bude podaná v prípade, že žiadateľovi bolo doručené alebo uznané rozhodnutie o výživnom v štáte, v ktorom má odporca pobyt alebo majetok či príjem. Žiadateľ môže daný štát požiadať, aby vykonal rozhodnutie, ktoré vydal alebo uznal. Žiadateľ nemusí na účely tejto žiadosti vycestovať do štátu, ktorý toto rozhodnutie vydal. Namiesto toho ústredný orgán v štáte, v ktorom má žiadateľ pobyt, zašle žiadosť na vykonanie rozhodnutia dožiadanému štátu. Oba štáty musia byť zmluvnými štátmi dohovoru.

b) Príklad

38. F má pobyt v krajine A a z krajiny B, v ktorej má pobyt otec jej dieťaťa, jej bolo doručené rozhodnutie o výživnom. O vykonanie rozhodnutia o výživnom žiada krajinu B. Krajina A aj krajina B sú zmluvnými štátmi dohovoru.

39. Podľa tohto dohovoru môže F požiadať ústredný orgán v krajine A, aby zaslal žiadosť o vykonanie v jej mene do krajiny B. F nebude musieť požiadať o uznanie rozhodnutia, keďže je z krajiny B. Ústredný orgán v krajine B spracuje žiadosť a zašle ju príslušnému orgánu v krajine B na vykonanie. Ak povinný nezaplatí výživné dobrovoľne, príslušný orgán využije opatrenia, ktoré má k dispozícii podľa vnútroštátnych právnych predpisov na vykonanie tohto rozhodnutia.

Dožadujúci štát *je štát, v ktorom má žiadateľ pobyt a v ktorom bola podaná žiadosť alebo dožiadanie podľa tohto dohovoru.*

Dožiadaný štát *je štát, ktorému bola žiadosť doručená a ktorý bol požiadaný o spracovanie žiadosti alebo dožiadania. Spravidla je to štát, v ktorom má odporca pobyt.*

Uplatniteľný článok dohovoru – článok 10 ods. 1 písm. b)

Pozri kapitolu 6, Odosielané žiadosti o výkon rozhodnutia, a kapitolu 7, Doručené žiadosti o výkon rozhodnutia

3. Žiadosť o vydanie rozhodnutia

40. Táto žiadosť sa použije na získanie rozhodnutia, ktorým sa určuje výživné pre žiadateľa, jeho alebo jej deti, alebo pre iné osoby.[6] Žiadateľ požiada ústredný orgán v štáte, v ktorom má pobyt, o zaslanie žiadosti v jeho alebo v jej mene ústrednému orgánu štátu, v ktorom má povinný pobyt, aby vydal rozhodnutie vrátane určenia rodičovstva, ak je to potrebné.[7] Oba štáty musia byť zmluvnými štátmi dohovoru.

a) Kedy sa táto žiadosť použije

41. Táto žiadosť sa použije v prípade, keď neexistuje žiadne rozhodnutie o výživnom alebo keď žiadateľovi bolo doručené rozhodnutie o výživnom, ale z nejakého dôvodu nemôže byť uznané alebo vykonané v štáte, v ktorom má povinný pobyt alebo v ktorom sa má vykonať.

---

6 Žiadosť o vydanie možno podať len pre „iné osoby", ak bol rozsah pôsobnosti dohovoru rozšírený o tieto iné osoby. Pozri diskusiu o rozsahu pôsobnosti v kapitole 3.

7 V článku 10 ods. 3 sa uvádza, že o žiadosti sa rozhodne podľa právnych predpisov dožiadaného štátu, pričom sa budú uplatňovať aj jeho kritériá právomoci. Pozri dôvodovú správu, bod 248.

b) Príklad

42. G má pobyt v krajine A a má štvorročné dieťa. Nikdy nebola vydatá za otca dieťaťa a nebolo preukázané jeho otcovstvo. Otec dieťaťa sa presťahoval do krajiny B. G žiada, aby otec začal platiť výživné na dieťa. Krajina A aj krajina B sú zmluvnými štátmi dohovoru.

43. Podľa tohto dohovoru zašle ústredný orgán v krajine A žiadosť o ***vydanie rozhodnutia o výživnom*** na dieťa ústrednému orgánu v krajine B. Ústredný orgán v krajine B prijme potrebné opatrenia na podanie žiadosti o vydanie rozhodnutia, spravidla tým, že ju zašle príslušnému orgánu. Príslušný orgán v krajine B zjednoduší určenie rodičovstva. Môže tak urobiť prostredníctvom testu na otcovstvo a nadviazania priameho kontaktu s matkou alebo prostredníctvom ústredných orgánov, aby bolo možné otestovať matku a dieťa. V niektorých štátoch možno prípadne stanoviť rodičovstvo prostredníctvom súdneho príkazu alebo rodič môže uznať rodičovstvo. Po vydaní rozhodnutia o výživnom v krajine B príslušný orgán v krajine B zabezpečí jeho vykonanie, ak je to potrebné, pričom platby budú zasielané matke v krajine A bez toho, aby musela podať ďalšiu žiadosť.[8]

Uplatniteľný článok dohovoru – článok 10 ods. 1 písm. c) a d)

Pozri kapitolu 8, Odosielané žiadosti o výkon rozhodnutia, a kapitolu 9, Doručené žiadosti o výkon rozhodnutia

4. Žiadosť o zmenu platného rozhodnutia

44. Táto žiadosť sa použije v prípade, keď existuje rozhodnutie o výživnom, ale jedna zo strán požiada o jeho zmenu.

a) Kedy sa táto žiadosť použije

45. Žiadosť o zmenu môže byť podaná vtedy, ak sa zmenili potreby oprávneného alebo detí alebo ak sa zmenila schopnosť povinného platiť výživné. Žiadateľ (oprávnený alebo povinný) požiada ústredný orgán v štáte, v ktorom má pobyt, aby zaslal žiadosť o zmenu štátu, v ktorom má pobyt druhá strana (alebo v ktorom sa má vykonať zmena). Ak to právne predpisy dožiadaného štátu umožňujú, rozhodnutie bude zmenené alebo sa vydá nové rozhodnutie.[9] Zmenené rozhodnutie bude potrebné uznať, ak sa vydá v inom štáte, než je štát, v ktorom sa má vykonať.

46. Dohovor sa nevzťahuje na všetky situácie, v ktorých osoba, ktorej sa týka medzinárodný prípad platby výživného, žiada o zmenu existujúceho rozhodnutia. V mnohých situáciách nebude podľa článku 10 dohovoru podaná žiadna žiadosť a žiadateľ priamo podá žiadosť o zmenu príslušnému orgánu vo svojom rodnom štáte alebo v štáte, v ktorom bolo toto rozhodnutie vydané. Dohovor však obsahuje mechanizmus na zasielanie žiadostí, ak sa daná osoba rozhodne alebo je povinná podať žiadosť v jednom zmluvnom štáte a ukončiť konanie v inom zmluvnom štáte.[10]

---

8 Pozri dôvodovú správu, bod 108, o používaní pojmu „zjednodušiť".

9 Pozri článok 10 ods. 3. O žiadosti sa rozhodne v súlade s právnymi predpismi dožiadaného štátu vrátane kritérií právomoci.

10 Pozri kapitoly 11 a 12. Dohovor obsahuje obmedzenia, ktoré môžu ovplyvniť schopnosť povinného úspešne zmeniť existujúce rozhodnutie, najmä v prípade, keď má oprávnený pobyt v štáte, v ktorom bolo toto rozhodnutie vydané.

b) Príklad

47. H bolo doručené rozhodnutie o výživnom z krajiny A, v ktorom bývalého manžela žiada o platenie výživného na jeho dve deti. Jej bývalý manžel sa presťahoval do krajiny B. Rozhodnutie sa vykonáva v krajine B. H žiada o zvýšenie výživného, lebo príjem jej bývalého manžela sa od vydania tohto rozhodnutia zvýšil.

48. Ak sa H rozhodne požať žiadosť o zmenu podľa tohto dohovoru, ústredný orgán v krajine A zašle žiadosť o ***zmenu existujúceho rozhodnutia*** v mene H ústrednému orgánu v krajine B. Bývalý manžel bude o tom informovaný a o danej veci sa bude pojednávať v krajine B. Zmenené rozhodnutie je možné po tom, ako bolo vydané, vykonať v krajine B.

Uplatniteľné články dohovoru – článok 10 ods. 1 písm. e) *a* f)*, článok 10 ods. 2 písm.* b) *a* c)

Pozri kapitolu 11, Žiadosti o zmenu rozhodnutia, a kapitolu 12, Postup zmeny

B. Dožiadanie o osobitné opatrenia

49. Okrem týchto štyroch druhov žiadostí, ktoré sú dostupné podľa tohto dohovoru, obsahuje dohovor aj niektoré ďalšie dožiadania, ktoré sa ústrednému orgánu zasielajú v prípade, keď žiadateľ ešte nepodal žiadosť. Sú známe ako dožiadania o osobitné opatrenia. Poskytovanie pomoci v nadväznosti na takéto dožiadanie je ľubovoľné a dožiadaný štát určí, ktoré opatrenia budú v tejto súvislosti prijaté.

50. V článku 7 sa uvádza šesť možných dožiadaní, ktoré je možné podať prostredníctvom ústredného orgánu inému ústrednému orgánu. Dožiadanie o osobitné opatrenia možno podať s cieľom:

1. pomôcť pri zistení miesta pobytu povinného alebo oprávneného;
2. pomôcť pri získavaní informácií o príjme a majetkových pomeroch povinného alebo oprávneného vrátane informácií o majetku;
3. pomôcť pri získaní listinných alebo iných dôkazov;
4. poskytnúť pomoc pri určení rodičovstva;
5. začať alebo pomôcť so začatím konania na vydanie predbežných opatrení týkajúcich sa vyplnenia žiadosti o výživné;
6. pomôcť pri doručovaní písomností.

a) Kedy sa podá dožiadanie o osobitné opatrenia

51. Dožiadanie o osobitné opatrenia bude podané v prípade, že žiadateľ požiada o obmedzený druh pomoci tým, že podá žiadosť o uznanie, uznanie a výkon, výkon, vydanie alebo zmenu podľa tohto dohovoru. O túto pomoc možno požiadať aj s cieľom určiť, či by sa táto žiadosť mala podať alebo či možno požiadať o pomoc v priebehu vnútroštátneho konania o výživnom, ak má záležitosť týkajúca sa výživného medzinárodný charakter.

b) Príklad

52. J žije v krajine A a má dve deti. Je rozvedená s otcom detí a bolo jej doručené rozhodnutie o výživnom, podľa ktorého jej musí platiť výživné. J sa domnieva, že otec detí žije buď v krajine B, alebo v krajine C, keďže v oboch krajinách má príbuzných. Žiada o vykonanie jej rozhodnutia, ale nevie, do ktorého štátu ho má zaslať.

53. Podľa tohto dohovoru môže ústredný orgán v krajine A zaslať ústredným orgánom v krajine B alebo v krajine C dožiadanie, aby mu pomohli zistiť pobyt otca. Podá sa dožiadanie o osobitné opatrenia, v ktorom sa uvedie, že J žiada o podanie žiadosti o uznanie a výkon rozhodnutia po tom, ako bude zistený pobyt otca/odporcu. Ústredný orgán v krajine B alebo v krajine C podá informácie o tom, či bolo možné zistiť pobyt odporcu v danom štáte, takže krajina A môže následne poslať spis príslušnému ústrednému orgánu.

Uplatniteľný článok dohovoru – článok 7

Pozri kapitolu 13, Odosielané dožiadania o osobitné opatrenia, kapitolu 14, Doručené dožiadania o osobitné opatrenia, a kapitolu 3 časť 2 oddiel V – Ostatné haagske dohovory

II. Určenie druhu žiadosti

54. Určiť, ktorý druh žiadosti sa vzťahuje na konkrétnu situáciu, je pomerne jednoduché. Nasledujúce série vývojových diagramov znázorňujú rôzne možnosti.

55. Treba mať na zreteli, že informácie v tomto oddiele sú spravidla veľmi všeobecné. Prostredníctvom výhrad a vyhlásení môže štát určiť rozsah uplatňovania dohovoru v danom štáte. Štát môže napríklad uplatniť výhradu, ktorou obmedzí uplatňovanie dohovoru na deti mladšie ako 18 rokov. Ovplyvnilo by to spôsob, akým by štát riešil uznanie alebo o uznanie a výkon žiadostí týkajúcich sa detí starších ako 18 rokov. Touto otázkou sa podrobnejšie zaoberá kapitola 3.

1. Prípad, keď už bolo vydané rozhodnutie

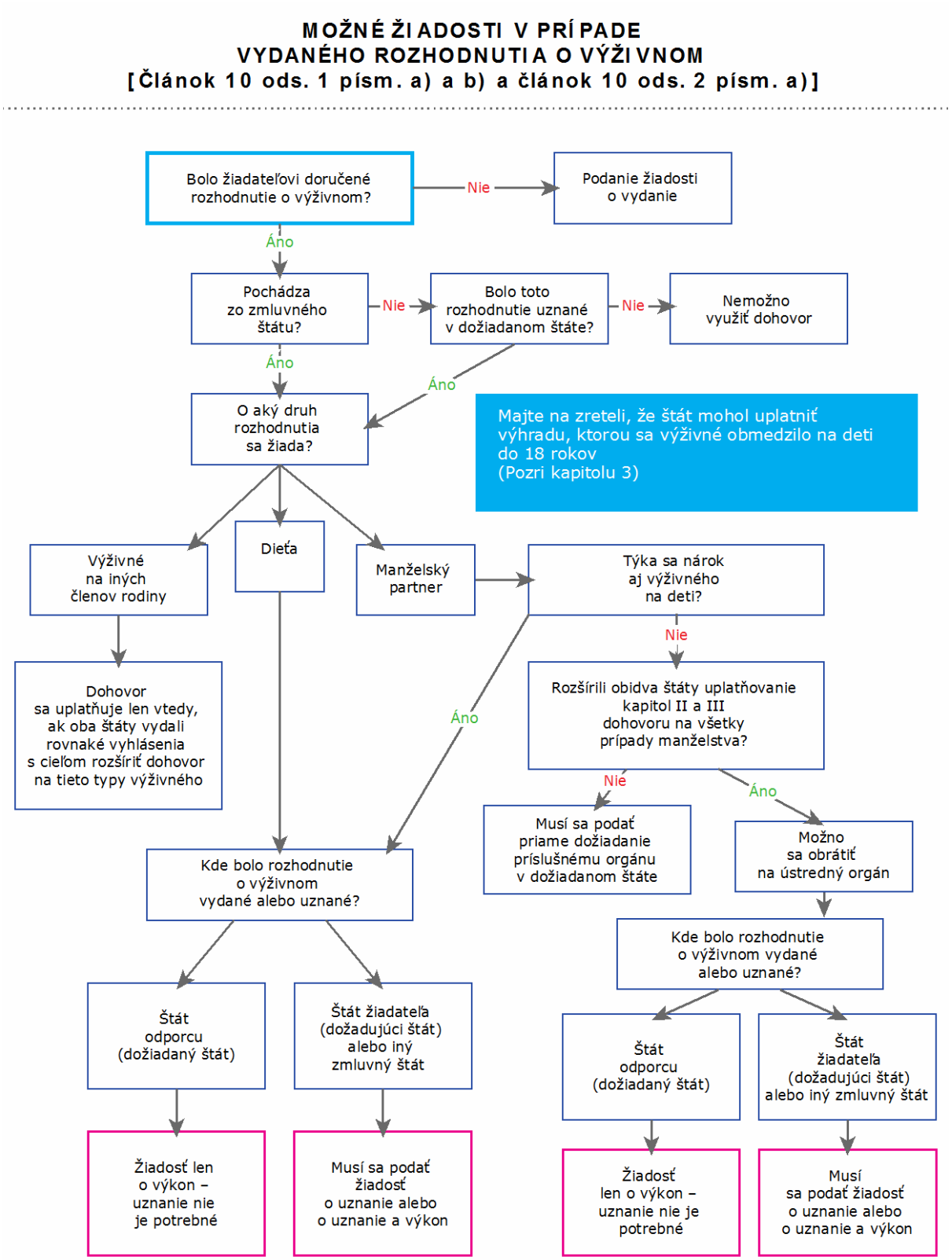

Obrázok 2: Možné žiadosti v prípade vydania rozhodnutia o výživnom

2. Prípad, keď neexistuje žiadne rozhodnutie alebo žiadne vykonateľné rozhodnutie

56. Nasledujúci vývojový diagram znázorňuje možnosti, keď nebolo vydané rozhodnutie o výživnom alebo keď toto rozhodnutie nie je možné uznať alebo vykonať, najmä z dôvodu výhrad podľa tohto dohovoru.

MOŽNÉ ŽIADOSTI V PRÍPADE,
AK NEEXISTUJE ŽIADNE VYKONATEĽNÉ ROZHODNUTIE
[Článok 10 ods. 1 písm. c) a d)]

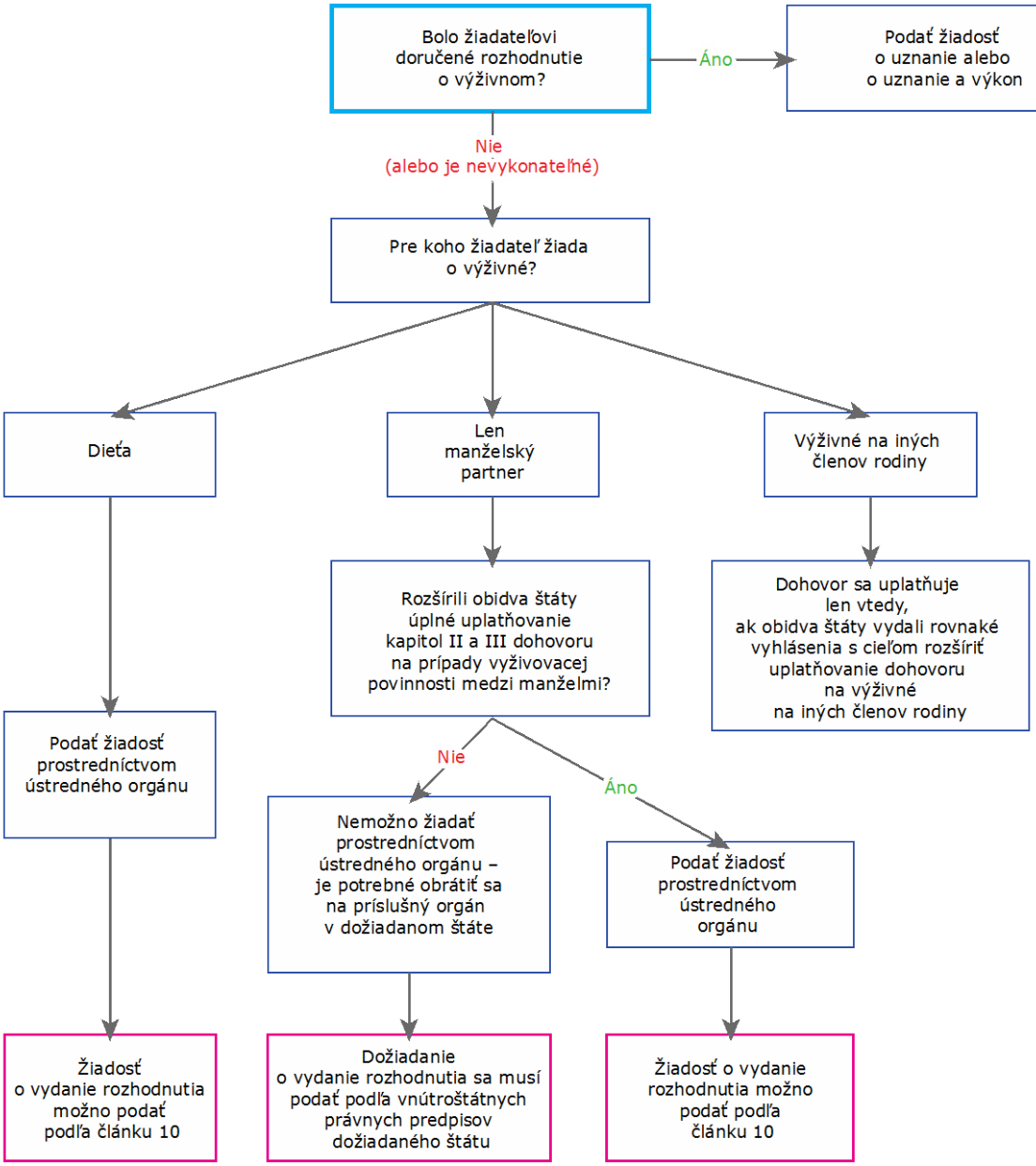

Obrázok 3: Možné žiadosti v prípade, keď neexistuje žiadne vykonateľné rozhodnutie

3. Prípad, keď žiadateľ žiada o zmenu rozhodnutia

57. V niektorých prípadoch môže žiadateľ potrebovať zmeniť rozhodnutie, aby sa zabezpečilo, že bude odrážať zmenu okolností strán alebo dieťaťa. Tento proces bude mierne odlišný v závislosti od toho, či o zmenu žiada povinný alebo oprávnený.

58. Vývojový diagram na nasledujúcej strane znázorňuje postup v prípade, keď oprávnený žiada o vykonanie zmeny.

ŽIADOSTI O ZMENU PODANÉ OPRÁVNENÝM
[Článok 10 ods. 1 písm. e) a f)]

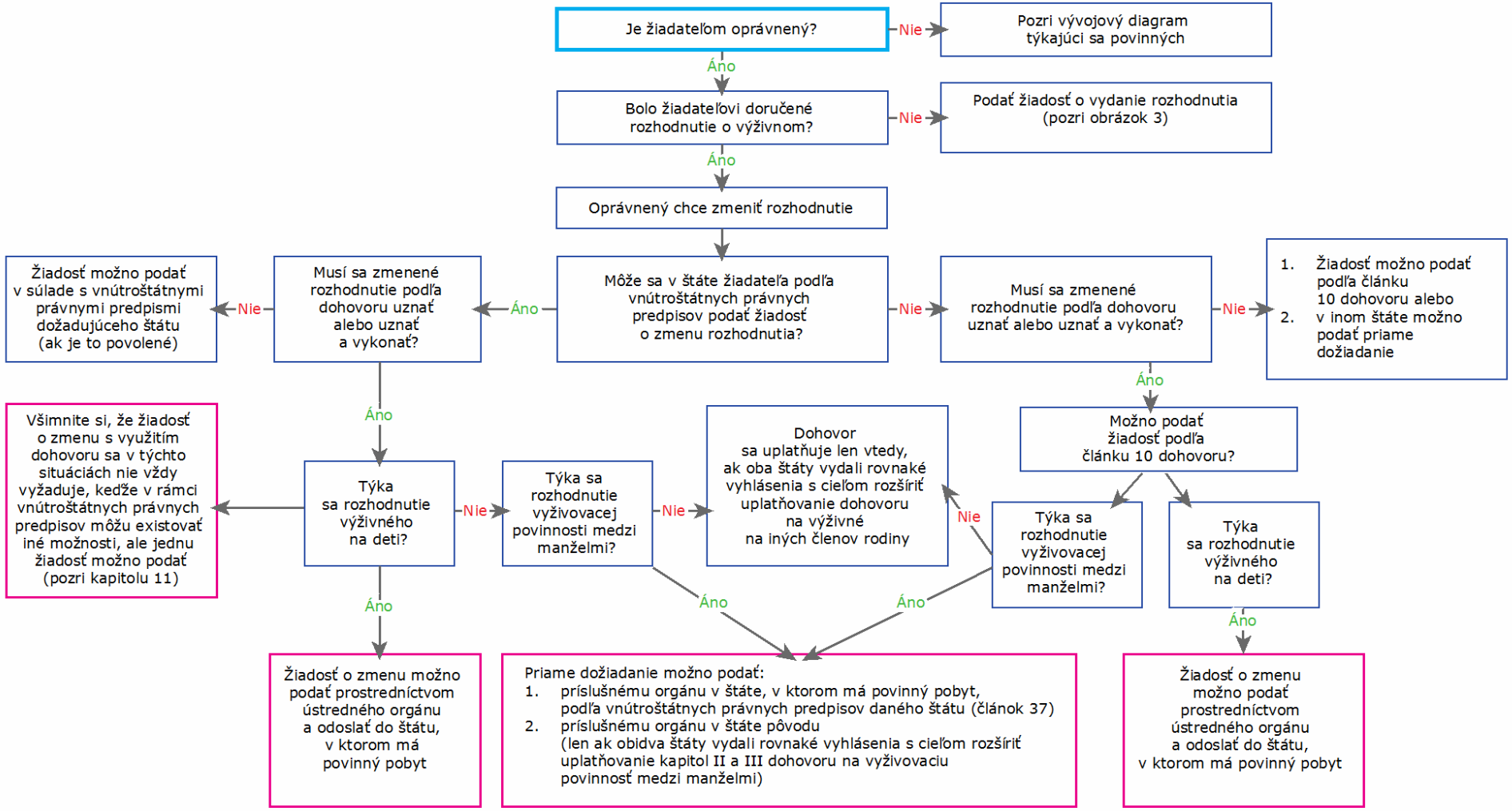

Obrázok 4: Žiadosti o zmenu podané oprávneným

59. Vývojový diagram na nasledujúcej strane znázorňuje postup v prípade, keď povinný žiada o vykonanie zmeny. Ako možno vidieť, žiadosť obsahuje niekoľko rozdielov, lebo sa uprednostňuje možnosť, aby sa o zmene žiadosti pojednávalo v štáte, v ktorom bolo vydané rozhodnutie, ak má oprávnený pobyt v tomto štáte.

ŽIADOSTI O ZMENU PODANÉ POVINNÝM
[Článok 10 ods. 2 písm. b) a c)]

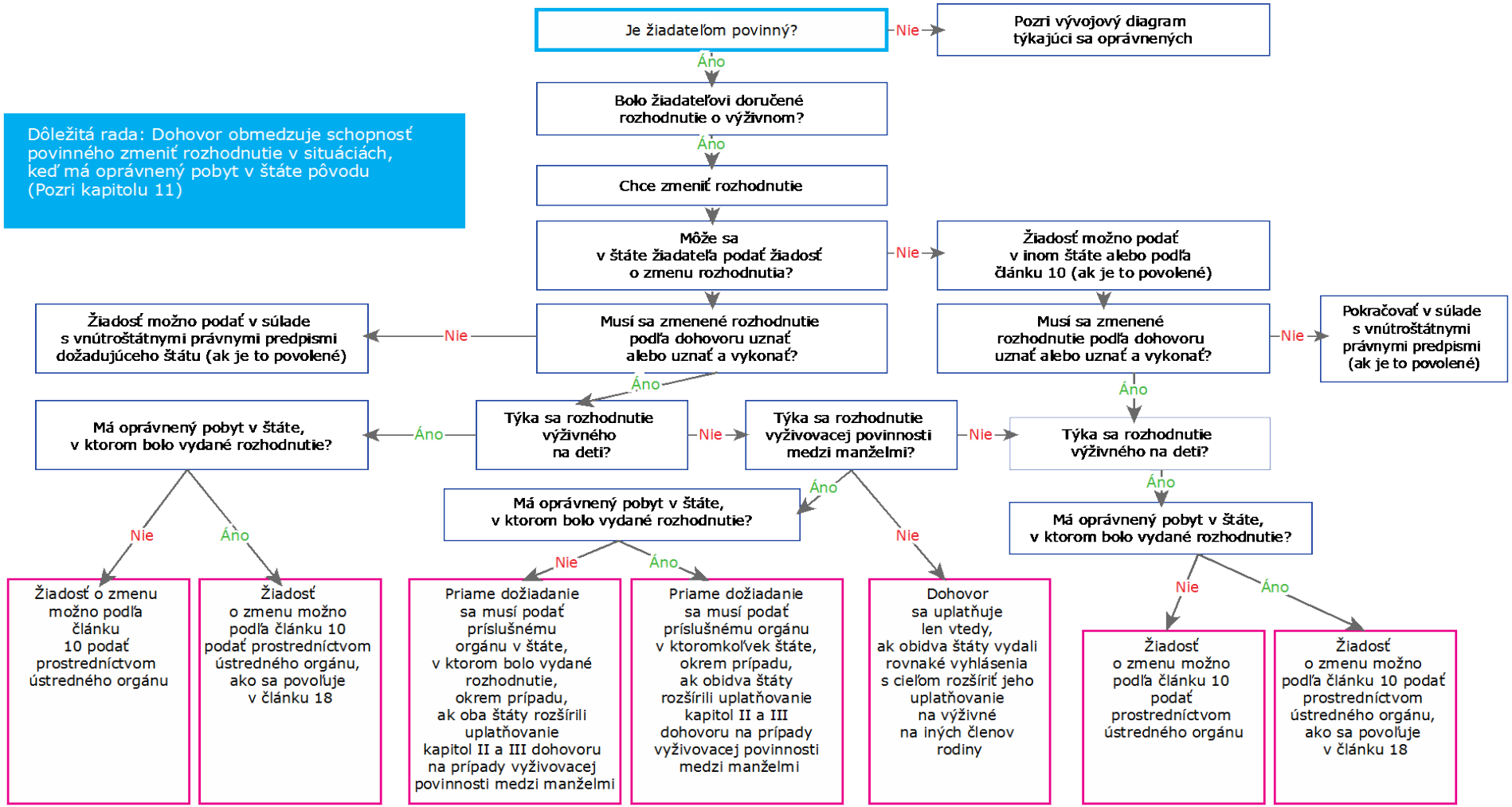

Dôležitá rada: Dohovor obmedzuje schopnosť povinného zmeniť rozhodnutie v situáciách, keď má oprávnený pobyt v štáte pôvodu (Pozri kapitolu 11)

Obrázok 5: Žiadosti o zmenu podané povinným

4. Prípad, keď žiadateľ žiada o pomoc

60. V niektorých prípadoch žiadateľ vyžaduje pred podaním žiadosti podľa dohovoru pomoc od ústredného orgánu. Pred podaním žiadosti podľa dohovoru môžu byť potrebné ďalšie informácie, písomnosti alebo dôkaz o rodičovstve. Dohovor tiež umožňuje, aby žiadateľ vo vnútroštátnom prípade týkajúcom sa výživného predložil ústrednému orgánu aj dožiadanie o osobitné opatrenia súvisiace s pomocou v prípade, že vnútroštátny prípad týkajúci sa výživného obsahuje medzinárodný prvok. Tieto dožiadania zahŕňa článok 7. Vývojový diagram, ktorý sa nachádza nižšie, znázorňuje postup v prípade takýchto dožiadaní.[11]

DOŽIADANIA O OSOBITNÉ OPATRENIA
(Článok 7 ods. 1 a 2)

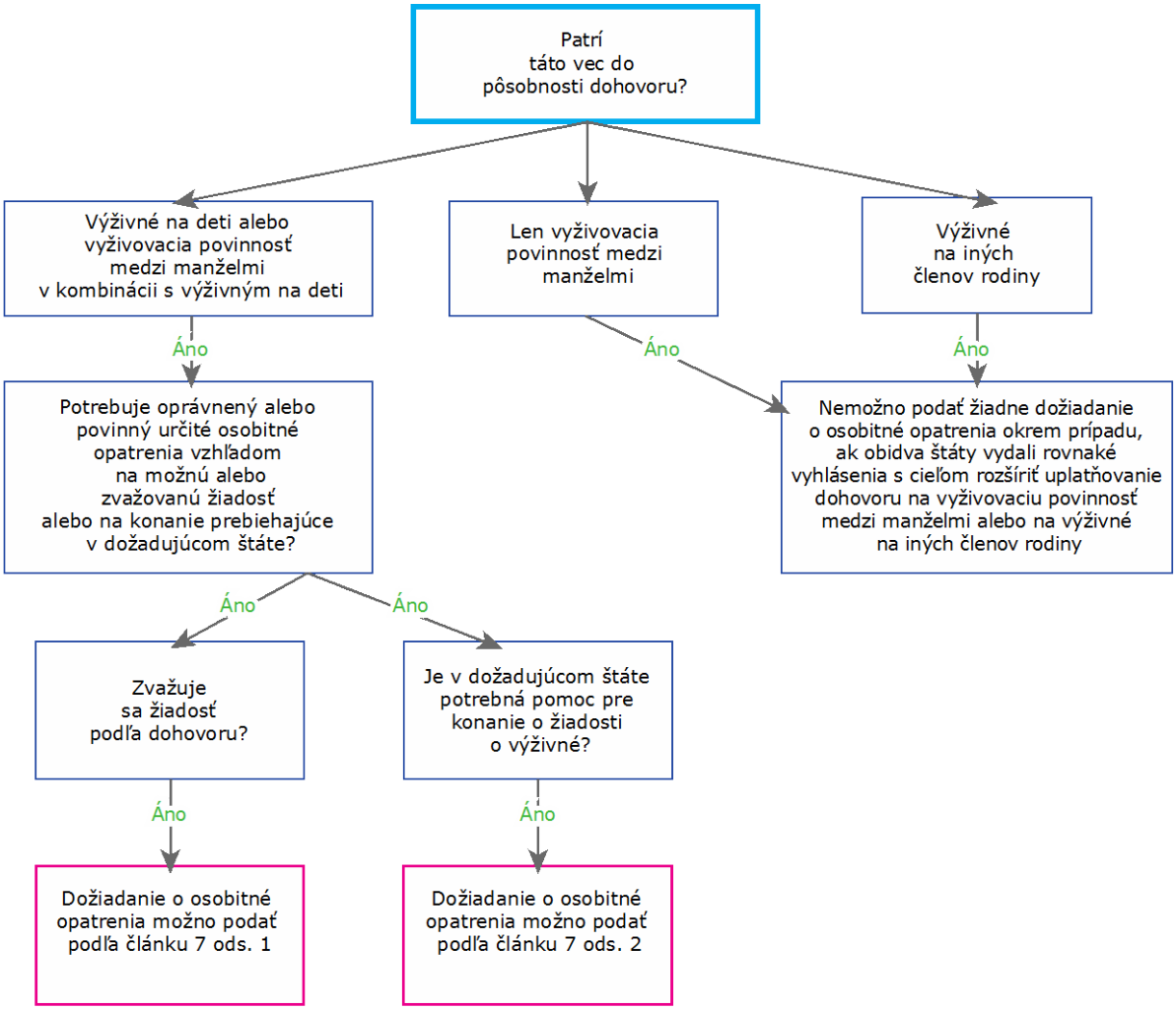

Obrázok 6: Dožiadania o osobitné opatrenia

[11] Ak sú oba štáty zmluvnými stranami Haagskeho dohovoru o doručovaní súdnych a mimosúdnych písomností v cudzine v občianskych a obchodných veciach z 15. novembra 1965 (dohovor o doručovaní písomností z roku 1965) alebo Dohovoru o vykonávaní dôkazov v cudzine v občianskych a obchodných veciach z 18. marca 1970 (dohovor o vykonávaní dôkazov z roku 1970), pozri kapitolu 3 časť 2 oddiel V – Ostatné haagske dohovory.

Kapitola 2
Vysvetlenie pojmov

A. Účel tejto kapitoly

61. Konkrétne pojmy použité v dohovore sú výsledkom štvorročných rokovaní a diskusií. Niektoré pojmy použité v dohovore sú vymedzené v samotnom dohovore. Mnohé ďalšie však nie sú a význam pojmu môže závisieť od vnútroštátneho právneho poriadku štátu, v ktorom konanie o výživnom prebieha.

62. Napríklad tu nie je vymedzený pojem „výkon“. Tento pojem sa používa v rámci celého dohovoru, ale zdalo sa, že v dohovore nebolo potrebné uviesť vymedzenie tohto pojmu, lebo jeho význam bol v štátoch zaoberajúcich sa pohľadávkami na výživné vo všeobecnosti schválený a jednou z dôležitých základných zásad tohto dohovoru je tá, že dohovor by sa mal vykladať obsiahlym a liberálnym spôsobom.[12]

63. Príslušný orgán zodpovedný za vykonávanie rozhodnutia preto v praxi stanoví, či konkrétne opatrenie predstavuje vykonávanie. Majte však na zreteli, že v dohovore sa naznačuje, aby sa v záujme vykonávania rozhodnutia prijali niektoré opatrenia, čo poskytuje návod na to, ktoré opatrenia sa spravidla považujú za výkon. Podobne v prípade pojmu manžel/manželka s cieľom určiť, či v súvislosti s výživným ide o výživné pre manžela/manželku, rozhoduje príslušný orgán, ktorý toto rozhodnutie prijíma (v prípade prijatia rozhodnutia) alebo príslušný orgán, ktorý sa zaoberá dožiadaním o uznanie (ak sa požaduje uznanie a výkon rozhodnutia).

64. Účelom tejto kapitoly nie je poskytnúť právne alebo definitívne vymedzenie pojmov použitých v dohovore. Namiesto toho obsahuje slovník alebo vysvetlenie pojmov používaných v príručke a vysvetľuje ich význam v ***kontexte operačných postupov*** používaných v prípadoch dohovoru, takže tie, ktoré nie sú oboznámené s medzinárodnými prípadmi týkajúcimi sa výživného, sa budú môcť lepšie riadiť postupmi. Vo všetkých prípadoch, v ktorých sa vyskytnú akékoľvek pochybnosti týkajúce sa riadneho právneho významu konkrétneho slova alebo pojmu použitého v dohovore, je potrebné oboznámiť sa s dôvodovou správou a prameňmi medzinárodného alebo vnútroštátneho práva.

B. Pojmy použité v tejto príručke

Pristúpenie

65. Pristúpenie je jedným z postupov, ktoré môže štát využiť, aby sa stal zmluvným štátom dohovoru.[13] V článku 60 sa uvádza, že po nadobudnutí platnosti dohovoru (tri mesiace po uložení druhej listiny o ratifikácii, prijatí alebo schválení) a po nadobudnutí jeho účinnosti v konkrétnom zmluvnom štáte. Na webovej stránke Haagskej konferencie sa uvádza, ktoré štáty sú zmluvnými štátmi dohovoru.

Pozri články 58 a 60

---

12 Pozri diskusiu v dôvodovej správe, body 60 – 65.
13 Pozri dôvodovú správu, bod 690.

Správny orgán

66. V niektorých štátoch rozhoduje o záležitostiach týkajúcich sa výživného správny orgán (ktorý sa niekedy nazýva aj agentúra pre vyživovaciu povinnosť voči dieťaťu), ktorý zriaďuje vláda a ktorý má pomáhať pri získavaní, vykonávaní a zmene rozhodnutí o výživnom.[14]

67. V článku 19 ods. 3 sa správny orgán vymedzuje ako verejný orgán, ktorého rozhodnutia spĺňajú dve kritériá stanovené v tomto článku. Rozhodnutia musia byť napadnuteľné opravným prostriedkom podaným na justičný orgán alebo preskúmané týmto orgánom v danom štáte a tieto rozhodnutia musia mať podobnú právnu silu a účinky ako rozhodnutie justičného orgánu v rovnakej veci.

Pozri článok 19 ods. 1 a článok 19 ods. 3

Účasť

68. Tento pojem odkazuje na účasť alebo prítomnosť osoby na nejakom druhu pojednávania. V závislosti od právnych predpisov a postupov daného štátu môže účasť osoby alebo strany zahŕňať osobnú účasť na pojednávaní alebo účasť na pojednávaní telefonicky či prostredníctvom iných elektronických zariadení. Osoba sa môže „na pojednávaní zúčastniť" tak, že sa v jej mene zúčastní alebo ju zastúpi právny alebo iný zástupca. To, či sa zmluvná strana zúčastní na konaní s cieľom vydať rozhodnutie, je podľa tohto dohovoru relevantné s cieľom určiť, či sa musí oznámenie o riadnom oboznámení priložiť k žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon rozhodnutia.

Pozri články 25 a 29

Pozri aj oznámenie o riadnom oboznámení

Odkaz v príručke – kapitoly 4 a 5

Žiadateľ

69. V príručke je žiadateľ osoba alebo vládny orgán („verejný orgán"), ktorý predkladá ústrednému orgánu niektorú zo žiadostí podľa článku 10 (uznanie, uznanie a výkon, výkon, vydanie alebo zmena).

70. Na niektorých miestach dohovoru môže byť žiadateľom aj osoba alebo strana v súdnom konaní, ktorá podala odvolanie. Napríklad v článku 23 ods. 6 je žiadateľom osoba, ktorá podala odvolanie proti rozhodnutiu s cieľom zaregistrovať rozhodnutie na účely výkonu alebo vyhlásiť rozhodnutie za vykonateľné.

71. Žiadateľom môže byť oprávnený, povinný alebo právny zástupca dieťaťa. Na účely niektorých žiadostí je oprávneným aj verejný orgán.

Pozri články 7, 10, 36 a 37

Odkaz v príručke – kapitoly 1 a 3

Žiadosti a dožiadania

72. V rámci tejto príručky a dohovoru sa rozlišuje medzi *„žiadosťami"* a *„dožiadaniami".* Pojem žiadosť odkazuje na žiadosti, ktoré podal ústredný orgán podľa článku 10. Podľa tohto článku možno podať žiadosť o uznanie, uznanie a výkon, výkon, vydanie alebo zmenu.

---

[14] Pozri dôvodovú správu, bod 432.

73. Priame dožiadanie nemožno predložiť prostredníctvom ústredného orgánu. Priame dožiadanie je dožiadanie, ktoré bolo doručené priamo od fyzickej osoby príslušnému orgánu, ako je súd alebo správny orgán. Predkladá sa mimo článku 10. Dožiadanie bude predložené napríklad priamo príslušnému orgánu na uznanie rozhodnutia týkajúceho sa len výživného pre manžela/manželku.

74. Článok 7, ktorý umožňuje predkladať dožiadania o osobitné opatrenia, predstavuje výnimku z tohto všeobecného rozdelenia. Aj keď osobitné opatrenia nepatria do rozsahu pôsobnosti článku 10, dožiadanie stále predkladá ústredný orgán inému ústrednému orgánu.

Pozri články 7, 10 a 37

Odkaz v príručke – kapitoly 1 a 3

Verejná listina

Pozri dohodu o výživnom

Ústredný orgán

75. Ústredný orgán je verejný orgán vymenovaný zmluvným štátom s cieľom plniť alebo vykonávať povinnosti v oblasti administratívnej spolupráce a pomoci v súlade s dohovorom. Tieto povinnosti sú stanovené v kapitolách II a III dohovoru.[15]

76. V prípade federálnych štátov alebo štátov s autonómnymi celkami môže existovať viac ako jeden ústredný orgán.[16] Ústredný orgán zašle žiadosti ostatným štátom a vo všeobecnosti riadi tok a vybavovanie žiadostí. Mnohé povinnosti ústredného orgánu môžu v rozsahu povolenom právnym poriadkom dotknutého štátu vykonávať verejné orgány v tomto štáte, napríklad agentúra pre vyživovaciu povinnosť voči dieťaťu, a to pod dohľadom ústredného orgánu.

Pozri články 4, 5, 6, 7 a 8

Príslušný orgán

77. Príslušný orgán je verejný orgán alebo osoba konkrétneho štátu, ktorý je poverený alebo oprávnený v rozsahu povolenom právnym poriadkom dotknutého štátu vykonávať osobitné úlohy podľa tohto dohovoru. Príslušným orgánom môže byť súd, správna agentúra, agentúra na vymáhanie výživného na deti alebo akýkoľvek iný vládny subjekt, ktorý vykonáva niektorú z úloh súvisiacich s dohovorom. V niektorých štátoch môže byť ústredným orgánom aj príslušný orgán zodpovedný za všetky alebo niektoré úlohy podľa tohto dohovoru.

Pozri článok 6

Zmluvný štát

78. Zmluvný štát je štát, ktorý je viazaný dohovorom, lebo dokončil proces ratifikácie, prijatia alebo schválenia stanovený v článku 58.

---

15 Dôvodová správa, bod 85.
16 Dôvodová správa, bod 89.

79. Pojem štát sa v tejto príručke často používa. Spravidla odkazuje na zvrchovaný štát alebo krajinu, a nie na nižší štátny alebo územný celok, ako je provincia alebo štát v rámci Spojených štátov amerických. Sú však aj situácie, keď pojem štát zahŕňa aj územný celok. Takéto situácie sú uvedené v článku 46. Napríklad odkaz na príslušný orgán v štáte, v ktorom bolo vydané rozhodnutie, možno vysvetľovať alebo vykladať tak, že odkazuje na súdny alebo správny orgán v konkrétnom územnom celku.[17]

Pozri články 46 a 58

Dohovor

80. Pojem dohovor použitý v príručke odkazuje na *haagsky Dohovor o medzinárodnom vymáhaní výživného na deti a iných členov rodiny z 23. novembra 2007*.

Profil krajiny

81. Podľa článku 57 dohovoru musí každý zmluvný štát predložiť Stálemu byru Haagskej konferencie konkrétne informácie o svojich právnych predpisoch, postupoch a opatreniach, ktoré prijme pri vykonávaní dohovoru, vrátane opisu spôsobu, akým štát posudzuje dožiadania o prijatie, uznanie a výkon rozhodnutí o výživnom.[18]

82. Odporúčaný profil krajiny uverejnený na Haagskej konferencii môže zmluvný štát použiť ako prostriedok na poskytovanie týchto informácií. Profil krajiny bude obsahovať písomnosti alebo požiadavky týkajúce sa žiadostí pre konkrétnu krajinu.

83. Používanie profilu krajiny nie je povinné. Štát, ktorý nepoužíva profil krajiny, však musí aj tak poskytnúť informácie požadované podľa článku 57 Stálemu byru Haagskej konferencie.

84. Profil krajiny a akékoľvek informácie, ktoré poskytol zmluvný štát podľa článku 57, sú dostupné na webovej stránke Haagskej konferencie < www.hcch.net > v časti o výživnom na deti „Child Support/Maintenance Section“.

Pozri článok 57

Oprávnený

85. Oprávnený je v článku 3 vymedzený ako fyzická osoba, ktorá má nárok na výživné alebo o ktorej sa tvrdí, že má takýto nárok. Oprávneným môže byť rodič alebo manžel/manželka, dieťa, pestúni alebo príbuzní či iné osoby, ktoré sa starajú o dieťa. V niektorých štátoch sa táto osoba môže nazývať príjemca výživného, veriteľ alebo rodič, ktorý má dieťa v starostlivosti, či opatrovateľ. Oprávneným môže byť buď osoba, ktorá žiada o výživné po prvýkrát (napríklad v žiadosti o vydanie rozhodnutia), alebo osoba, ktorá je oprávnená poberať výživné na základe platného rozhodnutia.[19]

86. Ak zmluvný štát rozšíri rozsah pôsobnosti dohovoru týkajúceho sa vymáhania výživného na iných členov rodiny vrátane ohrozených osôb, oprávneným by mohla byť akákoľvek iná osoba, ktorá má nárok na tento typ výživného na členov rodiny.

87. V článku 36 sa uvádza, že pre niektoré časti dohovoru je oprávneným aj verejný orgán. Verejný orgán môže byť oprávneným iba na účely uznania, uznania a výkonu, výkonu alebo vydania nového rozhodnutia o výživnom, ak bolo uznanie platného rozhodnutia zamietnuté z dôvodov uvedených v článku 20 ods. 4.

---

17 Pozri dôvodovú správu, bod 637.
18 Pozri dôvodovú správu, bod 683.
19 Pozri dôvodovú správu, bod 66.

Pozri články 3, 10 a 36

Odkaz v príručke – kapitola 3

Povinný

88. Povinný je v článku 3 vymedzený ako fyzická osoba, ktorá má vyživovaciu povinnosť alebo o ktorej sa tvrdí, že má takúto povinnosť. Povinným môže byť rodič alebo manžel/manželka, alebo ktokoľvek iný, kto je podľa právnych predpisov štátu, v ktorom bolo rozhodnutie prijaté, povinný platiť výživné. V niektorých štátoch sa táto osoba nazýva platiteľ výživného, dlžník alebo rodič, ktorý nemá dieťa v starostlivosti, či rodič, ktorý s dieťaťom nebýva. Povinným nemôže byť verejný orgán, napríklad agentúra sociálnych služieb.

89. Ak zmluvný štát rozšíri rozsah pôsobnosti dohovoru na ďalšie druhy výživného na iných členov rodiny, povinným môže byť aj ktorákoľvek osoba, o ktorej sa tvrdí, že má takúto vyživovaciu povinnosť.

Pozri články 3 a 10

Odkaz v príručke – kapitola 3

Rozhodnutie

90. Pojem rozhodnutie je v dohovore vymedzený na účely žiadostí o uznanie a výkon, výkon a niektoré druhy dožiadaní príslušným orgánom.

91. Rozhodnutie o výživnom zaväzuje povinného platiť výživné, pričom môže zahŕňať aj automatickú indexáciu a požiadavku vyplatiť dlžné výživné, požadovať výživné za dobu minulú alebo úrok a stanovenie trov alebo výdavkov.[20]

92. Tento pojem zahŕňa napríklad typ rozhodnutia, ktoré bežne prijíma justičný orgán a ktoré je uvedené v rozsudku alebo nariadení súdu. Osobitne zahrnuté sú aj rozhodnutia správneho orgánu, za predpokladu, že spĺňajú kritériá stanovené v článku 19 ods. 3. Posúdenia, ktoré vykonala agentúra pre vyživovaciu povinnosť voči dieťaťu v rámci administratívneho systému, budú preto takisto patriť do rozsahu pôsobnosti dohovoru za predpokladu, že spĺňajú tieto kritériá.

Pozri články 3 a 19

Vyhlásenie

93. Vyhlásenie je formálne potvrdenie zmluvného štátu týkajúce sa niektorých článkov alebo požiadaviek podľa tohto dohovoru. Vyhlásenia sú uvedené v článku 63. Štát môže napríklad vydať vyhlásenie, že celý dohovor sa bude uplatňovať na podporu manžela/manželky, ako sa uvádza v článku 2 ods. 3. Vyhlásenia možno vydať v čase pristúpenia štátu k dohovoru alebo kedykoľvek potom. Vyhlásenia sa tiež môžu upravovať alebo meniť. Profil krajiny pre štát obsahuje vyhlásenia tohto štátu, pričom vyhlásenia štátu sa nachádzajú aj na webovej stránke Haagskej konferencie < www.hcch.net > v časti o výživnom na deti „Child Support/Maintenance Section“.

Pozri článok 63

---

[20] Pozri dôvodovú správu, body 434 – 437.

Vyhlásenie vykonateľnosti

94. Vyhlásenie vykonateľnosti je mechanizmus, ktorý sa v niektorých štátoch môže používať na zabezpečenie toho, aby malo rozhodnutie prijaté v zahraničí rovnaký účinok (v medziach stanovených vo vnútroštátnych právnych predpisoch) ako rozhodnutie prijaté v danom štáte. Vyhlásenie vykonateľnosti sa odlišuje od potvrdenia o vykonateľnosti, čo je písomnosť, v ktorej sa uvádza, že rozhodnutie je vykonateľné v štáte pôvodu, a ktorá musí byť súčasťou spisu pri podávaní žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon.

Pozri článok 23 ods. 2 a článok 25 ods. 1 písm. b)

Odkaz v príručke – kapitoly 4 a 5

Vydanie rozhodnutia

95. Tento pojem sa používa ako odkaz na postupy získavania rozhodnutia o výživnom v prípade, že neexistuje žiadne rozhodnutie o výživnom, alebo v prípade, že rozhodnutie o výživnom nie je možné z nejakého dôvodu uznať alebo vykonať. Vydané rozhodnutie môže obsahovať určenie rodičovstva, ak sa to požaduje na účely vydania rozhodnutia o výživnom.

Pozri článok 10

Odkaz v príručke – kapitoly 8 a 9

Určenie rodičovstva

96. Určenie rodičovstva zahŕňa zistenie týkajúce sa biologického alebo zákonného rodičovstva dieťaťa na účely výživného. Podľa tohto dohovoru sa o určenie rodičovstva často žiada v súvislosti s vydaním rozhodnutia o výživnom, aj keď sa naň môže vzťahovať aj dožiadanie o osobitné opatrenia podľa článku 7.[21] Hoci rodičovstvo možno určiť na základe genetických testov, môže sa určiť aj na základe právnych predpokladov, ako sú manželstvo alebo partnerstvo strán pred narodením dieťaťa, alebo pripustením či uznaním rodičovstva rodičom.

Pozri články 7 a 10

Odkaz v príručke – kapitoly 8 a 9

Preskúmanie ex officio

97. Preskúmanie *ex officio* je forma revízie, ktorú môže z vlastnej iniciatívy vykonávať príslušný orgán v konaniach týkajúcich sa uznania alebo uznania a výkonu. Preskúmanie sa stanovuje v článku 23 ods. 4 a článku 24 ods. 4.[22] Ani jedna strana nemá právo robiť v súvislosti s preskúmaním podania.

98. Pokiaľ dožiadaný štát nevydá vyhlásenie o využívaní konania uvedeného v článku 24, v preskúmaní *ex officio* podľa článku 23 možno zvážiť, či zaregistrovanie rozhodnutia na účely výkonu alebo vydanie vyhlásenia o vykonateľnosti by bolo zjavne nezlučiteľné s verejným poriadkom.

99. Ak sa použije alternatívne konanie podľa článku 24, preskúmanie *ex officio* sa bude mierne líšiť, keďže príslušný orgán bude musieť zvážiť ďalšie dôvody.

---

21 Pozri dôvodovú správu, bod 174.
22 Pozri dôvodovú správu, bod 500.

Ucelená diskusia o tomto postupe sa nachádza v kapitole 5.

Pozri článok 12 ods. 8, článok 23 ods. 4 a článok 24 ods. 4

Odkaz v príručke – kapitoly 4 a 5

Prikázanie pohľadávky

100. Prikázanie pohľadávky predstavuje zadržanie prostriedkov, ktoré by inak boli splatné povinnému, výkonným orgánom. Podľa oznámenia o prikázaní pohľadávky alebo nariadenia je fyzická osoba alebo organizácia, ktorá musí tieto prostriedky vyplatiť povinnému, povinná vyplatiť ich namiesto toho výkonnému orgánu v prospech osoby oprávnenej na výživné. V niektorých štátoch sa prikázanie pohľadávky nazýva viazanie alebo zadržanie prostriedkov.

Pozri článok 34

Odkaz v príručke – kapitola 10

Obvyklý pobyt

101. Pojem obvyklý pobyt nie je v dohovore vymedzený.[23] Používa sa v mnohých článkoch dohovoru v súvislosti s tým, či rozhodnutie možno uznať alebo vykonať. Na základe jednotlivých skutočností v každom prípade sa stanoví, či má daná osoba v štáte obvyklý pobyt. Stanovenie obvyklého pobytu môže vychádzať zo skutočností, ako sú napríklad miesto pobytu osoby, miesto primárneho (alebo hlavného) pobytu osoby, miesto práce alebo štúdia. Samotná prítomnosť v štáte nepostačuje na určenie obvyklého pobytu.

Pozri článok 20 ods. 1 písm. a)

Odkaz v príručke – kapitola 5

Právomoc

102. Odporca môže v námietke alebo odvolaní rozhodnutia o uznanie alebo o uznanie a výkon rozhodnutia uviesť, že zásady uznania a výkonu stanovené v článku 20 nie sú splnené. Tieto zásady uznania a výkonu, ako aj odkaz na právomoc v tomto kontexte sa týkajú prepojení zistených medzi stranami a štátom, ktorého sa rozhodnutie týka. Súd môže byť napríklad oprávnený vydať rozhodnutie o výživnom, ak majú obaja rodičia pobyt v tomto štáte. Rozhodnutie prijaté na takomto základe preto možno uznať a vykonať.

Pozri články 20 a 21

Overovanie

103. Overovanie je pojem, ktorý sa používa na opísanie určitých formálnych právnych procesov. Účelom overovania je osvedčiť pravosť podpisu, oprávnenie, na základe ktorého osoba podpisujúca písomnosť konala, a v prípade potreby identitu pečate alebo pečiatky uvedenej na písomnosti. Overovanie sa nevzťahuje na obsah predmetnej písomnosti (t. j. overenej písomnosti). Podľa článku 41 sa pre konania podľa tohto dohovoru nepožaduje vyššie overenie alebo splnenie inej analogickej formálnej náležitosti vrátane použitia apostily.[24]

Pozri článok 41

---

23 Pozri dôvodovú správu, body 63 a 444.
24 Pozri dôvodovú správu, bod 614.

Zriadenie záložného práva

104. Zriadenie záložného práva je zákonné právo alebo oprávnenie, ktoré možno podať proti majetku osoby. V niektorých štátoch možno záložné právo podať proti majetku vrátane pozemku a vozidiel povinného, ktorý dlhuje výživné. Ak sa majetok predá, nedoplatky na výživnom možno uhradiť z výnosu z predaja.

Pozri článok 34

Odkaz v príručke – kapitola 10

Výživné

105. Výživné zahŕňa podporu pre deti, manžela/manželku alebo partnera/partnerku a výdavky súvisiace so starostlivosťou o deti alebo manžela/manželku alebo partnera/partnerku. Podľa tohto dohovoru môže štát rozšíriť výživné o povinnosť podpory vyplývajúcu z iných foriem rodinných vzťahov.

106. Výživné platí povinný oprávnenému. Výživné môže predstavovať pravidelné platby a jednorazové platby alebo prevod majetku v závislosti od právnych predpisov štátu, v ktorom bolo rozhodnutie vydané.[25]

Pozri článok 2

Odkaz v príručke – kapitola 3

Dohoda o výživnom

107. Podľa článku 30 možno dohodu o výživnom uznať a vykonať, ak je vykonateľná ako rozhodnutie v štáte, v ktorom bola uzatvorená, a na účely článku 10 žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon pojem rozhodnutie zahŕňa dohodu o výživnom.[26]

108. Dohoda o výživnom je v článku 3 vymedzená ako písomná dohoda týkajúca sa platby výživného, ktorá môže byť preskúmaná alebo zmenená príslušným orgánom a bola buď

- úradne vyhotovená alebo zaregistrovaná príslušným orgánom ako verejná listina, alebo
- bola overená, uzavretá, registrovaná alebo podaná na príslušnom orgáne.

109. Vymedzenie tohto pojmu preto zahŕňa verejné listiny, ktoré sa používajú v niektorých štátoch, a súkromné dohody, ktoré sa používajú v iných štátoch. Napríklad dohoda o výživnom, ktorú uzatvorili rodičia v priebehu rozvodového konania, alebo rozhodnutie vyplývajúce z procesu mediácie medzi rodičmi, sa môže považovať za dohodu o výživnom a podľa tohto dohovoru môže byť vykonateľná za predpokladu, že spĺňa tieto kritériá.

110. Štát môže uplatniť výhradu, ak uvedie, že nebude uznávať dohody o výživnom.

Pozri články 3 a 30

Odkaz v príručke – kapitoly 4 a 5

Rozhodnutie o výživnom

Pozri rozhodnutie

---

25 Pozri dôvodovú správu, bod 65.
26 Pozri dôvodovú správu, bod 554.

Preskúmanie majetkových pomerov

111. Dohovor v niektorých prípadoch umožňuje štátu preskúmať majetkové pomery s cieľom určiť, či má žiadateľ nárok na právnu pomoc na účely konania podľa tohto dohovoru a či bude táto pomoc žiadateľovi alebo strane poskytovaná bezplatne. Pri skúmaní majetkových pomerov sa spravidla zohľadňuje príjem a majetok žiadateľa alebo iné majetkové pomery, ktoré ovplyvnia schopnosť žiadateľa platiť za právnu pomoc.

112. Preskúmanie majetkových pomerov dieťaťa je podľa článku 16 prípustné pre niektoré žiadosti, pričom sa zohľadňujú prostriedky alebo majetkové pomery dieťaťa a nie rodičov, a v niektorých štátoch sa môže používať na určenie toho, či sa bude poskytovať bezplatná právna pomoc.

Pozri články 16 a 17

Odkaz v príručke – kapitola 3

Preskúmanie odôvodnenia žiadosti

113. Dohovor za istých okolností umožňuje štátu preskúmať odôvodnenie žiadosti s cieľom určiť, či môže žiadateľovi v konaní podľa tohto dohovoru poskytnúť bezplatnú právnu pomoc. V preskúmaní odôvodnenia žiadosti sa spravidla skúma odôvodnenosť alebo pravdepodobnosť úspechu žiadosti so zreteľom na také záležitosti, ako je právny základ žiadosti, ako aj to, či okolnosti prípadu môžu viesť k úspešnému výsledku. Typ aspektov posudzovaných v rámci preskúmania odôvodnenia žiadosti bude závisieť od štátu, ktorý toto preskúmanie používa.

Pozri článok 15 ods. 2 a článok 17 písm. a)

Odkaz v príručke – kapitola 3

Zmena rozhodnutia

114. Táto zmena sa týka zmeny rozhodnutia o výživnom po tom, ako bolo prijaté. V niektorých štátoch je známa ako žiadosť o zmenu („variation application“) alebo žiadosť o zmenu rozhodnutia („application to change a decision“). Táto zmena sa môže týkať výšky výživného, jej frekvencie alebo iného aspektu rozhodnutia o výživnom. Podľa tohto dohovoru sa pojem zmena vzťahuje aj na prijatie nového rozhodnutia, keď vnútroštátny právny poriadok dožiadaného štátu nezahŕňa konanie o zmenu rozhodnutia vydaného v cudzine a umožňuje iba prijatie nového rozhodnutia.[27] O zmenu žiadosti môže požiadať buď oprávnený podľa článku 10 ods. 1 písm. *e)* alebo *f)*, alebo povinný podľa článku 10 ods. 2 písm. *b)* alebo *c)*.

Pozri články 10 a 18

Odkaz v príručke – kapitola 11

Stále byro / Haagska konferencia medzinárodného práva súkromného

115. Haagska konferencia medzinárodného práva súkromného (HCCH) je medzinárodná medzivládna organizácia, ktorá vyvíja a zabezpečuje multilaterálne právne nástroje, podporuje medzinárodnú súdnu a administratívnu spoluprácu v oblasti súkromného práva, najmä pokiaľ ide o ochranu rodiny a detí, občianske konanie a obchodné právo.

---

27 Pozri dôvodovú správu, bod 264.

116. Stále byro je sekretariát Haagskej konferencie, ktorý je zodpovedný za každodennú činnosť organizácie.

117. Podľa tohto dohovoru musia zmluvné štáty poskytnúť stálemu byru informácie uvedené v článku 57, kde uvedú, akým spôsobom budú v danom štáte vykonávať požiadavky dohovoru. Stále byro bude tiež zhromažďovať informácie vrátane štatistík a judikatúry, ktoré sa týkajú plnenia dohovoru.

Pozri články 54 a 57

Osobné údaje / osobné informácie

118. Osobné údaje sú osobné informácie o osobe, ktoré sa zhromažďujú, používajú alebo sprístupňujú v priebehu konania v súlade s dohovorom. Patrí sem doplnenie informácií, ako sú dátum narodenia, adresa osoby, príjem a informácie o zamestnaní fyzickej osoby, ako aj údaje o národnosti alebo štátnej príslušnosti, ako sú číslo sociálneho poistenia, číslo sociálneho zabezpečenia, číslo zdravotného poistenia a podobné čísla, ktoré sú pre každú osobu jedinečné.[28]

119. Podľa tohto dohovoru sa osobné údaje môžu použiť len na účel, na ktorý boli zhromaždené alebo postúpené, pričom je potrebné zachovať dôverný charakter údajov v súlade s právnymi predpismi štátu, ktorý tieto informácie spracúva. Sprístupnenie osobných údajov alebo osobných informácií nie je povolené, ak by ich sprístupnenie mohlo ohroziť zdravie, bezpečnosť alebo slobodu jednotlivca.[29]

Pozri články 38, 39 a 40

Odkaz v príručke – kapitola 3

Protokol o rozhodnom práve pre vyživovaciu povinnosť

120. *Haagsky protokol z 23. novembra 2007 o rozhodnom práve pre vyživovaciu povinnosť* je medzinárodný nástroj, ktorý obsahuje všeobecné pravidlá o rozhodnom práve a ktorý dopĺňa *Haagsky dohovor z 23. novembra 2007 o medzinárodnom vymáhaní výživného na deti a iných členov rodiny*. Niektoré štáty, ktoré sú stranami dohovoru, môžu byť aj signatármi protokolu, ktorý budú uplatňovať v záležitostiach týkajúcich sa výživného.

Odkaz v príručke – kapitoly 8, 9 a 12

Predbežné opatrenia

121. Predbežné opatrenia sú stanovené v článku 6 ods. 2 písm. *i)* a v článku 7 dohovoru. Ide o konanie, ktoré sa začalo v štáte a ktorého cieľom je zabezpečiť výsledok žiadosti o výživné. O predbežné opatrenia možno požiadať napríklad na účely zabránenia nakladaniu s majetkom alebo tomu, aby povinný opustil štát s cieľom vyhnúť sa konaniu o výživnom.[30]

Pozri články 6 a 7

Odkaz v príručke – kapitoly 13 a 14

---

28 Pozri dôvodovú správu, bod 605.
29 Pozri dôvodovú správu, bod 608.
30 Pozri dôvodovú správu, bod 176.

Verejný orgán

122. Pojem verejný orgán sa v dohovore používa v dvoch rôznych kontextoch.

123. Podľa článku 36 je verejný orgán vládny orgán, ktorý môže za určitých okolností podať žiadosť o výživné ako oprávnený. Verejný orgán môže podať žiadosť o uznanie alebo o uznanie a výkon, alebo výkon rozhodnutia podľa článku 10 ods. 1 písm. *a)* a *b)*. Môže podať aj žiadosť o vydanie rozhodnutia za predpokladu, že platné rozhodnutie nie je možné uznať z dôvodov uvedených v článku 20 ods. 4.[31]

124. Na to, aby bol verejný orgán oprávnený podať žiadosť, musí konať buď namiesto oprávneného, alebo požiadať o náhradu za dávky poskytnuté namiesto výživného.

125. V článku 6 ods. 3 dohovoru sa tiež odkazuje na verejné orgány a v tomto kontexte sú verejnými orgánmi subjekty, ktoré sú na základe právneho poriadku štátu oprávnené vykonávať funkcie ústredného orgánu. Verejný orgán, ktorý je zodpovedný za tieto funkcie, musí podliehať dohľadu príslušných orgánov štátu a miera ich účasti na prípadoch podľa tohto dohovoru musí byť oznámená Stálemu byru Haagskej konferencie.

Pozri článok 6 ods. 3 a článok 36

Ratifikácia

126. Ratifikácia je jedným z prostriedkov, ktoré môže štát využiť, aby sa stal stranou dohovoru. V článku 60 sa uvádza, kedy dohovor nadobúda platnosť (tri mesiace po uložení druhej listiny o ratifikácii, prijatí alebo schválení) a kedy nadobúda účinnosť v konkrétnom zmluvnom štáte. Na webovej stránke Haagskej konferencie sa uvádza, ktoré štáty sú zmluvnými štátmi dohovoru.

Pozri články 58 a 60

Uznanie

127. Uznanie rozhodnutia o výživnom je postup, ktorý príslušný štátny orgán používa na schválenie stanovenia práv a povinností týkajúcich sa výživného, ktoré vydal orgán v štáte pôvodu, v ktorom bolo rozhodnutie vydané, a ktorým sa stanovuje právoplatnosť tohto rozhodnutia.[32] Vo väčšine prípadov požiada žiadateľ aj o výkon rozhodnutia, takže bude podaná žiadosť o uznanie aj výkon. Žiadateľ však môže požiadať len o uznanie rozhodnutia. Podľa článku 26 sa na žiadosť o uznanie budú vzťahovať rovnaké požiadavky ako na žiadosť o uznanie a výkon, ktoré sú iné ako v prípade, že neexistuje požiadavka, aby bolo toto rozhodnutie vykonateľné v štáte pôvodu, ale iba to, aby v tomto štáte „bolo účinné“.

Pozri články 19 až 28

Odkaz v príručke – kapitoly 4 a 5

---

31 Pozri dôvodovú správu, bod 590.
32 Pozri dôvodovú správu, bod 429.

Uznanie a výkon

128. Uznanie a výkon platných rozhodnutí o výživnom je podľa tohto dohovoru jedným z kľúčových procesov. Účelom uznania a výkonu je umožniť, aby bolo rozhodnutie prijaté v jednom štáte účinné alebo aby ho bolo možné vykonať v inom zmluvnom štáte.[33] Na základe postupu uznania a výkonu nie je potrebné, aby oprávnený vydal nové rozhodnutie v štáte, v ktorom sa toto rozhodnutie musí vykonať, a umožňuje, aby dožiadaný štát vykonal platné rozhodnutie.

Pozri články 19 až 28

Odkaz v príručke – kapitoly 4 a 5

Dožadujúci ústredný orgán a dožiadaný ústredný orgán

129. Dožadujúcim ústredným orgánom je ústredný orgán v štáte, v ktorom bola podaná žiadosť alebo dožiadanie. Tento ústredný orgán zašle žiadosť dožiadanému ústrednému orgánu, ktorý žiadosť spracuje a zašle ju na doplnenie príslušnému orgánu. Povinnosti ústredného orgánu sú stanovené v článku 7 dohovoru.

Pozri článok 7

Dožadujúci štát a dožiadaný štát

130. ***Dožadujúci štát*** je štát, v ktorom má žiadateľ pobyt a v ktorom bola podaná žiadosť alebo dožiadanie podľa tohto dohovoru. ***Dožiadaný štát*** je štát, ktorý bol požiadaný o spracovanie žiadosti alebo dožiadania. Spravidla je to štát, v ktorom má odporca pobyt.[34]

Pozri články 10 a 12

Výhrada

131. Výhrada je formálne vyhlásenie zmluvného štátu, ktoré je podľa tohto dohovoru povolené za určitých okolností, v ktorej sa špecifikuje, že uplatniteľnosť dohovoru v tomto štáte bude určitým spôsobom obmedzená. Štát môže napríklad uplatniť výhradu, že nebude uznávať alebo vykonávať dohody o výživnom. Konanie o výhradách je stanovené v článku 62. Profil krajiny pre daný štát bude obsahovať výhrady tohto štátu. Úplné znenie textu všetkých výhrad štátu sa nachádza na webovej stránke Haagskej konferencie < www.hcch.net > v časti o výživnom na deti „Child Support/Maintenance Section“.

Pozri článok 62

Odporca

132. Odporca je osoba, ktorá bude odpovedať alebo reagovať na žiadosť alebo odvolanie podľa tohto dohovoru. Odporcom môže byť oprávnený alebo povinný.

Pozri články 11, 23 a 24

---

33 Pozri dôvodovú správu, bod 490.

34 Pojmy „dožiadaný štát“ a „dožadujúci štát“ nie sú v dohovore ani v dôvodovej správe vymedzené. Pozri dôvodovú správu, bod 64. Článok 9 dohovoru obsahuje vymedzenie pobytu len na účely tohto článku. Pozri dôvodovú správu, bod 228.

Osobitné opatrenia

133. Osobitné opatrenia sú určité povinnosti v oblasti administratívnej spolupráce, ktorých zoznam sa nachádza v článku 7 a o ktoré môže jeden ústredný orgán požiadať iný ústredný orgán. Toto dožiadanie bude podané osobitne od žiadosti o uznanie, uznanie a výkon, výkon, vydanie a zmenu. Osobitné opatrenia, o ktoré možno požiadať, zahŕňajú pomoc v súvislosti so:

- zistením miesta pobytu povinného alebo oprávneného,
- získavaním informácií o príjme a majetkových pomeroch povinného alebo oprávneného vrátane informácií o majetku,
- určovaním rodičovstva dieťaťa,
- získavaním písomností alebo dôkazov,
- doručovaním písomností,
- získavaním predbežných alebo dočasných opatrení.

Pozri článok 7

Odkaz v príručke – kapitoly 13 a 14

Štát

Pozri Zmluvný štát

Štát pôvodu

134. Týmto pojmom sa odkazuje na štát, v ktorom bolo prijaté rozhodnutie o výživnom. Štát pôvodu môže byť iný ako štát, v ktorom má žiadateľ alebo odporca v súčasnosti pobyt, alebo môže ísť o rovnaký štát. To, ktorý štát je štátom pôvodu, je dôležité poznať s cieľom určiť, ktorý príslušný orgán napríklad potrebuje v žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon vyplniť potvrdenie o vykonateľnosti. Štát pôvodu sa môže nazývať aj vykonávajúci štát.

135. V prípade dohody o výživnom bude štátom pôvodu s najväčšou pravdepodobnosťou štát, v ktorom bola táto dohoda uzavretá alebo formálne schválená.

Pozri články 11, 20, 25 a 30

Odkaz v príručke – kapitola 4

Potvrdenie o vykonateľnosti

136. Táto písomnosť je v žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon povinná s cieľom určiť, či je toto rozhodnutie vykonateľné v štáte, v ktorom bolo prijaté (štát pôvodu). V niektorých štátoch vydá príslušný orgán potvrdenie o vykonateľnosti vo forme písomnosti o tom, že rozhodnutie je právoplatné v tom zmysle, že sa v danom štáte môže vykonávať. Potvrdenie o vykonateľnosti sa líši od vyhlásenia vykonateľnosti, ktoré je jedným z mechanizmov, ktoré sa v niektorých členských štátoch môžu použiť na uznanie alebo uznanie a výkon rozhodnutia.[35]

Pozri článok 23 ods. 2 a článok 25 ods. 1 písm. b)

Odkaz v príručke – kapitola 4

---

[35] V niektorých členských štátoch sa môže využívať *„attestation de la force de chose jugée“*, na základe ktorého je rozhodnutie v danom štáte právoplatné.

Oznámenie o riadnom oboznámení

137. Táto písomnosť sa vyžaduje v žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon v rámci konania, na ktorom sa odporca (ktorým je často povinný) v štáte pôvodu nezúčastnil ani v ňom nebol zastúpený. Potvrdí sa v ňom, že odporcovi bolo doručené oznámenie o konaní vyplývajúce z rozhodnutia o výživnom a že mal príležitosť vyjadriť sa, alebo že bol odporca oboznámený s rozhodnutím a mal možnosť podať proti tomuto rozhodnutiu námietku alebo odvolanie na skutkovom aj právnom základe („zo skutkových a právnych dôvodov”).[36]

Pozri článok 25

Odkaz v príručke – kapitola 4

Ohrozená osoba

138. Ohrozená osoba je v článku 3 dohovoru vymedzená ako osoba, ktorá z dôvodu oslabenej alebo nedostatočnej osobnej spôsobilosti nie je schopná sama sa živiť. Dohovor sa vzťahuje na zraniteľné osoby len v prípade, ak dožadujúci a dožiadaný štát urobili podľa článku 2 ods. 3 vyhlásenie v rozsahu ich žiadosti.

Pozri článok 2

Odkaz v príručke – kapitola 3

---

36 Pozri kapitolu 4 oddiel III B.3, príprava „oznámenia o riadnom oboznámení“ požadovaného pre žiadosť.

Kapitola 3
Všeobecné záležitosti

Časť 1
Rozsah pôsobnosti dohovoru

I. Účel tejto kapitoly

139. Existuje celý rad spoločných úvah a opakujúcich sa úloh, ktoré sa v súlade s dohovorom budú musieť dokončiť v rámci každej odosielanej alebo doručenej žiadosti alebo akéhokoľvek dožiadania o osobitné opatrenia. Prvou a najdôležitejšou úvahou je, či žiadosť alebo dožiadanie vôbec patria do dohovoru. Je známa ako „rozsah pôsobnosti dohovoru“.

140. Ak žiadosť alebo dožiadanie nepatria do rozsahu pôsobnosti dohovoru, postupy uvedené v tejto príručke sa na ne nevzťahujú. V tejto časti kapitoly 3 sa uvádzajú faktory, ktoré budú použité na určenie toho, či žiadosť patrí do rozsahu pôsobnosti dohovoru, pričom rovnako dôležitá je aj miera, do akej sa uplatňujú ustanovenia dohovoru na typ žiadosti alebo dožiadania, či už úplne alebo čiastočne.

141. Druhá časť kapitoly 3 sa týka otázok, ktoré sú spoločné pre všetky konania v rámci dohovoru – pravidlá rešpektujúce jazyk komunikácie, potreba prekladu písomností a rozhodnutí, ochrana osobných údajov a požiadavka na účinný prístup ku konaniam.

II. Rozsah pôsobnosti dohovoru

A. Všeobecné informácie

142. Pochopenie rozsahu pôsobnosti dohovoru je veľmi dôležité s cieľom určiť, do akej miery sa tento dohovor vzťahuje na žiadosť o výživné (žiadosť o uznanie alebo o uznanie a výkon, výkon, vydanie alebo zmenu). Účelom tohto dohovoru nie je zahŕňať každý typ žiadosti o výživné, ak majú strany pobyt v odlišných štátoch, takisto ako sa každé ustanovenie dohovoru nebude automaticky uplatňovať na akúkoľvek žiadosť podanú podľa tohto dohovoru.

143. To, či sa kapitoly dohovoru zaoberajúce sa povinnosťami v oblasti administratívnej spolupráce a funkciami ústredného orgánu vrátane poskytovania právnej pomoci, a pravidlami rešpektujúcimi obsah a zasielanie žiadostí vzťahujú na konkrétnu situáciu, je preto významným prvoradým záujmom. Tieto povinnosti sú stanovené v kapitolách II a III dohovoru.

144. Článok 2 je východiskovým bodom na určenie rozsahu pôsobnosti dohovoru a toho, či sa v danej žiadosti uplatňujú kapitoly II a III. V článku 2 sú uvedené typy vyživovacej povinnosti, ktoré sú zahrnuté do dohovoru, ako aj miera, do akej sa rozsah jeho pôsobnosti môže zvýšiť alebo obmedziť buď vyhlásením zmluvného štátu, alebo výhradou zmluvného štátu.

B. Hlavná uplatniteľnosť – vyživovacia povinnosť

145. Dohovor sa v podstate zaoberá výživným na deti a vyživovacou povinnosťou medzi manželmi, ktoré sú opísané nižšie.

1. Výživné na deti

146. Dohovor sa v prevažnej miere týka výživného na deti. Všetky kapitoly dohovoru sa spravila vzťahujú na všetky ***vyživovacie*** povinnosti týkajúce sa detí za predpokladu, že:

- vyživovacia povinnosť vyplynula zo vzťahu medzi rodičom a dieťaťom,
- dieťa je mladšie ako 21 rokov.

Výživné *zahŕňa podporu pre deti, manžela/manželku alebo partnera/partnerku a výdavky súvisiace so starostlivosťou o deti alebo manžela/manželku alebo partnera/partnerku. Podľa dohovoru môže štát rozšíriť výživné o povinnosť podpory vyplývajúcu z iných foriem rodinných vzťahov.*

147. Zmluvné štáty môžu tento počiatočný rozsah pôsobnosti buď rozšíriť, alebo obmedziť prostredníctvom použitia vyhlásení alebo výhrad, ako sa uvádza nižšie v oddiele 3.

2. Vyživovacia povinnosť medzi manželmi

148. Uplatňovanie dohovoru na vyživovaciu povinnosť medzi manželmi nie je také rozsiahle ako v prípade výživného na deti.

149. Úplné znenie dohovoru vrátane ustanovení kapitol II a III sa vždy uplatňuje na uznanie, uznanie a výkon alebo výkon žiadosti, ak bola podaná žiadosť o vyživovaciu povinnosť medzi manželmi spolu so žiadosťou o výživné na dieťa alebo ako jej časť v kontexte, ktorý bol opísaný vyššie.[37] Tieto žiadosti preto spracujú ústredné orgány v oboch štátoch a uplatňujú sa všetky ustanovenia dohovoru týkajúce sa ústredných orgánov, ako sú povinnosť zabezpečiť aktualizácie a postúpiť rozhodnutia príslušnému orgánu v danom štáte.

150. Ak sa žiadosť týka len vyživovacej povinnosti medzi manželmi, ustanovenia kapitol II a III sa na túto žiadosť nevzťahujú, pokiaľ štát nerozšíril uplatňovanie celého dohovoru na vyživovaciu povinnosť medzi manželmi prostredníctvom vyhlásenia. To znamená, že dožiadanie alebo žiadosť nespracuje ústredný orgán, ale namiesto toho bude priamo postúpená príslušnému orgánu v inom štáte. Nazývajú sa priame dožiadania príslušnému orgánu. Keďže ústredné orgány neboli zapojené, neuplatňujú sa tie ustanovenia dohovoru, ktoré zohľadňujú ich činnosti, ale sú tu iné ustanovenia, ktoré sa budú vzťahovať na priame dožiadania príslušným orgánom. Všetky články v dohovore iné než články uvedené v kapitolách II a III sa vždy uplatňujú len na rozhodnutia týkajúce sa vyživovacej povinnosti medzi manželmi.

151. Zmluvný štát môže rozšíriť účasť svojho ústredného orgánu na všetky záležitosti týkajúce sa vyživovacej povinnosti medzi manželmi, ako je uvedené v nasledujúcom oddiele.

---

[37] V dohovore sa v súvislosti s výživným na dieťa používa formulácia „podať spolu s nárokom“. To však nevyhnutne neznamená, že žiadosť o vyživovaciu povinnosť medzi manželmi musí byť v rovnakom rozhodnutí, ale musí byť spojená so žiadosťou o výživné na dieťa alebo s ňou súvisieť. Pozri dôvodovú správu, bod 47.

3. Výhrady a vyhlásenia

152. Článok 2 sa zaoberá schopnosťou zmluvných štátov obmedziť alebo rozšíriť uplatňovanie dohovoru.

a) Výživné na dieťa – vek dieťaťa

153. Zmluvný štát môže podľa tohto dohovoru uplatniť ***výhradu***, na základe ktorej sa obmedzí uplatňovanie dohovoru na deti vo veku menej než 18 rokov. Zmluvný štát môže uplatňovanie dohovoru (alebo jeho časti) rozšíriť aj na deti staršie ako 21 rokov.

Výhrada *je formálne vyhlásenie zmluvného štátu, ktoré je podľa dohovoru povolené za určitých okolností a v ktorom sa uvádza, že uplatniteľnosť dohovoru v tomto štáte bude určitým spôsobom obmedzená.*

b) Vyživovacia povinnosť medzi manželmi

154. Zmluvný štát môže urobiť vyhlásenie v rozsahu kapitol II a III dohovoru na niektoré alebo všetky žiadosti týkajúce sa vyživovacej povinnosti medzi manželmi. V podstate to znamená, že povinnosti ústredného orgánu, medzi ktoré patrí podávanie dožiadaní o osobitné opatrenia alebo odpoveď na ne, a ustanovenia týkajúce sa niektorých alebo všetkých žiadostí sa budú vzťahovať na všetky povinnosti a dožiadania týkajúce sa vyživovacej povinnosti medzi manželmi.

c) Výživné na iných členov rodiny

155. Dohovor umožňuje zmluvným štátom vydať ***vyhlásenie*** o rozšírení uplatňovania dohovoru (alebo niektorých jeho častí) na iné druhy výživného, ktoré vyplýva z rodinných vzťahov. Zmluvný štát by preto mohol rozšíriť uplatňovanie dohovoru o výživné, ktoré vyplýva zo švagrovstva alebo iných rodinných vzťahov. Zmluvný štát môže dohovor rozšíriť aj o výživné pre ohrozené osoby, ako je uvedené v dohovore.

Vyhlásenie *je formálne potvrdenie zmluvného štátu týkajúce sa niektorých článkov alebo požiadaviek podľa dohovoru. Vyhlásenia sú uvedené v článku 63.*

d) Dohody o výživnom

156. Zmluvný štát môže podľa tohto dohovoru uplatniť výhradu a uviesť, že nebude uznávať a vykonávať ***dohody o výživnom***. V prípade uplatnenia tejto výhrady možno v tomto štáte uznať a vykonať iba rozhodnutia o výživnom, ktoré boli vymedzené v rámci dohovoru. Štát môže tiež vyhlásiť, že žiadosti o uznanie a výkon dohody o výživnom možno predložiť iba prostredníctvom jeho ústredného orgánu. Pozri článok 19 ods. 4 a článok 30 ods. 7.

Dohoda o výživnom *je v článku 3 vymedzená ako písomná dohoda týkajúca sa platby výživného, ktorá bola buď úradne vyhotovená alebo zaregistrovaná príslušným orgánom ako verejná listina, alebo bola osvedčená, uzavretá, registrovaná alebo podaná na príslušnom orgáne a môže byť preskúmaná a zmenená príslušným orgánom.*

4. Vplyv výhrady na obmedzenie uplatňovania dohovoru

157. Ako už bolo uvedené, zmluvný štát môže v súlade s dohovorom uplatniť výhradu, ktorou obmedzí uplatňovanie dohovoru. Podľa článku 2 ods. 2 môže zmluvný štát obmedziť uplatňovanie dohovoru na výživné na deti mladšie ako 18 rokov. Znamená to, že v tomto štáte sa dohovor nebude vzťahovať na žiadosti, ktoré sa týkajú výživného na deti mladšie ako 18 rokov.

158. Ak zmluvný štát uplatnil výhradu, ktorou obmedzil uplatňovanie dohovoru vo svojom štáte na osoby mladšie ako 18 rokov, nemôže požiadať iné štáty, aby sa zaoberali žiadosťami týkajúcimi sa detí starších ako 18 rokov (článok 2 ods. 2 a článok 62 ods. 4).

159. Informácie o tom, či zmluvný štát uplatnil výhradu na obmedzenie uplatňovania dohovoru, sú dostupné na webovej stránke Haagskej konferencie < www.hcch.net > v časti o výživnom na deti „Child Support/Maintenance Section".

5. Vplyv vyhlásení na rozšírenie uplatňovania dohovoru

160. Dôležité je, že rozšírenie uplatňovania dohovoru musí byť „zhodné" v dožiadanom aj dožadujúcom štáte, aby sa dohovor vzhľadom na rozšírenú pôsobnosť uplatňoval v oboch štátoch. To však neznamená, že komplexné rozšírenie musí byť v oboch štátoch rovnaké – len to, že sa čiastočne zhoduje.

__Vyhlásenie__ je formálne potvrdenie zmluvného štátu týkajúce sa niektorých článkov alebo požiadaviek podľa dohovoru.

161. Napríklad ak zmluvný štát a (dožadujúci štát) rozšíril uplatňovanie všetkých článkov dohovoru vrátane kapitol II a III tak, aby zahŕňali otázky týkajúce sa výživného pre ohrozené osoby, zmluvný štát B (dožiadaný štát) nie je povinný prijať žiadosť o určenie výživného pre ohrozené osoby, pokiaľ sa ***vyhlásením*** krajiny B nerozšíril rozsah pôsobnosti dohovoru na výživné pre ohrozené osoby a ak nerozšíril kapitoly II a III na vydávanie žiadostí o výživné pre ohrozené osoby. Podľa tohto príkladu nemusia byť vyhlásenia krajiny A a krajiny B identické, ale sú „zhodné", pokiaľ ide o žiadosti o určenie výživného pre ohrozené osoby, lebo obidva štáty rozšírili uplatňovanie dohovoru o vydávanie žiadostí.

162. Informácie o tom, či zmluvný štát vydal vyhlásenia o rozšírení žiadosti dohovoru, sú dostupné na webovej stránke Haagskej konferencie < www.hcch.net > v časti o výživnom na deti „Child Support/Maintenance Section".

6. Príklady

Príklad 1

163. K má pobyt v krajine A. V krajine A jej bolo doručené rozhodnutie o výživnom, v ktorom žiada L o platenie výživného na dve deti vo veku 10 a 12 rokov, ako aj o vyživovaciu povinnosť medzi manželmi. L je otec detí a žije v krajine B. K žiada o uznanie a výkon rozhodnutia v krajine B. Krajina A aj krajina B sú zmluvnými štátmi dohovoru.

Uplatňuje sa dohovor?

164. Dohovor sa na túto záležitosť uplatňuje. Deti majú menej ako 21 rokov, pričom ide o výživné na dieťa vyplývajúce zo vzťahu medzi rodičom a dieťaťom. Keďže dožiadanie o uznanie a výkon vyživovacej povinnosti medzi manželmi je súčasťou žiadosti o výživné na dieťa, úplné ustanovenia dohovoru sa vzťahujú aj na túto žiadosť.

Príklad 2

165. M má pobyt v krajine A a bolo jej doručené rozhodnutie o výživnom vydané v krajine A, v ktorom sa ustanovuje výživné na dieťa pre jedno dieťa, ktoré má v súčasnosti 20 rokov. M žiada o výkon rozhodnutia o výživnom voči otcovi dieťaťa, ktorý v súčasnosti žije v krajine B. Krajina A aj krajina B sú zmluvnými štátmi dohovoru.

Uplatňuje sa dohovor?

166. Keďže táto záležitosť sa týka výživného na dieťa vyplývajúceho vo vzťahu medzi rodičom a dieťaťom, tento dohovor sa uplatňuje, pokiaľ krajina A alebo krajina B neuplatnila výhradu, ktorou sa obmedzí uplatňovanie dohovoru na prípady, keď je dieťa mladšie ako 18. rokov. Ak túto výhradu uplatnila jedna z krajín A alebo B, dohovor sa nebude uplatňovať.

Príklad 3

167. N má pobyt v krajine A a žiada o vydanie rozhodnutia o výživnom na dieťa pre svoje dieťa vo veku šesť mesiacov, ako aj vyživovaciu povinnosť medzi manželmi pre seba. Otec dieťaťa, jej bývalý manžel, žije v krajine B. Krajina A aj krajina B sú zmluvnými štátmi dohovoru.

Uplatňuje sa dohovor?

168. Dohovor sa bude uplatňovať na žiadosť o vydanie rozhodnutia týkajúceho sa výživného na dieťa. N však nemôže využiť služby ústredného orgánu alebo ustanovenia rešpektujúce žiadosti podľa tohto dohovoru na *vydanie* rozhodnutia o vyživovacej povinnosti medzi manželmi, pokiaľ krajina A a krajina B nerozšíria uplatňovanie kapitol II a III dohovoru o vyživovaciu povinnosť medzi manželmi, alebo konkrétne o určenie povinnosti vyživovacej povinnosti medzi manželmi.

169. Vývojový diagram na nasledujúcej strane zobrazuje, ako sa má uplatňovať rozsah ustanovení dohovoru s cieľom určiť, či sa dohovor alebo jeho časť uplatňuje na konkrétnu vyživovaciu povinnosť.

URČENIE PÔSOBNOSTI DOHOVORU

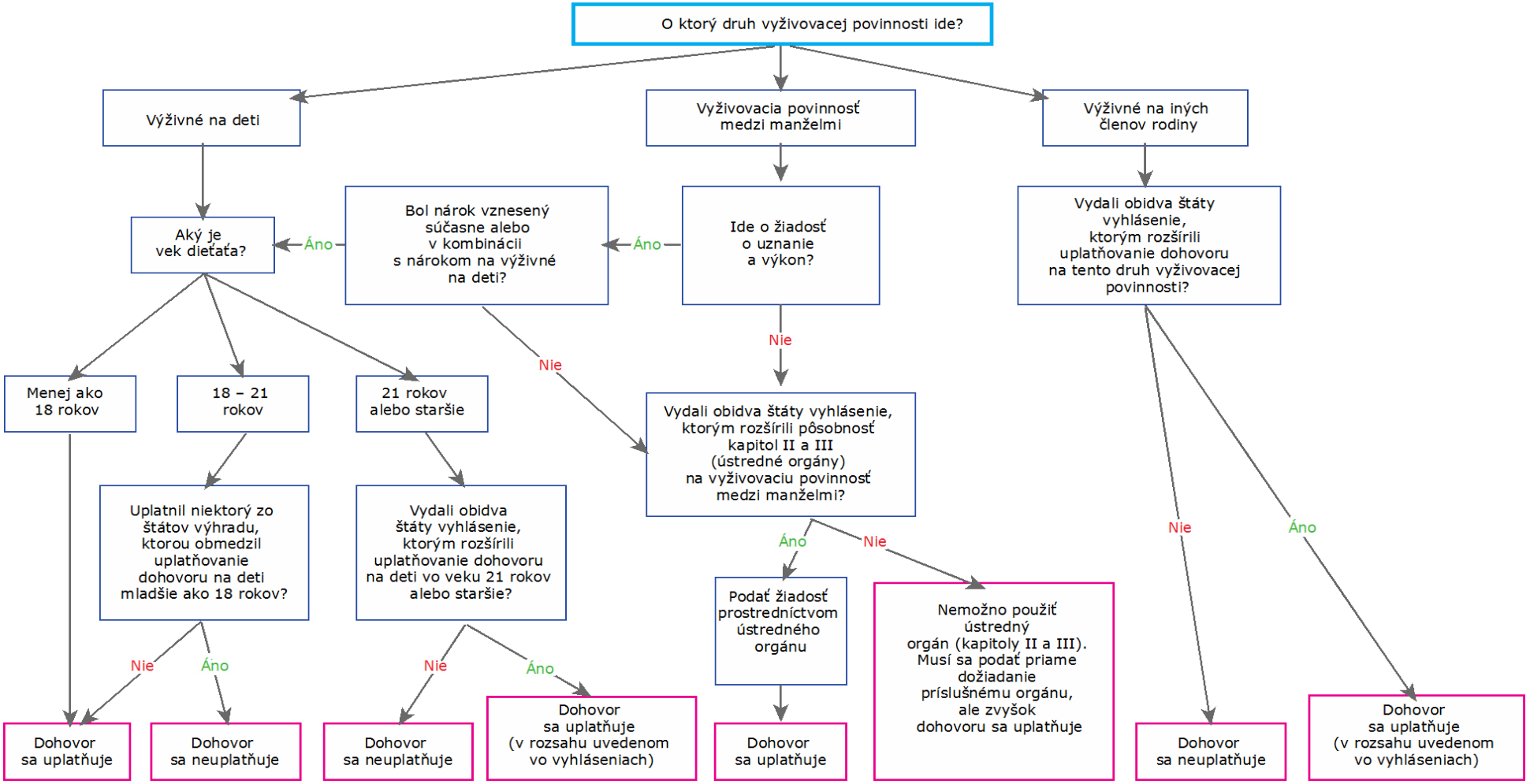

Obrázok 7: Určenie, či žiadosť patrí do rozsahu pôsobnosti dohovoru

C. Ďalšie faktory týkajúce sa uplatniteľnosti dohovoru

170. Existuje množstvo ďalších faktorov, ktoré ovplyvňujú spôsob uplatňovania dohovoru v konkrétnej situácii. Patria sem:

- Majú strany pobyt v zmluvných štátoch?
- Je žiadateľ povinný alebo oprávnený?
- Bolo žiadateľovi doručené rozhodnutie o výživnom?
- Kde bolo rozhodnutie vydané?
- Kde má oprávnený obvyklý pobyt?

1. Majú strany pobyt v zmluvných štátoch?

171. Na to, aby sa tento dohovor mohol uplatňovať, žiadateľ (osoba podávajúca žiadosť alebo žiadajúca o pomoc podľa tohto dohovoru) musí mať pobyt v zmluvnom štáte.

172. Ak má žiadateľ pobyt v zmluvnom štáte, ale odporca (osoba, ktorá bude odpovedať na žiadosť) v zmluvnom štáte nežije alebo – v prípade odporcu, ktorý je povinný – nemá majetok alebo príjem v zmluvnom štáte, žiadateľ nebude schopný uplatňovať dohovor na uznanie, výkon, vydanie alebo zmenu rozhodnutia o výživnom. V tejto situácii môže žiadateľ požiadať o právne poradenstvo s cieľom určiť, či existujú iné spôsoby, ako konkrétne dospieť k požadovanému zníženiu výživného.

173. Ak má žiadateľ pobyt v inom ako zmluvnom štáte, ale odporca/povinný má pobyt alebo majetok v zmluvnom štáte, ústredný orgán v štáte žiadateľa nebude zapojený, ale žiadateľ môže podať priame dožiadanie o pomoc príslušnému orgánu v štáte odporcu.[38]

174. Ak žiadna strana nemá pobyt v zmluvnom štáte, vo veci sa podľa tohto dohovoru nemôže pojednávať, ale žiadateľ má možnosť využiť iné konania na vydanie alebo výkon rozhodnutia o výživnom v štáte, v ktorom má pobyt.

175. To, či je štát zmluvným štátom dohovoru, zistíte na webovej stránke Haagskej konferencie < www.hcch.net > v časti o výživnom na deti „Child Support/Maintenance Section“.

2. Je žiadateľom povinný alebo oprávnený?

176. Žiadateľom o opravný prostriedok môže byť podľa tohto dohovoru oprávnený, povinný alebo verejný orgán. ***Oprávnený*** je fyzická osoba, ktorá má nárok na výživné alebo o ktorej sa tvrdí, že má takýto nárok. ***Povinný*** je fyzická osoba, ktorá má vyživovaciu povinnosť alebo o ktorej sa tvrdí, že má takúto povinnosť. ***Verejný orgán*** je vládny subjekt, ktorý oprávnenému poskytol namiesto výživného dávky alebo ktorý koná namiesto alebo v mene oprávneného.

Prečo je žiadateľ dôležitý?

177. Je dôležité identifikovať žiadateľa, lebo v článku 10 sa stanovuje, kto má nárok na podávanie každého typu žiadosti.

---

[38] Treba mať na zreteli, že pravidlá a postupy týkajúce sa prípadov, ktoré príslušný orgán priamo akceptuje, sa budú v plnej miere posudzovať podľa vnútroštátneho právneho poriadku. Žiadateľ sa preto v takejto situácii bude musieť obrátiť na príslušný orgán s cieľom zistiť potrebné náležitosti na podanie dožiadania.

178. ***Oprávnený*** môže podať len niektorú z týchto žiadostí:

- žiadosť o uznanie alebo o uznanie a výkon rozhodnutia,
- žiadosť o výkon rozhodnutia vydaného alebo uznaného v dožiadanom štáte,
- žiadosť o vydanie rozhodnutia, ak takéto rozhodnutie ešte neexistuje, vrátane určenia rodičovstva, ak je to potrebné,
- žiadosť o vydanie rozhodnutia, ak takéto rozhodnutie existuje, ale nemôže byť uznané alebo vykonané,
- žiadosť o zmenu rozhodnutia vydaného v dožiadanom štáte alebo v inom štáte, než je dožiadaný štát.

Oprávnený *je každá fyzická osoba, ktorá má nárok na výživné alebo o ktorej sa tvrdí, že má takýto nárok. Oprávneným môže byť rodič alebo manžel/manželka, dieťa, pestúni alebo príbuzní či iné osoby, ktoré sa starajú o dieťa. V niektorých štátoch sa táto osoba môže nazývať príjemca výživného, veriteľ alebo rodič, ktorý má dieťa v starostlivosti, či opatrovateľ.*

179. ***Povinný*** môže v súlade s dohovorom podať tieto žiadosti:

- žiadosť o uznanie rozhodnutia s cieľom obmedziť alebo zrušiť výkon predchádzajúceho rozhodnutia alebo
- žiadosť o zmenu rozhodnutia vydaného v dožiadanom štáte alebo v inom štáte, než je dožiadaný štát.

Povinný *je fyzická osoba, ktorá má vyživovaciu povinnosť alebo o ktorej sa tvrdí, že má takúto povinnosť. Povinným môže byť rodič alebo manžel/manželka, alebo ktokoľvek iný, kto je podľa právnych predpisov štátu, v ktorom bolo rozhodnutie prijaté, povinný platiť výživné. V niektorých štátoch sa táto osoba nazýva platiteľ výživného, dlžník alebo rodič, ktorý nemá dieťa v starostlivosti, či rodič, ktorý s dieťaťom nebýva.*

180. ***Verejný orgán*** môže podať len tieto žiadosti:

- žiadosť o výkon rozhodnutia vydaného alebo uznaného v dožiadanom štáte,
- žiadosť o uznanie alebo o uznanie a výkon rozhodnutia vydaného inde, alebo
- žiadosť o vydanie rozhodnutia, iba ak existujúce rozhodnutie nie je možné uznať z dôvodu výhrady podľa článku 20 ods. 2.

Verejný orgán *je vládny orgán, ktorý môže za určitých okolností podať žiadosť o výživné ako oprávnený.*

181. Verejný orgán tak napríklad nemôže použiť dohovor na začatie zmeny existujúceho rozhodnutia a povinný takisto nemôže použiť postupy dohovoru na vydanie rozhodnutia o výživnom.

182. Podľa tohto dohovoru navyše existujú obmedzenia týkajúce sa miery, do akej sa v každej žiadosti musí oprávnenému alebo povinnému poskytovať právna pomoc. Pozri kapitolu 3 časť 2 oddiel III, v ktorej je uvedená požiadavka na poskytovanie právnej pomoci.

3. Bolo žiadateľovi doručené rozhodnutie o výživnom?

183. ***Rozhodnutie o výživnom*** je ustanovenie v rozhodnutí, ktoré vydal súdny alebo správny orgán, požadujúce platbu výživného pre žiadateľa, dieťa alebo inú osobu žiadajúcu o podporu. Rozhodnutie o výživnom môže mať formu nariadenia justičného orgánu alebo nariadenia či rozhodnutia správneho orgánu, súdu alebo ministerstva, ak takéto rozhodnutie spĺňa kritériá stanovené v článku 19.

184. Dohodu o výživnom možno v súlade s vymedzením uvedeným v dohovore v štáte uznať a vykonať, ak je vykonateľná v štáte, v ktorom bola uzatvorená. Dohoda o výživnom však nie je rozhodnutie v zmysle dohovoru a obsahuje odlišné pravidlá, ktoré sa vzťahujú na uznávanie ustanovení o výživnom.

185. Ak žiadateľovi nebolo doručené rozhodnutie o výživnom, vhodnou žiadosťou je žiadosť o vydanie rozhodnutia. Uplatniteľnosť dohovoru na žiadosť o vydanie môže závisieť od typu požadovaného výživného, ako je uvedené vyššie v oddiele o rozsahu pôsobnosti.

4. Kde bolo vydané rozhodnutie o výživnom?

186. Miesto vydania rozhodnutia o výživnom je dôležité s cieľom určiť, či sa rozhodnutie musí alebo nemusí pred jeho vykonaním uznať. Ak bolo rozhodnutie vydané v dožiadanom štáte, nie je potrebné podať žiadne dožiadanie o uznanie a žiadateľ môže jednoducho požiadať o výkon rozhodnutia. Ak bolo rozhodnutie vydané v inom zmluvnom štáte, ako je štát, v ktorom sa má vykonať, najprv sa bude musieť uznať.

187. V prípade žiadostí o uznanie alebo o uznanie a výkon musí byť rozhodnutie o výživnom vydané v zmluvnom štáte.[39]

5. Kde má oprávnený obvyklý pobyt?

188. Okrem zváženia skutočnosti, či žiadateľ a odporca v ktorejkoľvek žiadosti majú pobyt v zmluvných štátoch, je dôležitým hľadiskom stanovenie obvyklého pobytu oprávneného v žiadostiach o uznanie alebo o uznanie a výkon, ako aj v žiadostiach o zmenu, ktoré predložili povinní. Je to z toho dôvodu, že obsahujú osobitné ustanovenia týkajúce sa uznávania a výkonu zmeneného rozhodnutia v závislosti od toho, kto podal žiadosť a či má oprávnený obvyklý pobyt v štáte, v ktorom bolo vydané pôvodné rozhodnutie o výživnom.

189. Pojem „obvyklý pobyt“ nie je v dohovore vymedzený, takže skutočnosť, či má oprávnený v danom štáte obvyklý pobyt, bude závisieť od konkrétneho prípadu. Obvyklý pobyt sa spravidla určuje po zvážení niekoľkých faktorov, napríklad kde má daná osoba pobyt, kde zvyčajne žije, pracuje alebo chodí do školy.[40]

190. Ak má oprávnený podľa tohto dohovoru obvyklý pobyt v štáte, v ktorom bolo vydané rozhodnutie, uznanie zmeny rozhodnutia vydaného na žiadosť povinného možno podľa článku 18 zamietnuť, pokiaľ sa neuplatňujú výnimky uvedené v článku 18. Touto skutočnosťou sa podrobnejšie zaoberajú kapitoly 11 a 12 príručky.

Časť 2
Záležitosti spoločné pre všetky žiadosti podľa tohto dohovoru a pre dožiadania o osobitné opatrenia

191. Táto časť sa zaoberá množstvom aspektov, ktoré sú spoločné pre všetky žiadosti a dožiadania podľa tohto dohovoru.

I. Jazyk

192. Vzhľadom na medzinárodný charakter uplatňovania dohovoru je dôležité, aby sa žiadosti a komunikácia riadili pravidlami stanovenými v dohovore, ktoré sa týkajú jazyka komunikácie a požiadaviek na preklad písomností. Tieto požiadavky sú stanovené v článkoch 44 a 45.

---

39 Dôvodová správa, bod 240.
40 Dôvodová správa, body 63 a 444.

A. Jazyk žiadosti a písomností

193. Každá žiadosť podaná podľa tohto dohovoru a písomnosti priložené k žiadosti (vrátane rozhodnutia) musia byť uvedené v origináli. Preklad žiadosti (a súvisiacich písomností) do úradného jazyka[41] dožiadaného štátu musí byť takisto priložený, pokiaľ príslušný orgán dožiadaného štátu (správny alebo justičný orgán, ktorý žiadosť vybavuje) neuviedol, že preklad nie je potrebný.

194. Dožiadaný štát môže podľa tohto dohovoru takisto vydať vyhlásenie, že pre žiadosti a súvisiace písomnosti sa použije iný jazyk, než je úradný jazyk dožiadaného štátu. Ak sa štát skladá z územných celkov (napr. provincií alebo štátov) a má viac úradných jazykov, alebo ak má štát niekoľko úradných jazykov, ktoré sa môžu používať v rôznych častiach jeho územia, zmluvný štát môže tiež vydať vyhlásenie, v ktorom uvedie, ktorý jazyk sa má použiť pre konkrétny územný celok.

195. Treba mať na zreteli, že jednou z dôležitých výhod používania odporúčaných tlačív žiadosti podľa tohto dohovoru je tá, že ich štruktúra umožňuje ich vyplnenie v ktoromkoľvek jazyku a jednoduché pochopenie v inom jazyku, čím sa znižuje potreba prekladu.

B. Jazyk komunikácie

196. Pokiaľ sa ústredné orgány nedohodli inak, všetka ďalšia komunikácia medzi ústrednými orgánmi prebieha v úradnom jazyku dožiadaného štátu alebo v anglickom či francúzskom jazyku. Zmluvný štát môže uplatniť výhradu, v ktorej v tejto komunikácii vylúči buď používanie angličtiny, alebo francúzštiny. Komunikácia v tejto súvislosti odkazuje na bežnú korešpondenciu, aktualizácie a oznámenia medzi zmluvnými štátmi.

C. Výnimky týkajúce sa prekladu

197. V niektorých prípadoch nemusí byť praktické alebo možné, aby dožadujúci štát preložil písomnosti do jazyka, ktorý dožiadaný štát používa alebo ktorý uviedol. Napríklad prekladateľské služby dostupné v dožadujúcom štáte nemusia poskytovať preklad do jazyka dožiadaného štátu. V takomto prípade môže dožiadaný štát, ak žiadosť patrí do kapitoly III (vo všeobecnosti – každá žiadosť, ktorá sa týka výživného na deti alebo uznania a výkonu výživného na deti a vyživovacej povinnosti medzi manželmi), pre tento prípad alebo vo všeobecnosti schváliť, že preklad vyhotoví sám.[42]

198. Ak dožiadaný štát nesúhlasí s pomocou pri preklade, dožadujúci štát má možnosť jednoduchého prekladu písomností buď do anglického, alebo francúzskeho jazyka. Dožiadaný štát môže v prípade potreby preložiť písomnosť do vlastného jazyka.

D. Ako to funguje v praxi

1. Žiadateľ (alebo zástupca ústredného orgánu) pri zasielaní žiadosti v súlade s dohovorom vyplní žiadosť vo vlastnom jazyku a priloží všetky súvisiace písomnosti, napríklad rozhodnutie o výživnom, v pôvodnom jazyku.

---

41 Ak sa v štáte hovorí viacerými úradnými jazykmi a nie všetky časti jeho územia používajú všetky úradné jazyky, musí sa potvrdiť, ktorý jazyk sa vyžaduje na území, do ktorého sa žiadosť zašle (článok 44 ods. 2).

42 Treba mať na zreteli, že ak dožiadaný štát urobí preklad tak, ako bolo uvedené vyššie, náklady na takýto preklad musí uhradiť dožadujúci štát (pokiaľ sa ústredné orgány oboch štátov nedohodli inak). Pozri tiež článok 45 ods. 3.

2. Ak je úradným jazykom dožiadaného štátu alebo konkrétneho územia či územného celku dožiadaného štátu iný jazyk ako jazyk dožadujúceho štátu, pokiaľ dožiadaný štát nesúhlasil s tým, že nie je potrebný žiadny preklad, žiadosť a požadované písomnosti sa budú musieť preložiť do tohto úradného jazyka alebo akéhokoľvek iného jazyka, ktorý dožiadaný štát uviedol vo vyhlásení.

3. Ak dožadujúci štát nemôže písomnosť preložiť do úradného jazyka dožiadaného štátu (alebo iného jazyka, ktorý uviedol dožiadaný štát) a žiadosť patrí do kapitoly III, dožadujúci štát môže:

   i) preskúmať, či dožiadaný štát bude súhlasiť s vyhotovením prekladu;

   ii) ak dožiadaný štát nesúhlasí, preložiť písomnosti buď do anglického, alebo francúzskeho jazyka (pokiaľ dožiadaný štát neuplatnil výhradu, ktorá vylučuje jeden z týchto jazykov) a zaslať ich do dožiadaného štátu, kde môžu byť ďalej preložené do úradného jazyka dožiadaného štátu.

4. Každá ďalšia komunikácia (listy, správy a podobná korešpondencia) medzi ústrednými orgánmi sa bude viesť buď v úradnom jazyku dožiadaného štátu, alebo v anglickom či francúzskom jazyku. Dožadujúci štát sa môže rozhodnúť, či bude komunikovať v úradnom jazyku dožiadaného štátu, alebo v anglickom či francúzskom jazyku, pokiaľ dožiadaný štát neuplatnil výhradu, ktorá vylučuje používanie buď anglického, alebo francúzskeho jazyka.

Dva príklady

199. Rozhodnutie o výživnom bolo vydané v Nemecku a bude zaslané do Mexika na uznanie a výkon. Materiály zaslané do Mexika budú obsahovať kópiu rozhodnutia v nemeckom jazyku, ak išlo o originálny jazyk rozhodnutia, ako aj preklad rozhodnutia do španielčiny. Povinné sprievodné tlačivo, odporúčané tlačivo žiadosti a požadované písomnosti, ako napríklad potvrdenie o vykonateľnosti, musia byť podané v španielčine, takže ak boli vyhotovené v nemčine, bude potrebné priložiť preloženú kópiu, pokiaľ Mexiko nevydalo vyhlásenie, v ktorom uviedlo, že nevyžaduje preklad. Priebežná komunikácia o tomto prípade by prebiehala buď v španielčine (jazyk dožiadaného štátu), alebo v angličtine či francúzštine, pokiaľ Mexiko nevydalo vyhlásenie, v ktorom vylučuje buď používanie angličtiny, alebo francúzštiny.

200. Žiadateľ v dožadujúcom štáte (Nórsko) nemá možnosť preložiť písomnosti do jazyka dožiadaného štátu (mexická španielčina), a orgán v Mexiku nemôže rozhodnutie preložiť z nórčiny do španielčiny. V takomto prípade by žiadateľ mohol dať písomnosti preložiť z nórčiny do angličtiny alebo francúzštiny. Anglický alebo francúzsky preklad by sa následne mohol zaslať do Mexika a mexický orgán by ho mohol preložiť do španielčiny.

E. Ostatné požiadavky na písomnosti

1. Overovanie

201. V súlade s inými haagskymi dohovormi sa v článku 41 dohovoru o vymáhaní výživného na deti z roku 2007 uvádza, že podľa tohto dohovoru sa nevyžaduje ***overenie*** ani splnenie inej podobnej formálnej náležitosti. Z tohto dôvodu nie je potrebné žiadne formálne overenie podpisu štátneho úradníka, ktorý vypĺňa písomnosti, ani apostily, ak je to bežná prax v zmluvnom štáte.

Overenie *je pojem, ktorý sa používa na opísanie niektorých formálnych právnych procesov, napríklad používanie apostily alebo notárske overenie, na účely overenia písomností.*

2. Plnomocenstvo

202. V článku 42 sa uvádza, že plnomocenstvo možno požadovať od žiadateľa len za veľmi obmedzených okolností. O plnomocenstvo možno požiadať v prípade, keď bude ústredný orgán alebo iný orgán v dožiadanom štáte zastupovať žiadateľa, napríklad v súdnom konaní, alebo keď sa plnomocenstvo vyžaduje na účely ustanovenia zástupcu, ktorý bude konať v konkrétnej veci.[43] V profile krajiny bude uvedené, či dožiadaný štát vyžaduje plnomocenstvo.

3. Podpisy a overené kópie písomností

203. V súlade s dohovorom nie je na účely platnosti žiadosti potrebné, aby bola podpísaná. Okrem toho, pokiaľ ide o žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon, v príslušných článkoch (článok 12 ods. 2, články 13, 25 a 30) sa stanovuje postup, v rámci ktorého možno spolu so žiadosťou o uznanie zaslať jednoduché kópie písomností vrátane rozhodnutia. Počas procesu uznávania a výkonu môže príslušný orgán alebo odporca požiadať o overenú kópiu ktorejkoľvek písomnosti, ak je to potrebné na vybavenie žiadosti alebo odpoveď na žiadosť. Pokiaľ však takáto žiadosť nebude podaná, postačia aj jednoduché kópie. Štát môže akceptovať písomnosti aj v elektronickej podobe, keďže jazyk dohovoru je zámerne neutrálny, pokiaľ ide o médium.

204. V súlade s dohovorom môže štát tiež uviesť, že bude v každom prípade vyžadovať overenú kópiu všetkých písomností. V profile krajiny bude uvedené, či štát toto spresnenie uviedol pre všetky prípady.

II. Ochrana osobných a dôverných informácií

205. V dohovore sú stanovené niektoré dôležité záruky na ochranu osobných a dôverných informácií odovzdaných podľa tohto dohovoru. (Treba mať na zreteli, že podľa tohto dohovoru ide o osobné „údaje“, lebo tento pojem sa používa v ostatných haagskych dohovoroch.) Sú uvedené v článkoch 38, 39 a 40. Medzi osobné informácie patria (nie však výlučne) informácie ako meno, dátum narodenia, adresa alebo kontaktné informácie, ako aj osobné identifikačné údaje, ako sú národné identifikačné čísla.[44]

206. V dohovore sa uznáva, že vzhľadom na citlivosť typu informácií, ktoré sa budú medzi štátmi vymieňať o jednotlivcoch, je ochrana týchto informácií dôležitá, aby sa zabezpečilo, že strany budú chránené pred akýmikoľvek negatívnymi dôsledkami, ktoré môžu vyplývať zo sprístupnenia týchto informácií.

207. V dohovore sa nachádzajú osobitné obmedzenia týkajúce sa sprístupňovania a potvrdenia informácií zhromaždených alebo odovzdaných podľa tohto dohovoru za určitých okolností. Sprístupnenie alebo potvrdenie informácií nie je povolené, ak by tým bolo ohrozené zdravie, bezpečnosť alebo sloboda osoby (článok 40 ods. 1). Touto osobou by mohlo byť dieťa, žiadateľ alebo odporca či akákoľvek iná osoba. Dohovor nie je v tejto súvislosti obmedzený.

208. V prípade, že ústredný orgán stanoví, že sprístupnenie alebo potvrdenie informácií by mohlo predstavovať takéto riziko, oznámi túto obavu inému zainteresovanému ústrednému orgánu a tento ústredný orgán zohľadní tento záver pri vybavovaní žiadosti podľa tohto dohovoru. Dožiadaný ústredný orgán nie je viazaný stanovením rizika, o ktorom rozhodol dožadujúci ústredný orgán. Dožiadaný ústredný orgán je však povinný rozhodnúť, či by sprístupnenie mohlo ohroziť zdravie, bezpečnosť alebo slobodu osoby, a podľa článku 40 ods. 2 dožiadaný ústredný orgán zohľadní tento záver dožadujúceho štátu. Spôsob, akým dožiadaný ústredný orgán v tejto situácii postupuje, bude závisieť od toho, čo je potrebné s cieľom spracovať žiadosť a splniť

---

43 Dôvodová správa, bod 617.
44 Dôvodová správa, bod 605.

povinnosti štátu podľa tohto dohovoru (článok 40). Ak je dožadujúci ústredný orgán znepokojený uverejnením dôverných informácií o žiadateľovi, oprávnenom alebo inej osobe, odporúča sa použiť adresu ústredného alebo príslušného orgánu v dožadujúcom štáte tak, aby bola adresa oprávneného alebo žiadateľa „náhradnou" adresou.[45]

209. Povinné a odporúčané tlačivá, ktoré uverejnilo Stále byro Haagskej konferencie, boli zároveň navrhnuté tak, aby zahŕňali ochranu osobných informácií. Tieto tlačivá umožňujú ústrednému orgánu naznačiť, že existujú obavy, že sprístupnenie alebo potvrdenie informácií by mohlo ohroziť zdravie, bezpečnosť alebo slobodu osoby (tam, kde je to uvedené, je na tlačivách uvedené „začiarkavacie políčko").

210. V prípade uvedenia takejto obavy tlačivá umožňujú uviesť citlivé osobné informácie (napríklad kontaktné údaje alebo informácie, ktoré by mohli byť použité na identifikovanie alebo lokalizovanie osoby) na osobitnom tlačive. Takýmto spôsobom môže byť žiadosť, ktorá obsahuje len tie informácie, ktoré bude odporca potrebovať na to, aby mohol reagovať na žiadosť, zaslaná odporcovi alebo príslušnému orgánu bez toho, aby tým pre žiadateľa, oprávneného alebo inú osobu vzniklo riziko.

211. Orgán v dožiadanom alebo dožadujúcom štáte, ktorý spracúva informácie podľa postupov dohovoru, sa musí riadiť vlastnými vnútroštátnymi právnymi predpismi, ktoré sa týkajú zachovania dôvernosti informácií (článok 39). Odovzdávanie všetkých informácií preto musí byť v súlade s internými predpismi stanovenými vo vnútroštátnom právnom poriadku, napríklad získavanie súhlasu s uverejnením informácií, alebo zákazom sprístupnenia.

III. Účinný prístup ku konaniam a právnej pomoci

A. Prehľad

1. Účinný prístup ku konaniam

212. Jednou z najdôležitejších zásad, z ktorých dohovor vychádza, je tá, aby mali žiadatelia účinný prístup ku konaniu potrebnému na vyplnenie svojich žiadostí v dožiadanom štáte. Účinný prístup ku konaniu znamená, že žiadateľ je v prípade potreby s pomocou orgánov v dožiadanom štáte schopný účinne predložiť svoj prípad príslušným orgánom v dožiadanom štáte.[46]

213. Články 14, 15, 16, 17 a 43 dohovoru sa zaoberajú povinnosťou dožiadaného štátu umožniť účinný prístup ku konaniam vrátane bezplatnej právnej pomoci za určitých okolností a schopnosťou vymáhať náklady od neúspešného účastníka za určitých okolností (článok 43). Tento oddiel príručky je zhrnutím týchto ustanovení.

214. Článok 14 obsahuje všeobecnú povinnosť umožniť žiadateľom účinný prístup ku konaniam vrátane vykonávacieho a odvolacieho konania. Medzi žiadateľov patria oprávnení, povinní a verejné orgány, ak konajú v mene oprávneného na účely uznania, uznania a výkonu alebo výkonu žiadostí, ktoré podávajú žiadosti prostredníctvom ústredného orgánu.

---

45 Dôvodová správa, bod 612. Štát, ktorý sa rozhodne použiť „náhradnú" adresu, by si mal byť vedomý toho, že dožiadaný štát môže z dôvodu vnútroštátneho právneho poriadku, napríklad na účely zasielania písomností, vyžadovať súkromnú adresu oprávneného.

46 Dôvodová správa, bod 357.

215. Do tohto všeobecného ustanovenia nepatria priame dožiadania žiadateľa príslušnému orgánu, ale článok 17 písm. *b)* obsahuje všeobecnú požiadavku, ktorou je poskytnúť obmedzenú pomoc pri uznávaní a výkone žiadostí, a článok 14 ods. 5 sa vzťahuje aj na tieto žiadosti. (O tomto bode sa viac hovorí nižšie.)

2. Právna pomoc

216. V prípade, že si to okolnosti vyžadujú, bude účinný prístup, ktorý sa musí umožniť, zahŕňať právnu pomoc. Prostriedky alebo platobná schopnosť žiadateľa by nemali byť prekážkou takémuto prístupu. V článku 15 sa preto uvádza, že bezplatná právna pomoc sa vo väčšine prípadov poskytuje oprávneným na výživné na dieťa.

217. Povinnosť poskytovať bezplatnú právnu pomoc je zmiernená tým, že takáto pomoc sa nemusí poskytovať, ak sú konania používané v dožiadanom štáte dostatočne jednoduché na to, aby žiadateľovi/žiadateľke umožnili účinne predložiť svoj prípad bez právnej pomoci, pričom ústredný orgán poskytuje potrebné služby bezplatne.

218. Je to dôležité, lebo mnohé štáty vyvinuli efektívne a účinné konania na uznávanie, uznávanie a výkon, výkon, vydanie a zmenu rozhodnutí o výživnom, ktoré môžu používať všetci žiadatelia v danom štáte bez potreby ***právnej pomoci***, a tieto konania budú rovnako dostupné aj žiadateľom podľa tohto dohovoru. V závislosti od štátu môžu zahŕňať využívanie zjednodušených foriem, správnych konaní a poskytovanie informácií a poradenstva všetkým žiadateľom zo strany ústredného alebo príslušného orgánu. Pokiaľ tieto zjednodušené konania umožňujú žiadateľovi účinne riešiť svoj prípad a dožiadaný štát ich žiadateľovi poskytuje bezplatne, dožiadaný štát nie je povinný poskytnúť žiadateľovi bezplatnú právnu pomoc.

V článku 3 sa **právna pomoc** *vymedzuje ako „pomoc potrebná na to, aby sa žiadateľom umožnilo poznať a presadiť svoje práva a aby sa zaručilo, že o ich žiadostiach sa bude v dožiadanom štáte konať v plnom rozsahu a účinne. Prostriedky na poskytovanie takejto pomoci môžu podľa potreby zahŕňať právne poradenstvo, pomoc pri podaní návrhu na orgán, právne zastupovanie a oslobodenie od platenia trov konania.“*

219. V prípade, že zjednodušené konania nie sú dostupné a je potrebná právna pomoc, existuje množstvo ustanovení, ktoré určujú okolnosti, za ktorých musí byť žiadateľom poskytnutá bezplatne.

220. Keďže konania týkajúce sa riešenia problematiky výživného sa v jednotlivých štátoch líšia, typ požadovanej právnej pomoci bude v každom prípade bezpodmienečne odlišný. Systémy správneho a justičného typu môžu vyžadovať jeden typ pomoci, systémy súdnictva iný. Pomoc môže byť poskytnutá prostredníctvom prístupu k službám, ako sú právne informačné kliniky, verejná právna pomoc alebo služby na podporu rodín. Typ dostupných právnych služieb bude uvedený v profile krajiny zmluvného štátu.

221. Ak žiadateľ požaduje právnu pomoc, v dohovore sa ako východiskový bod spravidla vyžaduje, aby všetky zmluvné štáty poskytovali oprávneným takúto pomoc bezplatne takmer vo všetkých situáciách, ktoré sa vzťahujú na ***výživné na deti***. Existuje však niekoľko výnimiek pre štáty, ktoré podľa tohto dohovoru vydali vyhlásenia.[47]

---

[47] Štát môže vydať vyhlásenie, že v určitých prípadoch preskúma majetkové pomery dieťaťa (článok 16 ods. 1).

222. Nárok žiadateľov na bezplatnú právnu pomoc v prípade žiadostí, ktoré sa netýkajú ***problematiky výživného na deti,*** je obmedzenejší, takisto ako právo povinných na bezplatnú právnu pomoc pre žiadosti o uznanie a zmenu. V prípade týchto typov žiadostí môže dožiadaný štát ako predbežnú podmienku pre poskytovanie právnej pomoci použiť ***skúmanie majetkových pomerov*** alebo ***preskúmanie odôvodnenia žiadosti***.

*Pri **preskúmaní majetkových pomerov** sa zohľadňuje príjem a majetok žiadateľa alebo iné majetkové pomery, ktoré ovplyvnia schopnosť žiadateľa platiť za právnu pomoc.*

*V **preskúmaní odôvodnenia žiadosti** sa skúma odôvodnenosť alebo pravdepodobnosť úspechu žiadosti so zreteľom na také záležitosti, ako je právny základ žiadosti, ako aj to, či okolnosti prípadu môžu viesť k úspešnému výsledku.*

223. Vo všetkých prípadoch týkajúcich sa uznávania a výkonu je však dôležité, že právna pomoc, ktorú štát poskytuje všetkým žiadateľom (oprávnení, povinní alebo verejný orgán[48]), nemôže byť horšia ako pomoc, ktorú by žiadateľovi poskytol, ak by išlo o žiadateľa v podobnom vnútroštátnom prípade. Tým sa zabezpečí, že všetkým žiadateľom bude poskytnutá rovnaká úroveň služieb bez ohľadu na ich pobyt. Hoci bezplatná právna pomoc nemusí byť vždy dostupná, dožiadaný štát nemôže navyše vyžadovať záruku alebo preddavok na zabezpečenie zaplatenia nákladov na právnu pomoc (článok 37 ods. 2 a článok 14 ods. 5).

224. To, či je bezplatná právna pomoc pre žiadateľa dostupná, bude preto závisieť od týchto faktorov:

- či je zjednodušené konanie dostupné žiadateľovi v dožiadanom štáte bezplatne,
- o ktorý typ výživného ide (výživné na deti, vyživovacia povinnosť medzi manželmi alebo výživné na iných členov rodiny),
- či je žiadateľ oprávnený alebo povinný,
- ktorý typ žiadosti sa predkladá (žiadosť o uznanie, výkon, vydanie, zmenu alebo dožiadanie o osobitné opatrenia),
- či sa bude preskúmanie odôvodnenia uplatňovať na konkrétnu žiadosť,
- či sa v dožiadanom štáte využíva pri konkrétnej žiadosti skúmanie majetkových pomerov (majetkové pomery dieťaťa alebo majetkové pomery žiadateľa).

225. Nasledujúce oddiely a vývojové diagramy poskytujú podrobné vysvetlenie nároku na bezplatnú právnu pomoc v niekoľkých rôznych situáciách.

---

48 Dôvodová správa, bod 383.

B. Podmienky na poskytnutie bezplatnej právnej pomoci

226. V tomto oddiele je vysvetlený nárok na bezplatnú právnu pomoc pre žiadosti podľa tohto dohovoru vo všetkých štátoch s výnimkou tých, ktoré vydali vyhlásenie o preskúmaní majetkových pomerov dieťaťa. Konania využívané v týchto štátoch sú uvedené na konci tohto oddielu.

Poznámka: *Ak sa rozhodnutie, ktoré sa má uznať a vykonať, týka vyživovacej povinnosti medzi manželmi, ako aj výživného na dieťa, uplatňuje sa rovnaký nárok na bezplatnú právnu pomoc.*

1. Žiadosti oprávneného

a) Žiadosti týkajúce sa výživného na deti pre dieťa mladšie ako 21 rokov (alebo mladšie ako 18 rokov, ak bola uplatnená výhrada)

227. Ako je zobrazené nižšie, právna pomoc sa musí poskytovať bezplatne v prípade, že sa žiadosť týka uznania, uznania a výkonu alebo výkonu rozhodnutia o výživnom na deti. Neexistujú žiadne výnimky z tejto požiadavky. Ak sa žiadosť týka výživného na deti, ale ide o vydanie alebo zmenu rozhodnutia, štát môže odmietnuť poskytnúť bezplatnú právnu pomoc, ak sa domnieva, že žiadosť alebo opravný prostriedok sú z vecnej stránky zjavne nepodložené.[49]

[49] Pozri tiež článok 43 ods. 2 týkajúci sa vymáhania nákladov.

PRÁVNA POMOC
ŽIADOSTI OPRÁVNENÉHO O VÝŽIVNÉ NA DETI
(Články 15 – 17)

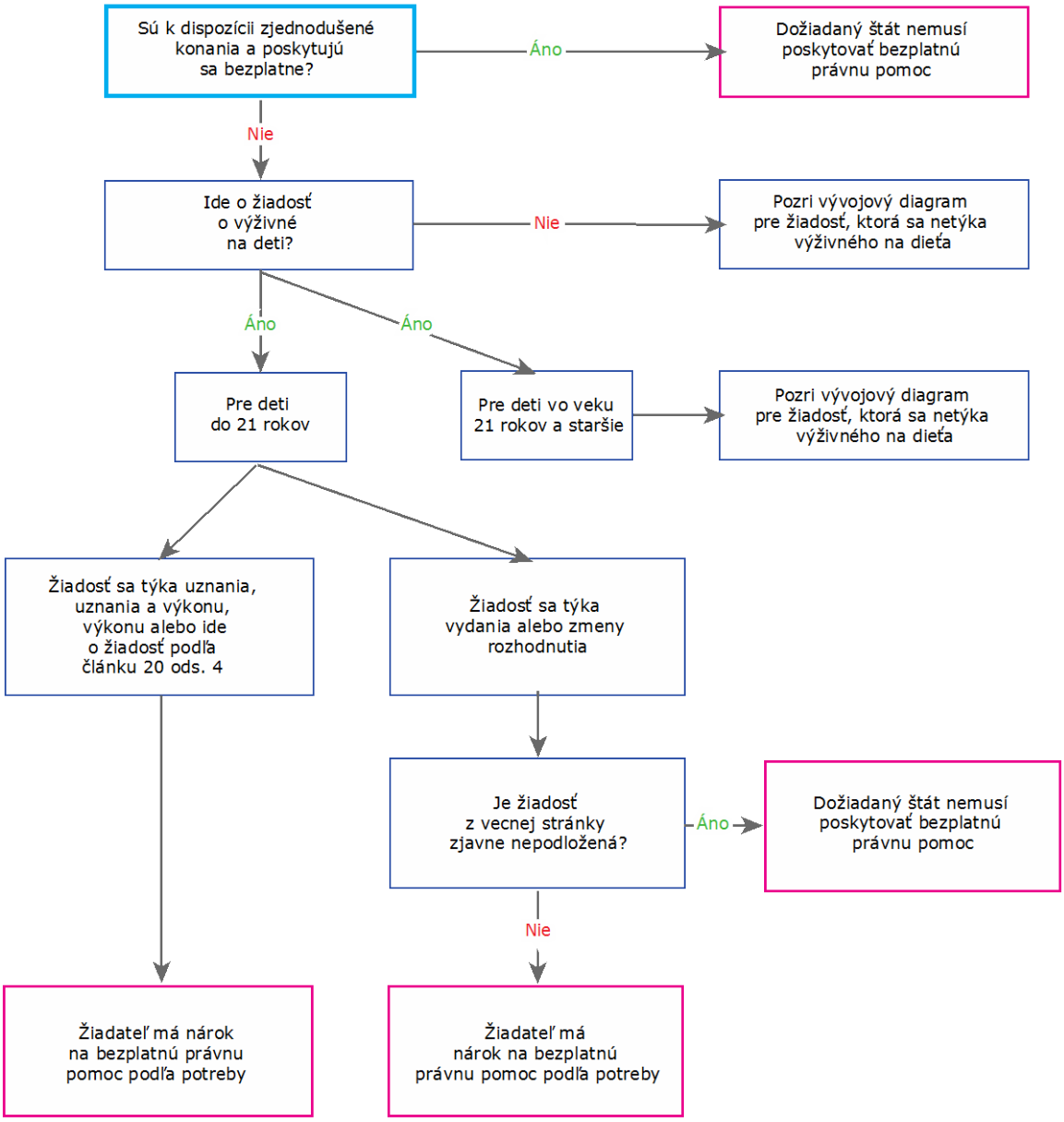

Obrázok 8: Právna pomoc: žiadosti oprávneného o výživné na dieťa

b) Žiadosti týkajúce sa iného výživného, ako je výživné na deti pre dieťa mladšie ako 21 rokov (alebo mladšie ako 18 rokov, ak bola uplatnená výhrada)

228. Ak sa žiadosť týka výživného na dieťa vo veku viac ako 21 rokov, vyživovacej povinnosti medzi manželmi alebo inej formy výživného a štát rozšíril rozsah pôsobnosti dohovoru na tieto druhy prípadov, bezplatná právna pomoc sa nemusí bežne poskytovať. Zmluvný štát môže odmietnuť poskytnúť takúto pomoc, ak je pravdepodobné, že žiadosť nebude úspešná (preskúmanie odôvodnenosti), a štát môže tiež podmieniť poskytovanie takýchto služieb preskúmaním majetkových pomerov žiadateľa.

229. V každom prípade týkajúcom sa uznania, uznania a výkonu alebo výkonu existujúceho rozhodnutia pre typy výživného opísané v predchádzajúcom bode, ak bola žiadateľovi v štáte pôvodu poskytnutá bezplatná právna pomoc na vydanie rozhodnutia, má však žiadateľ nárok aj na rovnakú úroveň pomoci v dožiadanom štáte, ak je takáto pomoc v dožiadanom štáte dostupná. Toto je znázornené na obrázku 9.

PRÁVNA POMOC
ŽIADOSTI OPRÁVNENÉHO, KTORÉ SA NETÝKAJÚ VÝŽIVNÉHO NA DIEŤA (Článok 17)

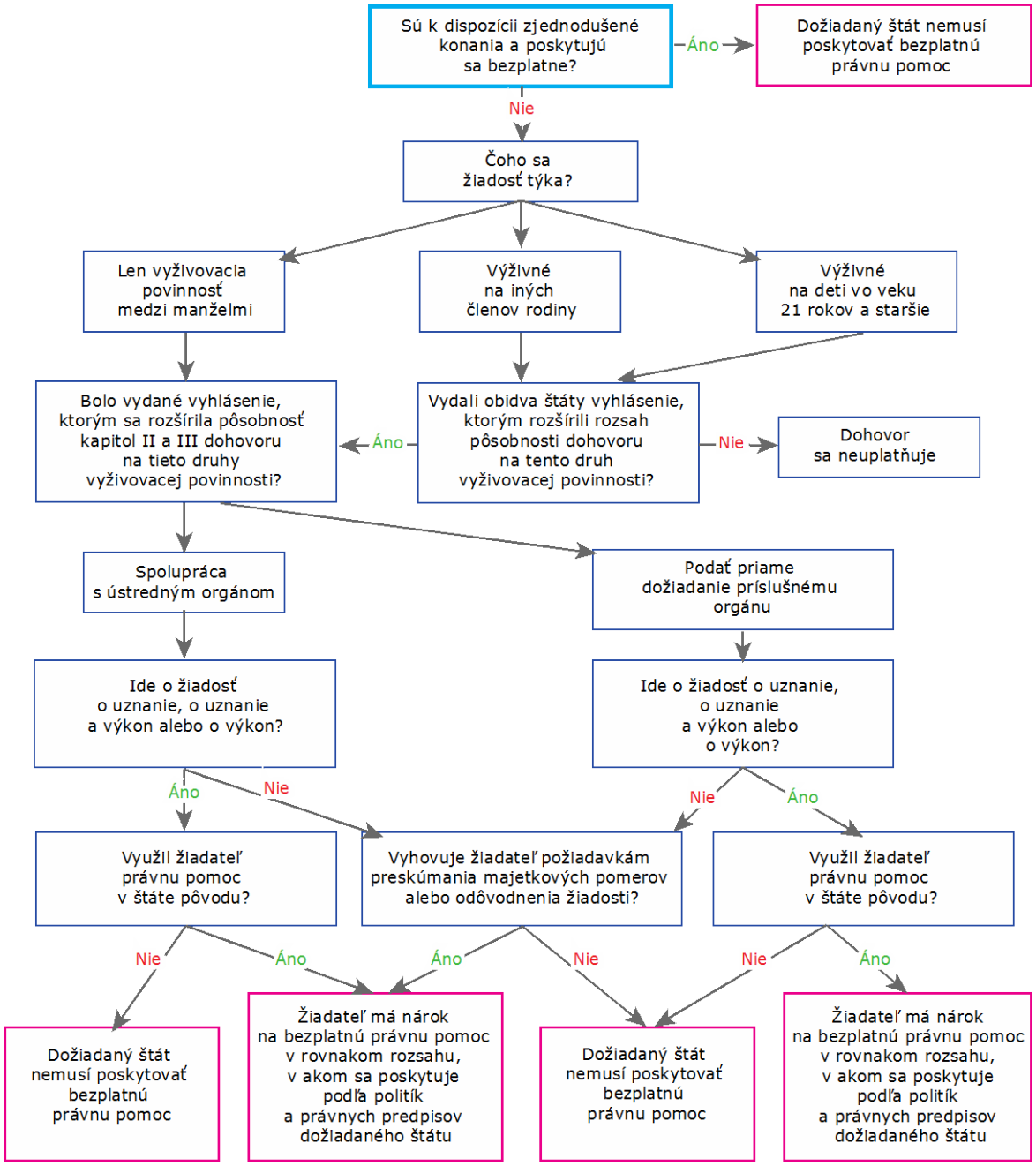

Obrázok 9: Právna pomoc: žiadosti oprávneného, ktoré sa netýkajú výživného na dieťa

c) Žiadosti verejného orgánu

230. Ak je žiadateľom verejný orgán vymedzený v článku 36, na účely žiadostí o uznanie, uznanie a výkon alebo výkon rozhodnutia sa naň bude vzťahovať vymedzenie pojmu oprávnený. Z tohto dôvodu majú verejné orgány v týchto žiadostiach týkajúcich sa rozhodnutí o výživné na dieťa pre deti mladšie ako 21 rokov (prípadne 18 rokov) nárok na bezplatnú právnu pomoc.[50]

2. Žiadosti povinného

231. V žiadostiach, ktoré podal povinný, môže dožiadaný štát použiť preskúmanie odôvodnenia žiadosti aj preskúmanie majetkových pomerov s cieľom určiť, či poskytne bezplatnú právnu pomoc. Viac informácií sa nachádza na obrázku 10.

---

50 Dôvodová správa, body 383 a 384.

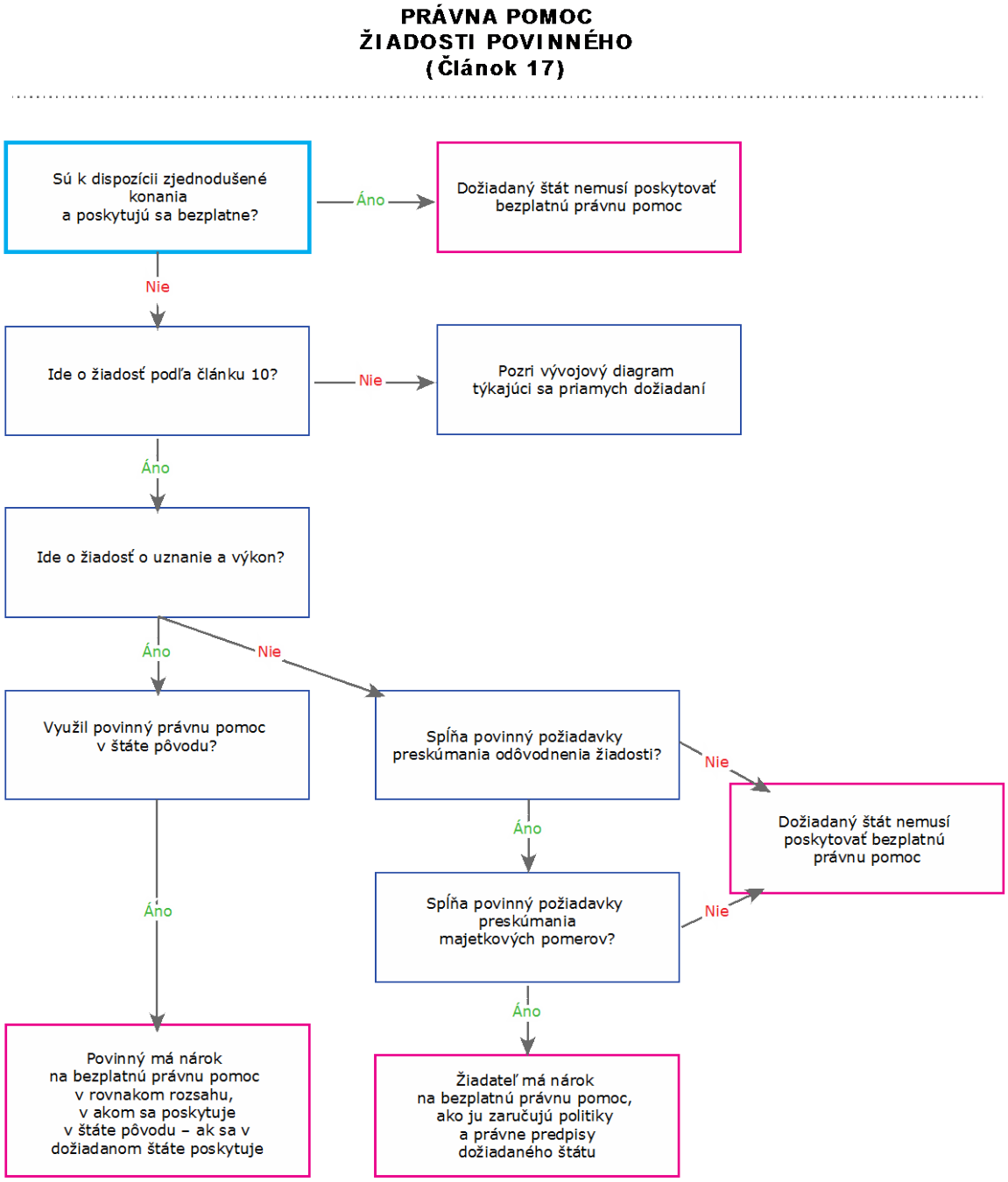

Obrázok 10: Právna pomoc: žiadosti povinného

3. Preskúmanie majetkových pomerov dieťaťa

232. Zmluvný štát môže vydať vyhlásenie, že má v iných žiadostiach, ako sú žiadosti o uznanie a výkon rozhodnutia o výživnom na dieťa, v úmysle použiť preskúmanie majetkových pomerov dieťaťa s cieľom určiť, či má žiadateľ nárok na bezplatnú právnu pomoc (pozri článok 16 ods. 3). Vývojový diagram uvedený nižšie znázorňuje spôsob uplatňovania tohto preskúmania. Je dôležité mať na zreteli, že pri uplatňovaní preskúmania sa budú skúmať majetkové pomery dieťaťa a nie rodiča, takže väčšina žiadateľov bude mať nárok na poskytnutie pomoci, pokiaľ dieťa nedisponuje nezávislým majetkom.

233. Ak dožiadaný štát vydal vyhlásenie o využití preskúmania majetkových pomerov dieťaťa, žiadosť musí obsahovať „formálne osvedčenie" uvádzajúce, že majetkové pomery dieťaťa spĺňajú kritériá, ktoré stanovil dožiadaný štát. Tieto kritériá sa nachádzajú na webovej stránke Haagskej konferencie < www.hcch.net > v časti o výživnom na deti „Child Support/Maintenance Section". Osvedčenie od žiadateľa bude postačujúce, pokiaľ dožiadaný štát nemá oprávnený dôvod domnievať sa, že informácie žiadateľa sú nepresné.

PRÁVNA POMOC
PRESKÚMANIE MAJETKOVÝCH POMEROV DIEŤAŤA
(Článok 16)

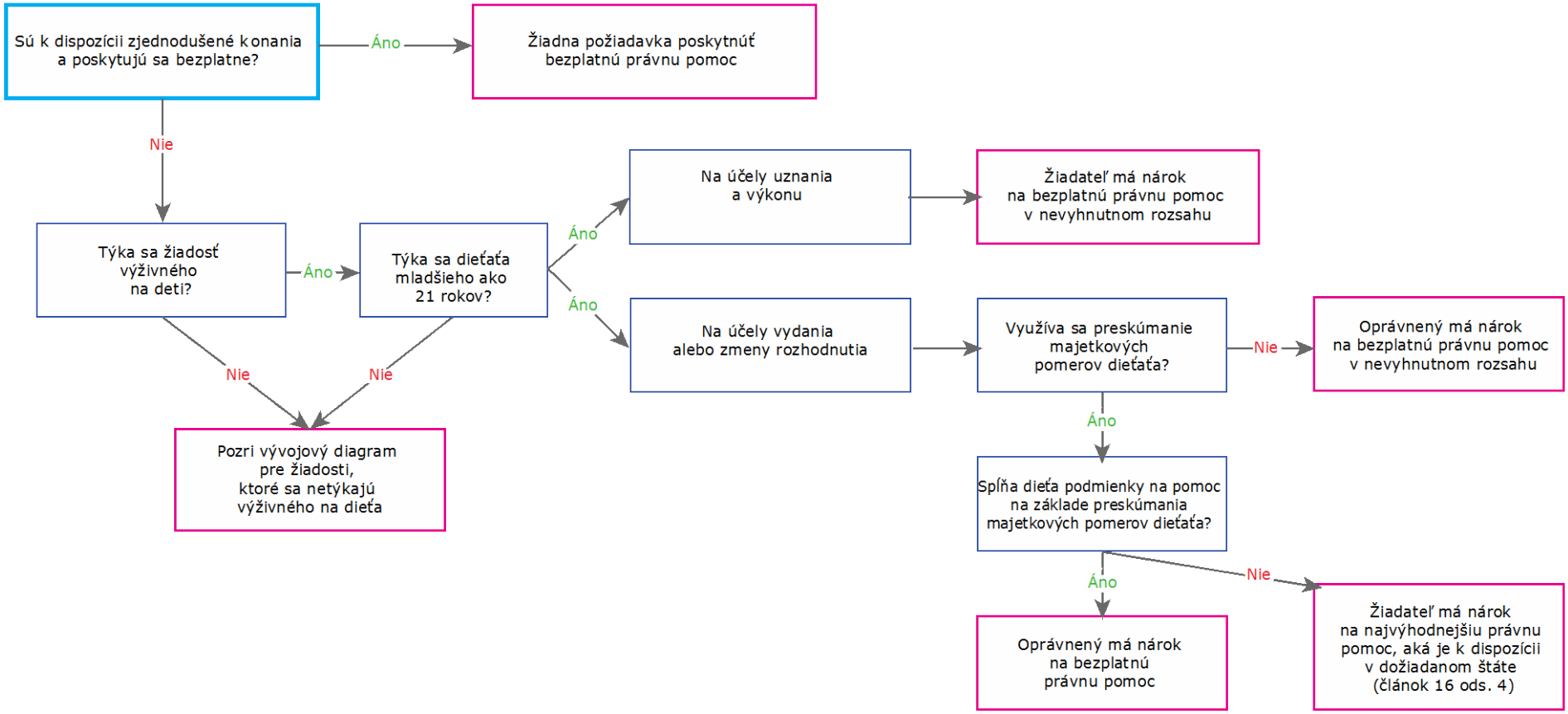

Obrázok 11: Právna pomoc: preskúmanie majetkových pomerov dieťaťa

4. Rodičovstvo alebo genetické testy

234. V článku 6 ods. 2 písm. *h)* dohovoru sa vyžaduje, aby ústredný orgán prijal primerané opatrenia na poskytovanie pomoci pri určení rodičovstva, ak je to potrebné na vymáhanie výživného. Náklady na genetické testy na určenie rodičovstva môžu byť vysoké. S cieľom zabezpečiť, aby sa tieto náklady nestali prekážkou pri vydávaní rozhodnutí o výživnom na deti,[51] ak je v žiadosti podľa článku 10 ods. 1 písm. *c)* potrebné určenie rodičovstva, dožiadaný štát nemôže od žiadateľa požadovať platby za testy a tieto náklady patria do všeobecných ustanovení o poskytovaní bezplatnej právnej pomoci.[52]

235. Spôsob fungovania v praxi bude závisieť od vnútroštátnych konaní týkajúcich sa genetických testov v zainteresovaných zmluvných štátoch. V niektorých štátoch môže byť osoba, ktorá požaduje vykonanie týchto testov, povinná uhradiť plné náklady na testovanie vrátane nákladov na testy matky a dieťaťa/detí vopred, čo je podmienkou žiadosti o vykonanie testov. V iných štátoch sa môže vyžadovať, aby povinný uhradil vopred len svoju časť nákladov na testovanie. V takomto prípade uhradí dožiadaný štát náklady na testovanie matky a dieťaťa/detí – náklady, ktoré by v opačnom prípade musel uhradiť žiadateľ, aj keď tieto náklady možno vymáhať od povinného, ak sa zistí, že je rodičom dieťaťa. Každý štát v súlade s vnútroštátnym právnym poriadkom alebo konaním rozhodne, do akej miery bude musieť povinný hradiť náklady na testovanie a v ktorej fáze procesu sa to bude požadovať, ak to bude potrebné.

236. V profile krajiny je pre každý zmluvný štát uvedené, ktoré ustanovenia platia v danom štáte pre určenie rodičovstva.

237. Ak sa žiadosť týka výživného na dieťa mladšie ako 21 rokov, všeobecným pravidlom je, že pokiaľ žiadosť nie je z vecnej stránky zjavne nepodložená, oprávnený nemusí uhradiť náklady na určenie rodičovstva vopred.[53]

238. V tých štátoch, ktoré vydali vyhlásenie o použití preskúmania majetkových pomerov dieťaťa, budú náklady na určenie rodičovstva hradené ako súčasť dostupnej právnej pomoci, pokiaľ preskúmanie dieťaťa dopadne nepriaznivo.

IV. Osobitné úlohy ústredného orgánu

239. Administratívna spolupráca a pomoc so žiadosťami podľa tohto dohovoru sú nevyhnutné na úspešné ukončenie konania podľa tohto dohovoru. V kapitole II dohovoru sú stanovené všeobecné a špecifické funkcie ústredných orgánov a kapitola III obsahuje pravidlá, ktorými sa riadia žiadosti podávané ústrednými orgánmi.

240. Ak sa na žiadosť vzťahuje kapitola II dohovoru, v článku 6 ods. 1 sa vyžaduje, aby ústredné orgány poskytovali pomoc v súvislosti so žiadosťami podľa kapitoly III. Najmä:

- zasielajú a prijímajú takéto žiadosti,
- začnú konanie o týchto žiadostiach alebo pomáhajú s jeho začatím.

---

51 Úhrada nákladov na určenie rodičovstva vopred sa bude vyžadovať iba v prípade, keď je zjavné, že žiadosť o určenie rodičovstva bola podaná za veľmi pochybných (nepodložených) okolností. Dôvodová správa, bod 391.

52 Dôvodová správa, bod 392.

53 Dôvodová správa, bod 390.

241. Podľa článku 6 ods. 2 vo vzťahu k takýmto žiadostiam prijímajú všetky primerané opatrenia:

- na poskytnutie alebo uľahčenie poskytnutia právnej pomoci, ak si to okolnosti vyžadujú,
- na pomoc pri zistení miesta pobytu povinného alebo oprávneného,
- na pomoc pri získavaní príslušných informácií o príjme a v prípade potreby o majetkových pomeroch povinného alebo oprávneného vrátane zistenia, kde sa majetok nachádza,
- na podporu zmierlivého riešenia s cieľom zabezpečiť dobrovoľné platenie výživného, ak je to vhodné, prostredníctvom mediácie, zmierovacieho konania alebo podobných postupov,
- na pomoc s priebežným výkonom rozhodnutí o výživnom vrátane dlžného výživného,
- na pomoc pri vymáhaní a urýchlenom prevode platieb výživného,
- na pomoc pri získaní listinných a iných dôkazov,
- na poskytovanie pomoci pri určení rodičovstva, ak je to potrebné na vymáhanie výživného,
- na začatie konania alebo na pomoc so začatím konania na vydanie akýchkoľvek potrebných predbežných opatrení územného charakteru, ktorých cieľom je zabezpečiť výsledok prebiehajúceho konania o výživnom,
- na pomoc pri doručovaní písomností.

242. Každý zmluvný štát určí ***ústredný orgán*** (štáty zložené z viacerých územných celkov môžu určiť viac orgánov) a každý zmluvný štát tiež uvedie, ktorý z uvedených typov pomoci bude ústredný orgán alebo ***príslušný orgán*** či verejný orgán alebo iné orgány v konkrétnom zmluvnom štáte realizovať pod dohľadom ústredného orgánu.[54]

Ústredný orgán *je verejný orgán vymenovaný zmluvným štátom s cieľom plniť alebo vykonávať povinnosti v oblasti administratívnej spolupráce a pomoci v súlade s dohovorom.*

Príslušný orgán *je verejný orgán alebo osoba konkrétneho štátu, ktorý je poverený alebo oprávnený v rozsahu povolenom právnym poriadkom dotknutého štátu vykonávať osobitné úlohy podľa tohto dohovoru. Príslušným orgánom môže byť súd, správna agentúra, agentúra na vymáhanie výživného na deti alebo akýkoľvek iný vládny subjekt, ktorý vykonáva niektorú z úloh súvisiacich s dohovorom.*

243. Dôležité je poukázať na rozsah alebo mieru, do akej sa dohovor môže uplatňovať v konkrétnom prípade so zreteľom na povinnosti ústredného orgánu v danom prípade. Ak napríklad žiadateľ žiada o vydanie rozhodnutia o výživnom len v súvislosti s vyživovacou povinnosťou medzi manželmi, uvedené formy pomoci nebudú dostupné, pokiaľ dotknuté zmluvné štáty nerozšírili uplatňovanie kapitol II a III na všetky žiadosti týkajúce sa vyživovacej povinnosti medzi manželmi.

[54] Pozri tiež článok 50.

V. Ostatné haagske dohovory

244. Niektoré štáty sú stranami iných dohovorov alebo medzinárodných nástrojov, ktoré môžu byť relevantné v prípadoch týkajúcich sa medzinárodných žiadostí o výživné. Ide najmä o dohovor o doručovaní písomností v cudzine z roku 1965 (dohovor o doručovaní písomností z roku 1965) a dohovor o vykonávaní dôkazov v cudzine z roku 1970 (dohovor o vykonávaní dôkazov z roku 1970).[55] Ak vznikne situácia, keď sa môže uplatňovať niektorý z týchto dohovorov, treba vyhľadať právne poradenstvo, aby sa zabezpečilo riadne splnenie požiadaviek dohovoru o vymáhaní výživného na deti z roku 2007.

245. Dohovor o doručovaní písomností z roku 1965, ako aj dohovor o vykonávaní dôkazov z roku 1970 sa uplatňujú len v prípade, keď je potrebné doručiť písomnosti alebo vykonať dôkazy v *cudzine*. V tejto súvislosti treba poznamenať, že pojem „***cudzina***" sa v článku 6 ods. 2 písm. *g)* dohovoru o vymáhaní výživného na deti z roku 2007, ktorý sa týka aj dožiadaní o osobitné opatrenia („na pomoc pri získaní listinných alebo iných dôkazov"), a písmene *j)* („na pomoc pri doručovaní písomností") nepoužíva. Je to z toho dôvodu, že ústredný orgán bude vo väčšine prípadov požiadaný, aby poskytol pomoc pri získavaní dôkazov alebo doručovaní písomností v *rámci vlastnej jurisdikcie* pre konania o výživnom, ktoré prebiehajú v *rámci jeho vlastnej jurisdikcie.* Dožiadania o pomoc pri získavaní dôkazov alebo doručovaní písomností v ***cudzine*** budú menej časté. Dohovor o vymáhaní výživného na dieťa z roku 2007 zahŕňa množstvo situácií, ktoré si nebudú vyžadovať zasielanie písomností do cudziny ani získavanie dôkazov v cudzine.[56]

246. Diskusia o ostatných dohovoroch uplatniteľných v tejto oblasti presahuje rámec pôsobnosti tejto príručky. Informácie o tom, či je štát stranou haagskeho Dohovoru o civilnom konaní z 1. marca 1954 alebo dohovoru o doručovaní písomností v cudzine z roku 1965 a dohovoru o vykonávaní dôkazov v cudzine z roku 1970, sa nachádzajú na webovej stránke Haagskej konferencie < www.hcch.net >.

Dohovor o doručovaní písomností v cudzine z roku 1965[57]

247. V tomto dohovore (ktorý je bežne známy ako haagsky dohovor o doručovaní písomností) sa stanovujú kanály zasielania, ktoré sa budú používať pri doručovaní súdnych alebo mimosúdnych písomností z jedného štátu, ktorý je stranou dohovoru, do druhého štátu, ktorý je takisto stranou dohovoru o doručovaní písomností do druhého štátu.

248. Dohovor o doručovaní písomností z roku 1965 sa uplatňuje v prípade splnenia všetkých týchto požiadaviek:

1. právny poriadok štátu, v ktorom prebieha konanie (štát sídla súdu) vyžaduje zaslanie písomnosti (napr. oznámenia o podaní žaloby) z tohto štátu do iného štátu, aby bola v tomto štáte doručená,
2. oba štáty sú stranami dohovoru o doručovaní písomností,
3. adresa osoby, ktorej má byť písomnosť doručená, je známa,
4. písomnosť, ktorá má byť doručená, je súdna alebo mimosúdna písomnosť a
5. písomnosť, ktorá má byť doručená, sa týka občianskych alebo obchodných vecí.

---

55 Pozri článok 50 a dôvodovú správu, body 648 – 651.

56 Pozri dôvodovú správu, body 164 – 167 a 182 – 185. Diskusia o typoch pomoci, ktorú by dožiadaný štát mohol poskytnúť spôsobom, na ktorý sa nevzťahuje dohovor o vykonávaní dôkazov z roku 1970, sa nachádza v dôvodovej správe, bod 174.

57 Viac informácií o dohovore o doručovaní písomností sa nachádza na webovej stránke Haagskej konferencie v časti „Doručovanie písomností" („Service Section").

249. Ak existujú akékoľvek pochybnosti v súvislosti s uplatňovaním dohovoru o doručovaní písomností a plnením jeho ustanovení, je potrebné sa obrátiť na právneho zástupcu.

Dohovor o vykonávaní dôkazov v cudzine z roku 1970[58]

250. V tomto dohovore (ktorý je bežne známy ako haagsky dohovor o vykonávaní dôkazov) sú stanovené metódy spolupráce pre vykonávanie dôkazov v cudzine (t. j. v inom štáte) v občianskych alebo obchodných veciach. V tomto dohovore, ktorý sa uplatňuje len medzi štátmi, ktoré sú jeho zmluvnými stranami, sa stanovuje vykonávanie dôkazov i) prostredníctvom listov so žiadosťou a ii) prostredníctvom diplomatických alebo konzulárnych zástupcov a splnomocnencov. V dohovore sa uvádzajú účinné spôsoby na odstránenie rozdielov medzi občianskym právom a systémami zvykového práva, pokiaľ ide o vykonávanie dôkazov.

251. Ak je potrebné vykonávať dôkazy v cudzine, sociálnym pracovníkom by sa v prípade potreby malo poskytnúť právne poradenstvo, aby sa zabezpečilo splnenie požiadaviek dohovoru o vykonávaní dôkazov z roku 1970.

---

58 Viac informácií o dohovore o vykonávaní dôkazov sa nachádza na webovej stránke Haagskej konferencie v časti „Dôkazy" („Evidence Section").

Kapitola 4
Vybavovanie odosielaných žiadostí o uznanie alebo o uznanie a výkon [článok 10 ods. 1 písm. *a)* a článok 10 ods. 2 písm. *a)*]

Spôsob usporiadania tejto kapitoly:

Táto kapitola sa zaoberá odosielanými žiadosťami o uznanie alebo o uznanie a výkon rozhodnutia o výživnom.

Oddiel I obsahuje prehľad informácií o žiadosti – kedy bude použitá, kto o ňu môže požiadať a vysvetlenie základných pojmov a koncepcií.

Oddiel II opisuje postup alebo kroky na zostavenie a vybavovanie žiadosti.

Oddiel III sa zaoberá požadovanými tlačivami a písomnosťami a obsahuje informácie o tom, čo je potrebné zahrnúť a akým spôsobom sa majú tlačivá vyplniť.

Oddiel IV sa zaoberá uznaním a výkonom dohôd o výživnom a ostatnými výnimkami z konaní uvedených v oddiele II.

Oddiel V sa týka ostatných otázok.

Oddiel VI obsahuje odkazy na ďalšie materiály.

Oddiel VII obsahuje kontrolný zoznam požadovaných konaní.

Oddiel VIII obsahuje najčastejšie otázky.

I. Prehľad a všeobecné zásady

252. Proces uznania a výkonu je podstatou medzinárodného vymáhania výživného a pre oprávneného predstavuje nákladovo efektívny spôsob, ako vymáhať platby za výživné v prípadoch, keď má povinný pobyt alebo majetok či príjem v inom ***zmluvnom štáte***. Proces uznania a výkonu zbavuje oprávneného potreby vycestovať do ***štátu***, v ktorom sa má rozhodnutie vykonať, a získať rozhodnutie v tomto zmluvnom štáte. Po jeho uznaní buď prostredníctvom vyhlásenia vykonateľnosti, alebo zaregistrovaním rozhodnutia možno rozhodnutie vydané v jednom štáte vykonávať v inom zmluvnom štáte tak isto, ako keby bolo toto rozhodnutie pôvodne vydané v tomto štáte.

Zmluvný štát je štát, ktorý je viazaný dohovorom, lebo dokončil proces ratifikácie, prijatia alebo schválenia stanovený v článku 58.

*Pojem **štát** sa v tejto príručke často používa. Spravidla odkazuje na zvrchovaný štát alebo krajinu, a nie na nižší štátny alebo územný celok, ako je provincia, alebo štát v rámci Spojených štátov amerických.*

253. Cieľom ustanovení dohovoru je vytvoriť konania o uznaní, výkone a vydávaní jednoduchých, hospodárnych a rýchlych rozhodnutí.[59] Možno to dosiahnuť zabezpečením systému, v ktorom sa na základe doručenia žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon od iného zmluvného štátu uskutoční rýchle a jednoduché konanie s cieľom uznať toto rozhodnutie a v prípade potreby ho vykonať. Vydá sa vyhlásenie,

[59] Dôvodová správa, bod 490.

že toto rozhodnutie je vykonateľné, alebo že rozhodnutie bude zaregistrované na účely výkonu bez akéhokoľvek podania inou stranou a len s obmedzenou kontrolou zainteresovaným príslušným orgánom. Po vyhlásení rozhodnutia za vykonateľné alebo zaregistrované možno prijať vykonávacie opatrenia na účely vymáhania výživného v dožiadanom štáte. Odporca môže podať námietku proti zaregistrovaniu alebo vyhláseniu vykonateľnosti, pre ktoré sú stanovené prísne lehoty a dôvody.[60] Vo väčšine prípadov nebude podaná žiadna námietka alebo odvolanie, čo umožní urýchlenie konania.

254. Z hľadiska zmluvného štátu, ktorý podal žiadosť (dožadujúci štát), je konanie týkajúce sa zlúčenia žiadostí rovnako jednoduché a požadované písomnosti sú obmedzené. V dohovore sa výslovne vymedzujú písomnosti, ktoré sa môžu vyžadovať na účely uznania alebo uznania a výkonu žiadosti, a vo väčšine prípadov možno žiadosť podať bez potreby získania overených kópií rozhodnutí alebo písomností. Poukazuje sa tým na ciele dohovoru, ktorými je čo najväčšie zjednodušenie a urýchlenie konania, čím sa umožní uznávanie čo najväčšieho množstva rozhodnutí.

255. Konanie o uznaní a výkone dohôd o výživnom je mierne odlišné. Konaním o ich uznanie a výkon sa zaoberá posledná časť tejto kapitoly.

A. Kedy sa táto žiadosť použije

256. Uznanie a výkon žiadosti sa použije po tom, ako už bolo oprávnenému doručené rozhodnutie o výživnom vydané v zmluvnom štáte, pričom žiada o uznanie a výkon v inom členskom štáte, kde má povinný pobyt alebo majetok či príjem.

__Dožadujúci štát__ je zmluvný štát, ktorý podal žiadosť a dožiadanie v mene žiadateľa, ktorý má pobyt v tomto štáte. __Dožiadaný štát__ je zmluvný štát, ktorý bol požiadaný o spracovanie žiadosti.

257. V niektorých prípadoch požiada oprávnený len o ***uznanie*** rozhodnutia – zvyčajne preto, že vykonávanie sa v tom čase nevyžaduje. Žiadosť o uznanie môže tiež podať len povinný, ktorý žiada o uznanie rozhodnutia zmluvným štátom s cieľom obmedziť alebo zrušiť výkon rozhodnutia o výživnom.

Uznanie rozhodnutia o výživnom je postup, ktorý príslušný štátny orgán používa na schválenie stanovenia práv a povinností týkajúcich sa výživného, ktoré vydal orgán v štáte pôvodu, v ktorom bolo rozhodnutie vydané a ktorým sa stanovuje právoplatnosť tohto rozhodnutia.

258. Ak bolo toto rozhodnutie pôvodne vydané v dožiadanom štáte, toto rozhodnutie nemusí byť uznané, iba vykonané. Tento typ žiadosti patrí do článku 10 ods. 1 písm. *b)* a je zahrnutý do kapitoly 6.

B. Príklad

259. P býva spolu so svojimi dvoma deťmi v krajine A. P bolo doručené rozhodnutie, na základe ktorého má Q zaplatiť výživné na deti a manželku. Toto rozhodnutie bolo vydané v krajine A. Q v súčasnosti žije v krajine B. P žiada o zaslanie rozhodnutia o výživnom do krajiny B s cieľom kontaktovať Q a vymáhať od neho výživné. Krajina A aj krajina B sú zmluvnými štátmi dohovoru.

---

60 Dohovor umožňuje štátom vydať vyhlásenie o využití alternatívneho konania, ktoré umožňuje oboznámiť odporcu pred zaregistrovaním alebo vyhlásením vykonateľnosti a poskytuje príslušnému orgánu lepšie dôvody na preskúmanie. Touto problematikou sa zaoberá kapitola 5 oddiel IV.

Spôsob fungovania podľa tohto dohovoru

260. P sa obráti na ústredný orgán v krajine A. Ústredný orgán zašle žiadosť s požadovanými písomnosťami v jej mene ústrednému orgánu v krajine B. V žiadosti sa bude požadovať, aby bolo rozhodnutie o výživnom ***uznané a vykonané*** v krajine B. Ak toto rozhodnutie spĺňa požiadavky na uznanie podľa tohto dohovoru, príslušný orgán (alebo ústredný orgán, ak je príslušným orgánom) v krajine B toto dožiadanie spracuje a rozhodnutie uzná a vykoná. Q bude informovaný o uznaní a výkone a bude mať možnosť podať námietku alebo odvolanie proti rozhodnutiu o uznanie a výkon rozhodnutia o výživnom. Príslušný orgán vykoná toto rozhodnutie po jeho uznaní v krajine B. P sa musí iba obrátiť na ústredný orgán v krajine A. Všetok kontakt s ústredným orgánom v krajine B spravidla prebehne prostredníctvom ústredného orgánu v krajine A.

C. Kto môže požiadať o uznanie alebo o uznanie a výkon?

261. Túto žiadosť môže podať samotný ***oprávnený***, ktorý má pobyt v zmluvnom štáte, prostredníctvom verejného orgánu vystupujúceho ako oprávnený, ktorý môže žiadosť podať v mene žiadateľa, alebo prostredníctvom verejného orgánu vystupujúceho ako povinný, ak tento verejný orgán poskytol oprávnenému namiesto výživného dávky.

262. ***Povinný*** môže tiež požiadať o uznanie rozhodnutia o výživnom z iného zmluvného štátu s cieľom prerušiť alebo obmedziť vykonávanie skoršieho rozhodnutia o výživnom.

Oprávnený *je fyzická osoba, ktorá má nárok na výživné alebo o ktorej sa tvrdí, že má takýto nárok. Oprávneným môže byť rodič alebo manžel/manželka, dieťa, pestúni alebo príbuzní či iné osoby, ktoré sa starajú o dieťa.*
V niektorých štátoch sa táto osoba nazýva príjemca výživného, veriteľ alebo rodič, ktorý má dieťa v starostlivosti, či rodič, ktorý s dieťaťom býva.

Povinný *je fyzická osoba, ktorá má vyživovaciu povinnosť alebo o ktorej sa tvrdí, že má takúto povinnosť. Povinným môže byť rodič alebo manžel/manželka, alebo ktokoľvek iný, kto je podľa právnych predpisov štátu, v ktorom bolo rozhodnutie prijaté, povinný platiť výživné. V niektorých štátoch sa táto osoba nazýva platiteľ výživného, dlžník alebo rodič, ktorý nemá dieťa v starostlivosti, či rodič, ktorý s dieťaťom nebýva.*

D. Podanie námietky proti uznaniu a výkonu

263. Vo väčšine prípadov bude konanie o uznanie a výkon prebiehať v dožiadanom štáte zrýchlene a bez toho, aby povinný alebo ***odporca*** podal námietku. V niektorých prípadoch však druhá strana žiadosti (buď povinný alebo oprávnený) podá námietku proti uznaniu a výkonu rozhodnutia na základe toho, že toto rozhodnutie nespĺňa minimálne požiadavky pre tento typ rozhodnutia, ktorý možno podľa tohto dohovoru uznať alebo vykonať. Týmito požiadavkami sa podrobnejšie zaoberá kapitola 5, keďže v dožiadanom štáte, v ktorom prebieha uznanie žiadosti, bola podaná námietka alebo odvolanie, čo je bežnou súčasťou nadchádzajúceho konania o uznaní a výkone. Pre osoby podávajúce žiadosť v dožadujúcom štáte je však dôležité, aby boli informované o možnosti podať proti uznaniu alebo uznaniu a výkonu námietku alebo odvolanie, aby mohli zabezpečiť, že písomnosti, ktoré boli zaslané spolu so žiadosťou, sú úplné a že dožiadaný štát disponuje informáciami, ktoré potrebuje na to, aby mohol reagovať na všetky obavy odporcu.

Odporca *je osoba, ktorá bude odpovedať alebo reagovať na žiadosť alebo odvolanie podľa tohto dohovoru. Odporcom môže byť oprávnený alebo povinný.*

264. Sociálni pracovníci vypĺňajúci žiadosť o uznanie alebo o uznanie a výkon budú okrem toho musieť uviesť dôvody, na základe ktorých sa žiadosť o uznanie alebo o uznanie a výkon rozhodnutia podáva, aby mohli správne vyplniť príslušnú časť tlačiva. Touto problematikou sa podrobnejšie zaoberá kapitola 15, ktorá obsahuje pokyny na vyplnenie odporúčaného tlačiva žiadosti.

*Hľadáte rýchly súhrn konaní týkajúcich sa uznania a výkonu žiadostí? Prejdite na **kontrolný zoznam**, ktorý sa nachádza na konci tejto kapitoly.*

II. Postup vybavovania a vyplnenia žiadostí

265. Ústredný orgán v dožadujúcom štáte je zodpovedný za zjednotenie písomností a zabezpečí, že požadované tlačivá alebo písomnosti budú súčasťou spisu pripraveného na zaslanie do iného štátu. Keďže medzi zmluvnými štátmi existujú rozdiely, informujte sa v profile krajiny[61] o štáte, do ktorého budete toto rozhodnutie zasielať, keďže tento oddiel bude obsahovať všetky osobitné požiadavky, ako sú požiadavky na preklad a overenie písomností. Štát však nemôže žiadať, aby boli spolu so žiadosťou o uznanie alebo o uznanie a výkon zaslané iné písomnosti, ako sú písomnosti uvedené v článkoch 11 a 25.

266. Tento oddiel sa takisto vzťahuje len na žiadosti o uznanie. Takéto žiadosti však budú skôr zriedkavé. V článku 26 sa uvádza, že ustanovenia kapitoly V (Uznanie a výkon) sa uplatňujú *„mutatis mutandis“* na žiadosti o uznanie rozhodnutia, pričom v takomto prípade sa namiesto vykonateľnosti požaduje, aby rozhodnutie malo účinky v štáte pôvodu. Znamená to, že z praktických dôvodov sa budú ustanovenia týkajúce sa uznania a výkonu uplatňovať na žiadosti o uznanie s výnimkou tých ustanovení, ktoré je potrebné zmeniť, lebo sa nepožaduje žiadne vykonanie rozhodnutia.[62]

---

61 Niektoré zmluvné štáty nepoužijú odporúčaný profil krajiny, no väčšina týchto informácií bude poskytnutá Stálemu byru Haagskej konferencie medzinárodného práva súkromného. Tieto informácie budú dostupné aj na webovej stránke Haagskej konferencie < www.hcch.net > v časti o výživnom na deti „Child Support/Maintenance Section“.

62 Dôvodová správa, bod 546.

A. Postup vyplnenia žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon

ODOSIELANÉ ŽIADOSTI O UZNANIE ALEBO O UZNANIE A VÝKON
1. Zhromaždite potrebné písomnosti ▪ rozhodnutie o výživnom ▪ tlačivo žiadosti ▪ profil krajiny
2. Skontrolujte informácie od žiadateľa ▪ Sú úplné?
3. Zvážte, či je žiadosť možné podať podľa tohto dohovoru. ▪ Má žiadateľ pobyt vo vašom štáte? o Ak nie – žiadateľ by mal podať žiadosť prostredníctvom štátu, v ktorom má pobyt ▪ Bolo žiadateľovi doručené rozhodnutie o výživnom? o Pozri vysvetlenia pojmov „výživné“ a „rozhodnutie“ v kapitole 2 o Ak mu nebolo doručené žiadne rozhodnutie – podať žiadosť o vydanie rozhodnutia o Ak nebolo vydané rozhodnutie o výživnom – dohovor sa neuplatňuje
4. Kde bolo rozhodnutie vydané? ▪ V dožiadanom štáte – o podajte iba žiadosť o výkon ▪ V dožadujúcom štáte alebo v treťom zmluvnom štáte – o podajte žiadosť o uznanie a výkon
5. Bolo už toto rozhodnutie uznané v dožiadanom štáte? ▪ Ak áno – podajte iba žiadosť o výkon
6. Podľa potreby preložte písomnosti ▪ (overte profil krajiny)
7. V prípade potreby získajte overené kópie rozhodnutia ▪ (overte profil krajiny)
8. Získajte od príslušného orgánu potvrdenie o vykonateľnosti
9. Vyplňte žiadosť o uznanie alebo o uznanie a výkon ▪ (pozri kapitolu 15)
10. Priložte všetky príslušné písomnosti
11. Vyplňte sprievodné tlačivo ▪ (pozri kapitolu 15)

12. Zašlite ho ústrednému orgánu v dožiadanom štáte
13. Počkajte na potvrdenie o prijatí
14. Na požiadanie priložte súvisiace písomnosti do troch mesiacov od dožiadania

Obrázok 12: Postup vyplnenia odosielanej žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon

B. Postup – krok za krokom

Každý oddiel uvedený nižšie obsahuje podrobné informácie o krokoch na obrázku 12 Obrázok 12: Postup vyplnenia odosielanej žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon

uvedenom vyššie.

1. Zhromaždite potrebné písomnosti

267. Budete potrebovať kópiu rozhodnutia o výživnom a informácie alebo dožiadanie od žiadateľa. Budete musieť nahliadnuť do profilu krajiny štátu, do ktorého žiadosť zašlete, lebo bude obsahovať informácie o konkrétnych požadovaných písomnostiach alebo informáciách. Ak nedisponujete kópiou profilu krajiny, prejdite na webovú stránku Haagskej konferencie < www.hcch.net > v časti o výživnom na deti „Child Support/Maintenance Section“.

2. Skontrolujte informácie od žiadateľa

268. Žiadateľ vyplní všetky dodatočné tlačivá, ktoré požaduje váš štát. Ubezpečte sa, že sú tlačivá čo najlepšie vyplnené a že obsahujú všetky potrebné informácie. Ak žiadateľ nevypĺňa žiadnu časť odporúčaného tlačiva žiadosti, musí poskytnúť dostatok informácií, ktoré vášmu ústrednému orgánu umožnia vyplniť túto písomnosť.

3. Možno žiadosť podať podľa tohto dohovoru?

269. Pred vyplnením žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon zvážte nasledovné:

- Žiadateľ musí mať pobyt vo vašom štáte, aby mohol požiadať ústredný orgán o služby. Ak žiadateľ žije v inom štáte, mal by podať žiadosť prostredníctvom ústredného orgánu tamojšieho štátu.
- Ak žiadateľovi ešte nebolo doručené ***rozhodnutie o výživnom*** alebo ak toto rozhodnutie nepochádza od zmluvného štátu,[63] mala by sa

Výživné *zahŕňa podporu pre deti, manžela/manželku alebo partnera/partnerku a výdavky súvisiace so starostlivosťou o deti alebo manžela/manželku alebo partnera/partnerku.*

Rozhodnutie o výživnom *zaväzuje povinného platiť výživné, pričom môže zahŕňať aj automatickú indexáciu a požiadavku vyplatiť dlžné výživné, požadovať výživné za dobu minulú alebo úrok a stanovenie trov alebo výdavkov.*

[63] Rozhodnutie, ktoré bolo zaslané a ktoré sa má v dožiadanom štáte uznať, musí pochádzať od zmluvného štátu, aby vznikol nárok na uznanie a výkon podľa tohto dohovoru. Jeho predchádzajúce uznanie v zmluvnom štáte nie je dostatočné. Dôvodová správa, bod 241.

podať žiadosť o vydanie nového rozhodnutia (pozri kapitolu 8).

- Ide o rozhodnutie o výživné? Pozri vymedzenie v kapitole 2. Ak sa rozhodnutie netýka výživného, podľa tohto dohovoru nie je možné podať žiadosť o uznanie rozhodnutia.
- Ak má odporca pobyt v inom ako zmluvnom štáte alebo ak sa majetok alebo príjem, ktoré majú byť predmetom výkonu, nachádzajú v inom ako zmluvnom štáte, tento dohovor sa nemôže uplatniť na uznanie a výkon rozhodnutia v tomto štáte.

4. Určte, kde bolo rozhodnutie vydané

270. Ak bolo rozhodnutie vydané v štáte, do ktorého zasielate žiadosť (dožiadaný štát), alebo ak už bolo v tomto štáte uznané, potom ide o jednoduchú žiadosť o výkon. Jej uznanie nie je potrebné. Tento štát bude požiadaný o výkon vlastného rozhodnutia, nie rozhodnutia vydaného v cudzine. Aj keď sú tieto žiadosti podobné, jednotlivé písomnosti sa odlišujú. Ak bolo rozhodnutie vydané v dožiadanom štáte, prejdite na kapitolu 6.

271. Rozhodnutie, ktoré sa má uznať, musí byť vydané v zmluvnom štáte. Ak nebolo vydané, dohovor sa neuplatňuje. Dostupné môžu byť aj iné opravné prostriedky, napríklad bilaterálna dohoda alebo iné konanie v súlade s právnym poriadkom štátu, v ktorom má povinný pobyt. Žiadateľ sa bude musieť obrátiť na príslušný orgán pre vymáhanie výživného na deti a požiadať ho o pomoc. V niektorých prípadoch môže byť potrebné vydať nové rozhodnutie o výživnom.

5. Bolo už rozhodnutie uznané?

272. Ak už bolo rozhodnutie uznané v dožiadanom štáte, nemusí byť znovu uznané. Zašlite iba žiadosť o výkon. Pozri kapitolu 6.

6. Je potrebný preklad písomností?

273. Zasielaná žiadosť a rozhodnutie musia byť vyhotovené v pôvodnom jazyku, pričom je potrebné priložiť aj preklad žiadosti (a súvisiacich písomností) do úradného jazyka[64] dožiadaného štátu, pokiaľ príslušný orgán dožiadaného štátu (správny alebo justičný orgán, ktorý vybavuje žiadosť) neuviedol, že preklad nie je potrebný. Profil krajiny obsahuje informácie o úradnom jazyku dožiadaného štátu a prípadných požiadavkách na preklad. Ak sa vyžaduje preklad, v profile krajiny je tiež uvedené, či je možné poskytnúť zhrnutie rozhodnutia alebo výpis z rozhodnutia (pozri vysvetlenie uvedené nižšie). Môžu sa tým znížiť náklady na preklad a komplikovanosť prekladateľskej činnosti.

7. Zistite, či sú potrebné overené kópie písomností

274. Pozri fázu 1 časť II oddiel 1 profilu krajiny. Uvádza sa v ňom, či dožiadaný štát za každých okolností vyžaduje overené kópie niektorých písomností. Ak áno, predložte príslušnému orgánu vo vašom štáte dožiadanie alebo požiadajte žiadateľa o zabezpečenie požadovaných kópií.

---

[64] Ak sa v štáte hovorí viacerými úradnými jazykmi a nie všetky časti jeho územia používajú všetky úradné jazyky, musí sa potvrdiť, ktorý jazyk sa vyžaduje na území, do ktorého sa žiadosť zašle (článok 44 ods. 2).

8. Získajte potvrdenie o vykonateľnosti a oznámenie o riadnom oboznámení

275. Potrebné bude aj potvrdenie o vykonateľnosti (pozri nižšie) s cieľom preukázať, že toto rozhodnutie je vykonateľné v štáte, v ktorom bolo vydané.[65] V oznámení o riadnom oboznámení sa potvrdzuje, že odporcovi bolo doručené oznámenie o konaní vyplývajúce z rozhodnutia o výživnom a že mal príležitosť vyjadriť sa alebo že bol odporca oboznámený s rozhodnutím a mal možnosť podať proti tomuto rozhodnutiu námietku alebo odvolanie. Ak rozhodnutie nebolo vydané vo vašom štáte, ale v inom zmluvnom štáte, v tomto štáte bude potrebné podať žiadosť o potvrdenie o vykonateľnosti a oznámenie o riadnom oboznámení (štát pôvodu).

9. Vyplňte žiadosť o uznanie alebo o uznanie a výkon

276. Použite odporúčané tlačivo.[66] Ubezpečte sa, že sú všetky polia správne vyplnené. Skontrolujte profil krajiny a ubezpečte sa, či boli splnené všetky osobitné požiadavky pre žiadosť o uznanie alebo o uznanie a výkon, napríklad priloženie overených kópií alebo schopnosť použiť zhrnutie alebo výpis (pozri fázu 1 časť II oddiel 1). Týmto spôsobom sa zabezpečí, že žiadosť bude v dožiadanom štáte bezodkladne spracovaná.

277. Pokyny na vyplnenie odporúčaného tlačiva žiadosti sa nachádzajú v kapitole 15.

10. Priložte všetky príslušné písomnosti

278. V nasledujúcom oddiele tejto kapitoly sú podrobne vysvetlené ostatné písomnosti, ktoré sa vyžadujú, ako aj postup ich vyplnenia.

11. Vyplňte sprievodné tlačivo

279. Toto povinné tlačivo sa vyžaduje v prípade akejkoľvek žiadosti podľa tohto dohovoru a zasiela sa spolu s tlačivom žiadosti a požadovanými písomnosťami. Meno oprávneného zástupcu ústredného orgánu zasielajúceho žiadosť je uvedené na tlačive. Tlačivo sa nepodpisuje. Pokyny na vyplnenie tohto tlačiva sa nachádzajú v kapitole 15.

12. Zašlite dokumenty ústrednému orgánu v inom štáte

280. Vo väčšine prípadov sa písomnosti posielajú do ústredného orgánu v dožiadanom štáte obyčajnou poštou. Niektoré štáty môžu prijímať písomnosti aj elektronickou formou. Skontrolujte pre dožiadaný štát profil krajiny a zašlite písomnosti v požadovanom formáte alebo na uvedenú adresu.

---

65 Na tento účel sa môže použiť odporúčané tlačivo. V niektorých členských štátoch sa môže využívať „*attestation de la force de chose jugée*“, na základe ktorého je rozhodnutie v danom štáte právoplatné. Ak bola podaná iba žiadosť o uznanie, v potvrdení sa musí uviesť iba to, že rozhodnutie nadobudlo účinnosť, a nie to, že je vykonateľné (článok 26).

66 Niektoré štáty sa rozhodnú, že nebudú používať odporúčané tlačivo. V týchto štátoch bude tlačivo, ktoré sa má použiť, uvedené vo vnútroštátnom právnom poriadku alebo politikách ústredného orgánu. Táto príručka obsahuje iba postupy na vyplnenie povinných a odporúčaných tlačív, nie vnútroštátnych alebo interných tlačív.

13. Počkajte na potvrdenie o prijatí

281. Dožiadaný štát musí potvrdiť prijatie do šiestich týždňov. Musí tak urobiť prostredníctvom ústredného orgánu pomocou povinného potvrdzujúceho tlačiva. Ústredný orgán vám zároveň oznámi, na koho by ste sa mali obrátiť s ďalšími otázkami, a poskytne vám príslušné kontaktné údaje na danú osobu alebo útvar v tomto štáte.

14. Na požiadanie priložte súvisiace písomnosti

282. V potvrdzujúcom tlačive sa môžu požadovať ďalšie písomnosti alebo informácie. Požadované informácie poskytnite čo najskôr, v každom prípade do troch mesiacov. Ak sa domnievate, že to bude trvať dlhšie ako tri mesiace, uistite sa, že o tom informujete druhý ústredný orgán, keďže v prípade, že nedostane žiadnu odpoveď, môže spis uzatvoriť do troch mesiacov.

> ***Osvedčený postup:*** *Informujte ústredný orgán v prípade, že sa pri získavaní požadovaných informácií alebo písomnosti stretnete s problémami. V opačnom prípade môže ústredný orgán v dožiadanom štáte spis uzavrieť, ak po uplynutí troch mesiacov nedostane žiadnu odpoveď.*

III. Príprava písomností potrebných k žiadosti

A. Všeobecné informácie

283. V článkoch 11, 12 a 25 dohovoru je uvedený požadovaný obsah žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon rozhodnutia o výživnom.

284. V tomto oddiele príručky je uvedené, čo musí spis obsahovať a akým spôsobom sa majú zhromaždiť a skompletizovať písomnosti pre žiadosť o uznanie alebo o uznanie a výkon. V tabuľke nižšie sú uvedené požadované písomnosti. Dožiadaný štát nemôže v žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon požadovať žiadne ďalšie písomnosti (článok 11 ods. 3).

√	Žiadosť (použite odporúčané tlačivo)
√	Úplné znenie textu rozhodnutia alebo zhrnutie
√	Potvrdenie o vykonateľnosti
√	Oznámenie o riadnom oboznámení (pokiaľ sa odporca nedostavil alebo nepodal odvolanie proti rozhodnutiu)
Podľa potreby	Tlačivo o majetkových pomeroch (iba pre žiadosti podané oprávnenými)
Podľa potreby	Dokument s vyčíslením dlhu
Podľa potreby	Dokument vysvetľujúci spôsob úpravy alebo indexácie rozhodnutia
Podľa potreby	Preložené kópie písomností
√	Sprievodné tlačivo

Obrázok 13: Požadované písomnosti – uznanie a výkon

285. V závislosti od okolností konkrétneho prípadu môže dožiadaný štát požiadať aj o zahrnutie informácií o dávkach, ktoré poskytuje verejný orgán, ak je žiadateľom verejný orgán.

286. V tomto oddiele sa predpokladá, že sociálny pracovník alebo osoba pripravujúca žiadosť bude používať odporúčané tlačivá, ktoré boli uverejnené v rámci Haagskej konferencie. Niektoré štáty sa môžu rozhodnúť, že tieto tlačivá nebudú používať. V týchto štátoch by sa sociálni pracovníci mali oboznámiť s vlastnými pravidlami a postupmi obsahujúcimi pokyny na vyplnenie vnútroštátnych tlačív.

B. Obsah žiadosti (uznanie alebo uznanie a výkon)

1. Tlačivo žiadosti

287. Použite odporúčané tlačivo žiadosti (žiadosť o uznanie alebo o uznanie a výkon). Tým sa zabezpečí, že každá žiadosť bude obsahovať požadované informácie.

288. Pokyny na vyplnenie odporúčaného tlačiva sa nachádzajú v kapitole 15.

2. Potvrdenie o vykonateľnosti

289. Na to, aby mohlo byť vykonané v dožiadanom štáte, rozhodnutie, ktoré sa zasiela, musí byť vykonateľné v štáte pôvodu, čo je štát, kde bolo rozhodnutie vydané. Podstatou koncepcie vzájomnosti je to, že rozhodnutia vykonateľné v jednom štáte by sa mali vykonať v inom štáte.

Tip: *V niektorých prípadoch nepochádza rozhodnutie, o ktorého uznanie alebo uznanie a výkon sa žiada, od dožadujúceho ani od dožiadaného štátu. Vydá ho tretí zmluvný štát. Treba mať na zreteli, že potvrdenie o vykonateľnosti musí vydať príslušný orgán v štáte, ktorý vydal rozhodnutie (štát pôvodu), a musí v ňom byť uvedené, že toto rozhodnutie je vykonateľné v štáte pôvodu.*

a) Ak rozhodnutie vydal justičný orgán

290. Ak rozhodnutie vydal justičný orgán, vyžaduje sa len potvrdenie, v ktorom bude uvedené, že rozhodnutie je vykonateľné v štáte, v ktorom bolo vydané.[67]

b) Ak rozhodnutie vydal správny orgán

291. Ak rozhodnutie vydal správny orgán, v potvrdení sa musí uviesť, že

1. rozhodnutie je vykonateľné v štáte, v ktorom bolo vydané, a
2. orgán, ktorý vydal rozhodnutie, je verejný orgán, ktorého rozhodnutia:
   i) môžu byť napadnuté opravným prostriedkom podaným justičnému orgánu alebo preskúmané týmto orgánom a
   ii) majú rovnaký alebo podobný účinok ako rozhodnutie justičného orgánu v rovnakej veci.

292. Toto potvrdenie (č. 2 vyššie) sa nevyžaduje, ak štát pôvodu podľa článku 57 uviedol, že rozhodnutia jeho správnych orgánov za každých okolností spĺňajú tieto požiadavky [článok 25 ods. 1 písm. *b)*]. Dožiadaný štát mohol podľa článku 57 uviesť, že nevyžaduje písomnosť o potvrdení uvedenú vyššie v č. 2.

293. Ak preto správny orgán vydal rozhodnutie, ktoré sa má uznať alebo uznať a vykonať, budete musieť overiť, či špecifikáciu vydal štát, v ktorom bolo rozhodnutie vydané, alebo dožiadaný štát s cieľom určiť, čo bude potrebné pre potvrdenie o vykonateľnosti. Tieto informácie sú uvedené v profile krajiny pre štát pôvodu a pre dožiadaný štát.

294. Treba mať na zreteli, že ak ide len o žiadosť o uznanie, toto rozhodnutie nemusí byť vykonateľné v štáte pôvodu; v tomto štáte musí mať len účinok. Na odporúčanom tlačive potvrdenia o vykonateľnosti je miesto s uvedeným dátumom účinku rozhodnutia, takže táto požiadavka môže byť prostredníctvom tohto tlačiva splnená.

3. Oznámenie o riadnom oboznámení

295. Dožiadaný štát bude musieť byť informovaný o tom, že odporca bol riadne oboznámený v rámci konania, ktoré viedlo k vydaniu rozhodnutia. V niektorých prípadoch bude oboznámený o konaní a bude mať príležitosť vyjadriť sa, alebo v iných prípadoch bude s rozhodnutím oboznámený a bude môcť proti nemu podať námietku.

296. Ak sa odporca zúčastnil na konaní, táto skutočnosť by sa mala uviesť v oddiele 7 tlačiva žiadosti. Ak sa na ňom odporca nezúčastnil a nebol v ňom zastúpený, vyžaduje sa oznámenie o riadnom oboznámení.[68]

---

[67] V niektorých členských štátoch sa môže využívať *„attestation de la force de chose jugée“*, na základe ktorého je rozhodnutie v danom štáte právoplatné.

[68] Dohovor sa vzťahuje na rozhodnutia, ktoré boli vydané v rámci správneho aj justičného systému. V niektorých systémoch nebude odporca/povinný oboznámený pred vydaním rozhodnutia, ale oznámenie o rozhodnutí mu bude doručené po tom, ako bude vydané, a bude mať možnosť podať proti nemu námietku.

297. Oznámenie by mal vyplniť príslušný orgán v štáte, ktorý vydal rozhodnutie. Táto osoba uvedie, že podľa rozhodnutia alebo záznamov ***príslušného orgánu*** bol odporca buď

- oboznámený s konaním a mal príležitosť vyjadriť sa alebo
- oboznámený s vydaným rozhodnutím a mal príležitosť podať proti nemu námietku v súlade s právnym poriadkom štátu, ktorý vydal toto rozhodnutie (štát pôvodu).

Ústredný orgán *je verejný orgán vymenovaný zmluvným štátom s cieľom plniť alebo vykonávať povinnosti v oblasti administratívnej spolupráce a pomoci v súlade s dohovorom.*

Príslušný orgán *je orgán konkrétneho štátu, ktorý je poverený alebo oprávnený v rozsahu povolenom právnym poriadkom dotknutého štátu vykonávať osobitné úlohy podľa tohto dohovoru. Príslušným orgánom môže byť súd, správna agentúra, agentúra na vymáhanie výživného na deti alebo akýkoľvek iný vládny subjekt, ktorý vykonáva niektorú z úloh súvisiacich s dohovorom.*

298. Vo väčšine prípadov budú po oboznámení odporcu v štáte pôvodu k dispozícii niektoré písomnosti, napríklad čestné vyhlásenie o doručení alebo oznámení, alebo potvrdenie o doručení, ktoré potvrdia, že odporca bol oboznámený s konaním alebo s vydaným rozhodnutím. V ostatných prípadoch môže byť v rozhodnutí uvedené, že odporca sa zúčastnil na konaní, bol oboznámený s konaním alebo rozhodnutím a mal príležitosť vyjadriť sa alebo podať námietku proti rozhodnutiu. V niektorých štátoch poskytne odporca iba písomnú odpoveď v súlade s ustanoveniami vnútroštátneho právneho poriadku. Tieto písomnosti môžu príslušnému orgánu pomôcť pri príprave oznámenia o riadnom oboznámení.

299. V prípade, keď sa požadované oznámenie bude musieť vydať mimo štátu, a štát pôvodu, ako aj druhý štát sú stranami iného medzinárodného nástroja, ktorým sa riadi poskytovanie oznámení, písomnosti z tohto procesu budú k dispozícii príslušnému orgánu v štáte pôvodu s cieľom pomôcť pri dokončení oznámenia o riadnom oboznámení.

4. Tlačivo o majetkových pomeroch

300. Táto písomnosť umožní výkon uznaného rozhodnutia a obsahuje doplňujúce informácie, ktoré umožnia zistiť miesto pobytu odporcu. Majte však na zreteli, že keďže sa toto tlačivo používa v mnohých ďalších žiadostiach, v prípade žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon nemusia byť vyplnené všetky časti. Osobitne treba mať na pamäti, že keďže ide o žiadosť o uznanie alebo o uznanie a výkon, nie je potrebné doplniť informácie týkajúce sa majetkových pomerov povinného. Ak sa nepožaduje výkon rozhodnutia (t. j. ak ide iba o žiadosť o uznanie), toto tlačivo nebude nutné.

301. Odporúčané tlačivo obsahuje potrebné informácie o majetkových pomeroch povinného a o jeho majetku. Tieto informácie budú užitočné najmä pri výkone rozhodnutia, ak povinný dobrovoľne nezaplatí požadované výživné. Toto tlačivo by malo byť vyplnené čo najpodrobnejšie v rozsahu, v akom sú žiadateľovi tieto informácie známe.

302. Tlačivo môže vyplniť oprávnený/žiadateľ, keďže žiadateľ bude mať často prístup k informáciám o povinnom, ktoré sú uvedené v tlačive. Ak však tlačivo vyplní oprávnený/žiadateľ, zástupca ústredného orgánu ho musí skontrolovať, aby sa uistil, že je úplné.

303. Pokyny na vyplnenie tohto tlačiva sa nachádzajú v kapitole 15.

5. Dokument s vyčíslením dlhu

304. Žiadateľ môže v rámci dožiadania o uznanie alebo o uznanie a výkon požiadať o vymáhanie nedoplatkov na výživnom, ktoré sa nahromadili od vydania rozhodnutia. Žiadateľ by mal poskytnúť kompletný výpočet a v súlade s rozhodnutím uviesť dlžnú sumu, zaplatenú sumu (ak bola zaplatená) a zostatok. Táto písomnosť by mala byť čo najúplnejšia a najpresnejšia, keďže odporca môže uznanie a výkon napadnúť na základe toho, že nedoplatky boli zaplatené v plnej výške. Ak nedoplatky zahŕňajú aj úrok z omeškania, mal by sa plne zdokumentovať spôsob výpočtu úroku a právny základ na účtovanie úroku.

> ***Osvedčený postup**: Ak sa na výpočte a výkone nedoplatkov na výživnom zúčastnila agentúra na vymáhanie výživného na deti, uistite sa, aby zahŕňal potvrdenie od agentúry, keďže jej záznamy budú presné a úplné.*

6. Dokument vysvetľujúci spôsob indexácie alebo úpravy sumy výživného

305. V niektorých štátoch sa buď v rozhodnutí, alebo vo vnútroštátnom právnom poriadku, na základe ktorého bolo vydané rozhodnutie, uvádza, že rozhodnutie môže zahŕňať automatickú indexáciu alebo môže byť upravené podľa stanovenej frekvencie. V prípade jej uplatňovania by mal dožadujúci štát uviesť podrobné informácie o tom, akým spôsobom táto indexácia prebehne. Ak sa indexácia vykoná napríklad pomocou percentuálnych nákladov na život, uveďte údaje o tom, ktorý štát indexáciu vypočíta, ktoré informácie budú potrebné na výpočet, a spôsob, akým sa prepočítaná suma výživného oznámi dožiadanému ústrednému orgánu a stranám.

306. V niektorých rozhodnutiach, ktoré vydal správny orgán, sa takisto uvádza, že prehodnotenie by sa malo vykonávať v pevne stanovených intervaloch a že výživné by sa malo upraviť na základe majetkových pomerov strán.[69] Ak bude rozhodnutie, ktoré sa má uznať, podliehať tomuto typu prehodnotenia, zabezpečte, aby obsahovalo dostatok informácií, v ktorých sa dožiadanému štátu vysvetlí, akým spôsobom sa prehodnotenie vykoná a ako sa zabezpečí nové posúdenie.

307. Spravidla sa odporúča, aby indexáciu vypočítal štát, v ktorom bolo vydané rozhodnutie, keďže tento štát bude najlepšie oboznámený s postupom výpočtu. Ak ide o očakávaný proces, v písomnosti vysvetľujúcej spôsob úpravy rozhodnutia sa dožiadanému štátu naznačí, akým spôsobom bude tento proces riadený a kedy môže dožiadaný štát očakávať úpravy výšky výživného.

7. Úplné znenie rozhodnutia

308. S výhradou výnimiek uvedených nižšie musí spis obsahovať kompletnú kópiu rozhodnutia o výživnom. Spravidla ide len o jednoduchú kópiu samotného rozhodnutia, ktorú vyhotovil justičný alebo správny orgán, ktorý vydal rozhodnutie.

---

69 Napríklad v Austrálii sa výživné prehodnocuje každých 15 mesiacov a vydáva sa nové posúdenie.

a) Pokiaľ štát súhlasil, že prijme zhrnutie alebo výpis

309. Štát môže vyhlásiť, že prijme skôr zhrnutie rozhodnutia alebo výpis z rozhodnutia ako úplné znenie rozhodnutia [článok 25 ods. 3 písm. *b)*]. V niektorých prípadoch tvoria ustanovenia rozhodnutia o výživnom len malú časť celého rozhodnutia a štát sa môže rozhodnúť, že nebude hradiť náklady na preklad celého znenia, ak sú potrebné iba ustanovenia týkajúce sa výživného. V profile krajiny bude pre daný štát, ktorému bol prípad doručený, uvedené, či sú zhrnutie alebo výpis prijateľné.

310. Ak je zhrnutie prijateľné, použite odporúčané tlačivo (zhrnutie rozhodnutia).

> ***Osvedčený postup**: Ak bolo v danej veci vydaných viac rozhodnutí, priložte kópie všetkých rozhodnutí, ak z týchto rozhodnutí vyplývajú nedoplatky alebo nezaplatené výživné. Ak bolo nadväzujúcim rozhodnutím úplne nahradené predchádzajúce rozhodnutie, dožiadaný štát by toto skoršie rozhodnutie nemal vyžadovať. Takisto treba mať na zreteli, že ak bolo rozhodnutie vydané v štáte, v ktorom sa rozhodnutia automaticky opätovne upravujú (napríklad v Austrálii, kde sa pravidelne vykonáva opätovné posúdenie), mali by sa priložiť všetky príslušné posúdenia za dané obdobie, keďže každé posúdenie sa môže považovať za samostatné, nové rozhodnutie.*

b) Pokiaľ dožiadaný štát uviedol, že vyžaduje overenú kópiu rozhodnutia, ak bola podaná námietka alebo odvolanie, alebo sa požaduje úplne overená kópia

311. Podľa článku 25 ods. 3 môže štát stanoviť, že vyžaduje kópiu rozhodnutia overenú príslušným orgánom. Okrem toho ak bola podľa článku 25 ods. 2 podaná námietka alebo odvolanie, alebo ak príslušný orgán niektoré z nich vyžaduje, môže sa poskytnúť overená kópia.[70] Vo všetkých ostatných prípadoch bude postačovať jednoduchá kópia. V profile krajiny bude uvedené, či sú potrebné overené kópie.

312. Rozhodnutie môže byť potrebné preložiť do úradného jazyka dožiadaného štátu[71], prípadne do angličtiny alebo francúzštiny. Celá diskusia o požiadavkách na preklad sa nachádza v kapitole 3 (časť 2). Nahliadnite do profilu krajiny a zistite, či to bude potrebné.

8. Ostatné podporné informácie

313. Aj keď dožiadaný štát nemôže vyžadovať žiadne ďalšie písomnosti okrem písomností uvedených v článku 25, v žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon môžu byť uvedené prípady, ktoré v konaní o uznanie alebo o uznanie a výkon poskytnú podporné informácie.

314. Ak je žiadateľom napríklad verejný orgán a verejný orgán poskytol namiesto výživného dávky, môžu sa priložiť písomnosti týkajúce sa vyplácania dávok s cieľom stanoviť právo verejného orgánu na podanie žiadosti. Podobne, ak sa v rozhodnutí o výživnom uvádza, že ďalšie vyplácanie výživného na staršie dieťa závisí od štúdia na inštitúcii vyššieho vzdelávania, doklad o zápise na vysokú školu alebo univerzitu môže pomôcť pri výkone rozhodnutia. Aj keď neexistuje žiadna požiadavka, aby boli priložené k žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon na prvom stupni, tieto písomnosti môžu prispieť k urýchlenému vybaveniu žiadosti v dožiadanom štáte.

---

70 Článok 25 ods. 2.

71 Treba mať na zreteli, že úradným jazykom môže byť úradný jazyk územného celku štátu, ako je provincia alebo územie. Pozri kapitolu 3 (článok 44).

9. Vyplňte sprievodné tlačivo

315. Sprievodné tlačivo je povinný formulár, ktorý stanovuje štandardné, jednotné spôsoby zasielania žiadostí medzi štátmi. Musí byť priložené ku každej žiadosti, ktorá sa podáva podľa tohto dohovoru. Obsahuje zoznam požadovaných písomností a informácií uvedených v spise, ako aj oznámenie pre ústredný orgán, ktorá žiadosť sa podáva.

316. Pokyny na vyplnenie tlačiva sa nachádzajú v kapitole 15.

IV. Uznanie a výkon – ostatné úvahy

A. Dohody o výživnom

1. Všeobecné informácie

317. ***Dohody o výživnom*** sú osobitne vymedzené v článku 3 podľa tohto dohovoru. Nejde o rozhodnutia o výživnom, aj keď sa s nimi v niektorých častiach dohovoru zaobchádza, ako keby išlo o rozhodnutia o výživnom. Článok 30 tvoria osobitné ustanovenia pre uznanie a výkon dohôd o výživnom, pokiaľ sú tieto dohody o výživnom vykonateľné rovnakým spôsobom ako rozhodnutie o výživnom v štáte pôvodu.

Dohoda o výživnom *je vymedzená ako písomná dohoda týkajúca sa platby výživného, ktorá bola buď úradne vyhotovená alebo zaregistrovaná príslušným orgánom ako verejná listina, alebo bola osvedčená, uzavretá, registrovaná alebo podaná na príslušnom orgáne a môže byť preskúmaná alebo zmenená príslušným orgánom.*

318. Zmluvný štát môže uplatniť výhradu v súlade s dohovorom a uviesť, že nebude uznávať a vykonávať dohody o výživnom. Táto informácia bude uvedená v profile krajiny.

2. Konania o uznanie alebo o uznanie a výkon

a) Žiadosti prostredníctvom ústredných orgánov

319. Na dohody o výživnom sa vzťahujú ustanovenia článku 10 týkajúce sa uznania a výkonu. Znamená to, že konania o uznanie a výkon dohôd o výživnom sa spravidla podobajú na tie, ktoré sa používajú na uznanie a výkon rozhodnutí za predpokladu, že samotné výživné patrí do rozsahu pôsobnosti dohovoru (pozri kapitolu 3 časť 1 – Rozsah pôsobnosti). Existuje niekoľko rozdielov, pokiaľ ide o písomnosti vyžadované pre žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon dohôd o výživnom, ako aj konania a dôvodov, ktoré môže odporca použiť v rámci námietky proti uznaniu alebo uznaniu a výkonu dohody o výživnom. V článku 30 ods. 5 sú uvedené články dohovoru, ktoré sa vzťahujú na uznanie a výkon dohôd o výživnom, ako aj tie, ktoré sa na ne nevzťahujú.

320. Žiadateľ preto môže požiadať ústredný orgán, aby zaslal žiadosť o uznanie alebo o uznanie a výkon dohody o výživnom inému zmluvnému štátu, pokiaľ sa dohoda o výživnom týka vyživovacej povinnosti pre dieťa mladšie ako 21 rokov (alebo v prípade výhrady mladšie ako 18 rokov) alebo vyživovacej povinnosti pre dieťa a manžela/manželku.

b) Písomnosti

321. Keďže žiadosť o uznanie a výkon dohody o výživnom sa bude spracúvať takisto ako žiadosť o uznanie alebo o uznanie a výkon rozhodnutia o výživnom, požadujú sa podobné písomnosti. Vo všetkých prípadoch je potrebné priložiť:

1. Tlačivo žiadosti

322. Tlačivo žiadosti obsahuje informácie požadované v článku 11. Na uznanie alebo uznanie a výkon dohôd o výživnom nebolo vytvorené žiadne osobitne odporúčané tlačivo žiadosti. Okrem ustanovenia o oboznámení odporcu je odporúčané tlačivo na uznanie alebo uznanie a výkon rozhodnutia o výživnom relevantné a môže sa použiť.

2. Potvrdenie o vykonateľnosti

323. Na to, aby mohla byť dohoda o výživnom uznaná alebo uznaná a vykonaná, musí byť vykonateľná v štáte pôvodu.[72] Keďže boli stanovené predbežné podmienky pre výkon, napríklad predloženie dohody justičnému orgánu, príslušný orgán, ktorý toto potvrdenie vydal, by mal zabezpečiť, aby boli splnené. Ak majú strany v čase uzatvorenia dohody pobyt v rôznych štátoch, štátom pôvodu bude spravidla štát, v ktorom bola dohoda uzatvorená alebo kde bola formálne potvrdená.

324. Pre potvrdenie o vykonateľnosti potrebné pre dohodu o výživnom nebolo vytvorené žiadne odporúčané tlačivo. Tlačivo pre potvrdenie o vykonateľnosti potrebné pre rozhodnutie o výživnom sa však na tento účel môže upraviť.[73]

3. Oznámenie o riadnom oboznámení

325. Nevyžaduje sa v žiadosti o uznanie a výkon dohody o výživnom z dôvodu charakteru dohôd o výživnom. Do procesu uzatvorenia dohody o výživnom sa zapojili obe strany, ktoré s dohodou súhlasili alebo ju schválili, a z tohto dôvodu nie je potrebné overiť riadne oboznámenie

4. Majetkové pomery povinného

326. Ak sa má dohoda o výživnom vykonať po tom, ako bola uznaná, k žiadosti môže byť priložené aj tlačivo o majetkových pomeroch, keďže obsahuje príslušné informácie týkajúce sa miesta pobytu, ako aj majetku a príjmov povinného. Tieto informácie pomôžu v dožiadanom štáte aj pri zisťovaní pobytu povinného s cieľom informovať ho o uznaní.

5. Ďalšie písomnosti

327. Treba mať na zreteli, že aj keď sa článok 25 ods. 1 nevzťahuje na uznanie a výkon dohôd o výživnom, do spisu sa v prípade, keď si to okolnosti prípadu vyžadujú, zahŕňajú spravidla tieto písomnosti:

dokument zobrazujúci výšku dlžného výživného

328. Ak žiadateľ podľa tejto dohody žiada o výkon nedoplatkov na výživnom, ktoré sa nahromadili, mal by priložiť všetky potrebné podporné písomnosti vrátane potvrdenia o zaplatenej sume a nezaplatenej dlžnej sume. (Pozri vyššie diskusiu v oddiele III.)

dokument vysvetľujúci spôsob úpravy rozhodnutia

329. Ak sa v dohode o výživnom stanovuje automatická indexácia alebo úprava, táto písomnosť by sa mala priložiť. (Pozri vyššie diskusiu v oddiele III.)

---

72 Dôvodová správa, bod 558.

73 V niektorých členských štátoch sa môže využívať „*attestation de la force de chose jugée*“, na základe ktorého je dohoda v danom štáte právoplatná.

c) Konanie o uznanie a výkon v dožiadanom štáte

330. Existuje niekoľko rozdielov v spôsobe, akým bude v dožiadanom štáte prebiehať uznanie a výkon dohôd o výživnom. Tieto konania sú uvedené v článku 30. Sú zahrnuté do kapitoly 5 – Vybavovanie doručených žiadostí o uznanie alebo o uznanie a výkon.

d) Dohody o výživnom – dožiadania príslušným orgánom (priame dožiadania)

331. Ak sa dohoda o výživnom týka vyživovacích povinností, ktoré nepatria do rozsahu pôsobnosti kapitol II a III dohovoru (napr. iba vyživovacej povinnosti medzi manželmi), bude sa musieť podať priame dožiadanie o uznanie a výkon dohody príslušnému orgánu. Diskusia o uplatniteľných postupoch sa nachádza v kapitole 16.

332. Majte však na zreteli, že zmluvný štát môže vyhlásiť, že všetky žiadosti o uznanie a výkon dohôd o výživnom musia byť zaslané ústrednému orgánu daného štátu a nie príslušnému orgánu.[74] Toto vyhlásenie sa uvádza v profile krajiny.

B. Vyživovacia povinnosť medzi manželmi

333. Pozri diskusiu o rozsahu pôsobnosti v kapitole 3. Povinnosti týkajúce sa vyživovacej povinnosti medzi manželmi sú vo všeobecnosti zahrnuté do dohovoru okrem povinností ústredného orgánu stanovených v kapitolách II a III (pokiaľ oba zmluvné štáty nerozšírili uplatňovanie týchto kapitol na vyživovaciu povinnosť medzi manželmi). Treba mať na zreteli, že ak rozhodnutie o výživnom, ktoré sa má vykonať, zahŕňa výživné na deti a vyživovaciu povinnosť medzi manželmi, automaticky sa naň bude uplatňovať celý rozsah pôsobnosti dohovoru a uvedené konania o uznanie alebo o uznanie a výkon rozhodnutí týkajúce sa povinností platenia výživného na deti sa budú vzťahovať aj na ustanovenia týkajúce sa vyživovacej povinnosti medzi manželmi.

334. Ak ústredný orgán nie je zúčastnený, lebo dožiadaný a dožadujúci štát nevydali žiadne vyhlásenie o rozsahu služieb poskytovaných ústredným orgánom, žiadateľ v dožadujúcom štáte bude musieť zaslať priame dožiadanie o uznanie alebo výkon príslušnému orgánu v dožiadanom štáte, nie ústrednému orgánu. Ide o priame dožiadanie, ktoré bude zahrnuté do článku 37. Priamymi dožiadaniami sa zaoberá kapitola 16.

C. Výživné na iných členov rodiny

335. Pozri diskusiu o rozsahu pôsobnosti v kapitole 3. Pokiaľ dožiadaný a dožadujúci štát nevydajú vyhlásenia, ktoré sú „zhodné“[75] so zreteľom na výživné na iných členov rodiny, neexistuje žiadny dôvod pokračovať v dožiadaní o uznanie a výkon rozhodnutia, pokiaľ ide o výživné na iných členov rodiny. Ak boli vydané vyhlásenia týkajúce sa rozšírenia pôsobnosti dohovoru, ustanovenia dohovoru sa budú uplatňovať v rozsahu týchto vyhlásení.

---

[74] Môže tak urobiť s cieľom zabezpečiť preskúmanie dožiadaní o uznanie alebo uznanie a výkon týchto dohôd, alebo dohľad nad nimi. Dôvodová správa, bod 565.

[75] „Zhodovať sa“ je pojem, ktorý sa používa na opísanie situácie, keď sa vyhlásenia alebo výhrady oboch štátov (ktoré môžu byť dosť odlišné) v konkrétnej oblasti prekrývajú, takže aspekty zahrnuté do tejto časti vyhlásenia alebo výhrady v konkrétnej veci sa uplatňujú v obidvoch štátoch.

V. Ďalšie otázky

A. Miesto pobytu odporcu

336. V niektorých prípadoch žiadateľ nemusí poznať sídlo alebo miesto pobytu odporcu. To však nie je prekážkou na podanie žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon rozhodnutia. Po doručení žiadosti vykoná dožiadaný štát potrebné zisťovania s cieľom určiť miesto pobytu odporcu.

337. Môžu však nastať situácie, keď oprávnený žiada o potvrdenie miesta pobytu povinného ešte pred tým, ako podá žiadosť o uznanie alebo o uznanie a výkon. Môže k tomu dôjsť napríklad v prípade, keď vzniknú pochybnosti, či sa odporca v dožiadanom štáte vôbec nachádza, alebo keď vzniknú náklady na preklad rozhodnutia do jazyka dožiadaného štátu.

338. Okrem toho bude v niektorých prípadoch, keď rozhodnutie vydá správny orgán, potrebné zistiť, či sa odporca nachádza v dožiadanom štáte ešte pred dokončením spisu žiadosti. Je to z toho dôvodu, že ústredný orgán v dožiadanom štáte bude musieť vedieť, či dožiadaný štát bude požadovať doklad o splnení požiadaviek podľa článku 19 ods. 3 pre toto rozhodnutie.

339. V takýchto situáciách môže žiadateľ najskôr podať dožiadanie o osobitné opatrenia (pozri kapitolu 13), v ktorej bude žiadať o určenie miesta pobytu povinného alebo odporcu (alebo príjmu či majetku povinného). Po získaní týchto informácií môže podať žiadosť o uznanie alebo o uznanie a výkon.

340. Treba však mať na zreteli, že adresa odporcu nemusí byť dožadujúcemu ústrednému orgánu alebo žiadateľovi nevyhnutne poskytnutá, ak dožiadanému štátu jeho vnútroštátny právny poriadok neumožňuje sprístupniť tieto informácie. V takomto prípade môže dožiadaný štát iba potvrdiť, že odporca alebo povinný (alebo majetok či príjem povinného) sa v danom štáte nachádzajú.

B. Uznanie a výkon – vplyv výhrad dožiadaného štátu

341. Ako už bolo uvedené v oddiele I tejto kapitoly, odporca môže podať proti uznaniu a výkonu rozhodnutia o výživnom námietku z toho dôvodu, že neboli splnené žiadne zásady právomoci na uznanie a výkon stanovené v článku 20. Štát môže tiež uplatniť výhradu, v ktorej uvedie, že neakceptuje niektoré zásady stanovené v článku 20 ako základ pre právomoc na uznanie a výkon rozhodnutia v tomto štáte (článok 20 ods. 2). V podstate to znamená, že ak sa uplatní takáto výhrada, napríklad na obvyklý pobyt oprávneného v štáte pôvodu ako základ na uznanie a výkon rozhodnutia, je možné, že rozhodnutie vydané za takýchto okolností nebude uznané alebo vykonané.[76]

342. Z praktického hľadiska to bude znamenať, že existujú situácie, keď môže žiadateľ očakávať, že dožiadaný štát nemusí rozhodnutie uznať a vykonať z dôvodu tohto druhu výhrady. Žiadateľ má dve možnosti.

---

[76] Treba mať na zreteli, že ak by vnútroštátne právne predpisy dožiadaného štátu umožnili vydať rozhodnutie za podobných skutkových okolností, takéto rozhodnutie by sa malo uznať. Pozri dôvodovú správu, bod 463.

343. Môže podať žiadosť o uznanie alebo o uznanie a výkon a v prípade jej zamietnutia na základe výhrady bude môcť využiť článok 20 ods. 4. Podľa tohto článku musí dožiadaný štát za týchto okolností prijať všetky vhodné opatrenia na vydanie nového rozhodnutia. V takomto prípade musí príslušný orgán podľa článku 20 ods. 5 prijať nárok dieťaťa na začatie konania o výživnom urýchlením konania.[77] V takomto prípade by si však žiadateľ mal byť vedomý toho, že dožiadaný orgán môže pred vydaním nového rozhodnutia o výživnom požadovať doplňujúce informácie alebo písomnosti a že žiadosť o vydanie nového rozhodnutia nemusí byť spracovaná, až kým ich žiadateľ neposkytne.

344. Druhá možnosť, ktorú má oprávnený, je podať žiadosť o vydanie nového rozhodnutia a nesnažiť sa o uznanie alebo o uznanie a výkon existujúceho rozhodnutia. Môže sa urýchliť, keďže všetky potrebné písomnosti môžu byť dožiadanému štátu doručené spolu s pôvodnou žiadosťou. Žiadateľ bude musieť zabezpečiť, aby bol dožiadaný štát informovaný o obmedzení uznania existujúceho rozhodnutia, preto možno uplatniť článok 20 ods. 5. Uvádza sa v kapitole 8 – Odosielané žiadosti o vydanie rozhodnutia o výživnom.

VI. Doplňujúce materiály

A. Praktické rady

- Splnomocnený zástupca ústredného orgánu musí vyplniť sprievodné tlačivo a skontrolovať alebo vyplniť odporúčané tlačivo žiadosti.
- Jednotlivé štáty môžu disponovať vlastnými vnútroštátnymi žiadosťami, ktoré môžu žiadatelia použiť. Informácie uvedené v týchto tlačivách sa môžu použiť aj na vyplnenie tlačiva žiadosti.
- Štáty boli vyzvané, aby používali tlačivá, ktoré odporučila a uverejnila Haagska konferencia. Boli vypracované tak, aby obsahovali všetky potrebné informácie. Povinné sú iba sprievodné a potvrdzujúce tlačivo, ktoré sa musia použiť.
- Hoci tlačivo o majetkových pomeroch nie je povinné, spravidla sa zvykne priložiť, ak sa má rozhodnutie po uznaní vykonať. Tlačivo o majetkových pomeroch obsahuje informácie o povinnom, ktoré budú veľmi užitočné v prípade, že povinný nebude dobrovoľne platiť výživné a že bude treba pristúpiť k výkonu rozhodnutia. Vyplnením tlačiva sa zabezpečí, že povinný bude bezodkladne kontaktovaný v súvislosti s dobrovoľnou platbou výživného, ktoré sa bude v prípade potreby vymáhať.
- Nie je potrebné, aby spis obsahoval originály písomností.
- Podľa dohovoru sú jednoduché kópie písomností dostatočné, pokiaľ dožiadaný štát konkrétne neuviedol, že vyžaduje overené kópie rozhodnutia. Tieto informácie nájdete v profile krajiny.
- V mnohých prípadoch sa na základe spolupráce s odporcom pri prvej príležitosti získavania dobrovoľnej platby výživného v súlade s rozhodnutím zabezpečí, že sa platby výživného urýchlene dostanú k žiadateľovi; cieľom všetkých vykonávacích opatrení je zabezpečiť včasné plnenie rozhodnutia.

---

[77] Dôvodová správa, body 469 – 471. Treba mať na pamäti, že v dohovore nie je v tomto kontexte vymedzený pojem „nárok“, a preto sa vo vnútroštátnom právnom poriadku dožiadaného štátu stanoví, ako sa má tento pojem vykladať a aké ďalšie informácie alebo dôkazy budú potrebné na vydanie rozhodnutia o výživnom. To však neznamená, že žiadateľom sa stáva dieťa, ale len to, že bol stanovený jeden z dôvodov na výživné – nárok.

B. Tipy a nástroje

- Výhrady a vyhlásenia, ktoré vydal dožiadaný štát, ovplyvnia oba typy žiadostí, ktoré možno podať prostredníctvom ústredného orgánu, ako aj požiadavky na konkrétne písomnosti k žiadosti. Nahliadnite do profilu krajiny a webovej stránky Haagskej konferencie < www.hcch.net > v časti o výživnom na deti „Child Support/Maintenance Section", kde sa dozviete, či boli stanovené nejaké výhrady alebo vyhlásenia, o ktorých by ste pri zostavovaní žiadosti mali byť informovaní.
- Po zaslaní žiadosti dožiadanému štátu informujte žiadateľa o ďalšom vývoji, a pokiaľ je to možné, aj o časovom rámci, ktorý môže očakávať v súvislosti s dokončením žiadosti.
- V niektorých prípadoch dospejú strany po podaní žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon k priateľskému riešeniu alebo zmieru. V takomto prípade o tom informujte dožiadaný štát, aby mohol žiadosť stiahnuť.
- Pokiaľ ide o záležitosti týkajúce sa dohovoru, základnou zásadou podľa tohto dohovoru je to, že toto konanie by malo prebiehať čo najrýchlejšie. Kontrolou úplnosti a presnosti žiadosti a predvídaním akýchkoľvek problémov, ktoré by mohli v rámci konania o uznaní nastať, sa zabezpečí, že žiadosť bude hladko doručená do dožiadaného štátu.

C. Súvisiace tlačivá

Sprievodné tlačivo
Žiadosť o uznanie alebo o uznanie a výkon [článok 10 ods. 1 písm. *a)* a článok 10 ods. 2 písm. *a)*]
Tlačivo s obmedzenými informáciami
Potvrdenie o vykonateľnosti
Oznámenie o riadnom oboznámení
Tlačivo o majetkových pomeroch
Zhrnutie rozhodnutia

D. Príslušné články dohovoru

Článok 10 ods. 1 písm. *a)*
Článok 10 ods. 2 písm. *a)*
Článok 11
Článok 12
Článok 19
Článok 25
Článok 30

E. Súvisiace oddiely príručky

Pozri kapitolu 5 – Vybavovanie doručených žiadostí o uznanie alebo o uznanie a výkon
Pozri kapitolu 6 – Príprava odosielaných žiadostí o výkon rozhodnutia vydaného alebo uznaného v dožiadanom štáte
Pozri kapitolu 13 oddiel I – Prehľad – Dožiadania o osobitné opatrenia
Pozri kapitolu 15 oddiel I – Vyplnenie povinných tlačív požadovaných pre všetky žiadosti

VIII. Kontrolný zoznam – žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon

	Postup	Odkaz v príručke
1	Skontrolujte písomnosti.	Oddiel II časť B ods. 1
2	Určte, či možno podať žiadosť.	Oddiel II časť B ods. 3
3	Určte, ktoré písomnosti sú potrebné.	Oddiel II časť B ods. 5 – 7
4	Skontrolujte alebo vyplňte tlačivo žiadosti.	Oddiel II časť B ods. 9
5	Priložte písomnosti.	Oddiel III časť B
6	Vyplňte sprievodné tlačivo.	Kapitola 15
7	Zašlite dožiadanému štátu.	Oddiel II časť B ods. 12
8	Počkajte na potvrdenie prijatia žiadosti.	Oddiel II časť B ods. 13

IX. Najčastejšie otázky

Prečo sa v žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon požaduje dátum narodenia žiadateľa?

345. Dátum narodenia sa požaduje preto, aby bolo možné riadne identifikovať strany rozhodnutia o výživnom. Keďže mená sú často podobné, dátum narodenia umožňuje ústrednému orgánu potvrdiť totožnosť strany podľa potreby. V prípade, že je žiadateľom dieťa, bude dátum narodenia nápomocný aj pri určovaní splatnosti výživného, ak sa v rozhodnutí alebo v zákone štátu, v ktorom bolo rozhodnutie vydané, nachádza ustanovenie, že výživné na dieťa sa od určitého veku prestáva vyplácať.

Je potrebné uviesť adresu žiadateľa, ak existujú obavy z domáceho násilia?

346. V článku 11 dohovoru sa požaduje, aby žiadosť obsahovala adresu žiadateľa. V článku 40 dohovoru sa však stanovuje, že orgán nesmie sprístupniť informácie, ak dospeje k záveru, že ich sprístupnenie by mohlo ohroziť zdravie, bezpečnosť alebo slobodu osoby. Odporúčané tlačivá žiadosti preto obsahujú políčko, do ktorého môže dožadujúci ústredný orgán zaznamenať zrušenie zákazu sprístupnenia informácií. Ak dožadujúci ústredný orgán skontroluje toto políčko, obmedzené informácie o žiadateľovi môže uviesť na samostatnom tlačive, ktoré nebude poskytnuté odporcovi. Treba mať na zreteli, že aj keď dožiadaný ústredný orgán nie je viazaný zrušením zákazu sprístupnenia informácií, ktorý vydal dožadujúci štát, musí zrušenie tohto zákazu zohľadniť. Následne prijme rozhodnutie, či by sprístupnenie informácií mohlo ohroziť zdravie, bezpečnosť alebo slobodu osoby, a bude konať podľa potreby s cieľom plniť svoje povinnosti podľa tejto dohody.

Možno namiesto adresy žiadateľa použiť adresu ústredného orgánu?

347. Áno – je to vhodné v prípade, keď existujú obavy o bezpečnosť, zdravie alebo slobodu osoby alebo keď vnútroštátny právny poriadok dožadujúceho štátu zakazuje sprístupnenie adresy. V takomto prípade však ústredný orgán (alebo ak je to vhodné, príslušný orgán) musí byť pripravený akceptovať doručovanie písomností v mene žiadateľa, keďže podľa dohovoru musia byť žiadatelia oboznámení s určitými postupmi, ako je rozhodnutie o uznaní alebo neuznaní rozhodnutia o výživnom.

348. V prípade, že dožiadaný štát vyžaduje adresu žiadateľa, osvedčeným postupom je vždy začiarknuť príslušné políčko so žiadosťou o nesprístupnenie informácií. Tým sa zabezpečí, že dožiadaný ústredný orgán bude informovaný o tom, že daná adresa by sa nemala sprístupniť odporcovi, pokiaľ to nie je potrebné na účely plnenia povinností ústredného orgánu podľa tohto dohovoru.

- Pozri tiež – Ochrana osobných a dôverných informácií (kapitola 3)

Je nejaký rozdiel v tom, ak žiadosť podáva vládna agentúra alebo verejný orgán v mene žiadateľa?

349. Vládna agentúra alebo verejný orgán možno budú musieť preukázať, že podľa vnútroštátneho právneho poriadku majú právo konať v mene žiadateľa/oprávneného alebo že žiadateľovi poskytli namiesto výživného dávky.

Čo robiť v prípade, ak žiadateľ nemá informácie o mieste pobytu odporcu?

350. Žiadateľ by mal aj tak vyplniť žiadosť o uznanie alebo o uznanie a výkon a zaslať ju do štátu, o ktorom predpokladá, že v ňom má odporca pobyt. Dožiadaný ústredný orgán prijme všetky potrebné opatrenia s cieľom zistiť miesto pobytu odporcu v záujme spracovania žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon.

Je možné podať žiadosť o uznanie alebo o uznanie a výkon, ak žiadateľ nedisponuje príkazom na platbu výživného alebo rozhodnutím o výživnom?

351. Nie. Musí byť vydané rozhodnutie o výživnom. Môže ísť o rozhodnutie správneho orgánu, justičného orgánu alebo by mohlo ísť o dohodu o výživnom, ako je uvedené v tomto dohovore.

352. Ak žiadateľ nedisponuje rozhodnutím o výživnom, mala by sa podať žiadosť o vydanie rozhodnutia o výživnom. Pozri kapitolu 8.

Je možné podať žiadosť o uznanie a výkon, ak žiadateľ disponuje dohodou o výživnom – napríklad dohodou o odluke?

353. Áno – pokiaľ je ***dohoda o výživnom*** vykonateľná ako rozhodnutie v štáte, v ktorom bola vydaná. Konania o uznanie alebo o uznanie a výkon dohôd o výživnom sú spravidla podobné ako konania o uznanie alebo o uznanie a výkon rozhodnutí o výživnom. Takisto treba mať na zreteli, že niektoré štáty môžu podľa tohto dohovoru uplatniť výhradu a uviesť, že nebudú uznávať a vykonávať dohody o výživnom.

Dohoda o výživnom *je vymedzená ako písomná dohoda týkajúca sa platby výživného, ktorá bola buď úradne vyhotovená alebo zaregistrovaná príslušným orgánom ako verejná listina, alebo bola osvedčená, uzavretá, registrovaná alebo podaná na príslušnom orgáne a môže byť preskúmaná alebo zmenená príslušným orgánom.*

- Pozri tiež – Vybavovanie žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon dohody o výživnom (kapitola 5 oddiel IV časť C)

Musí sa k žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon priložiť overená kópia rozhodnutia?

354. Len v niektorých prípadoch. Pozri kapitolu 3.

355. Dožiadaný štát môže uviesť, že vyžaduje, aby sa ku všetkým žiadostiam zakaždým prikladala overená kópia rozhodnutia. Dožiadaný štát uvedie túto informáciu v profile krajiny (pozri fázu 1 časť II oddiel 1 profilu krajiny). Príslušný orgán v dožiadanom štáte môže okrem toho neskôr v konkrétnej žiadosti požiadať o overenú kópiu, najmä v prípade, keď bola podaná námietka proti neporušenosti alebo pravosti rozhodnutia. V opačnom prípade postačujú jednoduché kópie rozhodnutia.

Môže žiadateľ požiadať o uznanie alebo o uznanie a výkon rozhodnutia len pre vyživovaciu povinnosť medzi manželmi?

356. Áno – ale pokiaľ dožadujúci alebo dožiadaný štát nerozšíria rozsah pôsobnosti kapitol II a III dohovoru na tieto žiadosti, príslušnému orgánu v dožiadanom štáte sa musí podať priame dožiadanie. Môže ísť o správny orgán alebo justičný orgán. Služby ústredného orgánu nie sú v týchto prípadoch dostupné (pozri kapitolu 3).

Čo robiť v prípade, ak bolo vydaných viacero rozhodnutí o výživnom? Existuje napríklad pôvodné rozhodnutie o výživnom, ktoré bolo upravené nasledujúcim rozhodnutím. Ktoré z nich by sa malo zaslať spolu so žiadosťou o uznanie a výkon?

357. Dohovor sa touto otázkou priamo nezaoberá. Ak sa má rozhodnutie vykonať a boli zistené nedoplatky na výživnom, ktoré sa nahromadili alebo vznikli na základe skoršieho rozhodnutia, dožiadaný štát si môže vyžiadať kópiu tohto rozhodnutia o výkone. Môže sa vyžadovať na základe vnútroštátneho právneho poriadku, ktorým sa riadi vykonávanie, alebo v prípade, keď povinný spochybňuje nedoplatky alebo uvádza iný výklad tejto povinnosti. Môže ísť aj o iné záležitosti (napríklad podmienky indexácie alebo zmeny), ktoré sa nachádzajú v jednom rozhodnutí, nie však v druhom.

358. Uznanie rozhodnutia by však nemalo byť zamietnuté výlučne na základe toho, že už boli vydané rozhodnutia v rovnakej veci, ktoré neboli priložené k žiadosti. Ak je najnovším rozhodnutím len vykonateľné rozhodnutie, zašlite iba toto rozhodnutie. Ak dožiadaný štát potrebuje kópie predchádzajúcich rozhodnutí, budete o tom informovaný.

Kapitola 5
Vybavovanie doručených žiadostí o uznanie alebo o uznanie a výkon

Spôsob usporiadania tejto kapitoly:

Táto kapitola sa zaoberá žiadosťami o uznanie alebo o uznanie a výkon rozhodnutia o výživnom.

Oddiel I obsahuje prehľad žiadostí a všeobecné zásady týkajúce sa uznania a výkonu – kedy budú použité a kto o ne môže požiadať.

Oddiel II obsahuje vývojový diagram znázorňujúci konania pre túto žiadosť.

V oddiele III sú podrobne vysvetlené konania o uznanie.

Oddiel IV sa zaoberá ďalšími aspektmi všeobecných postupov vrátane žiadostí od povinných a priamych a dožiadaní adresovaných príslušným orgánom.

Oddiel V sa zaoberá ďalšími aspektmi, ako sú právna pomoc a vykonávanie.

Oddiel VI obsahuje ďalšie dôkazy, tlačivá a niekoľko praktických tipov pre žiadosti.

Oddiel VII obsahuje zhrnutie kontrolného zoznamu konaní pre túto žiadosť.

Oddiel VIII obsahuje odpovede na niektoré najčastejšie otázky.

I. Prehľad a všeobecné zásady

A. Všeobecné zásady

359. Proces uznania je podstatou medzinárodného vymáhania výživného a pre oprávneného predstavuje nákladovo efektívny spôsob, ako vymáhať platby za výživné v prípadoch, keď má povinný pobyt alebo majetok či príjem v inom zmluvnom štáte.[78]

360. Uznanie alebo uznanie a výkon rozhodnutia od iného zmluvného štátu eliminuje potrebu oprávneného získať nové rozhodnutie v štáte, v ktorom má povinný v súčasnosti pobyt alebo v ktorom má majetok alebo príjem.

Ústredný orgán *je verejný orgán vymenovaný zmluvným štátom s cieľom plniť alebo vykonávať povinnosti v oblasti administratívnej spolupráce a pomoci v súlade s dohovorom.*

[78] Medzi uznaním a výkonom je rozdiel. Uznanie iným štátom znamená, že štát prijme stanovenie alebo zistenie zákonných práv a povinností, ktoré vydal štát pôvodu. Výkon znamená, že dožiadaný štát súhlasí s tým, že na výkon rozhodnutia môžu byť použité jeho vlastné postupy. Pozri dôvodovú správu, body 472 a 473.

361. Konania o uznaní alebo uznaní a výkone rozhodnutia majú zabezpečiť čo najväčšie uznanie existujúcich rozhodnutí a zaistiť, aby sa žiadosti spracúvali čo najrýchlejšie. Rozsah pôsobnosti dohovoru sa najviac vzťahuje na uznanie a výkon, pričom sa očakáva, že štáty poskytnú žiadateľom komplexný prístup k účinným konaniam. Proces uznania je jednoduchý, pričom v dohovore je uvedená požiadavka, aby boli „bezodkladne" alebo „urýchlene" prijaté opatrenia. Odporca má len niekoľko dôvodov, pre ktoré môže namietať proti uznaniu a výkonu, a má na to obmedzený časový rámec. Všetky tieto skutočnosti odrážajú základnú zásadu dohovoru, a to, že uznanie a výkon by mali byť jednoduché, hospodárne a rýchle.[79]

Príslušný orgán *je orgán konkrétneho štátu, ktorý je poverený alebo oprávnený v rozsahu povolenom právnym poriadkom dotknutého štátu vykonávať osobitné úlohy podľa tohto dohovoru. Príslušným orgánom môže byť súd, správna agentúra, program na vymáhanie výživného na deti alebo akýkoľvek iný vládny subjekt, ktorý vykonáva niektorú z úloh súvisiacich s dohovorom.*

B. Prehľad konania

362. Konanie o uznanie alebo výkon týkajúce sa vyhlásenia alebo registrácie opísané nižšie bude použité vo väčšine zmluvných štátov. Dohovor stanovuje aj alternatívne konanie (článok 24) a prostredníctvom vyhlásenia sa štát môže rozhodnúť, či použije alternatívne konanie. Toto konanie je podrobnejšie opísané ďalej v tejto kapitole.

363. Po doručení žiadosti od iného ústredného orgánu zašle ústredný orgán v ***dožiadanom štáte*** tieto materiály príslušnému orgánu na spracovanie. V niektorých zmluvných štátoch bude na tento účel príslušným orgánom ústredný orgán. V ostatných štátoch by príslušným orgánom mohol byť justičný alebo správny orgán.

Dožadujúci štát *– zmluvný štát, v ktorom má žiadateľ pobyt, a štát, ktorý žiada o uznanie a výkon rozhodnutia.*

Dožiadaný štát *– zmluvný štát, ktorému bola doručená žiadosť a ktorý uzná a vykoná rozhodnutie.*

364. Príslušný orgán je povinný urýchlene vydať vyhlásenie o vykonateľnosti rozhodnutia alebo ho zaregistrovať na účely výkonu. Príslušný orgán musí prijať toto opatrenie, ibaže by uznanie a výkon bolo „zjavne nezlučiteľné" s verejným poriadkom. Žiadateľ ani odporca nemôžu v tomto štádiu, ktoré je známe ako preskúmanie *ex officio*, robiť žiadne podania.

365. V zmluvných štátoch, ktoré využívajú proces registrácie, môže registrácia pozostávať z predloženia rozhodnutia justičnému orgánu alebo súdu, alebo z registrácie rozhodnutia v správnej agentúre alebo úradníkom (napr. registračný úradník agentúry pre vyživovaciu povinnosť voči dieťaťu v Austrálii).

---

79 Dôvodová správa, bod 490.

366. V ostatných štátoch sa proces registrácie nepoužíva; príslušný orgán namiesto toho vydá vyhlásenie o vykonateľnosti rozhodnutia o výživnom.

367. Po vyhlásení rozhodnutia za vykonateľné alebo jeho zaregistrovaní na účely výkonu budú o tom informovaní žiadateľ aj odporca.[80] Odporca je oprávnený podať námietku alebo odvolanie proti vyhláseniu alebo registrácii na základe istých obmedzených dôvodov.[81] Odporca môže napríklad podať námietku alebo odvolanie proti registrácii alebo vyhláseniu, ak mu nebolo doručené oznámenie o pôvodnej žiadosti o výživné alebo ak nemal možnosť podať námietku proti rozhodnutiu o výživnom, o ktorého uznanie a výkon sa žiada. Námietka alebo odvolanie musia byť podané do 60 dní od oznámenia registrácie alebo vyhlásenia o vykonateľnosti. Námietka alebo odvolanie budú podané správnemu alebo justičnému orgánu, tak ako je to v danom štáte prípustné.

Tip: *V článku 23 sa stanovuje konanie o uznanie a výkon a postup výkonu. V článku sa odkazuje na možnosť podania námietky alebo odvolania (článok 23 ods. 7) a ďalší opravný prostriedok (článok 23 ods. 10). Námietka alebo odvolanie sa podľa článku 23 ods. 7 vzťahujú len na tri konkrétne oblasti uvedené v tomto článku a v článku 23 ods. 8, pričom musia byť podané do 30 alebo 60 dní odo dňa oznámenia vyhlásenia alebo registrácie v závislosti od toho, ktorá strana napadla rozhodnutie. Na druhej strane ďalší opravný prostriedok opísaný v článku 23 ods. 10 sa podáva výhradne podľa vnútroštátneho právneho poriadku a môže sa podať, len ak vnútroštátny právny poriadok umožňuje podať odvolanie.*

368. V prípade, že povinný nie je ochotný dobrovoľne začať vykonávať platby podľa tohto rozhodnutia, rozhodnutie možno vykonať v súlade s právnym poriadkom dožiadaného štátu aj napriek podanej námietke alebo odvolaniu. Zatiaľ čo dobrovoľné platby sú dôležitým prostriedkom na zabezpečenie toho, aby sa platby čo najrýchlejšie dostali k oprávnenému, dôležité je zabezpečiť aj to, aby boli vykonávacie opatrenia prijaté podľa potreby s cieľom predísť oneskoreniu platieb.

369. V prípade, že budú námietka alebo odvolanie proti uznaniu a výkonu úspešné a vyhlásenie alebo registrácia budú prerušené, nemusí to nutne znamenať, že žiadosť o výživné sa ruší. V závislosti od dôvodu zamietnutia uznania a výkonu rozhodnutia môže byť v prípade, že sa rozhodnutie o výživnom týka výživného na deti, možné vydať v dožiadanom štáte nové rozhodnutie. Príslušný orgán v dožiadanom štáte, pokiaľ to vnútroštátny právny poriadok umožňuje, môže žiadosť o uznanie a výkon spracovať tak, ako keby šlo o žiadosť o vydanie nového rozhodnutia v dožiadanom štáte. V prípade, že ***oprávnený*** potrebuje výživné na dieťa a existujúce rozhodnutie nie je možné uznať alebo vykonať, týmto ustanovením sa zabezpečia prostriedky na získanie nového rozhodnutia o výživnom bez toho, aby bolo nutné začať celý proces v dožiadanom štáte odznova.

Oprávnený *je fyzická osoba, ktorá má nárok na výživné alebo o ktorej sa tvrdí, že má takýto nárok. Oprávneným môže byť rodič alebo manžel/manželka, dieťa, pestúni alebo príbuzní či iné osoby, ktoré sa starajú o dieťa. V niektorých štátoch sa táto osoba môže nazývať príjemca výživného, veriteľ alebo rodič, ktorý má dieťa v starostlivosti, či opatrovateľ.*

---

80 Ak sú obidva štáty stranami dohovoru o doručovaní písomností z roku 1965, pozri kapitolu 3 časť 2 oddiel V – Ostatné haagske dohovory.

81 Dôvodová správa, bod 504.

370. Ak nakoniec nie sú námietka alebo odvolanie úspešné, vnútroštátny právny poriadok dožiadaného štátu umožňuje podať ďalší opravný prostriedok. Nie všetky štáty majú takúto možnosť. V prípade, že je prípustný ďalší opravný prostriedok, sa v dohovore konkrétne uvádza, že ďalší opravný prostriedok nemá odkladný účinok na výkon rozhodnutia s výnimkou výnimočných okolností (článok 23 ods. 10).

C. Kedy sa táto žiadosť použije

371. Žiadosť o ***uznanie*** alebo o ***uznanie a výkon*** existujúceho rozhodnutia o výživnom bude doručená od iného zmluvného štátu, v ktorom sa požaduje výkon rozhodnutia, lebo povinný má pobyt, majetok alebo príjem v dožiadanom štáte.

372. Aj keď väčšina žiadostí bude podaná o uznanie a výkon rozhodnutia, v niektorých prípadoch bude oprávnený žiadať len o uznanie a nebude požadovať výkon rozhodnutia. Povinný môže takisto požiadať o uznanie rozhodnutia o výživnom z iného zmluvného štátu s cieľom prerušiť alebo obmedziť výkon rozhodnutia o výživnom.

__Uznanie__ rozhodnutia o výživnom je postup, ktorý príslušný štátny orgán používa na schválenie stanovenia práv a povinností týkajúcich sa výživného, ktoré vydal orgán v štáte pôvodu, v ktorom bolo rozhodnutie vydané, a ktorým sa stanovuje právoplatnosť tohto rozhodnutia. Vo väčšine prípadov požiada žiadateľ aj o výkon rozhodnutia, takže bude podaná žiadosť o __uznanie aj výkon__.

373. V prípade, že bolo rozhodnutie vydané v štáte, ktorý bol požiadaný o jeho vykonanie, uznanie nie je potrebné. Žiadosť môže byť jednoducho spracovaná na účely výkonu (pozri kapitolu 6).

D. Príklad

374. Oprávnenému bolo doručené rozhodnutie o výživnom z krajiny A, podľa ktorého musí povinný platiť výživné na deti. ***Povinný*** žije v krajine B. Namiesto toho, aby požiadal o vydanie nového rozhodnutia v krajine B, oprávnený žiada o výkon existujúceho rozhodnutia v krajine B. Krajina A aj krajina B sú zmluvnými stranami dohovoru.

__Povinný__ je fyzická osoba, ktorá má vyživovaciu povinnosť alebo o ktorej sa tvrdí, že má takúto povinnosť. Povinným môže byť rodič alebo manžel/manželka, alebo ktokoľvek iný, kto je podľa právnych predpisov štátu, v ktorom bolo rozhodnutie prijaté, povinný platiť výživné.

Spôsob fungovania podľa tohto dohovoru

375. Oprávnený[82] požiada ústredný orgán v krajine A o zaslanie žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon rozhodnutia o výživnom do krajiny B. Skontroluje sa úplnosť žiadosti, ktorú následne spracuje ústredný orgán v krajine B. Oprávnený a povinný budú o tom informovaní a budú mať možnosť podať námietku proti uznaniu alebo uznaniu a výkonu na základe obmedzených dôvodov uvedených v dohovore. Po uznaní môže rozhodnutie vykonať príslušný orgán v krajine B rovnakým spôsobom, ako keby bolo rozhodnutie pôvodne vydané v krajine B.

Informácie o žiadostiach o __výkon__ rozhodnutia vydaných v __dožiadanom štáte__ sa nachádzajú v kapitole 6. Informácie o __výkone__ rozhodnutia o výživnom sa nachádzajú v kapitole 10.

---

82 Treba mať na zreteli, že v niektorých prípadoch podá žiadosť verejný orgán (napríklad agentúra pre vyživovaciu povinnosť voči dieťaťu) v mene oprávneného.

E. Kto môže podať žiadosť

376. Žiadosť o uznanie alebo o uznanie a výkon môže podať oprávnený alebo povinný (ako je uvedené nižšie – povinný podá iba žiadosť o uznanie, keďže oprávnený môže požiadať buď o uznanie a výkon, alebo o obidva úkony). Žiadateľ musí mať pobyt v štáte, ktorý žiadosť podáva. V tejto žiadosti môže byť oprávneným osoba, ktorej sa má výživné vyplácať, ako aj verejný orgán, ktorý vystupuje v mene oprávneného, alebo verejný orgán, ktorý oprávnenému vypláca dávky.

> ***Tip:*** *Hľadáte zoznam, podľa ktorého budete postupovať? Chcete preskočiť podrobnosti? Prejdite na koniec tejto kapitoly a použite* ***kontrolný zoznam****.*

II. Zhrnutie konania o uznanie a výkon

377. Tabuľka na nasledujúcej strane zobrazuje celý postup žiadostí oprávneného o uznanie a výkon, ktoré sa týkajú rozhodnutí o výživnom. V nasledujúcich oddieloch tejto kapitoly sa uvádzajú podrobné informácie o každom kroku.

378. Tento oddiel sa takisto vzťahuje len na žiadosti o uznanie. Takéto žiadosti však budú skôr zriedkavé. V článku 26 sa uvádza, že ustanovenia kapitoly V (Uznanie a výkon) sa uplatňujú *„mutatis mutandis“* na žiadosti o uznanie rozhodnutia, pričom v takomto prípade sa namiesto vykonateľnosti požaduje, aby rozhodnutie malo účinky v štáte pôvodu. Znamená to, že z praktických dôvodov sa budú ustanovenia týkajúce sa uznania a výkonu uplatňovať na žiadosti o uznanie s výnimkou tých ustanovení, ktoré je potrebné zmeniť, lebo sa nepožaduje žiadne vykonanie rozhodnutia.[83]

---

[83] Dôvodová správa, bod 546.

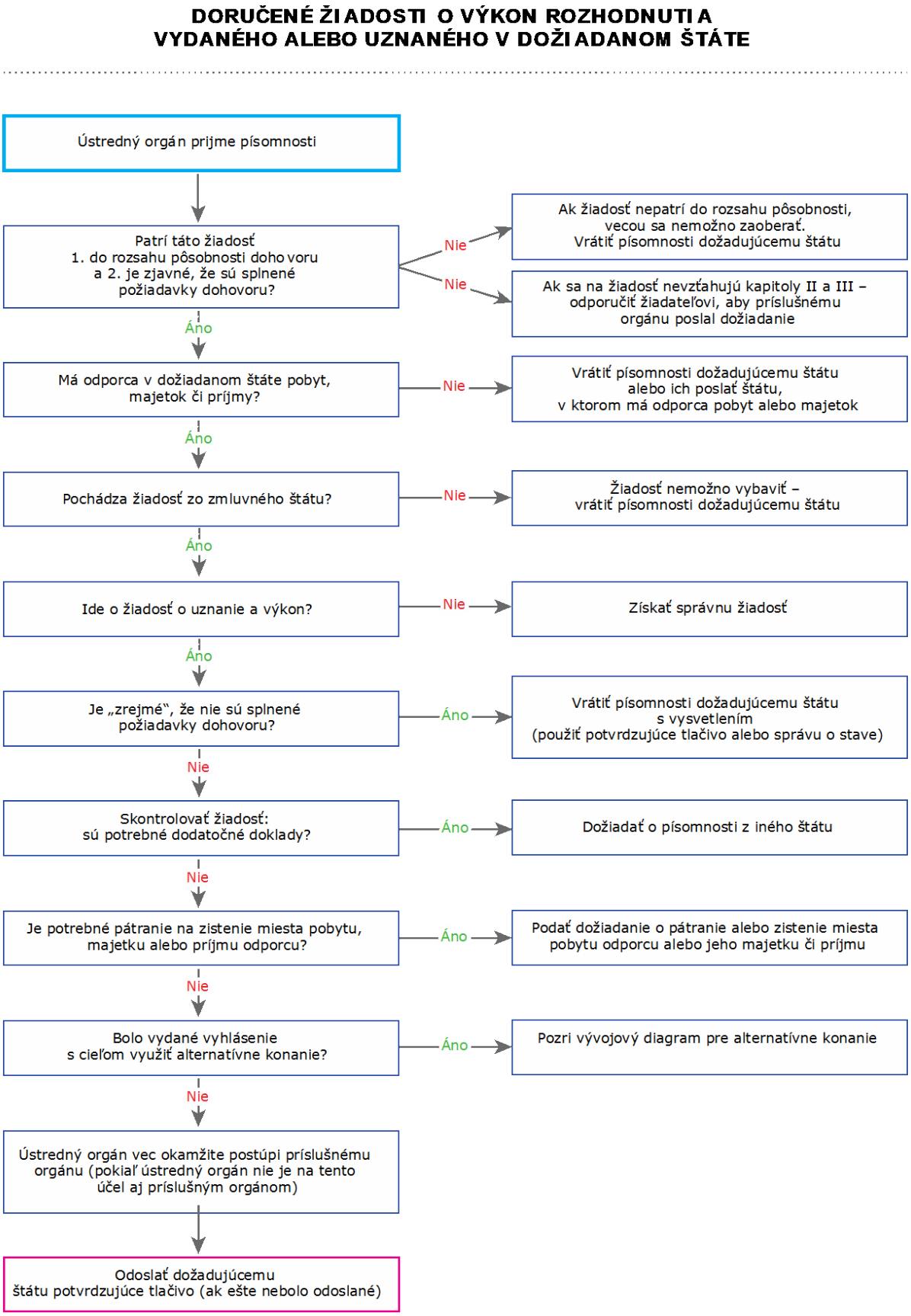

Obrázok 14: Vývojový diagram doručených žiadostí o uznanie alebo o uznanie a výkon (ústredný orgán)

III. Postupy

A. *Predbežná kontrola doručených písomností ústredným orgánom*

379. Ústredný orgán by mal pred odoslaním materiálov príslušnému orgánu vykonať predbežnú kontrolu, aby zabezpečil, že žiadosť bude v súlade s ustanoveniami dohovoru pre uznanie alebo uznanie a výkon, a aby sa ubezpečil, že spis s písomnosťami je úplný.

1. Počiatočné preskúmanie písomností

- Ide o žiadosť o uznanie alebo o uznanie a výkon rozhodnutia o vymáhaní výživného na dieťa? Musí patriť do rozsahu pôsobnosti dohovoru, ako je vysvetlené v kapitole 3. Ak sa rozhodnutie týka iba vyživovacej povinnosti medzi manželmi alebo výživného na iných členov rodiny a rozsah pôsobnosti dohovoru nebol rozšírený na tieto alebo iné povinnosti, mal by sa príslušnému orgánu podať ***priame dožiadanie***.

Priame dožiadanie *nemožno predložiť ústrednému orgánu. Priame dožiadanie je žiadosť, ktorá bola doručená priamo od fyzickej osoby príslušnému orgánu, ako je súd alebo správny orgán. Podáva sa nad rámec článku 10.*

- Má odporca alebo povinný pobyt v dožiadanom štáte alebo má v dožiadanom štáte majetok alebo príjem? Ak to tak nie je, vec by sa mala postúpiť do miesta, v ktorom má odporca alebo povinný pobyt alebo majetok, alebo sa by sa mala vrátiť do dožadujúceho štátu.
- Pochádza žiadosť zo zmluvného štátu? Ak nie, tento dohovor sa nemôže použiť.

2. Zašlite dožadujúcemu štátu potvrdzujúce tlačivo

380. Podľa tohto dohovoru musí dožiadaný štát zaslať do dožadujúceho štátu vyplnené potvrdzujúce tlačivo do šiestich týždňov od doručenia žiadosti. Štát sa môže rozhodnúť, či potvrdenie zašle okamžite po doručení písomností alebo až po vykonaní predbežného preskúmania za predpokladu, že tento krok vykoná v rámci požadovanej šesťtýždňovej lehoty.

381. Pokyny na vyplnenie tlačiva sa nachádzajú v kapitole 15.

3. Je uznanie alebo uznanie a výkon vhodná žiadosť?

382. Skontrolujte písomnosti a uistite sa, že správna žiadosť je žiadosť o uznanie alebo o uznanie a výkon. Zvážte nasledovné:

- Ak nebolo vydané žiadne rozhodnutie o výživnom, mala by sa podať žiadosť o vydanie, nie o uznanie a výkon. Pozri kapitolu 9.
- Ak existuje rozhodnutie o výživnom, ale bolo vydané vo vašom štáte, toto rozhodnutie nemusí byť uznané. Môže sa jednoducho zaslať príslušnému orgánu na účely výkonu vo vašom štáte na základe pravidelného konania o výkone. Pozri kapitolu 7.

4. Je „preukázané“, že požiadavky dohovoru neboli splnené?

383. Dohovor ústrednému orgánu len umožňuje odmietnuť konať o žiadosti, ak sa ústredný orgán domnieva, že sa „preukáže, že neboli splnené požiadavky dohovoru (článok 12 ods. 8). Okolnosti, keď k tomu môže dôjsť, sú pomerne obmedzené.[84] Na to, aby ich bolo možné „preukázať“, musí byť dôvod na odmietnutie doručených písomností na prvý pohľad zjavný alebo zrejmý.[85]

384. Žiadosť by mohla byť napríklad z tohto dôvodu zamietnutá, ak by bolo z písomností zrejmé, že rozhodnutie sa netýka výživného. Žiadosť by podobne mohla byť z tohto dôvodu zamietnutá, ak bola predchádzajúca žiadosť od tej istej strany zamietnutá z rovnakých dôvodov.

385. Treba mať na zreteli, že v prípade, že je uznanie a výkon rozhodnutia v rozpore s verejným poriadkom, žiadosť by sa mala aj tak spracovať a postúpiť príslušnému orgánu. Príslušný orgán môže určiť, či bude uznanie a výkon v rozpore s verejným poriadkom, a z tohto dôvodu môže rozhodnutie odmietnuť uznať.

386. V prípade, že ústredný orgán zamietne žiadosť z toho dôvodu, že je „preukázané“, že požiadavky dohovoru neboli splnené, dožadujúci štát musí byť o tom informovaný prostredníctvom povinného potvrdzujúceho tlačiva, ako je uvedené nižšie.

5. Skontrolujte úplnosť písomností

387. Po doručení žiadosti od dožadujúceho štátu by sa táto žiadosť mala skontrolovať, aby sa včas zistilo, či je úplná. V prípade potreby ďalších písomností sa tak môžu bezodkladne vyžiadať. Treba mať na zreteli, že článok 25 dohovoru obsahuje úplný zoznam všetkých požadovaných písomností, preto sa v žiadosti o uznanie a výkon nemôžu požadovať žiadne ďalšie písomnosti.

***Osvedčený postup**: V prípade, že sa požaduje viacero písomností, použite na vykonanie predbežného hodnotenia kontrolný zoznam alebo samotné sprievodné tlačivo, a to čo najskôr po doručení žiadosti.*

---

84 Dôvodová správa, bod 345.
85 Dôvodová správa, bod 344.

388. V článkoch 11, 12, 25 a 44 dohovoru sa uvádza, že doručený spis musí obsahovať:

√	Tlačivo žiadosti
√	Úplné znenie textu rozhodnutia alebo jeho zhrnutie
√	Potvrdenie o vykonateľnosti
√	Oznámenie o riadnom oboznámení (pokiaľ sa odporca nedostavil, nebol zastúpený alebo nepodal odvolanie proti rozhodnutiu)
Podľa potreby	Preložené kópie písomností
Podľa potreby	Tlačivo o majetkových pomeroch (iba pre žiadosti podané oprávnenými)
Podľa potreby	Dokument s vyčíslením dlhu
Podľa potreby	Dokument vysvetľujúci spôsob úpravy alebo indexácie rozhodnutia
√	Sprievodné tlačivo

Obrázok 15: Obsah žiadosti o uznanie a výkon

389. Nižšie sa nachádza stručný opis toho, čo môže obsahovať doručený spis s materiálmi.

a) Tlačivá, ktoré sa musia nachádzať v každom spise

1. Tlačivo žiadosti

Dožadujúci štát použije vo väčšine prípadov odporúčané tlačivo žiadosti. Tým zabezpečí, že dožiadaný štát dostane všetky požadované informácie. V prípade, že sa pri doručenej žiadosti nepoužilo odporúčané tlačivo, preskúmajte žiadosť, ktorá bola odoslaná, aby ste zabezpečili, že bude obsahovať základné údaje, napríklad kontaktné údaje o žiadateľovi, kontaktné údaje o odporcovi, informácie o osobách, ktoré majú nárok na výživné, a údaje o mieste zasielania platieb.

2. Znenie rozhodnutia alebo jeho zhrnutie

Vyžaduje sa úplné znenie rozhodnutia o výživnom, pokiaľ váš štát neuviedol, že bude prijímať len zhrnutie rozhodnutia alebo výpis z rozhodnutia. K žiadosti nemusia byť priložené overené kópie rozhodnutia, pokiaľ váš štát neuviedol, že sa vždy musia priložiť.

3. Potvrdenie o vykonateľnosti

Vyžaduje sa potvrdenie o vykonateľnosti,[86] v ktorom sa uvádza, že rozhodnutie o výživnom je vykonateľné v štáte, v ktorom bolo vydané. V prípade, že rozhodnutie vydal správny orgán, táto písomnosť musí obsahovať potvrdenie, že boli splnené požiadavky článku 19 ods. 3, pokiaľ váš štát (dožiadaný štát) neuviedol, že takéto potvrdenie nevyžaduje. Ak bola podaná iba žiadosť o uznanie, v tejto žiadosti sa musí uvádzať iba to, že rozhodnutie nadobudlo účinnosť v štáte pôvodu, a nie to, že je vykonateľné.[87] Potvrdenie o vykonateľnosti obsahuje ustanovenie o dátume nadobudnutia účinnosti rozhodnutia v tomto štáte.

---

86 V niektorých členských štátoch sa môže využívať *„attestation de la force de chose jugée“*, na základe ktorého je rozhodnutie v danom štáte právoplatné.

87 Dôvodová správa, bod 546.

4. Oznámenie o riadnom oboznámení

Oznámenie o riadnom oboznámení sa vyžaduje iba v tom prípade, ak sa odporca nezúčastnil na konaní a nebol v ňom zastúpený.

Na základe odporúčaného tlačiva žiadosti môžete určiť, či sa odporca na konaní zúčastnil alebo bol na ňom zastúpený. Požadované informácie sa nachádzajú v oddiele 7 žiadosti.

Ak sa na základe tlačiva žiadosti preukáže, že sa odporca na konaní nezúčastnil alebo že v ňom nebol v čase vydania rozhodnutia zastúpený, v oznámení o riadnom oboznámení sa uvedie, že mu bola žiadosť buď doručená, alebo bol o nej oboznámený, a že mal príležitosť zúčastniť sa na konaní, ktoré viedlo k vydaniu rozhodnutia o výživnom, alebo bol o tomto rozhodnutí po jeho vydaní oboznámený a mal príležitosť podať proti nemu námietku. Treba mať na zreteli, že v niektorých štátoch možno námietku alebo odpoveď podať v písomnej podobe. Odporca sa nemusí vždy dostaviť osobne.

5. Sprievodné tlačivo

Ku každej žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon musí byť priložené sprievodné tlačivo. Toto tlačivo je podľa dohovoru povinné. V sprievodnom tlačive sú uvedené strany a druh žiadosti. Poskytuje tiež informácie o písomnostiach, ktoré sú priložené k žiadosti.

b) Ostatné tlačivá, ktoré môžu byť potrebné

390. Aj keď sa v článku 11 ods. 3 uvádza, že písomnosti uvedené v tomto článku (a opísané vyššie) sa môžu vyžadovať v žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon, v závislosti od okolností prípadu môžu byť potrebné aj ďalšie tlačivá:

1. Tlačivo o majetkových pomeroch

Ak žiadateľ žiada aj o výkon rozhodnutia (k čomu vo väčšine prípadov dôjde), osvedčeným postupom je zakaždým priložiť tlačivo o majetkových pomeroch, ktoré obsahuje dôležité informácie o mieste pobytu a majetkových pomeroch odporcu v rozsahu, ktorý je žiadateľovi známy.

V prípade, že žiadateľ použil odporúčané tlačivo o majetkových pomeroch, časť o oprávnenom sa v tejto písomnosti ponechá nevyplnená, keďže tieto informácie sa v prípade žiadosti o uznanie a výkon nevyžadujú. Ak ide iba o žiadosť o uznanie, nepriloží sa žiadne tlačivo.

2. Dokument s vyčíslením dlhu

V prípade nezaplateného výživného (dlžné výživné) v súlade s rozhodnutím o výživnom, ktoré sa má vykonať, sa musí priložiť písomnosť, ktorá obsahuje sumu dlžného výživného, spôsob jeho výpočtu a dátum výpočtu.

3. Dokument vysvetľujúci spôsob úpravy alebo indexácie rozhodnutia

V niektorých štátoch sa buď v rozhodnutí, alebo vo vnútroštátnom právnom poriadku, na základe ktorého bolo vydané rozhodnutie, uvádza, že rozhodnutie môže zahŕňať automatickú indexáciu alebo môže byť upravené podľa stanovenej frekvencie. V prípade jej uplatňovania by mal dožadujúci štát v spise žiadosti uviesť podrobné informácie o tom, akým spôsobom sa táto indexácia vykoná. Ak sa indexácia vykoná napríklad pomocou percentuálnych nákladov na život, uveďte údaje o tom, ktorý štát indexáciu vypočíta, ktoré informácie budú potrebné na výpočet, a o spôsobe, akým sa prepočítaná suma výživného oznámi dožiadanému ústrednému orgánu a stranám.[88]

4. Dôkaz o dávkach – verejný orgán

Ak žiadosť podáva v mene žiadateľa verejný orgán, napríklad agentúra poskytujúca sociálne služby, tento verejný orgán bude musieť poskytnúť informácie o tom, že má právo vystupovať v mene žiadateľa alebo uviesť informácie s cieľom preukázať, že namiesto výživného poskytol dávky (článok 36 ods. 4).

6. Je potrebné zistiť miesto pobytu odporcu?

391. Na úvod je potrebné poznamenať, že ak žiadateľ neuvedie odporcovu platnú adresu, ústredný orgán môže mať záujem o zistenie jeho miesta pobytu, aby zabezpečil, že ho bude môcť oboznámiť so žiadosťou o uznanie alebo o uznanie a výkon. Miesto pobytu odporcu môže byť potrebné aj s cieľom určiť, ktorý príslušný orgán bude za žiadosť zodpovedný. V niektorých štátoch podá žiadosť o jeho vyhľadanie alebo zistenie miesta pobytu príslušný orgán v neskoršej fáze konania. Ide o záležitosť vnútorných postupov.

392. Predpokladá sa, že ústredný orgán pri určovaní miesta pobytu odporcu nahliadne do akýchkoľvek databáz a zdrojov verejných informácií, ku ktorým má prístup, a požiada ostatné verejné orgány o vyhľadávanie v jeho mene, a to v lehote stanovenej vnútroštátnym právnym poriadkom rešpektujúcim prístup k osobným údajom. Niektoré ústredné orgány môžu mať prístup aj k obmedzeným zdrojom informácií.

393. Ak nie je možné zistiť miesto pobytu odporcu, treba o tom informovať dožadujúci štát (treba mať na zreteli, že v prípade žiadosti o uznanie a výkon rozhodnutia na základe miesta výskytu majetku alebo príjmu v dožiadanom štáte môže mať odporca miesto pobytu mimo štátu). Ak na určenie miesta pobytu odporcu nie sú k dispozícii žiadne ďalšie informácie, v konaní nebude možné pokračovať.

7. Ak je dokumentácia neúplná

394. Ak sa preukáže, že žiadateľ nepredložil niektoré požadované písomnosti, dožiadaný ústredný orgán by mal o tom bezodkladne informovať dožadujúci ústredný orgán a požiadať ho o zaslanie dodatočných písomností. Spis by nemal byť vrátený len preto, že niektoré písomnosti chýbajú (článok 12 ods. 9). Žiadosť o dodatočné písomnosti možno podať prostredníctvom povinného potvrdzujúceho tlačiva.

---

[88] Dôvodová správa, bod 435. Znamená to, že každé ďalšie rozhodnutie, na základe ktorého sa upravuje výživné, nemusí prejsť celým konaním o uznanie. V počiatočnom uznaní sa zvažujú budúce úpravy. Napríklad austrálska agentúra pre vyživovaciu povinnosť voči dieťaťu prehodnocuje výživné každých 15 mesiacov podľa majetkových pomerov strán.

395. V prípade podania žiadosti o dodatočné písomnosti musí dožadujúci štát tieto písomnosti zaslať do **troch mesiacov.** Ak požadované písomnosti nebudú zaslané do troch mesiacov a nie je možné pristúpiť k výkonu žiadosti, ústredný orgán v dožiadanom štáte môže (ale nemusí) spis uzavrieť a informuje o tom dožadujúci štát. Vo väčšine prípadov môže byť vhodné začať s dožadujúcim štátom ďalšie konanie s cieľom určiť, či budú doručené dodatočné písomnosti. Ak má dožiadaný štát v úmysle spis uzavrieť, dožadujúci štát by mal byť o tom oboznámený prostredníctvom povinného potvrdzujúceho tlačiva.

396. Takisto je možné pokračovať v ďalších krokoch v procese žiadosti pred doručením dodatočného materiálu. Bude to závisieť od chýbajúcich písomností a od toho, ktoré ďalšie kroky v konaní o uznanie a výkon závisia od prijatia týchto informácií. Ak napríklad chýba len potvrdenie o dlžnom výživnom a nasledujúcim krokom je podať žiadosť o vyhľadanie alebo určenie miesta pobytu s cieľom zistiť miesto pobytu odporcu, k tomuto kroku bude možné pristúpiť v konaní o uznanie alebo o uznanie a výkon, pričom sa bude čakať na doručenie dodatočných informácií.

8. Obráťte sa na príslušný orgán

397. Ďalším krokom je postúpiť žiadosť príslušnému orgánu s cieľom uznať alebo uznať a vykonať toto rozhodnutie (pokiaľ je ústredný orgán v konaní o uznanie aj príslušným orgánom). Musí sa tak urobiť bezodkladne po ukončení počiatočných kontrol uvedených vyššie. Takýmto príslušným orgánom môže byť súd, správny orgán alebo iný vládny orgán, ktorý je zodpovedný za realizáciu konania o uznanie.

B. Vyhlásenie vykonateľnosti alebo registrácia príslušným orgánom

398. Téma tohto oddielu sa týka postupov, ktoré použije väčšina štátov pri vybavovaní žiadostí o uznanie alebo o uznanie a výkon rozhodnutí o výživnom (článok 23). Štát môže vyhlásiť, že uplatní alternatívny postup (článok 24). Alternatívnemu postupu je venovaný ďalší oddiel tejto kapitoly.

399. V nasledujúcom vývojovom diagrame sú znázornené kroky príslušného orgánu.

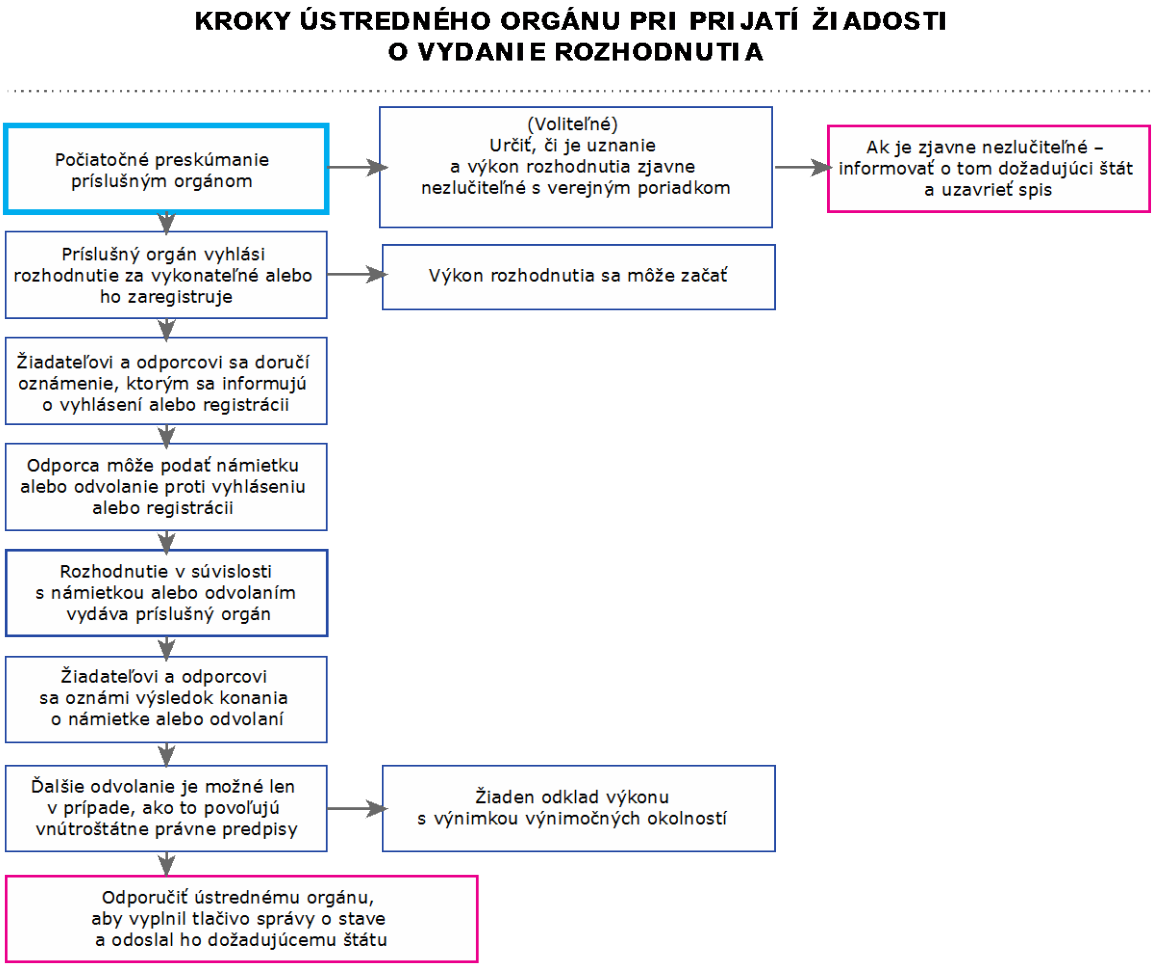

Obrázok 16: Kroky príslušného orgánu pri žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon (článok 23)

1. Vyhlásenie vykonateľnosti rozhodnutia alebo registrácia rozhodnutia na účely výkonu

400. Po prijatí žiadosti príslušným orgánom bude buď vyhlásená vykonateľnosť rozhodnutia, alebo rozhodnutie bude zaregistrované na účely výkonu, a to v závislosti od postupu uplatneného v dožiadanom štáte. Príslušný orgán má tento krok (vyhlásenie vykonateľnosti alebo registráciu) vykonať „bezodkladne" [článok 23 ods. 2 písm. *a)*]. Po vyhlásení vykonateľnosti alebo registrácii na účely výkonu sa nevyžaduje žiadny ďalší krok, a to až do chvíle, keď rozhodnutie o výživnom bude možné vykonať podľa vnútroštátneho právneho poriadku dožiadaného štátu.

2. Odmietnutie vyhlásenia vykonateľnosti rozhodnutia alebo registrácie rozhodnutia na účel výkonu

401. Jediný dôvod, na základe ktorého môže príslušný orgán odmietnuť vyhlásiť vykonateľnosť rozhodnutia alebo jeho registráciu na účel výkonu, spočíva v tom, že uznanie a výkon rozhodnutia by boli ***zjavne nezlučiteľné*** s verejným poriadkom. Táto podmienka sa má uplatňovať len vo veľmi obmedzenom rozsahu s cieľom zabezpečiť, aby zmluvné štáty dohovoru v maximálnej možnej miere uznávali a vykonávali rozhodnutia ostatných zmluvných štátov. Mala by sa používať len vtedy, keby uznanie alebo uznanie a výkon viedli k „neprípustnému" výsledku.[89]

3. Výkon rozhodnutia

402. Keď bolo rozhodnutie zaregistrované alebo bola vyhlásená jeho vykonateľnosť, žiadateľ nemusí v súlade s dohovorom podávať žiadne ďalšie dožiadanie ani žiadosť na účely výkonu rozhodnutia. Z dohovoru nevyplýva ani žiadna požiadavka na informovanie odporcu o tom, že rozhodnutie bude vykonané.[90]

4. Oznámenie žiadateľovi a odporcovi

403. Po vyhlásení vykonateľnosti rozhodnutia alebo jeho registrácii sa obom stranám oznámi rozhodnutie o registrácii alebo o vyhlásení vykonateľnosti rozhodnutia. V dohovore nie sú uvedené žiadne postupy týkajúce sa oznámenia, takže sa bude postupovať podľa vnútroštátneho právneho poriadku. Oznámenie môže byť žiadateľovi doručené prostredníctvom ústredného orgánu dožadujúceho štátu alebo priamo, a to podľa postupov dožiadaného štátu, s cieľom potvrdiť, že rozhodnutie bolo uznané a bude vykonané, alebo informovať o odmietnutí (ak boli uznanie a výkon odmietnuté).[91]

> ***Osvedčený postup:*** *Žiadateľ a odporca by mali byť informovaní o tom, že majú právo spochybniť vyhlásenie vykonateľnosti alebo registráciu, príp. sa proti nim odvolať, ako aj o súvisiacich postupoch a lehotách. Osvedčilo sa zároveň zistiť, či je odporca ochotný dobrovoľne vykonať rozhodnutie.*

5. Námietka proti uznaniu a výkonu zo strany odporcu alebo žiadateľa

a) Všeobecne

404. Účelom ustanovení dohovoru tykajúcich sa uznania a výkonu rozhodnutí o výživnom je zabezpečiť podľa možností účinné a rýchle uznávanie a výkon rozhodnutí v zmluvných štátoch.[92] Ako sme už uviedli v tejto kapitole, postupy podľa dohovoru sú štruktúrované tak, aby umožnili dosiahnuť uznanie alebo uznanie a výkon rozhodnutia, okrem prípadov, keď odporca môže presvedčivo dokázať, že existujú oprávnené dôvody na to, aby rozhodnutie nebolo uznané či vykonané.

---

89 Dôvodová správa, bod 478.

90 Z vnútroštátneho právneho poriadku niektorých štátov môžu vyplývať postupy alebo požiadavky, podľa ktorých musí byť povinnému zaslané oznámenie pred výkonom rozhodnutia. Táto požiadavka je však nezávislá od ustanovení dohovoru. Ak sú oba štáty zmluvnými stranami dohovoru o doručovaní písomností z roku 1965, pozri kapitolu 3 časť 2 oddiel V – Ostatné haagske dohovory.

91 Ak sú oba štáty zmluvnými stranami dohovoru o doručovaní písomností z roku 1965, pozri tamtiež.

92 Dôvodová správa, bod 428.

405. Zahraničné rozhodnutie uznané v danom štáte bude možné vykonať v tomto štáte rovnakým spôsobom, ako sa vykonávajú všetky ostatné rozhodnutia o výživnom pôvodne vydané v tomto štáte. Podľa dohovoru štát môže použiť všetky výkonné mechanizmy, ktoré sú k dispozícii, s cieľom zabezpečiť súlad s rozhodnutím. Dohovor tiež umožňuje odporcovi (osobe, ktorá reaguje na žiadosť o uznanie) podať určité obmedzené námietky, pokiaľ je presvedčený o tom, že rozhodnutie by sa nemalo uznať alebo vykonať.

406. V článku 20 sa stanovujú požiadavky na uznanie a výkon rozhodnutí o výživnom vydaných v jednom zmluvnom štáte v druhom zmluvnom štáte. Tieto „zásady uznania a výkonu" sa vo všeobecnosti týkajú druhu vzťahu, ktorý musí mať rodič, rodinný príslušník alebo dieťa k danému štátu, aby bolo možné výsledné rozhodnutie vykonať v druhom štáte. Napríklad vzťah k štátu, ktorý vydal rozhodnutie, je možné stanoviť na základe pobytu strán a detí v tomto štáte alebo na základe prítomnosti alebo účasti odporcu na konaniach, ktoré viedli k vydaniu rozhodnutia.[93]

407. Odporca môže podať námietku alebo odvolanie proti vyhláseniu vykonateľnosti alebo registrácii rozhodnutia s odôvodnením, že nie je možné uplatniť žiadnu zásadu uznania a výkonu. To nemusí nutne znamenať, že rozhodnutie nebolo v danom štáte vydané platným spôsobom. Znamená to len toľko, že nemôže byť uznané a vykonané v dožiadanom zmluvnom štáte podľa dohovoru.

__Ústredný orgán__ je verejný orgán vymenovaný zmluvným štátom s cieľom plniť alebo vykonávať povinnosti v oblasti administratívnej spolupráce a pomoci v súlade s dohovorom.

408. Podobne môže odporca podľa článku 22 podať námietku proti uznaniu rozhodnutia na základe skutočnosti, že uznanie a výkon sú zjavne v rozpore s verejným poriadkom alebo že sa prejavili nedostatky v rámci postupu uplatneného pri vydaní rozhodnutia, napríklad odporcovi nebolo doručené oznámenie o konaní alebo o rozhodnutí vo veci výživného, došlo k podvodu alebo existuje novšie rozhodnutie, ktoré nie je zlučiteľné s rozhodnutím, ktoré sa má uznať.

__Príslušný orgán__ je orgán konkrétneho štátu, ktorý je poverený alebo oprávnený v rozsahu povolenom právnym poriadkom dotknutého štátu vykonávať osobitné úlohy podľa tohto dohovoru. Príslušným orgánom môže byť súd, správna agentúra, program na vymáhanie výživného na deti alebo akýkoľvek iný vládny subjekt, ktorý vykonáva niektorú z úloh súvisiacich s dohovorom.

409. Vo väčšine prípadov podáva námietku alebo odvolanie proti rozhodnutiu odporca. V zriedkavých prípadoch môže podať odvolanie alebo námietku proti odmietnutiu registrácie alebo vyhlásenia vykonateľnosti rozhodnutia žiadateľ.

b) Lehota na podanie námietky alebo odvolania

410. Ak má strana oprávnená podať námietku alebo odvolanie proti vyhláseniu alebo registrácii pobyt v tom štáte, v ktorom sa registrácia alebo vyhlásenie uskutočnili, musí námietku alebo odvolanie podať do **30 dní** od dátumu oznámenia o registrácii alebo vyhlásení vykonateľnosti rozhodnutia. Ak má strana podávajúca námietku alebo odvolanie pobyt mimo daného štátu, má na podanie námietky alebo odvolania **60 dní** od doručenia oznámenia (článok 23 ods. 6).[94]

---

93 V článku 20 sa stanovujú tzv. nepriame normy súdnej právomoci. V článku 20 sa nestanovujú pravidlá, ktorými by sa určovalo, kedy štátny orgán môže prijať rozhodnutie (tzv. priame normy súdnej právomoci). Namiesto toho sa stanovuje základ, na ktorom rozhodnutie musí byť prijaté, aby mohlo byť uznané a vykonané v inom štáte. Rozbor tejto otázky pozri dôvodovú správu, bod 443.

94 Dôvodová správa, bod 503.

411. Vo väčšine prípadov bude mať odporca pobyt v dožiadanom štáte, takže bude mať len 30 dní na podanie námietky alebo odvolania proti vyhláseniu vykonateľnosti alebo registrácii. Ak však rozhodnutie bolo zaslané dožiadanému štátu na účely uznania, lebo v dožiadanom štáte sa nachádza majetok odporcu, môže mať odporca pobyt inde. V takom prípade má odporca 60 dní na podanie námietky alebo odvolania. Podobne môže povinný požiadať vo svojom domovskom štáte o uznanie zahraničného rozhodnutia obmedzujúceho výkon. V takom prípade má oprávnený z iného štátu nárok na podanie námietky alebo odvolania proti vyhláseniu vykonateľnosti alebo registrácii (podľa okolností) a podľa dohovoru má na to 60 dní.

c) Dôvody podania námietky alebo odvolania

412. V dohovore sa stanovujú len obmedzené dôvody na podanie námietky alebo odvolania proti registrácii alebo vyhláseniu vykonateľnosti rozhodnutia o výživnom. Ako sme už uviedli, odporca môže podať námietku alebo odvolanie z nasledujúcich dôvodov:

- z článku 20 nevyplýva žiadny dôvod na uznanie a výkon,
- existuje určitý dôvod na odmietnutie uznania a výkonu podľa článku 22,
- existujú pochybnosti o pravosti alebo neporušenosti písomností zaslaných spolu so žiadosťou,
- dlžné výživné, ktorého uhradenie sa požaduje, už bolo v plnej výške zaplatené.

d) Zváženie alebo vypočutie námietky alebo odvolania (článok 23 ods. 5)

413. Spôsob zváženia námietky alebo odvolania bude určený vnútroštátnym právnym poriadkom. Preskúmanie alebo vypočutie sa môžu uskutočniť len z osobitných dôvodov alebo dôvodov uvedených v dohovore, a nie je možné žiadne preskúmanie vo veci samej (článok 28).[95]

414. Ak je dôvodom podania námietky alebo odvolania spochybnenie pravosti alebo neporušenosti písomností a neboli požadované overené kópie písomností ani neboli priložené ku spisu, je možné podať dožiadanie dožadujúcemu štátu, aby poskytol overené kópie alebo iné podobné písomnosti, ktoré by vyvrátili pochybnosti.

415. Pokiaľ sa námietka alebo odvolanie týkajú výlučne výpočtu dlžného výživného a odporca netvrdí, že výživné bolo uhradené v plnej výške, vo väčšine prípadov je lepšie ponechať túto otázku až na výkon. Odporca môže na túto otázku vo vhodnej chvíli upozorniť príslušný orgán zodpovedný za výkon a poskytnúť mu dodatočné informácie. Pozri tiež nasledujúce pripomienky k čiastočnému uznaniu rozhodnutia ako k prostriedku umožňujúcemu vymôcť priebežné platby výživného v čase, keď sa vedie spor o dlžné výživné.

e) Rozhodnutie týkajúce sa námietky alebo odvolania a ďalší opravný prostriedok (článok 23 ods. 10)

416. Po uzavretí námietky alebo odvolania proti registrácii rozhodnutia alebo vyhláseniu vykonateľnosti je nutné ihneď informovať obe strany. Spôsob oznámenia bude upravený vnútroštátnym právnym poriadkom.[96] Žiadateľ môže byť upovedomený prostredníctvom ústredného orgánu dožadujúceho štátu alebo priamo, a to podľa postupov dožiadaného štátu.

417. Ďalší opravný prostriedok je možný len vtedy, ak ho povoľuje vnútroštátny právny poriadok dožiadaného štátu.

---

95 Dôvodová správa, body 504 a 505.

96 Ak sú oba štáty zmluvnými stranami dohovoru o doručovaní písomností z roku 1965, pozri kapitolu 3 časť 2 oddiel V – Ostatné haagske dohovory.

418. Treba upozorniť, že napriek možnosti ďalšieho opravného prostriedku sa výkon rozhodnutia môže uskutočniť ihneď po jeho registrácii alebo vyhlásení vykonateľnosti. Ďalším opravným prostriedkom sa v žiadnom prípade nezastaví výkon, až na prípad výnimočných okolností.

C. Uznanie a výkon – výsledky žiadosti

1. Uznanie a výkon

419. Vo väčšine prípadov bude výsledkom žiadosti o uznanie a výkon to, že rozhodnutie je možné uznať a vykonať rovnakým spôsobom, ako keby bolo vydané v dožiadanom štáte. Oprávnený nemusí podávať žiadnu ďalšiu žiadosť o výkon. Pokiaľ ide o uplatnené postupy výkonu, pozri kapitolu 10.

2. Ďalšie výsledky

420. V dohovore sa uvádzajú alternatívne výsledky v prípade, keď úplné uznanie a výkon rozhodnutia nie sú možné.

a) Čiastočné uznanie

421. V článku 21 dohovoru sa stanovuje možnosť, že príslušný orgán uzná a vykoná len časť rozhodnutia, ak úplné uznanie alebo uznanie a výkon nie sú možné. Takýto prípad nastane napríklad vtedy, keď orgán nemôže uznať rozhodnutie o výživnom týkajúce sa vyživovacej povinnosti medzi manželmi, môže však uznať a vykonať rozhodnutie týkajúce sa výživného na deti. Podobne pokiaľ sa zdá, že dôjde k sporu o dlžné výživné a o to, či bolo uhradené v plnej výške, príslušný orgán môže uznať časť rozhodnutia stanovujúcu priebežné vyplácanie výživného na deti a riešenie námietky proti uznaniu dlžného výživného bude pokračovať.

> ***Osvedčený postup:*** *Ak žiadosť o uznanie nebola úspešná, žiadateľ nemusí požadovať čiastočné uznanie rozhodnutia, ani vydanie nového rozhodnutia. V dohovore sa vyžaduje, aby sa tieto možnosti zohľadnili ako možné výsledky v rámci postupu uznania alebo uznania a výkonu. Spôsob vybavenia „novej" žiadosti bude určený vnútroštátnymi postupmi dožiadaného štátu, keďže možno bude potrebné predložiť dodatočné informácie napríklad na účel vydania nového rozhodnutia.*

b) Uznanie nie je možné z dôvodu uplatnenia výhrady

422. V niektorých prípadoch nie je možné uznať alebo vykonať rozhodnutie o výživnom z dôvodu výhrady, ktorú uplatnil štát podľa dohovoru. Ani vtedy však žiadosť nemusí byť nutne uzavretá.

423. Ak rozhodnutie nie je možné uznať z dôvodu uplatnenia výhrady, ktorá bráni uznaniu na základe niektorého z nasledujúcich dôvodov, v článku 20 ods. 4 dohovoru sa vyžaduje, aby ústredný orgán prijal vhodné opatrenia na účel vydania nového rozhodnutia o výživnom pre oprávneného:

- oprávnený má obvyklý pobyt v štáte pôvodu,
- písomná dohoda (iná ako v prípadoch výživného na deti),
- právomoc založená na osobnom postavení alebo rodičovských povinnostiach.[97]

424. Nie je potrebné, aby oprávnený podával novú žiadosť a platné rozhodnutie sa musí považovať za dôkaz o nároku[98] dieťaťa na začatie konania o výživnom (článok 20 ods. 5). V závislosti od postupov dožiadaného štátu sa môžu od žiadateľa/oprávneného vyžadovať ďalšie písomnosti s cieľom pokračovať a vydať nové rozhodnutie. O predloženie dodatočných písomností môže požiadať ústredný orgán v dožadujúcom štáte. Problematike žiadostí o vydanie rozhodnutia sa venuje kapitola 8.

D. Komunikácia s dožadujúcim štátom

425. Okrem osobitného oznámenia žiadateľovi a dožadujúcemu ústrednému orgánu, ktoré je pri určitých krokoch záväzné (napr. s cieľom informovať o tom, že rozhodnutie bolo uznané alebo nebude uznané), sa v dohovore požaduje priebežná všeobecná komunikácia medzi ústrednými orgánmi v rámci všeobecných povinností správnej spolupráce.

426. Ústredný orgán dožiadaného štátu musí po prijatí žiadosti, v každom prípade najneskôr do šiestich týždňov odo dňa doručenia písomností, potvrdiť doručenie žiadosti (článok 12 ods. 3). Na tento účel existuje predpísané tlačivo. Pokyny na vyplnenie tlačiva sú uvedené v kapitole 15.

427. Okrem toho sa v dohovore stanovuje, že dožiadaný ústredný orgán minimálne do **troch mesiacov** od potvrdenia doručenia žiadosti predloží dožadujúcemu ústrednému orgánu správu o stave žiadosti. Na tento účel existuje odporúčané tlačivo (pozri časť Správa o stave).

428. Po ukončení konania vo veci uznania alebo uznania a výkonu by mal byť dožadujúci ústredný orgán informovaný o uznaní rozhodnutia (ak išlo o jediný cieľ konania) alebo o tom, že rozhodnutie bude vykonané. Dožadujúcemu štátu by mali byť tiež poskytnuté kontaktné údaje príslušnej osoby alebo útvaru v dožiadanom štáte, ktoré sú zodpovedné za výkon rozhodnutia.

429. Komunikácia medzi ústrednými orgánmi sa vo všeobecnosti uskutoční v úradnom jazyku dožiadaného štátu alebo v anglickom či francúzskom jazyku. Štát môže uplatniť výhradu k použitiu buď francúzskeho, alebo anglického jazyka (nie však obidvoch uvedených jazykov). Ďalšie informácie o jazykoch komunikácie a požiadavkách na preklad sú uvedené v kapitole 2.

430. V mnohých prípadoch komunikácia síce prebieha prostredníctvom elektronickej pošty, štát však môže uviesť, že je pripravený na komunikáciu s použitím elektronických prostriedkov. Predvoľby v tejto oblasti budú uvedené v profile krajiny pre jednotlivé štáty.

---

97 Treba upozorniť, že v článku 20 ods. 3 sa tiež požaduje, aby zmluvný štát uplatňujúci výhradu uznal a vykonal rozhodnutie, ak by jeho právny poriadok za podobných skutkových okolností priznal jeho orgánom právomoc vydať takéto rozhodnutie.

98 Dôvodová správa, body 469 – 471. Treba mať na zreteli, že v dohovore nie je vymedzený pojem „nárok“ v tejto súvislosti, preto výklad tohto pojmu, ako aj to, aké ďalšie informácie alebo dôkazy sa budú vyžadovať na účely prijatia rozhodnutia o výživnom, sa určí na základe vnútroštátneho právneho poriadku dožiadaného štátu.

IV. Ďalšie hľadiská: žiadosti o uznanie a uznanie a výkon

A. *Žiadosti o uznanie podané povinným*

1. Všeobecne

431. Povinný môže podľa dohovoru podať žiadosť o uznanie rozhodnutia, ak sa uznanie vyžaduje s cieľom pozastaviť alebo obmedziť výkon predchádzajúceho rozhodnutia v dožiadanom štáte. Žiadosť je možné podať, ak si povinný želá uznanie odlišného rozhodnutia v štáte, v ktorom prebieha výkon, alebo ak povinný dosiahol zmenu platného rozhodnutia v inom zmluvnom štáte a teraz chce, aby zmenené rozhodnutie bolo uznané v tom štáte, v ktorom má majetok.

432. Všetky informácie o žiadostiach o ***zmenu*** sú uvedené v kapitolách 11 a 12.

__Zmenou__ sa označuje postup zmeny rozhodnutia o výživnom po jeho vydaní. V niektorých štátoch sa používa termín variant žiadosti alebo žiadosť, ktorá sa má zmeniť. Zmena sa môže týkať sumy výživného, častosti vyplácania alebo niektorej inej podmienky rozhodnutia o výživnom.

433. Ak výkon rozhodnutia o výživnom už prebieha v štáte, v ktorom má povinný pobyt alebo majetok, vnútroštátne právne poriadky vo väčšine prípadov vyžadujú, aby najskôr bolo uznané zmenené rozhodnutie vydané mimo daného štátu a až na základe tohto uznania je možné prakticky obmedziť alebo pozastaviť výkon prvého rozhodnutia. V niektorých štátoch sa však tento krok nevyžaduje, napríklad vtedy, keď zmenu uskutoční ten istý orgán, ktorý vydal prvé rozhodnutie. Preto bude potrebné v každom konkrétnom prípade preštudovať vnútroštátny právny poriadok a určiť, či sa vyžaduje uznanie rozhodnutia.

2. Kedy by táto žiadosť mohla byť použitá povinným

434. Keďže účelom žiadosti o uznanie podľa článku 10 ods. 2 písm. *a)* je obmedziť výkon a keďže väčšinou výkon prebieha v štáte, v ktorom má povinný pobyt, v mnohých prípadoch bude mať povinný, ktorý žiada o uznanie rozhodnutia, pobyt v štáte, v ktorom je potrebné uznať rozhodnutie. V dohovore sa osobitne neupravuje situácia, keď žiadateľ musí podať žiadosť svojmu vlastnému ústrednému orgánu. V takýchto prípadoch sa preto bude musieť k uznaniu pristupovať podľa vnútroštátneho právneho poriadku ako k dožiadaniu adresovanému príslušnému orgánu v tom štáte, v ktorom má povinný pobyt.[99] Ak sa uznanie požaduje v štáte, v ktorom má povinný majetok, ale nemá v ňom pobyt, povinný môže predložiť žiadosť podľa článku 10 ods. 2 písm. *a)*.

435. Vo všetkých prípadoch, keď sa vec rieši ako žiadosť podľa článku 10 ods. 2 písm. *a)*, povinný bude žiadateľom. V uvedených prípadoch bude oprávnený odporcom a oznámenie o registrácii alebo vyhlásení vykonateľnosti musí byť doručené oprávnenému.

---

99 V niektorých štátoch bude ústredný orgán na tento účel konať ako príslušný orgán a pomôže povinnému v rámci konania o uznaní. V prípade žiadostí o zmenu možno uznanie považovať za posledný krok danej žiadosti (pozri kapitolu 12) a už nebude nutné podávať žiadnu novú žiadosť. Závisí to od vnútorných postupov jednotlivých štátov.

Príklad

436. Povinný má pobyt v krajine A, v ktorej bolo vydané pôvodné rozhodnutie o výživnom. Má majetok alebo príjem v krajine B. Oprávnený má pobyt v krajine B, pôvodné rozhodnutie bolo uznané v krajine B a vykonáva sa proti majetku povinného v krajine B. Povinný získal zmenené rozhodnutie z krajiny A. Chce, aby zmenené rozhodnutie bolo uznané aj v krajine B s cieľom obmedziť výkon prvého rozhodnutia.

Aký je postup podľa dohovoru

437. Povinný môže predložiť žiadosť podľa článku 10 ods. 2 písm. *a)* dohovoru ústrednému orgánu v krajine A. Krajina A pošle žiadosť krajine B, v ktorej bude zmenené rozhodnutie na základe postupu opísaného v tejto kapitole zaregistrované na účely výkonu alebo vyhlásenia vykonateľnosti. Oprávnený bude upovedomený o registrácii alebo vyhlásení a dostane príležitosť podať námietku alebo odvolanie proti vyhláseniu vykonateľnosti alebo registrácii. Po vyhlásení vykonateľnosti alebo registrácii nadobudne zmenené rozhodnutie účinnosť v krajine B a obmedzí sa ním výkon pôvodného rozhodnutia.

3. Postupy

438. Postupy uznávania a výkonu, ktorým sa venuje táto kapitola, sa uplatňujú pri žiadostiach povinného o uznanie za týchto okolností. V článku 26 sa stanovuje, že ustanovenia kapitoly V (Uznanie a výkon) sa primerane uplatňujú aj pri žiadostiach o uznanie s jedinou výnimkou, a to že požiadavka vykonateľnosti je nahradená požiadavkou, aby rozhodnutie malo účinky v štáte pôvodu. Z uvedených skutočností vyplýva, že z praktických dôvodov sa ustanovenia týkajúce sa uznania a výkonu budú uplatňovať pri žiadostiach o uznanie, okrem tých ustanovení, ktoré je potrebné zmeniť, keďže sa nedožaduje žiadny výkon rozhodnutia.[100]

4. Obmedzenia pri uznávaní zmenených rozhodnutí

439. Treba poznamenať, že v dohovore sa nestanovuje dôležité obmedzenie práva povinného na uznanie zmeneného rozhodnutia podľa dohovoru. Oprávnený môže namietať proti uznaniu zmeneného rozhodnutia, ak bolo toto zmenené rozhodnutie vydané v inom zmluvnom štáte, ako je štát, v ktorom bolo vydané pôvodné rozhodnutie (štát pôvodu), a v čase vydania zmeneného rozhodnutia mal oprávnený obvyklý pobyt v štáte pôvodu [článok 18 a článok 22 písm. *f)*]. Existuje niekoľko výnimiek povoľujúcich takýto postup, treba však mať na zreteli, že na právo povinného na uznanie zmeneného rozhodnutia sa vzťahujú určité obmedzenia, ktoré sa netýkajú uznania a výkonu iných rozhodnutí.

440. Žiadostiam o zmenu sú venované kapitoly 11 a 12.

---

100 Pozri dôvodovú správu, bod 546.

B. Alternatívne postupy pri uznaní a uznaní a výkone (článok 24)

441. V dohovore sa stanovujú dva nepatrne odlišné postupy, ktoré sa majú uplatňovať pri žiadostiach o uznanie a uznanie a výkon – riadne konanie stanovené v článku 23 a alternatívne konanie stanovené v článku 24.

442. Štát môže vyhlásiť, že uplatní alternatívny postup stanovený v článku 24.

443. Zásadný rozdiel medzi riadnym konaním a alternatívnym konaním spočíva v tom, že pri alternatívnom konaní bude rozhodnutie uznané až po oboznámení odporcu a po tom, ako žiadateľ aj odporca dostali príležitosť obrátiť sa na príslušný orgán. Alternatívne konanie navyše poskytuje širší rozsah pôsobnosti príslušného orgánu pri zvažovaní určitých dôvodov na odmietnutie uznania z vlastnej iniciatívy alebo bez podnetu niektorej zo strán. Okrem uvedených rozdielov sa postupy veľmi podobajú.[101]

Tip: *Štát vždy použije riadny postup, okrem prípadov, keď vydal vyhlásenie o uplatnení alternatívneho postupu. Tieto informácie budú uvedené v profile danej krajiny. Vo väčšine krajín, ktoré vykonávajú zahraničné rozhodnutia v rámci dvojstranných dohôd uzatvorených pred dohovorom, sa uplatňujú postupy registrácie zahraničných rozhodnutí alebo vydávania vyhlásení, ktoré sú rovnaké ako riadne postupy stanovené v článku 23. Tieto postupy sa budú naďalej uplatňovať s nepatrnými zmenami na účely prispôsobenia sa požiadavkám dohovoru.*

444. Alternatívne konanie je znázornené na nasledujúcom obrázku.

[101] Dôvodová správa, bod 516.

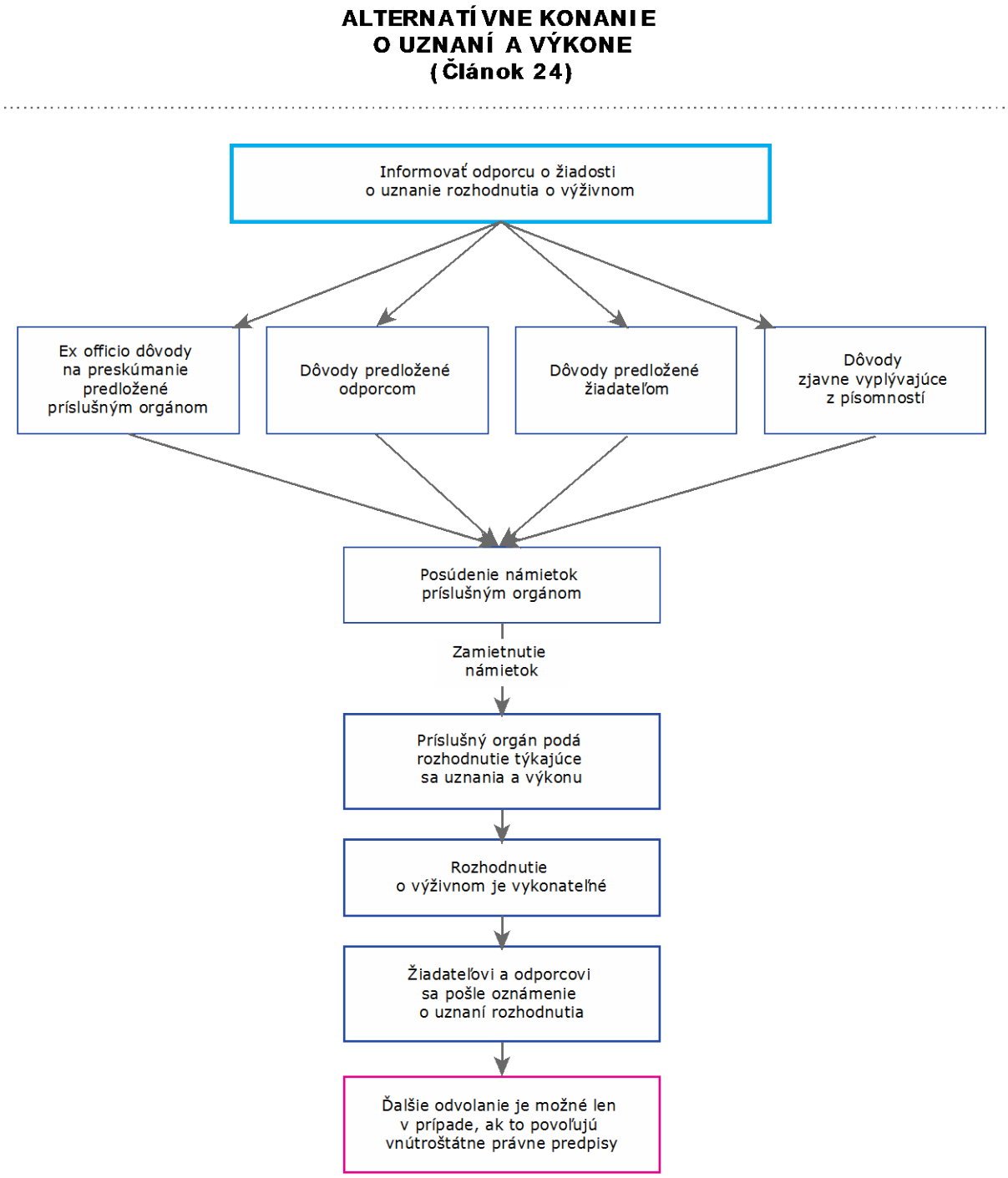

Obrázok 17: Alternatívne konanie o uznaní a výkone – prehľad

a) Informovanie odporcu o žiadosti o uznanie

445. V rámci alternatívneho konania sa na rozdiel od riadneho konania požaduje informovanie odporcu pred uznaním rozhodnutia. Odporcu síce treba informovať „bezodkladne“, nestanovuje sa však žiadna časová lehota na odpoveď alebo podanie námietky zo strany odporcu po oznámení. Lehoty (ak sa stanovia) budú upravené vnútroštátnymi právnymi predpismi.

b) Zváženie námietok proti uznaniu a výkonu

446. Podobne ako pri riadnom konaní existujú len obmedzené dôvody, ktorými odporca môže odôvodniť svoju námietku proti uznaniu alebo uznaniu a výkonu rozhodnutia. Dôvody v rámci alternatívneho konania sú rovnaké ako v prípade riadneho konania.

447. V rámci alternatívneho postupu však môže niektoré dôvody na odmietnutie uznania alebo výkonu rozhodnutia priamo predložiť príslušný orgán a nemusí čakať na odôvodnenie niektorej zo strán. (To sa myslí pod výrazom „aj bez návrhu“ použitým v dohovore v súvislosti so zvážením zo strany príslušného orgánu.) Dôvody, ktoré príslušný orgán môže zvážiť, sú stanovené v článku 24 ods. 4 a zahŕňajú:

- to, či by uznanie a výkon rozhodnutia boli zjavne nezlučiteľné s verejným poriadkom,
- či v dožiadanom štáte prebieha konanie v rovnakej veci medzi tými istými stranami, pričom toto konanie sa začalo skôr,
- či rozhodnutie je nezlučiteľné s rozhodnutím týkajúcim sa rovnakých strán a vydaným na rovnaký účel buď v dožiadanom štáte, alebo v inom štáte (v druhom prípade pod podmienkou, že rozhodnutie môže byť uznané a vykonané v dožiadanom štáte),
- z písomností vyplýva (t. j. už pri zbežnom prečítaní písomností ako takých je zrejmé), že neexistujú žiadne dôvody na uznanie a výkon podľa článku 20,
- z písomností vyplýva, že existuje dôvod na odmietnutie uznania a výkonu,
- z písomností vyplýva, že existujú pochybnosti o ich neporušenosti alebo pravosti.

Tip: *V mnohých štátoch zvažuje orgán, ktorý prijíma žiadosť, len otázky predložené stranami vypočutia. Ide o riadny postup stanovený v dohovore, pokiaľ ide žiadosti o uznanie a výkon. V rámci alternatívneho postupu sa poveruje príslušný orgán tým, aby preskúmal určité otázky, hoci na ne neupozornila žiadna zo strán.*

448. Príslušný orgán zváži uvedené okolnosti, prípadné námietky podané odporcom a otázky vyplývajúce z písomností v súlade s článkami 20, 22 a článkom 23 ods. 7 písm. *c)* a následne stanoví, či by sa rozhodnutie malo uznať a vykonať.

c) Výkon rozhodnutia

449. Podobne ako pri riadnom konaní o uznaní a výkone je rozhodnutie vykonateľné ihneď po uznaní v rámci alternatívneho konania. Príslušný orgán potom môže začať výkon a žiadateľ nemusí podávať ďalšiu žiadosť alebo dožiadanie. Vždy je vhodné pokúsiť sa pri najbližšej príležitosti dohodnúť s povinným na dobrovoľnom vyriešení sporu, pokiaľ by to viedlo k pravidelným platbám oprávnenému v súlade s požiadavkami rozhodnutia o výživnom.

d) Opravný prostriedok

450. Vnútroštátny právny poriadok môže umožňovať odvolanie proti rozhodnutiu o uznaní. V takom prípade podanie opravného prostriedku nepovedie k prerušeniu výkonu rozhodnutia, okrem výnimočných okolností (článok 24 ods. 6).

C. Dohody o výživnom

1. Hlavné rozdiely

451. V dohovore sa rozlišujú rozhodnutia o výživnom vydané súdnymi alebo správnymi orgánmi a ***dohody o výživnom***, ktoré predstavujú osobitný druh dohôd medzi stranami. Konania o uznaní a výkone dohôd o výživnom sú síce veľmi podobné konaniam o rozhodnutiach o výživnom, štát však môže uplatniť výhradu, v ktorej uvedie, že dohody o výživnom nebude uznávať alebo vykonávať.

Dohoda o výživnom *je v článku 3 vymedzená ako písomná dohoda týkajúca sa platby výživného, ktorá bola buď úradne vyhotovená alebo zaregistrovaná príslušným orgánom ako verejná listina, alebo bola osvedčená, uzavretá, registrovaná alebo podaná na príslušnom orgáne a môže byť preskúmaná alebo zmenená príslušným orgánom.*

2. Postupy

452. Na účely uznania a výkonu dohody o výživnom sa uplatňujú rovnaké všeobecné zásady a postupy, aké sa používajú pri uznaní a výkone rozhodnutí o výživnom.[102] V článku 30 dohovoru sa stanovuje, že dohody o výživnom sú spôsobilé na uznanie a výkon ako rozhodnutie, pokiaľ je dohoda vykonateľná ako rozhodnutie v štáte, v ktorom bola uzavretá.

453. V prípade doručenia žiadosti o uznanie a výkon dohody o výživnom sa uplatňujú rovnaké všeobecné postupy. Po prijatí žiadosti príslušný orgán žiadosť predbežne preskúma, čo znamená, že posúdi, či by uznanie a výkon neboli zjavne nezlučiteľné s verejným poriadkom. Pri podaní žiadosti sa vyžadujú podobné písomnosti ako pri uznaní a výkone rozhodnutia. Hlavný rozdiel spočíva v tom, že sa nevyžaduje žiadne vyhlásenie o riadnom oboznámení. Dôvodom je skutočnosť, že na uzavretie dohody je nevyhnutne potrebná účasť obidvoch strán.

454. Úplný zoznam písomností požadovaných pri podaní žiadosti o uznanie a výkon dohody o výživnom je uvedený v kapitole 4.

455. Po preskúmaní písomností ústredným orgánom s cieľom overiť ich úplnosť sa dohoda o výživnom odošle príslušnému orgánu (okrem prípadov, keď je príslušným orgánom na tento účel ústredný orgán). Dohoda sa následne zaregistruje na účel výkonu alebo sa vyhlási jej vykonateľnosť a informuje sa odporca, alebo (ak štát uplatňuje alternatívne konanie) je odporca informovaný o žiadosti o uznanie dohody a dostane príležitosť na podanie námietky alebo odvolania.

456. Existujú tiež určité rozdiely medzi dôvodmi, ktoré je možné uviesť pri podaní námietky proti uznaniu dohody, a dôvodmi, ktoré je možné uviesť pri podaní námietky proti uznaniu rozhodnutia. Tieto rozdiely sú uvedené v článku 30 ods. 5.

---

102 Dôvodová správa, bod 559.

3. Ukončenie konania o uznaní a výkone

457. Konanie o uznaní a výkone pri dohodách o výživnom je podobné ako konanie o rozhodnutiach o výživnom, platí to však s jednou výnimkou: príslušný orgán rozhodne o registrácii alebo vyhlásení vykonateľnosti dohody a poskytne príležitosť odporcovi na podanie námietky alebo odvolania proti danému rozhodnutiu. V mnohých štátoch sa tým konanie o registrácii a výkone skončí. Ak sa však neskončilo konanie o námietke, v prípade dohody o výživnom takéto spochybnenie uznania dohody preruší prípadný výkon dohody (článok 30 ods. 6). Prerušenie výkonu predstavuje dôležitý rozdiel medzi rozhodnutiami a dohodami z hľadiska konania o uznaní a výkone.

V. Uznanie a výkon – ďalšie otázky

A. Právna pomoc

458. Dožiadaný štát vybavujúci žiadosť o uznanie alebo o uznanie a výkon rozhodnutia o výživnom na deti mladšie ako 21 rokov musí všeobecne podľa dohovoru poskytnúť oprávnenému bezplatnú právnu pomoc, ak je potrebná pri vybavení žiadosti. Treba uviesť, že ak štát poskytuje účinný prístup k postupom prostredníctvom využívania zjednodušených postupov, nevzniká nárok na bezplatnú právnu pomoc.

459. Úplné informácie o požiadavke na poskytnutie účinného prístupu k postupom vrátane poskytnutia bezplatnej právnej pomoci, ak je potrebná, sú uvedené v kapitole 3.

460. Existuje viacero výnimiek a obmedzení ustanovenia o poskytovaní bezplatnej právnej pomoci, ktoré by sa mali zohľadniť, napríklad keď žiadosť o uznanie podáva povinný alebo ak sa rozhodnutie netýka výživného na deti mladšie ako 21 rokov. Tieto výnimky sú vysvetlené v kapitole 3.

B. Otázky týkajúce sa výkonu

Menový prepočet

461. V dohovore sa nerieši otázka prepočtu vyživovacích povinností z jednej meny na druhú. V závislosti od postupov, ktoré uplatňuje príslušný orgán pri uznaní rozhodnutia, môže zároveň existovať postup týkajúci sa prepočítania vyživovacej povinnosti stanovenej v rozhodnutí na menu vykonávajúceho štátu. Príslušnému orgánu sa musí predložiť osvedčenie, ktorým sa potvrdzuje výmenný kurz uplatnený pri prepočítaní platieb a prepočítaná suma sa potom stane základom vyživovacej povinnosti vo vykonávajúcom štáte.

462. V iných prípadoch dožadujúci štát už mohol prepočítať rozhodnutie vrátane prípadného dlžného výživného na menu dožiadaného štátu.

463. Otázkami menového prepočtu sa podrobnejšie zaoberá kapitola 10 týkajúca sa výkonu rozhodnutí.

C. *Príslušné výnimky a výhrady*

464. Predchádzajúce informácie sa budú uplatňovať v najčastejších situáciách týkajúcich sa uznania rozhodnutia o výživnom na deti. Existuje však veľa situácií, v ktorých bude konanie o uznaní a výkone ovplyvnené výhradami alebo vyhláseniami zo strany štátu.

a) Deti vo veku 18 až 21 rokov

465. Štát môže uplatniť ***výhradu*** ***a*** obmedziť uplatňovanie dohovoru na osoby mladšie ako 18 rokov. Ak štát takúto výhradu uplatnil, neprijme na účely uznania alebo uznania a výkonu žiadne rozhodnutia o výživnom podľa dohovoru pre dieťa vo veku 18 rokov alebo staršie, ani nemôže dožiadať iný štát, aby sa zaoberal otázkami súvisiacimi s výživným na deti, ktoré sú staršie ako 18 rokov.

Výhrada *je formálne vyhlásenie zmluvného štátu, ktoré je podľa dohovoru povolené za určitých okolností a v ktorom sa špecifikuje, že uplatniteľnosť dohovoru v tomto štáte bude určitým spôsobom obmedzená.*

b) Zásady uznania a výkonu

466. Štát môže uplatniť výhradu, podľa ktorej rozhodnutie o výživnom nebude uznané alebo vykonané, ak sa pri jeho vydaní uplatnili tieto zásady:[103]

- obvyklý pobyt oprávneného,
- písomná dohoda strán,
- uplatnenie právomoci na základe osobného postavenia alebo rodičovských povinností.

c) Postup týkajúci sa uznania a výkonu

467. Štát môže vydať ***vyhlásenie*** *v* tom zmysle, že namiesto riadneho konania (článok 23) uplatní vyššie opísané alternatívne konanie o uznaní alebo o uznaní a výkone (článok 24).

Vyhlásenie *je formálny výrok zmluvného štátu týkajúci sa niektorých článkov alebo požiadaviek podľa dohovoru.*

d) Dohody o výživnom

468. Štát môže uplatniť výhradu, v ktorej uvedie, že nebude uznávať a vykonávať dohody o výživnom. Štát tiež môže formou vyhlásenia vyžadovať, aby sa žiadosti o uznanie a výkon dohôd o výživnom podávali prostredníctvom ústredného orgánu.

VI. Ďalšie materiály

A. *Praktické rady*

- Veľa štátov sa bezprostredne po uznaní rozhodnutia pokúsi obrátiť na povinného a dosiahnuť jeho dobrovoľný súhlas s rozhodnutím s cieľom zabezpečiť čo najskoršie platby výživného oprávnenému a deťom.
- Účelom konania o uznaní a výkone stanoveného v dohovore je umožniť rýchle a efektívne vybavovanie žiadostí. Sociálni pracovníci v dožiadanom štáte by na túto skutočnosť nemali zabúdať a mali by prijať opatrenia s cieľom zabezpečiť čo najrýchlejšie vybavovanie prípadov s minimálnym omeškaním.

---

[103] Pozri predchádzajúci výklad (poznámka pod čiarou č. 93) týkajúci sa zásad súdnej právomoci v článku 20.

- Do dohovoru nie sú zahrnuté všetky postupy a požiadavky týkajúce sa vybavovania žiadostí o uznanie alebo o uznanie a výkon. Sociálni pracovníci tiež budú musieť dodržiavať príslušné vnútroštátne právne predpisy a postupy. Sociálny pracovník bude napríklad musieť zvážiť všetky vnútroštátne požiadavky týkajúce sa spôsobu oznámenia rozhodnutia odporcovi alebo spôsobu, akým sa má oznámiť prípadné rozhodnutie žiadateľovi, ktorý býva za hranicami dožiadaného štátu.

B. Tipy a nástroje

Osvedčilo sa včas informovať dožadujúci štát o vývoji prípadu alebo omeškaniach. Dožadujúcemu štátu to pomôže pri komunikácii so žiadateľom.

C. Súvisiace tlačivá

Žiadosť o uznanie a výkon
Sprievodné tlačivo
Potvrdenie o vykonateľnosti
Vyhlásenie o riadnom oboznámení
Tlačivo o majetkových pomeroch
Potvrdzujúce tlačivo

D. Príslušné články dohovoru

Článok 10 ods. 1 písm. *a)*
Článok 10 ods. 2 písm. *a)*
Článok 11
Článok 12
Článok 20
Článok 23
Článok 24
Článok 30
Článok 36
Článok 50

E. Súvisiace oddiely príručky

Pozri kapitolu 3 časť 2 – Záležitosti spoločné pre všetky žiadosti podľa dohovoru a pre dožiadania o osobitné opatrenia
Pozri kapitolu 6 – Príprava odoslaných žiadostí o výkon rozhodnutia vydaného alebo uznaného v dožiadanom štáte
Pozri kapitolu 8 – Odoslané žiadosti o vydanie rozhodnutia o výživnom
Pozri kapitolu 10 – Výkon rozhodnutí o výživnom

VII. Kontrolný zoznam – žiadosti o uznanie a výkon

	Postup	Odkaz v príručke
1	Prevezmite písomnosti od ústredného orgánu.	
2	Potvrďte, že žiadosť by sa mala týkať uznania a výkonu.	Oddiel III pododdiel A bod 3
3	Spĺňa žiadosť minimálne požiadavky stanovené v dohovore?	Oddiel III pododdiel A bod 4
4	Skontrolujte úplnosť písomností.	Oddiel III pododdiel A bod 5
5	Ak je to potrebné, zistite miesto pobytu odporcu.	Oddiel III pododdiel A bod 6
6	Ak je to potrebné, dožiadajte ďalšie písomnosti.	Oddiel III pododdiel A bod 7
7	Potvrďte prijatie žiadosti.	Oddiel III pododdiel A bod 6
8	Ak sa vo vašom štáte uplatňuje alternatívne konanie, prejdite k bodu č. 9, v opačnom prípade pokračujte bodom č. 8 písm. a), b) a c).	
8 a)	Zaregistrujte rozhodnutie a/alebo vyhláste jeho vykonateľnosť.	Oddiel III pododdiel B bod 1
8 b)	Informujte žiadateľa a odporcu o registrácii alebo vyhlásení vykonateľnosti.	Oddiel III pododdiel B bod 4
8 c)	Odporca má príležitosť na podanie námietky alebo odvolania proti vyhláseniu vykonateľnosti alebo registrácii z osobitných dôvodov.	Oddiel III pododdiel B bod 5
9 a)	Informujte odporcu o žiadosti o uznanie.	Oddiel IV pododdiel B
9 b)	Zvážte dôvody vrátane dôvodov predložených odporcom (ak ich predložil).	Oddiel IV pododdiel B
9 c)	Uznajte rozhodnutie a vyhláste jeho vykonateľnosť.	Oddiel IV pododdiel B
10	Ukončite prípadné námietky alebo odvolania a informujte žiadateľa a odporcu.	Oddiel III pododdiel B bod 5
11	Zašlite tlačivo správy o stave žiadateľovi a dožadujúcemu ústrednému orgánu.	Oddiel III pododdiel D

VIII. Najčastejšie otázky

Oprávnená má rozhodnutie z krajiny A. Má pobyt v krajine B. Krajina B neuzná a nevykoná rozhodnutie. Povinný žije v krajine C. Všetky tri štáty sú zmluvnými štátmi. Môže byť rozhodnutie uznané a vykonané v krajine C?

469. Áno. Oprávnená môže žiadať o uznanie a výkon rozhodnutia v štáte, v ktorom má povinný pobyt, majetok alebo príjem, pokiaľ rozhodnutie bolo vydané v zmluvnom štáte. Rozhodnutie nemusí byť vykonateľné alebo uznané v dožadujúcom štáte, stačí len v štáte pôvodu. V tomto prípade je to krajina A. Ak krajina A, v ktorej bolo vydané rozhodnutie, vydala potvrdenie o vykonateľnosti, krajina C by mala vybaviť žiadosť o uznanie a výkon pod podmienkou splnenia všetkých ostatných požiadaviek.

Prečo by mal oprávnený žiadať len o uznanie rozhodnutia, nie o uznanie AJ výkon?

470. V niektorých prípadoch môže mať oprávnený v úmysle súkromný výkon rozhodnutia alebo žiadateľ môže potrebovať, aby rozhodnutie bolo uznané a on mohol využiť určité iné prostriedky nápravy v dožiadanom štáte. Napríklad, ak je v dožiadanom štáte majetok ako nehnuteľnosť, oprávnený potrebuje, aby rozhodnutie bolo uznané, lebo len vtedy ho môže použiť na uplatnenie nároku na danú nehnuteľnosť.

Vyplýva z uznania rozhodnutia o výživnom, že je celé rozhodnutie rovnaké ako všetky ostatné rozhodnutia pôvodne vydané v danom štáte?

471. Nie. Cieľom rozhodnutia a výkonu je umožniť výkon zahraničného rozhodnutia o výživnom prostredníctvom rovnakých mechanizmov a konaní ako pri domácich rozhodnutiach o výživnom. Preto sa na predmetné rozhodnutie nevzťahujú právne predpisy dožiadaného štátu týkajúce sa napríklad opatrovníckeho práva alebo styku s deťmi. Rozhodnutie je podobné len vnútroštátnym rozhodnutiam na účel uznania a výkonu vyživovacích povinností.

Musí byť rozhodnutie vždy najskôr uznané a až potom sa môže vykonať?

472. Áno, okrem prípadov, keď ide o rozhodnutie z dožiadaného štátu, v ktorom sa uskutoční výkon. Pokiaľ ide o rozhodnutie z iného štátu, najskôr musí prebehnúť konanie o jeho uznaní s cieľom zabezpečiť, aby spĺňalo základné procesné alebo iné požiadavky na spôsob stanovenia vyživovacích povinností, napríklad oznámenie, ktoré by mala strana dostať.

Je podľa dohovoru možný výkon rozhodnutia vydaného v cudzom jazyku?

473. Áno, ale musí existovať preklad rozhodnutia alebo preložený výťah či výpis textu do jazyka dožiadaného štátu alebo do iného jazyka, ktorý dožiadaný štát podľa vlastného vyjadrenia akceptuje. Ďalšie informácie o požiadavkách na preklad písomností a rozhodnutí sú uvedené v kapitole 3.

474. Ďalšia komunikácia medzi ústrednými orgánmi môže podľa dohovoru prebiehať buď v angličtine, alebo vo francúzštine.

Môže štát uznať také rozhodnutie, aké by nebolo možné vydať v danom štáte?

475. Áno, pokiaľ toto rozhodnutie patrí do rozsahu vyživovacích povinností podľa dohovoru. Napríklad rozhodnutie o výživnom na deti môže obsahovať ustanovenie o refundácii určitých druhov výdavkov, napríklad zdravotného poistenia, ktoré nie sú známe alebo upravené v právnom poriadku dožiadaného štátu. Napriek tomu môže byť rozhodnutie uznané v dožiadanom štáte.

Prečo sa nevyžaduje, aby žiadosť o uznanie alebo o uznanie a výkon bola podpísaná žiadateľom alebo niekým z ústredného orgánu?

476. Dohovor je neutrálny z hľadiska média s cieľom uľahčiť použitie informačných technológií a umožniť efektívny prenos materiálov medzi štátmi. Požiadavka na podpis by znemožnila posielanie písomností faxom alebo elektronickou poštou.

477. Osoba, ktorej meno je uvedené v žiadosti, je zodpovedná za zabezpečenie jednotnosti informácií uvedených v žiadosti, uvedených v písomnostiach a poskytnutých žiadateľom, ako aj za to, aby žiadosť spĺňala požiadavky dohovoru.

Je možné vybaviť žiadosť o uznanie alebo o uznanie a výkon bez overených kópií písomností?

478. To závisí od toho, či dožiadaný štát vydal vyhlásenie podľa dohovoru o tom, že vyžaduje overené písomnosti (táto požiadavka bude potvrdená v profile krajiny). Okrem toho v konkrétnych prípadoch môže overené písomnosti dožadovať súd alebo príslušný orgán, najčastejšie v situáciách, keď existujú pochybnosti o neporušenosti alebo pravosti predložených písomností.

479. Ak štát takéto vyhlásenie nevydal, žiadosť je možné vybaviť na základe kópií poskytnutých dožadujúcim štátom.

Príslušný orgán rozhodnutie zaregistroval alebo vyhlásil jeho vykonateľnosť. Čo nasleduje ďalej?

480. Po registrácii alebo vyhlásení vykonateľnosti rozhodnutia je možný jeho výkon. Žiadateľ nemusí v tejto súvislosti podávať žiadnu ďalšiu žiadosť podľa dohovoru (pokiaľ bola pôvodná žiadosť podaná prostredníctvom ústredného orgánu). Žiadateľ, odporca a dožadujúci štát musia byť bezodkladne informovaní o tom, že uznanie bolo ukončené a teraz pokračuje výkon.

Ako postupovať v prípade, že existuje niekoľko rozhodnutí o výživnom? Napríklad existuje prvé rozhodnutie o výživnom, ktoré bolo zmenené následným rozhodnutím. Ktoré z nich by sa malo uznať?

481. V dohovore sa táto otázka priamo nerieši. Ak sa má rozhodnutie vykonať a v súvislosti s prvým výživným vzniklo dlžné výživné, dožiadaný štát bude potrebovať kópiu tohto rozhodnutia na účel výkonu. Táto požiadavka môže vyplývať z vnútroštátneho právneho poriadku, ktorým je upravený výkon, alebo ide o prípad, keď povinný spochybňuje dlžné výživné alebo uvádza odlišný výklad povinnosti. Môžu tiež existovať určité iné záležitosti (napríklad podmienky indexácie alebo zmena), ktoré sú uvedené len v jednom z rozhodnutí.

482. Uznanie rozhodnutia by však nemalo byť odmietnuté výlučne na základe skutočnosti, že existujú staršie rozhodnutia v rovnakej veci, ktoré neboli zahrnuté do žiadosti. Ak zrejme existujú ďalšie príslušné rozhodnutia o výživnom, ktoré by mali byť zahrnuté do žiadosti, obráťte sa na ústredný orgán v dožadujúcom štáte a vyžiadajte si zaslanie kópií týchto rozhodnutí.

Kapitola 6
Príprava odoslaných žiadostí o výkon rozhodnutia vydaného alebo uznaného v dožiadanom štáte [článok 10 ods. 1 písm. *b)*]

Spôsob usporiadania tejto kapitoly:

Táto kapitola je venovaná problematike žiadostí o výkon rozhodnutia o výživnom, vydaného alebo uznaného v dožiadanom štáte.

V oddiele I sú uvedené prehľadné informácie o žiadosti (kedy sa táto žiadosť použije, kto ju môže podať) a vysvetlenie základných pojmov a koncepcií.

V oddiele II je uvedený postup alebo kroky pri zostavení a vybavovaní žiadosti, prehľad požadovaných tlačív a písomností a informácie o tom, čo musí byť priložené k žiadosti a ako by sa mali vyplniť tlačivá.

V oddiele III sa uvádzajú ďalšie materiály.

V oddiele V sú uvedené najčastejšie otázky týkajúce sa žiadostí o výkon.

Ak potrebujete len stručný prehľad príslušného postupu, prejdite ku kontrolnému zoznamu, ktorý je uvedený v oddiele IV.

I. Prehľad

A. Kedy sa táto žiadosť použije

483. Táto žiadosť sa použije v prípade, keď má žiadateľ ***rozhodnutie o výživnom*** vydané v dožiadanom štáte alebo rozhodnutie, ktoré bolo v danom štáte uznané,[104] a chce, aby sa v danom štáte aj vykonalo. Oprávnený bude obvykle vyžadovať výkon, lebo povinný má pobyt v dožiadanom štáte alebo má v tomto štáte majetok či príjem.

Rozhodnutie o výživnom *zaväzuje povinného platiť výživné, pričom môže zahŕňať aj automatickú indexáciu a požiadavku vyplatiť dlžné výživné, požadovať výživné za dobu minulú alebo úrok a stanovenie trov alebo výdavkov.*

B. Príklad

484. R a S uzavreli manželstvo v krajine B. Majú dve deti. Rozviedli sa v krajine B a bolo priznané výživné na deti. S má spolu s deťmi pobyt v krajine A. R naďalej býva v krajine B. R prestal platiť výživné minulý rok. S chce, aby krajina B vykonala rozhodnutie o výživnom. Krajina A aj krajina B sú zmluvnými štátmi dohovoru.

---

104 Rozhodnutie mohlo byť uznané buď podľa dohovoru, alebo „zo zákona", a to v prípadoch, keď je účinné v dožiadanom štáte, nemusí však byť uznané.

Aký je postup podľa dohovoru

485. S sa obráti na ústredný orgán v krajine A. Ústredný orgán odošle žiadosť ústrednému orgánu v krajine B, v ktorej požaduje ***výkon*** rozhodnutia o výživnom v krajine B. Ústredný orgán v krajine B vybaví žiadosť a zašle rozhodnutie príslušnému orgánu na účel výkonu. Príslušný orgán vykoná rozhodnutie a platby budú zasielané S.

C. Kto môže požiadať o výkon rozhodnutia o výživnom?

486. Túto žiadosť môže podať ***oprávnený*** vrátane verejného orgánu, ktorý koná v zastúpení oprávneného alebo ktorý namiesto výživného vyplácal dávky.

Oprávnený *je každá fyzická osoba, ktorá má nárok na výživné alebo o ktorej sa tvrdí, že má takýto nárok. Oprávneným môže byť rodič alebo manžel/manželka, dieťa, pestúni alebo príbuzní či iné osoby, ktoré sa starajú o dieťa. V niektorých štátoch sa táto osoba môže nazývať príjemca výživného, veriteľ alebo rodič, ktorý má dieťa v starostlivosti, či opatrovateľ.*

D. Všeobecne – výkon, nie uznanie

487. Žiadosti o výkon vlastného rozhodnutia štátu alebo rozhodnutia, ktoré daný štát už uznal, sú jednoduchšie ako žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon rozhodnutia. Ako je uvedené v kapitolách 4 a 5, keď sa podá žiadosť o uznanie alebo o uznanie a výkon rozhodnutia, odporca má právo podať námietku proti uznaniu a výkonu s odôvodnením, že v danom prípade nie sú prítomné dôvody na uznanie a výkon stanovené v článku 20 alebo nie sú splnené procesné a iné požiadavky na uznanie a výkon rozhodnutia stanovené v článku 22.

Ústredný orgán *je verejný orgán vymenovaný zmluvným štátom s cieľom plniť alebo vykonávať povinnosti v oblasti administratívnej spolupráce a pomoci v súlade s dohovorom.*

488. Odporca nemá žiadne podobné právo týkajúce sa rozhodnutia vydaného alebo uznaného v dožiadanom štáte. Dôvod spočíva v tom, že štát nežiada o výkon zahraničného, ale svojho vlastného príkazu, alebo žiada o výkon rozhodnutia, ktoré už bolo uznané v rámci konania o uznaní podľa dohovoru alebo vnútroštátneho právneho poriadku, prípadne v tom, že žiada o výkon rozhodnutia, na ktoré sa nevzťahuje konanie o uznaní.

489. Ak teda odporca má námietky proti výkonu rozhodnutia, smie ich predložiť až po iniciovaní výkonu ***príslušným orgánom***, ako to umožňuje právny poriadok dožadujúceho štátu. Zo skutočnosti, že žiadosť o výkon sa podáva podľa dohovoru, nevyplývajú pre odporcu/povinného žiadne dodatočné dôvody na spochybnenie výkonu rozhodnutia.

Príslušný orgán *je orgán konkrétneho štátu, ktorý je poverený alebo oprávnený v rozsahu povolenom právnym poriadkom dotknutého štátu vykonávať osobitné úlohy podľa tohto dohovoru. Príslušným orgánom môže byť súd, správna agentúra, program na vymáhanie výživného na deti alebo akýkoľvek iný vládny subjekt, ktorý vykonáva niektorú z úloh súvisiacich s dohovorom.*

II. Postup týkajúci sa vybavenia a ukončenia žiadosti

A. Postupy

490. Dožadujúci ústredný orgán zodpovedá za zhromaždenie písomností, musí zabezpečiť, aby boli k žiadosti priložené a vyplnené všetky potrebné tlačivá alebo písomnosti, pripravuje nevyhnutne potrebné tlačivá a posiela spis ústrednému orgánu v druhom zmluvnom štáte. Keďže existujú rozdiely medzi jednotlivými štátmi, je potrebné nahliadnuť do profilu krajiny [105] pre dožiadaný štát (štát, ktorému zašlete žiadosť), v ktorej budú uvedené osobitné požiadavky na žiadosť a písomnosti.

491. Zhrnutie postupov je znázornené vo vývojovom diagrame na nasledujúcej strane.

[105] Väčšina zmluvných štátov vyplní profil krajiny a poskytne ho Stálemu byru Haagskej konferencie medzinárodného práva súkromného. Profil krajiny je prístupný na webovej lokalite Haagskej konferencie < www.hcch.net > v časti o výživnom na deti „Child Support/Maintenance Section“. Zmluvný štát, ktorý nevyplní profil krajiny, musí aj tak poskytnúť údaje požadované v článku 57, ktorých súčasťou by mali byť aj uvedené informácie.

ODOSLANÉ ŽIADOSTI O VÝKON ROZHODNUTIA VYDANÉHO ALEBO UZNANÉHO V DOŽIADANOM ŠTÁTE

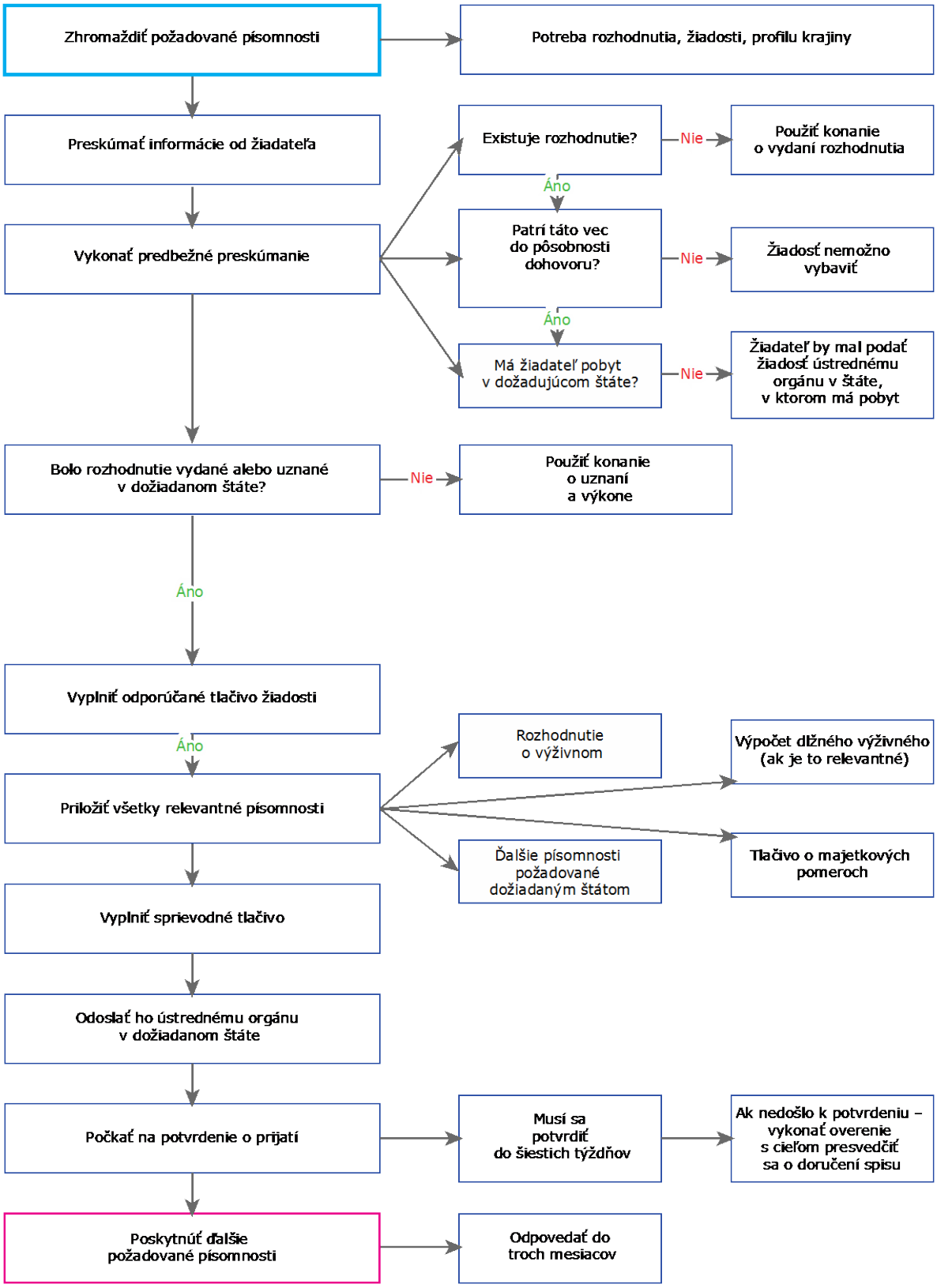

Obrázok 18: Postupy týkajúce sa odoslaných žiadostí o výkon

B. Príprava odoslanej žiadosti o výkon

492. Jednotlivé nižšie uvedené kroky zodpovedajú postupom znázorneným v predchádzajúcej tabuľke (**Error! Reference source not found.**).

1. Skontrolujte informácie od žiadateľa a ostatné písomnosti

493. Prečítajte si profil krajiny pre dožiadaný štát a všetky informácie poskytnuté žiadateľom. Ak žiadateľ nevyplní odporúčané tlačivo žiadosti, musí poskytnúť dostatočné informácie, ktoré umožnia zástupcovi ústredného orgánu vyplniť tlačivo.

2. Zvážte, či je žiadosť vhodná

494. Žiadateľ musí mať rozhodnutie, ktoré môže byť vykonané v dožiadanom štáte.

- Ak žiadateľ ešte nemá rozhodnutie o výživnom, mala by sa pripraviť žiadosť o vydanie rozhodnutia (pozri kapitolu 8).
- Patrí žiadosť a rozhodnutie do rozsahu pôsobnosti dohovoru? Pozri kapitolu 3. Pokiaľ nie, žiadosť nie je možné podať.
- Na to, aby žiadateľ mohol podať žiadosť, musí mať pobyt v ***dožadujúcom štáte***. Ak má žiadateľ pobyt v inom zmluvnom štáte, mal by podať žiadosť prostredníctvom ústredného orgánu daného štátu.
- Ak odporca nemá pobyt, majetok alebo príjem v zmluvnom štáte, žiadateľ nemôže využiť na účel výkonu rozhodnutia mechanizmy dohovoru.

__Dožadujúci štát__ je zmluvný štát, ktorý iniciuje žiadosť a podáva ju v zastúpení žiadateľa, ktorý má v danom štáte pobyt. __Dožiadaný štát__ je zmluvný štát, od ktorého sa požaduje vybavenie žiadosti.

3. Určte, kde bolo rozhodnutie vydané alebo uznané

495. Ak bolo rozhodnutie vydané v štáte, do ktorého posielate žiadosť (dožiadaný štát), tieto postupy je možné použiť.

496. Ak bolo rozhodnutie vydané v inom štáte,[106] musí byť uznané v dožiadanom štáte. Ak rozhodnutie nebolo uznané, mala by sa podať žiadosť o uznanie a výkon (pozri kapitolu 4).

4. Vyplňte tlačivo žiadosti

497. Malo by sa použiť odporúčané tlačivo žiadosti (žiadosť o výkon rozhodnutia vydaného alebo uznaného v dožiadanom štáte). Tým sa zabezpečí uvedenie minimálnych požadovaných informácií v žiadosti.

498. Pokyny na vyplnenie tlačiva sú uvedené v kapitole 15.

5. Pripravte prípadné dodatočné písomnosti

499. Na rozdiel od žiadosti o uznanie a výkon sa v tomto prípade nevyžaduje, aby dožiadanému štátu boli spolu so žiadosťou o výkon poskytnuté nejaké dodatočné písomnosti. V mnohých prípadoch sa však osvedčilo priloženie nasledujúcich písomností, ktoré budú dožiadanému štátu užitočné pri konaní o výkone.

---

[106] Treba uviesť, že rozhodnutie nemusí byť vydané v zmluvnom štáte, pokiaľ bolo uznané v dožiadanom štáte. Pozri dôvodovú správu, bod 243.

a) Tlačivo o majetkových pomeroch

500. Táto písomnosť pomôže dožiadanému štátu zistiť miesto pobytu odporcu na účely výkonu a bude užitočná aj pri výkone rozhodnutia.

501. Odporúčané tlačivo predstavuje užitočný prostriedok na zhromaždenie nevyhnutne potrebných informácií o majetkových pomeroch povinného a jeho majetku. Uvedené informácie pomôžu dožiadanému štátu pri výkone rozhodnutia.

Poznámka: *Keďže ide o žiadosť o výkon, nie je nutné vypĺňať informácie týkajúce sa pomerov oprávneného.*

502. Informácie o povinnom môže vyplniť oprávnený/žiadateľ, keďže žiadateľ má často prístup k požadovaným informáciám. Ak však informácie vyplní oprávnený/žiadateľ, na tlačive musí byť uvedené meno zástupcu ústredného orgánu zodpovedného za podanie žiadosti.

503. Pokyny na vyplnenie tlačiva sú uvedené v kapitole 15.

b) Dokument s vyčíslením dlhu

504. Žiadateľ môže v rámci žiadosti o výkon požadovať výkon dlžného výživného, ktoré vzniklo od vydania rozhodnutia. Mal by sa uviesť úplný výpočet s dlžnými sumami podľa rozhodnutia, s vyplatenými sumami (ak nejaké boli vyplatené) a zostatkom.

505. Je dôležité, aby bol dokument čo najúplnejší a najpresnejší, keďže odporca môže spochybniť výkon na základe nepresného stanovenia dlžného výživného.

Osvedčený postup: *Ak sa na výpočte a výkone dlžného výživného podieľal orgán zodpovedný za výkon výživného na deti, nezabudnite pripojiť vyhlásenie daného orgánu o tom, keďže jeho záznamy budú presné a úplné.*

c) Vyplňte text rozhodnutia

506. Príslušnému orgánu v dožiadanom štáte môže pomôcť, ak bude ku spisu priložená kópia rozhodnutia o výživnom. Nemusí to byť overená kópia, postačí obyčajná kópia rozhodnutia súdneho alebo správneho orgánu, ktorý rozhodnutie vydal. V závislosti od praxe príslušného výkonného orgánu môže poskytnutie kópie rozhodnutia zrýchliť konanie o výkone, keďže príslušný orgán v dožiadanom štáte v takom prípade nemusí požadovať kópiu rozhodnutia od súdneho alebo správneho orgánu.

d) Ďalšie doplňujúce informácie

507. V niektorých prípadoch môže byť vhodné poskytnúť doplňujúce informácie. Závisí to od okolností alebo konkrétnej žiadosti.

Osvedčený postup: *Dĺžka vyživovacej povinnosti bude stanovená podľa právneho poriadku štátu pôvodu (v ktorom bolo vydané rozhodnutie). V profile krajiny štátu pôvodu bude uvedené, čo sa môže požadovať s cieľom priznať trvalé právo na výživné na deti. Tieto informácie by mali byť poskytnuté spolu so žiadosťou o výkon.*

508. Ak je žiadateľom verejný orgán, je možné, že vyplácal dávky namiesto výživného. V niektorých prípadoch môže byť vhodné poskytnúť písomnosti potvrdzujúce vyplácanie dávok, napríklad ak verejný orgán chce uplatniť nezávislé právo na získanie časti dlžného výživného.

509. Podobne ak sa v rozhodnutí stanovuje, že pokračovanie výkonu výživného na deti je podmienené zápisom dieťaťa do školy, pri výkone rozhodnutia môže pomôcť, ak sa táto informácia uvedie spolu so žiadosťou o výkon. Tým sa môže predísť prípadnému zdržaniu, ku ktorému by došlo, keby povinný podal námietku proti výkonu na tomto základe.

510. V profile krajiny bude tiež uvedené, či je za určitých okolností vhodné priložiť ďalšie písomnosti.

6. Vyplňte sprievodné tlačivo

511. Sprievodné tlačivo je záväzné. Predstavuje štandardný spôsob zasielania žiadostí medzi ústrednými orgánmi. V tlačive sú uvedené požadované písomnosti a informácie zahrnuté do spisu, ako aj informácie pre dožiadaný ústredný orgán o tom, aká žiadosť sa podáva.

512. Pokyny na vyplnenie sprievodného tlačiva sú uvedené v kapitole 15.

7. Zašlite spis dožiadanému štátu

513. Keď je spis úplný, môže sa odoslať ústrednému orgánu v dožiadanom štáte.

514. Vo väčšine prípadov sa písomnosti zašlú ako poštová zásielka okrem prípadov, keď dožiadaný štát uviedol, že bude akceptovať písomnosti elektronickou cestou.

8. Počkajte na potvrdenie prijatia

515. Dožiadaný štát musí potvrdiť doručenie spisu do šiestich týždňov. Doručenie spisu musí ústredný orgán potvrdiť na záväznom potvrdzujúcom tlačive. Dožiadaný ústredný orgán vás zároveň bude informovať o tom, na koho sa máte obrátiť s prípadnými ďalšími otázkami a uvedie príslušné kontaktné informácie danej osoby alebo útvaru v danom štáte.

9. Na požiadanie priložte nadväzujúce písomnosti

516. Na potvrdzujúcom tlačive môže byť uvedená požiadavka na ďalšie dožadované písomnosti alebo informácie. Poskytnite ich čo najskôr, v každom prípade do troch mesiacov. Ak predpokladáte, že poskytnutie požadovaných informácií a písomností bude trvať dlhšie než tri mesiace, nezabudnite túto skutočnosť oznámiť druhému ústrednému orgánu, lebo ak nedostane žiadnu odpoveď, mohol by po uplynutí troch mesiacov uzavrieť spis.

Osvedčený postup: *Ak máte problémy s obstaraním požadovaných informácií alebo písomností, oznámte to druhému ústrednému orgánu. V opačnom prípade by ústredný orgán v dožiadanom štáte mohol uzavrieť spis, pokiaľ nedostane do troch mesiacov žiadnu odpoveď.*

C. *Výnimky zo všeobecných postupov*

1. Rozhodnutia len o vyživovacej povinnosti medzi manželmi

517. Ak dožiadaný aj dožadujúci štát nerozšírili úplné uplatňovanie dohovoru (kapitoly II a III) na vyživovaciu povinnosť medzi manželmi, neexistuje žiadna povinnosť dožadujúceho ústredného orgánu poskytnúť pomoc pri zaslaní dožiadania o výkon rozhodnutia týkajúceho sa len vyživovacej povinnosti medzi manželmi (pozri kapitolu 3). Ústredný orgán v dožiadanom štáte sa tiež nebude podieľať na prijatí alebo vybavovaní dožiadania. Priame dožiadanie o výkon rozhodnutia bude nutné podať príslušnému orgánu zodpovednému za výkon v dožiadanom štáte.

518. Postupy týkajúce sa priameho dožiadania príslušnému orgánu určí dožiadaný štát. Informácie môžu byť uvedené v profile krajiny alebo na webovej lokalite príslušného orgánu, na ktorej budú stanovené požiadavky na dožiadanie.

519. Treba však mať na zreteli, že pokiaľ je vyživovacia povinnosť medzi manželmi súčasťou rozhodnutia, v ktorom je zároveň stanovená vyživovacia povinnosť na deti, alebo samostatného rozhodnutia, ale žiadosť sa týkala výživného na deti či s ním súvisela,[107] v oboch uvedených prípadoch je možné podať žiadosť o výkon prostredníctvom ústredného orgánu, a to bez ohľadu na to, či bolo alebo nebolo vydané vyhlásenie.

2. Rozhodnutia o výživnom na iných členov rodiny

520. Dohovor sa v žiadnom prípade neuplatňuje na rozhodnutia o výživnom na iných členov rodiny okrem prípadov, keď dožiadaný aj dožadujúci štát vyhlásili, že rozširujú platnosť celého dohovoru alebo niektorej z jeho častí na výživné na iných členov rodiny.

III. Ďalšie materiály

A. *Praktické rady*

- Oprávnený zástupca ústredného orgánu musí vyplniť sprievodné tlačivo a skontrolovať alebo vyplniť odporúčané tlačivo žiadosti.
- Odporúča sa, aby štáty používali odporúčané tlačivá. Tlačivá sú navrhnuté tak, aby obsiahli všetky nevyhnutne potrebné informácie. Záväzné je len sprievodné tlačivo a musí sa použiť.
- Veľa užitočných informácií sa nachádza v profile krajiny pre dožiadaný štát. V tejto písomnosti budú uvedené konania, ktoré sa uplatnia na účely výkonu, ako aj príslušné lehoty na prijatie opatrení.
- Do spisu nemusia byť zaradené originály písomností.
- Podľa dohovoru stačí priložiť obyčajné kópie písomností, okrem prípadov, keď dožiadaný štát konkrétne uviedol, že vyžaduje overené kópie rozhodnutia. Túto skutočnosť zistíte v profile krajiny.
- V mnohých prípadoch sa osvedčilo obrátiť sa čo najskôr na povinného a zistiť, či uhradí výživné dobrovoľne. Dohodou o dobrovoľných platbách sa často zrýchlia platby oprávnenému. Vo všetkých prípadoch by sa však mali neodkladne prijať opatrenia v rámci výkonu (ak sú potrebné) s cieľom zabezpečiť platenie výživného. (Pozri kapitoly 7 a 8.)

---

107 Pozri dôvodovú správu, bod 47.

B. Súvisiace tlačivá

Sprievodné tlačivo
Žiadosť o výkon rozhodnutia vydaného alebo uznaného v dožiadanom štáte
Tlačivo s utajenými informáciami
Tlačivo o majetkových pomeroch

C. Príslušné články dohovoru

Článok 10 ods. 1 písm. *b)*
Článok 11
Článok 12
Článok 32

D. Súvisiace oddiely príručky

Pozri kapitolu 4 – Vybavovanie odoslaných žiadostí o uznanie alebo o uznanie a výkon
Pozri kapitolu 10 – Výkon rozhodnutí o výživnom
Pozri kapitolu 13 oddiel I – Prehľad – Dožiadania o osobitné opatrenia

IV. Kontrolný zoznam – odoslaná žiadosť o výkon rozhodnutia z dožiadaného štátu

	Postup	Odkaz v príručke
1	Skontrolujte písomnosti.	Oddiel II pododdiel B bod 1
2	Skontrolujte, či je žiadosť vhodná.	Oddiel II pododdiel B bod 2
3	Určte, kde bolo vydané rozhodnutie.	Oddiel II pododdiel B bod 3
4	Vyplňte tlačivo žiadosti.	Oddiel II pododdiel B bod 4
5	Pripravte dodatočné písomnosti.	Oddiel II pododdiel B bod 5
6	Vyplňte sprievodné tlačivo.	Oddiel II pododdiel B bod 6
7	Zašlite spis dožiadanému štátu.	Oddiel II pododdiel B bod 7
8	Počkajte na potvrdenie prijatia žiadosti.	Oddiel II pododdiel B bod 8
9	Poskytnite nadväzujúce písomnosti.	Oddiel II pododdiel B bod 9

V. Najčastejšie otázky

Aký je rozdiel medzi žiadosťou o výkon rozhodnutia vydaného alebo uznaného v dožiadanom štáte a žiadosťou o uznanie a výkon?

521. Žiadosť o výkon sa používa vtedy, keď bolo rozhodnutie vydané alebo už skôr uznané v dožiadanom štáte, takže sa pred výkonom nemusí uznať. Už je v danom štáte účinné a vykonateľné. Na rozdiel od dožiadania o uznanie a výkon sa nežiada o uznanie a výkon zahraničného rozhodnutia, ale len o to, aby dožiadaný štát vykonal buď svoje vlastné rozhodnutie, alebo rozhodnutie, ktoré už je uznané.

Prečo by sa mal uplatniť dohovor, ak sa žiada o to, aby štát vykonal svoje vlastné rozhodnutie?

522. V niektorých štátoch môže byť prístup k príslušnému výkonnému orgánu (napr. agentúre pre výživné na deti) obmedzený na osoby, ktoré majú pobyt v danom štáte. Ústredné orgány v dožiadanom a dožadujúcom štáte tiež môžu pomôcť pri zasielaní platieb, ak sa to vyžaduje a majú na to kapacity. Napokon, ak sa žiadosť podáva podľa dohovoru a v dožiadanom štáte bude potrebná právna pomoc pri iniciovaní konania o výkone, táto pomoc bude žiadateľovi poskytnutá bezplatne.

Je možné podať žiadosť o výkon rozhodnutia o vyživovacej povinnosti medzi manželmi na ústrednom orgáne?

523. Len v prípade, že sa predmetná žiadosť týka rozhodnutia o výživnom na deti (pozri kapitolu 3). Ak sa rozhodnutie týka len vyživovacej povinnosti medzi manželmi, musí sa podať priame dožiadanie o výkon príslušnému orgánu v dožiadanom štáte, okrem prípadov, keď dožiadaný aj dožadujúci štát rozšírili uplatňovanie kapitol II a III dohovoru na vyživovaciu povinnosť medzi manželmi.

Kapitola 7
Vybavovanie doručených žiadostí o výkon rozhodnutí vydaných alebo uznaných v dožiadanom štáte

Spôsob usporiadania tejto kapitoly:

Táto kapitola je venovaná žiadostiam o výkon rozhodnutí o výživnom.

V oddiele I sú uvedené prehľadné informácie o žiadosti (kedy sa použije, kto ju môže podať) a vysvetlenie základných výrazov a pojmov.

V oddiele II sa opisuje postup alebo kroky pri kontrole doručených materiálov a vybavovaní žiadostí.

V oddiele III sú uvedené odkazy a ďalšie materiály týkajúce sa žiadosti.

Oddiel IV obsahuje kontrolný zoznam pre tých, ktorí potrebujú jednoduchý prehľad postupu.

Oddiel V sa týka najčastejších otázok súvisiacich so žiadosťou.

I. Prehľad – Doručené žiadostí o výkon rozhodnutia vydaného alebo uznaného v dožiadanom štáte

A. Kedy sa táto žiadosť použije

524. Ide o najjednoduchšiu zo všetkých žiadostí podľa dohovoru. Účelom žiadosti je, aby príslušný orgán zmluvného štátu vykonal svoje vlastné rozhodnutie alebo zahraničné rozhodnutie, ktoré už uznal,[108] a pomohol pri zasielaní platieb oprávnenému, ktorý žije za hranicami daného štátu. Oprávnený bude vyžadovať výkon rozhodnutia, lebo povinný má pobyt v dožiadanom štáte alebo má v tomto štáte majetok či príjem.

525. Konanie je veľmi jednoduché, keďže nie je potrebné uznanie rozhodnutia pred jeho výkonom. Dôvod spočíva v tom, že ide buď o vnútroštátne rozhodnutie vydané v štáte, v ktorom sa uskutoční výkon, alebo o zahraničné rozhodnutie, ktoré už bolo uznané v ***dožiadanom štáte***.

__Dožadujúci štát__ je zmluvný štát, ktorý iniciuje žiadosť a podáva ju v zastúpení žiadateľa, ktorý má v danom štáte pobyt. __Dožiadaný štát__ je zmluvný štát, od ktorého sa požaduje vybavenie žiadosti.

526. Táto žiadosť sa podáva podľa článku 10 ods. 1 písm. *b)* dohovoru.

---

108 Rozhodnutie môže byť uznané buď podľa dohovoru, alebo „zo zákona", a to v prípadoch, keď je uznanie určitých druhov zahraničných rozhodnutí automatické.

B. Príklad

527. T má rozhodnutie o výživnom z krajiny A. V súčasnosti žije v krajine B. Povinný stále žije v krajine A. T chce, aby krajina A začala vykonávať rozhodnutie o výživnom a posielať jej platby. Krajina A aj krajina B sú zmluvnými štátmi dohovoru.

528. T požiada podľa dohovoru ústredný orgán v krajine B, aby poslal ***žiadosť o výkon rozhodnutia*** do krajiny A. Ústredný orgán v krajine A dostane žiadosť, skontroluje jej úplnosť, postúpi rozhodnutie príslušnému výkonnému orgánu na účely výkonu a pomôže pri zasielaní platieb T v súlade so žiadosťou.

C. Dôležitý rozdiel – žiadosti o výkon vlastného rozhodnutia štátu

529. Žiadosť o výkon rozhodnutia vydaného alebo uznaného v dožiadanom štáte je jednoduchšia než žiadosť o uznanie alebo o uznanie a výkon rozhodnutia vydaného v zahraničí. Ako je uvedené v kapitolách 4 a 5, ak sa podá žiadosť o uznanie alebo o uznanie a výkon rozhodnutia, odporca má právo podať námietku proti uznaniu alebo uznaniu a výkonu na základe skutočnosti, že nie sú prítomné dôvody na uznanie alebo uznanie a výkon stanovené v článku 20 alebo nie sú splnené procesné a iné požiadavky na uznanie alebo uznanie a výkon rozhodnutia stanovené v článku 22.

__Ústredný orgán__ je verejný orgán poverený zmluvným štátom plnením povinností týkajúcich sa administratívnej spolupráce a pomoci podľa dohovoru.

530. Odporca nemá žiadne podobné právo, pokiaľ ide o rozhodnutie vydané alebo už uznané v dožiadanom štáte. Dôvod spočíva v tom, že štát sa nežiada o výkon zahraničného, ale jeho vlastného príkazu, alebo v tom, že sa žiada o výkon rozhodnutia, ktoré bolo vyhlásené za vykonateľné v rámci konania o uznaní alebo o uznaní a výkone. ***Príslušný orgán*** teda nemusí zvažovať, či sa rozhodnutie má uznať alebo vykonať.

__Príslušný orgán__ je orgán konkrétneho štátu, ktorý je poverený alebo oprávnený v rozsahu povolenom právnym poriadkom dotknutého štátu vykonávať osobitné úlohy podľa tohto dohovoru. Príslušným orgánom môže byť súd, správna agentúra, program na vymáhanie výživného na deti alebo akýkoľvek iný vládny subjekt, ktorý vykonáva niektorú z úloh súvisiacich s dohovorom.

531. Ak má odporca námietky proti výkonu rozhodnutia, musí ich predložiť po iniciovaní výkonu príslušným orgánom, ako to umožňuje vnútroštátny právny poriadok vykonávajúceho štátu. Zo skutočnosti, že žiadosť o výkon je podaná podľa dohovoru, nevyplývajú pre odporcu/povinného žiadne dodatočné dôvody na spochybnenie výkonu rozhodnutia.

532. Vybavovanie doručených žiadostí o výkon je z hľadiska dožiadaného ústredného orgánu veľmi jednoduché. Vykoná sa kontrola úplnosti spisu a žiadosť sa postúpi príslušnému orgánu na účely výkonu. Príslušný orgán potom prijme všetky opatrenia povolené vnútroštátnym právnym poriadkom s cieľom vykonať rozhodnutie. Postupy sú podrobne opísané v nasledujúcom oddiele.

*Hľadáte stručný prehľad krokov opísaných v tejto kapitole? Prejdite na **Kontrolný zoznam** na konci kapitoly.*

III. Vybavovanie žiadostí o výkon

A. *Vývojový diagram*

533. Po doručení žiadosti o výkon rozhodnutia zo zahraničného ústredného orgánu treba skontrolovať úplnosť spisu, určiť, či je možné vybavenie žiadosti, a potvrdiť doručenie spisu, prípadne dožiadať ďalšie potrebné písomnosti. Potom môže byť spis odoslaný príslušnému orgánu na účely výkonu.

DORUČENÉ ŽIADOSTI O VÝKON ROZHODNUTIA VYDANÉHO ALEBO UZNANÉHO V DOŽIADANOM ŠTÁTE

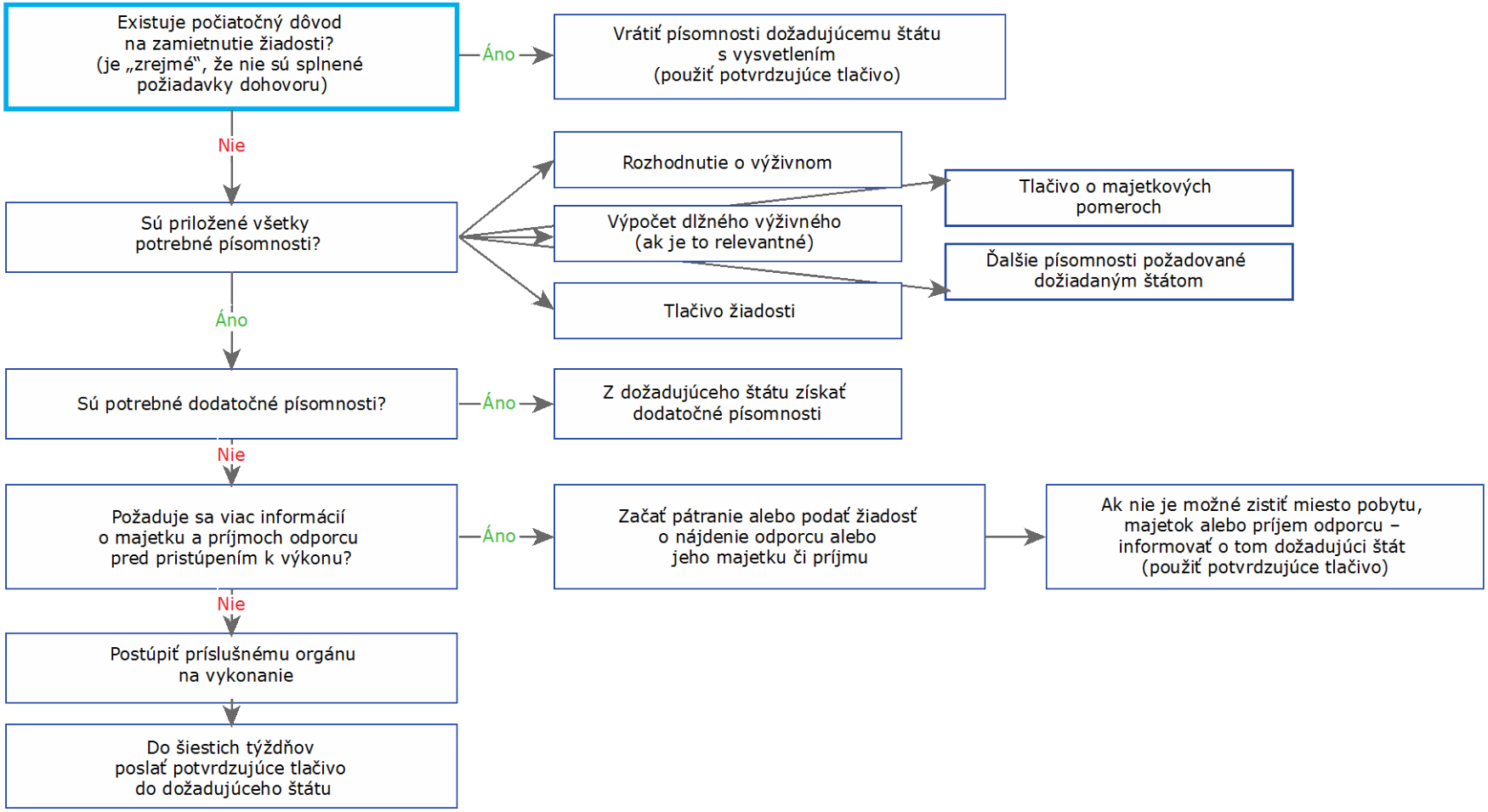

Obrázok 19: Vývojový diagram – Prehľad postupu pri vybavovaní žiadosti o výkon

B. Kontrola doručených písomností

1. Skontrolujte úplnosť spisu

534. Doručené písomností z ústredného orgánu v dožadujúcom štáte treba včas skontrolovať, aby sa mohli bez omeškania vyžiadať prípadné potrebné dodatočné písomnosti.

535. V niektorých štátoch sa ihneď po prijatí žiadosti vyplní záväzné potvrdzujúce tlačivo. V iných štátoch sa najskôr uskutoční predbežná kontrola opísaná nižšie. V každom prípade sa musí vyplniť potvrdzujúce tlačivo a zaslať dožadujúcemu štátu do šiestich týždňov od doručenia žiadosti.

536. Doručený spis by mal obsahovať:

√	Sprievodné tlačivo
√	Tlačivo žiadosti
Podľa potreby	Text rozhodnutia
√	Tlačivo o majetkových pomeroch
Podľa potreby	Dokument s vyčíslením dlhu
Podľa potreby	Doklad o dávkach vyplácaných verejným orgánom
Podľa potreby	Preložené kópie písomností

Obrázok 20: Zoznam tlačív a písomností

a) Tlačivá priložené k žiadosti

1. Sprievodné tlačivo

537. Ku každej žiadosti podľa dohovoru musí byť priložené sprievodné tlačivo. Toto tlačivo je záväzné. V sprievodnom tlačive sú uvedené strany a druh žiadosti. Tlačivo obsahuje aj zoznam písomností priložených k žiadosti.

2. Tlačivo žiadosti

538. Vo väčšine prípadov sa použije odporúčané tlačivo žiadosti.

3. Text rozhodnutia

539. Vo väčšine prípadov žiadateľ priloží neoverenú kópiu rozhodnutia. Pomôže tak príslušnému výkonnému orgánu, aby zistil miesto vydania rozhodnutia a získal dodatočné kópie alebo overené kópie, ak sú potrebné na účely výkonu.

4. Tlačivo o majetkových pomeroch

540. Keďže ide o žiadosť o výkon, bude k nej priložené tlačivo týkajúce sa majetkových pomerov s informáciami o mieste a majetkových pomeroch odporcu v rozsahu známom žiadateľovi. V tlačive sú uvedené informácie dôležité pre výkon rozhodnutia.

541. Ak žiadateľ použil odporúčané tlačivo, časť tlačiva určená pre oprávneného zostane nevyplnená, keďže tieto informácie sa pri žiadosti o výkon nevyžadujú.

5. *Dokument s vyčíslením dlhu*

542. Ak v súvislosti s rozhodnutím o výživnom nebolo uhradené výživné (dlžné výživné) a žiadateľ požaduje jeho výkon, mal by priložiť doklad, v ktorom bude uvedený spôsob výpočtu dlžného výživného.

b) Dodatočné tlačivá

Doklad o dávkach – verejný orgán

543. Ak je žiadateľom verejný orgán, je možné, že namiesto výživného vyplácal dávky. V niektorých prípadoch môže byť vhodné poskytnúť doklady potvrdzujúce vyplácanie dávok, napríklad ak chce verejný orgán uplatniť nezávislé právo na získanie časti dlžného výživného.

c) Dožiadanie o dodatočné písomnosti

544. Ak sa zdá, že žiadosť nie je úplná, lebo sú potrebné dodatočné písomnosti, nemala by byť odmietnutá. Namiesto toho treba žiadať o dodatočné písomnosti prostredníctvom záväzného potvrdzujúceho tlačiva (pozri nižšie).

545. Ak sa požadujú dodatočné písomnosti, dožadujúci štát má na ich poskytnutie **tri mesiace**. Ak požadované písomnosti nebudú poskytnuté do troch mesiacov, mala by sa začať komunikácia s dožadujúcim štátom. Ak písomnosti nebudú doručené a vybavovanie žiadosti nebude môcť pokračovať, ústredný orgán v dožiadanom štáte môže uzavrieť spis a informovať o tom dožadujúci štát. Opäť je možné využiť záväzné potvrdzujúce tlačivo.

2. Je „zrejmé“, že nie sú splnené požiadavky dohovoru?

546. Dohovor umožňuje ústrednému orgánu, aby odmietol vybaviť žiadosť, ak sa „preukáže, že neboli splnené požiadavky dohovoru“ (pozri článok 12 ods. 8). Okolnosti, za ktorých je to možné, sú pomerne obmedzené[109] a záleží len na ústrednom orgáne, či zváži túto požiadavku.

547. Ústredný orgán už napríklad v minulosti zamietol žiadosť v rámci konania medzi tými istými stranami. Ak k žiadosti nie sú priložené žiadne nové dôkazy, ústredný orgán môže opäť odmietnuť danú žiadosť z rovnakých dôvodov. Podobne je možné odmietnuť žiadosť, ak z písomností jasne vyplýva, že dožiadanie vôbec nesúvisí s výživným.

548. Ak sa vybavenie žiadosti odmietne z uvedených obmedzených dôvodov, treba o tom informovať dožadujúci ústredný orgán na záväznom potvrdzujúcom tlačive, ako je opísané nižšie.

3. Je potrebné vyhľadať odporcu?

549. V niektorých obmedzených prípadoch sa ústredný orgán môže rozhodnúť, že pred začiatkom výkonu vyhľadá miesto pobytu odporcu, a to najmä vtedy, keď si právny poriadok dožadujúceho štátu vyžaduje zaslanie oznámenia pred výkonom alebo ak si žiadateľ nie je istý tým, či povinný pobýva v dožiadanom štáte, príp. či má v tomto štáte majetok alebo príjem.

550. Predpokladá sa, že ústredný orgán (alebo príslušný orgán v jeho zastúpení) bude mať pri hľadaní prístup k databázam a zdrojom verejne prístupných informácií, ku ktorým pristupuje v rámci vymedzenom vnútroštátnym právnym poriadkom upravujúcimi prístup k osobným údajom.

---

109 Dôvodová správa, bod 345.

551. Ak v dožiadanom štáte nie je možné zistiť miesto pobytu odporcu, príp. jeho majetok alebo príjmy, treba o tom informovať dožadujúci ústredný orgán. Ak dožadujúci štát neposkytne žiadne ďalšie informácie, ktoré by pomohli nájsť miesto pobytu odporcu, nemôže sa uskutočniť výkon.

4. Potvrďte doručenie

552. Ústredný orgán dožiadaného štátu musí podľa dohovoru potvrdiť doručenie žiadosti do **šiestich týždňov** od jej prevzatia. Musí na to použiť záväzné potvrdzujúce tlačivo. Potvrdenie je možné zaslať buď bezprostredne po doručení písomností, alebo až po ich kontrole (pod podmienkou dodržania stanovenej lehoty).

5. Začnite konanie o výkone

553. V tejto chvíli je možné postúpiť spis príslušnému orgánu, ktorý vo vašom štáte zodpovedá za výkon rozhodnutí o výživnom.

III. Ďalšie materiály

A. Praktické rady

- V niektorých štátoch sa pred začatím konania o výkone alebo v jeho priebehu uskutočnia pokusy o dosiahnutie dobrovoľného súladu s rozhodnutím. Cieľom všetkých žiadostí o výživné je čo najefektívnejšie dosiahnuť dlhodobé a stabilné platby oprávnenému.
- Nesmie sa zabúdať na to, že vybavovanie všetkých žiadostí by malo byť rýchle a efektívne a že treba predchádzať zbytočným omeškaniam.
- V rámci vybavovania žiadosti je kedykoľvek možné použiť tlačivo správy o stave, a to buď súčasne s prvým potvrdením, alebo kedykoľvek v priebehu konania. Ide o vhodný spôsob informovania žiadateľa a dožadujúci ústredný orgán o vývoji prípadu.

B. Súvisiace tlačivá

Žiadosť o výkon rozhodnutia vydaného alebo uznaného v dožiadanom štáte
Potvrdzujúce tlačivo podľa článku 12 ods. 3
Tlačivo správy o stave – článok 12 ods. 4 (žiadosť o výkon)

C. Príslušné články

Článok 10 ods. 1 písm. *b)*
Článok 12
Článok 32
Článok 34

D. Súvisiace oddiely príručky

Pozri kapitolu 4 – Vybavovanie odoslaných žiadostí o uznanie alebo o uznanie a výkon
Pozri kapitolu 10 – Výkon rozhodnutí o výživnom

IV. Kontrolný zoznam – doručené žiadosti o výkon

	Postup	Odkaz v príručke
1	Prevezmite písomnosti od dožadujúceho ústredného orgánu.	Oddiel II pododdiel B
2	Skontrolujte, či je spis úplný.	Oddiel II pododdiel B bod 1
3	Je „zrejmé“, že nie sú splnené požiadavky dohovoru?	Oddiel II pododdiel B bod 2
4	Pošlite dožadujúcemu ústrednému orgánu potvrdzujúce tlačivo.	Oddiel II pododdiel B bod 4
5	Pošlite spis príslušnému orgánu na účel výkonu.	Oddiel II pododdiel B bod 5

V. Najčastejšie otázky

Prečo nemusí byť uznané rozhodnutie z dožiadaného štátu?

554. Uznanie nie je nutné, lebo štát sa žiada buď o výkon jeho vlastného (nie zahraničného) príkazu, alebo o výkon rozhodnutia, ktoré už je uznané.

Prečo by sa mal uplatniť dohovor, ak sa požaduje, aby štát vykonal svoje vlastné rozhodnutie?

555. V niektorých štátoch môže byť prístup k príslušnému výkonnému orgánu (napr. agentúre pre výživné na deti) obmedzený na osoby, ktoré majú pobyt v danom štáte. Ústredné orgány v dožiadanom a dožadujúcom štáte tiež môžu pomôcť pri zasielaní platieb, ak sa to vyžaduje a majú na to kapacity. Napokon, ak sa v dožiadanom štáte vyžaduje poskytnutie právnej pomoci pri iniciovaní konania o výkone, žiadateľ má nárok na jej bezplatné poskytnutie, pokiaľ žiadosť patrí do rozsahu pôsobnosti dohovoru v súvislosti s dvoma zmluvnými štátmi.

Kapitola 8
Odoslané žiadosti o vydanie rozhodnutia o výživnom

Spôsob usporiadania tejto kapitoly:

Táto kapitola je venovaná žiadostiam o vydanie rozhodnutia o výživnom.

V oddiele I sú uvedené prehľadné informácie o žiadosti (kedy sa použije, kto ju môže podať) a vysvetlenie základných pojmov a koncepcií.

V oddiele II sa opisuje postup alebo kroky vyplnenia a podania žiadosti a uvádzajú sa písomnosti, ktoré by k nej mali byť priložené.

V oddiele III sú uvedené odkazy a ďalšie materiály týkajúce sa žiadosti.

Oddiel IV obsahuje kontrolný zoznam pre tých, ktorí potrebujú jednoduchý prehľad postupu.

Oddiel V sa týka najčastejších otázok súvisiacich so žiadosťou.

I. Prehľad

A. Kedy sa táto žiadosť použije

556. Žiadosť o ***vydanie*** rozhodnutia o výživnom v inom zmluvnom štáte (dožiadanom štáte) je možné podať v niektorej z týchto situácií:

- ak neexistuje žiadne rozhodnutie a oprávnený vyžaduje vydanie rozhodnutia alebo
- ak uznanie a výkon rozhodnutia nie je možné alebo bolo odmietnuté, keďže neexistuje dôvod na uznanie a výkon podľa článku 20 alebo na základe článku 22 písm. *b)* alebo *e)*.[110]

Vydanie *je konanie s cieľom získať rozhodnutie o výživnom v prípade, že neexistuje žiadne rozhodnutie o výživnom alebo ak z nejakých dôvodov nie je možné uznať alebo vykonať platné rozhodnutie. Vydanie môže zahŕňať určenie rodičovstva, ak sa to vyžaduje na účely rozhodnutia o výživnom.*

557. Žiadosť o vydanie rozhodnutia o výživnom môže zahŕňať dožiadanie o určenie rodičovstva.

558. Žiadostiam o vydanie rozhodnutia o výživnom je venovaný článok 10 ods. 1 písm. *c)* a *d)* dohovoru.

---

110 Ak uznanie a výkon rozhodnutia nie je možné z dôvodu výhrady podľa článku 20 ods. 2 [t. j. výhrady súvisiacej s niektorou zo zásad súdnej právomoci podľa článku 20 ods. 1 písm. *c)*, *e)* alebo *f)*], žiadateľ má nárok na bezplatnú právnu pomoc na účely vydania nového rozhodnutia (článok 15 a článok 20 ods. 4). Ide o situáciu podľa dohovoru, v ktorej má žiadateľ nárok na bezplatnú právnu pomoc pri žiadosti o vydanie.

B. Príklad

559. V požaduje výživné na svoje dve deti. Nikdy neuzavrela manželstvo s W, ale dlhé roky spolu žili v krajine A. V teraz žije spoločne s deťmi v krajine B. Nemá rozhodnutie o výživnom a nemôže podať žiadosť v krajine B, lebo vnútroštátny právny poriadok v krajine B takúto žiadosť nepovoľuje. W stále žije v krajine A. Krajina A aj krajina B sú zmluvnými štátmi dohovoru.

Aký je postup podľa dohovoru

560. V sa môže obrátiť na ústredný orgán v krajine B a požiadať o pomoc. Ústredný orgán v krajine B pošle žiadosť o ***vydanie rozhodnutia o výživnom*** krajine A. V nemusí pred odoslaním žiadosti preukázať, že W je otcom detí, keďže určenie otcovstva môže byť súčasťou konania o vydaní rozhodnutia. Ak sa vyžaduje test na určenie rodičovstva, ústredný orgán v krajine A poskytne potrebnú pomoc.[111] Po vydaní rozhodnutia v krajine A môže byť toto rozhodnutie v krajine A aj vykonané.

C. Kto môže požiadať o vydanie rozhodnutia o výživnom?

561. Ak neexistuje žiadne rozhodnutie o výživnom, o jeho vydanie môže požiadať len oprávnený. Žiadosť o vydanie rozhodnutia nemôže podať povinný.

562. Ak sa vydanie rozhodnutia vyžaduje z toho dôvodu, že síce existuje rozhodnutie, ale jeho uznanie a výkon neboli možné alebo boli odmietnuté z dôvodu výhrady podľa dohovoru (článok 20 ods. 2), žiadosť o vydanie rozhodnutia o výživnom môže podať buď oprávnený, alebo verejný orgán, ktorý vyplácal dávky namiesto výživného. Obe strany musia mať pobyt v zmluvných štátoch. Treba poznamenať, že v tomto prípade sa nevyžaduje žiadna nová žiadosť, keďže ústredný orgán musí za týchto okolností konať tak, že vydá rozhodnutie, ak má povinný obvyklý pobyt v dožiadanom štáte.

*Hľadáte stručný prehľad postupov týkajúcich sa tejto žiadosti? Prejdite na **Kontrolný zoznam** na konci kapitoly.*

563. Treba pripomenúť, že pri podaní žiadosti o vydanie rozhodnutia o výživnom prostredníctvom ústredného orgánu musí žiadateľ usilovať o výživné na deti. Žiadosti o vydanie rozhodnutia o vyživovacej povinnosti medzi manželmi nebudú zahrnuté do rozsahu žiadostí patriacich do pôsobnosti ústredného orgánu, okrem prípadu, keď dožiadaný aj dožadujúci štát vydali vyhlásenie, ktorým sa pôsobnosť kapitol II a III dohovoru rozširuje aj na vyživovaciu povinnosť medzi manželmi (pozri kapitolu 3). Oprávnený, ktorý potrebuje vydanie rozhodnutia o vyživovacej povinnosti medzi manželmi, musí priamo dožiadať príslušný orgán v dožiadanom štáte. Tieto postupy sa nevzťahujú ani na dožiadania o stanovenie výživného na iných členov rodiny, okrem prípadov, keď oba štáty vydali vyhlásenie, ktorým sa uplatňovanie dohovoru rozširuje na tieto druhy vyživovacej povinnosti.

---

111 Ak sú oba štáty zmluvnými stranami dohovoru o vykonávaní dôkazov z roku 1970, pozri kapitolu 3 časť 2 oddiel V – Ostatné haagske dohovory.

D. Iniciovanie vydania rozhodnutia – niekoľko úvah

564. V niektorých prípadoch má žiadateľ možnosť podať žiadosť o vydanie rozhodnutia o výživnom buď podľa právneho poriadku štátu, v ktorom má pobyt, alebo podľa dohovoru ako žiadosť podľa článku 10 o vydanie rozhodnutia v inom zmluvnom štáte. Žiadatelia, ktorí zvažujú, či majú postupovať podľa vnútroštátneho právneho poriadku alebo podľa dohovoru, by mali zohľadniť tieto skutočnosti:

a) Ako dlho môže trvať vybavenie žiadosti o výživné

565. Dĺžka vybavovania žiadosti podľa vnútroštátneho právneho poriadku môže závisieť od právnych predpisov daného štátu týkajúcich sa doručovania písomností zahraničným odporcom, ako aj od toho, ako rýchlo je príslušný orgán schopný vybaviť žiadosť. Podobne aj lehota vybavenia žiadosti podľa dohovoru sa líši v závislosti od zapojených štátov a dĺžky konania v jednotlivých štátoch. Informácie o možných lehotách na vybavenie žiadosti v dožiadanom štáte sú dostupné v profile krajiny.

b) Existujú nejaké rozdiely v právnom účinku rozhodnutia vydaného podľa vnútroštátneho právneho poriadku alebo podľa článku 10 dohovoru?

566. V niektorých situáciách nemusí byť rozhodnutie o výživnom vydané na základe vnútroštátneho právneho poriadku, ktorým vzniknú povinnosti voči zahraničnému odporcovi, vykonateľné v štáte, v ktorom má odporca pobyt. Ide o zložitú právnu otázku, s ktorou by sa žiadateľ mal obrátiť na právneho poradcu.

c) Náklady na konanie

567. Ak sa žiadosť o vydanie rozhodnutia o výživnom podaná podľa dohovoru týka dieťaťa mladšieho ako 18 rokov, žiadateľ má vždy nárok na bezplatnú právnu pomoc okrem prípadov, keď je žiadosť zjavne neodôvodnená vo veci samej alebo ak sa dožiadaný štát rozhodol preskúmať majetkové pomery dieťaťa (pozri kapitolu 3). V praxi to znamená, že bezplatná právna pomoc bude žiadateľovi k dispozícii vo väčšine uvedených prípadov. Pre žiadateľa môže byť dôležité, že v štáte, v ktorom má pobyt, sa neposkytuje rovnaká úroveň bezplatnej právnej pomoci pri vnútroštátnej žiadosti.

d) Výsledok výživného

568. Medzi jednotlivými štátmi existujú rozdiely, pokiaľ ide o výživné, ktoré môže byť v určitých prípadoch priznané. Žiadateľ môže zvážiť, či existujú nejaké rozdiely vo výške alebo dĺžke vyplácania výživného, ktoré je možné priznať, a rozhodnúť sa pre vnútroštátne konanie alebo konanie podľa dohovoru. Uvedené informácie môžu byť k dispozícii v profile krajiny pre dožiadaný štát.

569. Okrem toho je možné zvážiť ďalšie okolnosti, ktoré sa týkajú konkrétnej situácie žiadateľa. Žiadateľ zvažujúci možnosti podania žiadosti sa môže obrátiť na právnika a požiadať ho o právnu radu v tejto oblasti.[112]

---

[112] To môže byť nevyhnutné napríklad vtedy, keď je dožiadaný štát stranou Haagskeho protokolu o rozhodnom práve pre vyživovaciu povinnosť.

E. Osobitné okolnosti: podanie žiadostí v prípade, keď sa vyžaduje nové rozhodnutie z dôvodu výhrady (článok 20 ods. 4)

570. Ako je uvedené v kapitolách 4 a 5 tejto príručky, môžu nastať situácie, v ktorých dožiadaný štát odmietne uznanie alebo uznanie a výkon platného rozhodnutia z dôvodu výhrady ku konkrétnemu odôvodneniu uznania a výkonu daného rozhodnutia. Ak bolo napríklad rozhodnutie vydané na základe obvyklého pobytu oprávneného v štáte pôvodu a v článku 20 nie je možné nájsť žiadny ďalší dôvod uznania a výkonu, dožiadaný štát nemusí dané rozhodnutie uznať. V takom prípade sa bude musieť vydať nové rozhodnutie.

571. Za týchto okolností nie je nutné podávať novú žiadosť (žiadosť o vydanie rozhodnutia), keďže v prípade, že povinný má obvyklý pobyt v dožiadanom štáte, tento štát musí prijať všetky vhodné opatrenia na účel vydania nového rozhodnutia (článok 20 ods. 4). V praxi sa však môže stať, že oprávnený bude musieť v rámci konania predložiť dodatočné informácie a písomnosti, napríklad vtedy, keď sa výška výživného stanovuje na základe nákladov na výchovu dieťaťa. Do žiadosti teda môže byť zahrnuté dožiadanie o predloženie ďalších písomností. Je dôležité, že pri vydaní nového rozhodnutia podľa tohto článku sa nebude musieť dokazovať nárok dieťaťa či detí (ak sú mladšie ako 18 rokov) na podanie žiadosti o výživné, keďže platné rozhodnutie sa musí prijať ako dôkaz o nároku daného dieťaťa na výživné v dožiadanom štáte (článok 20 ods. 5).[113]

572. Sociálni pracovníci by si v takejto situácii mali prečítať túto kapitolu a určiť, aký druh informácií budú potrebovať pre danú žiadosť, keďže by to mali byť podobné informácie, aké sa vyžadovali pri vydaní pôvodného rozhodnutia.

---

113 Dôvodová správa, body 469 – 471. Treba poznamenať, že v dohovore nie je vymedzený pojem „nárok“ v tejto súvislosti, preto výklad tohto pojmu, ako aj to, aké ďalšie informácie alebo dôkazy sa budú vyžadovať na účely vydania rozhodnutia o výživnom, sa určí na základe vnútroštátneho právneho poriadku dožiadaného štátu.

F. Osobitné okolnosti: podanie žiadostí v prípade, keď sa vyžaduje nové rozhodnutie z dôvodu nemožnosti uznania alebo uznania a výkonu

573. Môžu tiež nastať situácie, v ktorých žiadateľ má rozhodnutie o výživnom, ale vie, že odporca v dožiadanom štáte bude schopný úspešne namietať proti žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon. Dôvodom môže byť podanie výhrady dožiadaným štátom, keďže nie je možné nájsť žiadne dôvody na uznanie a výkon rozhodnutia, alebo ide o taký druh rozhodnutia, ktorý dožiadaný štát nemôže vykonať.[114] V takom prípade bude oprávnený musieť podať skôr žiadosť o vydanie nového rozhodnutia, než žiadosť o uznanie alebo o uznanie a výkon.[115] Postup vybavenia žiadosti bude rovnaký ako pri ostatných žiadostiach, ktorých sa týka táto kapitola. Keďže však nové rozhodnutie nie je vydané z dôvodu odmietnutia uznania alebo odmietnutia uznania a výkonu platného rozhodnutia, nebude sa uplatňovať predpoklad týkajúci sa nároku na podanie žiadosti podľa článku 20 ods. 5, o ktorom sme sa zmienili v predchádzajúcom texte.

---

114 Napríklad rozhodnutím môže byť stanovené výživné ako percentuálny podiel mzdy, čo dožiadaný štát považuje za príliš neurčité na účely vykonateľnosti. Pozri dôvodovú správu, bod 255.

115 Pozri dôvodovú správu, bod 255. Ak je v čase zaslania žiadosti známe, že v dožiadanom štáte môžu nastať určité problémy pri vybavení žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon, možno bude vhodnejšie podať žiadosť o uznanie alebo o uznanie a výkon, ako aj žiadosť o vydanie.

II. Postupy vyplnenia a podania žiadosti

A. Prehľad

574. V nasledujúcom vývojovom diagrame sú znázornené hlavné kroky vybavovania odoslaných žiadostí.

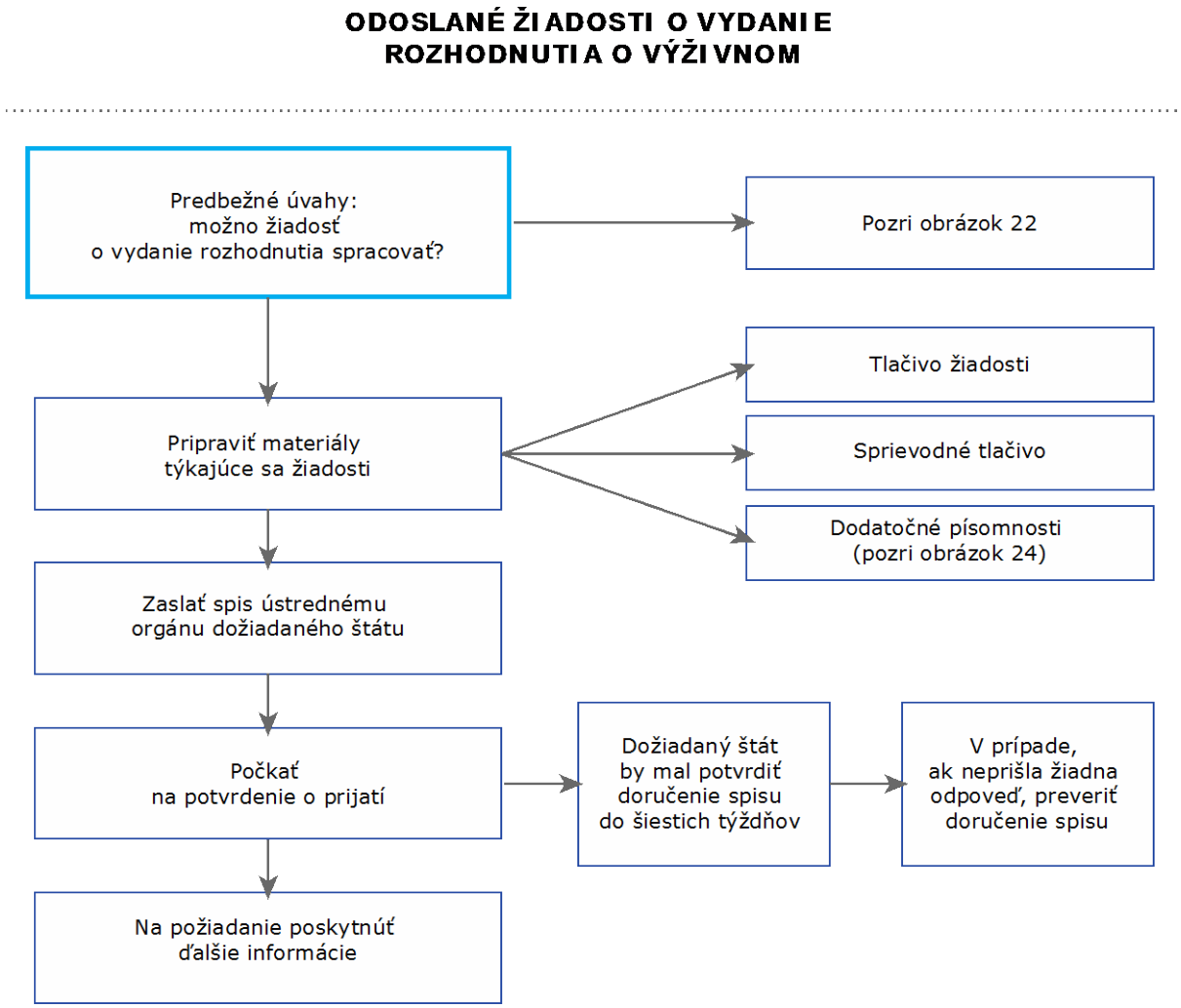

Obrázok 21: Prehľad – postup vybavenia žiadosti o vydanie

B. Prípravné kroky

575. V nasledujúcom vývojovom diagrame sú znázornené prípravné kroky, ktoré by sa mali prijať s cieľom zabezpečiť, aby žiadosť o vydanie rozhodnutia bola vhodná a mohla sa vybaviť. Ide o nevyhnutný krok vzhľadom na splnenie povinnosti ústredného orgánu zabezpečiť súlad žiadostí s dohovorom.

PRÍPRAVA ŽIADOSTI O VYDANIE ROZHODNUTIA O VÝŽIVNOM

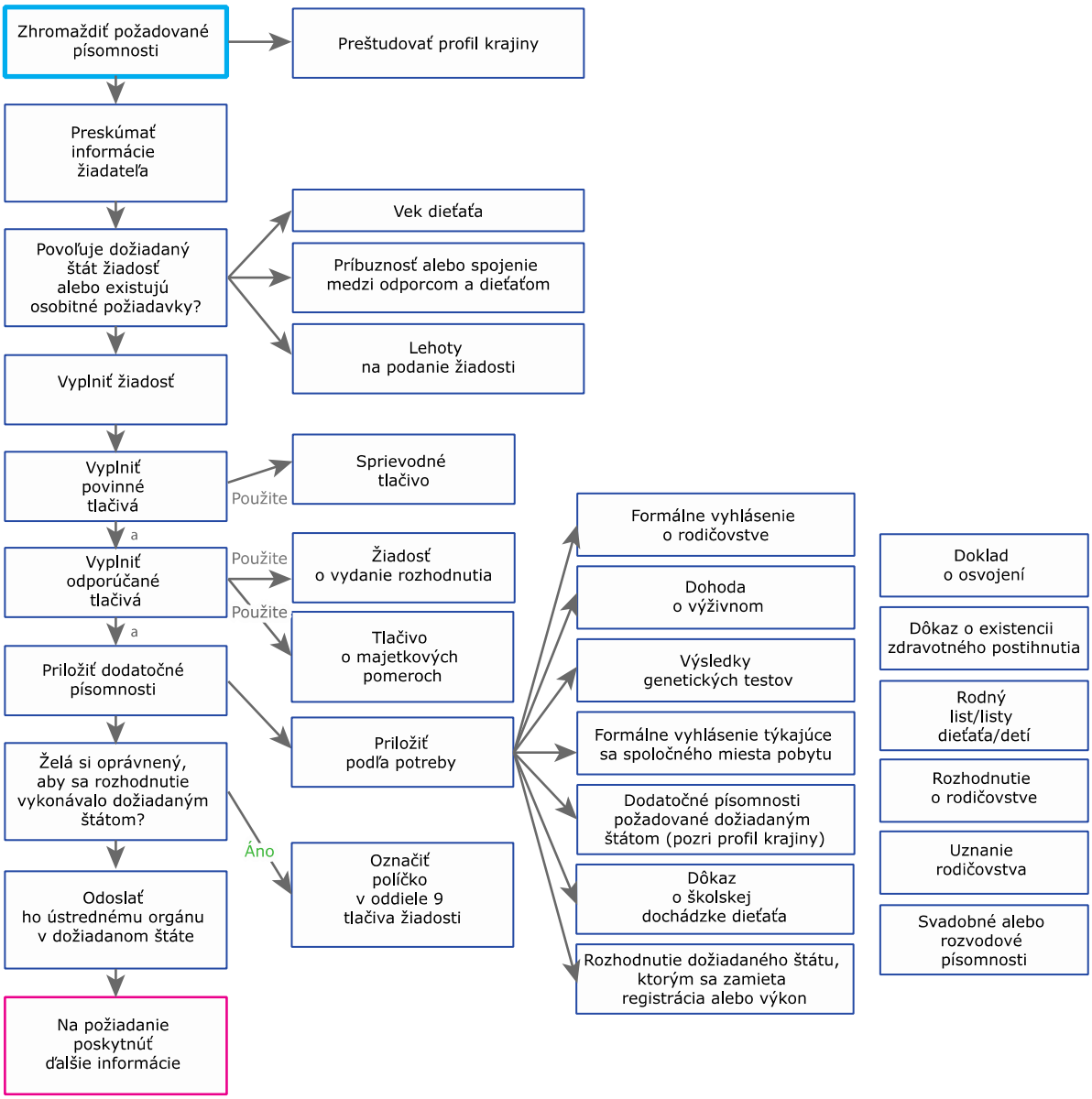

Obrázok 22: Prípravné kroky v rámci vybavenia žiadosti

1. Postupy – úvodná kontrola

Poznámka: *Otázky v tomto oddiele sú usporiadané podľa predchádzajúceho vývojového diagramu.*

a) Otázka 1: Má žiadateľ rozhodnutie o výživnom?

576. Ak žiadateľ už má rozhodnutie o výživnom a uznanie a výkon rozhodnutia sú možné, vhodnou žiadosťou je žiadosť o uznanie a výkon rozhodnutia (pozri kapitolu 4).

577. Ak žiadateľ má rozhodnutie o výživnom, ale uznanie a výkon platného rozhodnutia nie sú možné, bude sa musieť podať žiadosť o vydanie nového rozhodnutia podľa článku 10 ods. 1 písm. *d)*. Napríklad oprávnený môže mať taký druh rozhodnutia, ktorý nie je možné vykonať, napríklad rozhodnutie, v ktorom je suma výživného stanovená ako percentuálny podiel mzdy, čo dožiadaný štát považuje za príliš neurčité na účely výkonu.[116]

578. Ak žiadateľ má rozhodnutie, ale uznanie a výkon tohto rozhodnutia boli odmietnuté z dôvodu výhrady podľa článku 20 ods. 2, bude sa musieť vydať nové rozhodnutie. Ako sme už uviedli, nie je potrebné podávať novú žiadosť (žiadosť o uznanie a výkon sa bude považovať za žiadosť o vydanie) a zachová sa nárok dieťaťa alebo detí na podanie žiadosti o výživné.[117] Úlohou ústredného orgánu v dožadujúcom štáte je teda pomôcť pri získaní a zaslaní dodatočných písomností potrebných pri žiadosti o vydanie.

Oprávnený *je každá fyzická osoba, ktorá má nárok na výživné alebo o ktorej sa tvrdí, že má takýto nárok. Oprávneným môže byť rodič alebo manžel/manželka, dieťa, pestúni alebo príbuzní či iné osoby, ktoré sa starajú o dieťa. V niektorých štátoch sa táto osoba môže nazývať príjemca výživného, veriteľ alebo rodič, ktorý má dieťa v starostlivosti, či opatrovateľ.*

579. Ak žiadateľ má rozhodnutie, ale jeho uznanie a výkon boli odmietnuté pre nesplnenie dôvodov na uznanie a výkon uvedených v článku 20, alebo ak boli nájdené dôvody na odmietnutie podľa článku 22 písm. *b)* alebo *e)*, oprávnený môže v dožiadanom štáte požiadať o nové rozhodnutie podľa článku 10 ods. 1 písm. *d)*. V tejto situácii sa však neuplatňuje predpoklad nároku dieťaťa alebo detí podľa článku 20 ods. 5.

b) Otázka 2: Je žiadateľ oprávneným?

580. V článku 10 dohovoru sa obmedzujú osoby, ktoré môžu podať žiadosť o vydanie rozhodnutia, na oprávnených (teda osoby, ktoré majú nárok na poberanie výživného na seba alebo na svoje deti). Povinný nemôže využiť postupy podľa dohovoru na účely vydania rozhodnutia o výživnom. Verejný orgán môže podať žiadosť o vydanie len vtedy, ak koná na mieste jednotlivca, ktorému náleží výživné alebo ktorému sa vyplácajú dávky namiesto výživného, a len vtedy, keď je dôvodom jeho snahy o vydanie rozhodnutia nemožnosť uznania a výkonu platného rozhodnutia na základe výhrady podľa článku 20.[118]

---

116 Pozri dôvodovú správu, body 255 a 256.

117 Pozri dôvodovú správu, body 469 – 471. V dohovore nie je vymedzený pojem „nárok“ v tejto súvislosti, preto výklad tohto pojmu, ako aj to, aké ďalšie informácie alebo dôkazy sa budú vyžadovať na účely prijatia rozhodnutia o výživnom, sa určí na základe právneho poriadku dožiadaného štátu.

118 Pozri dôvodovú správu, body 586 a 590.

c) Otázka 3: O aký druh rozhodnutia sa žiadateľ snaží?

581. Pri podaní žiadosti o vydanie rozhodnutia o výživnom prostredníctvom ústredného orgánu musí žiadateľ požadovať výživné na deti. Dožiadania o vydanie rozhodnutia o vyživovacej povinnosti medzi manželmi nebudú zahrnuté do rozsahu žiadostí patriacich do pôsobnosti ústredného orgánu okrem prípadu, keď dožiadaný aj dožadujúci štát vydali vyhlásenie, ktorým sa pôsobnosť kapitol II a III dohovoru rozširuje aj na vyživovaciu povinnosť medzi manželmi (pozri kapitolu 3). Oprávnený, ktorý potrebuje vydanie rozhodnutia o vyživovacej povinnosti medzi manželmi, musí o rozhodnutie priamo dožiadať príslušný orgán v dožiadanom štáte.

582. Tieto postupy sa nevzťahujú ani na dožiadania o stanovenie výživného na iných členov rodiny okrem prípadov, keď oba štáty vydali vyhlásenie, ktorým sa uplatňovanie dohovoru rozširuje aj na tieto druhy vyživovacej povinnosti.

d) Otázka 4: Pozná žiadateľ adresu pobytu odporcu?

583. Žiadateľ nemusí poznať presné miesto pobytu odporcu, aby mohol dožiadať o vydanie rozhodnutia o výživnom. Dožiadaný štát v takom prípade začne hľadať alebo požiada inú agentúru o hľadanie s použitím verejných a ďalších dostupných zdrojov s cieľom zistiť miesto pobytu odporcu na účely podania žiadosti.

584. V niektorých prípadoch si však žiadateľ bude chcieť overiť, že odporca je v dožiadanom štáte ešte pred podaním žiadosti o vydanie. Ak napríklad existujú pochybnosti o tom, či odporca vôbec má pobyt v dožiadanom štáte, vhodnejšie bude najskôr dožiadať o potvrdenie miesta pobytu povinného, aby ústredný orgán vedel, či má žiadosť poslať do daného štátu. V takom prípade sa najskôr môže podať dožiadanie o osobitné opatrenia, v ktorom sa žiada len o to, aby útvary ústredného orgánu v dožiadanom štáte potvrdili miesto pobytu odporcu v danom štáte (pozri kapitolu 13). Po potvrdení miesta pobytu povinného je možné zaslať žiadosť štátu, v ktorom má povinný pobyt.

e) Záver prípravných konaní

585. Po zvážení uvedených otázok je možné podať žiadosť. V nasledujúcom oddiele sa uvádzajú písomnosti a postupy požadované pri zostavení spisu a zaslaní žiadosti do dožiadaného štátu.

C. Príprava spisu pre odoslanú žiadosť o vydanie

1. Vývojový diagram

586. Vývojový diagram na nasledujúcej strane znázorňuje požadovaný postup prípravy a zaslania žiadosti o vydanie rozhodnutia o výživnom.

PRÍPRAVA ŽIADOSTI O VYDANIE ROZHODNUTIA O VÝŽIVNOM

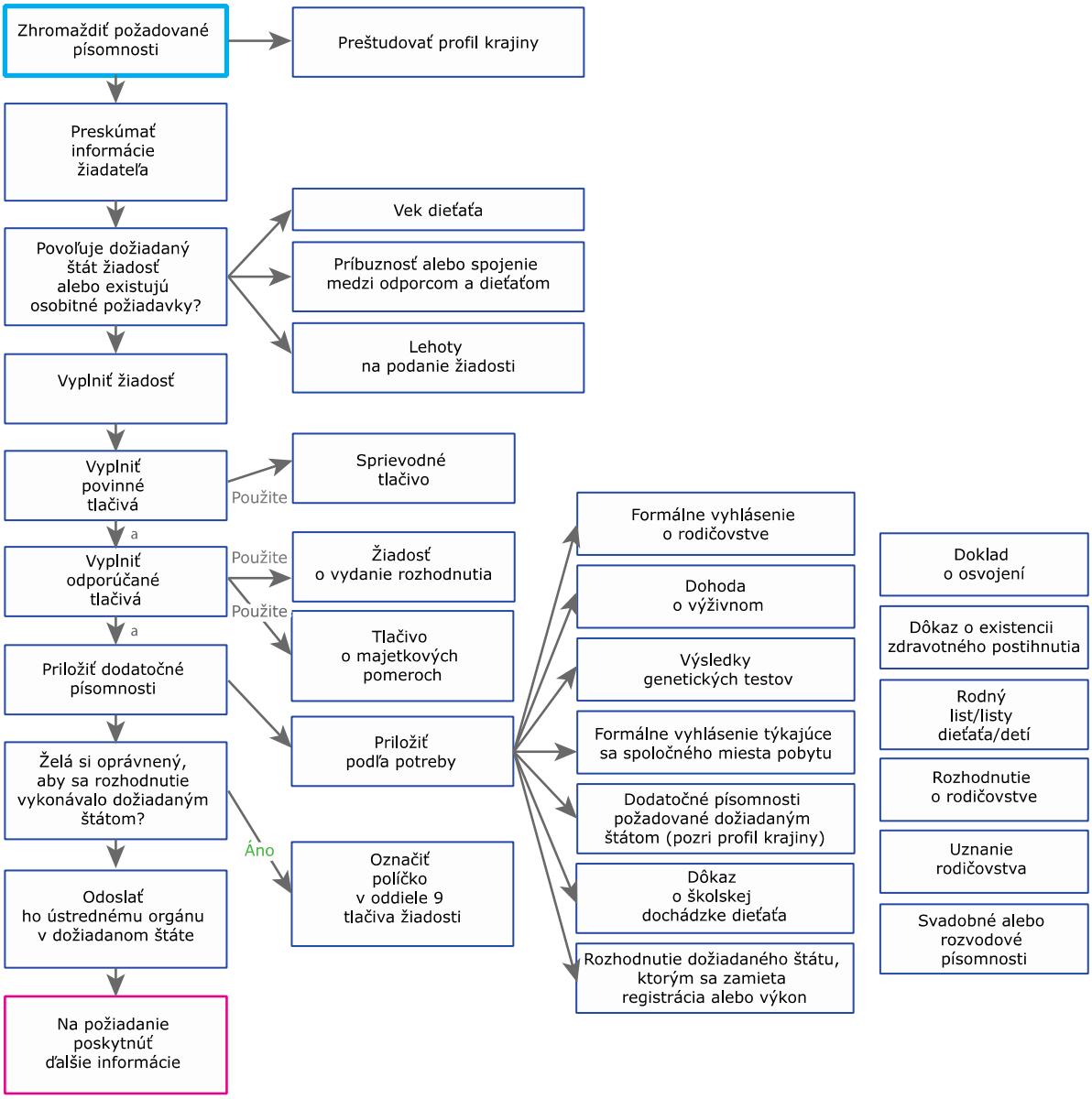

Obrázok 23: Príprava žiadosti o vydanie

2. Príprava žiadosti

Poznámka: *Nasledujúce kroky sú usporiadané podľa vývojového diagramu na obrázku 23.*

a) Zhromaždite požadované písomnosti

587. Ak chcete zhromaždiť písomnosti potrebné na podanie žiadosti o vydanie, budete potrebovať profil krajiny pre dožiadaný štát (štát, do ktorého budete posielať žiadosť) a všetky písomnosti pripravené žiadateľom. Tieto písomnosti môžu zahŕňať (podľa vašich interných postupov) odporúčané tlačivo žiadosti vyplnené žiadateľom.

588. Preštudujte si profil krajiny. V prípade žiadosti o vydanie určte, či v dožiadanom štáte nie sú konkrétne obmedzenia, ktoré by mohli ovplyvniť možnosť konania o žiadosti. O žiadosti sa rozhodne v súlade s právnym poriadkom dožiadaného štátu.[119] Najčastejšie sa obmedzenia týkajú veku dieťaťa (či je dieťa mladšie alebo staršie ako 18 rokov) a lehoty podania žiadosti v prípade, že je potrebné určiť rodičovstvo (napr. do určitého počtu rokov od narodenia dieťaťa).

589. V profile krajiny sa tiež stanovia všetky písomnosti alebo požiadavky na doklady konkrétneho štátu, ktoré sa musia splniť. Napríklad záznamy z nemocnice alebo iné potvrdenia o narodení musia byť overené alebo sa vyžaduje sobášny list rodičov. Ostatné požadované písomnosti sa budú líšiť podľa individuálnych skutočností jednotlivých prípadov (napríklad či je dieťa plnoleté alebo onedlho dosiahne plnoletosť).

590. V nasledujúcej tabuľke sú uvedené písomnosti, ktoré sa najčastejšie vyžadujú. Ak sa zdá, že tieto písomnosti sú potrebné, ale chýbajú, dožiadajte ich u žiadateľa.

Rodný list alebo rovnocenný doklad	Zahŕňa rodný list každého dieťaťa, na ktoré sa požaduje výživné. Ďalšie podobné písomnosti zahŕňajú doklady o krste alebo o občianstve, pokiaľ nie je k dispozícii rodný list. Je dôležité, aby sa v doklade potvrdzovalo meno a dátum narodenia dieťaťa.
Uznanie rodičovstva zo strany povinného	Môže mať podobu vyhlásenia vydaného v čase narodenia dieťaťa (nemocničné tlačivo) alebo neskoršie uznanie. Zvyčajne sa nevyžaduje, pokiaľ sa dieťa narodilo v manželstve.
Formálne vyhlásenie, ktorým sa poskytuje dôkaz o rodičovstve	Pokiaľ neexistuje žiadny doklad o uznaní otcovstva, žiadateľ by mal poskytnúť formálne vyhlásenie, v ktorom opíše okolnosti týkajúce sa rodičovstva dieťaťa a vzťah povinného voči dieťaťu v čase narodenia dieťaťa a po ňom.
Rozhodnutie príslušného orgánu týkajúce sa rodičovstva	V niektorých prípadoch príslušný orgán určil rodičovstvo, ale nevydal rozhodnutie o výživnom. Toto rozhodnutie by sa malo zahrnúť do spisu.
Výsledky genetických testov	Ak sa uskutočnili genetické testy na potvrdenie rodičovstva dieťaťa, zahrňte do spisu ich výsledky.

[119] To môže zahŕňať Protokol o rozhodnom práve pre vyživovaciu povinnosť, ak je dožiadaný štát jeho zmluvnou stranou.

Doklad o osvojení	Ak si povinný osvojil dieťa, na ktoré sa požaduje výživné, priložte doklad o osvojení.
Sobášny list alebo doklad o podobnom vzťahu a dátum rozvodu alebo odlúčenia	Priložte ku spisu, pokiaľ strany uzavreli manželstvo alebo podobný vzťah. Tieto informácie sa tiež použijú na určenie toho, či sa dieťa narodilo v manželstve alebo v podobnom vzťahu oprávneného a povinného.
Formálne vyhlásenie, ktorým sa poskytuje dôkaz o spoločnom bydlisku strán	Vo väčšine prípadov to nebude relevantné, ale môže to byť dôležité napríklad vtedy, keď majú strany dočasne pobyt na inom mieste z dôvodu zamestnania, ale vždy viedli spoločnú domácnosť v konkrétnom štáte.
Dohoda medzi stranami týkajúca sa výživného	Táto dohoda sa priloží, ak sa strany dohodli na výživnom, napríklad v rámci sprostredkovaného vyriešenia otázok výkonu rodičovských práv a povinností.
Doklad o návšteve strednej alebo vyššej školy	Tento doklad bude potrebný, ak sa požaduje výživné na staršie dieťa, najmä ak už dosiahlo plnoletosť, lebo štúdium môže podmieňovať nárok na výživné.
Doklad o zdravotnom postihnutí	Ak sa požaduje výživné na staršie dieťa alebo dieťa, ktoré dosiahlo plnoletosť, a nárok je založený na zdravotnom postihnutí dieťaťa, tieto informácie treba priložiť.
Tlačivo o majetkových pomeroch	Toto tlačivo treba vyplniť čo najpodrobnejšie. Uvádzajú sa v ňom konkrétne informácie o vydaní a výkone rozhodnutia. Týka sa pomerov oprávneného aj povinného.
Potvrdenie o dlžnom výživnom alebo história platieb	Ak vzniklo dlžné výživné alebo ak sa požaduje vyplatenie výživného za dobu minulú, treba priložiť informácie o platbách.
Ďalšie doklady požadované dožiadaným štátom	Prečítajte si profil krajiny pre dožiadaný štát a určte, či existujú nejaké ďalšie doklady, ktoré treba priložiť.
Rozhodnutie dožiadaného štátu, ktorým sa odmieta uznanie a výkon	Ak bolo uznanie platného rozhodnutia odmietnuté (napr. ak rozhodnutie bolo odmietnuté z dôvodu výhrady podľa dohovoru), treba priložiť kópiu tohto odmietnutia.

Obrázok 24: Tabuľka dokladov – žiadosti o vydanie

b) Zostavte spis týkajúci sa žiadosti

591. Spis obsahuje záväzné tlačivo (sprievodné tlačivo), odporúčané tlačivo žiadosti (ak príslušný štát rozhodol, že ich bude používať) a dodatočné písomnosti.

592. Pokyny na vyplnenie sprievodného tlačiva a odporúčaného tlačiva žiadosti o vydanie rozhodnutia nájdete v kapitole 15.

c) Požiadajte o výkon rozhodnutia

593. Ak oprávnený chce, aby bolo vydané rozhodnutie o výživnom ihneď vykonané dožiadaným štátom, nezabudnite označiť príslušné políčko v tlačive žiadosti. Nie sú potrebné žiadne ďalšie tlačivá ani písomnosti.

3. Zaslanie žiadosti

594. Keď ústredný orgán zhromaždil nevyhnutne potrebné doklady, žiadosť je možné zaslať ústrednému orgánu dožiadaného štátu.

595. Žiadosť je možné zaslať poštou, ale ak dožiadaný štát súhlasí, prípustné je aj použitie elektronických prostriedkov, pokiaľ daný spôsob zaručuje dostatočnú ochranu osobných a dôverných informácií uvedených v žiadosti.

4. Nadväzujúce otázky a priebežná komunikácia s dožiadaným štátom

596. Ústredný orgán dožiadaného štátu musí podľa dohovoru potvrdiť doručenie žiadosti do šiestich týždňov od chvíle doručenia na záväznom potvrdzujúcom tlačive. Na potvrdzujúcom tlačive bude tiež uvedené meno osoby alebo útvaru, ktorý vybavuje žiadosť, takže všetky nadväzujúce otázky možno adresovať danej osobe.

597. Ústredný orgán dožiadaného štátu musí do troch mesiacov odo dňa potvrdenia doručenia žiadosti vydať správu o stave.

598. Ak dožiadaný štát požaduje dodatočné informácie alebo písomnosti, informuje o tom ústredný orgán v dožadujúcom štáte. Reakcia na dožiadanie by mala byť rýchla. Ak do troch mesiacov nebude doručená žiadna odpoveď alebo dodatočné písomnosti, ústredný orgán v dožiadanom štáte môže (ale nemusí) uzavrieť spis. Ak máte problémy so získaním dodatočných písomností, informujte o tom dožiadaný štát a oznámte im, že bude potrebné predĺžiť lehotu.

III. Ďalšie materiály

A. Praktické rady

- Zvážte, či v dožiadanom štáte bude potrebný aj výkon rozhodnutia, ktoré má byť vydané. Ak áno, treba to uviesť v tlačive žiadosti (pozri kapitolu 15) a poskytnúť čo najviac informácií, ktoré by pomohli pri výkone. Tieto informácie budú uvedené v tlačive o majetkových pomeroch.
- Informujte žiadateľa o tom, ako dlho bude trvať konanie o vydaní rozhodnutia. Uvedené informácie môžete nájsť v profile krajiny pre dožiadaný štát.
- Ak sa predpokladá, že bude potrebné vykonať testy rodičovstva, požiadajte žiadateľa, aby oznámil všetky zmeny kontaktných informácií, ku ktorým dôjde v priebehu vybavovania žiadosti, aby ste ho mohli kontaktovať vo veci testov.
- Ak žiadateľ a odporca dosiahnu riešenie sporu vo veci výživného alebo ak je z nejakého iného dôvodu vydané rozhodnutie o tom, že žiadosť nebude podaná, nezabudnite ihneď informovať ústredný orgán dožiadaného štátu, aby prerušil konanie.

B. Súvisiace tlačivá

Žiadosť o vydanie rozhodnutia
Sprievodné tlačivo
Tlačivo o majetkových pomeroch

C. Príslušné články dohovoru

Článok 10
Článok 12
Článok 20
Článok 22

D. *Súvisiace oddiely príručky*

Pozri kapitolu 3 časť 2 – Záležitosti spoločné pre všetky žiadosti podľa dohovoru a pre dožiadania o osobitné opatrenia
Pozri kapitolu 4 – Vybavovanie odoslaných žiadostí o uznanie alebo o uznanie a výkon
Pozri kapitolu 10 – Výkon rozhodnutí o výživnom
Pozri kapitolu 13 oddiel I – Prehľad – Dožiadania o osobitné opatrenia
Pozri kapitolu 15 oddiel II – Pokyny na vyplnenie odporúčaných tlačív žiadostí

IV. Kontrolný zoznam – odoslané žiadosti o vydanie rozhodnutia

	Postup	Odkaz v príručke
1.	Predbežná kontrola: Malo by ísť o žiadosť o vydanie rozhodnutia o výživnom?	Oddiel II pododdiel B
i)	Žiadateľ nemá rozhodnutie o výživnom alebo toto rozhodnutie nie je možné vykonať.	Oddiel II pododdiel B bod 1 písm. a)
ii)	Žiadateľ je osoba oprávnená na výživné a má pobyt v zmluvnom štáte.	Oddiel II pododdiel B bod 1 písm. b)
iii)	Žiadateľ požaduje výživné na deti.	Oddiel II pododdiel B bod 1 písm. c)
iv)	Žiadateľ pozná miesto pobytu odporcu.	Oddiel II pododdiel B bod 1 písm. d)
2.	Zostavte spis týkajúci sa žiadosti.	Oddiel II pododdiel C
i)	Záväzné tlačivo (sprievodné tlačivo)	Kapitola 3
ii)	Odporúčané tlačivo (Žiadosť o vydanie rozhodnutia)	Kapitola 15
iii)	Dodatočné doklady	Oddiel II pododdiel C bod 2 písm. a)
3.	Zašlite spis dožiadanému štátu.	Oddiel II pododdiel C bod 3
4.	Nadväzujúce kroky podľa potreby	Oddiel II pododdiel C bod 4

V. Najčastejšie otázky

Môže oprávnená dožadovať rozhodnutie o výživnom, ak nepozná miesto pobytu povinného/odporcu?

599. Áno. Oprávnená by mala uviesť čo najviac informácií o odporcovi v tlačive žiadosti. Tieto informácie použije dožiadaný štát pri vyhľadávaní pomocou databáz a zdrojov vyhľadávania, ktoré má k dispozícii ústredný orgán alebo príslušný orgán v dožiadanom štáte. Ústredný orgán má často prístup ku zdrojom, ktoré nie sú prístupné verejnosti, a môže určiť miesto pobytu odporcu. Po určení miesta pobytu odporcu bude ústredný orgán pokračovať v konaní o žiadosti o vydanie rozhodnutia.

Čo sa stane po vydaní rozhodnutia o výživnom?

600. Rozhodnutie o výživnom bude postúpené na výkon príslušnému orgánu v štáte, v ktorom má odporca pobyt alebo majetok či príjem, a to v prípade, že oprávnený požiadal o výkon rozhodnutia. Je dôležité označiť príslušné políčko v tlačive žiadosti a uviesť, že oprávnený požaduje aj výkon rozhodnutia, čím sa zabezpečí výkon rozhodnutia bez omeškania.

Čo ak povinný tvrdí, že nie je otcom dieťaťa?

601. To, či povinný má nárok na spochybnenie rodičovstva dieťaťa, závisí od právneho poriadku štátu, v ktorom sa koná o žiadosti. Ak sa vyžaduje test rodičovstva na určenie rodičovstva dieťaťa/detí, dožiadanie bude podané prostredníctvom ústredných orgánov a žiadateľ bude informovaný o tom, ako má postupovať pri testovaní.

Môže žiadateľ získať nové rozhodnutie, ak usiluje o zvýšenie sumy výživného?

602. Žiadateľ nemusí žiadať o vydanie nového rozhodnutia.[120] Môže dožiadať o zmenu platného rozhodnutia podľa postupu uvedeného v kapitole 12.

Ako dlho môže trvať vydanie rozhodnutia o výživnom?

603. To bude závisieť od dátumu zaslania žiadosti a postupu po informovaní odporcu. Všetky zmluvné štáty sa zaviazali, že budú vybavovať žiadosti čo najrýchlejšie. Ústredný orgán v dožiadanom štáte pošle aktuálne informácie o stave vybavovania žiadosti tri mesiace po potvrdení o doručení žiadosti a potvrdí, aké kroky sa uskutočnili a aké opatrenia sa očakávajú.

Ako žiadateľ zistí, čo sa stalo so žiadosťou?

604. Žiadateľ sa môže obrátiť s prípadnými otázkami na svoj ústredný orgán a informovať sa o stave žiadosti. Žiadatelia by sa nemali priamo obracať na ústredný orgán v druhom štáte, okrem prípadu, keď ústredný orgán súhlasil s tým, že bude poskytovať informácie priamo žiadateľom. Podľa dohovoru musí ústredný orgán dožiadaného štátu potvrdiť doručenie žiadosti do šiestich týždňov a poskytnúť ďalšie aktuálne informácie o stave do troch mesiacov od dátumu potvrdenia doručenia žiadosti.

Môže žiadateľka získať rozhodnutie o výživnom, aj keď nebola vydatá za otca detí?

605. Áno. Ustanovenia dohovoru sa vzťahujú na všetky deti bez ohľadu na rodinný stav rodičov. V niektorých prípadoch sa však pred vydaním rozhodnutia o výživnom musí určiť rodičovstvo.

Žiadateľka sa obáva o svoju bezpečnosť v prípade, že odporca zistí, kde žije. Ako táto skutočnosť ovplyvní dožiadanie o rozhodnutie o výživnom?

606. Žiadateľka musí o tejto obave informovať ústredný orgán. Ústredný orgán v tlačivách uvedie, že existujú obavy z úniku osobných informácií. Adresa žiadateľky a ďalšie osobné informácie budú uvedené na tlačive s utajenými informáciami a odporca by nemal mať možnosť prístupu k žiadnej osobnej informácii žiadateľky. Účelom tlačiva s utajenými informáciami je zabezpečiť zachovanie dôvernosti adresy žiadateľky. Pozri kapitolu 3.

---

[120] V niektorých prípadoch dožiadaný štát nemôže zmeniť rozhodnutie, môže len vydať nové rozhodnutie. V takom prípade sa však k žiadosti bude pristupovať rovnako ako k žiadosti o zmenu a mali by sa uplatniť postupy opísané v kapitole 12.

Žiadateľka žije päť rokov odlúčene od povinného. Môže získať od povinného výživné so spätnou platnosťou za týchto päť rokov?

607. Vo väčšine prípadov to bude závisieť od právneho poriadku dožiadaného štátu.[121] V niektorých štátoch bude výživné za obdobie pred vydaním rozhodnutia (tzv. výživné za dobu minulú) priznané len za mimoriadnych okolností. V týchto štátoch sa vyplatí výživné len od chvíle prvého podania žiadosti alebo od neskoršieho dátumu, a to v závislosti od právneho poriadku a postupov dožiadaného štátu. V profile krajiny bude uvedené, či v dožiadanom štáte platia obmedzenia týkajúce sa priznania výživného za dobu minulú.

Kto uhradí náklady na testovanie rodičovstva požadované v rámci žiadosti o vydanie rozhodnutia?

608. Náklady na testovanie rodičovstva sú hradené v rámci bezplatných služieb, ktoré sa musia žiadateľovi poskytovať vo veciach týkajúcich sa výživného na deti. Preto sa od žiadateľa nesmie požadovať hradenie nákladov na testovanie rodičovstva.[122] To však nemusí nutne znamenať, že ústredný orgán v dožiadanom štáte bude zodpovedný za uhradenie nákladov, keďže dožiadaný štát môže požadovať, aby povinný uhradil náklady na testovanie ako podmienku uskutočnenia testov. Stanoví sa to podľa právneho poriadku a postupov dožiadaného štátu.

609. Úplné vysvetlenie práva na bezplatnú právnu pomoc nájdete v kapitole 3.

Musí si žiadateľka najať právnika na účely vydania rozhodnutia stanovujúceho výživné na jej dieťa?

610. Nie. Keď je účelom žiadosti vydanie rozhodnutia o výživnom na dieťa mladšie ako 18 rokov (v niektorých prípadoch mladšie ako 21 rokov), ústredný orgán v dožadujúcom štáte alebo v dožiadanom štáte poskytne žiadateľke potrebnú právnu pomoc (pozri kapitolu 3).

Musí sa podať dožiadanie o priznanie výživného medzi manželmi prostredníctvom ústredného orgánu?

611. Ústredný orgán nie je povinný pomáhať pri vydaní rozhodnutia o výživnom medzi manželmi. Žiadateľ bude musieť zaslať priame dožiadanie príslušnému orgánu v inom štáte a požiadať o vydanie rozhodnutia, okrem prípadov, keď dožadujúci aj dožiadaný štát súhlasili s tým, že rozšíria pôsobnosť kapitol II a III dohovoru na prípady týkajúce sa priznania výživného medzi manželmi. Táto výnimka bude uvedená v profile krajiny.

Aké výživné bude priznané?

612. Metodika výpočtu priznaného výživného sa v jednotlivých štátoch líši. V tejto súvislosti vzniká zložitá právna otázka o tom, ktorý právny poriadok sa uplatňuje, presahujúca rámec tejto príručky. Vo väčšine štátov existujú webové stránky, na ktorých nájdete spôsob výpočtu sumy výživného v danom štáte. V profile krajiny dožiadaného štátu bude tiež uvedený spôsob výpočtu výšky výživného.

---

121 To môže zahŕňať Haagsky protokol o rozhodnom práve pre vyživovaciu povinnosť, ak je dožiadaný štát jeho zmluvnou stranou.

122 Pozri dôvodovú správu, body 391 a 392. Štát môže vydať vyhlásenie o preskúmaní majetkových pomerov dieťaťa, a ak preskúmanie dopadne nepriaznivo, môže byť úhrada nákladov požadovaná od žiadateľa. Pozri kapitolu 3 tejto príručky.

Kapitola 9 – Doručené žiadosti o vydanie rozhodnutia o výživnom

Spôsob usporiadania tejto kapitoly:

Táto kapitola je venovaná žiadostiam o vydanie rozhodnutia o výživnom.

V oddiele I je uvedený prehľad žiadostí – kto môže podať žiadosť a kedy bude použitá.

V oddiele II sa opisuje postup alebo kroky pri kontrole doručených materiálov a vybavovaní žiadostí.

V oddiele III sú uvedené odkazy a ďalšie materiály týkajúce sa žiadosti.

Oddiel IV obsahuje kontrolný zoznam pre tých, ktorí potrebujú jednoduchý prehľad postupu.

Oddiel V sa týka najčastejších otázok súvisiacich so žiadosťou.

I. Prehľad

A. Kedy sa táto žiadosť použije

613. Žiadosť o ***vydanie*** rozhodnutia o výživnom v zmluvnom štáte bude doručená v niektorej z týchto situácií:

- ak neexistuje žiadne platné rozhodnutie a oprávnený vyžaduje jeho vydanie alebo
- ak uznanie a výkon rozhodnutia nie je možné alebo bolo zamietnuté, keďže neexistuje dôvod na uznanie a výkon podľa článku 20 alebo na základe článku 22 písm. *b)* alebo *e)*.

Vydanie *je konanie s cieľom získať rozhodnutie o výživnom v prípade, že neexistuje žiadne rozhodnutie o výživnom alebo ak z nejakých dôvodov nie je možné uznať alebo vykonať platné rozhodnutie. Vydanie môže zahŕňať určenie rodičovstva, ak sa to vyžaduje na účely rozhodnutia o výživnom.*

614. Žiadosť o vydanie rozhodnutia o výživnom môže zahŕňať dožiadanie o určenie rodičovstva.

615. Žiadostiam o vydanie rozhodnutia o výživnom je venovaný článok 10 ods. 1. písm. *c)* a *d)* dohovoru.

B. Príklad

616. Oprávnená má pobyt v krajine A. Má dve deti. Otec detí sa presťahoval do krajiny B. Oprávnená by chcela od otca dostávať výživné na deti. Krajina A aj krajina B sú zmluvnými štátmi dohovoru.

Aký je postup podľa dohovoru

617. Oprávnená by mala podať žiadosť o vydanie rozhodnutia o výživnom. Ústredný orgán v krajine A zašle žiadosť ústrednému orgánu v krajine B. Otec detí bude o tejto skutočnosti informovaný a bude vydané rozhodnutie o výživnom podľa právnych predpisov dožiadaného štátu (krajina B). Podľa potreby sa uskutoční test rodičovstva.

C. Kto môže požiadať o vydanie rozhodnutia o výživnom?

618. Ak neexistuje žiadne platné rozhodnutie o výživnom, o jeho vydanie môže požiadať len ***oprávnený***. Ak rozhodnutie existuje, ale jeho uznanie či výkon nie sú možné z dôvodu podania výhrady podľa dohovoru, žiadosť o vydanie rozhodnutia o výživnom môže podať aj verejný orgán, ktorý koná v zastúpení oprávneného alebo vypláca dávky namiesto výživného. Oprávnený musí mať pobyt v zmluvnom štáte.

Oprávnený *je každá fyzická osoba, ktorá má nárok na výživné alebo o ktorej sa tvrdí, že má takýto nárok. Oprávneným môže byť rodič alebo manžel/manželka, dieťa, pestúni alebo príbuzní či iné osoby, ktoré sa starajú o dieťa. V niektorých štátoch sa táto osoba môže nazývať príjemca výživného, veriteľ alebo rodič, ktorý má dieťa v starostlivosti, či opatrovateľ.*

Hľadáte stručný prehľad postupov týkajúcich sa tejto žiadosti? Prejdite na ***kontrolný zoznam*** *na konci kapitoly.*

D. Vydanie rozhodnutia o výživnom v prípade, že nie je možné uznať platné rozhodnutie

619. Ako je uvedené v kapitolách 4 a 5 tejto príručky, môžu nastať situácie, v ktorých dožiadaný štát odmietne uznanie a výkon platného rozhodnutia z dôvodu podania výhrady ku konkrétnemu odôvodneniu uznania a výkonu, ktoré sa týka daného rozhodnutia, podľa článku 20 ods. 2. Ak bolo napríklad rozhodnutie vydané na základe obvyklého pobytu oprávneného v štáte pôvodu a v článku 20 nie je možné nájsť žiadny ďalší dôvod uznania a výkonu rozhodnutia, dožiadaný štát môže odmietnuť uznať dané rozhodnutie. V takom prípade sa bude musieť vydať nové rozhodnutie.

620. Za týchto okolností nie je nutné podávať novú žiadosť (žiadosť o vydanie rozhodnutia), keďže v prípade, že povinný má „obvyklý pobyt“ v dožiadanom štáte, tento štát musí prijať všetky vhodné opatrenia na účel vydania nového rozhodnutia (článok 20 ods. 4). Pri vydaní rozhodnutia by sa potom uplatnili postupy uvedené v tejto kapitole.

621. To môže znamenať, že oprávnený bude musieť predložiť dodatočné informácie a písomnosti, napríklad vtedy, keď sa výška výživného stanovuje na základe nákladov na výchovu dieťaťa. Dožiadanie o dodatočné písomnosti by mal podať ústredný orgán v dožadujúcom štáte.

622. V tejto situácii je však dôležité, že sa nemusí určovať nárok dieťaťa alebo detí na podanie žiadosti o výživné (článok 20 ods. 5).[123] Platné rozhodnutie poskytne základ na zistenie, že deti sú oprávnené podať žiadosť o výživné na deti.

---

[123] Dôvodová správa, body 469 – 471. Treba poznamenať, že v dohovore nie je vymedzený pojem „nárok“ v tejto súvislosti, preto výklad tohto pojmu, ako aj to, aké ďalšie informácie alebo dôkazy sa budú vyžadovať na účely vydania rozhodnutia o výživnom, sa určí na základe vnútroštátneho právneho poriadku dožiadaného štátu.

623. Môžu tiež nastať situácie, v ktorých žiadateľ má rozhodnutie o výživnom, ale vie, že odporca v dožiadanom štáte bude schopný úspešne namietať proti žiadosti o uznanie a výkon. Dôvodom môže byť to, že nie je možné nájsť žiadne odôvodnenie pre uznanie a výkon rozhodnutia, alebo ide o taký druh rozhodnutia, ktorý dožiadaný štát nemôže vykonať.[124] V takom prípade bude oprávnený musieť podať skôr žiadosť o vydanie nového rozhodnutia než žiadosť o uznanie a výkon.[125]

624. Tieto žiadosti sa budú vybavovať rovnakým spôsobom ako ostatné žiadosti podľa tejto kapitoly. Keďže však nové rozhodnutie nie je vydané z dôvodu odmietnutia uznania alebo výkonu platného rozhodnutia na základe podanej výhrady (článok 20 ods. 4), neuplatňuje sa predpoklad nároku podľa článku 20 ods. 5, o ktorom sme sa zmienili v predchádzajúcom texte. Nárok dieťaťa na výživné sa bude musieť určiť v rámci žiadosti o nové rozhodnutie.

II. Vybavovanie doručených žiadostí o vydanie rozhodnutia o výživnom

A. Všeobecne

625. Tento oddiel sa týka všeobecných požiadaviek na vybavovanie doručených žiadostí o vydanie rozhodnutia o výživnom. Postupy v jednotlivých členských štátoch sa budú zásadne líšiť v závislosti od právneho poriadku a postupov jednotlivých štátov. Niektoré štáty vydajú rozhodnutie na základe súdneho konania, iné odošlú žiadosť správnemu orgánu na účely vydania rozhodnutia.

626. V dohovore sa však stanovujú určité všeobecné kroky pre všetky žiadosti a pri žiadostiach o vydanie rozhodnutia sa vo všeobecnosti postupuje rovnako vo všetkých štátoch. Na začiatku ústredný orgán skontroluje doručenú žiadosť, podľa potreby dožiada o dodatočné písomnosti a potom žiadosť zašle príslušnému orgánu v dožiadanom štáte na účel vydania rozhodnutia.

627. Konanie o vydaní rozhodnutia bude upravené vnútroštátnym právnym poriadkom[126] a postupmi dožiadaného štátu. Vydané rozhodnutie bude vykonané príslušným orgánom v dožiadanom štáte, pokiaľ žiadateľ požiadal o výkon rozhodnutia (označil príslušné políčko v tlačive žiadosti).

628. V profile krajiny pre jednotlivé štáty sa uvádza, čo žiadateľ môže očakávať v rámci postupu vydania rozhodnutia.

---

124 Napríklad rozhodnutím môže byť stanovené výživné ako percentuálny podiel mzdy, čo dožiadaný štát považuje za príliš neurčité na účely vykonateľnosti. Pozri dôvodovú správu, bod 255.

125 Pozri tamtiež.

126 To môže zahŕňať Haagsky protokol o rozhodnom práve pre vyživovaciu povinnosť, ak je dožiadaný štát jeho zmluvnou stranou.

B. Vývojový diagram

629. V nasledujúcom vývojovom diagrame je znázornený postup vydania rozhodnutia.

PREHĽAD POSTUPU VYDANIA ROZHODNUTIA

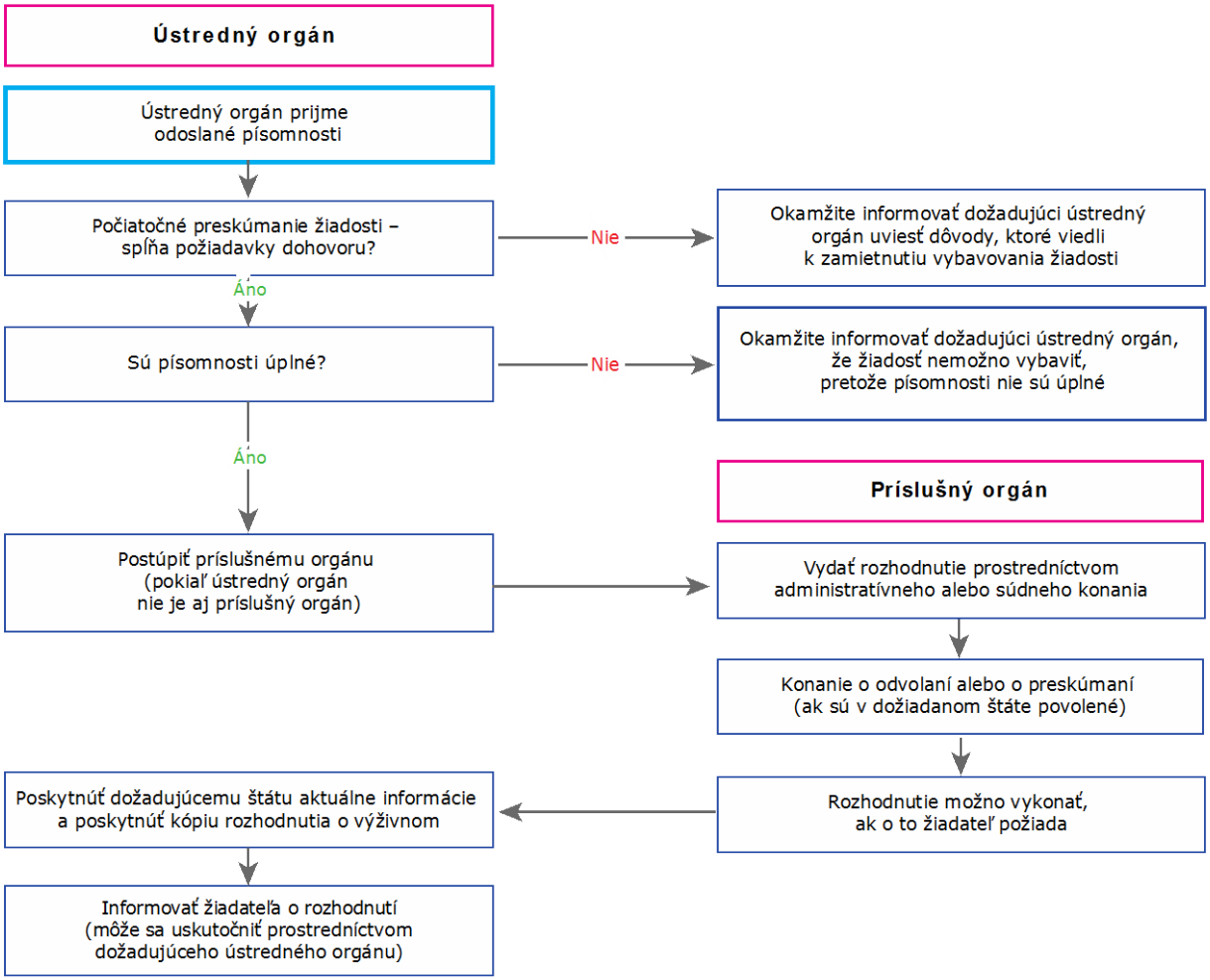

Obrázok 25: Prehľad postupu vydania

C. Kroky v rámci postupu vydania rozhodnutia

1. Úvodná úvaha ústredného orgánu

630. Účelom úvodného zváženia zo strany ústredného orgánu v ***dožiadanom štáte*** je zabezpečiť riadne odôvodnenie žiadosti, úplnosť spisu a možnosť vybavenia žiadosti. Ak je to nutné, môže sa vyhľadať miesto pobytu povinného/odporcu, najmä ak existujú určité pochybnosti o tom, či má pobyt v dožiadanom štáte alebo či má v tomto štáte majetok alebo príjem.

Dožadujúci štát *je zmluvný štát, ktorý iniciuje žiadosť a podáva ju v zastúpení žiadateľa, ktorý má v danom štáte pobyt.* ***Dožiadaný štát*** *je zmluvný štát, od ktorého sa požaduje vybavenie žiadosti.*

631. Úvodné kroky sú znázornené v nasledujúcom vývojovom diagrame.

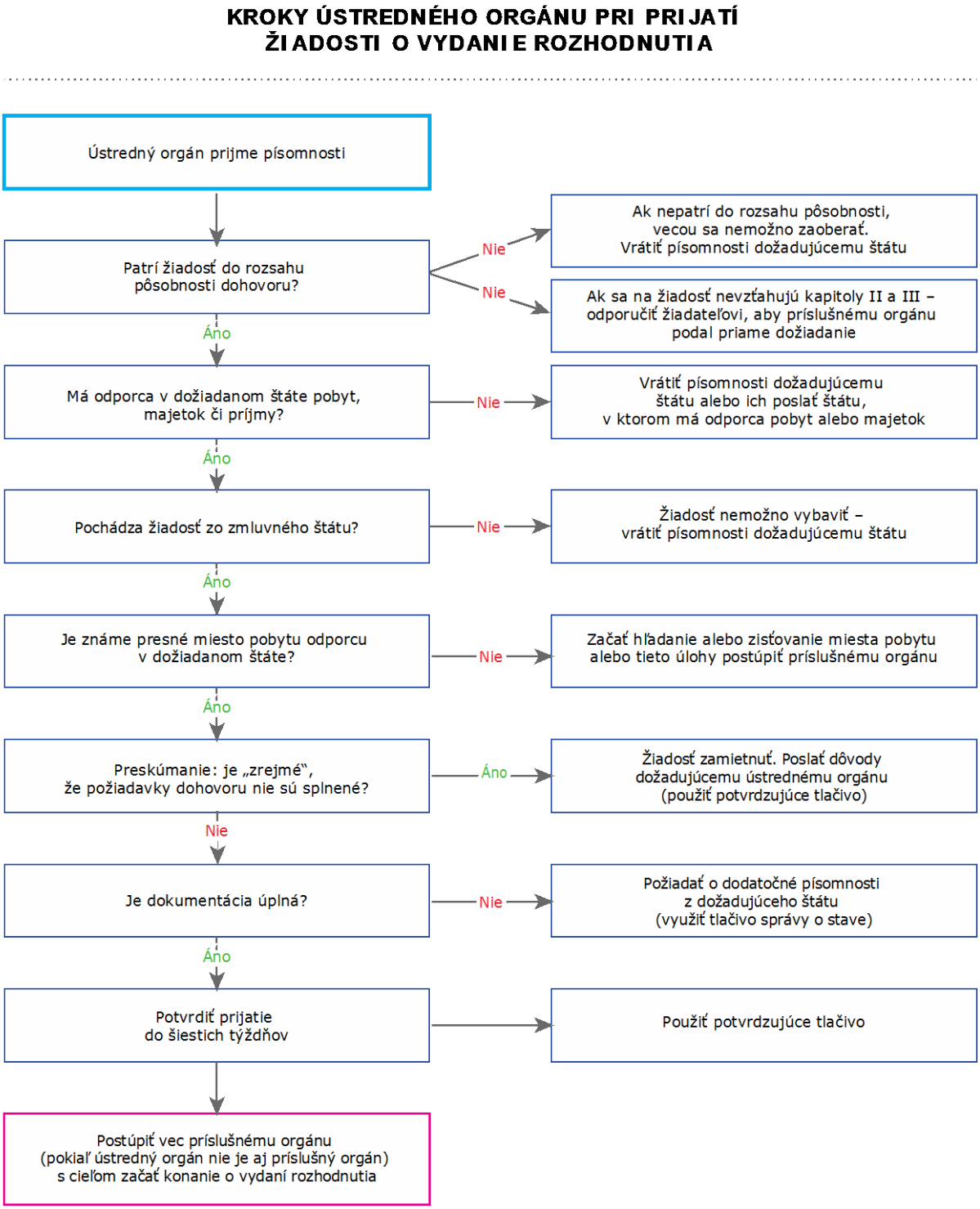

Obrázok 26: Úvodné úvahy: žiadosť o vydanie rozhodnutia

a) Nie sú splnené požiadavky dohovoru

632. V článku 12 dohovoru sa umožňuje, aby dožiadaný ústredný orgán odmietol vybaviť žiadosť, ak „preukáže, že neboli splnené požiadavky dohovoru". Neznamená to, že dožiadaný ústredný orgán určuje, či je žiadosť opodstatnená vo veci samej. Naopak sa predpokladá, že dožiadaný ústredný orgán len skontroluje žiadosť s cieľom zabezpečiť, aby nedošlo k zneužitiu postupu alebo zistiť, či nejde o dožiadanie, ktoré vôbec nepatrí do rozsahu pôsobnosti dohovoru – napríklad žiadosť týkajúca sa výlučne opatrovníckeho práva na deti.

633. Keďže dožadujúci ústredný orgán uskutočnil podobnú kontrolu pred odoslaním písomností, je málo pravdepodobné, že by žiadosť bola odmietnutá z týchto dôvodov.

634. Ak je žiadosť odmietnutá, musí sa o tom informovať ústredný orgán v dožadujúcom štáte a musia byť uvedené dôvody odmietnutia. Oznámenie ústrednému orgánu musí byť uvedené na záväznom potvrdzujúcom tlačive.

> ***Príklad:*** *Predmetná žiadosť môže byť totožná s predchádzajúcou žiadosťou, ktorá bola odmietnutá, a pokiaľ neexistujú nové dôkazy, ústredný orgán má právo odmietnuť žiadosť na tomto základe.*

b) Neúplné písomnosti

635. Mal by sa skontrolovať doručený spis s cieľom zabezpečiť úplnosť písomností. V každom prípade vydania rozhodnutia bude súčasťou spisu sprievodné tlačivo a žiadosť o vydanie rozhodnutia. Ostatné požadované písomnosti sa budú líšiť podľa individuálnych skutočností jednotlivých prípadov (napr. či je dieťa plnoleté alebo onedlho dosiahne plnoletosť).

636. Na tento účel je možné použiť odporúčané tlačivo správy o stave alebo záväzné potvrdzujúce tlačivo.

c) Potvrďte doručenie

637. Ústredný orgán dožiadaného štátu musí podľa dohovoru potvrdiť doručenie žiadosti do **šiestich týždňov**. Mal by použiť záväzné potvrdzujúce tlačivo.

d) Určenie miesta pobytu odporcu/povinného

638. V niektorých prípadoch žiadateľ nepozná presné alebo súčasné miesto pobytu odporcu/povinného. Dožiadaný štát preto musí využiť zdroje, ktoré má k dispozícii, a určiť miesto pobytu povinného, aby bolo možné pokračovať v konaní o žiadosti. V každom prípade bude v určitej chvíli potrebné oznámiť povinnému, že bola podaná žiadosť o výživné a miesto pobytu povinného bude potrebné poznať aj vtedy, keď sa požaduje výkon rozhodnutia.

639. V niektorých prípadoch, pokiaľ existujú pochybnosti o tom, či povinný vôbec býva v danom štáte, by bolo vhodné pri najbližšej príležitosti zistiť miesto jeho pobytu. Ak sa zistí, že povinný nemá pobyt v danom štáte, môže sa o tom informovať dožadujúci štát a žiadosť môže byť zaslaná do ďalšieho zmluvného štátu.

640. V iných prípadoch vykoná požadované vyhľadávanie príslušný orgán nie ako prípravný krok, ale v rámci samotného postupu vydania rozhodnutia.

641. V každom prípade je však dôležité pamätať na to, že neexistuje žiadna povinnosť oznámiť adresu alebo kontaktné údaje odporcu dožadujúcemu štátu. Sprostredkovanie takýchto informácií musí byť v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi týkajúcimi sa ochrany osobných údajov.

e) Začnite konanie o vydaní rozhodnutia

642. Po vykonaní prípravných krokov môže dožiadaný štát začať konať o žiadosti. Žiadosťou sa bude zaoberať buď ***ústredný orgán***, ak je zároveň príslušným orgánom na tento účel, alebo sa žiadosť zašle ***príslušnému orgánu*** v danom štáte. Môže ísť o správny alebo súdny orgán. V nasledujúcich oddieloch sa opisujú postupy vydania rozhodnutia.

Ústredný orgán je verejný orgán poverený zmluvným štátom plnením povinností týkajúcich sa administratívnej spolupráce a pomoci v rámci dohovoru.

Príslušný orgán je orgán konkrétneho štátu, ktorý je poverený alebo oprávnený v rozsahu povolenom právnym poriadkom dotknutého štátu vykonávať osobitné úlohy podľa tohto dohovoru. Príslušným orgánom môže byť súd, správna agentúra, program na vymáhanie výživného na deti alebo akýkoľvek iný vládny subjekt, ktorý

2. Vydanie rozhodnutia o výživnom – príslušný orgán

643. Keďže existuje veľa rôznych spôsobov správy žiadostí o vydanie v jednotlivých štátoch, tento oddiel je nutne veľmi všeobecný. Jeho účelom je poskytnúť podrobný prehľad o krokoch, ktoré sa budú uplatňovať pri všetkých žiadostiach. Vo všetkých štátoch sa však nevyskytnú všetky kroky, ani nebude dodržané rovnaké poradie.

644. Napríklad v každej žiadosti o vydanie rozhodnutia o výživnom bude ***povinnému*** zaslané oznámenie o žiadosti alebo o posúdení výživného. V niektorých štátoch sa tieto kroky uskutočnia na samotnom začiatku postupu a povinnému bude zaslané oznámenie o tom, že sa požaduje výživné. Zároveň bude požiadaný o poskytnutie finančných informácií príslušnému orgánu zodpovednému za vydanie rozhodnutia o výživnom. Tento orgán potom určí sumu výživného.

Povinný *je fyzická osoba, ktorá má vyživovaciu povinnosť alebo o ktorej sa tvrdí, že má takúto povinnosť. Povinným môže byť rodič alebo manžel/manželka, alebo ktokoľvek iný, kto je podľa právnych predpisov štátu, v ktorom bolo rozhodnutie prijaté, povinný platiť výživné.*

645. V niektorých správnych systémoch bude povinnému doručené aj oznámenie o dožiadaní o výživné, často však toto oznámenie bude mať podobu posúdenia vypracovaného správnym orgánom v súvislosti so sumou výživného, ktorú má povinný zaplatiť. Povinný má príležitosť podať námietku proti posúdeniu a informácie, ktoré poskytne, budú zvážené v konečnom rozhodnutí o výživnom alebo posúdení.[127]

646. Napriek rozdielnym postupom existuje dôležitá podobnosť, keďže vo všetkých štátoch bude povinný v určitej chvíli informovaný o dožiadaní o výživné a dostane príležitosť podať výhrady. Príležitosť na vypočutie alebo podanie námietky proti rozhodnutiu môže byť poskytnutá kedykoľvek, ale oznámenie je vždy súčasťou postupu.

647. V závislosti od vnútorných postupov štátu sa nasledujúce kroky uskutočnia na začiatku vybavenia o žiadosti o vydanie. Kroky budú podobné v súdnych aj správnych systémoch.

---

127 Pozri napríklad Austráliu: < http://www.csa.gov.au >.

a) Kontrola písomností

648. Uskutoční sa kontrola písomností s cieľom zabezpečiť ich úplnosť a splnenie všetkých špecifických kritérií – napríklad že všetky písomnosti musia byť overené. V dohovore nie je stanovená žiadna požiadavka na predkladanie výlučne overených kópií písomností. Ak ich váš štát vyžaduje a neboli poskytnuté, obráťte sa na dožadujúci štát. Dožiadanie o písomnosti môžete zaslať na záväznom potvrdzujúcom tlačive (ak ste ešte nepotvrdili doručenie žiadosti) alebo odporúčanom tlačive správy o stave.

b) Oznámenie povinnému

649. Oznámeniu povinnému sme sa venovali v predchádzajúcom texte. Okrem toho môže byť povinný/povinná požiadaný/požiadaná o poskytnutie finančných alebo iných informácií nevyhnutne potrebných na určenie jeho alebo jej príjmu a spôsobilosti platiť výživné.

c) Postúpenie na riešenie sporu alebo podobné postupy

650. V niektorých štátoch môžu byť k dispozícii služby ako alternatívne riešenie sporov, sprostredkovanie alebo pomoc pri príprave písomností s cieľom zabezpečiť rýchle vybavenie žiadosti. Tieto služby sú podľa potreby k dispozícii žiadateľom aj odporcom. V niektorých štátoch sa vynakladá úsilie na dosiahnutie rozhodnutia na základe súhlasu alebo dohody.

d) Určenie rodičovstva

651. Pri niektorých žiadostiach môže oprávnený dožiadať o určenie rodičovstva alebo povinný/odporca môže spochybniť, že je rodičom dieťaťa alebo detí, a dožiadať o genetické testy. O tom, či povinný má právo na toto dožiadanie, sa rozhoduje podľa právneho poriadku dožiadaného štátu. Napríklad v niektorých štátoch nebude vydaný príkaz na testovanie rodičovstva alebo žiadosť nebude povolená, ak sa dieťa narodilo v manželstve rodičov.

652. Ak je testovanie rodičovstva potrebné, v dohovore sa vyžaduje, aby ústredný orgán „poskytol pomoc" pri určení rodičovstva [článok 6 ods. 2 písm. *h)*]. To neznamená, že ústredný orgán v dožiadanom štáte je povinný zabezpečiť genetické testy na žiadosť povinného, musí však byť schopný poradiť odporcovi/povinnému, ktoré zariadenia alebo agentúry môžu takéto testy uskutočniť. Ústredný orgán musí tiež poskytnúť pomoc pri zaslaní dožiadania o testovanie žiadateľovi v dožadujúcom štáte.[128]

653. To však neznamená, že dožiadaný štát musí zaplatiť testy na určenie rodičovstva, pokiaľ ich vyžaduje povinný. Dožiadaný štát môže vyžadovať od povinného/odporcu uhradenie testov ako podmienku dožiadania.

e) Právna pomoc a náklady na testovanie rodičovstva

654. Náklady na genetické testovanie na určenie rodičovstva sa v jednotlivých štátoch výrazne líšia. Jedna z hlavných zásad dohovoru spočíva v tom, že oprávnenému by sa bezplatne mali poskytovať služby (vrátane právnej pomoci) na účely žiadostí týkajúcich sa vyživovacích povinností na dieťa mladšie ako 21 rokov. Týka sa to aj žiadostí o vydanie rozhodnutia (článok 15 ods. 1). V praxi to znamená, že oprávnený by nemal byť nútený uhradiť náklady na testovanie rodičovstva.[129]

655. Viac informácií o poskytovaní bezplatnej právnej pomoci nájdete v kapitole 3.

---

128 Ak sú oba štáty zmluvnými stranami dohovoru o vykonávaní dôkazov z roku 1970, pozri kapitolu 3 časť 2 oddiel V – Ostatné haagske dohovory.

129 Okrem prípadov, keď dožiadaný štát považuje samotnú žiadosť za zjavne neopodstatnenú (článok 15 ods. 2). Štát tiež môže vydať vyhlásenie, podľa ktorého sa na určenie nároku na bezplatné služby využije preskúmanie majetkových pomerov dieťaťa.

f) Určenie sumy výživného

656. Keď sa vyriešia problémy týkajúce sa rodičovstva a vykonajú ostatné prípravné kroky podľa požiadaviek vnútorných postupov dožiadaného štátu, vydá sa rozhodnutie o výživnom. Vo väčšine prípadov bude suma výživného stanovená na základe právneho poriadku dožiadaného štátu. Niektoré štáty však mohli prijať odlišné pravidlá podľa platného právneho poriadku. Niektoré štáty využívajú usmernenia týkajúce sa výživného na dieťa vychádzajúce z príjmu povinného alebo kombinácie príjmu povinného a oprávneného, iné stanovujú výšku výživného výlučne na základe nákladov na výchovu dieťaťa.

657. Nesnažíme sa tu zhrnúť rôzne spôsoby určenia výšky výživného. Informácie nájdete v profile krajiny, ako aj na webových lokalitách mnohých štátov[130].

g) Informujte strany a dožadujúci ústredný orgán o výsledku a poskytnite im správu o stave

658. Okrem úvodného potvrdenia o doručení žiadosti sa v dohovore vyžaduje, aby ústredný orgán dožiadaného štátu poskytol ústrednému orgánu dožadujúceho štátu správu o stave do **troch mesiacov** od potvrdenia doručenia žiadosti. Na tento účel existuje odporúčané tlačivo.

659. O výsledku žiadosti by tiež mali byť informované strany (žiadateľ a povinný). Ústredný orgán v dožadujúcom štáte je zodpovedný za oznámenie výsledku žiadateľovi a podľa potreby poskytnutie kópie rozhodnutia. Musia byť tiež splnené všetky osobitné požiadavky právneho poriadku dožiadaného štátu týkajúce sa doručenia alebo oznámenia o rozhodnutí.[131]

h) Konania o odvolaní alebo preskúmaní

660. Právny poriadok dožiadaného štátu môže povoľovať odvolanie alebo preskúmanie rozhodnutia. Tento prostriedok nápravy bude mať k dispozícii aj žiadateľ, napríklad ak bolo odmietnuté priznanie výživného alebo ak žiadateľ spochybňuje priznanú sumu výživného. Okrem informovania dožadujúceho ústredného orgánu o výsledku žiadosti (pozri v predchádzajúcom texte) medzi osvedčené postupy patrí, aby ústredný orgán priložil aj informácie týkajúce sa dostupnosti nápravných prostriedkov (odvolania alebo preskúmania) a lehoty na vykonanie týchto práv.

661. V prípade, že si odvolanie vyžaduje právnu pomoc, uvedené poznámky sa vzťahujú aj na požiadavku ústredného orgánu dožiadaného štátu poskytnúť bezplatnú pomoc oprávnenému/žiadateľovi. Treba však upozorniť na to, že v prípade odvolania je možné nové posúdenie nároku žiadateľa na bezplatnú právnu pomoc, keďže dožiadaný štát môže pred poskytnutím bezplatnej právnej pomoci dospieť k záveru, že odvolanie je zjavne neopodstatnené vo veci samej.[132]

i) Vykonajte rozhodnutia o výživnom

662. Vydané rozhodnutie bude postúpenému príslušnému orgánu na účel výkonu, pokiaľ žiadateľ požiadal o výkon rozhodnutia (označil príslušné políčko v tlačive žiadosti).

---

130 Napríklad Austrálie, Kanady, Nórska, Spojeného kráľovstva a Spojených štátov amerických.

131 Ak sú oba štáty zmluvnými stranami dohovoru o doručovaní písomností z roku 1965, pozri kapitolu 3 časť 2 oddiel V – Ostatné haagske dohovory.

132 Pozri dôvodovú správu, bod 388.

III. Ďalšie materiály

A. Praktické rady

- Osvedčilo sa pravidelne informovať dožadujúci štát o vývoji konania o žiadosti. V dohovore sa vyžaduje potvrdenie doručenia žiadosti do šiestich týždňov a poskytnutie správy o stave do troch mesiacov. Na poskytnutie informácií o ďalšom vývoji je možné pravidelne používať tlačivo správy o stave.
- Ak žiadateľ a odporca dosiahnu riešenie sporu týkajúceho sa rozhodnutia o výživnom, informujte o tom bezodkladne ústredný orgán dožadujúceho štátu, aby mohol uzavrieť spis.
- Existuje všeobecná povinnosť všetkých zmluvných štátov vybaviť žiadosť čo najrýchlejšie. To je zvlášť dôležité, pokiaľ ide o žiadosti o vydanie rozhodnutia, keďže do vydania rozhodnutia žiadateľ a deti nemajú žiadne právo na výživné. Zbytočné prieťahy pri vydaní rozhodnutia o výživnom často spôsobujú veľké problémy pre rodiny.

B. Súvisiace tlačivá

Žiadosť o vydanie rozhodnutia
Sprievodné tlačivo
Tlačivo o majetkových pomeroch

C. Príslušné články dohovoru

Článok 10
Článok 11
Článok 12
Článok 14
Článok 15
Článok 20
Článok 22

D. Súvisiace oddiely príručky

Pozri kapitolu 3 časť 2 oddiel III – Účinný prístup k postupom a právnej pomoci
Pozri kapitoly 4 a 5 – Odoslané a doručené žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon
Pozri kapitolu 8 – Odoslané žiadosti o vydanie rozhodnutia o výživnom
Pozri kapitolu 10 – Výkon rozhodnutí o výživnom

IV. Kontrolný zoznam – doručené žiadosti o vydanie rozhodnutia

	Postup	Odkaz v príručke
1	Prevezmite písomnosti od dožadujúceho ústredného orgánu.	Oddiel II pododdiel C bod 1 písm. c)
2	Skontrolujte, či sú písomnosti úplné a žiadosť patrí do rozsahu pôsobnosti dohovoru.	Oddiel II pododdiel C bod 1 písm. a)
3	Pošlite žiadosť príslušnému orgánu.	Oddiel II pododdiel C bod 1 písm. e)
4	Vydajte rozhodnutie o výživnom.	Oddiel II pododdiel C bod 2
i)	Skontrolujte písomnosti a informujte povinného.	Oddiel II pododdiel C bod 2 (1) a 2
ii)	Podľa potreby určte rodičovstvo.	Oddiel II pododdiel C bod 2 (4)
iii)	Určte sumu výživného.	Oddiel II pododdiel C bod 2 (6)
5	Informujte povinného a oprávneného a poskytnite aktuálne informácie dožadujúcemu ústrednému orgánu.	Oddiel II pododdiel C bod 2 (7)
6	Ak je to možné, konanie o odvolaní alebo revízii.	Oddiel II pododdiel C bod 2 (8)
7	Ak o to žiadateľ požiadal, postúpte rozhodnutie na výkon.	Oddiel II pododdiel C bod 2 (9)

V. Najčastejšie otázky

Ako žiadateľ zistí, čo sa stalo so žiadosťou?

663. Žiadateľ sa môže obrátiť s prípadnými otázkami na ústredný orgán v dožadujúcom štáte a informovať sa o stave žiadosti. Ústredný orgán v druhom štáte nebude nadväzovať žiadny priamy kontakt do žiadateľom, okrem prípadov, keď uvedený orgán súhlasil s priamym zasielaním otázok. Podľa dohovoru musí ústredný orgán dožiadaného štátu potvrdiť doručenie žiadosti do šiestich týždňov a predložiť správu o stave ústrednému orgánu dožadujúceho štátu do troch mesiacov od potvrdenia doručenia žiadosti.

Môže povinný/odporca spochybniť rodičovstvo?

664. Závisí to od právneho poriadku dožiadaného štátu. V niektorých štátoch bude dožiadanie o testovanie rodičovstva zamietnuté napríklad vtedy, keď strany uzavreli manželstvo.

Aká je úloha ústredného orgánu v prípade, keď sa požaduje testovanie rodičovstva?

665. Ak žiadateľ požaduje testovanie, ústredný orgán v dožiadanom štáte by mal poskytnúť pomoc pri tomto konaní. Ústredný orgán by sa mal obrátiť na dožadujúci ústredný orgán a uľahčiť účasť žiadateľa na testovaní.

666. Ak povinný môže požadovať testovanie, dožiadaný štát nemusí takéto testovanie zabezpečiť, príslušný orgán však môže povinnému poskytnúť informácie o spôsobe testovania rodičovstva.

Musí sa žiadateľ dostaviť na súd?

667. To bude závisieť od toho, či dožiadaný štát (v ktorom prebieha konanie o žiadosti o vydanie) bude vyžadovať prítomnosť žiadateľa. Ústredný orgán môže pomôcť zabezpečiť účasť žiadateľa a zorganizovať telefonickú konferenciu alebo videokonferenciu, ak je to možné.[133]

Kto uhradí náklady na genetické testovanie v rámci žiadosti o výživné na dieťa, ktoré je mladšie ako 21 rokov?

668. Náklady na testovanie rodičovstva sú hradené v rámci bezplatných služieb, ktoré sa musia žiadateľovi poskytovať vo veciach týkajúcich sa výživného na deti. Preto sa od žiadateľa nesmie požadovať hradenie nákladov na testovanie rodičovstva okrem prípadov, keď je žiadosť zjavne neopodstatnená podľa článku 15 ods. 2.[134] To však nemusí znamenať, že ústredný orgán v dožiadanom štáte bude zodpovedný za uhradenie nákladov, keďže dožiadaný štát môže požadovať, aby povinný uhradil náklady na testovanie ako podmienku uskutočnenia testov. Bude to určené podľa právneho poriadku a postupov dožiadaného štátu.

Aké výživné bude priznané?

669. Metodika výpočtu sumy priznaného výživného sa v jednotlivých štátoch líši a presahuje rozsah tejto príručky. Vo väčšine štátov existujú webové stránky, na ktorých nájdete spôsob výpočtu sumy výživného v danom štáte. V profile krajiny dožiadaného štátu bude tiež uvedený spôsob výpočtu výšky výživného.

Čo sa stane, ak je odporca informovaný, ale neodpovie, alebo podá námietku proti rozhodnutiu?

670. Závisí to od konkrétnych právnych predpisov dožiadaného štátu. Ak to povoľujú právne predpisy daného štátu, vec môže pokračovať a rozhodnutie bude vydané v neprítomnosti povinného alebo (v správnom systéme) sa rozhodnutie o výživnom môže považovať za účinné po uplynutí lehoty na podanie námietky alebo začatie sporu a rozhodnutie potom môže byť vykonané.

Čo sa stane po vydaní rozhodnutia?

671. Žiadateľ označí v tlačive žiadosti príslušné políčko a oznámi tak, či si želá aj výkon rozhodnutia. Ak áno, rozhodnutie bude zaslané príslušnému orgánu v dožiadanom štáte na účel výkonu rozhodnutia a vymožené platby budú zaslané osobe oprávnenej na výživné.

Môže žiadateľ podať odvolanie proti priznanej sume výživného?

672. Len v prípade, ak štát, ktorý prijal rozhodnutie, umožňuje podať odvolanie alebo uskutočniť revíziu konania. Ústredný orgán v dožiadanom štáte bude informovať oprávneného o vydaní rozhodnutia, ako aj o tom, že je možné odvolať sa proti sume výživného. Žiadateľ tiež môže podať odvolanie proti rozhodnutiu o nepriznaní výživného a ústredný orgán v dožiadanom štáte môže poskytnúť pomoc aj pri tomto konaní.[135]

---

133 Ak sú obidva štáty zmluvnými stranami dohovoru o vykonávaní dôkazov z roku 1970, pozri kapitolu 3 časť 2 oddiel V – Ostatné haagske dohovory.

134 Pozri dôvodovú správu, bod 392. Štát môže vydať vyhlásenie o preskúmaní majetkových pomerov dieťaťa, a ak preskúmanie dopadne nepriaznivo, môže byť úhrada nákladov požadovaná od žiadateľa. Pozri kapitolu 3 tejto príručky.

135 Pozri dôvodovú správu, bod 390. Ak sa odvolanie považuje za zjavne neopodstatnené, je možné odmietnuť poskytnutie bezplatnej právnej pomoci.

Kapitola 10
Výkon rozhodnutí o výživnom

Spôsob usporiadania tejto kapitoly:

Táto kapitola sa zaoberá výkonom rozhodnutí o výživnom.

V oddiele I je uvedený prehľad ustanovení dohovoru týkajúcich sa výkonu.

V oddiele II sú uvedené vykonávacie opatrenia, ktoré sú k dispozícii, a poukazuje sa v ňom na určité problémy, napríklad premlčacie lehoty, ako aj na otázky týkajúce sa výmenného kurzu.

V oddiele III sú uvedené odkazy a ďalšie materiály týkajúce sa žiadosti.

Oddiel IV zahŕňa niektoré najčastejšie otázky súvisiace s výkonom rozhodnutí o výživnom.

I. Prehľad

673. Táto kapitola sa líši od ostatných kapitol príručky, lebo sa nevenuje vybavovaniu odoslaných alebo doručených žiadostí prijatých od iného ústredného orgánu. Namiesto toho sú v nej uvedené kroky, ktoré prijíma dožiadaný štát na základe svojho právneho poriadku po doručení a vybavení dožiadania z iného štátu – o uznanie platného rozhodnutia, o zmenu rozhodnutia alebo vydanie nového rozhodnutia – a v prípade, že žiadateľ požaduje výkon rozhodnutia.

A. Výkon rozhodnutia podľa dohovoru

674. Výkon ***rozhodnutia o výživnom*** sa uskutoční po vydaní platného a vykonateľného rozhodnutia. Rozhodnutie musí byť vydané alebo uznané v dožiadanom štáte. Výkon sa zvyčajne uskutoční v štáte, v ktorom má povinný pobyt, prípadne majetok či príjem. Výkon môže byť niekedy iniciovaný vo viac ako jednom štáte, a to podľa miesta majetku, príjmu alebo pobytu povinného.

Rozhodnutie o výživnom *zaväzuje povinného platiť výživné, pričom môže zahŕňať aj automatickú indexáciu a požiadavku vyplatiť dlžné výživné, požadovať výživné za dobu minulú alebo úrok a stanovenie trov alebo výdavkov.*

675. Všetky štáty neprijmú rovnaké opatrenia na výkon rozhodnutia o výživnom a kroky požadované v jednotlivých prípadoch budú závisieť od ochoty povinného a schopnosti hradiť platby.

676. V niektorých štátoch sa vždy uskutoční pokus o dohodnutie dobrovoľných platieb podľa rozhodnutia o výživnom, a to buď pred začiatkom výkonu, alebo v rámci prebiehajúceho konania o výkone. Cieľom všetkých opatrení prijatých v dožiadanom štáte by vždy malo byť rýchle a účinné dosiahnutie priebežných a pravidelných platieb výživného a súladu s rozhodnutím.

677. Keďže prípad môže niekoľko rokov riešiť agentúra na vymáhanie výživného na deti, ktorá sa snaží vymôcť výživné, uplatnia sa pri ňom rôzne prostriedky nápravy výkonu a v priebehu výkonu rozhodnutia sa objavia rôzne problémy.

678. Aj keď výkon rozhodnutí o výživnom je takmer výlučne vecou vnútroštátnej politiky, v dohovore sú uvedené určité kľúčové ustanovenia týkajúce sa výkonu. Výkon sa musí uskutočniť „bezodkladne" (článok 32 ods. 2) a pristúpi sa k nemu bez ďalšieho dožiadania žiadateľa (článok 32 ods. 3). V dohovore sa tiež požaduje, aby zmluvný štát prijal „účinné opatrenia" na výkon rozhodnutia. V článku 34 sa navrhuje zoznam vykonávacích opatrení, záleží však na jednotlivých štátoch vykonávajúcich rozhodnutie, či využijú niektoré alebo všetky uvedené vykonávacie mechanizmy.[136] V rámci právneho poriadku zmluvného štátu nemusia byť k dispozícii všetky uvedené vykonávacie opatrenia.

679. V článku 6 ods. 2 písm. *f)* dohovoru sa tiež vyžaduje, aby štáty poskytli pomoc pri vymáhaní a urýchlenom prevode platieb výživného oprávneným, a podľa článku 35, aby podporovali používanie najhospodárnejších a najúčinnejších metód na prevod finančných prostriedkov a aby odstránili prekážky cezhraničných prevodov finančných prostriedkov platených z titulu výživného.[137]

II. Konania o výkone podľa dohovoru

A. Všeobecne

680. Dohovor obsahuje len všeobecné ustanovenia týkajúce sa výkonu rozhodnutí. Dôvod spočíva v tom, že skutočné postupy a prostriedky výkonu sú stanovené právnym poriadkom štátu, ktorý zodpovedá za výkon. Ustanovenia dohovoru sú v postate rovnaké pri žiadostiach o výkon prijatých prostredníctvom ústredného orgánu alebo priamych dožiadaní príslušnému orgánu.

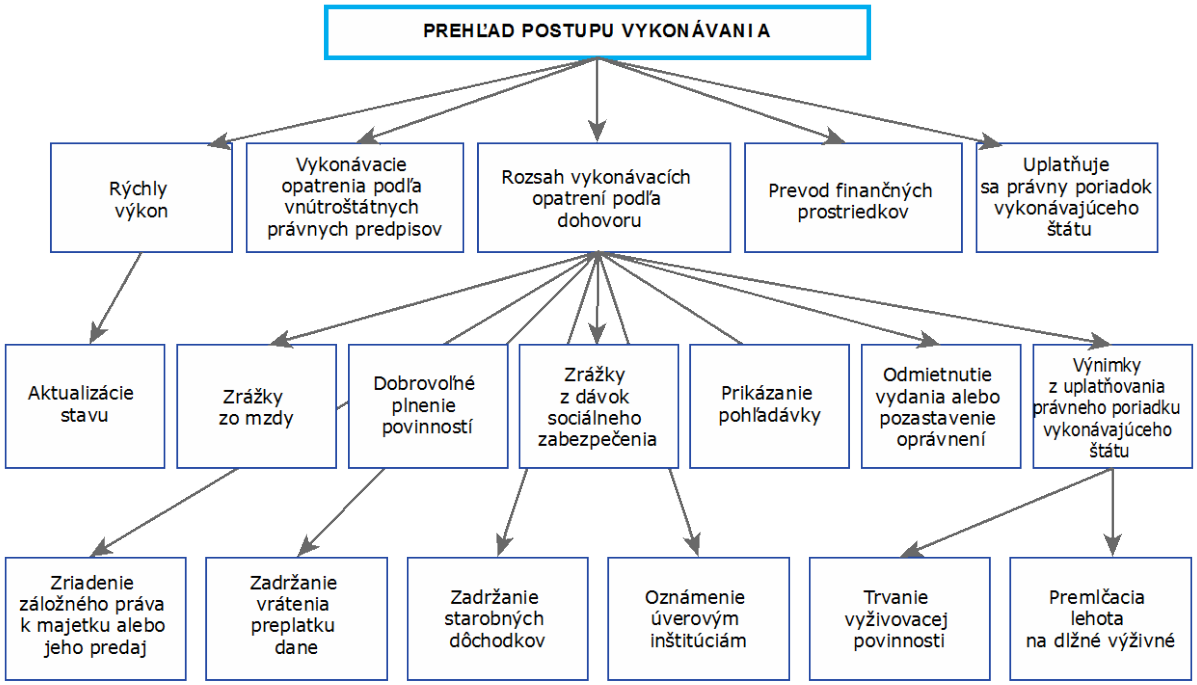

Obrázok 27: Prehľad ustanovení dohovoru týkajúcich sa výkonu

136 Pozri dôvodovú správu, bod 582.
137 Pozri dôvodovú správu, bod 585.

B. Bezodkladný výkon

681. Keďže cieľom mnohých žiadostí je úspešný výkon rozhodnutia o výživnom v súlade s dohovorom, v článku 32 ods. 2 sa požaduje, aby sa výkon uskutočnil „bezodkladne". Nestanovuje sa, čo výraz „bezodkladne" znamená v jednotlivých situáciách, jednoznačne sa však predpokladá, že jednotlivé kroky v rámci výkonu sa uskutočnia tak rýchlo, ako to umožňuje právny poriadok a predpisy štátu, v ktorom výkon prebieha.[138]

682. Požiadavku bezodkladného výkonu treba uvážiť spoločne s povinnosťami ústredných orgánov vyplývajúcimi z článku 12 informovať sa navzájom o osobách alebo útvaroch zodpovedných za daný prípad, o pokroku pri vybavovaní veci a s cieľom reagovať na žiadosti o informácie.

> ***Osvedčený postup:*** *V dohovore sa síce vyžaduje len vypracovanie úvodnej správy o stave tri mesiace po potvrdení doručenia žiadosti, odporúča sa však, aby sa následne poskytovali aktuálne informácie dožadujúcemu orgánu s cieľom informovať žiadateľa a dožadujúci ústredný orgán o pokroku vo veci. Na tento účel je možné použiť tlačivo správy o stave. V tlačive môžete uviesť, či ide o prvú alebo následnú aktualizáciu. V následných správach by sa mal opisovať len najnovší vývoj v čase od vypracovania poslednej správy.*

C. Vykonávacie opatrenia

683. Všetky zmluvné štáty musia zaviesť účinné opatrenia[139] na účel výkonu rozhodnutí o výživnom a musia poskytovať aspoň rovnaký rozsah vykonávacích opatrení, aký je k dispozícii pre domáce prípady. Opatrenia, ktoré sú k dispozícii, sa budú v jednotlivých štátoch líšiť, keďže výkon je upravený právnym poriadkom štátu, ktorý ho uskutočňuje. V profile krajiny dožiadaného štátu budú uvedené vykonávacie opatrenia, ktoré sú k dispozícii v danom štáte.

684. V niektorých štátoch výkonný orgán najprv skúsi spolupracovať s povinným s cieľom dosiahnuť, aby dobrovoľne vykonal rozhodnutie, a to buď formou pravidelných platieb, alebo automatických zrážok zo mzdy. Tento krok sa uskutoční pred začiatkom výkonu. V niektorých štátoch môže mať povinný nárok na oznámenie výkonu a určité práva na dobrovoľnú platbu pred začiatkom výkonu. V profile krajiny štátu vykonávajúceho rozhodnutie bude uvedený postup uplatniteľný v danom štáte.

685. Ak sa platby neuskutočnili, výber prostriedku nápravy bude určený politikami výkonného orgánu a právomocami, ktoré sú k dispozícii. V niektorých štátoch je výkon takmer úplne správnou záležitosťou a súdne konania sa využívajú len v zriedkavých prípadoch úmyselného nesúladu s rozhodnutím. V iných štátoch musia byť takmer všetky kroky výkonu vrátane prikázaní pohľadávky prikázané súdne.

686. V dohovore sa navrhuje viacero opatrení. V niektorých krajinách budú k dispozícii ďalšie prostriedky nápravy. Tieto dostupné mechanizmy výkonu môžu zahŕňať:

---

138 Pozri dôvodovú správu, bod 572.
139 Pozri dôvodovú správu, bod 582, v ktorom je rozobratý tento pojem.

a) Zrážky zo mzdy

687. Ide o krok v rámci výkonu, ktorý vyžaduje, aby zamestnávateľ povinného zadržal časť jeho mzdy alebo platu a zaslal tieto finančné prostriedky výkonnému orgánu. Toto opatrenie sa niekedy označuje aj ako prikázanie pohľadávky alebo zrážky zo mzdy. Zadržanie môže byť iniciované dobrovoľne na žiadosť povinného alebo môže ísť o výsledok opatrenia výkonného orgánu.

b) Prikázanie pohľadávky

688. ***Prikázanie pohľadávky*** predstavuje zadržanie prostriedkov, ktoré by inak boli splatné povinnému, výkonným orgánom. Podľa oznámenia alebo nariadenia o prikázaní pohľadávky musí fyzická osoba alebo organizácia, ktorá by tieto finančné prostriedky vyplatila povinnému, vyplatiť uvedené prostriedky výkonnému orgánu v prospech osoby oprávnenej na výživné. V závislosti od výkonných právnych predpisov štátu zodpovedného za výkon sa prikázanie pohľadávky môže vzťahovať na tieto druhy finančných prostriedkov:

Pojmy prikázanie pohľadávky, zrážky zo mzdy a zadržanie mzdy *sa používajú v dohovore na opis postupu zadržania finančných prostriedkov, ktoré by boli vyplatené povinnému, a vydania príkazu na presun týchto prostriedkov buď príslušnému orgánu, alebo súdu či správnemu orgánu. Uvedené finančné prostriedky sú potom k dispozícii na úhradu dlžného výživného.*

- vrátenie preplatku dane,
- paušálne platby,
- platba nájomného alebo platby za služby,
- bankové účty,
- provízie.

c) Zrážky z dávok sociálneho zabezpečenia

689. V niektorých štátoch bude príslušný orgán môcť vykonať rozhodnutie o výživnom tak, že odráta výživné od platieb sociálneho zabezpečenia alebo štátnej podpory, na ktorú má povinný nárok.

d) Zriadenie záložného práva k veciam alebo nútený predaj nehnuteľnosti

690. Zriadenie záložného práva je podanie proti nároku alebo registrácii majetku, ktorý je vo vlastníctve povinného. Ak sa majetok predá, nedoplatky na výživnom budú uhradené z výnosu z predaja. Zo zriadenia záložného práva môže vyplynúť právo výkonného orgánu na predaj majetku (tzv. nútený predaj) a uhradenie výživného z výnosov predaja.

691. Záložné právo môže byť podané proti nehnuteľnosti (napr. pozemok, dom alebo budova) alebo osobnému majetku (autá, lode, obytné prívesy a podobný majetok).

e) Zadržanie vrátenia preplatku dane

692. V niektorých štátoch existuje postup, pri ktorom štát vráti daňovým poplatníkom uhradené alebo zadržané preplatky na dani. Kritériá vrátenia sa budú v jednotlivých štátoch líšiť. V mnohých štátoch sa orgánom vykonávajúcim rozhodnutia o výživnom povoľuje zadržať refundácie, ktoré majú byť vyplatené povinnému.

f) Zadržanie alebo zrážky zo starobných dôchodkov

693. V niektorých štátoch sú možné zrážky zo starobných dôchodkov alebo platieb, na ktoré má povinný nárok, a ich použitie na vyplatenie dlžného výživného.

g) Oznámenie úverovým inštitúciám

694. Oznámenie záväzkov týkajúcich sa dlžného výživného agentúram podávajúcim informácie o úverovej schopnosti zákazníkov je mechanizmus, ktorý využívajú výkonné orgány v niektorých štátoch s cieľom zabezpečiť, aby bol poskytovateľ úveru, napríklad finančná inštitúcia, informovaný o záväzku povinného týkajúcom sa platieb výživného a o existencii prípadného dlžného výživného. Táto skutočnosť môže ovplyvniť schopnosť povinného získať ďalší úver alebo finančné prostriedky.

h) Odmietnutie vydania, pozastavenie alebo zrušenie oprávnení

695. V niektorých štátoch môže výkonný orgán požiadať o obmedzenie alebo odmietnutie vydania oprávnení, na ktoré má povinný nárok. Môže ísť o vodičský preukaz, oprávnenie na vedenie motorového vozidla alebo iné osobitné povolenie, napríklad profesijnú licenciu, ktoré sú stanovené vnútroštátnym právnym poriadkom. V niektorých štátoch sa tento postup nazýva zadržanie preukazu.

i) Mediácia, zmierovacie konanie alebo postup nabádajúci na súlad s rozhodnutím

696. V rámci mnohých programov vymáhania výživného sa zistilo, že úsilie o dobrovoľný výkon rozhodnutia zo strany povinného je mimoriadne účinným prostriedkom na dosiahnutie uhradenia dlžného výživného a zníženie pravdepodobnosti budúceho dlhu. Sociálni pracovníci v týchto štátoch pripravia v spolupráci s povinným harmonogram platieb, ktorým sa zabezpečí uhradenie prípadného dlžného výživného a priebežné platenie riadneho výživného.

j) Ďalšie opatrenia, ktoré sú k dispozícii v rámci vnútroštátneho právneho poriadku

697. V rámci právneho poriadku štátu vykonávajúceho rozhodnutie môžu byť k dispozícii ďalšie opatrenia, napríklad:

- odňatie alebo pozastavenie platnosti cestovného pasu alebo obmedzenie práva povinného na vycestovanie do zahraničia,
- ohlásenie osôb, ktoré dlžia na výživnom, profesionálnym agentúram pre dohľad, napríklad lekárskym alebo právnym združeniam,
- uväznenie povinných, u ktorých sa zistilo, že sú schopní platiť, ale úmyselne neplnia rozhodnutie alebo pohŕdajú súdnym rozhodnutím o platbách,
- zadržanie finančných prostriedkov pochádzajúcich z výhier v lotérii, vyplatenia poistného a súdnych konaní,
- štruktúrované požiadavky na hľadanie pracovného miesta, ktoré vyžadujú od povinného, aby si hľadal zamestnanie.

D. Platby

698. Platby doručené výkonnému orgánu v dožiadanom štáte budú zaslané oprávnenému v dožadujúcom štáte. Vo väčšine prípadov budú platby smerovať od povinného k výkonnému orgánu v štáte, v ktorom má povinný pobyt, a následne k dožadujúcemu ústrednému orgánu alebo k oprávnenému, aj keď niektoré štáty posielajú platby priamo oprávnenému v dožadujúcom štáte.

699. Platby uskutočnené povinným vo všeobecnosti prechádzajú cez výkonný orgán, aby mohol viesť presný záznam o uhradených sumách a určiť správnu výšku dlžného výživného. To je mimoriadne dôležité najmä v prípade, keď je vo výkonných právnych predpisoch daného štátu stanovená minimálna prahová hodnota pre dlžné výživné s cieľom využiť osobitný výkonný prostriedok nápravy, alebo v prípade, keď vykonávajúci štát vypláca oprávnenému zálohové platby výživného.[140]

700. Mechanizmy využívané na zaslanie finančných prostriedkov sa podstatne líšia. Niektoré štáty môžu zasielať peniaze elektronicky, ďalšie používajú poukážky alebo iné peňažné nástroje. Niektoré štáty posielajú finančné prostriedky len raz za mesiac a spájajú všetky platby z daného štátu do jednej zásielky. V iných štátoch sa jednotlivé platby zasielajú bezprostredne po doručení od povinného. Existujú tiež rozdiely medzi štátmi, pokiaľ ide o to, či platby budú zasielané v mene odosielajúceho štátu alebo či budú pred zaslaním prevedené na menu štátu, v ktorom má pobyt oprávnený.

701. V profile krajiny bude uvedené, aké konania uplatní štát zodpovedný za výkon pri zasielaní platieb oprávnenému, ako aj mena, v ktorej budú platby odoslané.

E. Otázky týkajúce sa výkonu

1. Problémy s výkonom

702. Keďže výkon je takmer úplne miestnou záležitosťou, súvisiace problémy sa budú riešiť podľa vnútroštátneho právneho poriadku miesta výkonu a postupov, ktoré boli stanovené v danom štáte, pokiaľ ide o výkon.

703. Takto sa to uvádza aj v ustanovení článku 32 dohovoru, podľa ktorého sa výkon uskutoční v súlade s právnym poriadkom „dožiadaného“ štátu.[141]

704. Existujú osobitné výnimky zo všeobecného používania zásady uplatňovania právneho poriadku vykonávajúceho štátu. Tieto výnimky sú opísané ďalej v texte.

Ústredný orgán *je verejný orgán vymenovaný zmluvným štátom s cieľom plniť alebo vykonávať povinnosti v oblasti administratívnej spolupráce a pomoci v súlade s dohovorom.*

Príslušný orgán *je orgán konkrétneho štátu, ktorý je poverený alebo oprávnený v rozsahu povolenom právnym poriadkom dotknutého štátu vykonávať osobitné úlohy podľa tohto dohovoru. Príslušným orgánom môže byť súd, správna agentúra, program na vymáhanie výživného na deti alebo akýkoľvek iný*

2. Premlčacia lehota pri vymáhaní dlžného výživného

705. V právnych predpisoch niektorých štátov sú zakotvené premlčacie lehoty, ktoré zakazujú vymáhanie dlžného výživného v prípadoch, keď dlžné výživné vzniklo v období dlhšom ako stanovený počet rokov (napr. sa nevymáha výživné, ktoré je staršie ako desať rokov od momentu vymáhania). K možným konfliktom dochádza, pokiaľ je premlčacia lehota v jednom štáte v rozpore s lehotou v inom štáte (prípadne táto lehota vôbec neexistuje).

---

140 Pozri napríklad právne predpisy Kanady týkajúce sa pozastavenia platnosti alebo odmietnutia vydania cestovného pasu. Prijatie opatrení si vyžaduje, aby dlžné výživné dosiahlo prahovú hodnotu 3 000 USD alebo trojmesačný dlh.

141 Pozri dôvodovú správu, bod 571.

706. Usmernenie týkajúce sa tejto situácie je uvedené v článku 32 ods. 5. Uvádza sa v ňom, že na dlžné výživné sa uplatní premlčacia lehota buď podľa právneho poriadku štátu pôvodu (štátu, ktorý vydal rozhodnutie), alebo podľa právneho poriadku štátu, v ktorom sa rozhodnutie vykonáva, a to podľa toho, ktorý z nich určuje dlhšiu premlčaciu lehotu.

707. Z praktického hľadiska to bude vyžadovať, aby štát pôvodu zabezpečil určitú formu overenia, pokiaľ ide o premlčaciu lehotu, ktoré sa uplatní pri rozhodnutiach vydaných v tomto štáte. V mnohých prípadoch je štát pôvodu zároveň dožadujúcim štátom, takže nie je problém získať tieto informácie. V profile krajiny pre štát pôvodu bude tiež uvedené, aká je premlčacia lehota na vymáhanie dlžného výživného v danom štáte.

708. Treba mať na zreteli, že premlčacia lehota na vymáhanie dlžného výživného sa týka len vymáhania dlžného výživného, na ktoré sa vzťahuje dané rozhodnutie. Povinnosť platiť priebežné platby výživného trvá napriek premlčacej lehote na vymáhanie dlžného výživného.

3. Trvanie vyživovacej povinnosti

709. Druhé špecifické právne pravidlo uplatňované na výkon sa týka trvania vyživovacej povinnosti. V článku 32 ods. 4 sa stanovuje, že trvanie rozhodnutia – t. j. časové obdobie oprávnenia na výživné – sa určuje podľa právneho poriadku štátu pôvodu.

710. Trvanie môže byť podmienené vekom dieťaťa alebo môžu existovať podmienky, za ktorých sa skončí nárok na výživné na dieťa (napr. keď dieťa skončí školskú dochádzku). V niektorých štátoch sa vek, v ktorom skončí nárok dieťaťa na výživné, nazýva vek osamostatnenia. V ďalších štátoch je vek dieťaťa len jedným z faktorov určujúcich trvanie vyživovacej povinnosti na dieťa.

Výhrada *je formálne vyhlásenie zmluvného štátu, ktoré je podľa dohovoru povolené za určitých okolností a v ktorom sa uvádza, že uplatniteľnosť dohovoru v tomto štáte bude určitým spôsobom obmedzená.*

711. Trvanie vyživovacej povinnosti však neznamená to isté ako nárok na výživné. Nárok je právo dieťaťa alebo dospelého na výživné na základe určitých právnych kritérií, ako je napríklad vzťah medzi rodičom a dieťaťom. Ak má osoba nárok na výživné, trvanie bude stanovené ako obdobie vyplácania výživného alebo bude určené podľa právneho poriadku miesta, na ktorom bolo vydané rozhodnutie.

712. V praxi to znamená, že ak je vykonávané rozhodnutie zahraničným rozhodnutím a v tomto rozhodnutí nie je stanovený žiadny dátum skončenia, príslušný orgán zodpovedný za výkon bude musieť nahliadnuť do zahraničného právneho poriadku (právneho poriadku štátu pôvodu) a určiť, kedy sa skončí vyplácanie výživného na dieťa. Pravidlá upravujúce trvanie budú platiť napriek tomu, že z právneho poriadku platného v mieste obvyklého pobytu dieťaťa alebo oprávneného môže vyplývať dlhšie alebo kratšie obdobie trvania. Znamená to tiež, že by mohli vzniknúť situácie, v ktorých trvanie vyživovacej povinnosti (a teda aj výkon rozhodnutia) budú dlhšie alebo kratšie pri rozhodnutiach vydaných mimo vykonávajúceho štátu než pri rozhodnutiach vydaných v tomto štáte. V profile krajiny pre štát pôvodu budú uvedené informácie o trvaní výživného pri rozhodnutiach vydaných v danom štáte.

Vyhlásenie *je formálny výrok zmluvného štátu týkajúci sa niektorých článkov alebo požiadaviek podľa dohovoru.*

713. Je dôležité mať na zreteli, že ukončenie vyplácania výživného na dieťa na základe trvania vyživovacej povinnosti nebráni vymáhaniu nevyplateného dlžného výživného, ktoré mohlo vzniknúť pre dané dieťa. Dlžné výživné môže byť vymáhané bez ohľadu na ukončenie priebežného výživného.

714. Zmluvný štát môže vydať rozhodnutie podľa dohovoru, v ktorom predĺži uplatňovanie dohovoru na dieťa, ktoré má 21 rokov alebo staršie dieťa, alebo podá výhradu, ktorou sa obmedzí uplatňovanie dohovoru na deti mladšie ako 18 rokov.

715. V profiloch krajiny pre jednotlivé štáty sa uvádzajú pravidlá daného štátu týkajúce sa trvania výživného na deti.

> ***Príklad:*** *Rozhodnutie je vydané v krajine A, v ktorej sa výživné na dieťa platí len do 20. roku. Rozhodnutie je zaslané do krajiny B na účely uznania a výkonu. Krajina B vymáha výživné na deti podľa svojho právneho poriadku, a to len pre deti, ktoré sú mladšie ako 19 rokov. Podľa článku 32 ods. 4 musí krajina B vykonávať výživné na deti, kým nedosiahnu vek 20 rokov, keďže dĺžka trvania je podmienená právnym poriadkom krajiny A.*

Výnimka: deti vo veku 21 rokov alebo staršie

716. Odkaz na právny poriadok štátu pôvodu, pokiaľ ide o otázky trvania, však nevyžaduje od žiadneho štátu výkon výživného na dieťa staršie ako 21 rokov, okrem prípadov, keď štát rozšíril uplatňovanie dohovoru na tieto situácie (pozri kapitolu 3). Rozsah pôsobnosti dohovoru nezávisí od podmienok rozhodnutia alebo od právneho poriadku štátu pôvodu. Podľa dohovoru sa rozhodnutia o výživnom prestanú uplatňovať po dosiahnutí veku 21 rokov dieťaťa, z čoho vyplýva, že neexistuje žiadna ďalšia povinnosť podľa dohovoru pokračovať vo výkone výživného na dané dieťa.

717. V takom prípade bude žiadateľ musieť podať priame dožiadanie príslušnému výkonnému orgánu o pokračovaní výkonu rozhodnutia. Prijatie takejto žiadosti závisí od politík výkonného orgánu a právneho poriadku štátu, v ktorom sa uskutočňuje výkon.

4. Spory týkajúce sa dlžného výživného

718. Ku sporom o dlžné výživné dochádza vtedy, keď povinný tvrdí, že dlžné výživné nie je správne, lebo on zaslal platby, ktoré agentúra na vymáhanie výživného na deti nezohľadnila vo výpočte dlžného výživného. Môže tiež vzniknúť spor o interpretáciu rozhodnutia (napr. pokiaľ ide o dátum začatia alebo ukončenia platieb podľa rozhodnutia) alebo povinný môže tvrdiť, že má nárok na zníženie výživného, napríklad preto, lebo jednému z detí už výživné nepatrí.

719. Ak povinný spochybní dlžné výživné, ktoré bolo súčasťou pôvodného dožiadania o uznanie a výkon, orgán presadzovania práva by mal skontrolovať, či rovnaký problém vznikol v čase, keď bolo povinnému doručené oznámenie o uznaní rozhodnutia. Podľa článku 23 ods. 8 môže odporca podať námietku alebo odvolanie proti uznaniu a výkonu, ak je presvedčený o tom, že dlžný záväzok bol splnený alebo uhradený. Ak v tom čase bolo spochybnené dlžné výživné a zistilo sa, že je vypočítané správne, povinný okrem výnimočných okolností nemôže opätovne riešiť rovnaký problém v rámci konania o výkone týkajúci sa tohto dlžného výživného, môže však spochybniť výpočet iného dlžného výživného.

720. Niektoré otázky dlžného výživného budú vyžadovať vstup ústredného orgánu alebo oprávneného. Ak je potrebné získať informácie, ústredný orgán alebo príslušný orgán zodpovedný za výkon sa skontaktujú s ústredným orgánom alebo príslušným orgánom v druhom štáte a požiadajú o nevyhnutne potrebné informácie alebo písomnosti.

721. Ak informácie nebudú poskytnuté a výkon nemôže pokračovať, malo by sa uskutočniť ďalšie dožiadanie. Hoci dožadujúci ústredný orgán má **tri mesiace** na odpoveď a poskytnutie potrebných informácií a výkon by bolo možné prerušiť, keby materiály neboli doručené, malo by to nastať len v prípade, ak ďalší výkon nie je možný alebo realizovateľný. V mnohých prípadoch bude naďalej existovať možnosť vykonať zvyšok rozhodnutia o výživnom a zároveň sa určí dlžné výživné.

Osvedčený postup: *Pokiaľ sa spochybní časť dlžného výživného, zvyšné dlžné výživné (ktoré nebolo spochybnené) a priebežné platby výživného by sa mali vykonať, pričom spor sa bude medzitým riešiť.*

5. Odsúhlasenie účtov – otázky menových prevodov

722. Jedným z najkomplikovanejších aspektov medzinárodného výkonu vyživovacích povinností je odsúhlasenie záznamov o platbách dožadujúceho štátu so záznamami vykonávajúceho štátu s cieľom presne určiť dlžné výživné. To môže mať zásadný význam v prípade výkonu zahraničného rozhodnutia, v ktorom sú sumy výživného uvedené v inej mene, ako je mena používaná v štáte zodpovednom za výkon. V mnohých štátoch sa pri výkone rozhodnutia musia sumy výživného previesť z meny použitej v rozhodnutí na rovnocennú sumu v mene vykonávajúceho štátu. Povinný bude následne informovaný o tom, že má uhradiť sumu, ktorá bola prevedená na miestnu menu.

723. Prevod bude upravený pravidlami štátu zodpovedného za výkon (dátum prevodu, použitý výmenný kurz, či sa môže aktualizovať výmenný kurz atď.). V mnohých štátoch neexistujú mechanizmy (ani v rámci právneho poriadku ani v praxi) na zmenu uskutočneného menového prevodu, takže záznamy dožiadaného (vykonávajúceho) štátu a dožadujúceho štátu sa budú líšiť z dôvodu výkyvov menového kurzu.

724. Okrem prevodu splatnej sumy výživného z meny uvedenej v rozhodnutí na menu povinného sa budú musieť previesť všetky platby uskutočnené povinným na menu oprávneného. Výkyvy výmenného kurzu môžu viesť k rozdielom medzi splatnými sumami, ako sú vypočítané v účtovných knihách jednotlivých štátov.

725. Tento problém nemá jednoduché riešenie. Dohovor sa touto vecou nezaoberá. To, či sa záznamy štátu zodpovedného za výkon môžu pravidelne aktualizovať tak, aby zodpovedali záznamom dožadujúceho štátu, bude závisieť od právneho poriadku a praxe vykonávajúceho štátu. Niektoré štáty sú schopné zmeniť svoje záznamy správnym postupom, v iných takáto zmena nie je povolená ani uskutočniteľná.

Odsúhlasenie účtov: príklad

Rozhodnutie o výživnom bolo prijaté v decembri 2010 v Austrálii a stanovuje mesačné výživné na dieťa vo výške 400 AUD. Rozhodnutie bolo zaslané na výkon do Holandska. V čase zaslania bolo prevedené na sumu 237,65 EUR a povinný bol informovaný o tom, aby každý mesiac zaplatil túto sumu.

V decembri 2012 sa však 400 AUD previedlo len na 202,56 EUR. V austrálskych záznamoch sa naďalej vykazuje 400 AUD za mesiac, zatiaľ čo v holandských 237,65 EUR mesačne, pokiaľ výmenný kurz nebol aktualizovaný. To by znamenalo preplatok 35 EUR mesačne, pokiaľ povinný bude naďalej platiť podľa pôvodného predpisu.

726. Treba však mať na zreteli, že žiadnym prevodom sumy výživného na odlišnú menu sa nemení ani neupravuje základné rozhodnutie. Povinný musí stále uhradiť sumu stanovenú v pôvodnom rozhodnutí o výživnom. Dlh na výživnom nebude úplne uhradený, kým nebude zaplatená celá stanovená suma v mene uvedenej v rozhodnutí o výživnom. Keby sa povinný vrátil do štátu, v ktorom bolo vydané rozhodnutie, dlžná suma by sa vypočítala v mene štátu, ktorý vydal rozhodnutie. Menový prevod by mohol obmedziť výkon rozhodnutia v zahraničí.

727. Problémy spôsobené výkyvmi menového kurzu poukazujú na potrebu priebežnej komunikácie medzi dožadujúcim a dožiadaným štátom. Je mimoriadne dôležité, aby sa štáty navzájom informovali o spôsobe výpočtu dlžného výživného, ako aj o vnútroštátnych pravidlách, ktorými bol tento výpočet upravený. Dožadujúci štát bude musieť pomôcť žiadateľovi pri získavaní dodatočných písomností alebo rozhodnutí osvedčujúcich nezaplatené dlžné výživné, ak tieto písomnosti potrebuje vykonávajúci štát na odôvodnenie vymáhania dlžného výživného, ktoré vzniklo v dôsledku výkyvov menového kurzu.

III. Ďalšie materiály

A. Praktické rady

- V profile krajiny pre jednotlivé zmluvné štáty budú uvedené vykonávacie opatrenia, ktoré sú k dispozícii v danom štáte. Existujú podstatné rozdiely medzi štátmi, takže je dôležité preštudovať si jednotlivé profily.
- Informujte žiadateľa/povinného o krokoch, ktoré je možné prijať na účely výkonu rozhodnutia. Oprávnenému to pomôže pochopiť všetky obmedzenia týkajúce sa výkonu rozhodnutia.
- V niektorých prípadoch bude najrýchlejším spôsobom, ako zabezpečiť, aby oprávnený a deti začali dostávať platby, čo najskoršia dohoda s povinným o dobrovoľných platbách. Treba však mať na zreteli, že všetky kroky prijaté v rámci výkonu rozhodnutia, na základe dobrovoľného súhlasu alebo vykonávacích opatrení, sa musia prijať bezodkladne a s cieľom zabezpečiť včasné platby v súlade s rozhodnutím.
- Je dôležité, aby oprávnený včas oznámil príslušnému orgánu zodpovednému za výkon všetky nové informácie o majetku alebo príjmoch povinného, ktoré oprávnený môže mať k dispozícii. Príslušnému orgánu to pomôže pri výkone rozhodnutia.
- Najjednoduchší spôsob, ktorým príslušný orgán v štáte vykonávajúcom rozhodnutie môže informovať dožadujúci štát o vývoji prípadu, predstavuje tlačivo správy o stave. Okrem informácií o nových prijatých opatreniach je možné priložiť záznam alebo zoznam platieb, ktoré prijala agentúra na vymáhanie výživného na deti. Pomôže dožadujúcemu štátu zosúladiť záznamy a aktualizovať bilanciu dlžného výživného.
- Ak sú v dožadujúcom aj dožiadanom štáte zapojené aj agentúry na vymáhanie výživného na deti, častá komunikácia medzi týmito agentúrami zvýši pravdepodobnosť úspešného výkonu rozhodnutia. V niektorých prípadoch môže byť obozretné iniciovať výkon v oboch štátoch s cieľom zabezpečiť náležité zohľadnenie všetkých príjmov a majetku.

B. Príslušné články dohovoru

Článok 6 ods. 2 písm. *e)* a *f)*
Článok 12 ods. 9
Článok 32
Článok 33
Článok 34
Článok 35

C. *Súvisiace oddiely príručky*

Pozri kapitolu 3 časť 2 – Záležitosti spoločné pre všetky žiadosti podľa dohovoru a pre dožiadania o osobitné opatrenia
Pozri kapitolu 4 – Vybavovanie odoslaných žiadostí o uznanie alebo o uznanie a výkon
Pozri kapitolu 8 – Odoslané žiadosti o vydanie rozhodnutia o výživnom

IV. Najčastejšie otázky

Aké kroky prijme zmluvný štát na účel výkonu rozhodnutia?

728. To bude závisieť od štátu, v ktorom sa vykonáva rozhodnutie. V dohovore sa stanovuje zoznam odporúčaných opatrení, ale nie všetky opatrenia budú k dispozícii vo všetkých zmluvných štátoch a niektoré štáty môžu použiť iné opatrenia. Minimálne platí, že vykonávajúci štát musí použiť rovnaké opatrenia pri výkone zahraničných aj domácich rozhodnutí. Prijaté kroky budú tiež závisieť od toho, či boli úspešné prípadné pokusy o dobrovoľný súhlas povinného s rozhodnutím.

Ako sa budú posielať platby žiadateľovi?

729. Vo väčšine prípadov sa platby vykonané povinným budú posielať výkonnému orgánu v štáte, v ktorom sa uskutočňuje výkon. Výkonný orgán zašle platby priamo oprávnenému alebo ústrednému orgánu či výkonnému orgánu v štáte, v ktorom má oprávnený pobyt. Úvodné tlačivo žiadosti (napr. žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon) obsahuje ustanovenia, podľa ktorých má oprávnený uviesť, kam sa majú platby zasielať.

Ako dlho bude trvať, kým oprávnený začne dostávať platby?

730. To bude závisieť od viacerých skutočností. Bude to závisieť od toho, či povinný platí dobrovoľne alebo či je potrebné prijať opatrenia na účel výkonu. Bude to trvať dlhšie aj v prípade, že je potrebné zistiť miesto pobytu povinného alebo jeho príjmy či majetok.

Kapitola 11
Žiadosti o zmenu rozhodnutia [článok 10 ods. 1 písm. *e)* a *f)* a článok 10 ods. 2 písm. *b)* a *c)*]

731. Kapitoly tejto príručky zaoberajúce sa zmenou rozhodnutia sú zostavené inak ako kapitoly venované ostatným žiadostiam a dožiadaniam podľa dohovoru. Namiesto samostatných kapitol venovaných odoslaným a doručeným žiadostiam je vypracovaná jedna kapitola (táto), ktorá ponúka prehľad spôsobov uplatňovania dohovoru na žiadosti podané povinnými alebo oprávnenými s cieľom zmeniť platné rozhodnutia o výživnom. V nasledujúcej kapitole (kapitole 12) sa uvádzajú postupy týkajúce sa odoslaných aj doručených žiadostí o zmenu.

732. Príručka je takto usporiadaná v prípade žiadostí o zmenu preto, lebo vzájomná súvislosť medzi ustanoveniami dohovoru, okolnosťami strán (kde majú miesto pobytu, kde bolo vydané rozhodnutie) a tým, či žiadosť podáva oprávnený alebo povinný, ovplyvní miesto a spôsob podania žiadosti o zmenu. Preto sa táto kapitola zaoberá všetkými možnými scenármi a obsahuje podrobné vysvetlenie príslušných dostupných konaní o zmene. Táto kapitola pomôže sociálnym pracovníkom, aby pochopili niektoré základné problémy týkajúce sa zmeny a poskytne im potrebné východisko na vybavenie žiadostí, ktorému sa venuje kapitola 12.

733. V prvej časti tejto kapitoly sa uvádza všeobecný prehľad zmien v medzinárodných súvislostiach. Druhá časť je venovaná žiadostiam o zmenu v štyroch rôznych scenároch.

I. Prehľad – zmeny rozhodnutí o výživnom

A. Všeobecne

734. Keďže výživné, predovšetkým výživné na deti, môže byť vyplácané dlhé roky a potreby detí a prostriedky rodičov sa časom menia, je dôležité, aby bolo možné zmeniť rozhodnutie s cieľom zabezpečiť, aby deti a rodiny dostali pomoc, ktorú potrebujú. Dohovor preto obsahuje ustanovenia, podľa ktorých majú ústredné orgány pomáhať pri zasielaní a vybavovaní žiadostí o zmenu rozhodnutí, ako aj pravidlá týkajúce sa následného uznania a výkonu zmenených rozhodnutí, ak je to potrebné.[142]

735. Podľa článku 10 je možné podať žiadosť o ***zmenu*** platného rozhodnutia v prípade, keď jedna zo strán (buď oprávnený, alebo povinný) požaduje zmenu (v niektorých štátoch sa používa termín pozmenenie) rozhodnutia. Oprávnený môže žiadať o zvýšenie výživného, ukončenie výživného pre jedno alebo viac detí alebo zmenu podmienok, napríklad častosti platieb. Podobne môže požadovať zmenu povinný, často s cieľom znížiť splatnú sumu, ukončiť výživné na jedno alebo viac detí alebo upraviť podmienky platby. Zmena sa môže uskutočniť aj z jednoduchého dôvodu, a to zabezpečiť, aby platby výživného odrážali aktuálny príjem povinného. Ústredný orgán v dožadujúcom štáte, v ktorom má žiadateľ pobyt, zašle dožiadanie o zmenu

__Zmenou__ sa označuje postup zmeny rozhodnutia o výživnom po jeho vydaní. V niektorých štátoch sa používa termín pozmenenie žiadosti alebo žiadosť, ktorá sa má zmeniť. Zmena sa môže týkať sumy výživného, častosti vyplácania alebo niektorej inej podmienky rozhodnutia o výživnom.

142 Dôvodová správa, bod 258.

druhému zmluvnému štátu.

736. Vo všetkých zmluvných štátoch existujú postupy umožňujúce vybavenie žiadostí podľa dohovoru v prípade pozmenenia alebo zmeny vyživovacích povinností, a to buď prostredníctvom zmeny platného rozhodnutia, alebo vydaním nového rozhodnutia o výživnom.[143] Treba však mať na zreteli, že vo väčšine prípadov žiadostí o zmenu sa bude postupovať podľa právneho poriadku dožiadaného štátu.[144] Zmluvné štáty môžu mať veľmi odlišné právne predpisy upravujúce odôvodnenie, ktoré sa musí predložiť pred povolením zmeny rozhodnutia.[145] Profil krajiny dožiadaného štátu obsahuje vysvetlenie toho, čo je nutné predložiť podľa právneho poriadku dožiadaného štátu v záujme úspešného vybavenia žiadosti.

737. Treba uviesť, že v rôznych zmluvných štátoch sa môže k žiadostiam o zmenu, v ktorých sa požaduje zníženie alebo zrušenie dlžného výživného, pristupovať rôznym spôsobom. V niektorých štátoch sa nepovoľujú žiadne zmeny dlžného výživného a dokonca aj vtedy, keď bolo vydané rozhodnutie upravujúce dlžné výživné, táto zmena nemusí byť uznaná v inom štáte. V každom prípade však platí, že ak žiadateľ požaduje zmenu dlžného výživného, treba si preštudovať profil krajiny pre oba štáty a zistiť, či bude zmena možná, a pokiaľ sa rozhodnutie zmení, či zrušenie dlžného výživného bude uznané.

738. Ak žiadosť o zmenu podáva povinný, dôležitým hľadiskom je dostupnosť právnej pomoci pri žiadostiach o zmenu. Ako sa uvádza v kapitole 12, neexistuje žiadne automatické právo na bezplatnú právnu pomoc pri žiadosti povinného o zmenu (článok 17). Ak však žiadosť o zmenu podáva oprávnený a žiadosť sa týka výživného na dieťa v rozsahu pôsobnosti dohovoru, oprávnený bude mať nárok na bezplatnú právnu pomoc.

739. Rovnako je dôležité, že v dohovore sa poskytuje len základné usmernenie týkajúce sa druhov žiadostí o zmenu, ktoré je možné podať prostredníctvom ústredných orgánov, a niekoľko veľmi obmedzených pravidiel upravujúcich spôsob, akým by zmluvné štáty mali pristupovať k prijatým zmenám zahraničných rozhodnutí.

740. V rámci riešenia medzinárodných prípadov teda vzniknú situácie, pri ktorých dohovor neposkytuje žiadne konkrétne usmernenie. V takých prípadoch budú jednotlivé štáty musieť riešiť problémy s odkazom na vnútroštátny právny poriadok a zastrešujúce zásady dohovoru, podľa ktorých sa od štátov požaduje, aby vzájomne spolupracovali s cieľom podporiť účinné, nákladovo efektívne a spravodlivé riešenia a nabádali na hľadanie takých riešení, ktoré podporujú cieľ vymáhania výživného na deti a iných členov rodiny.

---

143 V tejto kapitole sa síce píše o situácii, keď je štát požiadaný o zmenu predchádzajúceho rozhodnutia, v rovnakej miere sa však týka aj situácií, v ktorých vnútroštátny právny poriadok neumožňuje vydanie zmeneného, ale len nového rozhodnutia. Pozri dôvodovú správu, bod 264.

144 Niektoré štáty nebudú pri týchto žiadostiach uplatňovať vnútroštátny, ale zahraničný právny poriadok. Ak je štát stranou Haagskeho protokolu o rozhodnom práve pre vyživovaciu povinnosť, tento právny predpis sa uplatní aj pri zmene rozhodnutí.

145 V niektorých štátoch nebude zmena rozhodnutia vydaného iným štátom uznaná, pokiaľ majú dieťa alebo jedna zo strán naďalej pobyt v štáte pôvodu. Táto skutočnosť môže ovplyvniť to, či nie je efektívnejšie snažiť sa o zmenu v inom štáte, než je štát pôvodu.

B. Kde je možné podať priame dožiadanie alebo žiadosť o zmenu a je možná žiadosť podľa dohovoru?

741. V dohovore sa nestanovujú „priame pravidlá“ týkajúce sa zásad právomoci, ktoré by určovali, kedy zmluvný štát môže zmeniť rozhodnutie o výživnom vydané v inom zmluvnom štáte. Takmer výlučne ide o záležitosť vnútroštátneho právneho poriadku. Jediná situácia, pri ktorej sa v dohovore konkrétne upravuje spôsobilosť na zmenu rozhodnutia, sa týka žiadostí o zmenu podaných povinným v inom štáte, ako je ***štát pôvodu***, ak má oprávnený pobyt v štáte pôvodu (článok 18).[146]

__Štát pôvodu__ je štát, v ktorom bolo vydané rozhodnutie o výživnom.

742. Ustanoveniami dohovoru o tom, že ***žiadosti*** o zmenu sa majú podávať podľa dohovoru, a pravidlami upravujúcimi situácie, v ktorých je možné uznať a vykonať rozhodnutia (vrátane zmenených rozhodnutí), je určený rámec, ktorý reaguje na potreby strán v situáciách vyžadujúcich zmenu prvého rozhodnutia. V dohovore sa povoľuje hospodárny zjednodušený postup pre oprávnených alebo povinných týkajúci sa podávania žiadostí o zmenu, pokiaľ druhá strana má pobyt v inom zmluvnom štáte. Pri tomto postupe vo väčšine prípadov nie je potrebné, aby strana, ktorá požaduje zmenu, odcestovala do druhého štátu a tam podala žiadosť.[147]

Tip: *Prostredníctvom tejto príručky zistíte rozdiel medzi priamymi **dožiadaniami** a **žiadosťami**. Žiadosť je činnosť podľa dohovoru, ktorá sa uskutočňuje prostredníctvom ústredného orgánu, napríklad žiadosť o uznanie a výkon. Priama žiadosť sa podáva priamo príslušnému orgánu, napríklad priama žiadosť o stanovenie vyživovacej povinnosti len medzi manželmi, kde ani jeden zo zmluvných štátov nerozšíril žiadosť podľa dohovoru o tento druh dožiadania. Informácie o priamych dožiadaniach nájdete v kapitole 16.*

743. Vo väčšine situácií si žiadateľ (oprávnený alebo povinný) môže vybrať z niekoľkých miest, na ktorých je možné podať žiadosť, ako aj zvoliť, či sa pri podaní žiadosti použije alebo nepoužije dohovor. Žiadateľ sa môže rozhodnúť, že:

- podá žiadosť podľa článku 10 dohovoru a nechá ju poslať na vybavenie do štátu, v ktorom má pobyt druhá strana,
- odcestuje do štátu, v ktorom bolo vydané rozhodnutie alebo v ktorom má pobyt druhá strana, a podá priame dožiadanie príslušnému orgánu v tomto druhom štáte alebo
- podá priame dožiadanie príslušnému orgánu vo svojom štáte, predovšetkým ak stále býva v štáte, v ktorom bolo vydané rozhodnutie.

744. Výber jednej z uvedených možností závisí od:

- miesta pobytu žiadateľa a od toho, či ide o štát pôvodu (štát, v ktorom bolo vydané rozhodnutie),
- miesta pobytu povinného,
- toho, či právny poriadok štátu, v ktorom bude podaná žiadosť alebo priame dožiadanie, umožní usilovať o tento druh zmeny (pozri predchádzajúce pripomienky týkajúce sa zmeny dlžného výživného),
- toho, či sa vyskytnú nejaké problémy pri získaní uznania zmeneného rozhodnutia v štáte, v ktorom sa toto rozhodnutie má vykonať,

---

146 Dôvodová správa, bod 415. Pozri článok 18 týkajúci sa žiadostí o zmenu podaných povinným.

147 V niektorých prípadoch však bude cesta do iného štátu aj tak potrebná, pokiaľ vec nie je možné riešiť prostredníctvom ústredného orgánu.

- dĺžky času do dokončenia konania o žiadosti; to môže byť mimoriadne dôležité, keď oprávnený požaduje zvýšenie výživného na pokrytie rastúcich nákladov na výchovu dieťaťa,
- toho, či jeden štát ponúka zrýchlený postup, pokiaľ ide o zmenu (napr. postupy prehodnotenia v Austrálii), ktorý umožňuje časté úpravy, ak to strany požadujú.

745. Treba mať na zreteli, že možnosti povinného týkajúce sa zmeny budú obmedzenejšie než možnosti oprávneného z dôvodu článku 18 dohovoru.

746. Určenie miesta podania žiadosti o zmenu alebo priameho dožiadania je zložitá otázka a žiadateľov treba vyzvať, aby v prípade otázok alebo pochybností vyhľadali právnu pomoc.

747. Napokon treba uviesť, že z dôvodu uplatniteľnosti dohovoru len za obmedzených okolností existuje možnosť, že vykonanie zmien alebo vydanie nového rozhodnutia povedie ku vzniku viacerých rozhodnutí týkajúcich sa jednej a tej istej rodiny alebo žiadateľa či odporcu. Pokiaľ je to možné, treba predchádzať postupom vedúcim ku vzniku viacerých rozhodnutí, keďže neistota, ktorú takéto rozhodnutia vyvolajú, ako aj zdroje potrebné na vyriešenie problémov, budú prekážať účinnému výkonu daných rozhodnutí.

II. Príklady

748. V tomto oddiele sú uvedené prípadné scenáre zmien a situácie, v ktorých je možné podať žiadosti o zmenu s použitím postupov dohovoru. Žiadosti o zmenu môžu mať štyri možné scenáre:

1. oprávnený má pobyt v štáte, ktorý vydal pôvodné rozhodnutie (štát pôvodu), ale povinný nie;
2. povinný má pobyt v štáte pôvodu, ale oprávnený nie;
3. ani oprávnený ani povinný nemajú pobyt v štáte pôvodu a majú pobyt v rôznych štátoch;
4 ani oprávnený, ani povinný nemá pobyt v štáte pôvodu a obaja majú v súčasnosti pobyt v rovnakom štáte.

749. V každom z uvedených prípadov sú najzávažnejšie tieto úvahy:

- Kde bolo vydané rozhodnutie?
- Kde má oprávnený v súčasnosti pobyt?
- Kde má pobyt povinný?
- Kde sa bude musieť uznať a vykonať zmenené rozhodnutie?

750. Pri jednotlivých prípadoch sa uvádza názorné vysvetlenie možností.

A. Príklad 1: Povinný sa odsťahoval zo štátu pôvodu, oprávnený sa neodsťahoval

Situácia:

751. Pôjde o jeden z najčastejších scenárov. Rozhodnutie o výživnom bolo vydané v krajine A. Povinný má v súčasnosti pobyt v krajine B. Oprávnený má stále pobyt v krajine A. Rozhodnutie bolo zaslané do krajiny B na účely uznania a vykonáva sa v krajine B. Krajina A aj B sú zmluvnými štátmi dohovoru.

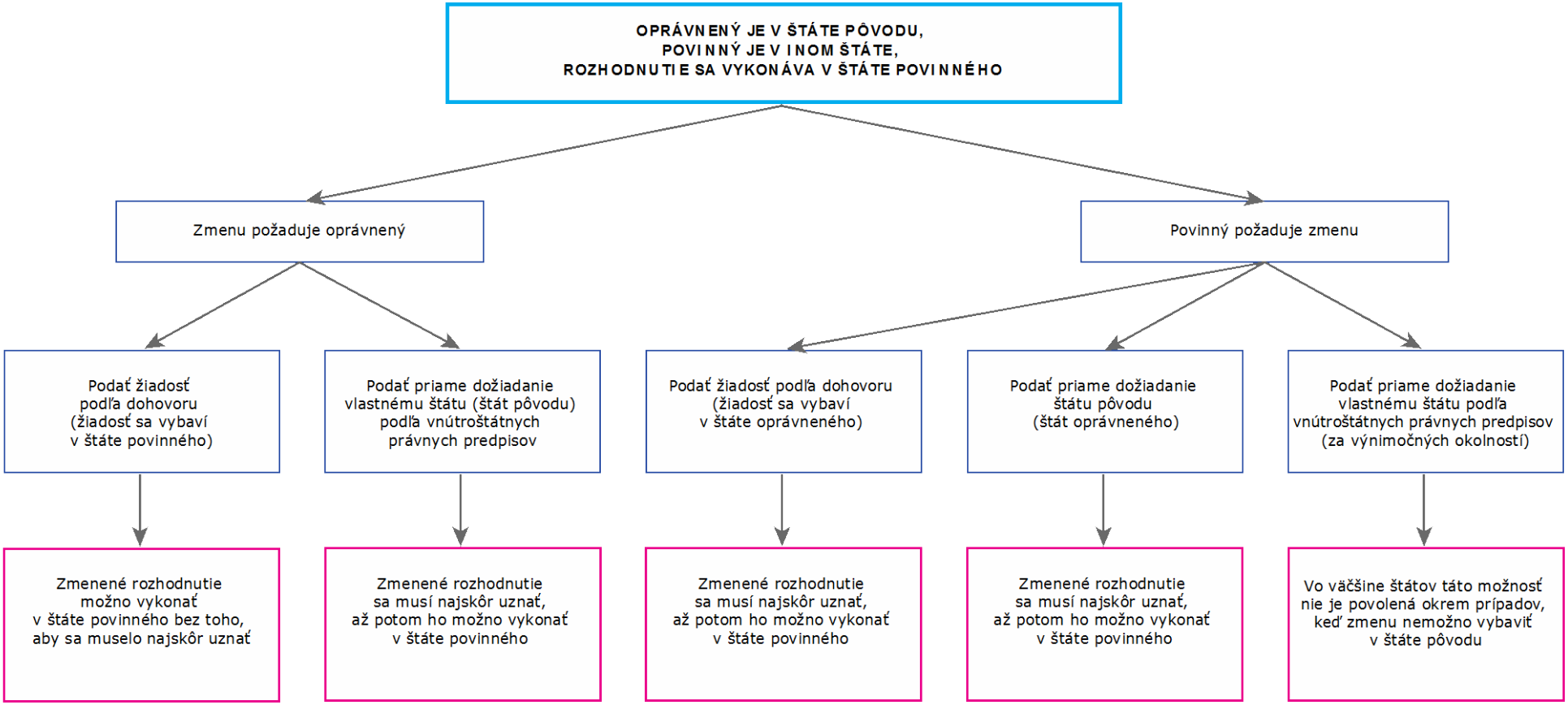

Obrázok 28: Žiadosti o zmenu v prípade, keď má oprávnený pobyt v štáte pôvodu

1. Ak zmenu požaduje *oprávnený*

752. Oprávnený často požaduje zmenu rozhodnutia tak, aby výživné pokrylo rastúce náklady na výchovu detí. V tejto situácii má oprávnený viacero možností.

a) Možnosť 1 – podať žiadosť podľa článku 10 ods. 1 písm. *f)* dohovoru.

753. V tejto situácii môže oprávnený podať žiadosť podľa článku 10 ods. 1 písm. *f)* s cieľom dosiahnuť zmenu rozhodnutia v krajine B, v ktorej má povinný v súčasnosti ***obvyklý pobyt***. Ak si oprávnený vyberie túto možnosť, žiadosť bude zaslaná prostredníctvom ústredného orgánu v krajine A ústrednému orgánu v krajine B. Ústredný orgán v krajine B postúpi žiadosť príslušnému orgánu v krajine B a vec sa bude vybavovať v krajine B podľa vnútroštátneho právneho poriadku krajiny B (vrátane jej kritérií právomoci) a rozhodnutie môže byť zmenené.

*Pojem **obvyklý pobyt** nie je v dohovore vymedzený. Používa sa v mnohých článkoch dohovoru v súvislosti s možnosťou uznania alebo výkonu rozhodnutia. Obvyklý pobyt osoby v danom štáte sa určí podľa individuálnych skutočností každého prípadu. Určenie obvyklého pobytu môže byť založené napríklad na tom, kde má osoba pobyt, kde má trvalý pobyt, kde pracuje alebo študuje. Prostá prítomnosť v danom štáte nestačí na určenie obvyklého pobytu.*

754. Zmenené rozhodnutie nemusí byť uznané pred výkonom v krajine B, keďže bolo vydané príslušným orgánom v krajine B. V tlačive žiadosti týkajúcom sa zmeny bude uvedené, či žiadateľ požaduje výkon zmeneného rozhodnutia. Pokiaľ áno, oprávnený (žiadateľ) nemusí ďalej robiť nič, pokiaľ výkon rozhodnutia pokračuje v krajine B. Ak sa povinný presťahuje alebo ak má majetok či príjmy mimo krajiny B, zmenené rozhodnutie bude, samozrejme, musieť byť uznané v ostatných uvedených štátoch. Uznanie zmeneného rozhodnutia v krajine A (v ktorej má pobyt žiadateľ) nebude nutné okrem prípadov, keď sa to vyžaduje podľa vnútroštátneho právneho poriadku krajiny A, alebo ak má povinný majetok alebo príjem v krajine A a výkon sa má uskutočniť v tejto krajine.

755. V rámci tejto možnosti oprávnený podá žiadosť o zmenu rozhodnutia podľa dohovoru a na uvedenú žiadosť sa budú vzťahovať postupy uvedené v tejto kapitole a kapitole 12.

b) Možnosť 2 – podať priame dožiadanie príslušnému orgánu v krajine A

756. Na zmeny vykonané v rámci tejto možnosti sa dohovor nevzťahuje.

757. Keďže prvé rozhodnutie bolo vydané v krajine A, oprávnený sa môže bez problémov obrátiť na súdnu alebo správnu právomoc, ktorá vydala rozhodnutie, a požiadať o zmenu. Táto zmena, podobne ako všetky ostatné zmeny, bude určená vnútroštátnym právnym poriadkom (právnym poriadkom krajiny A). Na základe právneho poriadku krajiny A sa určí, aké oznámenie alebo doručenie žiadosti bude zabezpečené pre povinného v krajine B.

758. Keďže povinný má pobyt v krajine B a táto krajina zodpovedá za výkon, pokiaľ si oprávnený zvolí priame dožiadanie o zmenu v krajine A, vydané zmenené rozhodnutie sa bude musieť odoslať do krajiny B na účely uznania a výkonu. Môžu sa pri tom použiť postupy opísané v kapitole 4.

759. Zmenené rozhodnutie bude uznané a vykonané v krajine B okrem prípadu, ako je uvedené v kapitole 5, keď povinný môže preukázať, že sa neuplatňuje žiadne z odôvodnení uznania a výkonu rozhodnutia stanovené v článku 20, alebo že jedno z odôvodnení uvedených v článku 22 bráni uznaniu a výkonu rozhodnutia. Môže sa to napríklad týkať situácií, v ktorých povinný preukázal, že mu nebolo doručené žiadne oznámenie o priamom dožiadaní o zmenu, ako to požaduje právny poriadok krajiny A.

760. Vo väčšine prípadov však bude uznanie zmeneného rozhodnutia pokračovať bez námietky v krajine B a zmenené rozhodnutie bude vykonateľné v krajine B.

761. V rámci tejto možnosti bude oprávnený žiadať o zmenu podľa vnútroštátneho právneho poriadku, ale následná žiadosť o uznanie a výkon zmeneného rozhodnutia bude podaná podľa dohovoru na základe článku 10. Na uznanie a výkon sa uplatnia postupy uvedené v kapitolách 4 a 5.

2. Ak zmenu požaduje *povinný*

762. Ak povinný požaduje zmenu rozhodnutia v rámci tohto konkrétneho scenára, má niekoľko možností výberu miesta podania žiadosti. Ako je uvedené nižšie, povinný by mohol podať žiadosť o zmenu podľa dohovoru v krajine A, povinný by mohol podať priame dožiadanie príslušnému orgánu v krajine A alebo, za výnimočných okolností upravených vnútroštátnym právnym poriadkom, príslušnému orgánu v krajine B.

763. V tejto konkrétnej situácii (keď sa povinný odsťahoval zo štátu pôvodu a oprávnený nie) existujú okolnosti, ktoré sa vzťahujú len na povinných. Sú dôležité pre povinného pri určovaní miesta, kde by mala byť podaná žiadosť.

764. Hoci sa v dohovore nestanovujú žiadne priame pravidlá toho, kedy jeden štát môže zmeniť rozhodnutie vydané v druhom štáte, v dohovore sa obmedzuje možnosť povinného, aby požiadal o zmenu rozhodnutia iným štátom, pokiaľ má oprávnený obvyklý pobyt v štáte, ktorý vydal pôvodné rozhodnutie (štát pôvodu).[148]

Dôležitá poznámka: *Podľa článku 18 je dôležité určiť, kde sa môže „začať" konanie podľa dohovoru s cieľom zistiť, či sa uplatní daný článok a zabráni uznaniu dohovoru. Všimnite si, že v článku nie je použité slovo žiadosť, ale „konanie". „Konanie" sa začne na mieste, na ktorom príslušný orgán uskutoční vypočutie alebo revíziu a rozhodne, či by sa rozhodnutie o výživnom malo zmeniť. Pôjde o* ***dožiadaný štát.***

765. Toto pravidlo je zahrnuté do článkov 18 a 22 dohovoru. V článku 18 sa stanovuje, že žiadosť o zmenu rozhodnutia nemôže podať povinný v inom zmluvnom štáte, ako je štát pôvodu, pokiaľ má oprávnený obvyklý pobyt v štáte pôvodu, okrem prípadov uplatnenia štyroch výnimiek. V článku 22 sa povoľuje, aby odporca podal námietku proti žiadosti o uznanie a výkon rozhodnutia s odôvodnením, že rozhodnutie bolo vydané v rozpore s ustanoveniami článku 18.

766. V praxi to znamená, že ak sa povinný presťahoval zo štátu pôvodu a chce požiadať o zmenu rozhodnutia, pričom oprávnený má pobyt v štáte pôvodu, žiadosť by sa mala vybavovať v štáte pôvodu. V dohovore sa stanovujú prostriedky, ktoré to umožnia, pričom nebude nutné, aby povinný cestoval do štátu pôvodu, keďže môže podať žiadosť vo svojom vlastnom štáte a poslať ju podľa dohovoru na vypočutie do štátu pôvodu.[149]

---

148 Dôvodová správa, body 421 a 422.

149 Treba poznamenať, že podľa článku 17 povinný nebude mať nárok na bezplatnú právnu pomoc pri podaní žiadosti.

767. V opačnom prípade, keď konanie o žiadosti prebieha mimo štátu pôvodu a požaduje sa uznanie zmeneného rozhodnutia, povinný bude musieť zabezpečiť, aby články 18 a 22 nepredstavovali prekážku uznania zmeneného rozhodnutia.

768. Týmito možnosťami sa budeme bližšie zaoberať v nasledujúcich oddieloch.

a) Možnosť 1 – podať žiadosť o zmenu podľa článku 10 ods. 2 písm. *b)* dohovoru

769. V článku 10 ods. 2 písm. *b)* dohovoru sa stanovujú účinné a často hospodárnejšie alternatívy pre povinného, ktorý by sa inak musel vrátiť do krajiny A a podať žiadosť o zmenu priamo v krajine A. V tejto situácii môže povinný iniciovať žiadosť o zmenu podľa dohovoru a ústredný orgán v krajine B pošle túto žiadosť do krajiny A. Ústredný orgán v krajine A postúpi žiadosť príslušnému orgánu v krajine A na posúdenie a žiadosť bude určená podľa právneho poriadku krajiny A.

770. Ak sa prijme zmenené rozhodnutie, ústredný orgán v krajine A poskytne kópiu zmeneného rozhodnutia krajine B. V závislosti od právneho poriadku krajiny B sa nemôže v krajine B uskutočniť konanie o uznaní rozhodnutia skôr, než krajina A účinne zmení predchádzajúce uznané rozhodnutie. Nie je to vždy nutné, keďže v niektorých štátoch sa zmenené rozhodnutie pokladá za pokračovanie prvého rozhodnutia. Pokiaľ ide o konanie o uznaní zmeneného rozhodnutia v štáte, v ktorom má povinný pobyt, v mnohých štátoch sa osvedčila pomoc ústredného orgánu podľa článku 10 ods. 2 písm. *a)*. V opačnom prípade bude povinný musieť využiť vnútorné postupy na dosiahnutie uznania rozhodnutia, ktoré sú k dispozícii v jeho štáte.

771. Postupy opísané neskôr v tejto kapitole sa týkajú žiadosti o zmenu.

b) Možnosť 2 – podať priame dožiadanie príslušnému orgánu v krajine A

772. Povinný sa vždy môže vrátiť do krajiny A a podať priame dožiadanie o zmenu príslušnému orgánu v krajine A. Konanie o dožiadaní by bolo upravené vnútroštátnym právnym poriadkom krajiny A.

773. Vo väčšine prípadov by povinný potom musel požiadať o uznanie zmeneného rozhodnutia v krajine B, v ktorej sa uskutočňuje výkon, s cieľom obmedziť alebo zmeniť výkon prvého rozhodnutia. Žiadosť o uznanie je možné buď podať podľa vnútroštátneho právneho poriadku (ak to krajina B umožňuje), alebo povinný môže podať žiadosť o uznanie zmeneného rozhodnutia v krajine B podľa článku 10 ods. 2 písm. *a)* s cieľom obmedziť výkon predchádzajúceho uznaného rozhodnutia. Pokiaľ ide o konanie o uznaní zmeneného rozhodnutia v štáte, v ktorom má povinný pobyt, v mnohých štátoch sa osvedčila pomoc ústredného orgánu podľa článku 10 ods. 2 písm. *a)*. V opačnom prípade bude povinný musieť využiť vnútorné postupy na dosiahnutie uznania rozhodnutia, ktoré sú k dispozícii v jeho štáte. Postupy podania žiadosti o uznanie a výkon sú opísané v kapitolách 4 a 5.

c) Možnosť 3 – podať priame dožiadanie príslušnému orgánu v krajine B

774. Vzhľadom na ustanovenia článku 18 existuje veľmi málo štátov, kde to bude možné, okrem prípadov výnimočných okolností. Táto možnosť nie je k dispozícii, pokiaľ sa žiadosť týka výživného na deti.

775. Priame dožiadanie o zmenu je možné podať v krajine B napríklad vtedy, keď obe strany súhlasia s tým, že bude oveľa rýchlejšie konať v krajine B, keďže uvedená krajina je schopná lepšie určiť príjem povinného a jeho spôsobilosť platiť na účel vyživovacej povinnosti medzi manželmi. V tejto situácii sa strany dohodli, že vec sa bude riešiť v krajine B. Priame dožiadanie zo strany povinného bude celé vybavené podľa vnútroštátneho právneho poriadku krajiny B (ak je to možné) s oznámením oprávnenému, ako stanovuje vnútroštátny právny poriadok daného štátu.

776. V dohovore sa pripúšťa možnosť takýchto situácií ako výnimiek z článku 18, pod podmienkou, že zmeny je možné vykonať v inom štáte ako štáte pôvodu za týchto obmedzených okolností:

- ak existuje písomná dohoda o právomoci daného štátu (iná ako v prípadoch týkajúcich sa výživného na deti),
- ak sa na oprávneného vzťahuje právomoc orgánu v inom štáte,
- ak príslušný orgán v štáte pôvodu nemôže alebo odmieta zmeniť rozhodnutie,
- ak štát nemôže uznať pôvodné rozhodnutie zo štátu pôvodu alebo vyhlásiť jeho vykonateľnosť.

B. Príklad 2: Oprávnený sa odsťahoval zo štátu pôvodu, povinný sa neodsťahoval

Situácia:

777. Rozhodnutie o výživnom bolo vydané v krajine A. Oprávnený sa presťahoval do krajiny B. Povinný má stále pobyt v krajine A. Rozhodnutie sa vykonáva v krajine A. Krajina A aj krajina B sú zmluvnými štátmi dohovoru.

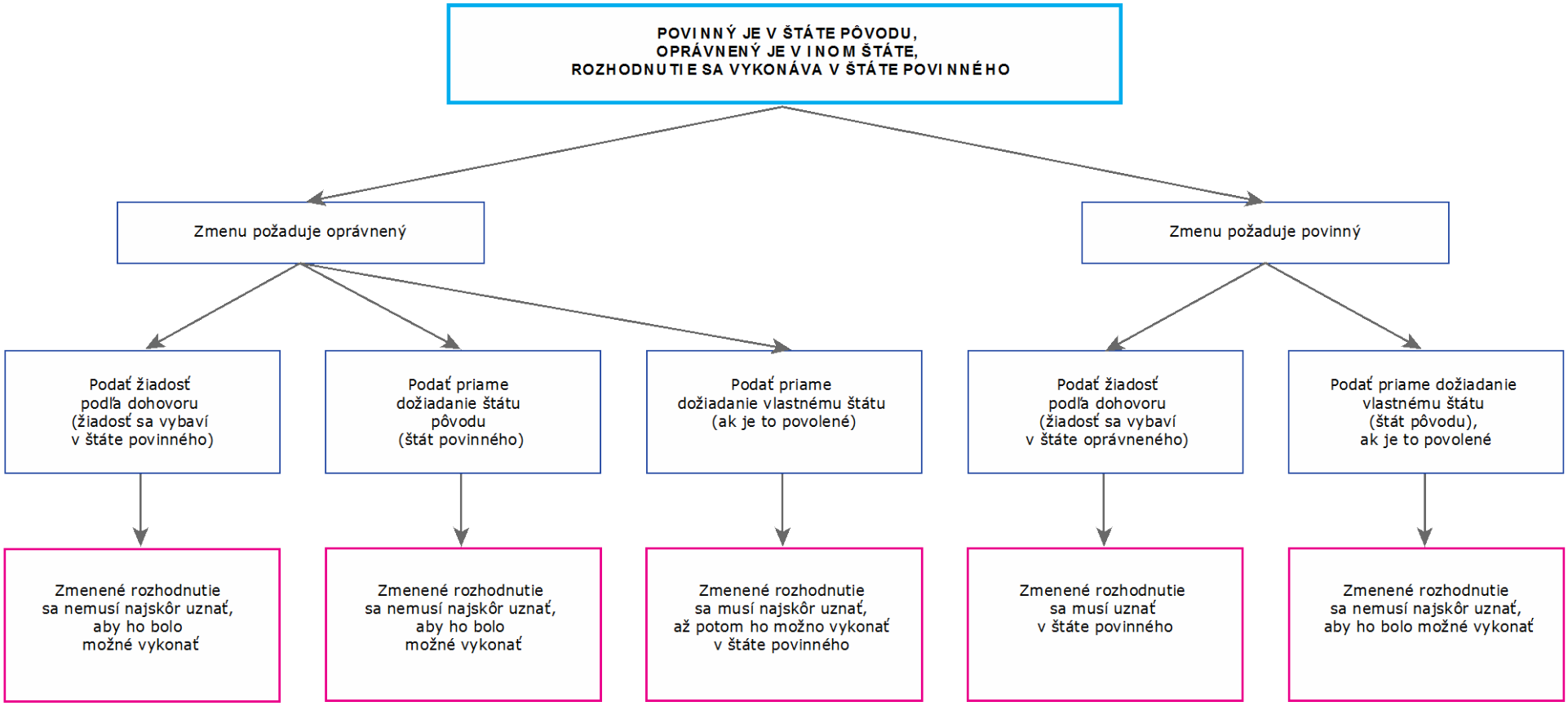

Obrázok 29: Žiadosti o zmenu v prípade, keď má povinný pobyt v štáte pôvodu

1. Ak zmenu požaduje *oprávnený*

a) Možnosť 1 – podať žiadosť podľa článku 10 ods. 1 písm. *e)* dohovoru

778. Ak sa oprávnený nechce vrátiť do krajiny A a podať tam žiadosť, môže podať žiadosť o zmenu podľa článku 10 ods. 1 písm. *e)* dohovoru. Ústredný orgán v krajine B zašle žiadosť ústrednému orgánu v krajine A. Tento ústredný orgán potom žiadosť zašle príslušnému orgánu na vybavenie. Žiadosť bude určená podľa právneho poriadku krajiny A a výsledné zmenené rozhodnutie bude možné vykonať v krajine A.

779. Vo väčšine prípadov nebude nutné uznanie zmeneného rozhodnutia v krajine B (v ktorej má pobyt oprávnený) alebo v inom štáte, okrem situácií, keď má povinný v krajine B alebo v inom štáte majetok či príjem. Ak sa však v krajine B alebo inom štáte predsa len vyžaduje uznanie, oprávnený môže využiť postupy uvedené v kapitolách 4 a 5.

780. Postupy opísané v ďalších častiach tejto kapitoly sa uplatňujú pri žiadosti o zmenu podanej oprávneným v opísanej situácii.

b) Možnosť 2 – podať priame dožiadanie príslušnému orgánu v krajine A

781. Oprávnený má vždy možnosť vrátiť sa do krajiny A a podať priame dožiadanie o zmenu v štáte, v ktorom bolo vydané prvé rozhodnutie. Vydané zmenené rozhodnutie nemusí byť uznané na účely výkonu v krajine A. Stačí jeho predloženie príslušnému orgánu zodpovednému za výkon a bude vykonané takisto ako prvé rozhodnutie. Konanie o zmene bude v plnom rozsahu upravené vnútroštátnym právnym poriadkom krajiny A.

782. Ak je z nejakého dôvodu potrebný výkon zmeneného rozhodnutia v krajine B alebo v inom štáte, lebo povinný má majetok alebo príjmy v krajine B či inom zmluvnom štáte, oprávnený by v tejto časti postupu musel podať príslušnú žiadosť podľa článku 10 ods. 1) písm. *a)* s cieľom dosiahnuť uznanie zmeneného rozhodnutia v danom štáte, okrem prípadov, keď vnútroštátny právny poriadok daného štátu umožňuje považovať zmenené rozhodnutie za pokračovanie prvého rozhodnutia, a preto nevyžaduje jeho uznanie.

c) Možnosť 3 – podať priame dožiadanie príslušnému orgánu v krajine B

783. Ak je to prípustné podľa vnútroštátneho právneho poriadku krajiny B, oprávnený môže podať priame dožiadanie o zmenené rozhodnutie príslušnému orgánu v krajine B (v ktorej má pobyt). Povinný bude informovaný alebo mu bude doručené oznámenie podľa právneho poriadku krajiny B.[150]

784. Skôr než si oprávnený vyberie túto možnosť, mal by si uvedomiť, že uznanie zmeneného rozhodnutia môže byť problematické, pokiaľ sa vyžaduje, aby bolo rozhodnutie najskôr uznané, a až potom môže byť vykonané v štáte, ktorý uplatnil výhradu podľa dohovoru vylučujúcu pobyt oprávneného ako dôvod na uznanie a výkon rozhodnutia (pozri kapitolu 5).[151]

---

150 Pozri kapitolu 3.

151 Pokiaľ štát uplatnil uvedenú výhradu, znamená to, že je nutné nájsť nejaké iné dôvody na uznanie a výkon rozhodnutia. V článku 20 sú uvedené alternatívne dôvody na uznanie a výkon.

785. Oprávnený by si teda mal overiť pravdepodobnosť uznania rozhodnutia v krajine A, v ktorej má povinný pobyt, keďže vo väčšine prípadov bude výkon zmeneného rozhodnutia v krajine A podmienený jeho predchádzajúcim uznaním. Pokiaľ je to tak, oprávnený by mal radšej podať žiadosť o zmenu podľa článku 10 dohovoru, ako je opísané vyššie.

786. Napokon, pokiaľ zmena, ktorú v takomto scenári požaduje oprávnený, zahŕňa zmenu prípadného neuhradeného dlžného výživného, oprávnený by si mal uvedomiť, že rozhodnutie vydané v krajine B nemusí byť nutne prijaté príslušným orgánom v krajine A. V tejto situácii si treba prečítať profil krajiny obidvoch štátov a určiť, či zmenené rozhodnutie bude prijaté.

2. Ak zmenu požaduje *povinný*

a) Možnosť 1 – podať žiadosť podľa článku 10 ods. 2 písm. *c)* dohovoru

787. Povinný má možnosť postupovať podľa článku 10 ods. 2 písm. *c)* dohovoru s cieľom dosiahnuť zmenu rozhodnutia v krajine B, v ktorej má pobyt oprávnený.[152] Povinný môže iniciovať žiadosť v krajine A a ústredný orgán v krajine A ju doručí ústrednému orgánu v krajine B. V krajine B sa následne uskutoční konanie o zmene a pri žiadosti o zmenu sa uplatní vnútroštátny právny poriadok krajiny B.

788. Ak sa v krajine B dosiahne zmena rozhodnutia a prvé rozhodnutie sa vykonáva v krajine A, vo väčšine štátov bude nutné, aby zmenené rozhodnutie bolo najskôr uznané v krajine A a až následne bude môcť byť vykonané (a bude mať prednosť pred predchádzajúcim rozhodnutím). Ak je uznanie potrebné, môže oň požiadať buď povinný, alebo oprávnený. Ak o uznanie žiada oprávnený, na žiadosť o uznanie zmeneného rozhodnutia sa budú vzťahovať postupy uznania a výkonu stanovené v kapitole 4 a 5. Ak uznanie požaduje povinný, v mnohých štátoch mu ústredný orgán v rámci osvedčených postupov poskytne pomoc podľa článku 10 ods. 2 písm. a), keďže ide o záverečný krok dožiadania o zmenu.[153]

b) Možnosť 2 – podať priame dožiadanie príslušnému orgánu v krajine A

789. Ak chce povinný zmeniť rozhodnutie, môže podať priame dožiadanie príslušnému orgánu v krajine A, v ktorej má pobyt. Krajina A je štát pôvodu a v niektorých prípadoch bude môcť zmeniť svoje vlastné rozhodnutie. Ak je dožiadanie prípustné,[154] konanie bude upravené vnútroštátnym právnym poriadkom krajiny A. Oprávnený bude informovaný alebo mu bude doručené oznámenie podľa právneho poriadku krajiny A.[155] Výsledné rozhodnutie je možné vykonať v krajine A, pričom nie je potrebné jeho uznanie ani žiadne ďalšie kroky. Ústredný orgán v krajine A by mal informovať ústredný orgán v krajine B, v ktorej žije oprávnený, s cieľom aktualizovať záznamy v prípade zmeny rozhodnutia.

---

152 V súlade so zásadami súdnej právomoci platnými v krajine B.

153 Rozsah pôsobnosti dohovoru sa v pravom zmysle nevzťahuje na dožiadanie žiadateľa týkajúce sa pomoci zo strany jeho vlastného ústredného orgánu pri podaní žiadosti v jeho vlastnom štáte.

154 V niektorých štátoch sa bude v právnych predpisoch požadovať, aby bola žiadosť podaná v mieste pobytu oprávneného. V iných štátoch nemusí existovať žiadna súdna právomoc (alebo orgán), ktorá by vydala záväzné rozhodnutie proti zahraničnej strane.

155 Pozri kapitolu 3.

790. Je málo pravdepodobné, že by sa požadovalo uznanie alebo výkon výsledného rozhodnutia z krajiny A v krajine B, v ktorej má pobyt oprávnený, okrem prípadov, keď má povinný v tomto štáte majetok alebo príjem. Ak oprávnený trvá na uznaní alebo výkone zmeneného rozhodnutia v krajine B, nemalo by to spôsobiť rozsiahlejšie problémy, keďže zmenené rozhodnutie vydal ten istý orgán, ktorý vydal prvé rozhodnutie, a vo väčšine štátov sa zmenené rozhodnutie bude považovať za predĺženie pôvodného rozhodnutia a na tomto základe môže byť uznané.

791. Vzhľadom na obmedzenia, ktoré môže vnútroštátny právny poriadok ukladať pri vybavovaní priameho dožiadania o zmenu v krajine A, v mnohých prípadoch môže povinný uprednostniť postupy podľa dohovoru pri podaní žiadosti o zmenu rozhodnutia v krajine B.

C. Príklad 3: oprávnený aj povinný sa presťahovali zo štátu pôvodu a majú pobyt v rôznych štátoch

792. Rozhodnutie o výživnom bolo vydané v krajine A. Oprávnený sa presťahoval do krajiny B. Povinný má v súčasnosti pobyt v krajine C. Rozhodnutie bolo uznané v krajine C a vykonáva sa v krajine C. Všetky tri štáty sú zmluvnými štátmi dohovoru.

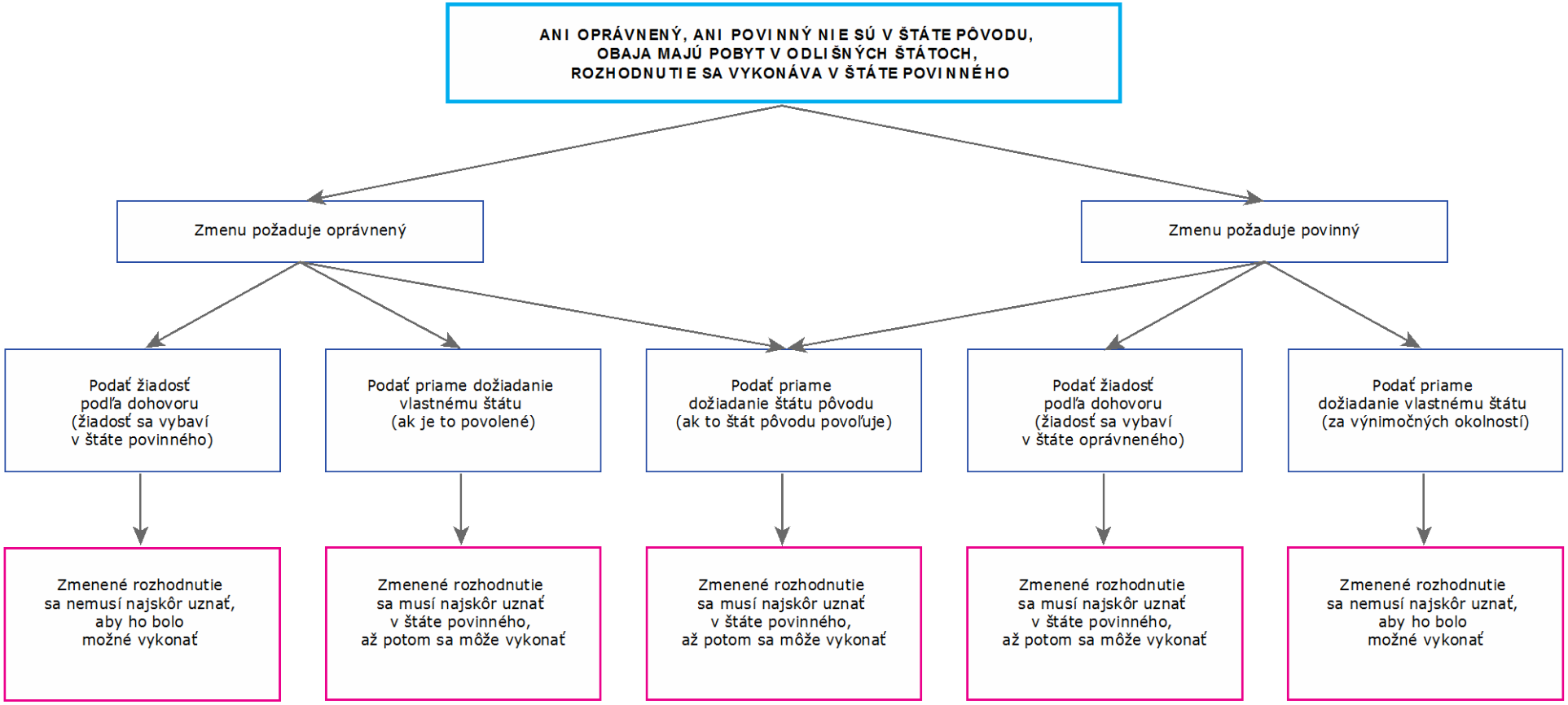

Obrázok 30: Žiadosti o zmenu v prípade, keď sa obe strany odsťahovali zo štátu pôvodu a žijú v rôznych štátoch

1. Ak zmenu požaduje *oprávnený*

a) Možnosť 1 – podať žiadosť podľa článku 10 ods. 1 písm. *f)* dohovoru

793. Oprávnený môže iniciovať žiadosť o zmenu v krajine B (v ktorej má pobyt) podľa článku 10 ods. 1 písm. *f)* dohovoru.[156] Ústredný orgán v krajine B ju doručí ústrednému orgánu v krajine C, v ktorej má pobyt povinný. Ústredný orgán postúpi žiadosť príslušnému orgánu v krajine C a zmena sa uskutoční v krajine C.

794. Treba poznamenať, že v dohovore sa nevyžaduje uznanie rozhodnutia z krajiny A v krajine B pred iniciovaním zmeny rozhodnutia v krajine B alebo vypočutím v krajine C. Dohovor ani neobsahuje žiadnu požiadavku na to, aby rozhodnutie, ktoré sa mení, pochádzalo zo zmluvného štátu.[157] Musí ísť o rozhodnutie, ktoré patrí do rozsahu pôsobnosti dohovoru (pozri kapitolu 3). To, či skutočne dôjde ku zmene rozhodnutia, bude závisieť od vnútroštátneho právneho poriadku krajiny C, ako aj od toho, či ide o ten druh rozhodnutia, ktorý podľa daného právneho poriadku možno zmeniť.

795. Keď bude vydané zmenené rozhodnutie podľa tohto postupu, krajina C sa stane „novým“ štátom pôvodu. Nepožaduje sa, aby rozhodnutie o zmene z krajiny C bolo uznané v krajine C, keďže sa bude vykonávať v štáte, v ktorom bolo vydané.

796. Pokiaľ povinný nemá majetok alebo príjem v krajine B (v ktorej má pobyt oprávnený) alebo v inom štáte, nie je potrebné prijímať žiadne ďalšie opatrenia, patrí však k osvedčeným postupom informovať druhý štát o uskutočnenej zmene.

b) Možnosť 2 – podať priame dožiadanie príslušnému orgánu v krajine B

797. Ak je to prípustné podľa vnútroštátneho právneho poriadku krajiny B, oprávnený môže podať dožiadanie priamo príslušnému orgánu v krajine B, v ktorej má pobyt, aby dosiahol zmenu rozhodnutia pôvodne vydaného v krajine A. Podľa právneho poriadku krajiny B sa určí spôsob informovania alebo doručenia oznámenia povinnému/odporcovi v krajine C.[158]

798. V tomto prípade platia rovnaké pripomienky ako v predchádzajúcom príklade týkajúcom sa dožiadaní podaných oprávnenými v tom štáte, v ktorom majú pobyt. Pokiaľ si oprávnený vyberie túto možnosť, zmenené rozhodnutie vydané v krajine B bude musieť byť uznané v krajine C, v ktorej má pobyt povinný, a až potom môže byť vykonané v krajine C. Oprávnený bude musieť podať žiadosť o uznanie a výkon podľa dohovoru a využiť postupy opísané v kapitole 4 alebo podať priame dožiadanie o uznanie príslušnému orgánu v krajine C. Ak krajina C uplatnila výhradu, ktorou vylučuje uplatnenie súdnej právomoci podľa miesta pobytu oprávneného ako odôvodnenie uznania a výkonu, povinný/odporca môže namietať proti uznaniu a bude sa musieť nájsť nový dôvod na uznanie a výkon.

---

156 V súlade so zásadami súdnej právomoci platnými v krajine B.
157 Dôvodová správa, bod 262.
158 Pozri kapitolu 3.

2. Ak zmenu požaduje *povinný*

a) Možnosť 1 – podať žiadosť podľa článku 10 ods. 2 písm. *c)* dohovoru

799. Povinný môže iniciovať žiadosť o zmenu a využiť postupy podľa dohovoru [článok 10 ods. 2 písm. *c)*], a to prostredníctvom ústredného orgánu v krajine C. Podaná žiadosť bude doručená ústrednému orgánu v krajine B. Ústredný orgán v krajine B postúpi žiadosť príslušnému orgánu v krajine B, kde sa uskutoční konanie o žiadosti podľa vnútroštátneho právneho poriadku krajiny B.

800. Ak bude rozhodnutie zmenené, krajina B sa stane „novým“ štátom pôvodu. Rozhodnutie o zmene bude musieť byť najskôr uznané v krajine C a až potom sa môže vykonať. Žiadosť o uznanie bude musieť podať povinný podľa článku 10 ods. 2 písm. *a)*. Uznanie by malo prebehnúť bez problémov, keďže povinný inicioval aj žiadosť o vydanie rozhodnutia. V niektorých štátoch nebude uznanie nutné, keďže zmenené rozhodnutie sa bude podľa vnútroštátneho právneho poriadku považovať za predĺženie prvého, už uznaného rozhodnutia. Žiadosti o uznanie a výkon sa týkajú postupy stanovené v kapitolách 4 a 5.

801. Ak povinný musí žiadať o uznanie, ústredný orgán v jeho štáte mu v rámci osvedčených postupov môže poskytnúť pomoc podľa článku 10 ods. 2 písm. *a)*, keďže ide o záverečný krok žiadosti o zmenu. V niektorých štátoch bude povinný musieť použiť iné interné postupy na účely uznania rozhodnutia s cieľom obmedziť alebo pozastaviť výkon pôvodného rozhodnutia. V niektorých štátoch povinný vôbec nemusí využiť konanie o uznaní, ale zmenené rozhodnutie bude predložené ako obrana alebo ako námietka proti výkonu predchádzajúceho rozhodnutia.

b) Možnosť 2 – podať priame dožiadanie príslušnému orgánu v krajine C

802. Existuje niekoľko štátov, v ktorých je prípustné, aby povinný podal priame dožiadanie príslušnému orgánu v krajine C, teda v štáte, v ktorom má pobyt. Vo väčšine štátov to bude povolené výlučne za výnimočných okolností opísaných ďalej v texte. V právnom poriadku krajiny C sa stanoví, aký spôsob informovania alebo doručenia oznámenia oprávnenému sa požaduje.[159]

803. Výsledné rozhodnutie o zmene nebude musieť byť uznané v krajine C, keďže zmenené rozhodnutie by bolo domácim rozhodnutím. Ak však povinný má majetok alebo príjem v inom štáte, bude potrebné uznanie rozhodnutia v tomto štáte na účely výkonu.

804. Najpravdepodobnejším dôvodom konania v krajine C pri tomto scenári je situácia, keď platné rozhodnutie nemôže byť zmenené ani v krajine B, v ktorej má oprávnený pobyt, ani v štáte pôvodu. V tejto situácii by pravdepodobne krajina C mohla zmeniť rozhodnutie alebo vydať nové rozhodnutie týkajúce sa vyživovacích povinností.

805. Pokiaľ uvedené skutočnosti nie sú prítomné, povinný by mal radšej využiť článok 10 dohovoru s cieľom doručiť žiadosť o zmenu do krajiny B, v ktorej má pobyt oprávnený, a tam dosiahnuť jej vypočutie.

---

159 Pozri kapitolu 3.

3. Návrat do štátu pôvodu na účel zmeny

806. Ide síce o zriedkavý prípad, ale v situácii, keď ani oprávnený, ani povinný nemajú pobyt v štáte pôvodu, žiadosť o vydanie zmeneného rozhodnutia štátom pôvodu by mohli podať obe strany, a to buď podľa článku 10 dohovoru, alebo podaním priameho dožiadania štátu pôvodu.

807. Možnosť takéhoto postupu bude v danej konkrétnej situácii úplne závisieť od právneho poriadku v štáte pôvodu. V mnohých jurisdikciách to nebude možné, keďže je málo pravdepodobné, že by správny alebo súdny orgán povolil konanie o žiadosti alebo dožiadaní, ak ani oprávnený, ani povinný nemajú žiadne väzby na daný štát.

808. Pokiaľ by sa však konanie o žiadosti alebo dožiadaní predsa len uskutočnilo, na zmenené rozhodnutie, ktoré by mohlo byť výsledkom konania, by sa vzťahovali pripomienky uvedené v jednotlivých predchádzajúcich scenároch. Ak sa rozhodnutie má vykonať v inom štáte, najskôr musí byť uznané a až potom sa môže pristúpiť k jeho výkonu.

809. Pokiaľ neexistuje nejaký presvedčivý dôvod na návrat do štátu pôvodu, vždy bude praktickejšie, keď sa žiadosť o zmenu alebo dožiadanie vybavia v štáte, v ktorom má jedna zo strán pobyt. Také záležitosti, ako je určenie príjmu na účely stanovenia výživného a určenie schopnosti platiť, sa jednoduchšie riešia vtedy, keď je jedna zo strán schopná priamo predložiť požadované informácie.

D. Príklad 4: obidve strany sa odsťahovali zo štátu pôvodu a teraz majú pobyt v rovnakom štáte

810. V záverečnom scenári sa opisuje situácia, keď sa obidve strany odsťahovali zo štátu pôvodu (krajina A) a v súčasnosti žijú v tom istom štáte (krajina B).

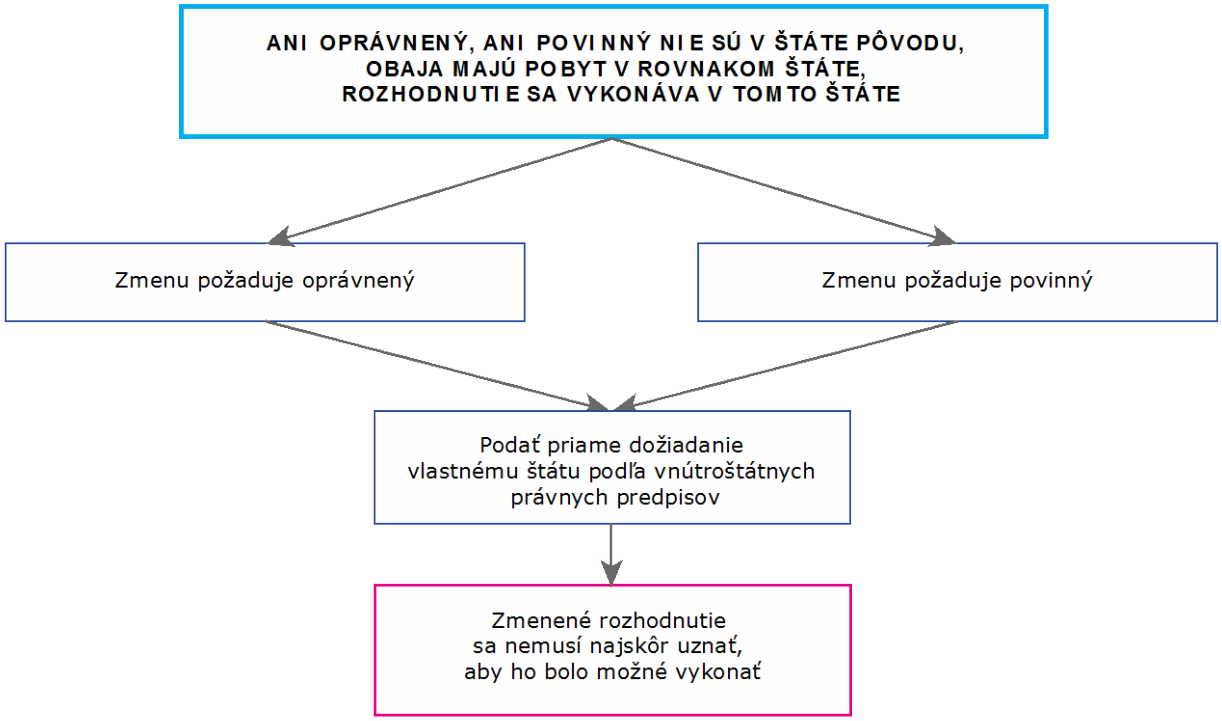

Obrázok 31: Dožiadanie o zmenu v prípade, keď sa obidve strany odsťahovali zo štátu pôvodu a majú pobyt v tom istom štáte

811. Strany majú dve možnosti. Priame dožiadanie o zmenu rozhodnutia môže podať buď oprávnený, alebo povinný príslušnému orgánu v štáte, v ktorom má v súčasnosti pobyt. Konanie bude upravené výlučne vnútroštátnym právnym poriadkom krajiny B. Tejto žiadosti o zmenu sa dohovor vôbec netýka.

812. Druhá možnosť spočíva v tom, že oprávnený alebo povinný sa vráti do štátu pôvodu a podá priame dožiadanie o zmenu príslušnému orgánu, ktorý pôvodne vydal rozhodnutie. V prípade výberu tejto možnosti by si oprávnený alebo povinný mal uvedomiť, že celé konanie bude upravené vnútroštátnym právnym poriadkom štátu pôvodu. Podľa vnútroštátneho právneho poriadku nemusí byť prípustné podanie žiadosti o zmenu v prípade, že ani jedna zo strán nemá v danom štáte pobyt ani žiadnu väzbu. Okrem toho by sa aj v tejto situácii uplatnili pripomienky z predchádzajúcich oddielov týkajúce sa požiadavky uznania zmeneného rozhodnutia zo štátu pôvodu v štáte, v ktorom má povinný alebo oprávnený v súčasnosti pobyt, a na základe tohto uznania by bol možný výkon daného rozhodnutia.

E. Osvedčený postup pri žiadostiach o zmenu

813. Ako vyplýva z príkladov, vo väčšine prípadov môže oprávnený alebo povinný podať žiadosť podľa dohovoru s cieľom zmeniť platné rozhodnutie. Konanie podľa dohovoru poskytuje oprávnenému aj povinnému výhodu pomoci ústredného orgánu pri vybavení žiadosti. Táto pomoc je zárukou správneho spôsobu podania príslušnému orgánu v dožiadanom štáte a vo väčšine prípadov bude menej nákladná než cestovanie do druhého štátu a podanie priameho dožiadania o zmenu v štáte, v ktorom má pobyt druhá strana.

814. Ak má oprávnený alebo povinný v úmysle podať priame dožiadanie o zmenu príslušnému orgánu vo svojom domovskom štáte, osvedčilo sa, aby najskôr zistil, či je zmena vôbec možná, ak platné rozhodnutie bolo vydané v zahraničí. Oprávnený alebo povinný, ktorý požaduje zmenu, by mal tiež zvážiť, aké kroky má prijať po zmene rozhodnutia s cieľom zabezpečiť uznanie zmeneného rozhodnutia, pokiaľ to bude nutné na účely ďalšieho výkonu alebo obmedzenia výkonu.

815. Treba mať na zreteli to, že v niektorých štátoch predstavujú konania podľa dohovoru, pri ktorých sa vyžaduje pomoc ústredného alebo príslušného orgánu povinnému v súvislosti so žiadosťou o zmenu, podstatnú zmenu zabehnutej praxe. Tieto štáty oveľa častejšie pomáhajú podávať žiadosti a dožiadania oprávneným.

816. Je preto dôležité, aby si sociálni pracovníci uvedomili, že úlohou sociálneho pracovníka v ústrednom alebo príslušnom orgáne je pomáhať všetkým žiadateľom bez ohľadu na to, či ide o povinných alebo oprávnených. Sociálni pracovníci plnia povinnosti ústredného alebo príslušného orgánu podľa dohovoru.

817. Pomoc povinným so žiadosťami a dožiadaniami o zmenu je v konečnom dôsledku prínosná pre rodiny a deti, keďže zabezpečuje zohľadnenie schopnosti povinného prispievať oprávnenému a deťom v rozhodnutí o výživnom, ako aj získanie výživného rodinami a deťmi, ktoré naň majú nárok.

818. Sociálni pracovníci by napokon mali mať na zreteli, že pomoc žiadateľom podľa dohovoru je vlastne poskytovaním služieb požadovaných v dohovore a neznamená zastupovanie či obhajovanie záujmov určitej osoby.[160]

---

[160] Toto ustanovenie však nebráni ústrednému orgánu v dožiadanom štáte, aby požadoval od žiadateľa plnomocenstvo, pokiaľ koná v jeho mene pred súdom alebo pred inými orgánmi, alebo ak sa plná moc vyžaduje na účely ustanovenia zástupcu, ktorý bude takto konať (článok 42).

III. Ďalšie materiály

A. *Príslušné články dohovoru*

Článok 10 ods. 1 písm. *e)* a *f)* a článok 10 ods. 2 písm. *b)* a *c)*
Článok 11
Článok 12
Článok 18
Článok 22

B. *Súvisiace oddiely príručky*

Pozri kapitolu 2 – Vysvetlenie pojmov
Pozri kapitolu 5 – Vybavovanie doručených žiadostí o uznanie alebo o uznanie a výkon
Pozri kapitolu 12 – Postupy zmeny – odoslanie a doručenie

Kapitola 12
Postupy zmeny – odoslanie a doručenie

819. Táto kapitola sa zaoberá postupmi pri spravovaní odoslaných a doručených žiadostí o zmenu rozhodnutia o výživnom. Všeobecné východiská týkajúce sa žiadostí o zmenu a podrobné vysvetlenie prípadných možností zmeny v konkrétnych situáciách nájdete v kapitole 11. Ak potrebujete ďalšie informácie o žiadostiach o zmenu, prečítajte si najskôr kapitolu 11.

820. Časť I tejto kapitoly sa týka postupov, ktoré sa majú použiť pri odoslaných žiadostiach o zmenu. Časť II je venovaná postupom pri doručených žiadostiach o zmenu. Na konci kapitoly sa nachádza zoznam ďalších materiálov a príslušných tlačív, ako aj viacero častých otázok týkajúcich sa žiadostí o zmenu.

Časť I
Postupy týkajúce sa odoslaných žiadostí o zmenu

I. Prehľad

A. Úloha ústredného orgánu

821. Príklady uvedené v kapitole 11 ilustrujú viaceré aspekty, ktoré ovplyvňujú to, či žiadosť o zmenu môže byť alebo by mala byť podaná podľa dohovoru. Ide o oblasť, v ktorej je pre žiadateľov pomerne náročné vyznať sa v postupoch medzinárodných prípadov výživného. Preto sa v príručke navrhuje, aby ústredný orgán dožiadaného štátu, v ktorom je žiadosť iniciovaná, v rámci osvedčených postupov najskôr posúdil, či je pravdepodobné, že vydané zmenené rozhodnutie bude uznané alebo vykonané. Toto určenie pomôže žiadateľovi a dožiadanému štátu zabezpečiť, že nebude vynakladať čas a finančné prostriedky na žiadosti vedúce k vydaniu rozhodnutí, ktorých uznanie alebo výkon nebudú možné.

822. Okrem toho ak ústredný orgán uváži, čo sa stane po vydaní zmeneného rozhodnutia, ústredný orgán dožadujúceho štátu môže zabezpečiť pripravenosť žiadateľa na iniciovanie ďalších krokov, napríklad uznania, pokiaľ budú nutné.

823. Treba mať na zreteli, že ak dožadujúci ani dožiadaný štát nerozšírili uplatňovanie kapitol II a III na vyživovaciu povinnosť medzi manželmi (pozri kapitolu 3), žiadateľ nemôže využiť ústredný orgán na podanie žiadosti o zmenu rozhodnutia, ktoré sa týka len vyživovacej povinnosti medzi manželmi. Žiadateľ bude musieť podať priame dožiadanie o zmenu rozhodnutia príslušnému orgánu v dožiadanom štáte.

B. Postup – vývojový diagram

824. Ústredný orgán v dožadujúcom štáte zodpovedá za zhromaždenie písomností a informácií vrátane tlačiva žiadosti a zaslanie spisu dožiadanému štátu. Obsah spisu a materiálov, ktoré budú zahrnuté, bude určený ustanoveniami článku 11, požiadavkami dožiadaného štátu uvedenými v profile krajiny, ako aj podpornými dôkazmi potrebnými na odôvodnenie zmeny.

825. Vo vývojovom diagrame na nasledujúcej strane sú uvedené kroky pri vyplnení odoslanej žiadosti o zmenu.

Hľadáte stručný prehľad požadovaných postupov týkajúcich sa odoslaných a doručených žiadosti? Na konci časti I je uvedený ***kontrolný zoznam*** *pre odoslané žiadosti a na konci časti II pre doručené žiadosti.*

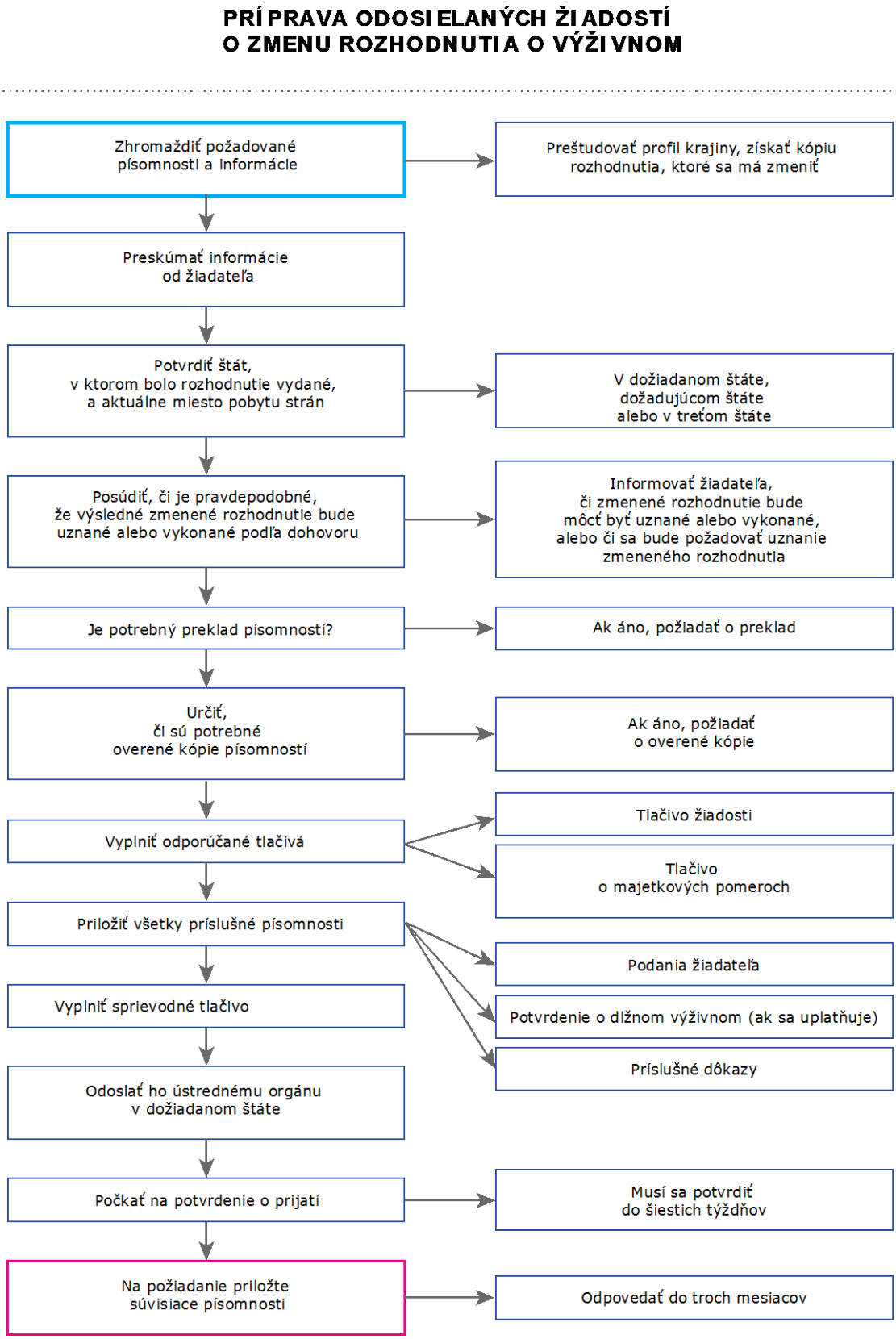

Obrázok 32: Postupy pri vyplnení a doručení žiadosti o zmenu

C. Vysvetlenie postupov

V nasledujúcich odsekoch sú vysvetlené jednotlivé kroky znázornené na obrázku 32.

1. Zhromaždite potrebné písomnosti

826. Budete potrebovať kópiu profilu krajiny pre štát, do ktorého budete písomnosti posielať, kópiu rozhodnutia o výživnom, ktoré má byť zmenené, a tlačivo žiadosti od žiadateľa.

2. Skontrolujte informácie od žiadateľa

827. V závislosti od štátu môže žiadateľ vyplniť tlačivo žiadosti alebo iné tlačivo obsahujúce informácie, ktoré budú ústrednému orgánu stačiť na vyplnenie tlačiva žiadosti. Z hľadiska žiadateľa môže byť dôležitá možnosť byť kontaktovaný v priebehu vybavovania žiadosti v dožiadanom štáte, preto zabezpečte, aby tlačivo obsahovalo dostatočné kontaktné informácie na tento účel.

828. Treba mať na zreteli, že v dohovore sa stanovujú špecifické obmedzenia sprístupnenia a potvrdenia informácií zhromaždených alebo doručených podľa dohovoru za určitých okolností. Sprístupnenie alebo potvrdenie informácií nie je prípustné, pokiaľ by viedlo k ohrozeniu zdravia, bezpečnosti alebo slobody osoby (článok 40 ods. 1). Osobou môže byť dieťa, žiadateľ alebo odporca, prípadne iná osoba. Dohovor nie je v tejto súvislosti obmedzený. V tomto prípade sa odporúča použitie adresy ústredného orgánu alebo príslušného orgánu v dožadujúcom štáte s tým, že adresa oprávneného je „známa“ na tejto adrese (pozri kapitolu 3).

3. Potvrďte miesto vydania rozhodnutia a miesto pobytu strán

829. V prípade žiadosti povinného môže miesto vydania rozhodnutia (štát pôvodu) a to, či má oprávnený obvyklý pobyt v danom štáte, podmieniť možnosť uznania a výkonu rozhodnutia o zmene, ktoré bude výsledkom žiadosti.

4. Uvážte, či sa bude požadovať uznanie alebo výkon zmeneného rozhodnutia

830. Ak sa vydané zmenené rozhodnutie musí najskôr uznať alebo ak žiadateľ chce, aby zmenené rozhodnutie bolo vykonané dožiadaným štátom, zabezpečte, aby bol žiadateľ informovaný o potrebe tohto kroku a aby táto požiadavka bola uvedená aj v materiáloch poskytnutých dožiadanému štátu.

831. Napríklad, ak sa zmenené rozhodnutie vydané v dožiadanom štáte bude musieť po vydaní uznať v dožadujúcom štáte (vašom štáte) a bude sa pri tom vyžadovať overená kópia rozhodnutia, osvedčilo sa požiadať dožiadaný ústredný orgán o poskytnutie overenej kópie rozhodnutia spolu so správou o stave po vybavení žiadosti o zmenu.

832. Okrem toho môže byť užitočné poradiť žiadateľovi ďalšie možnosti vrátane možnosti konania v príslušnom orgáne v niektorom z dotknutých zmluvných štátov, pokiaľ by to mohlo pomôcť pri konečnom uznaní rozhodnutia. Bližšie vysvetlenie dostupných možností je uvedené v kapitole 11. Napokon, ak žiadosť podáva povinný, bolo by vhodné informovať ho o tom, že nemá žiadny nárok na bezplatnú právnu pomoc pri podaní žiadosti. Tejto veci sa venuje ďalšia časť predmetnej kapitoly.

5. Je potrebný preklad materiálov?

833. Preštudujte si profil krajiny. Žiadosť a prvé rozhodnutie musia byť preložené do úradného jazyka dožiadaného štátu,[161] iného jazyka alebo angličtiny či francúzštiny. Ak sa vyžaduje preklad, overte, či je možné poskytnúť výpis alebo zhrnutie rozhodnutia (pozri vysvetlenie v kapitole 3 časti 2 – Záležitosti spoločné pre všetky žiadosti). Mohlo by to znížiť náklady na preklad a jeho náročnosť.

6. Určte, či sa vyžadujú nejaké overené kópie písomností

834. Preštudujte si profil krajiny. Bude v ňom uvedené, či dožiadaný štát požaduje overené kópie niektorých písomností. Pokiaľ áno, podajte dožiadanie príslušnému orgánu vo svojom štáte alebo požiadajte žiadateľa, aby poskytol požadované kópie.

7. Vyplňte žiadosť o zmenu

835. Podrobné informácie o vyplnení odporúčaného tlačiva nájdete v nasledujúcom oddiele.

8. Priložte všetky príslušné písomnosti

836. Ostatné požadované písomnosti a spôsob ich vyplnenia sú podrobne opísané v nasledujúcom oddiele tejto kapitoly.

9. Vyplňte sprievodné tlačivo

837. Je to jediné záväzné tlačivo nevyhnutne potrebné pri podaní žiadosti o zmenu. Musí byť na ňom uvedené meno oprávneného zástupcu ústredného orgánu a musí sa odoslať spolu s ostatnými materiálmi. Nepodpisuje sa.

838. Pokyny na vyplnenie tohto tlačiva sú uvedené v kapitole 15.

10. Zašlite spis ústrednému orgánu dožiadaného štátu

839. Vo väčšine prípadov sa písomnosti zasielajú ústrednému orgánu v dožiadanom štáte bežnou poštou. Uveďte adresu uvedenú v profile krajiny. V niektorých štátoch je prípustné elektronické doručenie písomností. Nahliadnite do profilu krajiny dožiadaného štátu a zistite, či je to možné.

11. Počkajte na potvrdenie prijatia

840. Ústredný orgán dožiadaného štátu musí potvrdiť doručenie do šiestich týždňov. Doručenie spisu musí byť potvrdené na záväznom potvrdzujúcom tlačive. Dožiadaný ústredný orgán vás zároveň bude informovať o tom, na koho sa máte obrátiť s prípadnými ďalšími otázkami, a uvedie príslušné kontaktné informácie danej osoby alebo útvaru v dožiadanom štáte.

---

161 Alebo územného celku daného štátu, ako je provincia alebo územie (článok 44).

12. Na požiadanie poskytnite nadväzujúce písomnosti

841. Na potvrdzujúcom tlačive môže byť uvedená požiadavka na ďalšie dožadované písomnosti alebo informácie. Poskytnite ich čo najskôr, v každom prípade do troch mesiacov. Ak predpokladáte, že poskytnutie požadovaných informácií a písomností bude trvať dlhšie než tri mesiace, nezabudnite túto skutočnosť oznámiť druhému ústrednému orgánu, lebo ak nedostane žiadnu odpoveď, mohol by po uplynutí troch mesiacov uzavrieť spis.

> ***Osvedčený postup:*** *Ak máte problémy s obstaraním požadovaných informácií alebo písomností, oznámte to druhému ústrednému orgánu. V opačnom prípade by ústredný orgán mohol uzavrieť spis, pokiaľ nedostane do troch mesiacov žiadnu odpoveď.*

II. Vyplnenie požadovaných písomností

A. Všeobecne

842. V dohovore sa stanovuje požadovaný obsah každej žiadosti o zmenu (pozri články 11 a 12).

843. V tomto oddiele príručky je uvedené, čo musí byť súčasťou spisu a ako sa majú zhromaždiť a vyplniť písomnosti týkajúce sa žiadosti o zmenu rozhodnutia. V nasledujúcej tabuľke je uvedený zoznam bežných písomností. Treba upozorniť, že záväzné je len tlačivo žiadosti a sprievodné tlačivo. Ostatné tlačivá sa zvyčajne prikladajú, keďže žiadateľ musí uviesť dôvody, pre ktoré požaduje zmenu. Okrem toho je vhodné priložiť kópiu rozhodnutia, ktoré sa má zmeniť, a to predovšetkým v situáciách, keď toto rozhodnutie nebolo vydané ani uznané v dožiadanom štáte.

√	Tlačivo žiadosti
√	Sprievodné tlačivo
√	Tlačivo o majetkových pomeroch (ak sa má vykonať zmenené rozhodnutie)
Podľa potreby	Celý text rozhodnutia alebo jeho zhrnutie
Podľa potreby	Dôkaz na potvrdenie zmeny pomerov
Podľa potreby	Písomné podania na podporu žiadosti
Podľa potreby	Preklady a/alebo overené kópie písomností

Obrázok 33: Písomnosti požadované pri podaní žiadosti o zmenu

844. Ak žiadosť podáva povinný a oprávnený má stále obvyklý pobyt v štáte pôvodu, povinný by mal podľa okolností priložiť:

- prípadnú písomnú dohodu medzi stranami týkajúcu sa zmeny výživného (iného ako výživné na deti), ktorá dokazuje, že žiadosť je možné podať v dožiadanom štáte,
- písomnosti, v ktorých sa dokazuje, že konanie v danej veci sa môže uskutočniť v dožiadanom štáte, lebo štát pôvodu nemôže alebo odmieta uplatniť súdnu právomoc pri zmene rozhodnutia.

845. Uvedené písomnosti môžu byť potrebné na účely stanovenia prípustnosti zmeny na základe výnimiek uvedených v článku 18.

B. Vyplnenie tlačiva žiadosti (zmena rozhodnutia)

846. Malo by sa použiť odporúčané tlačivo žiadosti (žiadosť o zmenu rozhodnutia). Tým sa zabezpečí uvedenie požadovaných informácií v každej žiadosti. Keďže dôvody žiadosti o zmenu sa môžu v jednotlivých prípadoch líšiť, môže byť vhodné priložiť ďalšie písomnosti, napríklad vyhlásenie o príjmoch alebo doklad o školskej dochádzke dieťaťa.

847. Oprávnení a povinní použijú rovnaké tlačivo (žiadosť o zmenu rozhodnutia).

848. Pokyny na vyplnenie odporúčaného tlačiva žiadosti sú uvedené v kapitole 15.

C. Vyplnenie dodatočných písomností

1. Tlačivo o majetkových pomeroch

849. V mnohých štátoch sa výška či suma výživného, ktoré má platiť povinný, určuje na základe majetkových pomerov rodičov. Tlačivo o majetkových pomeroch umožňuje poskytnúť tieto informácie príslušnému orgánu na účel zodpovedajúcej zmeny rozhodnutia.

850. Tlačivo uvádza aj doplňujúce informácie, ktoré umožnia vyhľadať miesto pobytu odporcu na účel zaslania oznámenia o žiadosti a pomôžu pri výkone zmeneného rozhodnutia, ak sa požaduje.

851. Pokyny na vyplnenie tohto tlačiva sú uvedené v kapitole 15.

2. Priložte text rozhodnutia

852. Okrem nižšie uvedených výnimiek by v spise mala byť kópia rozhodnutia o výživnom.

853. Hoci sa ustanovenia dohovoru týkajúce sa dožiadaní o overené kópie rozhodnutí (článok 25 ods. 3) uplatňujú len pri žiadostiach o uznanie a výkon, v rámci osvedčeného postupu by sa mali uplatňovať aj pri žiadostiach o zmenu. V niektorých prípadoch nemusí mať dožiadaný štát k dispozícii kópiu rozhodnutia, ktoré sa má zmeniť, a môže si ju vyžiadať v rámci konania o zmene. Vo väčšine prípadov by mala stačiť obyčajná kópia rozhodnutia súdneho alebo správneho orgánu, ktorý vydal prvé rozhodnutie.

a) V prípade, keď štát súhlasil so zaslaním zhrnutia alebo výpisu

854. Štát môže vyhlásiť, že namiesto úplného textu rozhodnutia prijme jeho zhrnutia alebo výpisy. V niektorých prípadoch tvoria ustanovenia o výživnom len malú časť celého rozhodnutia a štát nechce vynakladať zbytočné prostriedky na preklad celého textu, ak potrebuje len ustanovenia o výživnom. V profile krajiny štátu, ktorý vec prijíma, bude uvedené, či je prípustné zhrnutie alebo výpis z textu.

855. Ak je zhrnutie prípustné, použite odporúčané tlačivo (zhrnutie rozhodnutia).

b) Požaduje sa overená kópia rozhodnutia?

856. Vo všetkých prípadoch treba nahliadnuť do profilu krajiny, lebo v ňom môže byť uvedené, že sa pri každej žiadosti vždy vyžadujú overené kópie rozhodnutia. Ak sa overená kópia bežne nevyžaduje, stačí obyčajná kópia, dožiadaný štát však môže neskôr oznámiť, že v danom konkrétnom prípade vyžaduje kópiu rozhodnutia overenú príslušným orgánom.

3. Právna pomoc

857. Ak žiadosť o zmenu podáva oprávnený, bude mať nárok na bezplatnú právnu pomoc v dožiadanom štáte (za predpokladu, že je takáto pomoc potrebná, lebo nie sú k dispozícii zjednodušené postupy), pokiaľ sa žiadosť týka výživného na deti a nie je zjavne neopodstatnená.[162]

858. Ak sa žiadosť oprávneného netýka výživného na deti, dožiadaný štát automaticky neposkytne bezplatnú právnu pomoc pri podaní žiadosti o zmenu. Oprávnený môže byť pred poskytnutím právnej pomoci podrobený ***preskúmaniu odôvodnenosti žiadosti***. Ak sa použije ***preskúmanie majetkových pomerov***, využijú sa informácie uvedené v tlačive o majetkových pomeroch, keďže na ich základe je možné určiť nárok žiadateľa na právnu pomoc v dožadujúcom štáte alebo štáte pôvodu.

Preskúmanie majetkových pomerov *sa vo všeobecnosti zameriava na príjem a majetok žiadateľa, prípadne ostatné finančné pomery, ktoré ovplyvnia schopnosť žiadateľa platiť za právnu pomoc.*

V rámci ***preskúmania odôvodnenosti žiadosti*** *sa vo všeobecnosti skúma opodstatnenosť alebo úspešnosť žiadosti, zváženie týchto hľadísk ako právneho základu žiadosti, ako aj to, či je pravdepodobné, že skutočnosti uvedené v žiadosti prinesú úspešný výsledok.*

859. V situáciách, keď nie sú k dispozícii zjednodušené postupy a povinný vyžaduje právnu pomoc, neplatí žiadne automatické právo na jej bezplatné poskytnutie, a to dokonca ani vtedy, keď sa žiadosť týka výživného na deti.[163] V niektorých štátoch môže byť bezplatná právna pomoc poskytnutá len vtedy, keď povinný splní požiadavky preskúmania odôvodnenosti žiadosti a preskúmania majetkových pomerov. V profile krajiny dožiadaného štátu bude uvedený rozsah právnej pomoci, ktorú majú povinní k dispozícii, ako aj podmienky jej poskytnutia v dožiadanom štáte. Informácie uvedené v tlačive o majetkových pomeroch pomôžu dožiadanému štátu, aby určil nárok povinného na pomoc.

860. Keďže v mnohých štátoch sa bezplatná právna pomoc pri podávaní žiadostí o zmenu poskytuje povinným len zriedkakedy, v prípade, že je žiadateľ povinný, nahliadnite do profilu krajiny a informujte povinného, či bude potrebovať právnu pomoc a či je pravdepodobné, že na ňu bude mať v dožiadanom štáte nárok.

---

162 Alebo štát využije preskúmanie majetkových pomerov dieťaťa. Vysvetlenia týkajúce sa právnej pomoci nájdete v kapitole 3.

163 Pozri dôvodovú správu, bod 266.

4. Ďalšie písomnosti

861. Ďalšie informácie, ktoré môžu byť priložené k žiadosti, zahŕňajú doklady o prípadných zmenách pomerov a písomné podania na podporu žiadosti o zmenu. Na uvedenie týchto informácií nie sú k dispozícii žiadne odporúčané tlačivá a vhodné alebo nutné informácie budú určené okolnosťami prípadu a odôvodneniami, na základe ktorých sa požaduje zmena. Niektoré z týchto informácií by mohli byť uvedené v tlačive o majetkových pomeroch.

862. Okrem toho ak sa pri predbežnej kontrole zistí, že zmenené rozhodnutie vydané v dožiadanom štáte bude musieť byť po vydaní uznané vo vašom štáte, priložte dožiadanie o overenú kópiu rozhodnutia (ak ju váš štát vyžaduje), ako aj vyplnené vyhlásenie vykonateľnosti a vyhlásenie o riadnom oboznámení, pokiaľ sa budú vyžadovať. Ak nie ste si istí tým, čo je potrebné, nahliadnite do kapitol 4 a 5 tejto príručky.

5. Vyplňte sprievodné tlačivo

863. Sprievodné tlačivo predstavuje štandardný a jednotný spôsob zasielania žiadostí medzi zmluvnými štátmi. Potvrdzuje, že spis obsahuje požadované písomnosti a informácie, a oznamuje prijímajúcemu ústrednému orgánu prostriedok nápravy, ktorý sa požaduje.

864. Sprievodné tlačivo je záväzné. Musí byť priložené ku každej žiadosti iniciovanej podľa dohovoru.

865. Pokyny na vyplnenie tlačiva sú uvedené v kapitole 15.

III. Kontrolný zoznam – odoslané žiadosti o zmenu

	Postup	Odkaz v príručke
1	Skontrolujte písomnosti predložené žiadateľom.	Oddiel I pododdiel C bod 2
2	Uvážte, či zmenené rozhodnutie bude musieť byť uznané.	Oddiel I pododdiel C bod 4
3	Určte, aké písomnosti sa vyžadujú.	Oddiel I pododdiel C body 5 a 6
4	Vyplňte písomnosti.	Oddiel II pododdiel C a kapitola 15
5	Zašlite spis ústrednému orgánu dožiadaného štátu.	Oddiel I pododdiel C bod 10

Časť II
Postupy týkajúce sa doručených žiadostí o zmenu

I. Prehľad

866. Táto časť je venovaná postupom, ktoré má dožiadaný štát uplatniť po prijatí žiadosti o zmenu.

867. Sociálni pracovníci, ktorí nie sú vo všeobecnosti zoznámení so žiadosťami o zmenu, si môžu preštudovať kapitolu 11, aby lepšie porozumeli základným zásadám vybavovania žiadostí o zmenu.

II. Postupy

868. Postup vybavovania doručených žiadostí týkajúcich sa zmeny rozhodnutia je pomerne jednoduchý. Jednotlivé kroky sú znázornené v nasledujúcom vývojovom diagrame.

VYBAVOVANIE DORUČENÝCH ŽIADOSTÍ O ZMENU ROZHODNUTIA

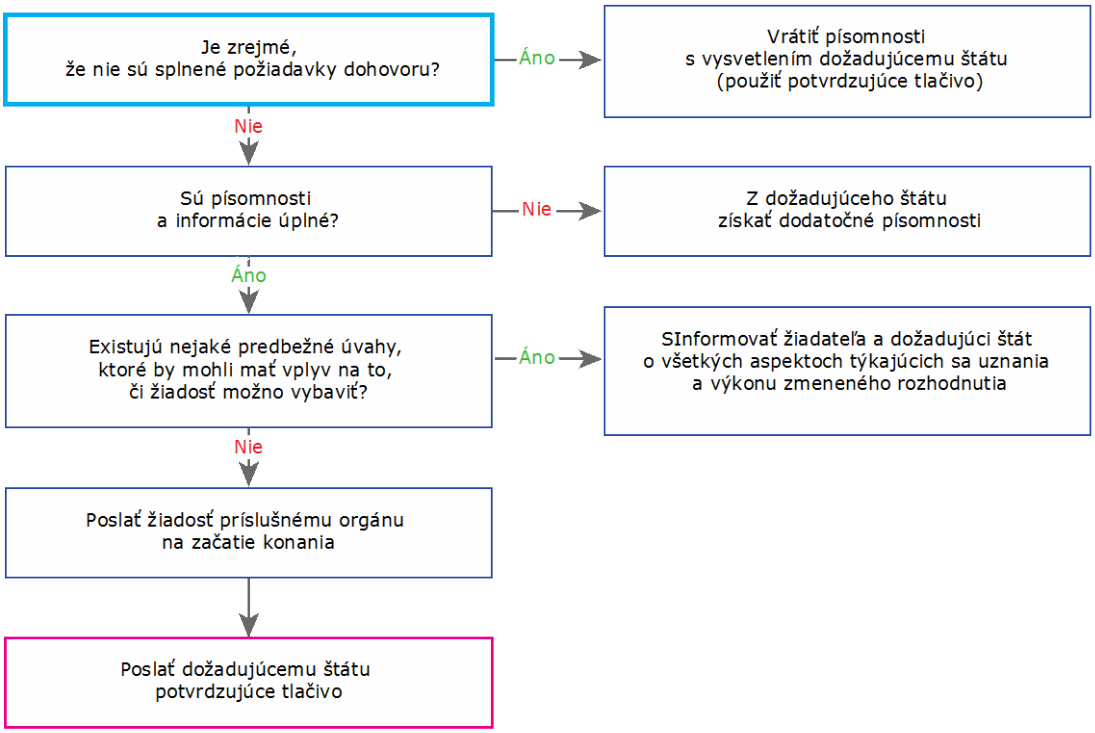

Obrázok 34: Prehľad krokov týkajúcich sa doručených žiadostí o zmenu

1. Je „zrejmé“, že nie sú splnené požiadavky dohovoru?

869. Podľa dohovoru môže ústredný orgán odmietnuť vybaviť žiadosť len vtedy, keď sa „preukáže“, že neboli splnené požiadavky dohovoru (článok 12 ods. 8). Táto výnimka je veľmi obmedzená a môže sa uplatniť napríklad vtedy, keď do žiadosti nie je zahrnuté výživné.[164]

870. Ak je žiadosť odmietnutá s týmto odôvodnením, je nutné bezodkladne informovať dožadujúci štát a uviesť dôvody odmietnutia žiadosti.

2. Sú písomnosti a informácie úplné?

871. Podľa dohovoru sa vyžaduje len sprievodné tlačivo a žiadosť (je možné použiť odporúčanú žiadosť o zmenu rozhodnutia), prevažne však bude nutné poskytnúť ďalšie písomnosti s cieľom uviesť dôvody na zmenu. Vo väčšine prípadov budú do spisu zahrnuté tieto písomnosti:

- odporúčané tlačivo žiadosti o zmenu,
- kópia rozhodnutia o výživnom – overená len v prípade, ak to vyžaduje dožiadaný štát (pozri profil krajiny),
- tlačivo o majetkových pomeroch pre povinného,
- informácie nevyhnutne potrebné na určenie miesta pobytu odporujúcej strany v dožiadanom štáte,
- tlačivo o majetkových pomeroch pre oprávneného,
- dodatočné písomnosti potrebné na podporu žiadosti o zmenu,
- dodatočné písomnosti požadované dožiadaným štátom (pozri profil krajiny).

872. Ak v spise zaslanom dožadujúcim štátom chýba niektorá z uvedených požadovaných písomností, žiadosť by nemala byť odmietnutá. Namiesto toho treba dožiadať potrebné písomnosti od príslušného štátu. Na vyplnenie dožiadania je možné použiť potvrdzujúce tlačivo.

3. Existujú okolnosti, ktoré treba predbežne uvážiť?

873. Ústredný orgán by mal skontrolovať písomnosti a určiť, či by mohli existovať nejaké prekážky brániace konaniu v danej veci v dožiadanom štáte a či neexistujú nejaké obavy z existencie okolností vylučujúcich uznanie alebo výkon zmeneného rozhodnutia. To je zvlášť dôležité pri žiadostiach podaných povinnými. Ako je uvedené v kapitole 11, v niektorých prípadoch sú okolnosti, za ktorých môže povinný podať žiadosť podľa dohovoru týkajúcu sa zmeny rozhodnutia, obmedzené.

874. Ústredný orgán v dožiadanom štáte by však mal pamätať na skutočnosť, že podobné posúdenie sa zrejme uskutočnilo aj v dožadujúcom štáte pred zaslaním materiálov. Ústredný orgán v dožadujúcom štáte uváži, či by v tomto štáte bolo možné uznanie rozhodnutia o zmene, ktoré by bolo výsledkom žiadosti.

875. Vnútroštátny právny poriadok v niektorých štátoch nepripúšťa zníženie a zrušenie dlžného výživného na deti. Ak sa v žiadosti dožaduje len zrušenie dlžného výživného na deti a váš právny poriadok[165] takéto zrušenie neumožňuje, informujte o tom ústredný orgán dožadujúceho štátu.

---

164 Pozri dôvodovú správu, bod 344.

165 V niektorých štátoch to bude zahŕňať Haagsky protokol o rozhodnom práve pre vyživovaciu povinnosť.

4. Vybavenie žiadosti o zmenu

876. Po posúdení žiadosti z hľadiska možnosti konania podľa dohovoru je možné zaslať písomnosti príslušnému orgánu na účely začatia konania. V niektorých štátoch je príslušným orgánom na tento účel ústredný orgán.

5. Potvrdenie

877. Všetky doručené žiadosti musia byť potvrdené dožiadaným ústredným orgánom do šiestich týždňov od doručenia a do troch mesiacov od potvrdenia musí byť zaslaná správa o stave. Pri prvom potvrdení sa musí použiť záväzné potvrdzujúce tlačivo. Následne je na tento účel možné použiť odporúčané tlačivo správy o stave.

6. Po vydaní rozhodnutia

878. Keď bude rozhodnutie zmenené, ústredný orgán v dožiadanom štáte zašle kópiu zmeneného rozhodnutia dožadujúcemu ústrednému orgánu.

879. V niektorých prípadoch bude zmenené rozhodnutie najskôr musieť byť uznané v dožadujúcom štáte a až potom sa tam môže vykonať. Vtedy môže byť nutné, aby dožiadaný štát, ako štát pôvodu zmeneného rozhodnutia, pomohol pri poskytnutí potrebných písomností (potvrdenie o vykonateľnosti, vyhlásenie o riadnom oboznámení a overené kópie rozhodnutia) s cieľom pomôcť pri uznaní. V písomnostiach doručených so žiadosťou o zmenu rozhodnutia alebo v nadväzujúcej komunikácii z dožadujúceho štátu bude uvedené, či v tejto súvislosti existujú nejaké osobitné požiadavky. Žiadateľ tiež môže podať priame dožiadanie príslušnému orgánu s cieľom dosiahnuť uznanie.

III. Kontrolný zoznam – doručené žiadosti o zmenu

	Postup	Odkaz v príručke
1.	Je „zrejmé“, že nie sú splnené požiadavky dohovoru?	Časť 2 oddiel II bod 1
2.	Sú písomnosti úplné?	Časť 2 oddiel II bod 2
3.	Určte, či neexistujú nejaké prekážky vo vnútroštátnom právnom poriadku niektorého zo štátov, ktoré by bránili podaniu žiadosti o zmenu.	Časť 2 oddiel II bod 3
4.	Vybavte žiadosť.	Časť 2 oddiel II bod 4
5.	Oznámte výsledok iniciujúcemu štátu.	Časť 2 oddiel II bod 6

Časť III
Záležitosti týkajúce sa doručených aj odoslaných žiadostí o zmenu

I. Ďalšie materiály

A. Praktické rady pre všetky žiadosti alebo dožiadania o zmenu

- Oprávnený zástupca ústredného orgánu musí vyplniť sprievodné tlačivo. Žiadateľ alebo zástupca ústredného orgánu môže vyplniť odporúčané tlačivo žiadosti.
- Odporúča sa, aby štáty používali odporúčané tlačivá. Tlačivá sú navrhnuté tak, aby obsiahli všetky nevyhnutne potrebné informácie. Záväzné je len sprievodné tlačivo a musí sa použiť.
- Nevyžaduje sa zasielanie originálov písomností.
- Keďže niektoré zmeny sa uskutočnia formou priameho dožiadania príslušného orgánu, je dôležité zabezpečiť, aby bol ústredný orgán, ktorý vedie daný spis, informovaný o zmene. Tým sa zabezpečí aktuálnosť spisov v obidvoch zmluvných štátoch.
- Vo vnútroštátnych právnych poriadkoch niektorých štátov existujú dôležité obmedzenia[166] týkajúce sa zrušenia dlžného výživného. Zaoberá sa nimi táto kapitola. Ak sa žiadosť alebo dožiadanie týkajú zrušenia dlžného výživného, treba nahliadnuť do tejto kapitoly a profilu krajiny obidvoch dotknutých štátov.
- Rozhodovanie o tom, či sa má pokračovať podaním žiadosti o zmenu alebo priameho dožiadania príslušnému orgánu v niektorom z dotknutých štátov, je zložité. Treba nabádať žiadateľov, aby v tejto súvislosti vyhľadali právnu pomoc.
- Pokiaľ prebieha výkon rozhodnutia o výživnom alebo sa zmenili pomery strán, nie vždy sa vyžaduje zmena rozhodnutia. Vnútroštátny právny poriadok môže poskytovať prostriedky nápravy, ako je napríklad dočasné pozastavenie výkonu alebo alternatívne riešenia vrátane správneho prepočítania alebo prehodnotenia rozhodnutia.

B. Súvisiace tlačivá

Sprievodné tlačivo
Žiadosť o zmenu rozhodnutia
Tlačivo s utajenými informáciami
Tlačivo o majetkových pomeroch
Zhrnutie rozhodnutia
Potvrdzujúce tlačivo

166 V niektorých štátoch to bude zahŕňať Haagsky protokol o rozhodnom práve pre vyživovaciu povinnosť.

C. Príslušné články dohovoru

Článok 10 ods. 1 písm. *e)* a *f)* a článok 10 ods. 2 písm. *a)*, *b)* a *c)*
Článok 11
Článok 12
Článok 15
Článok 17
Článok 18
Článok 20
Článok 22

D. Súvisiace oddiely príručky

Pozri kapitolu 1 oddiel I bod A.4 – Žiadosť o zmenu platného rozhodnutia
Pozri kapitolu 3 časť 2 oddiel III – Účinný prístup k postupom a právnej pomoci
Pozri kapitoly 4 a 5 – Odosielané a doručené žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon

II. Najčastejšie otázky

Povinný má platiť výživné podľa rozhodnutia z iného štátu. Jedno z detí v súčasnosti žije s povinným. Môže byť rozhodnutie zmenené na žiadosť povinného?

880. Vo väčšine prípadov áno. Povinný bude musieť vyplniť žiadosť podľa článku 10 ods. 2 písm. *b)* alebo *c)* a predloží ju ústrednému orgánu. Ústredný orgán v štáte, v ktorom má povinný pobyt, zašle žiadosť štátu, v ktorom bolo rozhodnutie vydané, ak má oprávnený naďalej zvyčajný pobyt v danom štáte, alebo v štátu, v ktorom má oprávnený teraz pobyt. Za určitých okolností by povinný mohol podať priame dožiadanie príslušnému orgánu v štáte, v ktorom má pobyt. Možnosti zmeny rozhodnutia vyplynú z právneho poriadku dožiadaného štátu.

Aké kroky musí prijať oprávnený alebo povinný po zmene rozhodnutia o výživnom s cieľom dosiahnuť výkon zmeneného rozhodnutia?

881. Následné kroky sú stanovené vo vnútroštátnom právnom poriadku a závisia od toho, kde majú strany pobyt a či zmenené rozhodnutie pochádza zo zmluvného štátu, v ktorom bude vykonané. Pokiaľ áno, nie je potrebné prijímať žiadne ďalšie opatrenia, keďže štát vykoná svoje vlastné rozhodnutie.

882. Ak bolo zmenené rozhodnutie vydané v inom zmluvnom štáte, než je štát, v ktorom má byť vykonané, musí byť pred výkonom uznané. Uznanie sa bude vyžadovať buď v štáte, v ktorom má povinný pobyt, alebo v štáte, v ktorom má majetok.

883. V niektorých štátoch sa nevyžaduje žiadne uznanie zmeneného rozhodnutia, keďže zmenené rozhodnutie sa považuje za predĺženie prvého rozhodnutia, pod podmienkou, že prvé rozhodnutie bolo v danom štáte uznané. V iných zmluvných štátoch sa bude musieť podať žiadosť o uznanie zmeneného rozhodnutia na základe ustanovení dohovoru týkajúcich sa uznania a výkonu. Je možné podať aj priame dožiadanie o uznanie príslušnému orgánu.

884. V dohovore sa táto otázka konkrétne nerieši.

Kedy je možné zmeniť rozhodnutie o výživnom? Čo musí žiadateľ preukázať?

885. O tom, či je možné zmeniť alebo upraviť rozhodnutie, sa rozhodne na základe právneho poriadku miesta, kde sa koná o žiadosti (dožiadaný štát). Vo väčšine zmluvných štátov musí žiadateľ preukázať, že od prijatia rozhodnutia došlo ku zmene pomerov oprávneného, povinného alebo detí.

Je možné znížiť alebo zrušiť nezaplatené dlžné výživné prostredníctvom žiadosti podľa dohovoru?

886. Celá vec závisí od vnútroštátneho právneho poriadku a nie je upravená dohovorom. Pozrite si profil krajiny dožiadaného štátu, v ktorom zistíte, či daný štát umožňuje zrušenie alebo zníženie dlžného výživného. Úspešnosť žiadosti bude závisieť od toho, či právny poriadok dožiadaného štátu umožňuje zrušenie alebo zníženie dlžného výživného. V niektorých štátoch nie je možné zrušiť dlžné výživné na deti.

Čo sa stane, keď bolo rozhodnutie zmenené, ale nemôže byť uznané podľa dohovoru?

887. Účelom konania o uznaní je umožniť výkon rozhodnutí na rovnakom základe ako výkon rozhodnutí vydaných podľa vnútroštátneho právneho poriadku daného štátu. Rozhodnutie, ktoré nemôže byť v danom štáte uznané, v ňom ani nemôže byť vykonané podľa dohovoru. Vo väčšine prípadov by si žiadateľ v tejto situácii mal preštudovať odôvodnenie odmietnutia uznania a výkonu a buď podať žiadosť o zmenu v inom štáte (napr. štáte pôvodu), alebo podať žiadosť o vydanie nového rozhodnutia s cieľom dosiahnuť rozhodnutie, ktoré bude možné uznať a vykonať podľa dohovoru.

Suma výživného stanovená v rozhodnutí o výživnom oprávneného už nestačí na uspokojenie potrieb detí. Povinný má v súčasnosti pobyt v inej krajine. Akým spôsobom dosiahne oprávnený zvýšenie výživného?

888. Ak bolo rozhodnutie vydané v štáte, v ktorom má oprávnený stále pobyt, malo by byť možné požiadať, aby príslušný orgán, ktorý vydal pôvodné rozhodnutie, zmenil pôvodné rozhodnutie s cieľom zvýšiť výživné. Ak príslušný orgán z nejakého dôvodu nemôže vydať zmenené rozhodnutie, oprávnený bude musieť podať žiadosť podľa dohovoru a doručiť žiadosť o zmenu do štátu, v ktorom má povinný v súčasnosti pobyt. Existuje niekoľko možností ďalšieho postupu. Tieto možnosti sú opísané v kapitole 11.

889. Ak oprávnený nežije v štáte, v ktorom bolo vydané rozhodnutie, súdny alebo správny orgán v danom štáte nemusí byť schopný zmeniť rozhodnutie. V takom prípade bude oprávnený musieť podať žiadosť o zmenu podľa dohovoru a zaslať žiadosť do štátu, v ktorom má povinný pobyt.

Ako postupovať v prípade, keď ani oprávnený, ani povinný nemá pobyt v štáte, v ktorom bolo vydané rozhodnutie? Kde by sa malo konať o žiadosti o zmenu?

890. Pozri kapitolu 11. Vo väčšine prípadov sa konania uskutočnia v štáte, v ktorom má v súčasnosti pobyt odporujúca strana. Môže ísť buď o štát, v ktorom má pobyt oprávnený, alebo o štát, v ktorom má pobyt povinný, v závislosti od toho, kto inicioval žiadosť. To, či štát môže zmeniť rozhodnutie, bude závisieť od právneho poriadku dožiadaného štátu.

Aké sú dôvody na zmenu rozhodnutia? Je možné zmeniť rozhodnutie alebo zrušiť dlžné výživné bez súhlasu oprávneného?

891. Povolenie zmeny bude závisieť od právneho poriadku štátu, v ktorom je žiadosť vypočutá. Vo väčšine zmluvných štátov nie je možné upraviť rozhodnutie o výživnom na deti, okrem prípadov, keď došlo ku zmene pomerov povinného, oprávneného alebo dieťaťa. Právny poriadok dožiadaného štátu môže, ale nemusí povoliť zrušenie dlžného výživného na deti. V mnohých štátoch nie je zrušenie dlžného výživného na deti povolené, okrem výnimočných okolností, a tieto štáty neuznávajú ani nevykonávajú rozhodnutia, ktorými by sa zmenilo dlžné výživné.

Môže sa od žiadateľa vyžadovať, aby sa v súvislosti so žiadosťou o zmenu osobne dostavil do dožiadaného štátu?

892. V článku 29 sa neuvádza, či je možné vyžadovať fyzickú prítomnosť žiadateľa v prípade žiadosti o zmenu. Ústredné orgány dožiadaného a dožadujúceho štátu by mali spolupracovať s cieľom zabezpečiť dostupnosť dôkazov žiadateľa pri žiadosti a pomôcť žiadateľovi pri rôznych podaniach alebo predložení dôkazov alternatívnymi prostriedkami, napríklad telefonicky alebo prostredníctvom videokonferencie, ak sú tieto prostriedky k dispozícii.[167]

[167] Ak sú oba štáty zmluvnými stranami dohovoru o vykonávaní dôkazov z roku 1970, pozri kapitolu 3 časť 2 oddiel V – Ostatné haagske dohovory.

Kapitola 13 – Zostavovanie odosielaných dožiadaní o osobitné opatrenia

Spôsob usporiadania tejto kapitoly:

Táto kapitola sa zaoberá dožiadaniami o osobitné opatrenia.

Oddiel I obsahuje súhrn informácií o týchto dožiadaniach – kedy sa dožiadanie podáva, kto ho môže podať a vysvetlenie opatrení, ktoré možno požadovať.

V oddiele II je opísaný postup alebo kroky týkajúce sa zostavovania a spracovania dožiadania a jeho odoslania do druhého štátu.

V oddiele III sú opísané pravdepodobné problémy vrátane nákladov a obáv týkajúcich sa ochrany informácií.

Oddiel IV obsahuje dodatočné materiály a odkazy na iné súvisiace časti príručky.

Ak potrebujete len jednoduché zhrnutie o príslušných procesoch, prejdite na oddiel V s kontrolným zoznamom.

Oddiel VI obsahuje odpovede na niektoré najčastejšie otázky týkajúce sa výkonu žiadostí.

I. Prehľad – Dožiadania o osobitné opatrenia

A. Kedy sa dožiadanie podáva

893. Dožiadanie o osobitné opatrenia sa podáva v prípade, ak je potrebná pomoc iného zmluvného štátu vo veci výživného, ale táto pomoc je veľmi obmedzená.

894. Dožiadanie možno podať buď:

1. podľa článku 7 ods. 1:
   - na pomoc potenciálnemu žiadateľovi pri podávaní žiadosti podľa dohovoru o uznanie alebo o uznanie a výkon, výkon, vydanie alebo zmenu rozhodnutia o ***výživnom***, alebo
   - na pomoc potenciálnemu žiadateľovi pri rozhodovaní, či takúto žiadosť podať;
2. podľa článku 7 ods. 2:
   - na podporu konania v prípade, ak prebieha konanie o výživnom v zmluvnom štáte a toto konanie má medzinárodný prvok, ako je majetok v inom štáte.

Výživné *zahŕňa podporu pre deti, manžela/manželku alebo partnera/partnerku a výdavky súvisiace so starostlivosťou o deti alebo manžela/manželku alebo partnera/partnerku. Podľa dohovoru môže štát rozšíriť výživné o povinnosť podpory vyplývajúcu z iných foriem rodinných vzťahov.*

895. Na rozdiel od žiadostí o uznanie, uznanie a výkon, výkon, vydanie alebo zmenu sa poskytnutie služieb v reakcii na dožiadanie ponecháva do istej miery na voľnom uvážení. Ak sa o dožiadanie požiada podľa článku 7 ods. 1 a ak sa týka potenciálnej žiadosti podľa článku 10 dohovoru, dožiadaný ústredný orgán najskôr určí, či je poskytnutie služieb nevyhnutné. Ak sú podľa jeho uváženia tieto služby potrebné, musí prijať vhodné opatrenia na základe zdrojov, ktoré má ústredný orgán k dispozícii, a podľa vnútroštátneho práva daného štátu.[168] Dožiadanie podľa článku 7 ods. 1 sa musí týkať jedného z opatrení uvedených v danom článku.

896. Ak sa však dožiadanie podáva podľa článku 7 ods. 2 a týka sa konania o výživnom, ktoré prebieha v dožadujúcom štáte, nemusí ísť o žiadne z uvedených opatrení, odpoveď dožiadaného štátu sa však ponecháva výlučne na jeho voľné uváženie.

B. Príklad

897. Osoba X má pobyt v krajine A a získala rozhodnutie o výživnom, na základe ktorého musí osoba Y platiť výživné na deti. Osoba X je presvedčená, že osoba Y zrejme poberá dôchodcovské dávky od zamestnávateľa z krajiny B. Ak je táto skutočnosť pravdivá, osoba X chce poslať rozhodnutie o výživnom do krajiny B s cieľom zabezpečiť výkon rozhodnutia. Krajina A a krajina B sú obidve zmluvnými štátmi dohovoru.

898. Podľa dohovoru môže osoba X požiadať ústredný orgán v krajine A o zaslanie ***dožiadania o osobitné opatrenia*** do krajiny B s cieľom zistiť, či osoba Y poberá dávky v tomto štáte. Ústredný orgán v krajine B, ak sa presvedčí, že opatrenia sú potrebné, prijme vhodné kroky s cieľom vyšetriť danú vec a ústrednému orgánu v krajine A oznámi, či existuje dôchodkový príjem.[169] Osoba X potom môže podať žiadosť o uznanie a výkon rozhodnutia o výživnom a poslať ju do krajiny B.

C. Kto môže podať žiadosť?

899. Dožiadanie o osobitné opatrenia môže podať oprávnený (vrátane verejného orgánu, ktorý koná v mene oprávneného alebo ktorý oprávnenému poskytol dávky) alebo povinný.

900. Dožiadanie musí byť podané v rámci hlavnej pôsobnosti dohovoru (pozri kapitolu 3), ak dožadujúci a dožiadaný štát nevydali vyhlásenia rozširujúce rozsah pôsobnosti dohovoru na iný typ vyživovacej povinnosti.

901. Dožiadania o osobitné opatrenia sa musia podávať prostredníctvom ústredného orgánu každého štátu. Dožiadanie nemožno podať priamo príslušnému orgánu.[170]

D. Vývojový diagram

902. V tomto vývojovom diagrame sa uvádzajú hlavné postupy týkajúce sa podania dožiadania o osobitné opatrenia.

---

168 Pozri dôvodovú správu, bod 203.

169 Vnútroštátne právo v oblasti ochrany osobných údajov niektorých štátov môže zakazovať poskytovanie špecifických informácií, krajina B však môže byť schopná informovať, či má povinný príjem v krajine B.

170 Dôvodová správa, bod 194.

VYBAVOVANIE ODOSIELANÝCH DOŽIADANÍ O OSOBITNÉ OPATRENIA

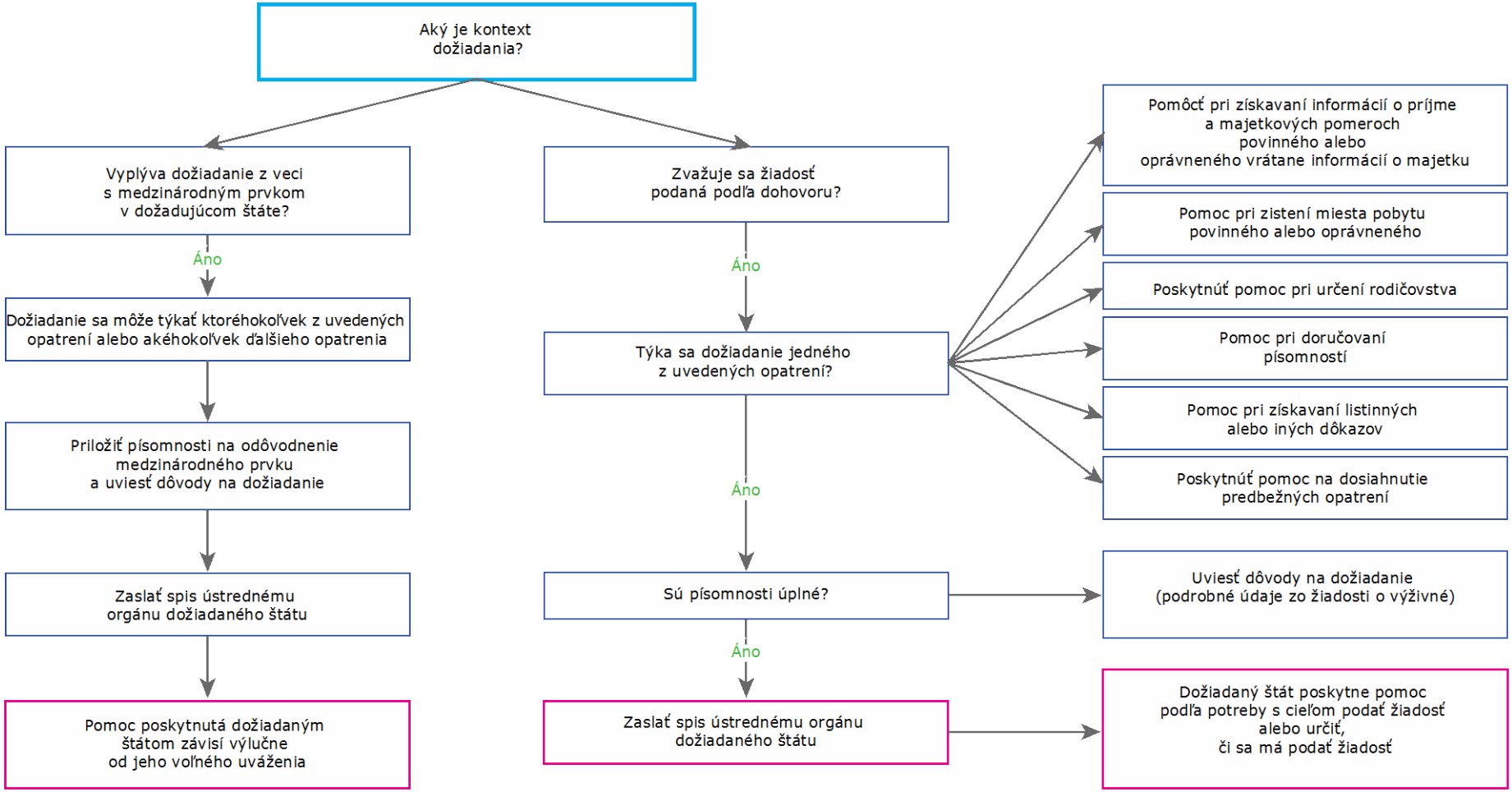

Obrázok 35: Vývojový diagram – vybavovanie odosielaných dožiadaní o osobitné opatrenia

II. Postupy

A. Stanovenie kontextu dožiadania

903. Podľa článku 7 musí byť požadovaná pomoc potrebná pre niektorý typ prípadu výživného. Môže súvisieť buď s možnou žiadosťou podanou v súlade s dohovorom, alebo s prípadom výživného v dožadujúcom štáte s medzinárodným prvkom.[171] Na situácie v prípade prvej možnosti sa vzťahuje článok 7 ods. 1 a na situácie v prípade druhej možnosti sa vzťahuje článok 7 ods. 2.

__Dožadujúci štát__ je zmluvný štát, ktorý podáva dožiadanie a ktorý podáva dožiadanie v mene osoby s pobytom v tomto štáte. __Dožiadaný štát__ je zmluvný štát, ktorý bol požiadaný o spracovanie dožiadania.

904. Ak dožiadanie nepatrí do žiadnej z týchto kategórií, ústredný orgán ho môže zamietnuť.

B. Ak sa dožiadanie podáva v súvislosti so zvažovanou žiadosťou podľa dohovoru (článok 7 ods. 1)

Týka sa dožiadanie jedného z uvedených opatrení?

905. V dohovore sa uvádza šesť možných opatrení, ktoré môžu byť predmetom dožiadania o osobitné opatrenia. Tieto opatrenia sú uvedené v článku 7 ods. 1 a tvoria časť všeobecných úloh ústredného orgánu, ktoré ustanovuje zmluvný štát. Dožiadanie môže obsahovať žiadosť pre ústredný orgán v inom štáte o poskytnutie pomoci v súvislosti s týmito činnosťami:

a) Pomoc pri zistení miesta pobytu povinného alebo oprávneného

906. Dožiadanie môže byť vypracované tak, aby zmluvný štát prehľadal svoje databázy a iné dostupné zdroje informácií s cieľom zistiť miesto pobytu oprávneného alebo povinného. Toto dožiadanie sa môže podať v prípade, keď si oprávnený v jednom zmluvnom štáte neželá vynaložiť náklady na preklad rozhodnutia do jazyka iného zmluvného štátu, ak povinný nemá v tomto štáte pobyt. Rovnako aj povinný môže mať potrebu vedieť, či má oprávnený pobyt v dožiadanom štáte, aby zistil, kde treba podať žiadosť o zmenu.

b) Pomoc pri získaní informácií o príjme, majetku a iných majetkových pomeroch

907. Dožiadanie možno podať o pomoc pri získavaní informácií o príjme, majetku a iných majetkových pomeroch povinného alebo oprávneného. Tento krok môže byť potrebný v prípade, ako sa uvádza v predchádzajúcom príklade, keď oprávnený zvažuje poslať do určitého štátu rozhodnutie, aby sa tam vykonávalo, ak sa v dožiadanom štáte zistia príjmy alebo majetok.

---

171 Vysvetlenie významu pojmu „medzinárodný prvok“ sa nachádza v dôvodovej správe v bode 206.

c) Pomoc pri získaní dôkazov

908. V niektorých prípadoch môže byť potrebná pomoc iného zmluvného štátu na získanie dôkazov na použitie v rámci konania o výživnom. Napríklad písomnosti, v ktorých sa uvádza nárok na majetok, alebo kópie daňových informácií môžu byť užitočné na stanovenie platobnej schopnosti povinného alebo na pomoc pri určovaní, či existuje majetok, na ktorý by sa mohol vzťahovať výkon rozhodnutia. Spôsob, akým štát odpovie na toto dožiadanie, bude závisieť od vnútroštátneho práva dožiadaného štátu, účelu dožiadania a od toho, či sú príslušné štáty zmluvnými stranami akýchkoľvek medzinárodných dohôd (článok 50).[172]

d) Pomoc pri určení rodičovstva

909. Hoci je určenie rodičovstva podľa dohovoru povolené ako súčasť žiadosti o vydanie rozhodnutia o výživnom, môžu existovať situácie, keď oprávnený žiada len o určenie rodičovstva. Napríklad strany sa mohli dohodnúť, že štát oprávneného bude štátom, ktorý vydá rozhodnutie o výživnom, ale na určenie zodpovednosti za výživné na deti je potrebné určiť rodičovstvo.[173]

e) Začatie konaní alebo pomoc pri konaniach týkajúcich sa predbežných opatrení

910. Oprávnený môže dožiadať zmluvný štát, aby začal konanie alebo poskytol pomoc pri konaní predbežnej alebo dočasnej povahy, s cieľom zabezpečiť, aby prebiehajúce konanie o výživnom bolo úspešné. Takéto dožiadanie môže súvisieť so snahou zabrániť nakladaniu s majetkom alebo s odložením výkonu iného rozhodnutia počas prebiehajúceho konania o výživnom. Môže to pomôcť chystanému konaniu o výživnom podľa dohovoru.

f) Pomoc pri doručovaní písomností

911. Pomoc pri doručovaní písomností vo veci výživného môže byť dôležitá v prípade, keď sa vec dostane pred súd v štáte a daná strana potrebuje doručiť písomnosť strane z iného štátu. Spôsob, akým štát odpovie na toto dožiadanie, bude závisieť od toho, či sú príslušné štáty zmluvnými stranami akýchkoľvek medzinárodných dohôd, a od vnútroštátneho práva dožiadaného štátu (článok 50).[174]

C. Ak sa dožiadanie podáva v súvislosti s konaním s medzinárodným prvkom (článok 7 ods. 2)

912. Ak sa dožiadanie o osobitné opatrenia podá v súvislosti s prípadom s medzinárodným prvkom, nemusí ísť o dožiadanie spomedzi šiestich konkrétnych typov dožiadania uvedených v predchádzajúcej časti. Osoba, ktorá podáva dožiadanie o osobitné opatrenia, môže požiadať o akýkoľvek iný typ pomoci, ktorý môže byť dôležitý pre konanie o výživnom.[175]

---

172 Pozri tiež dôvodovú správu, body 648 – 651.

173 Ak sa pre súdne konanie v dožadujúcom štáte požaduje dôkaz o rodičovstve a obidva štáty sú stranami dohovoru o vykonávaní dôkazov z roku 1970, pozri kapitolu 3 časť 2 oddiel V – Ostatné haagske dohovory.

174 Pozri tiež dôvodovú správu, body 648 – 651.

175 Ďalšie príklady sa nachádzajú v dôvodovej správe v bode 193.

D. Sú písomnosti úplné?

913. Pre dožiadanie o osobitné opatrenia buď podľa článku 7 ods. 1, alebo podľa článku 7 ods. 2 ešte nebolo vytvorené odporúčané tlačivo dožiadania, stále byro však takéto tlačivo v budúcnosti vypracuje. Obsah balíka s dožiadaním bude závisieť od povahy samotného dožiadania. Štát môže do dokončenia odporúčaného tlačiva používať pre dožiadania vlastné tlačivá. Tieto písomnosti možno poskytnúť dožiadanému štátu v závislosti od druhu dožiadania a od jeho kontextu:

- požadované osobitné opatrenie,
- či sa žiadosť o výživné zvažuje v rámci dohovoru alebo či má otázka výživného v dožadujúcom štáte medzinárodný prvok,
- druh zvažovanej žiadosti o výživné (napr. uznanie, výkon, vydanie alebo zmena),
- informácie o tom, prečo je potrebné osobitné opatrenie,
- kontaktné informácie žiadateľa a odporcu.

914. Pri vypĺňaní balíka materiálov a dožiadania o osobitné opatrenia sa presvedčte, že materiály budú obsahovať tieto prvky:

a) Ochrana osobných údajov

915. V dohovore sa stanovuje, že žiadne informácie zhromaždené alebo odovzdané v žiadostiach podľa tohto dohovoru sa nesmú sprístupniť ani potvrdiť, ak by sa tým mohlo ohroziť zdravie, bezpečnosť alebo sloboda osoby.

916. V prípade, ak existujú obavy, uveďte túto skutočnosť v tlačive dožiadania a všetky osobné informácie uveďte na samostatnom tlačive namiesto v samotnom dožiadaní.

b) Informácie o ústrednom orgáne

917. Uveďte informácie o dožadujúcom ústrednom orgáne a osobe, ktorú treba kontaktovať v prípade, ak bude dožiadaný štát požadovať kontrolu. Jazyk oznámenia medzi ústrednými orgánmi je jazyk dožiadaného štátu, iný jazyk, alebo angličtina či francúzština. Pomocou profilu krajiny sa potvrdí, ktorý jazyk sa má použiť.

918. Uveďte kontaktné informácie dožadujúceho ústredného orgánu. Tieto informácie nájdete v profile krajiny.

c) Údaje o žiadateľovi

919. Žiadateľ je osoba, ktorá podáva dožiadanie o osobitné opatrenia. Aj povinný môže byť žiadateľom o osobitné opatrenia.

d) Údaje o osobe / osobách oprávnenej / oprávnených na výživné

920. Je dôležité zabezpečiť, že vyživovacia povinnosť patrí do rozsahu pôsobnosti dohovoru (pozri kapitolu 3). Ak žiadateľ žiada o výživné pre seba, uveďte túto informáciu. V prípade ostatných rodinných príslušníkov alebo závislých osôb uveďte informácie týkajúce sa príbuzenského vzťahu a dátum narodenia všetkých detí s cieľom potvrdiť, že deti sú mladšie ako 21 rokov a že sa na ne preto vzťahuje dohovor. Používajte mená v podobe, v akej sa uvádzajú na rodnom liste alebo v iných úradných záznamoch.

e) Údaje o povinnom

921. Informácie o povinnom budú potrebné v závislosti od dožiadania. Uveďte informácie o povinnom, ak sa žiada o určenie rodičovstva alebo ak sa požadujú informácie o mieste pobytu povinného alebo o jeho či jej majetku alebo príjme.

f) Zoznam priložených písomností

922. Uveďte, či sú k dožiadaniu priložené nejaké písomnosti, vypíšte zoznam týchto písomností.

E. Odoslanie dožiadanému štátu

923. Dokumentácia sa po zostavení môže odoslať ústrednému orgánu dožiadaného štátu. Lehoty na potvrdenia prijatia dožiadaným štátom v článku 12 sa nevzťahujú na dožiadania o osobitné opatrenia. Všeobecná povinnosť efektívne spolupracovať s ostatnými zmluvnými štátmi však znamená, že dožiadaný štát musí v primeranej lehote potvrdiť prijatie dožiadania. Osvedčeným postupom je použiť aspoň lehoty uvedené v článku 12.

III. Ďalšie otázky

A. Náklady

924. Treba poznamenať, že všeobecné zásady týkajúce sa bezplatnej právnej pomoci (články 14 a 15) sa nevzťahujú na dožiadania o osobitné opatrenia, dokonca ani v prípadoch, keď sa dožiadanie týka potenciálnej žiadosti o výživné na dieťa.

925. Dožiadaný ústredný orgán môže vyberať poplatok za svoje služby v rámci reakcie na dožiadanie o osobitné opatrenia. V článku 8 sa však stanovuje, že len náklady, ktoré možno vymáhať od žiadateľa, sú „mimoriadne" náklady. Náklady navyše nemožno vymáhať od žiadateľa, ak predtým nesúhlasil s poskytovaním služieb za uvedenú cenu. V dohovore sa nevymedzujú „mimoriadne" náklady a určenie, čo možno považovať za mimoriadne náklady, bude vecou vnútroštátneho práva a politiky.[176]

Príklad

926. Z má pobyt v krajine A. D je otcom jej dieťaťa. Z je presvedčená, že D má majetok v krajine B, ktorého sa D môže zbaviť pred vydaním rozhodnutia o výživnom v krajine B. Z má dve možnosti. Prostredníctvom ústredného orgánu v krajine A môže podať dožiadanie o osobitné opatrenia, v ktorom požiada krajinu B o vydanie predbežných opatrení na zachovanie majetku až do vydania rozhodnutia o výživnom. Ak to spraví a s takouto žiadosťou budú spojené náklady (napr. poplatky súdneho konkurzného správcu), tieto náklady sa môžu považovať za „mimoriadne" a môžu sa vymáhať od Z, ak s týmito poplatkami vopred súhlasila. Okrem toho môže Z prikročiť k žiadosti o vydanie rozhodnutia o výživnom v krajine B a požiadať o ochranu majetku v priebehu konania o žiadosti. Ak sa Z rozhodne pre túto možnosť, nevzniknú jej žiadne náklady za predbežné opatrenia.[177]

927. V uvedenom príklade, ak sú náklady pre Z dôležitým faktorom, môže sa rozhodnúť, že nepodá dožiadanie o osobitné opatrenia. Majte na zreteli, že náklady v tomto príklade, ktoré vznikli z dôvodu podania dožiadanému štátu alebo Z, možno vymáhať od povinného v akejkoľvek ďalšej žiadosti o výživné, ak to umožňuje vnútroštátne právo dožiadaného štátu.

---

176 Pozri dôvodovú správu, bod 223.

177 Pokiaľ dožiadaný štát nevydal vyhlásenie, že využije preskúmanie majetkových pomerov dieťaťa, alebo pokiaľ dožiadaný štát nevyužíva preskúmanie odôvodnenia žiadosti pred poskytnutím bezplatnej právnej pomoci (pozri kapitolu 3).

B. Ochrana osobných informácií

928. V dohovore sa nachádzajú osobitné obmedzenia týkajúce sa sprístupňovania a potvrdenia informácií zhromaždených alebo odovzdaných podľa tohto dohovoru za určitých okolností. Sprístupnenie alebo potvrdenie informácií nie je povolené, ak by tým bolo ohrozené zdravie, bezpečnosť alebo sloboda osoby (článok 40 ods. 1). Touto osobou by mohlo byť dieťa, žiadateľ alebo odporca či akákoľvek iná osoba. Dohovor nie je v tejto súvislosti obmedzený.

929. V prípade, že ústredný orgán stanoví, že sprístupnenie alebo potvrdenie informácií by predstavovalo takéto riziko, oznámi túto obavu inému zainteresovanému ústrednému orgánu, a tento ústredný orgán zohľadní tento záver pri vybavovaní žiadosti podľa dohovoru. Dožiadaný ústredný orgán nie je viazaný stanovením rizika zo strany dožadujúceho ústredného orgánu, musí však zvážiť, či by sprístupnením mohlo dôjsť k ohrozeniu zdravia, bezpečnosti alebo slobody osoby. Spôsob, akým bude ústredný orgán v každej situácii postupovať, bude závisieť od toho, čo je potrebné na spracovanie žiadosti a pre to, aby ústredný orgán splnil svoje povinnosti podľa tohto dohovoru (článok 40 ods. 1 a 3).

930. V niektorých prípadoch môžu vnútroštátne právne predpisy zabrániť aj zverejneniu osobitných osobných informácií žiadateľov alebo ústrednému orgánu v dožadujúcom štáte, ale všeobecné informácie (napríklad potvrdenie, že povinný má pobyt v danom štáte) budú obyčajne poskytnuté.

> ***Osvedčený postup**: Ak by v prípade žiadosti o informácie bolo potrebné zverejniť osobitné osobné informácie, vopred požiadajte dožiadaný ústredný orgán o potvrdenie, či je možné poskytnúť tieto informácie dožadujúcemu ústrednému orgánu alebo žiadateľovi. Ak to nie je možné, žiadateľ bude zrejme musieť podať žiadosť podľa článku 10 (o uznanie a výkon, vydanie, zmenu rozhodnutia atď.) bez toho, aby žiadateľ najskôr získal dané informácie.*

IV. Doplňujúce materiály

A. Praktické rady

- Majte na zreteli, že hoci dožiadanie o osobitné opatrenia nie je žiadosťou podľa článku 10, stále sa musí v každom štáte spracovať v jeho ústredných orgánoch. Dožiadanie o osobitné opatrenia nemožno podať priamo príslušnému orgánu.
- Opatrenia prijaté ústredným alebo príslušným orgánom v dožiadanom štáte v rámci reakcie na dožiadanie o osobitné opatrenia sa ponechajú prevažne na voľné uváženie. Preto by mal žiadateľ pri rozhodovaní o tom, či sa má podať dožiadanie o osobitné opatrenia (napr. na určenie rodičovstva) pred podaním žiadosti podľa článku 10, zvážiť, či sa dožiadaním o osobitné opatrenia zbytočne neoddiali konanie.

B. Súvisiace tlačivá

Sprievodné tlačivo

C. *Príslušné články dohovoru*

Článok 2
Článok 3
Článok 7
Článok 8
Článok 15
Článok 38
Článok 40
Článok 50
Článok 51

D. *Súvisiace oddiely príručky*

Pozri kapitoly 4 a 5 – Odosielané a doručené žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon
Pozri kapitoly 8 a 9 – Odosielané a doručené žiadosti o vydanie rozhodnutia o výživnom
Pozri kapitolu 10 – Výkon rozhodnutí o výživnom
Pozri kapitoly 11 a 12 – Zmena rozhodnutí

V. Kontrolný zoznam – odosielané dožiadania o osobitné opatrenia

	Postup	Odkaz v príručke
1	Určte kontext dožiadania.	Oddiel II časť A
2	Ak sa dožiadanie týka možnej žiadosti podľa dohovoru:	
2 a)	Potvrďte, že dožiadanie sa týka jedného z uvedených opatrení.	Oddiel II časť B
3	Ak sa dožiadanie týka vnútroštátneho konania o výživnom:	Oddiel II časť C
3 a)	Dožiadanie sa môže týkať akejkoľvek požadovanej pomoci.	Oddiel II časť C
4	Vyhotovte spis.	Oddiel II časť D
5	Zašlite dožiadanému štátu.	Oddiel II časť E

VI. Najčastejšie otázky

Musí sa podať žiadosť podľa dohovoru, aby bolo možné podať návrh na dožiadanie o osobitné opatrenia?

931. Nie. Žiadateľ sa môže rozhodnúť, že požiada ústredný orgán o podanie dožiadania o osobitné opatrenia ako prostriedku na určenie, či je vôbec vhodné podať žiadosť. Môže ísť napríklad o prípad, keď sa použijú informácie týkajúce sa príjmu alebo majetku povinného na určenie, či by sa mala podať žiadosť o výkon.

Musí ústredný orgán poskytnúť službu, ktorá je obsahom dožiadania o osobitné opatrenia?

932. Nie vo všetkých prípadoch. Ústredný orgán musí len prijať vhodné opatrenia ako odpoveď na dožiadanie o osobitné opatrenia, ak sú podľa jeho uváženia opatrenia potrebné na pomoc žiadateľovi pri podávaní žiadosti o vydanie, uznanie, uznanie a výkon alebo zmenu rozhodnutia o výživnom podľa článku 10, alebo pri rozhodovaní, či sa má takáto žiadosť podať (článok 7 ods. 1). Všimnite si rozdiel medzi pojmami použitými v článku 7 ods. 1, v ktorom sa stanovuje, že dožiadaný ústredný orgán ***prijme*** vhodné opatrenia (pri zvažovaní prípadu podľa dohovoru), a v článku 7 ods. 2, v ktorom sa stanovuje, že ústredný orgán ***môže*** prijať osobitné opatrenia (vo veciach s medzinárodným prvkom).

Kapitola 14
Vybavovanie doručených dožiadaní o osobitné opatrenia

Spôsob usporiadania tejto kapitoly:

Táto kapitola sa zaoberá doručenými dožiadaniami o osobitné opatrenia.

Oddiel I obsahuje prehľad týchto dožiadaní – kto môže podať dožiadanie a kedy sa použije.

V oddiele II je opísaný postup alebo kroky na preskúmanie doručených materiálov a vybavovanie dožiadania.

V oddiele III sa rozoberá otázka nákladov.

Oddiel IV obsahuje odkazy a dodatočné materiály týkajúce sa dožiadania.

Oddiel V obsahuje kontrolný zoznam pre tých, ktorí potrebujú jednoduchý prehľad postupu.

V oddiele VI sú uvedené niektoré z najčastejších otázok týkajúcich sa tejto žiadosti.

I. Prehľad – Dožiadania o osobitné opatrenia

A. Kedy sa použije toto dožiadanie

933. Toto dožiadanie sa podáva v dvoch odlišných situáciách, keď žiadateľ požaduje určitú obmedzenú formu pomoci z iného zmluvného štátu.

934. Dožiadanie o osobitné opatrenia možno podať podľa článku 7 ods. 1:

- na pomoc žiadateľovi pri podávaní žiadosti podľa dohovoru o uznanie alebo o uznanie a výkon, výkon, vydanie alebo zmenu rozhodnutia o výživnom, alebo
- na pomoc žiadateľovi pri rozhodovaní, či takúto žiadosť podať.

935. Navyše podľa článku 7 ods. 2 možno podať dožiadanie o osobitné opatrenia s cieľom podporiť konanie vtedy, keď sa v zmluvnom štáte koná vo veci žiadosti o výživné s medzinárodným prvkom.

936. Podľa článku 7 ods. 1 existuje šesť možných opatrení, o ktoré možno dožiadať. Spôsob, akým ústredný orgán odpovie na dožiadanie o osobitné opatrenia, sa ponecháva na voľné uváženie ústredného orgánu a úroveň pomoci, ktorá je k dispozícii, sa môže medzi štátmi výrazne líšiť. Ak sa dožiadanie týka potenciálnej žiadosti podľa článku 10 dohovoru, dožiadaný ústredný orgán najskôr určí, či sú tieto služby potrebné, a poskytne také opatrenia, ktoré sú vhodné vzhľadom na zdroje, ktoré má ústredný orgán k dispozícii, a vzhľadom na vnútroštátne právo daného štátu.[178]

937. Ak sa dožiadanie podáva podľa článku 7 ods. 2 a týka sa konania o výživnom, ktoré prebieha v dožadujúcom štáte, dožiadanie nie je obmedzené na šesť opatrení stanovených v článku 7 ods. 1. Žiadateľ môže žiadať o akékoľvek iné opatrenia; pomoc dožiadaného štátu pri zabezpečovaní opatrení je však ponechaná výlučne na jeho vlastné uváženie.

---

178 Pozri dôvodovú správu, bod 204.

B. Príklad

938. Oprávnenému bolo doručené rozhodnutie o ***výživnom z*** krajiny A. Oprávnený je presvedčený, že povinný má pobyt v krajine B. Oprávnený chce potvrdenie tejto informácie pred tým, než vynaloží prostriedky na preklad žiadosti a rozhodnutia s cieľom poslať rozhodnutie na uznanie a výkon do krajiny B. Krajina A aj krajina B sú zmluvnými štátmi dohovoru.

Výživné *zahŕňa podporu pre deti, manžela/manželku alebo partnera/partnerku a výdavky súvisiace so starostlivosťou o deti alebo manžela/manželku alebo partnera/partnerku. Podľa dohovoru môže štát rozšíriť výživné o povinnosť podpory vyplývajúcu z iných foriem rodinných vzťahov.*

939. Oprávnený podľa dohovoru môže podať ***dožiadanie o osobitné opatrenia***. Ústredný orgán v krajine A pošle dožiadanie do krajiny B s požiadavkou, aby sa vykonalo vyšetrovanie s cieľom určiť, či má povinný pobyt v krajine B. Prijaté opatrenia sa budú riadiť vnútroštátnym právom a politikou krajiny B. Krajina B potvrdí, či má povinný pobyt v tejto krajine. Adresa povinného sa poskytne len vtedy, ak to povoľuje vnútroštátne právo krajiny B. Oprávnený potom môže podať žiadosť o uznanie a výkon podľa článku 10 dohovoru.

C. Kto môže podať dožiadanie?

940. Dožiadania o osobitné opatrenia sa musia podávať prostredníctvom a s pomocou ústredného orgánu každého štátu. Dožiadanie nemožno podať priamo príslušnému orgánu.[179]

941. Dožiadanie ústrednému orgánu môže podať len ***oprávnený*** vrátane verejného orgánu, ktorý koná v mene oprávneného alebo ktorý oprávnenému poskytol dávky, alebo povinný. Aj keby žiadosť o výživné alebo konanie o výživnom, s ktorými súvisia opatrenia, boli výlučne vnútroštátne a dožiadanie sa podá podľa článku 7 ods. 2, žiadosť o výživné alebo konanie o výživnom, s ktorými súvisia opatrenia, sa musia zaradiť do rámca pôsobnosti dohovoru, ako sa uvádza v kapitole 3 tejto príručky.

Oprávnený *je fyzická osoba, ktorá má nárok na výživné alebo o ktorej sa tvrdí, že má takýto nárok. Oprávneným môže byť rodič alebo manžel/manželka, dieťa, pestúni alebo príbuzní či iné osoby, ktoré sa starajú o dieťa. V niektorých štátoch sa táto osoba môže nazývať príjemca výživného, veriteľ alebo rodič, ktorý má dieťa v starostlivosti, či opatrovateľ.*

D. Vývojový diagram

942. Vo vývojovom diagrame na nasledujúcej strane sa uvádzajú postupy týkajúce sa vybavovania doručených dožiadaní o osobitné opatrenia.

---

179 Dôvodová správa, bod 193.

VYBAVOVANIE DORUČENÝCH DOŽIADANÍ O OSOBITNÉ OPATRENIA

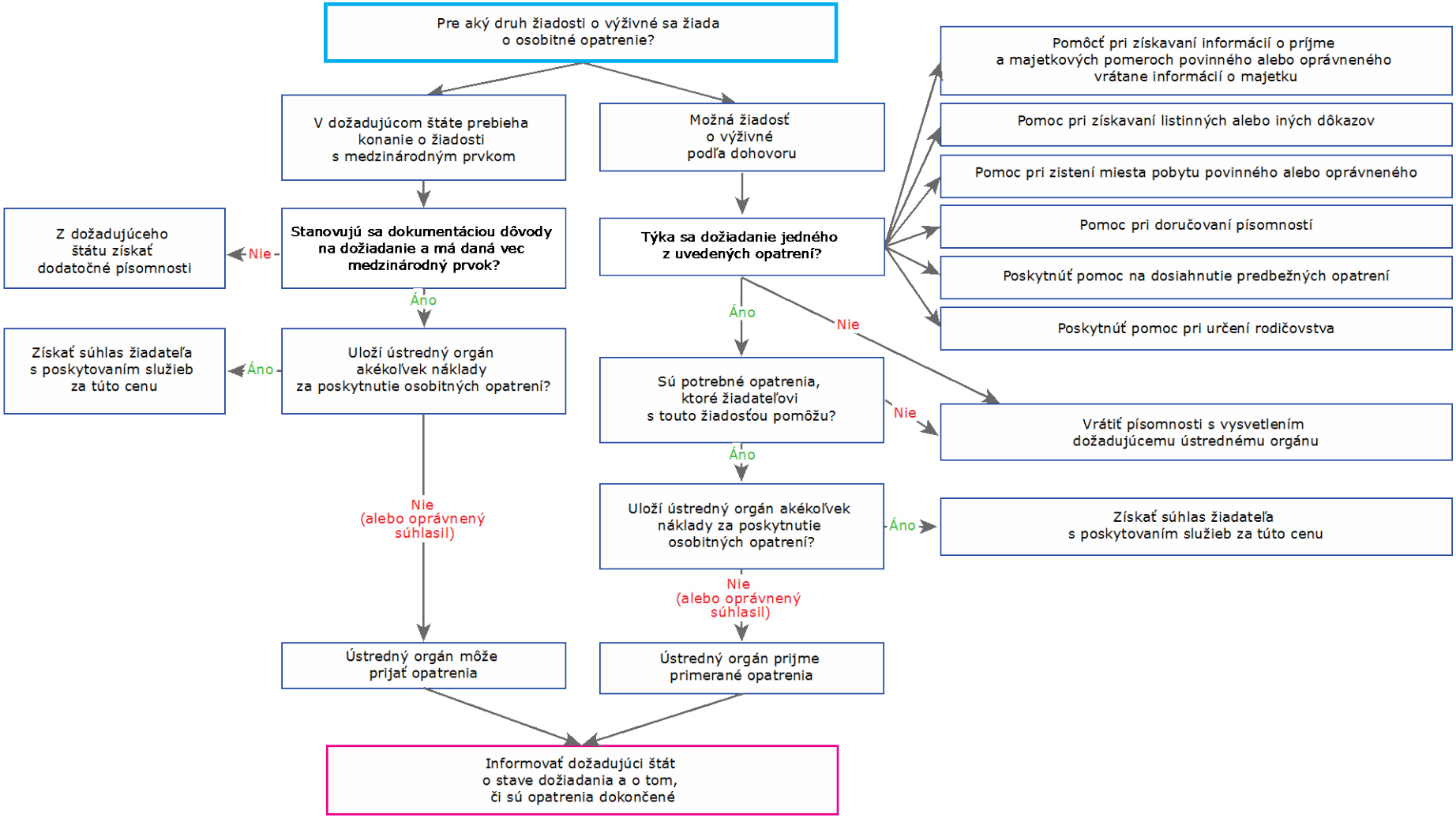

Obrázok 36: Vývojový diagram – vybavovanie dožiadaní o osobitné opatrenia

II. Postupy

A. Potvrdenie prijatia dožiadania

943. V prípade dožiadania o osobitné opatrenia sa nevyžaduje povinné potvrdzujúce tlačivo. Ústredný orgán by však stále mal dodržiavať všeobecné požiadavky dohovoru a zabezpečiť, že dožadujúci štát bude informovaný o prijatí dožiadania.

B. Zvažuje sa žiadosť podaná podľa dohovoru?

944. Ako už bolo uvedené, spôsoby, ktorými dožiadaný ústredný orgán reaguje na dožiadanie o osobitné opatrenia, sa odlišujú podľa toho, či sa dožiadanie týka potenciálnej žiadosti podľa dohovoru (článok 7 ods. 1), alebo či sa dožiadanie týka konania o výživnom prebiehajúceho v dožadujúcom štáte (článok 7 ods. 2).

945. Ak sa žiada o osobitné opatrenie na pomoc žiadateľovi pri podávaní žiadosti podľa dohovoru alebo na určenie, či by sa táto žiadosť mala podať, dožiadaný ústredný orgán sa musí najskôr presvedčiť, že opatrenia sú potrebné na pomoc pri takejto žiadosti. Ak dožiadanie spĺňa túto podmienku, ústredný orgán prijme vhodné opatrenia určené na pomoc.

946. V článku 7 ods. 2 sa ustanovuje trochu odlišná odpoveď, v rámci ktorej dožiadanie vyplýva v spojení s konaním o výživnom v dožadujúcom štáte, ak ide o vec s medzinárodným prvkom. V týchto veciach odpoveď viac závisí od voľného uváženia, keďže dožiadaný ústredný orgán môže prijať opatrenia, nemá však povinnosť ich prijať.

947. V každom prípade dožiadaný štát rozhodne, ktoré opatrenia sú vhodné alebo ktoré sa použijú na poskytnutie požadovanej pomoci.

C. Ak sa dožiadanie o osobitné opatrenia týka zvažovanej žiadosti podľa dohovoru (článok 7 ods. 1)

1. Týka sa dožiadanie jedného z uvedených opatrení?

948. Opatrenia, o ktoré je možné žiadať, sú obmedzené. Ak sa doručené dožiadanie týka opatrenia, ktoré nie je uvedené v článku 7, dožiadanie nemožno spracovať a dožadujúci štát by mal byť o tejto skutočnosti informovaný. Opatrenia, pre ktoré možno podať dožiadanie, sú uvedené ďalej:

a) Zistenie miesta pobytu povinného alebo oprávneného

949. Žiadateľ môže dožiadať o pomoc ústredného orgánu v dožiadanom štáte pri zisťovaní miesta pobytu oprávneného alebo povinného. Toto dožiadanie bude pravdepodobne na účely určenia, či by sa do daného štátu mala poslať žiadosť na vybavenie. Oprávnený môže chcieť zistiť, či má povinný pobyt v štáte, než do tohto štátu pošle žiadosť, alebo povinný môže chcieť zistiť, či má oprávnený pobyt v dožiadanom štáte, ak ide o štát, v ktorom bolo vydané rozhodnutie, s cieľom určiť, kde treba podať žiadosť o zmenu.

b) Získanie informácií o príjme, majetku a majetkových pomeroch

950. Ústredný orgán môže byť požiadaný o pomoc pri získavaní informácií o majetkových pomeroch povinného alebo oprávneného vrátane informácií o príjme a majetku. Tieto informácie môžu byť požadované napríklad na zistenie, či má povinný majetok alebo príjem v dožiadanom štáte, na účely výkonu rozhodnutia. Rozsah, v akom možno osobitné osobné informácie poskytnúť dožadujúcemu ústrednému orgánu alebo žiadateľovi, bude závisieť od právnych predpisov o súkromí dožiadaného štátu.

c) Získanie dôkazov

951. Ústredný orgán možno požiadať o pomoc pri získavaní písomných alebo iných dôkazov potrebných v konaní. Spôsob, akým štát odpovie na toto dožiadanie, bude závisieť od toho, či sú príslušné štáty zmluvnými stranami nejakých medzinárodných dohôd, a od vnútroštátneho práva dožiadaného štátu (článok 50).[180]

952. Ak sa napríklad v krajine A narodí dieťa, ale oprávnený už v tomto štáte nemá pobyt, oprávnený môže požiadať o kópiu rodného listu, aby mohol podať žiadosť o výživné. Dožiadanie o osobitné opatrenia možno podať do krajiny A na získanie rodného listu.

d) Poskytnúť pomoc pri určení rodičovstva

953. Ak je určenie rodičovstva nevyhnutné na získanie rozhodnutia o výživnom, možno požiadať o pomoc ústredného orgánu. Hoci rodičovstvo možno určiť v rámci žiadosti o vydanie rozhodnutia, môžu sa vyskytnúť okolnosti, pri ktorých oprávnený požiada pomoc pri určení rodičovstva ešte pred podaním žiadosti. Spôsob, akým štát odpovie na takéto dožiadanie, bude závisieť od jeho vnútroštátneho práva, od toho, či sa dožiadanie týka dôkazov v súdnom konaní, a od toho, či sú oba štáty zmluvnými stranami akéhokoľvek ďalšieho medzinárodného dohovoru (článok 50). Diskusia o tejto problematike sa nachádza v kapitole 3 časti 2 oddiele V – Ostatné haagske dohovory.

Povinný *je fyzická osoba, ktorá má vyživovaciu povinnosť alebo o ktorej sa tvrdí, že má takúto povinnosť. Povinným môže byť rodič alebo manžel/manželka alebo ktokoľvek iný, kto je podľa právnych predpisov štátu, v ktorom bolo rozhodnutie vydané, povinný platiť výživné. V niektorých štátoch sa táto osoba nazýva platiteľ výživného, dlžník alebo rodič, ktorý nemá dieťa v starostlivosti, či rodič, ktorý s dieťaťom nebýva.*

e) Začatie konaní týkajúcich sa predbežných opatrení

954. Dožiadanie o začatie predbežných opatrení možno podať, ak je potrebné podať žiadosť o výživné alebo zabezpečiť výsledok prebiehajúceho konania o výživnom. Takéto opatrenia budú obyčajne obmedzené na územie dožiadaného štátu. Oprávnený môže napríklad požiadať o zriadenie *záložného práva* na majetok, a tak zabrániť jeho predaju, aby majetok ostal k dispozícii pre nasledujúcu žiadosť o výkon rozhodnutia o výživnom.

---

180 Pozri tiež dôvodovú správu, body 648 – 651.

f) Pomoc pri doručovaní písomností

955. Dožiadaný štát možno požiadať o pomoc pri doručovaní písomností súvisiacich so zvažovaným konaním o výživnom. Spôsob, akým štát odpovie na toto dožiadanie, bude závisieť od toho, či sú príslušné štáty zmluvnými stranami akýchkoľvek medzinárodných dohôd, a od vnútroštátneho práva dožiadaného štátu (článok 50).[181]

2. Sú požadované opatrenia nevyhnutné?

956. Ak je dožiadanie nevyhnutné pre zvažovanú žiadosť podľa dohovoru, dokumentácia z dožadujúceho štátu by mala obsahovať[182] dostatočné informácie umožňujúce dožiadanému ústrednému orgánu vydať rozhodnutie o tom, či sú opatrenia nevyhnutné.

3. Prijatie vhodných opatrení

957. Po preskúmaní dožiadania dožiadaný štát rozhodne, ktoré opatrenia sú vhodné alebo ktoré sa použijú na poskytnutie požadovanej pomoci. Kroky môže podniknúť samotný ústredný orgán alebo dožiadanie možno postúpiť príslušnému orgánu.

D. Ak ide o dožiadanie vo veci s medzinárodným prvkom, v ktorej sa koná v dožadujúcom štáte (článok 7 ods. 2)

958. Ak sa dožiadanie netýka zvažovanej žiadosti podľa dohovoru, možno podať dožiadanie o akýkoľvek typ pomoci vrátane typov pomoci uvedených v článku 7 ods. 1. Odpoveď dožiadaného štátu však závisí výlučne od jeho voľného uváženia.

959. Spôsob, akým dožiadaný štát odpovie na takéto dožiadanie, závisí od vnútroštátneho práva a politík daného štátu. V záujme dodržiavania osvedčených postupov však ústredný orgán bude možno chcieť poskytnúť pomoc, ak poskytnutie pomoci zníži potrebu postúpenia veci dožadujúcemu štátu alebo tomuto postúpeniu zabráni a ak sa tým zrýchli získanie výživného na deti alebo výživného na iných členov rodiny. Napríklad poskytnutie pomoci s cieľom dosiahnuť vydanie rozhodnutia o výživnom v dožadujúcom štáte môže odstrániť potrebu podať priame dožiadanie alebo žiadosť o rozhodnutie v dožiadanom štáte.

E. Poskytnutie informácií o stave dožadujúcemu štátu

960. Tlačivo správy o stave, ktoré sa používa pre žiadosti podľa dohovoru, nie je v prípade dožiadania o osobitné opatrenia potrebné a na dožiadania o osobitné opatrenia sa nevzťahujú ani lehoty na odpoveď stanovené v článku 12. Ústredný orgán by však stále mal dodržiavať všeobecné požiadavky dohovoru a zaručiť, že dožadujúci štát bude v primeranej lehote informovaný o prijatých krokoch. Osvedčeným postupom je za každých okolností dodržať lehoty uvedené v článku 12.

---

181 Tamtiež.

182 Keď bude vytvorené odporúčané tlačivo pre osobitné dožiadania, všetky spomínané informácie sa uvedú v tomto tlačive.

III. Ďalšie otázky

A. Náklady

961. Dožiadania o osobitné opatrenia sú výnimkou k všeobecnému pravidlu podľa dohovoru, že ústredný orgán musí znášať vlastné náklady. Ústredný orgán môže od žiadateľa požadovať úhradu nákladov spojených s dožiadaním o osobitné opatrenia, ak sú tieto náklady výnimočné (článok 8). Všimnite si však, že náklady možno vymáhať od inej osoby, ako je žiadateľ (napr. od povinného alebo od odporcu), ak to umožňujú vnútroštátne právne predpisy dožiadaného štátu.[183]

962. Výnimočné náklady nie sú v dohovore osobitne vymedzené.[184] Ide však o náklady, ktoré nie sú bežné, sú mimoriadne alebo predstavujú výnimku k všeobecnému pravidlu. Všeobecné náklady spojené s vybavovaním dožiadania sa pravdepodobne nebudú považovať za výnimočné. Bežné náklady na genetické testovanie alebo súdne trovy za podanie súdnej žiadosti o predbežné opatrenia preto nepatria do tejto kategórie.

963. V prípade, že ústredný orgán plánuje požadovať od žiadateľa úhradu nákladov za opatrenia, žiadateľ musí súhlasiť s poskytnutím služieb za uvedenú cenu, a to vopred, ešte pred poskytnutím týchto služieb. Žiadateľ tak bude mať možnosť rozhodnúť sa, či by nemal konať iným spôsobom.

Príklad

964. Oprávnená má pobyt v krajine A. Žiada o výživné na svoje dieťa. Povinný má pobyt v krajine B. Pred tým, než bude možné vydať rozhodnutie, sa musí určiť rodičovstvo.

965. Oprávnená má dve možnosti. Môže podať dožiadanie o osobitné opatrenia, v ktorom požiada o pomoc krajinu B pri určení rodičovstva, alebo o pomoc pri určení rodičovstva v krajine A. Krajina B poskytne informácie, či od oprávnenej bude požadovať úhradu nákladov spojených s konaním. Ak krajina B bude požadovať úhradu, oprávnená sa môže rozhodnúť podať len žiadosť o vydanie rozhodnutia v krajine B podľa článku 10 dohovoru a požiadať o určenie rodičovstva v rámci tohto konania. Ak oprávnená podá žiadosť o vydanie rozhodnutia podľa článku 10 dohovoru, takmer vo všetkých prípadoch budú náklady na testy na určenie rodičovstva súčasťou bezplatných služieb poskytovaných žiadateľovi[185] (pozri kapitolu 3).

IV. Doplňujúce materiály

A. Praktické rady

- Ak je pravdepodobné, že váš štát bude požadovať úhradu nákladov za poskytnutie osobitných opatrení, čo najskôr o tom informujte ústredný orgán v dožadujúcom štáte. V niektorých prípadoch bude požiadavka na úhradu nákladov faktorom, ktorý bude musieť žiadateľ zvážiť pri rozhodovaní, či jednoducho podá žiadosť podľa dohovoru namiesto toho, aby podával dožiadanie o osobitné opatrenia.
- V každom prípade musí byť žiadateľ informovaný o všetkých nákladoch, ktorých úhrada sa od neho bude požadovať, a pred tým, než sa podniknú dané kroky, musí poskytnúť svoj súhlas s pokračovaním konania za týchto podmienok.

---

183 Dôvodová správa, bod 215.
184 Vysvetlenie je uvedené v dôvodovej správe v bode 223.
185 Podlieha vyhláseniu, ktoré mohol vydať štát, že využije preskúmanie majetkových pomerov dieťaťa.

- Po prijatí dožiadania je osvedčeným postupom, že sociálny pracovník v dožiadanom štáte informuje ústredný orgán v dožadujúcom štáte o tom, ako dlho potrvá vybavovanie veci.
- Dožiadanie o osobitné opatrenia predstavuje výnimku zo všeobecného pravidla, že dožiadania podľa dohovoru sa podávajú príslušným orgánom a žiadosti sa podávajú prostredníctvom ústredných orgánov. Len ústredný orgán môže podať alebo prijať dožiadanie o osobitné opatrenia.

B. Súvisiace tlačivá

Potvrdzujúce tlačivo
Pre dožiadanie o osobitné opatrenia ešte nebolo vytvorené žiadne tlačivo.

C. Príslušné články dohovoru

Článok 6
Článok 7
Článok 8
Článok 15
Článok 43
Článok 50
Článok 51
Článok 52

D. Súvisiace oddiely príručky

Pozri kapitoly 4 a 5 – Odosielané a doručené žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon
Pozri kapitoly 8 a 9 – Odosielané a doručené žiadosti o vydanie rozhodnutia o výživnom
Pozri kapitolu 10 – Výkon rozhodnutí o výživnom

V. Kontrolný zoznam – Doručené dožiadania o osobitné opatrenia

	Postup	Odkaz v príručke
1.	Potvrďte prijatie dožiadania.	Oddiel II časť A
2.	Určte, či sa zvažuje žiadosť podaná podľa dohovoru.	Oddiel II časť B
3 a)	Ak súvisí so žiadosťou podľa dohovoru – určte, či sa dožiadanie týka jedného z uvedených opatrení.	Oddiel II časť C ods. 1
3 b)	Ak súvisí so žiadosťou podľa dohovoru – sú opatrenia potrebné?	Oddiel II časť C ods. 2
3 c)	Ak súvisí so žiadosťou podľa dohovoru – poskytnite pomoc podľa potreby.	Oddiel II časť C ods. 3
4.	Ak dožiadanie nesúvisí so žiadosťou podľa dohovoru – prijmite opatrenia, ktoré umožňuje vnútroštátna politika a vnútroštátne právne predpisy.	Oddiel II časť D
5.	Poskytnite tlačivo správy o stave.	Oddiel II časť E

VI. Najčastejšie otázky

Musí dožiadaný ústredný orgán poskytnúť požadované osobitné opatrenia?

966. Nie vo všetkých prípadoch. Ak zistí, že opatrenia nie sú potrebné na pomoc v konaní podľa dohovoru (alebo na určenie, či by sa konanie malo začať), môže dožiadanie odmietnuť. Ak sa dožiadanie týka pomoci v súvislosti s konaním o výživnom prebiehajúcim v dožadujúcom štáte, poskytnutie akejkoľvek pomoci závisí od voľného uváženia orgánu.

Môže dožiadaný ústredný orgán požadovať úhradu za poskytnutie svojich služieb?

967. Áno, v obmedzených prípadoch. Náklady musia byť výnimočné a žiadateľ musí najskôr vyjadriť súhlas s poskytnutím služieb za týchto podmienok.

Kapitola 15
Vypĺňanie tlačív

Spôsob usporiadania tejto kapitoly:

Táto kapitola obsahuje usmernenie pre vypĺňanie tlačív, ktoré sa môžu použiť vo veciach podľa dohovoru.

Oddiel I obsahuje usmernenie pre vyplnenie dvoch povinných tlačív, ktoré sa musia použiť v prípade každej žiadosti podľa dohovoru.

Oddiel II obsahuje usmernenie pre vyplnenie odporúčaných tlačív týkajúcich sa štyroch hlavných žiadostí podľa dohovoru.

Oddiel III obsahuje usmernenie pre vyplnenie dodatočných tlačív, ako je tlačivo pre finančné informácie, potvrdenie o vykonateľnosti, oznámenie o riadnom oboznámení a ďalšie tlačivá.

Oddiel IV obsahuje kontrolný zoznam, v ktorom sa uvádzajú písomnosti, ktoré sa majú priložiť k odosielaným žiadostiam podľa dohovoru.

Oddiel V obsahuje informácie o vypĺňaní tlačív požadovaných v prípade priameho dožiadania príslušnému orgánu o uznanie a výkon rozhodnutia.

V dodatku k tejto kapitole sa vysvetľujú základy pre uznanie a výkon rozhodnutia na pomoc sociálnym pracovníkom pri vypĺňaní odporúčaných tlačív žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon.

I. Vypĺňanie povinných tlačív požadovaných pre všetky žiadosti

968. Tento oddiel sa zaoberá vyplnením dvoch povinných tlačív, ktoré sa musia použiť v prípade každej žiadosti podľa dohovoru. Tieto tlačivá sú uvedené ako prílohy k samotnému dohovoru. V prípade dožiadaní o osobitné opatrenia a priamych dožiadaní príslušným orgánom v dožiadanom štáte sa tieto tlačivá nemusia používať.

A. Sprievodné tlačivo

969. Sprievodné tlačivo je povinné tlačivo, ktorým sa stanovujú štandardné, jednotné spôsoby posielania žiadostí medzi štátmi. Obsahuje zoznam požadovaných písomností a informácií uvedených v spise, ako aj oznámenie pre dožiadaný ústredný orgán, o ktoré opatrenie sa žiada.

970. Sprievodné tlačivo je povinné tlačivo. Musí byť priložené ku každej žiadosti, ktorá sa podáva podľa tohto dohovoru. Informácie vysvetľujúce, ako ho vyplniť, sú uvedené ďalej. Tento oddiel sa vzťahuje na všetky žiadosti podané podľa dohovoru.

a) Preambula

971. Všetky informácie v akejkoľvek písomnosti odoslanej inému ústrednému orgánu sa musia považovať za dôverné podľa požiadaviek právnych predpisov štátu, ktorý vybavuje žiadosť, a môžu sa použiť na účely žiadosti o výživné podľa dohovoru. V preambule tlačiva sa však tiež uznáva, že existujú situácie, v rámci ktorých by sprístupnenie akýchkoľvek osobných informácií mohlo ohroziť zdravie, bezpečnosť alebo slobodu osoby.

Rozhodnutie o nesprístupnení prijal ústredný orgán v súlade s článkom 40.

972. Ak žiadateľ uviedol, že by sprístupnenie informácií mohlo byť problémom, označte políčko v riadku „Rozhodnutie o nesprístupnení“, ktorý sa nachádza v hornej časti prvej strany tlačiva.

973. Pozri oddiel II tejto kapitoly o ochrane osobných informácií.

b) Dožadujúci ústredný orgán

Referencia: časti 1 a 2

974. Polia pod vyhlásením o osobných údajoch obsahujú informácie o ***dožadujúcom ústrednom orgáne*** a osobe, ktorú treba kontaktovať v prípade, ak dožiadaný štát bude požadovať kontrolu. Jazykom komunikácie medzi ústrednými orgánmi bude jazyk dožiadaného štátu,[186] iný dohodnutý jazyk alebo anglický či francúzsky jazyk, pokiaľ dožiadaný štát neuplatnil výhradu týkajúcu sa používania anglického alebo francúzskeho jazyka. Pomocou profilu krajiny sa potvrdí, ktorý jazyk sa má použiť. Ak jazyk predstavuje významný problém pre riadenie veci vo vašej krajine, uveďte v tejto časti uprednostňovaný jazyk.

Dožadujúcim ústredným orgánom *je ústredný orgán v štáte, v ktorom bola podaná žiadosť alebo dožiadanie. Tento ústredný orgán zašle žiadosť* ***dožiadanému ústrednému orgánu****, ktorý žiadosť spracuje a pošle ju na doplnenie príslušnému orgánu.*

c) Dožiadaný ústredný orgán

Referencia: časť 3

975. Nasledujúce riadky nepotrebujú vysvetlenie a vyžaduje sa v nich uvedenie kontaktných informácií o dožiadanom ústrednom orgáne. Tieto informácie budú uvedené v profile krajiny.

d) Údaje o žiadateľovi

Referencia: časť 4

976. Žiadateľ je osoba, ktorá podáva dožiadanie o služby týkajúce sa výživného. Podľa typu podanej žiadosti žiadateľom môže byť oprávnený vrátane verejného orgánu alebo povinný. Žiadateľom môže byť aj právny zástupca dieťaťa.

---

186 Týmto jazykom môže byť úradný jazyk územného celku dožiadaného štátu, ako je provincia alebo územie, ak tento štát vydal vyhlásenie (článok 44).

e) Údaje o osobe / osobách oprávnenej / oprávnených na výživné

Referencia: časť 5

977. Ak žiadateľ žiada o výživné pre seba, uveďte túto informáciu v písmene a). V prípade ostatných rodinných príslušníkov alebo závislých osôb vyplňte požadované informácie vrátane dátumu narodenia každého dieťaťa. Je nevyhnutné potvrdiť, že deti sú osoby vo veku do 21 rokov, a teda sa na ne vzťahuje dohovor. Používajte mená v podobe, v akej sa uvádzajú na rodnom liste alebo v iných úradných záznamoch.

f) Údaje o povinnom

Referencia: časť 6

a) ☐ *Osoba je totožná so žiadateľom uvedeným v bode 4.*

978. Toto políčko označte, ak je žiadateľom povinný. Treba mať na zreteli, že povinný nemôže žiadať o vydanie rozhodnutia.

979. Vo všetkých prípadoch v tomto bode uveďte základné informácie o povinnom. Dodatočné informácie o povinnom sa uvedú v tlačive žiadosti a v tlačive o majetkových pomeroch, ak sa tieto informácie použijú v prípade konkrétnej žiadosti.

g) Identifikácia žiadosti

Referencia: časť 7

980. Tabuľka uvedená ďalej obsahuje krížové odkazy pre žiadosti podľa rôznych podčastí článku 10. Označte políčko podľa typu podávanej žiadosti.

Číslo článku	Vysvetlenie
Článok 10 ods. 1 písm. *a)*	Žiadosť oprávneného o uznanie alebo o uznanie a výkon existujúceho rozhodnutia, ktoré nebolo vydané v dožiadanom štáte
článok 10 ods. 1 písm. *b)*	Žiadosť oprávneného o výkon existujúceho rozhodnutia vydaného alebo uznaného v dožiadanom štáte
článok 10 ods. 1 písm. *c)*	Žiadosť oprávneného o vydanie nového rozhodnutia v dožiadanom štáte, ak neexistuje žiadne rozhodnutie
článok 10 ods. 1 písm. *d)*	Žiadosť oprávneného o vydanie rozhodnutia v dožiadanom štáte, ak uznanie a výkon existujúceho rozhodnutia nie je možné
článok 10 ods. 1 písm. *e)*	Žiadosť oprávneného o zmenu rozhodnutia vydaného v dožiadanom štáte
článok 10 ods. 1 písm. *f)*	Žiadosť oprávneného o zmenu rozhodnutia nevydaného v dožiadanom štáte

Článok 10 ods. 2 písm. *a)*	Žiadosť povinného o uznanie existujúceho rozhodnutia alebo o obmedzenie výkonu existujúceho rozhodnutia vydaného v dožiadanom štáte
článok 10 ods. 2 písm. *b)*	Žiadosť povinného o zmenu rozhodnutia vydaného v dožiadanom štáte
článok 10 ods. 2 písm. *c)*	Žiadosť povinného o zmenu rozhodnutia nevydaného v dožiadanom štáte

Obrázok 37: Tabuľka žiadostí podľa článku 10

Referencia: časť 8

981. V časti 8 sprievodného tlačiva sa uvádzajú písomnosti, ktoré sa musia priložiť k žiadosti.

982. Časť 8 písm. a) sa použije vtedy, keď ide o žiadosť o uznanie a výkon podľa článku 10 ods. 1 písm. *a)*. Označte políčka primerané k vašej žiadosti. Posledné políčka s odkazom na článok 30 sa použijú vtedy, keď ide o žiadosť o uznanie dohody o výživnom.

983. Ak nejde o žiadosť podľa článku 10 ods. 1 písm. *a)*, použije sa zoznam písomností uvedený v časti 8 písm. b) sprievodného tlačiva.

h) Vyplnenie tlačiva

Referencia: posledná časť

984. Úradník, ktorý vyplnil sprievodné tlačivo, toto tlačivo nepodpisuje. Táto osoba však musí uviesť svoje meno a dátum vyplnenia žiadosti. (Kontaktné informácie sú už uvedené na prvej strane tlačiva.)

B. Potvrdzujúce tlačivo

985. Tento oddiel obsahuje pokyny na vyplnenie povinného potvrdzujúceho tlačiva. Toto tlačivo sa používa pri každej žiadosti podľa dohovoru. Podľa článku 12 ods. 3 je potrebné potvrdiť prijatie žiadosti do šiestich týždňov odo dňa prijatia žiadosti, a to pomocou tohto tlačiva.

a) Preambula

986. Pred vypĺňaním tlačiva zvážte, či by sprístupnením informácií pomocou tohto tlačiva mohlo dôjsť k ohrozeniu zdravia, bezpečnosti alebo slobody osoby. Ak by k tomu mohlo dôjsť, označte políčko v hornej časti tlačiva.

b) Kontaktné údaje

Referencia: časti 1 a 2

987. Zabezpečte, aby sa uvedené kontaktné informácie vzťahovali na osobu alebo útvar, ktorý bude zodpovedať za ďalšiu kontrolu.

c) Dožadujúci ústredný orgán

Referencia: časť 3

988. Na vyplnenie tejto časti použite informácie z doručenej žiadosti.

d) Podrobné údaje o žiadosti

Referencia: časť 4

989. Prostredníctvom odkazu na číslo článku uveďte, ktoré žiadosti boli prijaté. Krížové odkazy na každý typ žiadosti sú uvedené v tabuľke na obrázku 37 o vypĺňaní sprievodného tlačiva.

990. V tejto časti sa tiež vyžadujú podrobné údaje o žiadateľovi a osobách, ktoré sú oprávnené na výživné. Tieto informácie sú uvedené v sprievodnom tlačive, ktoré bolo priložené k doručenej žiadosti.

e) Prvé vykonané kroky

Referencia: časť 5

991. Uveďte, ktoré kroky boli v súvislosti so žiadosťou vykonané. Ak žiadosť nemožno spracovať, lebo je potrebné poslať dodatočné písomnosti, uveďte požadované písomnosti alebo typ informácií.

992. Ak ústredný orgán vydal rozhodnutie, že nespracuje žiadosť, lebo je zrejmé, že neboli splnené požiadavky týkajúce sa žiadosti, uveďte, či sú dôvody priložené k potvrdeniu, alebo či budú poslané neskôr. Podrobné kapitoly týkajúce sa spracovania doručených žiadostí o uznanie a výkon, výkon a vydanie poskytujú vysvetlenie, kedy by táto odpoveď mohla byť vhodná.

f) Vyplnenie tlačiva

Referencia: posledná časť

993. Tlačivo nie je podpísané; meno úradníka ústredného orgánu zodpovedného za vyplnenie tlačiva by sa však malo na tlačive uviesť.

II. Pokyny na vypĺňanie odporúčaných tlačív žiadosti

994. Táto časť kapitoly obsahuje pokyny na vyplnenie odporúčaných tlačív na zasielanie týchto žiadostí medzi ústrednými orgánmi:

- žiadosť o uznanie alebo o uznanie a výkon,
- žiadosť o výkon rozhodnutia vydaného alebo uznaného v dožiadanom štáte,
- žiadosť o vydanie rozhodnutia,
- žiadosť o zmenu rozhodnutia.

995. Tento oddiel je rozdelený na tri časti.

996. Prvá časť obsahuje pokyny na vyplnenie odporúčaných tlačív žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon, výkon, vydanie a zmenu.

997. Druhá časť obsahuje pokyny na vyplnenie dodatočných tlačív.

998. Tretia časť obsahuje kontrolné zoznamy, v ktorých sa uvádzajú písomnosti, ktoré by sa mali priložiť ku každému typu žiadosti.

A. Odporúčané tlačivo žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon

999. Tento oddiel obsahuje pokyny na vyplnenie odporúčaného tlačiva, ktoré sa má použiť v prípade žiadostí o uznanie alebo o uznanie a výkon rozhodnutí o výživnom alebo dohôd o výživnom. Podrobnejšie informácie o postupoch týkajúcich sa tejto žiadosti sa nachádzajú v kapitole 4.

1. Vyplnenie tlačiva

a) Ktoré tlačivo použiť

1000. Ak je žiadateľom oprávnený vrátane verejného orgánu, ktorý koná v mene oprávneného alebo ktorý oprávnenému poskytol dávky, alebo povinný, použite tlačivo pre žiadosti podľa článku 10 ods. 1 písm. *a)* a článku 10 ods. 2 písm. *a)*. Skontrolujte čísla uplatňovaných článkov.

b) Ochrana osobných a dôverných informácií

Referencia: úvodný odsek

1001. V dohovore sa stanovuje, že žiadne informácie zhromaždené alebo odovzdané v žiadostiach podľa tohto dohovoru sa nesmú sprístupniť ani potvrdiť, ak by sa tým mohlo ohroziť zdravie, bezpečnosť alebo sloboda osoby.

1002. Ak sú v tejto súvislosti nejaké obavy, označte príslušné políčko v tlačive žiadosti a osobné informácie neuvádzajte v časti 2, ale na samostatnom tlačive (tlačivo s obmedzenými informáciami).

1003. Celá diskusia o požiadavkách na ochranu osobných a dôverných informácií sa nachádza v kapitole 3.

c) Meno a kontaktné údaje žiadateľa

Referencia: časť 2

1004. Uveďte, či je žiadateľom oprávnený (osoba, ktorá je oprávnená na výživné), povinný alebo zástupca niektorého z nich.

1005. Kontaktné informácie slúžia na dva účely. Po prvé, slúžia na identifikáciu strán v rámci konania tak, aby ústredný alebo príslušný orgán v každom štáte mohol riadne pripraviť vec alebo spis. Po druhé, kontaktné informácie musia byť dostatočné na to, aby bolo možné informovať žiadateľa v prípade, ak bolo podané odvolanie proti rozhodnutiu o uznaní a výkone rozhodnutia o výživnom.

***Osvedčený postup**: Dožadujúci ústredný orgán by mal zabezpečiť, že vždy bude mať k dispozícii správnu adresu alebo iné spôsoby, ako sa spojiť so žiadateľom. V priebehu konania o žiadosti sa môžu objaviť problémy, ktoré si budú vyžadovať ďalšie informácie alebo písomnosti, a ústredný orgán v dožadujúcom štáte (odosielajúci štát) musí byť schopný kontaktovať žiadateľa, aby získal tieto informácie alebo písomnosti.*

1006. Niektoré štáty sa môžu rozhodnúť, že namiesto adresy žiadateľa použijú adresu ústredného orgánu alebo iného príslušného orgánu, ak právne predpisy dožadujúceho štátu zakazujú sprístupnenie osobnej adresy.[187]

1007. Ak je žiadateľom verejný orgán, uveďte túto informáciu.

d) Údaje o osobách oprávnených na výživné

Referencia: časť 3

1008. Žiadosť musí obsahovať informácie postačujúce na identifikáciu každej osoby podľa rozhodnutia oprávnenej na výživné. Takouto osobou je aj žiadateľ (obyčajne rodič, hoci žiadateľom môže byť aj dieťa), aj všetky deti, na ktoré sa vzťahuje dohovor. V každom prípade sa musí uviesť dátum narodenia na účely overenia totožnosti každej osoby oprávnenej na výživné a na určenie ich veku s cieľom zabezpečiť, aby rozhodnutie patrilo do rozsahu pôsobnosti dohovoru.

1009. Musí sa uviesť aj základ, podľa ktorého vzniká žiadateľovi a deťom nárok na výživné. Tieto informácie dožiadanému štátu umožnia potvrdiť, či žiadosť patrí do rozsahu pôsobnosti dohovoru. To sa týka vzťahu medzi žiadateľom alebo osobou oprávnenou na výživné a povinným.

Vysvetlenie pojmov

1010. V tejto časti tlačiva sa používajú tieto pojmy:

Referencia: časti 3.1 a 3.2

- Rodičovstvo
  Toto políčko označte, ak je základom pre výživné vzťah medzi rodičom a dieťaťom. Tento pojem sa vzťahuje aj na situácie, pri ktorých sa deti narodili v rámci manželstva, takže rodičovstvo sa predpokladá alebo vyplýva zo zákona, aj na situácie, keď sa spojenie medzi rodičom a dieťaťom určuje alebo potvrdzuje prostredníctvom testov na určenie rodičovstva.

- Manželstvo
  Toto políčko označte, ak strany uzatvorili manželstvo.

- Príbuznosť
  Označte toto políčko, ak bol vzťah medzi žiadateľom a povinným založený na rodinných vzťahoch – napríklad povinný je strýc alebo iný príbuzný. Toto platí len v prípade, keď dožiadaný aj dožadujúci štát rozšírili platnosť dohovoru na tieto druhy rodinných vzťahov (pozri kapitolu 3).

- Starý rodič/súrodenec/vnúča
  Toto políčko označte v prípade, ak je vzťah medzi žiadateľom a povinným jedným z uvedených typov. Toto platí len v prípade, keď dožiadaný aj dožadujúci štát rozšírili platnosť dohovoru na tieto druhy rodinných vzťahov.

- *In loco parentis* alebo rovnocenný vzťah
  In loco parentis znamená vzťah, v ktorom dospelá osoba zastáva vo vzťahu k dieťaťu pozíciu rodiča. Tento vzťah môže vzniknúť vtedy, ak dospelá osoba žila s deťmi a voči deťom sa správa takisto ako ich rodič. V niektorých štátoch sem patrí aj vzťah nevlastného rodiča.

---

187 Pozri dôvodovú správu, bod 612.

- Zväzok podobný manželstvu
  Toto políčko označte, ak strany neboli v manželskom zväzku, ale žili vo zväzku podobnom manželstvu. V niektorých štátoch sa tento zväzok označuje ako spolužitie druha a družky. Toto platí len v prípade, keď dožiadaný aj dožadujúci štát rozšírili platnosť dohovoru na tieto druhy zväzkov (pozri kapitolu 3).

1011. Časť 3.1 vyplňte informáciami o žiadateľovi. Dátum narodenia žiadateľa už je uvedený v časti 2. Ak je žiadateľom dieťa, vyplňte túto časť.

1012. Časť 3.2 vyplňte informáciami týkajúcimi sa všetkých detí, ktoré sú oprávnené na výživné. Ak je dieťa žiadateľom, treba vyplniť len časť 3.2. Ak sa žiadosť týka viac ako troch detí, označte políčko v časti 3.4 a na samostatnej strane priložte dodatočné informácie.

1013. Časť 3.3 vyplňte, ak je na výživné oprávnená iná osoba ako žiadateľ alebo dieťa.

e) Meno a kontaktné údaje povinného

Referencia: časť 4.1

1014. Uveďte, či je žiadateľom povinný.

1015. Údaje v časti 4.1 týkajúce sa povinného sú potrebné na vybavenie žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon a na informovanie povinného podľa požiadaviek stanovených v právnych predpisoch dožiadaného štátu. Táto časť by sa mala vyplniť v rozsahu, v akom sú žiadateľovi tieto informácie známe. Dožiadaný štát musí, ak je to potrebné, vykonať služby na zistenie miesta alebo vyhľadanie povinného, ak presné miesto jeho alebo jej pobytu nie je známe.

***Osvedčený postup**: Ak žiadateľ nevie, kde povinný žije, nezabudnite uviesť čo najviac ďalších informácií o poslednom známom mieste pobytu povinného – napríklad uveďte zamestnávateľa alebo miesto. Môžete uviesť aj informácie o iných väzbách na štát – napríklad o príbuzných, u ktorých sa povinný môže zdržiavať.*

f) Meno a kontaktné údaje zástupcu oprávneného

Referencia: časť 4.2

1016. V tejto časti treba vyplniť údaje o mieste pobytu oprávneného alebo informácie o zástupcovi oprávneného. Týmto zástupcom v mnohých prípadoch môže byť právny poradca oprávneného.

1017. V časti 4.3 treba uviesť osobné identifikačné číslo, ak je toto číslo známe. Týmto číslom môže byť číslo sociálneho zabezpečenia (Spojené štáty), číslo sociálneho poistenia (Kanada), daňové číslo (Austrália) alebo iné číslo vydávané vládou, ktoré môže pomôcť ústrednému orgánu v dožiadanom štáte určiť miesto pobytu povinného alebo overiť jeho či jej totožnosť vo vládnych alebo iných databázach.

g) Kam treba poslať platbu

Referencia: časť 5

1018. Ak sa má uskutočniť výkon rozhodnutia, dožiadaný štát musí vedieť, kam sa majú posielať platby. Ak sa platby posielajú na spracovanie príslušnému orgánu v dožadujúcom štáte, na tomto mieste uveďte údaje týkajúce sa útvaru, ktorý platby spracúva alebo rozdeľuje, ako aj referenčné číslo spisu alebo účtu, aby bolo platby možné riadne identifikovať.

Ak existujú obavy o riziku pre žiadateľa, túto časť tlačiva nevypĺňajte. Použite tlačivo s obmedzenými informáciami.

h) Žiadosť len o uznanie

Referencia: časť 6

1019. Ak sa žiadosť týka len uznania rozhodnutia o výživnom a žiadateľ nepožaduje výkon rozhodnutia po jeho uznaní, označte políčko v časti 6. Všimnite si, že v prípade, ak sa žiadosť podáva len o uznanie, potvrdenie o vykonateľnosti nie je potrebné. Všetko, čo sa vyžaduje, je vyhlásenie, že rozhodnutie má účinnosť v štáte pôvodu. Dodatočné informácie o žiadostiach týkajúcich sa len uznania sa nachádzajú v kapitole 4.

i) Základy pre uplatňovanie právomoci uznať a vykonávať rozhodnutie

Referencia: časť 7

1020. Táto časť sa nemusí vypĺňať, ak ide o žiadosť o uznanie alebo o uznanie a výkon dohody o výživnom.

1021. Ak sa žiadosť týka uznania alebo uznania a výkonu rozhodnutia o výživnom, dožiadaný štát musí poznať právny základ, na základe ktorého možno rozhodnutie uznať a vykonať.

1022. V odporúčanom tlačive sú uvedené základy pre právomoci. Tieto zásady pochádzajú z článku 20. Podľa potreby sa odvolajte na samotné rozhodnutie, informácie od žiadateľa alebo na spis príslušného orgánu. Na tlačive je dôležité označiť všetky políčka, ktoré sa môžu uplatňovať. Ak odporca namieta proti uznaniu alebo proti uznaniu a výkonu, záleží na ňom, aby preukázal, že žiaden zo základov pre uznanie a výkon sa neuplatní.

1023. Viac informácií o type situácií, ktoré by mohli naznačiť základ pre uznanie a výkon, sa nachádza v dodatku k tejto kapitole.

j) Účasť odporcu

Referencia: časť 8

1024. Ako sa uvádza v kapitole 4, na to, aby v prípade rozhodnutia došlo k uznaniu alebo k uznaniu a výkonu, dožiadaný štát sa musí presvedčiť, že odporca bol oboznámený so žiadosťou alebo konaním o výživné, ako sa požaduje v právnych predpisoch štátu, v ktorom bolo rozhodnutie vydané, a že mal možnosť sa vyjadriť alebo mal na konaní zastúpenie. Ak sa použil administratívny proces v prípade, keď bolo rozhodnutie vydané bez toho, aby sa konalo vypočutie, odporca musí byť oboznámený s rozhodnutím po jeho vydaní a musí sa mu poskytnúť riadna možnosť podať námietku proti rozhodnutiu vydanému orgánom, ako sa vyžaduje v právnych predpisoch štátu, ktorý vydal rozhodnutie.

1025. Touto požiadavkou sa zaoberá časť 8 tlačiva. Uveďte, či sa odporca zúčastnil alebo nezúčastnil na konaní v štáte pôvodu, a to, či bol zastúpený.

1026. Účasť odporcu môže byť zjavná priamo z rozhodnutia, ak sa na ňom uvádza, že sa odporca zúčastnil na konaní o výživnom, alebo bol na ňom zastúpený, alebo sa proti rozhodnutiu odvolal.

1027. Ak sa odporca nezúčastnil a nebol ani zastupovaný, príslušný orgán musí potvrdiť, že odporca bol riadne oboznámený podľa požiadaviek v právnych predpisoch štátu, v ktorom bolo rozhodnutie vydané, a musí zohľadniť všetky okolnosti. Odporúčané tlačivo bolo vytvorené na účely splnenia tejto požiadavky (oznámenie o riadnom oboznámení). Pokyny na vyplnenie tohto tlačiva sú uvedené ďalej.

1028. Ak bolo rozhodnutie vydané v rámci systému, v ktorom nie je potrebné žiadne vypočutie, treba uviesť neúčasť povinného alebo odporcu a vždy bude potrebné priložiť oznámenie o riadnom oboznámení.

1029. Rozhodnutie vydané bez riadneho oboznámenia odporcu nemôže byť podľa dohovoru uznané ani vykonané.

k) Tlačivo o majetkových pomeroch

Referencia: časť 9

1030. Tlačivo o majetkových pomeroch je potrebné v prípade, ak sa má rozhodnutie po svojom uznaní vykonať. Pokyny na vyplnenie tohto tlačiva sa nachádzajú v oddiele IV tejto kapitoly.

l) Právna pomoc

Referencia: časť 10

1031. Vo väčšine prípadov, keď oprávnený podáva žiadosť o uznanie alebo o uznanie a výkon, dožiadaný štát musí poskytnúť bezplatnú právnu pomoc (pozri kapitolu 3) a žiadateľ nemusí poskytnúť žiadne ďalšie informácie týkajúce sa tejto otázky.

1032. Časť 10 sa však bude musieť vyplniť, ak:

- žiadosť podáva oprávnený a týka sa iných vyživovacích povinností, ako je vyživovacia povinnosť vyplývajúca zo vzťahu medzi rodičom a dieťaťom v prípade dieťaťa mladšieho ako 21 rokov, alebo
- žiadosť podáva povinný.

1033. Ak platí ktorákoľvek z týchto situácií, dožiadaný štát pri určovaní, či poskytne pomoc, môže využiť preskúmanie majetkových pomerov alebo odôvodnenia žiadosti. Tlačivo o majetkových pomeroch bude určené na preskúmanie majetkových pomerov a žiadateľ by mal uviesť aj informácie dokazujúce, či žiadateľ využil právnu pomoc v štáte pôvodu. Postačujúcim by mal byť list od orgánu, ktorý pomoc poskytol.

m) Meno kontaktnej osoby v ústrednom orgáne zodpovednej za vybavovanie žiadosti

Referencia: časť 12

1034. Na tomto mieste by sa mala identifikovať osoba v ústrednom orgáne zodpovedná buď za vyplnenie žiadosti, alebo za preskúmanie žiadosti, ak ju žiadateľ vyplnil osobne. V súlade s prístupom „neutrality z hľadiska média“, ktorý umožňuje elektronické posielanie písomností, tlačivo nemusí byť podpísané.

B. Odporúčané tlačivo žiadosti o výkon rozhodnutia vydaného alebo uznaného v dožiadanom štáte

1035. Tento oddiel obsahuje pokyny pre vypĺňanie odporúčaného tlačiva žiadostí o výkon rozhodnutia vydaného alebo uznaného v dožiadanom štáte. Informácie o tejto žiadosti sa nachádzajú v kapitole 6.

1. Vyplnenie tlačiva

a) Ktoré tlačivo použiť

1036. Použite odporúčané tlačivo pre žiadosti podľa článku 10 ods. 1 písm. *b)*, lebo v žiadosti sa od dožiadaného štátu žiada o výkon jeho vlastného rozhodnutia alebo rozhodnutia, ktoré už dožiadaný štát uznal.

b) Ochrana osobných a dôverných informácií

Referencia: úvodný odsek a časť 2 písm. d), e), f) a g)

1037. V dohovore sa stanovuje, že žiadne informácie zhromaždené alebo odovzdané v žiadostiach podľa tohto dohovoru sa nesmú sprístupniť ani potvrdiť, ak by sa tým mohlo ohroziť zdravie, bezpečnosť alebo sloboda osoby.

1038. Ak sú v tejto súvislosti nejaké obavy, označte príslušné políčko v tlačive žiadosti a osobné informácie neuvádzajte v časti 2, ale na samostatnom tlačive (tlačivo s obmedzenými informáciami).

1039. Celá diskusia o požiadavkách na ochranu osobných a dôverných informácií sa nachádza v kapitole 3.

c) Meno a kontaktné údaje žiadateľa

Referencia: časť 2

1040. Kontaktné informácie slúžia na dva účely. Po prvé, slúžia na identifikáciu strán v rámci konania tak, aby ústredný alebo príslušný orgán mohol riadne pripraviť prípad alebo spis. Po druhé, kontaktné informácie musia byť postačujúce na to, aby dožadujúcemu štátu umožnili kontaktovať žiadateľa v prípade, ak ústredný orgán v dožiadanom štáte požiada o ďalšie informácie s cieľom začať výkon (napr. na potvrdenie dlžného výživného).

1041. Niektoré štáty sa môžu rozhodnúť, že namiesto adresy žiadateľa použijú adresu ústredného orgánu alebo iného príslušného orgánu, ak právne predpisy dožadujúceho štátu zakazujú sprístupnenie osobnej adresy.[188] Tento postup môže byť aj osvedčeným postupom v prípadoch, keď v dožadujúcom štáte existuje program na výkon výživného na deti a tento program disponuje dodatočnými informáciami o povinnom, jeho majetku a príjme alebo o výpočte dlžného výživného, ktoré by mohli pomôcť príslušnému orgánu v dožiadanom štáte pri výkone rozhodnutia. V takom prípade bude rýchlejšie, ak dožiadania o ďalšie informácie alebo o pomoc budú adresované priamo programu alebo príslušnému orgánu, ktorý má tieto informácie (napr. agentúra na vymáhanie výživného na deti), a nie žiadateľovi.

1042. Ak je žiadateľom verejný orgán, uveďte túto informáciu.

> ***Osvedčený postup**: Dožadujúci ústredný orgán by mal zabezpečiť, že vždy bude mať k dispozícii platnú adresu alebo iné spôsoby, ako sa spojiť so žiadateľom. V priebehu výkonu sa môžu objaviť problémy, ktoré si budú vyžadovať ďalšie informácie alebo písomnosti, a ústredný orgán v dožadujúcom štáte musí byť schopný kontaktovať žiadateľa, aby získal tieto informácie alebo písomnosti.*

---

188 Pozri dôvodovú správu, bod 612.

d) Údaje o osobách oprávnených na výživné

Referencia: časť 3

1043. Žiadosť musí obsahovať informácie postačujúce na identifikáciu každej osoby podľa rozhodnutia oprávnenej na výživné. Takouto osobou je aj žiadateľ (obyčajne rodič detí), aj všetky deti, na ktoré sa vzťahuje dohovor. V každom prípade sa musí uviesť dátum narodenia, keďže je dôležité zabezpečiť, že rozhodnutie patrí do rozsahu pôsobnosti dohovoru (pozri kapitolu 3).

1044. Musí sa uviesť aj základ, podľa ktorého vzniká žiadateľovi a deťom nárok na výživné. Tieto informácie dožiadanému štátu umožnia potvrdiť, či žiadosť patrí do rozsahu pôsobnosti dohovoru.

Vysvetlenie pojmov

1045. V tejto časti sa používajú tieto pojmy:

Referencia: časti 3.1 a 3.2

- Rodičovstvo
  Toto políčko označte, ak je základom pre výživné vzťah medzi rodičom a dieťaťom. Tento pojem sa vzťahuje aj na situácie, pri ktorých sa deti narodili v rámci manželstva, takže rodičovstvo sa predpokladá alebo vyplýva zo zákona, aj na situácie, keď sa spojenie medzi rodičom a dieťaťom určuje alebo potvrdzuje prostredníctvom testov na určenie rodičovstva.

- Manželstvo
  Toto políčko označte, ak rozhodnutie súvisí s manželským zväzkom medzi žiadateľom a povinným.

- Príbuznosť
  Označte toto políčko, ak bol vzťah medzi žiadateľom a povinným založený na rodinných vzťahoch – napríklad odporca je strýc alebo iný príbuzný. Toto platí len v prípade, keď dožiadaný aj dožadujúci štát rozšírili platnosť dohovoru na tieto druhy rodinných vzťahov.

- Starý rodič/súrodenec/vnúča
  Označte jedno políčko v prípade, ak je vzťah medzi žiadateľom a povinným jedným z uvedených typov. Toto platí len v prípade, keď dožiadaný aj dožadujúci štát rozšírili platnosť dohovoru na tieto druhy rodinných vzťahov.

- *In loco parentis* alebo rovnocenný vzťah
  In loco parentis znamená vzťah, v ktorom dospelá osoba zastáva vo vzťahu k dieťaťu pozíciu rodiča. Tento vzťah môže vzniknúť vtedy, ak dospelá osoba žila s deťmi a voči deťom sa správa takisto ako ich rodič. V niektorých štátoch sem patrí aj vzťah nevlastného rodiča.

- Zväzok podobný manželstvu
  Toto políčko označte, ak strany neboli v manželskom zväzku, ale žili vo zväzku podobnom manželstvu. V niektorých štátoch sa tento zväzok označuje ako spolužitie druha a družky. Toto platí len v prípade, keď dožiadaný aj dožadujúci štát rozšírili platnosť dohovoru na tieto druhy vzťahov.

1046. Časť 3.1 vyplňte informáciami o žiadateľovi. Dátum narodenia žiadateľa už je uvedený v časti 2. Ak je žiadateľom dieťa, vyplňte túto časť.

1047. Časť 3.2 vyplňte informáciami týkajúcimi sa všetkých detí, ktoré sú oprávnené na výživné. Ak je dieťa žiadateľom, treba vyplniť len časť 3.2. Ak sa žiadosť týka viac ako troch detí, označte políčko v časti 3.4 a na samostatnej strane priložte dodatočné informácie.

1048. Časť 3.3 vyplňte, ak je na výživné oprávnená iná osoba ako žiadateľ alebo dieťa.

e) Meno a kontaktné údaje povinného (odporcu)

Referencia: časť 4

1049. Kontaktné údaje odporcu potrebuje orgán, ktorý má zabezpečiť výkon, na spracovanie dožiadania o výkon. Táto časť by sa mala vyplniť v rozsahu, v akom sú žiadateľovi tieto informácie známe. Ak to je potrebné, dožiadaný štát vykoná služby na zistenie miesta alebo vyhľadanie povinného, ak presné miesto jeho alebo jej pobytu nie je známe.

> ***Osvedčený postup**: Ak žiadateľ nevie, kde povinný žije, nezabudnite uviesť čo najviac ďalších informácií o poslednom známom mieste pobytu povinného (zamestnávateľ, miesto pobytu atď.). Môžete uviesť aj informácie o iných väzbách na štát – napríklad o príbuzných, u ktorých sa povinný môže zdržiavať.*

1050. Treba uviesť osobné identifikačné číslo, ak je toto číslo známe. Týmto číslom môže byť číslo sociálneho zabezpečenia (Spojené štáty), číslo sociálneho poistenia (Kanada), daňové číslo (Austrália) alebo iné číslo vydávané vládou, ktoré môže pomôcť ústrednému orgánu v dožiadanom štáte určiť miesto pobytu povinného alebo overiť jeho či jej totožnosť vo vládnych alebo iných databázach.

f) Kam treba poslať platbu

Referencia: časť 5

1051. Dožiadaný štát musí vedieť, kam sa majú posielať platby. Ak sa platby posielajú na spracovanie príslušnému orgánu v dožadujúcom štáte, na tomto mieste uveďte údaje týkajúce sa útvaru, ktorý platby spracúva alebo rozdeľuje, ako aj referenčné číslo spisu alebo účtu, aby bolo platby možné riadne identifikovať.

> **Ak existujú obavy o riziku pre žiadateľa, túto časť tlačiva nevypĺňajte. Použite tlačivo s obmedzenými informáciami.**

g) Informácie o rozhodnutí vydanom v dožiadanom štáte

Referencia: časť 6

1052. V prípade žiadosti určenej štátu na výkon jeho vlastného rozhodnutia sa musia uviesť základné informácie o rozhodnutí, aby dožiadaný štát mohol nájsť náležitý súdny alebo administratívny spis a aby bolo možné získať kópie rozhodnutia. Informácie potrebné na vyplnenie tejto časti sa obyčajne nachádzajú v samotnom rozhodnutí.

h) Písomnosti priložené k žiadosti

Referencia: časť 7

1053. Uveďte, ktoré z uvedených písomností boli priložené. V každom prípade musí byť priložené rozhodnutie uvedených typov, potvrdenie o dlžnom výživnom (ak v rámci rozhodnutia existuje dlžné výživné) a tlačivo o majetkových pomeroch.

1054. Označte políčko „Rozhodnutie (alebo registrácia) vydaná v dožiadanom štáte o uznaní rozhodnutia iného štátu“, ak rozhodnutie, o ktorého výkon sa žiada, nebolo vydané v dožiadanom štáte, ale dožiadaný štát ho už uznal. Podrobnosti o tomto uznaní, ak sú známe, alebo rozhodnutie o uznaní možno priložiť k žiadosti.

i) Právna pomoc

Referencia: časť 8

1055. Časť 8 sa musí vyplniť, ak žiadosť podáva oprávnený a týka sa iných vyživovacích povinností, ako je vyživovacia povinnosť vyplývajúca zo vzťahu medzi rodičom a dieťaťom v prípade dieťaťa mladšieho ako 21 rokov. V takom prípade musí dožiadaný štát vedieť, či žiadateľ (oprávnený) využíval právnu pomoc v štáte pôvodu.

1056. Ak táto situácia platí, dožiadaný štát pri určovaní, či poskytne pomoc, môže využiť preskúmanie majetkových pomerov alebo odôvodnenia žiadosti. Tlačivo o majetkových pomeroch bude určené na preskúmanie majetkových pomerov a žiadateľ by mal uviesť aj informácie dokazujúce, či žiadateľ využil právnu pomoc v štáte pôvodu. Postačujúcim by mal byť list od orgánu, ktorý pomoc poskytol.

j) Osvedčenia

Referencia: časť 10

1057. Na tomto mieste by sa mala identifikovať osoba v ústrednom orgáne zodpovedná buď za vyplnenie žiadosti, alebo za preskúmanie žiadosti, ak ju žiadateľ vyplnil osobne. V súlade s prístupom „neutrality z hľadiska média“, ktorý umožňuje elektronické posielanie písomností, tlačivo nemusí byť podpísané.

C. Odporúčané tlačivo žiadosti o vydanie rozhodnutia

1058. Táto časť obsahuje informácie o vypĺňaní odporúčaného tlačiva žiadosti o vydanie rozhodnutia. Viac informácií týkajúcich sa tejto žiadosti sa nachádza v kapitole 8.

1. Vyplnenie tlačiva

a) Ktoré tlačivo použiť

1059. Použite odporúčané tlačivo pre žiadosti podľa článku 10 ods. 1 písm. *c)* a *d)*, lebo ide o žiadosť o vydanie rozhodnutia. Začiarknutím políčka označte náležitú žiadosť.

b) Ochrana osobných a dôverných informácií

Referencia: úvodný odsek a časť 2 písm. d), e), f) a g)

1060. V dohovore sa stanovuje, že žiadne informácie zhromaždené alebo odovzdané v žiadostiach podľa tohto dohovoru sa nesmú sprístupniť ani potvrdiť, ak by sa tým mohlo ohroziť zdravie, bezpečnosť alebo sloboda osoby.

1061. Ak sú v tejto súvislosti nejaké obavy, označte príslušné políčko v tlačive žiadosti a osobné informácie neuvádzajte v časti 2, ale na samostatnom tlačive (tlačivo s obmedzenými informáciami).

1062. Celá diskusia o požiadavkách na ochranu osobných a dôverných informácií sa nachádza v kapitole 3.

c) Meno a kontaktné údaje žiadateľa

Referencia: časť 2

1063. Kontaktné informácie slúžia na dva účely. Po prvé, slúžia na identifikáciu strán v rámci konania tak, aby každý ústredný alebo príslušný orgán mohol riadne pripraviť prípad alebo spis. Po druhé, kontaktné informácie musia byť dostatočné na to, aby dožadujúci štát mohol kontaktovať žiadateľa v prípade, ak budú na vydanie rozhodnutia potrebné ďalšie informácie.

1064. Uveďte dožadované informácie o žiadateľovi, a to buď v časti 2, alebo v tlačive s obmedzenými informáciami. Niektoré štáty možno budú chcieť použiť adresu a kontaktné informácie ústredného orgánu ako žiadateľa, ak právne predpisy dožadujúceho štátu zakazujú sprístupnenie osobnej adresy.[189] Ak však použijú adresu ústredného orgánu, dožadujúci ústredný orgán musí byť schopný kontaktovať žiadateľa v prípade, ak dožiadaný ústredný orgán alebo príslušný orgán budú požadovať ďalšie informácie, alebo v prípade, ak dožiadaný štát potrebuje následnú kontrolu. To je obzvlášť dôležité vtedy, keď je potrebné kontaktovať žiadateľa, aby sa zúčastnil na testoch na určenie rodičovstva.

> ***Osvedčený postup**: Dožadujúci ústredný orgán by mal zabezpečiť, že vždy bude mať k dispozícii platnú adresu alebo iné spôsoby, ako sa spojiť so žiadateľom. V priebehu konania o žiadosti o výkon sa môžu objaviť problémy, ktoré si budú vyžadovať ďalšie informácie alebo písomnosti, a ústredný orgán v dožadujúcom štáte (odosielajúci štát) musí byť schopný kontaktovať žiadateľa, aby získal tieto informácie alebo písomnosti.*

d) Údaje o osobách oprávnených na výživné

Referencia: časť 3

1065. Žiadosť musí obsahovať informácie postačujúce na identifikáciu každej osoby oprávnenej na výživné. Takouto osobou je aj žiadateľ (obyčajne rodič detí), aj všetky deti, na ktoré sa vzťahuje dohovor. V každom prípade sa musí uviesť dátum narodenia, keďže je dôležité zabezpečiť, že rozhodnutie patrí do rozsahu pôsobnosti dohovoru (pozri kapitolu 3).

1066. Musí sa uviesť aj základ, podľa ktorého vzniká žiadateľovi a deťom nárok na výživné. Tieto informácie dožiadanému štátu umožnia potvrdiť, či žiadosť patrí do rozsahu pôsobnosti dohovoru. To sa týka vzťahu medzi žiadateľom alebo inou osobou oprávnenou na výživné a odporcom alebo povinným.

---

189 Pozri dôvodovú správu, bod 612.

Vysvetlenie pojmov

1067. V tejto časti sa používajú tieto pojmy:

Referencia: časti 3.1 a 3.2

- Rodičovstvo
  Toto políčko označte, ak je základom pre výživné vzťah medzi rodičom a dieťaťom. Tento pojem sa vzťahuje aj na situácie, pri ktorých sa deti narodili v rámci manželstva, takže rodičovstvo sa predpokladá alebo vyplýva zo zákona, aj na situácie, keď sa spojenie medzi rodičom a dieťaťom musí určiť alebo potvrdiť prostredníctvom testov na určenie rodičovstva.

- Manželstvo
  Toto políčko označte, ak rozhodnutie súvisí s manželským zväzkom medzi žiadateľom a povinným.

- Príbuznosť
  Označte toto políčko, ak bol vzťah medzi žiadateľom a povinným založený na rodinných vzťahoch – napríklad odporca je strýc alebo iný príbuzný. Toto platí len v prípade, keď dožiadaný aj dožadujúci štát rozšírili platnosť dohovoru na tieto druhy rodinných vzťahov.

- Starý rodič/súrodenec/vnúča
  Označte jedno políčko v prípade, ak je vzťah medzi žiadateľom a povinným jedným z uvedených typov. Toto platí len v prípade, keď dožiadaný aj dožadujúci štát rozšírili platnosť dohovoru na tieto druhy rodinných vzťahov.

- *In loco parentis* alebo rovnocenný vzťah
  In loco parentis znamená vzťah, v ktorom dospelá osoba zastáva vo vzťahu k dieťaťu pozíciu rodiča. Tento vzťah môže vzniknúť vtedy, ak dospelá osoba žila s deťmi a voči deťom sa správa takisto ako ich rodič. V niektorých štátoch sem patrí aj vzťah nevlastného rodiča.

- Zväzok podobný manželstvu
  Toto políčko označte, ak strany neboli v manželskom zväzku, ale žili vo zväzku podobnom manželstvu. V niektorých štátoch sa tento zväzok označuje ako spolužitie druha a družky. Toto platí len v prípade, keď dožiadaný aj dožadujúci štát rozšírili platnosť dohovoru na tieto druhy vzťahov.

1068. Časť 3.1 vyplňte informáciami o žiadateľovi. Dátum narodenia žiadateľa už je uvedený v časti 2. Ak je žiadateľom dieťa, vyplňte túto časť.

1069. Časť 3.2 vyplňte informáciami týkajúcimi sa všetkých detí, ktoré sú oprávnené na výživné. Ak je dieťa žiadateľom, treba vyplniť len časť 3.2. Ak sa žiadosť týka viac ako troch detí, označte políčko v časti 3.4 a na samostatnej strane priložte dodatočné informácie.

1070. Časť 3.3 vyplňte, ak je na výživné oprávnená iná osoba ako žiadateľ alebo dieťa.

e) Meno a kontaktné údaje odporcu alebo povinného

Referencia: časť 4

1071. V tejto časti je potrebné, aby žiadateľ uviedol informácie dostatočné na identifikáciu povinného a jeho alebo jej miesta pobytu na účely informovania povinného o žiadosti. Ak nie je známa aktuálna adresa pobytu, je možné uviesť iné informácie vrátane bývalých adries pobytu alebo kontaktných údajov týkajúcich sa iných osôb, ktoré by mohli byť schopné pomôcť pri určovaní miesta pobytu povinného. Všimnite si, že tlačivo o majetkových pomeroch (podrobnejšie ďalej) umožňuje uviesť aj dodatočné informácie týkajúce sa povinného.

1072. Treba uviesť osobné identifikačné číslo, ak je toto číslo známe. Týmto číslom môže byť číslo sociálneho zabezpečenia (Spojené štáty), číslo sociálneho poistenia (Kanada), daňové číslo (Austrália) alebo iné číslo vydávané vládou, ktoré môže pomôcť ústrednému orgánu v dožiadanom štáte určiť miesto pobytu povinného alebo overiť jeho či jej totožnosť vo vládnych alebo iných databázach.

f) Kam treba poslať platbu

Referencia: časť 5

1073. Ak chce žiadateľ po získaní rozhodnutia o výživnom, aby sa toto rozhodnutie sledovalo a vykonávalo, dožiadaný štát musí vedieť, kam sa majú posielať platby. Ak sa platby posielajú na spracovanie príslušnému orgánu v dožadujúcom štáte, na tomto mieste uveďte údaje týkajúce sa útvaru, ktorý platby spracúva alebo rozdeľuje, ako aj referenčné číslo spisu alebo účtu, aby bolo platby možné riadne identifikovať.

g) Účel žiadosti

Referencia: časť 6

1074. Uveďte, či sa žiadosť podáva s cieľom dosiahnuť vydanie rozhodnutia, lebo žiadne rozhodnutie neexistuje, alebo či sa žiadosť podáva z toho dôvodu, že uznanie a výkon existujúceho rozhodnutia nie sú možné alebo boli zamietnuté.

h) Výživné požadované žiadateľom

Referencia: časť 7

1075. V niektorých štátoch sa od žiadateľa vyžaduje, aby uviedol výšku výživného, o ktoré žiada, a jeho frekvenciu. Profil krajiny dožiadaného štátu bude obsahovať informácie, či sa tieto údaje vyžadujú. Ak áno, vyplňte časť 7 a nezabudnite uviesť, v akej mene sa daná suma požaduje. Menou môže byť mena buď dožiadaného štátu, alebo dožadujúceho štátu.

i) Písomnosti na podporu žiadosti

Referencia: časť 8

1076. Táto často obsahuje zoznam písomností priložených k žiadosti. Dokumentácia, ktorá bude potrebná, bude závisieť od skutkovej podstaty prípadu, či je problémom rodičovstvo, vek detí a či existujú nejaké dohody týkajúce sa výživného. Táto tabuľka môže pomôcť pri zostavovaní správnej dokumentácie. Každý prípad je však iný, preto jej obsah treba chápať len ako všeobecné usmernenia.

Rodný list alebo rovnocenný doklad	Priložte rodný list každého dieťaťa oprávneného na výživné. Medzi ďalšie podobné písomnosti patria potvrdenia o krste alebo doklady o občianstve – ak nie je k dispozícii rodný list. Je dôležité, aby písomnosti potvrdzovali dátum narodenia a meno dieťaťa.
Uznanie rodičovstva povinným	Toto uznanie môže byť buď v podobe vyhlásenia vydaného pri narodení dieťaťa (nemocničné tlačivo), alebo v podobe neskoršieho uznania. Toto uznanie nie je obyčajne potrebné v prípadoch, ak sa dieťa narodilo počas manželstva rodičov.
Formálne vyhlásenie poskytujúce dôkaz týkajúci sa rodičovstva	Ak neexistuje žiadne zdokumentované uznanie otcovstva, žiadateľ by mal poskytnúť formálne vyhlásenie, v ktorom opíše okolnosti týkajúce sa rodičovstva dieťaťa a vzťah povinného k dieťaťu v čase jeho narodenia a od jeho narodenia.
Rozhodnutie príslušného orgánu o rodičovstve	V niektorých prípadoch príslušný orgán už mohol určiť rodičovstvo bez toho, aby vydal rozhodnutie o výživnom.
Výsledky genetických testov	Ak sa uskutočnili genetické testy potvrdzujúce rodičovstvo dieťaťa, priložte výsledky.
Doklad o osvojení	Ak bolo dieťa oprávnené na výživné osvojené povinným, priložte doklad o osvojení.
Sobášny list alebo doklad o rovnocennom zväzku a dátum rozvodu alebo odlúčenia	Priložte túto písomnosť, ak strany uzatvorili manželstvo. Táto písomnosť sa použije aj na určenie toho, či sa počas manželstva oprávneného a povinného narodilo dieťa.
Formálne vyhlásenie poskytujúce dôkaz týkajúci sa spoločného miesta pobytu strán	Toto vyhlásenie nebude vo väčšine prípadov relevantné, jeho potreba by však mohla vzniknúť, napríklad vtedy, keď mali strany dočasný pobyt na rôznych miestach na účely zamestnania, ale vždy si ponechávali spoločné miesto pobytu v konkrétnom štáte.
Dohoda týkajúca sa výživného	Ak sa strany už predtým dohodli na výživnom, napríklad v rámci sprostredkovaného riešenia otázok súvisiacich s opatrovníctvom, priložte túto dohodu.
Evidencia dochádzky do inštitúcie sekundárneho a postsekundárneho vzdelávania	Táto písomnosť bude potrebná v prípade, ak sa výživné žiada pre staršie dieťa, pre dieťa, ktoré dosiahlo vek dospelosti, keďže školská dochádzka môže pomôcť určiť nárok na výživné.
Dôkaz o existencii zdravotného postihnutia	Ak sa výživné žiada v prípade staršieho dieťaťa alebo dieťaťa, ktoré dosiahlo vek dospelosti, a nárok je založený na zdravotnom postihnutí dieťaťa, táto informácia sa musí priložiť.

Tlačivo o majetkových pomeroch	V tomto tlačive treba vyplniť čo najviac informácií. Obsahuje osobitné informácie na vydanie a výkon rozhodnutia. Vzťahuje sa aj na majetkové pomery oprávneného a povinného.
Potvrdenie o dlžnom výživnom alebo o platobnej histórii	Je nepravdepodobné, žeby bolo toto tlačivo potrebné, pokiaľ sa nepodá žiadosť podľa článku 10 ods. 1 písm. *d)* a pokiaľ neexistuje dlžné výživné, ktoré vzniklo v rámci predchádzajúceho rozhodnutia.
Rozhodné právo	Ak rozhodné právo nie je právnym poriadkom konajúceho súdu (právo štátu, kde sa vybavuje žiadosť), môže byť potrebné priložiť písomnosť obsahujúcu právny predpis použitý v prípade žiadosti.
Ďalšie dôkazy požadované dožiadaným štátom	Pomocou profilu krajiny dožiadaného štátu určte, či sa musia priložiť nejaké dodatočné písomnosti.
Rozhodnutie dožiadaného štátu o odmietnutí uznania a výkonu	Ak bolo uznanie existujúceho rozhodnutia odmietnuté, musíte priložiť kópiu tohto odmietnutia.

Obrázok 38: Tabuľka písomností, ktoré sa majú priložiť k žiadosti o vydanie rozhodnutia

j) Výkon po vydaní rozhodnutia

Referencia: časť 9

1077. Ak si žiadateľ želá vykonať v dožiadanom štáte rozhodnutie o výživnom po jeho vydaní, treba túto skutočnosť uviesť v tejto časti.

k) Meno kontaktnej osoby v ústrednom orgáne na účely vybavovania žiadosti

Referencia: časť 11

1078. Na tomto mieste by sa mala identifikovať osoba v ústrednom orgáne zodpovedná buď za vyplnenie žiadosti, alebo za preskúmanie žiadosti, ak ju žiadateľ vyplnil osobne. V súlade s prístupom „neutrality z hľadiska média“, ktorý umožňuje elektronické posielanie písomností, tlačivo nemusí byť podpísané.

D. Odporúčané tlačivo žiadosti o zmenu rozhodnutia

1079. Táto časť obsahuje pokyny na vyplnenie odporúčaného tlačiva žiadosti o zmenu rozhodnutia. Oprávnení a povinní používajú rovnaké tlačivo. Začiarknutím políčka označte príslušnú žiadosť. Dodatočné informácie o tejto žiadosti sa nachádzajú v kapitole 12.

1. Vyplnenie tlačiva

a) Ochrana osobných a dôverných informácií

Referencia: úvodný odsek, časť 2 písm. d), e), f) a g) a časť 5

1080. V dohovore sa stanovuje, že žiadne informácie zhromaždené alebo odovzdané v žiadostiach podľa tohto dohovoru sa nesmú sprístupniť ani potvrdiť, ak by sa tým ohrozilo zdravie, bezpečnosť alebo sloboda osoby.

1081. Ak sú v tejto súvislosti nejaké obavy, označte príslušné políčko v tlačive žiadosti a osobné informácie neuvádzajte v časti 2, ale na samostatnom tlačive (tlačivo s obmedzenými informáciami).

1082. Celá diskusia o požiadavkách na ochranu osobných a dôverných informácií sa nachádza v kapitole 3.

b) Meno a kontaktné údaje žiadateľa

Referencia: časť 2

1083. Kontaktné informácie slúžia na dva účely. Po prvé, slúžia na identifikáciu strán v rámci konania tak, aby každý ústredný alebo príslušný orgán mohol riadne pripraviť prípad alebo spis. Po druhé, kontaktné informácie musia byť dostatočné na to, aby dožiadaný štát mohol kontaktovať žiadateľa v prípade, ak bolo podané odvolanie proti rozhodnutiu o zmene rozhodnutia a vyžaduje sa oznámenie o odvolaní.

1084. Niektoré štáty sa môžu rozhodnúť, že namiesto adresy žiadateľa použijú adresu ústredného orgánu alebo iného príslušného orgánu, ak právne predpisy dožadujúceho štátu zakazujú sprístupnenie osobnej adresy žiadateľa.[190]

> ***Osvedčený postup**: Dožadujúci ústredný orgán by mal zabezpečiť, že vždy bude mať k dispozícii platnú adresu alebo iné spôsoby, ako sa spojiť so žiadateľom. V priebehu zmeny žiadosti sa môžu objaviť problémy, ktoré si budú vyžadovať ďalšie informácie alebo písomnosti, a ústredný orgán v dožadujúcom štáte musí byť schopný kontaktovať žiadateľa, aby získal tieto informácie alebo písomnosti.*

1085. Ak je žiadateľ zástupcom oprávneného alebo povinného, uveďte túto skutočnosť v tlačive.

c) Údaje o osobách oprávnených na výživné

Referencia: časť 3

1086. Žiadosť musí obsahovať informácie postačujúce na identifikáciu každej osoby podľa rozhodnutia oprávnenej na výživné. Takouto osobou je aj žiadateľ (obyčajne rodič detí, ale občas aj dieťa), aj všetky deti, na ktoré sa vzťahuje dohovor. V každom prípade sa musí uviesť dátum narodenia, keďže je dôležité zabezpečiť, že rozhodnutie patrí do rozsahu pôsobnosti dohovoru (pozri kapitolu 3).

---

190 Pozri dôvodovú správu, bod 612.

1087. Musí sa uviesť aj základ, podľa ktorého vzniká žiadateľovi a deťom nárok na výživné. Vďaka tomu bude dožiadaný štát môcť potvrdiť, že žiadosť patrí do rozsahu pôsobnosti dohovoru.

Vysvetlenie pojmov

1088. V tejto časti sa používajú tieto pojmy:

Referencia: časti 3.1 a 3.2

- Rodičovstvo
  Toto políčko označte, ak je základom pre výživné vzťah medzi rodičom a dieťaťom. Tento pojem sa vzťahuje aj na situácie, pri ktorých sa deti narodili v rámci manželstva, takže rodičovstvo sa predpokladá alebo vyplýva zo zákona, aj na situácie, keď sa spojenie medzi rodičom a dieťaťom mohlo určiť alebo potvrdiť prostredníctvom testov na určenie rodičovstva.
- Manželstvo
  Toto políčko označte, ak rozhodnutie súvisí s manželským zväzkom medzi žiadateľom a povinným.
- Príbuznosť
  Označte toto políčko, ak bol vzťah medzi žiadateľom a povinným založený na rodinných vzťahoch – napríklad odporca je strýc alebo iný príbuzný. Toto platí len v prípade, keď dožiadaný aj dožadujúci štát rozšírili platnosť dohovoru na tieto druhy rodinných vzťahov.
- Starý rodič/súrodenec/vnúča
  Označte jedno políčko v prípade, ak je vzťah medzi žiadateľom a povinným jedným z uvedených typov. Toto platí len v prípade, keď dožiadaný aj dožadujúci štát rozšírili platnosť dohovoru na tieto druhy rodinných vzťahov.
- *In loco parentis* alebo rovnocenný vzťah
  In loco parentis znamená vzťah, v ktorom dospelá osoba zastáva vo vzťahu k dieťaťu pozíciu rodiča. Tento vzťah môže vzniknúť vtedy, ak dospelá osoba žila s deťmi a voči deťom sa správa takisto ako ich rodič. V niektorých štátoch sem patrí aj vzťah nevlastného rodiča.
- Zväzok podobný manželstvu
  Toto políčko označte, ak strany neboli v manželskom zväzku, ale žili vo zväzku podobnom manželstvu. V niektorých štátoch sa tento zväzok označuje ako spolužitie druha a družky. Toto platí len v prípade, keď dožiadaný aj dožadujúci štát rozšírili platnosť dohovoru na tieto druhy vzťahov.

1089. Časť 3.1 vyplňte informáciami o žiadateľovi. Dátum narodenia žiadateľa už je uvedený v časti 2. Ak je žiadateľom dieťa, vyplňte túto časť.

1090. Časť 3.2 vyplňte informáciami týkajúcimi sa všetkých detí, ktoré sú oprávnené na výživné. Ak je dieťa žiadateľom, treba vyplniť len časť 3.2. Ak sa žiadosť týka viac ako troch detí, označte políčko v časti 3.4 a na samostatnej strane priložte dodatočné informácie.

1091. Časť 3.3 vyplňte, ak je na výživné oprávnená iná osoba ako žiadateľ alebo dieťa.

d) Meno a kontaktné údaje povinného

Referencia: časť 4.1

1092. Uveďte, či je žiadateľom povinný.

1093. Údaje o povinnom sú potrebné na vybavenie žiadosti a na informovanie povinného o žiadosti oprávneného o zmenu rozhodnutia. Táto časť by sa mala vyplniť v rozsahu, v akom sú žiadateľovi tieto informácie známe. Ak je to potrebné, dožiadaný štát vykoná služby na zistenie miesta alebo vyhľadanie povinného, ak presné miesto jeho alebo jej pobytu nie je známe.

1094. V časti 4.3 treba uviesť osobné identifikačné číslo, ak je toto číslo známe. Týmto číslom môže byť číslo sociálneho zabezpečenia (Spojené štáty), číslo sociálneho poistenia (Kanada), daňové číslo (Austrália) alebo iné číslo vydávané vládou, ktoré môže pomôcť ústrednému orgánu v dožiadanom štáte určiť miesto pobytu odporcu alebo overiť jeho či jej totožnosť vo vládnych alebo iných databázach.

***Osvedčený postup**: Ak žiadateľ nevie, kde povinný žije, nezabudnite uviesť čo najviac ďalších informácií o poslednom známom mieste pobytu povinného (zamestnávateľ, miesto pobytu atď.). Môžete uviesť aj informácie o iných väzbách na štát – napríklad o príbuzných, u ktorých sa povinný môže zdržiavať.*

e) Meno a kontaktné údaje zástupcu oprávneného

Referencia: časť 4.2

1095. Ak má oprávnený zástupcu, v tejto časti sa vyplnia potrebné údaje. Týmto zástupcom môže byť v mnohých prípadoch právny poradca oprávneného.

f) Informácie na pomoc so zisťovaním miesta pobytu odporcu

Referencia: časť 4.3

1096. Ak žiadosť o zmenu podáva povinný, oprávnený bude v rámci žiadosti odporcom. V takom prípade v tejto časti uveďte informácie postačujúce na to, aby dožiadaný štát mohol určiť miesto pobytu oprávneného. Ak je žiadateľom oprávnený, zástupca oprávneného alebo zástupca dieťaťa, odporcom bude povinný. V takom prípade uveďte príslušné informácie týkajúce sa povinného.

g) Kam treba poslať platbu

Referencia: časť 5

1097. Ak sa má uskutočniť výkon zmeneného rozhodnutia po jeho vydaní, dožiadaný štát musí vedieť, kam sa majú posielať platby. Ak sa platby posielajú na spracovanie príslušnému orgánu v dožadujúcom štáte, na tomto mieste uveďte údaje týkajúce sa útvaru, ktorý platby spracúva alebo rozdeľuje, ako aj referenčné číslo spisu alebo účtu, aby bolo možné riadne identifikovať platby.

Ak existujú obavy o riziku pre žiadateľa, túto časť tlačiva nevypĺňajte. Použite tlačivo s obmedzenými informáciami.

h) Podrobné údaje o rozhodnutí

Referencia: časť 6

1098. Žiadosť by mala obsahovať podrobné údaje týkajúce sa rozhodnutia, o ktorého zmenu sa žiada. Všetky informácie potrebné na vyplnenie tejto časti by sa mali nachádzať v samotnom rozhodnutí.

i) Zmena okolností

Referencia: časť 7

1099. Najčastejším dôvodom na podanie žiadosti o zmenu je zmena okolností oprávneného, povinného alebo detí od podania rozhodnutia. V žiadosti sú uvedené najčastejšie zmeny týkajúce sa okolností. Väčšinou tieto zmeny nepotrebujú vysvetlenie. Medzi zmeny okolností osoby, pre ktorú sa žiada o výživné, patrí zmena miesta pobytu dieťaťa alebo situácia, keď už oprávnený dieťa neživí. Do tejto kategórie patrí aj uzavretie nového manželstva alebo nájdenie nového partnera oprávneným.

j) Žiadaná zmena

Referencia: časť 8

1100. V tejto časti uveďte, o akú zmenu sa žiada. Uveďte špecifické znaky požadovanej zmeny a menu v prípade, ak je to potrebné.

k) Písomnosti v spise

Referencia: časť 9

1101. V tejto časti sa uvádza zoznam písomností, ktoré by mali byť súčasťou spisu. V niektorých prípadoch budú potrebné ďalšie písomnosti, a to podľa dôvodov na podanie žiadosti o zmenu. Presvedčte sa, že dôvody na zmenu sú vysvetlené a majú oporu v príslušných písomnostiach.

l) Výkon po zmene rozhodnutia

Referencia: časť 10

1102. V niektorých situáciách, napríklad v prípade, keď oprávnený žiada o zmenu s cieľom zvýšiť výživné, žiadateľ bude chcieť zabezpečiť výkon zmeneného rozhodnutia v dožiadanom štáte. Ak je to tak, uveďte túto skutočnosť v časti 10.

m) Informácie o oprávnenom

Referencia: časť 12

1103. Obvyklý pobyt oprávneného je dôležitý v prípade, ak žiadosť o zmenu podáva povinný, aby bolo možné overiť, či existujú nejaké obmedzenia možnosti konania o zmene. V tejto časti sa uvedú potrebné informácie, ktoré sa týkajú uplatňovania článku 18. Podrobnejšie informácie sa nachádzajú v kapitole 11.

n) Meno kontaktnej osoby v ústrednom orgáne na účely vybavovania žiadosti

Referencia: časť 13

1104. Na tomto mieste by sa mala identifikovať osoba v ústrednom orgáne zodpovedná buď za vyplnenie žiadosti, alebo za preskúmanie žiadosti, ak ju žiadateľ vyplnil osobne. V súlade s prístupom „neutrality z hľadiska média“, ktorý umožňuje elektronické posielanie písomností, tlačivo nemusí byť podpísané.

III. Pokyny na vypĺňanie dodatočných tlačív

A. *Tlačivo o majetkových pomeroch*

1105. Toto tlačivo by sa malo priložiť ku všetkým žiadostiam podľa dohovoru. Obsahuje podrobné informácie, ktoré sa v prípade potreby použijú s cieľom pomôcť dožiadanému štátu:

- určiť miesto pobytu odporcu na účely informovania odporcu o žiadosti,
- pomôcť príslušnému orgánu pri výkone rozhodnutia,
- stanoviť primeranú výšku výživného pri žiadostiach o vydanie a zmenu rozhodnutia alebo
- poskytnúť podporu dožiadaniu o právnu pomoc v dožiadanom štáte.

Tip: *Osvedčeným postupom je pozrieť sa na profil krajiny štátu, do ktorého sa bude posielať tlačivo. V profile krajiny sa uvádza, či možno vynechať ktorúkoľvek z informácií v tlačive o majetkových pomeroch.*

1. Vyplnenie tlačiva

a) Preambula

1106. Na tlačive je podobne ako v prípade ostatných písomností v žiadosti miesto, kde je možné uviesť, či existujú obavy, že sprístupnenie alebo potvrdenie informácií by mohlo ohroziť zdravie, bezpečnosť alebo slobodu osoby. V takom prípade budú osobné informácie uvedené len v tlačive s obmedzenými informáciami.

b) Informácie o žiadosti

Referencia: časť I

1107. Vyplňte túto časť v prípade všetkých žiadostí, a to pomocou informácií nachádzajúcich sa v tlačive žiadosti. Podrobné údaje sa týkajú kontaktných informácií ústredného orgánu, a nie žiadateľa.

1108. V oddiele 3 uveďte, či je žiadateľom oprávnený, povinný alebo zástupca osoby, ktorá je oprávnená na výživné.

1109. V oddiele 4 je uvedená žiadosť, ktorá sa podáva. Všimnite si, že ak sa dožiadanie o právnu pomoc podáva podľa článku 17, okrem políčka pre osobitnú žiadosť sa označia aj posledné dve políčka.

1110. V oddiele 5 uveďte menu, ktorá sa používa v celom tlačive o majetkových pomeroch. Ak ste konvertovali všetky sumy na menu dožiadaného štátu, uveďte použitý výmenný kurz a dátum konverzie.

c) Všeobecné informácie o oprávnenom alebo o osobe / osobách oprávnenej / oprávnených na výživné

Referencia: časť II

1111. Táto časť sa vypĺňa len vtedy, ak ide o žiadosť o vydanie rozhodnutia alebo o zmenu rozhodnutia. Jej vyplnenie sa nevyžaduje v prípade žiadostí o uznanie, uznanie a výkon alebo o výkon rozhodnutia o výživnom.

d) Všeobecné informácie o povinnom

Referencia: časť III

1112. Táto časť sa musí vyplniť v prípade všetkých žiadostí. Uvádzajú sa v nej určité základné informácie o povinnom, jeho alebo jej príjme a jeho alebo jej závislých osobách. Mala by sa vyplniť v rozsahu, v akom sú žiadateľovi tieto informácie známe.

e) Majetok a dlhy povinného

Referencia: časť IV

1113. Táto časť sa musí vyplniť v prípade všetkých žiadostí. Informácie treba vyplniť v rozsahu, ktorý je známy.

f) Finančné vyhlásenie žiadateľa

Referencia: časť V

1114. Táto časť sa vypĺňa len vtedy, ak ide o žiadosť o vydanie rozhodnutia, zmenu rozhodnutia, alebo v prípadoch, ak sa v rámci obmedzených okolností uvedených v článku 17 vyžaduje právna pomoc. Jej vyplnenie sa nevyžaduje v prípade žiadostí o uznanie, uznanie a výkon alebo o výkon rozhodnutia o výživnom.

g) Zdravotné poistenie

Referencia: časť VI

1115. Táto časť by sa mala vypĺňať len v prípade žiadostí o vydanie a zmenu rozhodnutia. Jej vyplnenie sa nevyžaduje v prípade žiadostí o uznanie, uznanie a výkon alebo o výkon rozhodnutia o výživnom.

h) Záverečné časti

Referencia: záverečné časti

1116. V tlačive uveďte, či tlačivo vyplnil žiadateľ. Ak áno, zástupca ústredného orgánu musí písomnosť skontrolovať. Zástupca ústredného orgánu sa musí identifikovať a musí sa vyplniť vyhlásenie. Tlačivo nemusí byť podpísané.

B. Oznámenie o riadnom oboznámení

1117. Toto tlačivo sa použije len v prípade žiadostí o uznanie alebo o uznanie a výkon. Musí sa poskytnúť vtedy, keď sa odporca (zvyčajne povinný) nezúčastnil na konaní a keď nebol zastúpený, aby si prevzal rozhodnutie o výživnom. Len v týchto prípadoch sa musí vydať riadne oboznámenie buď o žiadosti o rozhodnutie, alebo o žiadosti o vydanie rozhodnutia. Keďže rozhodnutia o výživnom vydávané v niektorých administratívnych systémoch nevyžadujú účasť odporcu pred vydaním rozhodnutia, bude sa v týchto situáciách vždy požadovať vyplnenie tohto tlačiva. Ak nemáte istotu, či je toto tlačivo potrebné, prečítajte si kapitolu 4.

1118. Odporúčané tlačivo by mal vyplniť úradník, ktorý môže potvrdiť, že odporca bol riadne oboznámený v súlade s požiadavkami právnych predpisov štátu, ktorý vydal rozhodnutie (štát pôvodu).

1119. Vo väčšine prípadov budú po oboznámení odporcu v štáte pôvodu k dispozícii niektoré písomnosti, napríklad čestné vyhlásenie o doručení alebo oznámení, alebo potvrdenie o doručení, ktoré potvrdia, že odporca bol oboznámený s konaním alebo s vydaným rozhodnutím. V ostatných prípadoch môže byť v rozhodnutí uvedené, že odporca sa zúčastnil na konaní, bol oboznámený s konaním alebo rozhodnutím a mal príležitosť vyjadriť sa alebo podať námietku proti rozhodnutiu. Tieto písomnosti môžu príslušnému orgánu pomôcť pri príprave oznámenia o riadnom oboznámení.

1120. V prípade, keď požadované oznámenie muselo byť vydané mimo štátu, a štát pôvodu, ako aj druhý štát, sú stranami iného medzinárodného nástroja, ktorým sa riadi poskytovanie oznámení, písomnosti z tohto procesu budú k dispozícii príslušnému orgánu v štáte pôvodu s cieľom pomôcť pri vypĺňaní oznámenia o riadnom oboznámení.

C. Potvrdenie o vykonateľnosti rozhodnutia

1121. Táto písomnosť je potrebná v prípade žiadosti o uznanie a výkon. Nevyžaduje sa v prípade, ak sa žiadosť týka len uznania. Uvádzajú sa v nej informácie požadované v článku 25 ods. 1 písm. *b)*. Písomnosť potvrdzuje, že rozhodnutie, ktorého uznanie a výkon sa požaduje, je vykonateľné v štáte pôvodu.[191] V prípade, že rozhodnutie vydal správny orgán, táto písomnosť potvrdzuje aj to, že rozhodnutie spĺňa požiadavky článku 19 ods. 3, pokiaľ štát pôvodu v súlade s článkom 57 neuviedol, že jeho administratívne rozhodnutia sú vždy v súlade s článkom 19 ods. 3.

1122. V prípade žiadosti o uznanie a výkon dohody o výživnom (nie rozhodnutia o výživnom) sa táto písomnosť musí trochu upraviť s cieľom potvrdiť, že konkrétna dohoda o výživnom je v štáte pôvodu vykonateľná ako rozhodnutie o výživnom [článok 30 ods. 3 písm. *b)*].

D. Zhrnutie rozhodnutia

1123. Toto odporúčané tlačivo by mal vypĺňať úradník príslušného orgánu štátu pôvodu a používa sa v prípadoch, keď dožiadaný štát stanovil v súlade s článkom 57, že na účely žiadosti o uznanie a uznanie a výkon prijme zhrnutie rozhodnutia o výživnom. Tlačivo sa bude najčastejšie používať v situáciách, keď je rozhodnutie o výživnom príliš dlhé a keď sa len časť rozhodnutia týka výživného. Ak je zhrnutie prijateľné, potom je namiesto celého rozhodnutia potrebné preložiť len zhrnutie rozhodnutia alebo výpis z rozhodnutia.

E. Výpočet dlžného výživného

1124. V prípade nevyrovnaných dlhov za neplatené výživné podľa rozhodnutia, pre ktoré sa žiada o uznanie a výkon alebo o výkon, sa dožiadanému štátu bude musieť poskytnúť výpočet tohto dlžného výživného. V súčasnosti na tento účel nie je k dispozícii žiadne odporúčané tlačivo. V tlačive výpočtu by sa mala uvádzať výška nesplateného dlžného výživného a dátum výpočtu.

---

[191] V niektorých členských štátoch sa môže využívať „*attestation de la force de chose jugée*“, na základe ktorého je rozhodnutie v danom štáte právoplatné.

1125. Podrobný výpočet pomôže príslušnému orgánu zodpovednému za výkon v dožiadanom štáte v prípade, ak povinný spochybní výpočet dlžného výživného. V prípade, keď sa v dožadujúcom štáte v mene oprávneného zapojí program alebo agentúra na vymáhanie výživného na deti, osvedčeným postupom je využiť potvrdenie o dlžnom výživnom alebo výpočet dlžného výživného, ktoré poskytol tento orgán alebo agentúra, keďže ich záznamy budú úplné.

F. Dokument vysvetľujúci spôsob úpravy rozhodnutia

1126. Ak rozhodnutie, ktoré sa má uznať alebo uznať a vykonať, stanovuje automatickú indexáciu alebo úpravu, k spisu žiadosti by sa malo priložiť vyhlásenie alebo písomnosť, v ktorej sa vysvetlí spôsob úpravy alebo indexácie. Táto písomnosť by mala obsahovať informácie, či dožadujúci štát vykoná výpočet (napr. ako v prípade posúdenia od agentúry na vymáhanie výživného na deti v Austrálii). V opačnom prípade uveďte informácie potrebné na to, aby príslušný orgán v dožiadanom štáte mohol podľa potreby upraviť alebo indexovať rozhodnutie.

1127. V súčasnosti na tento účel nie je k dispozícii žiadne odporúčané tlačivo.

G. Dôkaz o dávkach alebo o práve konať (verejný orgán)

1128. Verejný orgán je oprávnený vystupovať ako oprávnený v prípade žiadostí o uznanie, uznanie a výkon a vydanie rozhodnutia, keď existujúce rozhodnutie nie je možné uznať z dôvodu uplatnenia výhrady podľa článku 20.

1129. Hoci sa od verejného orgánu nevyžaduje, aby pri každej žiadosti dokazoval svoje právo vystupovať ako oprávnený, je osvedčeným postupom uviesť túto informáciu zakaždým, keď je verejný orgán žiadateľom alebo má nezávislý nárok na dlžné výživné. Tým sa zabráni neskorším omeškaniam v prípade, ak sa podľa článku 36 ods. 4 bude požadovať dôkaz.

1130. V súčasnosti na tento účel nie je k dispozícii žiadne odporúčané tlačivo.

H. Správa o stave vybavovania žiadosti

1131. Boli vytvorené štyri odporúčané tlačivá. Tieto tlačivá môže dožiadaný štát použiť na zaslanie aktuálnych informácií ústrednému orgánu v dožadujúcom štáte o stave vybavovania žiadostí o uznanie, uznanie a výkon, vydanie a zmenu rozhodnutia. Dožiadaný ústredný orgán by mal použiť jedno tlačivo pre konkrétnu žiadosť, ktorá mu bola doručená. Tieto tlačivá sa používajú popri potvrdzujúcom tlačive, čo je povinné tlačivo používané na potvrdenie, že dožiadaný štát prijal žiadosť.

1132. Tlačivo správy o stave vybavovania žiadosti sa môže používať na oznamovanie prvých trendov súvisiacich so žiadosťou, ako aj na poskytovanie pravidelných správ počas celého konania vo veci podľa dohovoru.

1133. V políčku na prednej strane uveďte, či ide o prvú správu o stave, ktorá bola podaná v súvislosti so žiadosťou.

1134. V prípade nasledujúcich správ o stave uveďte dátum posledného tlačiva správy o stave a oznámte len nové trendy pre zmeny, ktoré nastali po odoslaní poslednej správy. Tým sa príslušnému orgánu v dožadujúcom štáte zjednoduší aktualizácia jeho záznamov a zabráni sa zdvojovaniu informácií.

IV. Kontrolné zoznamy – písomnosti, ktoré sa prikladajú k odosielaným žiadostiam podľa dohovoru

1135. Nasledujúce tabuľky obsahujú zhrnutie, ktoré tlačivá ustanovené podľa dohovoru sa majú priložiť k odosielanej žiadosti podľa dohovoru.

1136. Zapamätajte si, že tabuľka sa vzťahuje len na žiadosti podľa dohovoru. V prípade, keď vec pokračuje prostredníctvom priameho dožiadania príslušnému orgánu, musia sa použiť tlačivá predpísané príslušným orgánom.

Tip: *Pred vypĺňaním spisu žiadosti v prípade iných žiadostí, než sú žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon, si vždy prečítajte profil krajiny dožiadaného štátu. Ak dožiadaný štát požaduje akékoľvek ďalšie dokumenty, budú tieto dokumenty uvedené v rámci profilu krajiny.*

A. Žiadosť o uznanie alebo o uznanie a výkon

Tlačivo alebo písomnosť podľa dohovoru	Kedy sa prikladá	Ktoré tlačivo podľa dohovoru použiť*
Sprievodné tlačivo	Vždy	Použite povinné tlačivo.
Tlačivo žiadosti	Vždy	Použite odporúčané tlačivo.
Tlačivo o majetkových pomeroch	Vždy – nie všetky časti tohto tlačiva sa však budú vyžadovať, a to v závislosti od toho, či je žiadateľom povinný alebo oprávnený, a od typu žiadosti.	Použite odporúčané tlačivo.
Oznámenie o riadnom oboznámení	Vyžaduje sa len vtedy, ak sa odporca nezúčastnil a ak v štáte pôvodu nebol zastúpený.	Použite odporúčané tlačivo.
Potvrdenie o vykonateľnosti	Vždy	Použite odporúčané tlačivo.[192]
Úplné znenie rozhodnutia	Vždy, pokiaľ nie je prijateľné použiť zhrnutie (pozri ďalej).	Informácie týkajúce sa požiadaviek na overenie rozhodnutia sa nachádzajú v kapitole 3.
Zhrnutie rozhodnutia	Priložte len vtedy, keď dožiadaný štát podľa článku 57 uviedol, že bude prijímať zhrnutie.	Použite odporúčané tlačivo.
Výpočet dlžného výživného	Vždy, ak podľa rozhodnutia, pre ktoré sa žiada o uznanie alebo o uznanie a výkon, existuje dlžné výživné.	Použite tlačivo poskytnuté v súlade s právnymi predpismi dožadujúceho štátu. Ak rozhodnutie už bolo v dožadujúcom štáte vykonané, je lepšie použiť dokumentáciu od orgánu príslušného pre výkon rozhodnutia v dožadujúcom štáte.
Dokument vysvetľujúci spôsob úpravy alebo indexácie rozhodnutia	Vždy, ak sa rozhodnutím stanovuje automatická úprava alebo indexácia.	Použite tlačivo poskytnuté v súlade s právnymi predpismi dožadujúceho štátu.
Dôkaz o dávkach alebo o práve konať (verejný orgán)	Priložiť vtedy, keď je žiadateľom verejný orgán.	Použite tlačivo poskytnuté v súlade s právnymi predpismi dožadujúceho štátu.

Obrázok 39: Písomnosti, ktoré treba priložiť k odosielanej žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon

* Ak váš štát nepoužíva odporúčané tlačivá, použite tlačivo, ktorého použitie je pre žiadosti podľa dohovoru stanovené podľa vašich vnútroštátnych právnych predpisov alebo politiky.

192 V niektorých členských štátoch sa môže využívať „*attestation de la force de chose jugée*“, na základe ktorého je rozhodnutie v danom štáte právoplatné.

B. Žiadosť o výkon rozhodnutia vydaného alebo uznaného v dožiadanom štáte

Tlačivo alebo písomnosť podľa dohovoru	Kedy sa prikladá	Ktoré tlačivo podľa dohovoru použiť*
Sprievodné tlačivo	Vždy	Použite povinné tlačivo.
Tlačivo žiadosti	Vždy	Použite odporúčané tlačivo.
Tlačivo o majetkových pomeroch	Vždy. Všimnite si však, že nie všetky časti tohto tlačiva sa vyžadujú.	Použite odporúčané tlačivo.
Úplné znenie rozhodnutia	Vždy	Informácie týkajúce sa požiadaviek na overenie sa nachádzajú v kapitole 3.
Zhrnutie rozhodnutia	Neuplatňuje sa. Rozhodnutie bolo vydané v dožiadanom štáte.	
Výpočet dlžného výživného	Vždy, ak podľa rozhodnutia, pre ktoré sa žiada o výkon, existuje dlžné výživné.	Ak je to možné, použite vyhlásenie orgánu príslušného pre výkon rozhodnutia v dožadujúcom štáte.
Oznámenie o riadnom oboznámení	Neuplatňuje sa.	
Potvrdenie o vykonateľnosti	Neuplatňuje sa.	
Dokument vysvetľujúci spôsob úpravy alebo indexácie rozhodnutia	Vždy, ak sa rozhodnutím stanovuje automatická úprava alebo indexácia.	Použite dokument stanovený v rámci vnútroštátnej politiky alebo v rámci vnútroštátnych právnych predpisov dožadujúceho štátu.
Dôkaz o dávkach alebo o práve konať (verejný orgán)	Priložiť vtedy, keď je žiadateľom verejný orgán.	Použite tlačivo poskytnuté v súlade s právnymi predpismi alebo politikou dožadujúceho štátu.

Obrázok 40: Písomnosti, ktoré treba priložiť k žiadosti o výkon

* Ak váš štát nepoužíva odporúčané tlačivá, použite tlačivo, ktorého použitie je pre žiadosti podľa dohovoru stanovené podľa vašich vnútroštátnych právnych predpisov alebo politiky.

C. Žiadosť o vydanie rozhodnutia

Tlačivo alebo písomnosť podľa dohovoru	Kedy sa prikladá	Ktoré tlačivo podľa dohovoru použiť*
Sprievodné tlačivo	Vždy	Použite povinné tlačivo.
Tlačivo žiadosti	Vždy	Použite odporúčané tlačivo.
Tlačivo o majetkových pomeroch	Vždy. Všimnite si však, že nie všetky časti tohto tlačiva sa vypĺňajú.	Použite odporúčané tlačivo.
Oznámenie o riadnom oboznámení	Neuplatňuje sa.	
Potvrdenie o vykonateľnosti	Neuplatňuje sa.	
Úplné znenie rozhodnutia	Neuplatňuje sa.	
Zhrnutie rozhodnutia	Neuplatňuje sa.	
Výpočet dlžného výživného	Neuplatňuje sa.	
Dokument vysvetľujúci spôsob úpravy alebo indexácie rozhodnutia	Neuplatňuje sa.	
Dôkaz o dávkach alebo o práve konať (verejný orgán)	Priložiť vtedy, keď je žiadateľom verejný orgán.	Použite tlačivo poskytnuté v súlade s právnymi predpismi dožadujúceho štátu.

Obrázok 41: Písomnosti, ktoré treba priložiť k žiadosti o vydanie rozhodnutia

* Ak váš štát nepoužíva odporúčané tlačivá, použite tlačivo, ktorého použitie je pre žiadosti podľa dohovoru stanovené podľa vašich vnútroštátnych právnych predpisov alebo politiky.

D. Žiadosť o zmenu rozhodnutia

Tlačivo alebo písomnosť podľa dohovoru	Kedy sa prikladá	Ktoré tlačivo podľa dohovoru použiť*
Sprievodné tlačivo	Vždy	Použite povinné tlačivo.
Tlačivo žiadosti	Vždy	Použite odporúčané tlačivo.
Tlačivo o majetkových pomeroch	Vždy. Všimnite si však, že nie všetky časti tohto tlačiva sa budú vyžadovať, a to v závislosti od toho, či je žiadateľom povinný alebo oprávnený, a od typu žiadosti.	Použite odporúčané tlačivo.
Oznámenie o riadnom oboznámení	Neuplatňuje sa.	
Potvrdenie o vykonateľnosti	Neuplatňuje sa.	
Úplné znenie rozhodnutia	Vždy, pokiaľ nie je prijateľné použiť zhrnutie (pozri ďalej).	Informácie týkajúce sa požiadaviek na overené kópie sa nachádzajú v kapitole 3.
Zhrnutie rozhodnutia	Priložte vtedy, keď dožiadaný štát súhlasil s tým, že bude prijímať zhrnutie. (Všimnite si, že článok 57 sa vzťahuje len na zhrnutia na účely žiadostí o uznanie a výkon.)	Použite odporúčané tlačivo.
Výpočet dlžného výživného	Vždy, ak podľa rozhodnutia, pre ktoré sa žiada o zmenu, existuje dlžné výživné.	Ak je to možné, použite vyhlásenie orgánu príslušného pre výkon rozhodnutia v dožadujúcom štáte.
Dokument vysvetľujúci spôsob úpravy alebo indexácie rozhodnutia	Priložte v prípade, ak sa rozhodnutím, pre ktoré sa žiada o zmenu, stanovuje úprava alebo indexácia.	Použite dokument ustanovený v rámci vnútroštátnej politiky alebo v rámci vnútroštátnych právnych predpisov dožadujúceho štátu.
Dôkaz o dávkach alebo o práve konať (verejný orgán)	Neuplatňuje sa (verejný orgán nemôže podávať žiadosť o zmenu rozhodnutia).	

Obrázok 42: Písomnosti, ktoré treba priložiť k žiadosti o zmenu rozhodnutia

* Ak váš štát nepoužíva odporúčané tlačivá, použite tlačivo, ktorého použitie je pre žiadosti podľa dohovoru stanovené podľa vašich vnútroštátnych právnych predpisov alebo politiky.

V. Vypĺňanie tlačív priameho dožiadania o uznanie a výkon

1137. Pamätajte si, že na priame dožiadanie príslušnému orgánu sa v prípade, ak sa týka uznania a výkonu existujúceho rozhodnutia a ak rozhodnutie patrí do pôsobnosti dohovoru, vzťahujú určité ustanovenia dohovoru (článok 37 ods. 2).

1138. Uplatňujú sa všetky ustanovenia kapitoly V (Uznanie a výkon) dohovoru; k dožiadaniu by sa mali pripojiť písomnosti uvedené v článku 25. Patria medzi ne:

- úplné znenie rozhodnutia,
- potvrdenie o vykonateľnosti,
- oznámenie o riadnom oboznámení, keď sa odporca nezúčastnil na konaní v štáte pôvodu ani v ňom nebol zastúpený, alebo keď odporca nepodal námietku proti rozhodnutiu o výživnom,
- tlačivo o majetkových pomeroch,
- keď je to potrebné – výpočet dlžného výživného,
- keď je to potrebné – vyhlásenie, v ktorom sa uvádza spôsob úpravy alebo indexácie rozhodnutia.

Dodatok
Základy pre uznanie a výkon rozhodnutia

1139. V odporúčanom tlačive žiadosti o uznanie alebo o uznanie a výkon sa od žiadateľa alebo od dožadujúceho ústredného orgánu požaduje, aby v bode 6 uviedli základy pre uznanie a výkon. Bod pozostáva z niekoľkých výrokov, ktoré skontroluje žiadateľ alebo zástupca ústredného orgánu. Skontrolujte všetky výroky, ktoré by sa mohli uplatňovať.

Dôležitá poznámka: *Ak nemáte istotu, ktoré základy by sa mali použiť v prípade uznania a výkonu v dožiadanom štáte, označte* ***každý*** *základu, ktorý by sa mohol uplatňovať. Nemali by ste nechávať niektoré z políčok alebo z výrokov bez označenia, pokiaľ nemáte istotu, že sa neuplatňuje. Podanie námietky proti registrácii rozhodnutia alebo proti vyhláseniu vykonateľnosti rozhodnutia, záleží na odporcovi v dožiadanom štáte, ak je presvedčený alebo presvedčená, že neexistuje žiaden základ pre uznanie a výkon. Pozri kapitolu 5.*

Vyplnenie tlačiva

1140. Táto časť obsahuje vysvetlenie okolností, ktoré by sa mali zvážiť pri rozhodovaní, ktoré výroky treba označiť. Niektoré z pojmov, napr. obvyklý pobyt, môžu mať v štáte osobitný právny význam, preto v niektorých prípadoch môže byť nevyhnutné získať právny posudok, ak existuje neistota.

A) Obvyklý pobyt odporcu

1141. Pojem obvyklý pobyt sa v dohovore nevymedzuje. Môže sa zistiť, že odporca má obvyklý pobyt v štáte, v ktorom bolo vydané rozhodnutie (štát pôvodu), v prípadoch, keď v tomto štáte žil niekoľko rokov. Odporca môže mať obvyklý pobyt v štáte aj napriek tomu, že má iný domov v odlišnom štáte alebo že má pobyt v inom štáte na účely zamestnania. Označte toto políčko, ak sa zdá, že v čase, keď bolo vydané rozhodnutie, boli tieto podmienky splnené. Pre úspešnosť námietky proti uznaniu alebo proti uznaniu a výkonu musí odporca dokázať, že v čase, keď bolo vydané rozhodnutie, nemal obvyklý pobyt v štáte pôvodu.

B) Odporca sa podrobil právomoci

1142. Ak odporca v čase vydania rozhodnutia nemal pobyt v štáte pôvodu, ale zúčastnil sa na konaní buď osobne, alebo prostredníctvom zástupcu, a zaoberal sa dohodou o výživnom vo veci samej, potom možno o odporcovi súdiť, že sa podrobil právomoci. Odporca sa mohol podrobiť právomoci aj podaním reakcie na konanie. Podrobenie sa právomoci konkrétneho orgánu (súdneho alebo správneho) je právny pojem a právna pomoc môže pomôcť pri určovaní, či k tomuto podrobeniu sa došlo.

1143. V rozhodnutí alebo v súvisiacich materiáloch vyhľadajte informácie, ktoré svedčia o tom, že odporca sa zúčastnil a zapojil do konania o žiadosti, že bol prítomný jeho právny zástupca alebo že súhlasil s vybavením žiadosti v danom štáte. Pre úspešnosť námietky proti uznaniu alebo proti uznaniu a výkonu rozhodnutia musí odporca dokázať, že sa nepodrobil právomoci.

C) Obvyklý pobyt oprávneného

1144. Pozri predchádzajúce pripomienky týkajúce sa pojmu obvyklý pobyt. Toto políčko označte, ak sa zdá, že oprávnený mal v čase vydania rozhodnutia pobyt v štáte pôvodu a v tomto štáte mal pobyt už určitý čas. Pre úspešnosť námietky proti uznaniu alebo proti uznaniu a výkonu rozhodnutia musí odporca dokázať, že oprávnený v čase vydania rozhodnutia nemal obvyklý pobyt v štáte, ktorý vydal rozhodnutie, pokiaľ dožiadaný štát neuplatnil výhradu.

D) Obvyklý pobyt dieťaťa a odporca, ktorý žil s dieťaťom alebo sa oň staral

1145. Pozri predchádzajúce pripomienky týkajúce sa pojmu obvyklý pobyt.

1146. Označte toto políčko napríklad vtedy, keď bolo rozhodnutie vydané v krajine A, dieťa malo v čase vydania rozhodnutia pobyt v krajine A a odporca tiež žil v určitej chvíli s dieťaťom v krajine A. Tento výrok sa vzťahuje aj na prípad, keď odporca nikdy nežil s dieťaťom, ale v krajine A mal v určitom čase pobyt a dieťaťu poskytoval výživné, kým býval v danej krajine.

1147. Toto políčko označte, ak sa zdá, že dieťa malo v čase vydania rozhodnutia obvyklý pobyt v štáte a odporca mal v tomto štáte pobyt a poskytoval výživné. Pre úspešnosť námietky proti uznaniu alebo proti uznaniu a výkonu rozhodnutia musí odporca dokázať, že dieťa v danom čase nemalo obvyklý pobyt v štáte pôvodu alebo že odporca v tomto štáte nikdy nemal spoločný pobyt s dieťaťom ani neposkytoval dieťaťu výživné v danom štáte.

E) Písomná dohoda

1148. Toto políčko označte, ak sa zdá, že odporca a oprávnený uzavreli písomnú dohodu, že štát, ktorý vydal rozhodnutie, toto rozhodnutie mohol vydať. Všimnite si však, že toto sa NEUPLATNÍ v prípade výživného na deti, takže sa to uplatňuje len s ohľadom na vyživovaciu povinnosť medzi manželmi alebo na výživné na iných členov rodiny (ak dožadujúci aj dožiadaný štát rozšírili rozsah pôsobnosti dohovoru na výživné na iných členov rodiny).

1149. V prípade podania námietky proti uznaniu alebo proti uznaniu a výkonu musí odporca dokázať, že dohoda by sa nemala použiť ako základ na uznanie a výkon rozhodnutia v dožiadanom štáte, pokiaľ dožiadaný štát na tomto základe neuplatnil výhradu.

F) Právomoc vo veci osobného stavu alebo rodičovských práv a povinností

1150. Právomoc vydávať rozhodnutie o výživnom v niektorých štátoch vzniká, keď má právomoc vydávať súvisiace rozhodnutie vo veci osobného stavu alebo rodičovských práv a povinností aj príslušný orgán. To sa môže týkať napríklad rozhodnutia o rozvode, pri ktorom sa súd zaoberá „stavom“ ženatý/vydatá alebo rozvedený/rozvedená. Právomoc vydať rozhodnutie o výživnom v tejto situácii má aj orgán.

1151. Ak sa zdá, že rozhodnutie o výživnom bolo vydané na tomto základe, označte toto políčko. Právna pomoc môže byť užitočná s cieľom potvrdiť pravdepodobný základ na vydanie rozhodnutia.

1152. V prípade podania námietky proti uznaniu alebo proti uznaniu a výkonu musí odporca dokázať, že rozhodnutie by sa nemalo uznať na tomto základe, pokiaľ dožiadaný štát na tomto základe neuplatnil výhradu.

Kapitola 16
Priame dožiadania príslušným orgánom

Spôsob usporiadania tejto kapitoly:

Táto kapitola sa zaoberá odosielanými aj doručenými priamymi dožiadaniami príslušným orgánom.

Oddiel I obsahuje prehľad priamych dožiadaní v kontexte dohovoru a prehľad, kedy sa môžu použiť.

V oddiele II je uvedený postup alebo kroky týkajúce sa odosielaných a doručených priamych dožiadaní o uznanie a výkon rozhodnutí.

Oddiel III sa zaoberá priamymi dožiadaniami o vydanie a zmenu rozhodnutí.

Oddiel IV obsahuje odkazy a dodatočné materiály týkajúce sa dožiadaní.

V oddiele V sú uvedené niektoré z najčastejších otázok týkajúcich sa týchto dožiadaní.

I. Úvod

1153. Táto príručka sa zaoberá v prvom rade žiadosťami a dožiadaniami vybavovanými v ústredných orgánoch. Existujú však prípady, ako bolo uvedené v iných kapitolách, keď žiadateľ musí podať priame dožiadanie príslušnému orgánu o využitie vnútroštátnych právnych predpisov zmluvného štátu vo veci, ktorá sa riadi dohovorom alebo ktorá patrí do jeho pôsobnosti. To môže znamenať vydanie alebo zmenu rozhodnutia. Priame dožiadanie sa podáva v situáciách, keď žiadateľ nemôže postupovať prostredníctvom ústredného orgánu jedného alebo oboch zapojených štátov, lebo ustanovenia kapitoly II alebo III neboli v danom štáte rozšírené na typ vecí, o ktorých dosiahnutie sa žiadateľ usiluje. Priame dožiadanie možno podať aj preto, že žiadateľ sa rozhodol pokračovať mimo systému ústredných orgánov, s pomocou právnika alebo bez nej, ale napriek tomu chce využiť ustanovenia dohovoru, ktoré sa v danej veci uplatňujú.

1154. V článku 37 dohovoru je osobitne stanovená možnosť, že povinný môže podať priame dožiadanie príslušnému orgánu v inej jurisdikcii. Medzi dôležité prvky tohto článku patria:

- uplatniteľnosť vnútroštátnych právnych predpisov na všetky priame dožiadania.
- ustanovenie, že vo veci upravenej dohovorom a za dodržania podmienok uvedených v článku 18 sa priame dožiadanie môže podať príslušnému orgánu na účely vydania alebo zmeny rozhodnutia o výživnom.
- žiadosť o osobitné opatrenia v súvislosti s priamymi dožiadaniami o uznanie a výkon.

1155. Hoci sa priame dožiadanie nepodáva prostredníctvom ústredného orgánu, na uplatňovanie článku 37 musí vec stále patriť do rozsahu pôsobnosti dohovoru (pozri kapitolu 3), a to v dožiadanom štáte, ako aj v dožadujúcom štáte.

1156. Najčastejším scenárom pri podávaní priameho dožiadania príslušnému orgánu v inom zmluvnom štáte je situácia, pri ktorej žiadateľ žiada o uznanie, uznanie a výkon, vydanie alebo zmenu rozhodnutia, ktoré sa týka len vyživovacej povinnosti medzi manželmi.

A. Príklad

1157. F je oprávnená na výživné s pobytom v krajine A. Požaduje vydanie rozhodnutia o výživnom, na základe ktorého jej bude G platiť vyživovaciu povinnosť medzi manželmi. G má pobyt v krajine B. Ani krajina A, ani krajina B nerozšírili platnosť kapitol II a III na vyživovacie povinnosti medzi manželmi. Krajina A aj krajina B sú zmluvnými štátmi dohovoru.

B. Spôsob fungovania podľa tohto dohovoru

1158. Ústredný orgán v krajine A nebude môcť F pomôcť s týmto dožiadaním. F však môže príslušnému orgánu v krajine B podať priame dožiadanie o vydanie rozhodnutia o výživnom, ak vnútroštátne právne predpisy krajiny B povoľujú tento typ žiadosti. F použije tlačivá a písomnosti predpísané vo vnútroštátnych právnych predpisoch krajiny B pre konanie o vydaní a dožiadanie bude pokračovať v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a postupmi krajiny B. Po vydaní rozhodnutia môže F podať dožiadanie, aby toto rozhodnutie v krajine B vykonával príslušný orgán, ak vnútroštátne právne predpisy krajiny B umožňujú výkon len tých rozhodnutí, ktoré sa týkajú vyživovacej povinnosti medzi manželmi.

1159. Zvyšná časť tejto kapitoly sa zaoberá priamymi dožiadaniami o uznanie a výkon, a potom priamymi dožiadaniami o vydanie a zmenu rozhodnutia.

II. Priame dožiadania o uznanie a výkon

1160. Postupy pri všetkých priamych dožiadaniach vo všeobecnosti upravujú vnútroštátne právne predpisy dožiadaného štátu. Prostredníctvom týchto právnych predpisov sa určuje, či je vôbec možné podať dožiadanie a aké tlačivá alebo postupy sa musia použiť. Na priame dožiadanie sa v prípade, ak sa týka uznania a výkonu existujúceho rozhodnutia a ak rozhodnutie patrí do pôsobnosti dohovoru, vzťahujú určité ustanovenia dohovoru. Tento oddiel sa zaoberá postupmi pre priame dožiadania o uznanie a výkon rozhodnutí.

A. Odosielané priame dožiadania (uznanie a výkon)

1161. V dohovore sa stanovuje, že niekoľko ustanovení, ktorými sa upravujú žiadosti o uznanie a výkon, sa vzťahuje aj na priame dožiadania o uznanie a výkon podávané príslušným orgánom (článok 37 ods. 2).

Písomnosti, ktoré sa priložia

1162. Na priame dožiadania sa uplatňujú všetky ustanovenia kapitoly V (Uznanie a výkon) dohovoru; k dožiadaniu by sa preto mali pripojiť písomnosti uvedené v článku 25. Patria medzi ne:

- úplné znenie rozhodnutia,
- potvrdenie o vykonateľnosti,
- oznámenie o riadnom oboznámení, keď sa odporca nezúčastnil na konaní v štáte pôvodu ani v ňom nebol zastúpený, alebo keď odporca nepodal námietku proti rozhodnutiu o výživnom,

- tlačivo o majetkových pomeroch,
- keď je to potrebné – výpočet dlžného výživného,
- keď je to potrebné – vyhlásenie, v ktorom sa uvádza spôsob úpravy alebo indexácie rozhodnutia.

1163. Informácie týkajúce sa týchto tlačív sa nachádzajú v kapitole 4 a pokyny na ich vyplnenie v kapitole 15.

1164. Na priame dožiadanie nemožno použiť odporúčané tlačivo žiadosti. V niektorých prípadoch bude mať dožiadaný príslušný orgán svoje vlastné tlačivá. Ak chcete získať kópiu tlačiva, skontrolujte profil krajiny alebo sa obráťte priamo na dožiadaný príslušný orgán na adrese uvedenej v profile krajiny.

1165. Vo väčšine prípadov týkajúcich sa priamych dožiadaní bude tiež potrebné poskytnúť písomnosti osvedčujúce rozsah, v akom žiadateľ prijal bezplatnú právnu pomoc poskytnutú v štáte pôvodu. Je to tak preto, lebo ustanovenia týkajúce sa účinného prístupu k postupom a poskytovanie bezplatnej právnej pomoci sa nevzťahujú všetky na priame dožiadania. Žiadateľ však má v konaní o uznanie alebo o výkon nárok na poskytnutie bezplatnej právnej pomoci prinajmenšom v rovnakej miere, akú poskytuje štát pôvodu, ak je za rovnakých okolností v dožiadanom štáte k dispozícii tá istá úroveň pomoci [článok 17 písm. *b)*].

1166. Diagram uvedený ďalej znázorňuje požiadavky na poskytovanie bezplatnej právnej pomoci pri priamych dožiadaniach príslušnému orgánu.

PRÁVNA POMOC
PRIAME DOŽIADANIA PRÍSLUŠNÉMU ORGÁNU
PODANÉ OPRÁVNENÝM ALEBO POVINNÝM
[Článok 17 písm. b) a článok 37]

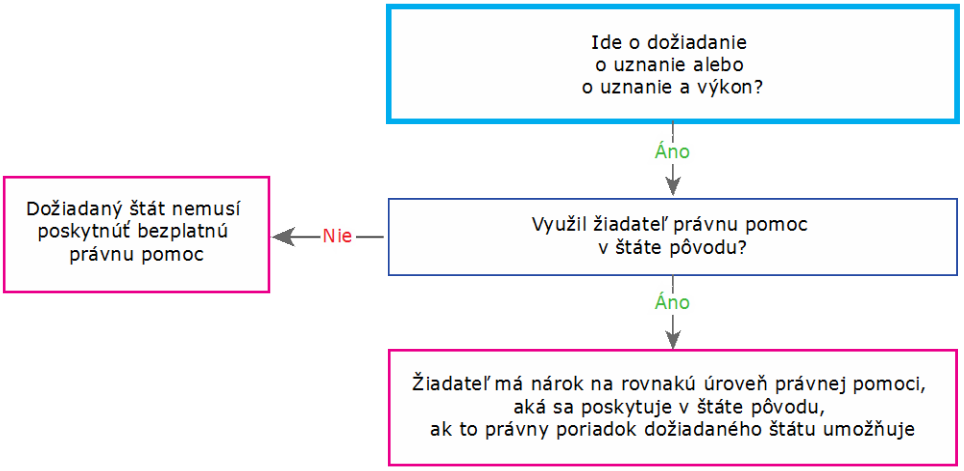

Obrázok 43: Právna pomoc – priame dožiadania príslušnému orgánu

1167. Hoci bezplatná právna pomoc nemusí byť dostupná, všimnite si, že dožiadaný štát nesmie na zabezpečenie zaplatenia nákladov a výdavkov konania, ktoré spôsobil žiadateľ, vyžadovať žiadnu záruku ani preddavok, bez ohľadu na ich označenie (článok 37 ods. 2 a článok 14 ods. 5).

1168. Napokon v žiadnom prípade neexistuje požiadavka pre dožiadaný štát poskytovať akúkoľvek formu právnej pomoci žiadateľovi, ktorý sa rozhodne podať priame dožiadanie príslušnému orgánu, keď mohol vec podať ústredný orgán.[193]

B. Doručené priame dožiadania (uznanie a výkon)

a) Vyživovacia povinnosť medzi manželmi

1169. Pokiaľ dožadujúci a dožiadaný zmluvný štát nevydali vyhlásenia na rozšírenie kapitol II a III na vyživovacie povinnosti medzi manželmi, doručené dožiadanie o uznanie a výkon rozhodnutia týkajúce sa len vyživovacej povinnosti medzi manželmi nespracujú ústredné orgány. Oprávnený namiesto toho podá priame dožiadanie príslušnému orgánu, ktorým môže byť súdny alebo správny orgán. Požiadavky na písomnosti uvedené v článku 25 však ostávajú rovnaké.

1170. Popri dožiadaní (odporúčané tlačivo žiadosti sa na priame dožiadania nepoužíva) sa vždy vyžadujú tieto písomnosti:

- znenie rozhodnutia,
- potvrdenie o vykonateľnosti,
- oznámenie o riadnom oboznámení, keď sa odporca nezúčastnil na konaní v štáte pôvodu ani v ňom nebol zastúpený, alebo keď odporca nepodal námietku proti rozhodnutiu,
- tlačivo o majetkových pomeroch alebo iná písomnosť, v ktorej sa uvádzajú majetkové pomery strán,
- dokument vysvetľujúci výpočet dlžného výživného,
- dokument vysvetľujúci spôsob úpravy alebo indexácie rozhodnutia,
- vyhlásenie alebo informácie týkajúce sa poskytovania právnej pomoci žiadateľovi v dožadujúcom štáte.

1171. Dodatočné písomnosti môžu byť vhodné v závislosti od vnútroštátnych postupov dožiadaného štátu.

1172. Keď príslušný orgán prijme priame dožiadanie, toto dožiadanie sa spracuje prostredníctvom rovnakého typu postupu uznávania, ako sa uvádza v kapitole 5 (buď riadny postup, alebo alternatívny postup). Dožiadanie sa buď vyhlási za vykonateľné alebo za registrované a odporca a žiadateľ budú o tom oboznámení (článok 23 ods. 5), alebo bude informovaný odporca a obe strany budú mať príležitosť vyjadriť sa pred tým, než príslušný orgán rozhodne, či uzná rozhodnutie po vydaní tohto oznámenia (článok 24 ods. 3).

1173. Dôvody na podanie námietky alebo odvolanie sa proti vyhláseniu vykonateľnosti alebo registrácii rozhodnutia sa vzťahujú v rovnakej miere na dožiadania podané prostredníctvom príslušného orgánu. Ak však žiadateľ požaduje právnu pomoc v rámci reakcie na podanie námietky alebo odvolanie sa odporcu, ústredný orgán neposkytne bezplatnú právnu pomoc a žiadateľ bude musieť vykonať tieto opatrenia samostatne. Príslušný orgán môže byť schopný pomôcť žiadateľovi pri získavaní iných zdrojov pomoci vrátane právnej pomoci, ak je dostupná. V každom prípade má žiadateľ nárok na poskytnutie bezplatnej právnej pomoci prinajmenšom v rovnakej miere, na akú mal nárok v dožadujúcom štáte, ak je v dožiadanom štáte k dispozícii rovnaká úroveň pomoci [článok 17 písm. *b)*].

---

193 Dôvodová správa, bod 602.

1174. Napokon, s ohľadom na výkon rozhodnutia po tom, čo bolo uznané, keďže ústredný orgán nebol zapojený do uznávania, žiadosť o výkon nebude vyplývať automaticky z priameho dožiadania o uznanie, pokiaľ sa tak nestanoví v právnych predpisoch. Ak to tak nie je, osoba podávajúca priame dožiadanie bude musieť podať samostatné dožiadanie o výkon, ako sa požaduje vo vnútroštátnych postupoch dožiadaného štátu.

b) Deti vo veku 21 rokov alebo staršie

1175. Keďže rozsah pôsobnosti dohovoru sa nevzťahuje na deti vo veku 21 rokov alebo staršie, príslušný orgán v danom štáte nemusí prijať dožiadanie o uznanie a výkon rozhodnutia o výživnom na tieto deti, pokiaľ oba zmluvné štáty (dožadujúci štát a dožiadaný štát) nevydali jasné vyhlásenie podľa článku 2 ods. 3 dohovoru o rozšírení uplatňovania dohovoru na tieto deti. Ak takéto vyhlásenie neexistuje, nie je ani žiadna požiadavka, aby sa rozhodnutie o výživnom na dieťa vo veku 21 rokov alebo staršie uznávalo alebo vykonávalo.

1176. Všimnite si, že toto sa vzťahuje aj na prípady, keď právne predpisy štátu pôvodu umožňujú vyplatenie výživného deťom starším ako 21 rokov, lebo článok 32 ods. 4 (uplatnenie právnych predpisov štátu pôvodu na určenie trvania vyživovacej povinnosti) sa musí vykladať v zmysle článku 2.

1177. Ucelená diskusia o rozsahu pôsobnosti dohovoru sa nachádza v kapitole 3.

c) Výživné na iných členov rodiny

1178. Hoci sa v dohovore stanovuje, že štáty sa môžu dohodnúť na rozšírení ustanovení dohovoru na výživné na iných členov rodiny vrátane výživného na zraniteľné osoby, pokiaľ to dožiadaný a dožadujúci zmluvný štát nespravia, neexistuje žiadna požiadavka, na základe ktorej by príslušný orgán v štáte prijal priame dožiadanie o uznanie alebo výkon rozhodnutia pre výživné na iných členov rodiny.

III. Priame dožiadania o vydanie a zmenu rozhodnutí

1179. Priame dožiadania príslušnému orgánu na vydanie alebo zmenu rozhodnutia patriace do rozsahu pôsobnosti dohovoru sa budú v súlade s článkom 18 riadiť výlučne vnútroštátnymi právnymi predpismi. Ustanovenia dohovoru uvedené vyššie týkajúce sa dožiadaní o uznanie a výkon sa nevzťahujú na dožiadania o vydanie alebo zmenu rozhodnutia. To prakticky znamená, že postupy, tlačivá a pomoc, ktoré sú k dispozícii oprávneným alebo povinným podávajúcim tieto dožiadania, budú tie postupy, tlačivá a pomoc, ktoré existujú v rámci vnútroštátnych právnych predpisov alebo procesov dožiadaného štátu.

1180. Je dôležité, že napriek tomu, že rozhodnutie o výživnom môže patriť do pôsobnosti dohovoru (napr. keď sa rozhodnutie týka určenia vyživovacej povinnosti medzi manželmi), ustanovenia týkajúce sa účinného prístupu k postupom a právnej pomoci sa na tieto dožiadania nevzťahujú. V niektorých prípadoch sa od oprávneného alebo povinného môže požadovať, aby si na vlastné náklady najali právnika v dožiadanom štáte, aby mohli podať priame dožiadanie.

1181. V profile krajiny dožiadaného štátu bude uvedené, ktoré postupy sa uplatňujú na priame dožiadania v tomto štáte, alebo sa budú nachádzať informácie o tom, ako sa obrátiť na príslušný orgán s cieľom získať tieto informácie.

IV. Doplňujúce materiály

A. *Praktické rady*

1182. Prečítajte si profil krajiny dožiadaného štátu s cieľom určiť, čo sa vyžaduje v prípade priameho dožiadania. Dožiadanie by sa malo podať pomocou tlačiva žiadosti alebo inej počiatočnej písomnosti požadovanej dožiadaným štátom. Hoci dokumentácia použitá na účely dožiadaní o uznanie a výkon môže byť rovnaká ako v prípade žiadostí prostredníctvom ústredných orgánov, dokumentácia pre iné typy dožiadaní môže byť výrazne odlišná než dokumentácia použitá pri žiadostiach podľa dohovoru.

1183. Priame dožiadanie by sa malo používať len výnimočne v prípadoch, keď je možné prostredníctvom ústredného orgánu podať žiadosť. Využívanie služieb ústredného orgánu umožňuje sociálnym pracovníkom v oboch štátoch účinnejšie pomáhať oprávneným a povinným a rýchlejšie vybavovať veci než prostredníctvom príslušného orgánu. Tiež sa tým znižuje pravdepodobnosť duplicitných dožiadaní a rozhodnutí. Niektoré príslušné orgány nemusia mať zdroje alebo poznatky na účinné vybavenie vecí, ktoré by sa mohli podať prostredníctvom ústredného orgánu.

B. *Súvisiace tlačivá*

1184. Len na účely uznania a výkonu:

Potvrdenie o vykonateľnosti
Oznámenie o riadnom oboznámení
Potvrdenie o dlžnom výživnom (ak sa uplatňuje)
Potvrdenie o právnej pomoci (v prípade potreby)
Vyhlásenie vysvetľujúce spôsob úpravy alebo indexácie rozhodnutia (ak sa uplatňuje)

C. *Príslušné články*

Článok 2 ods. 3
Článok 10
Článok 17 písm. *b)*
Článok 25
Článok 37

V. Najčastejšie otázky

Aký je rozdiel medzi žiadosťou podanou prostredníctvom ústredného orgánu a priamym dožiadaním príslušnému orgánu?

1185. Žiadosti podávané prostredníctvom ústredných orgánov sú obmedzené na žiadosti uvedené v článku 10. Na podanie žiadosti prostredníctvom ústredného orgánu musí vec patriť do pôsobnosti dohovoru a musí byť uvedená v článku 10.

1186. Priame dožiadanie sa podá príslušnému orgánu v prípade veci, ktorú upravuje dohovor. Príkladom priameho dožiadania je žiadosť o vydanie rozhodnutia o vyživovacej povinnosti medzi manželmi.

Môže si žiadateľ vybrať, že podá priame dožiadanie príslušnému orgánu miesto toho, aby postupoval prostredníctvom ústredných orgánov?

1187. Áno, ak to umožňujú vnútroštátne postupy dožiadaného príslušného orgánu (niektoré príslušné orgány sa s vecou jednoducho obrátia na ústredný orgán). Žiadateľ, ktorý sa rozhodne pre tento postup, by však mal vedieť, že v niektorých štátoch sa ustanovenia pre právnu pomoc pri priamych dožiadaniach nemusia uplatňovať na situácie, keď žiadosť bolo možné podať prostredníctvom ústredného orgánu. Táto situácia bude pravdepodobne v prípadoch, keď dožiadaný štát vytvoril účinné postupy umožňujúce vybavenie žiadosti bez právnej pomoci k žiadostiam prostredníctvom ústredného orgánu.

Môže ústredný orgán poslať priame dožiadanie príslušnému orgánu napríklad v prípade, keď dožiadaný štát nerozšíril platnosť kapitol II a III na typ vyživovacej povinnosti?

1188. Áno, v dohovore nie je žiadna požiadavka, žeby oprávnený alebo povinný mali podávať priame dožiadanie sami. Tento scenár je najpravdepodobnejší v situáciách, keď dožadujúci štát rozšíril platnosť kapitol II a III na vyživovaciu povinnosť medzi manželmi, ale dožiadaný štát tak nespravil. V takom prípade môže dožadujúci ústredný orgán pomôcť oprávnenému pri príprave dokumentácie a pomôcť pri odosielaní príslušnému orgánu v dožiadanom štáte.

Aké tlačivá alebo písomnosti treba používať v prípade priameho dožiadania?

1189. V prípade priameho dožiadania o uznanie a výkon priložte písomnosti uvedené v článku 25, keďže tento článok sa vzťahuje na dožiadania o uznanie a výkon. Odporúčané tlačivo žiadosti je určené na použitie výlučne ústrednými orgánmi, preto ak dožiadaný príslušný orgán nestanovil konkrétne tlačivo, použite buď tlačivo, ktoré požaduje dožiadaný príslušný orgán, alebo tlačivo používané vaším vlastným štátom.

1190. V prípade ostatných dožiadaní sa poraďte s príslušným orgánom s cieľom určiť tlačivá alebo písomnosti požadované pri priamom dožiadaní.

Bude oprávnený alebo povinný potrebovať právnika na podanie priameho dožiadania príslušnému orgánu?

1191. To bude závisieť výlučne od postupov príslušného orgánu. V prípade priameho dožiadania o uznanie a výkon dožiadaný štát musí zabezpečiť, že žiadateľ má nárok na poskytnutie právnej pomoci prinajmenšom v rovnakej miere, aká je k dispozícii v dožadujúcom štáte, ak je v dožiadanom štáte k dispozícii rovnaká úroveň pomoci [článok 17 písm. *b)*].

1192. Vo všetkých ostatných priamych dožiadaniach, ak sa vyžaduje právna pomoc, osoba, ktorá podáva priame dožiadanie, bude zodpovedať za úhradu týchto nákladov, pokiaľ sa v právnych predpisoch dožiadaného štátu nestanovuje inak.

DS-01-16-221-SK-N

Haagska konferencia medzinárodného práva súkromného
Stále byro
Churchillplein 6b
2517 JW The Hague
The Netherlands

+ 31 70 363 3303
+31 70 360 4867
secretariat@hcch.net
www.hcch.net

HCCH
HAGUE CONFERENCE ON
PRIVATE INTERNATIONAL LAW
CONFÉRENCE DE LA HAYE
DE DROIT INTERNATIONAL PRIVÉ

Európska
komisia

ISBN 978-92-79-56695-0
9 789279 566950
doi: 10.2838/758127